

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Belge Yönetimi Daire Başkanlığı

BELGELERLE TÜRK POLİS TARİHİ

Cilt

4

Ankara - 2015

ISBN 978-605-149-724-2

İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 769

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayın Katalog No: 648

Belge Yönetimi Daire Başkanlığı Yayın No: 12

Yayın Koordinatörü

İdris KARABÖRK

Belge Yönetimi Daire Başkanı

1.Sınıf Emniyet Müdürü

Yayın Sorumluları

Mehmet Ali KOLCU

Belge Yönetimi Daire Başkan Yardımcısı

2.Sınıf Emniyet Müdürü

Önder ALGÜL

Dokümantasyon Şube Müdürü

4. Sınıf Emniyet Müdürü

Ömer KAYA

Büro Amiri

Komiser Yardımcısı

Osmanlı Türkçesinden Transkripsiyon ve Tashih

Zekeriya BAŞAYAR
Polis Memuru

Cemal TEPE
Polis Memuru

Harun YILMAZ
Polis Memuru

Şerife ÖZMEN
Polis Memuru

Selim BOZKIR
Polis Memuru

Mücahit AYDIN
Polis Memuru

Basım Yeri: Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.

Tel: 0312 397 16 17 • Faks: 0312 397 03 07

Ankara-2015

Bu Eser; Türk Polis Teşkilatının Kuruluşunun 170. Yıl Dönümü Anısına Basılmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	XIII
KISALTMALAR	XVIII
GİRİŞ	XIX

1.BÖLÜM

ZABTİYYE NEZARETİ VE BİRİMLERİ (1879-1895)

1.1. Zabtiyye Nezâretinin Kuruluşu

Babiali Dersaadet Konferansında Adliye, Maliye ve Jandarma teşkilatlarının ıslahına ve bu ıslah çalışmalarının Avrupa'da görülen modelde gerçekleştirilmesi ve bunun için de yeterliliğe sahip bazı yabancıların istihdam edilmesine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 1 • Sayfa: 358) 3

Zaptiye Nezaretinin kuruluşu ve görevleri hakkında Vakıf gazetesinde yayımlanan Resmi İlana dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 2 • Sayfa: 359) 7

Polis ve emniyet işleriyle meşgul olan Zaptiye Müşiriyetinin Zaptiye Nezaretine dönüştürülmesine ve görevlerine dair Sadrazam Said Paşa'nın emirnamesi.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 3 • Sayfa: 363) 10

Jandarma Dairesinde yapılan yeni düzenleme sonrası görevliler ve görev yerlerine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 4 • Sayfa: 365) 12

1.2. Habshâneler İdâresi

Hapishane-i Umumi muhafazasına memur asakir-i nizamiye koğuşunun hastaneye terk ve ilavesiyle bu nizamiye askerleri için bir koğuş inşası ve masraflarının ödenmesine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 5 • Sayfa: 369) 13

Hapishane-i Umumi Mücrimin Dairesinin tamiriyle masraflarının ödenmesine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 6 • Sayfa: 370) 19

Hapishane-i Umumi Mücrimin Dairesinin tamirine lüzum görülen mahallerinin tamiri ile masraflarının ödenmesi hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 7 • Sayfa: 372) 22

<i>Edirne Vilayeti merkezindeki Hapishane-i Umuminin tamirine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 8 • Sayfa: 373)	 24
<i>Hapishane-i Umumi ile tevkifhane için aylık iki yüz kuruş maaş ve bir çift ekmek tayiniyle muvazzaf bir berber tayinine dair</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 9 • Sayfa: 376)	 28
<i>Mahpuslarını muhafaza edemeyecek durumda olan Çatalca Hapishanesinin tamiri veya mahpusların Hapishane-i Umumiye gönderilmesi için gereğinin yapılması hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 10 • Sayfa: 378)	 30
<i>Mahkeme-i Temyizce mahkumiyetleri tasdik edilmeyen mahkumların Hapishane-i Umumiye nakillerinin caiz olmadığından bahisle, Çatalca Hapishanesinin tamir edilmesi hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 11 • Sayfa: 379)	 31
<i>Men-i muhakemelerine karar verildiği halde beş aydır Görice Hapishanesinde bulunanlardan cinayetle zanlı birisinin mahalli Polis Meclisi tarafından kefaletle serbest bırakılması hususunun, mülkiye memurlarının adlî işlere müdahalesi olarak görüldüğü hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 12 • Sayfa: 380)	 32
<i>Genişletilmesi gereken Çatalca Hapishanesinden bir miktar mahkûmun Hapishane-i Umumiye nakillerine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 13 • Sayfa: 382)	 34
<i>Sinop Hapishanesi Müdürü Hakkı Efendi'nin azliyle yerine Dersaadet Tulumba Meclis Kâtibi Tevfik Efendi'nin tayini ve hapishane müdür muavinliğinin sergardiyanlığa dönüştürülerek buraya Polis Memuru Mehmet Efendi'nin atanması hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 14 • Sayfa: 383)	 35
<i>Trabzon vilayetinde gardiyan temini, polis, komiser ve sair efradın artırılması ve giderlerinin karşılanması Zaptiye Nezaretine ait olmakla beraber zaptiye askerlerinin gardiyanlık vazifesinde istihdamları nizamname hükümlerine uygun olmadığından bunların bağlı bulundukları bölüklere gönderilmesi için gereğinin yapılmasına dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 15 • Sayfa: 384)	 36
<i>Yedikule'de Büyükkule önünde ve etrafı sur ile çevrili hazineye ait bahçede tüm teferruatıyla beraber mükemmel bir Hapishane-i Umumi inşa edilmek üzere lazım gelen keşfin icrasına dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 16 • Sayfa: 385)	 37

<i>Hapishane-i Umuminin kadın tevkifhanesiyle gayr-ı mahkumelere mahsus misafirhanesinin tamirinin lüzumuna dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 17 • Sayfa: 386)	 38
--	----------

1.3. Tiyatrolar Müfettişliği

<i>Gedikpaşa'daki Osmanlı Tiyatrosu'nda daha önce oynatılan Çerkes Özdenleri ve Çengi benzeri piyeslerin temsilinin önüne geçilmesine dair ilgili makamlara gönderilen yazıya cevaben Zaptiye Nezaretinden alınan ve tiyatrolar müfettişinin görevinin polis komiserliklerine verilmesi, oyunların önceden kontrolden geçirilmesi ve sair hususlara dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 18 • Sayfa: 387)	 39
--	----------

<i>Tiyatrolar için tayin olunan beş nefer sansür memurunun istihdamıyla işlemiş ve işleyecek maaşlarının tesviye olunması ve tiyatroların teftişi vazifesine nezaretçe dikkat ve itina olunmakla beraber bu işe Altıncı Daire-i Belediye ve Matbuat-ı Ecnebiye Müdürü Macit Bey tarafından da bakılması hususuna dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 19 • Sayfa: 388)	 40
---	----------

<i>Tiyatrolar Müfettişliğinin lağvı üzerine açıkta kalmış olan Hilmi Efendi'nin mağduriyeti hakkında verdiği arzuhale dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 20 • Sayfa: 392)	 44
--	----------

1.4. Heyet-i Tahkikiye

<i>Görevinden ayrılan Daire-i Zaptiye Heyet-i Tahkikiye ve İstanbul Polis Meclisi Reisi Refik Bey'in maaşı ile Zaptiye Nezareti Mektubi Kalemi Mümeyyizi Muharrem Bey'in Heyet-i Tahkikiye Riyaseti'ne tayinine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 21 • Sayfa: 396)	 51
--	----------

<i>Heyet-i Tahkikiye Reisi Muharrem Efendi'nin Üsküdar Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile becayişleri hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 22 • Sayfa: 398)	 53
--	----------

<i>Polis Meclisi ve Heyet-i Tahkikiye Riyasetinden ayrılmış Manyaszade Refik Bey'in bir mutasarrıflığa tayini için verdiği arzuhal üzerine yapılan muameleye dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 23 • Sayfa: 399)	 54
---	----------

1.5. İdâre Komisyonu

Babı Zaptiye 'de müteşekkil İdare Komisyonu isminin İdare Meclisi 'ne tahvili ile vazifelerine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 24 • Sayfa: 400) 55

Zaptiye İdare Komisyonu Kalemi ve Tababet Dairesi 'nce münhal akçesinin nezaret aklamına suret-i tevezii.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 25 • Sayfa: 403) 58

1.6. Sicil-i Ahvâl İdâresi

Zaptiye Nezareti 'ne mensup memurların tercüme-i haline dair olan vukuatın zamanında Sicil-i Ahval Şubesi 'ne bildirilmesine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 26 • Sayfa: 404) 60

1.7. Eczâ-yı Nâriyye

Triyeste 'den hareket eden Avusturya bandıralı Orora isimli geminin İstanbul 'daki Ermeni Fesat Komitesine silah taşıdığı anlaşıldığından mezkûr silahların müsaderesi için İstanbul Polis Müdürlüğüne emir verildiği hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 27 • Sayfa: 405) 61

2. BÖLÜM

POLİS İDARESİ

2.1. Polisin Görev ve Teşkilatlanması

<i>7 Haziran 1880 tarihli Vakıf gazetesinde polisin tarifi.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 28 • Sayfa: 409)	65
<i>Diyarbakır'da olduğu gibi Malatya ve Mardin'de de polis ve jandarma teşkilatının kurulduğunu, buradaki polis memurlarının elbiselerinin tamamlandığını, Siirt'te ise birkaç güne kadar tamamlanacağını ve Elazığ ile Maden Sancaklarında da teşkilatın tamamlanmakta olduğunu gösteren Resmi Tebligat yazısı</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 29 • Sayfa: 410)	71
<i>Edirne'deki polis sayısının artırılması için müracaatda bulunanların çoğunun okuma-yazma bilmediklerinden adam bulmakta sıkıntı çekildiğine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 30 • Sayfa: 412)	73
<i>Polis Nizamnamesi kanun müsveddeleri layihası.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 31 • Sayfa: 413)	74
<i>Tensikat-ı umumiye gereği jandarma ve polis elbiselerinin yeniden yapılandırıldığına dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 32 • Sayfa: 434)	93
<i>Seyahat esnasında herkesin Mürur Tezkiresi taşıması gerektiğine dair Zaptiye Nezaretinin Vakıf gazetesinde yayımlanan yazısı.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 33 • Sayfa: 435)	94
<i>Teftiş ve polis sınıflarında bulunup sonradan zaptiye zabıtlığına nakledilmiş olanların tarih ve dühulleri hakkında. .</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 34 • Sayfa: 436)	95
<i>Dersaadet'te polis sayısının ve maaşlarının yükseltilmesiyle herkesin vazifelerinin belirlenmesi, mevcut polis nizamnamesinin iyi uygulanması hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 35 • Sayfa: 439)	98
<i>Asakir-i zaptiye'nin polislerin vazifesine iştirakına izin veren Şura-yı Devlet kararı hakkında Cezair-i Bahri Sefid Vilayetince bilgi istenmesi hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 36 • Sayfa: 446)	101

Polise ait bazı ıslahata dair olup Zaptiye Nezaretinden gönderilen defterde yeterli malumat ve izahat olmadığından yeniden tanzim olunarak hangi karakollarda ne miktar asker ikamesi icap edeceğinin de bildirilmesi hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 37 • Sayfa: 448) 102

Edirne hariç, diğer vilayetler polisine dağıtılmak üzere alımı söz konusu olup getirilen revolver numunesinin polis için pahalı olduğuna, ya revolver ve meç tahsisatını aşmayacak uygun bir silahın seçimi veya anılan tahsisata zam yapılarak Manchester revolverlerinin satın alınması gerektiğine dair Zaptiye Nezareti'nde alınan evrâkın takdim olunduğuna dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 38 • Sayfa: 449) 103

Vilayetlerde görevli polisler için satın alınacak silahlara ihtiyaç olduğundan, bu hususta Zaptiye Nezareti'nce gerekenin yapılması hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 39 • Sayfa: 450) 104

Polisi olmayan kazalarda Müdde-i Umumilik vazifesinin kabiliyetli zabitlerle yerine getirilmesi ile ilgili tebligata Trablusgarp Vilayetinde gelen cevapta vilayetin yeterli okur yazar zaptiyesi olmadığından bu görevin kaymakamlarca yapıldığının belirtildiğine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 40 • Sayfa: 451) 105

Selanik ve Edirne vilayetlerindeki tren istasyonlarında ve diğer mahallerde görevli polis efradının giysileri hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 41 • Sayfa: 452) 106

Polis hesapları 1301 senesinden itibaren zaptiye bütçesine nakledildiğinden Dâhiliye tahsisatı sened-i müşterekindeki polis kelimesi çizilerek hafıye hesabının buraya yazılması hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 42 • Sayfa: 453) 107

Cidde Limanı'na gidecek hacılar ve ziyaretçilerin ellerinde bulunan mürur tezkireleri ve pasaportların yoklamalarının icrası için birer polis ve zaptiye bir kol sandalının gönderilmesi, satın alınacak sandalın bedeli olan meblağın Cidde pasaport ve mürur tezkiresi hasılatından tesviyesine dair

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 43 • Sayfa: 455) 109

Avrupa devletleri polis teşkilatlarında olduğu gibi Zaptiye Nezareti bünyesinde bir politik şubesi teşkil edilmesine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 44 • Sayfa: 456) 110

<i>Bab-ı Zaptiyede Avrupa politik şubesi tarzında bir polis şubesi teşkiline dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 45 • Sayfa: 458)	 112
<i>Dersaadet ve diğer vilayetler polislerinin arttırılması hakkında Zaptiye Nezaretince gösterilen lüzum üzerine Bağdat polislerinin arttırılmasına dair evrâkın iade kılındığının bildirilmesi hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 46 • Sayfa: 462)	 118
<i>Asayişin temin edecek iki şubenin teşkili, müfettişlerin lisan bilmeleri, polislerin maaşlarının muntazaman verilmesi gibi hususlara dair zaptiyede yapılması gereken ıslahatlar.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 47 • Sayfa:463)	 119
<i>Jandarma ve Zaptiye zabitanının polis vazife alanına müdahale etmemeleri tebligat-ı sabıkadan olmasına rağmen buna riayet edilmediğinden, bu konuda tahkikat icrasıyla gerekli tedbirlerin alınarak uygulanmasına dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 48 • Sayfa: 469)	 124
<i>Rüsumat Deniz muhafaza memurları tarafından liman dairesinde bulunan revolver silahlarının Zaptiye Nezaretince polislere verilmesi talebinin Sadarete sunulduğuna dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 49 • Sayfa: 470)	 125
<i>Rüsumat deniz muhafız memurları tarafından bulunan ve kaçak olduğu tespit edilen revolver marka silahların polislerce kullanılmak üzere muayene için Tophane-i Amireye gönderilmesine dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 50 • Sayfa: 471)	 126
<i>Trabzon vilayeti polis efradına ait koğuşların tamiri için gerekli olan meblağın Zaptiye bütçesine tahsis edilerek karşılanması gerektiği hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 51 • Sayfa: 472)	 127
<i>Sivas vilayetinde görevli polis ve zaptiye efradının miktarı ile diğer vilayetlerde bulunan jandarma ve zaptiyelerin miktarları ve tahsisatlarının sorulmasına dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 52 • Sayfa: 473)	 128
<i>Jandarma ve polise ait ıslahat konularını tetkik ve müzakere etmek üzere Dahiliye Nezareti Müsteşarının başkanlığında Dahiliye ile Zaptiye Nezareti ve Jandarma Dairesi memurlarından birer kişiden oluşacak komisyona dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 53 • Sayfa: 474)	 129

<i>Trabzon şehrinin Meydan-ı Şarki cihetinde bulunan zaptiye ve polis karakolhanesinin tamiri hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 54 • Sayfa: 477)	 131
<i>Sivas, Amasya ve Tokat kasabalarında yapılacak on altı adet karakolun her birinde ihtiyat sınıfından on ve zaptiyeden dört neferin ve ihtiyaç halinde de birer zabıt yahut polisin bulundurulması hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 55 • Sayfa: 479)	 134
<i>Kolu kopmuş olan Dersaadet polis efradından Estepan Efendi için yapay bir kol imali hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 56 • Sayfa: 480)	 135
<i>Adana ve Mersin sahillerinde yapılan yasadışı ithalat ve ihracatın önlenmesi için Mersin’de bir sahil karakolu kurulması ve buraya gerekli olan polis ve zaptiyenin tayinine dair</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 57 • Sayfa: 481)	 136
<i>Suriye’deki müslim ve gayr-i müslim jandarma, zaptiye ve polislerin miktarına dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 58 • Sayfa: 482)	 138
<i>Hicaz’da maaş ve masrafları Zaptiye Tahsisatından ödenmek üzere komiser ve polis istihdamına izin verilmesi talebi hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 59 • Sayfa: 485)	 151
<i>Pangaltı’da işlenen cinayetden dolayı tüm polisler verilme üzere, polislerin vazifelerini etraflıca gösterir bir nizamname kaleme alınması hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 60 • Sayfa: 486)	 152
<i>Polislerin vazifelerini daha iyi yapabilmeleri ve gerektiğinde jandarma ve askerden yardım alabilmeleri konusunda etraflı bir nizamname kaleme alınmak üzere bir komisyon teşkili ve İkinci Fırka Talim Muallimi Mirliva Rahmi Paşa’nın da bu komisyonda bulunmasına dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 61 • Sayfa: 487)	 153
<i>İstanbul, Beyoğlu, Üsküdar ve Beşiktaş idarelerinde ne kadar polis ve jandarma mevcut olduğunun ve ilavesine lüzum görülen polis ve jandarmanın senelik tahsisatın ne miktar olacağının bildirilmesine dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 62 • Sayfa: 488)	 154

<i>Cinayet olaylarının önlenmesi için istihdam olunacak jandarma ve polislerin okur yazar takımından ve erbab-ı namusdan seçilmesine dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 63 • Sayfa: 489)	 155
<i>Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki için bir nizamname layihası kaleme alınmak üzere teşkil olunacak komisyona Bab-ı Âli Hukuk müşavirlerinden Hakkı ve Matbuat-ı Dâhiliye Müdürü Behçet beylerin memur edildikleri hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 64 • Sayfa: 490)	 156
<i>Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki için bir nizamname layihası kaleme alınmak üzere teşkil olunacak komisyona Adliye Nezareti'nden Temyiz Mahkemesi üyesi Enver Bey'in tayin edildiğine dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 65 • Sayfa: 492)	 158
<i>Dersaadet'te istihdam edilen polis ve jandarmalarının artırılmasına dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 66 • Sayfa: 493)	 159
<i>Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki hususunda bir nizamname kaleme alınmak üzere kurulan komisyona Adliye Nezareti'nce Cemal Bey'in münasip görülmüş olduğuna dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 67 • Sayfa: 495)	 160
<i>Polis elbiselerinin imali için gereken tahsisat hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 68 • Sayfa: 496)	 161
<i>İzmit'in mühim olan tren istasyonlarında istihdam olunmak üzere zaptiye askeri taburundan dokuz neferinin tenziliyle altı polis istihdamı hakkında.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 69 • Sayfa: 497)	 163
<i>Haleb vilayeti sahillerinin emniyet ve kontrolünü temin için karakol tesisi ve gerekli zaptiye, jandarma ve polis istihdamı talebi üzerine olunacak muamelenin Sadaret'e takdimine dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 70 • Sayfa: 498)	 164
<i>Vilayetlerince tahvili veya azli istenen polis ve zaptiyelerin gerekli sebep bildirildikten sonra azil ve tahvillerinin yapılabileceği ve bunların yerlerine alınacak şahısların imtihan neticesinde tespit edileceği ve bulundukları vilayet haricine gidecek olan jandarma neferlerinin mutlaka Seraskerlik'e müracaat etmeleri gerektiğine dair.</i>	
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 71 • Sayfa: 501)	 167

<i>Osmanlı senetlerinin borsada değerini kaybedeceğinin Borsa Polis Serkomiserliğinden bildirildiğinin Zaptiye Nezaretince takdimine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 72 • Sayfa: 507)	 174
---	-----------

2.2.Polis Meclisi

<i>Zaptiye Nezareti idaresinde bulunan Dersaadet, Beyoğlu ve Üsküdar Zabıta Meclisleri ile Dersaadet Zabıta Müdürlüğünün lağvıyla bunların aylık tahsisatlarının Dersaadet polis masraflarına aktarılmasına dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 73 • Sayfa: 508)	 175
<i>Polis Meclisleri azasının artırılması hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 74 • Sayfa: 511)	 178
<i>Polis Meclisleri azalarının ikiden dörde çıkarılması hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 75 • Sayfa: 515)	 182
<i>Polis Meclislerine uzman doktor, cerrah ve eczacı tayinleriyle bunların çalışmalarına ait usul ve esasları hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 76 • Sayfa: 517)	 184
<i>Üsküdar'da dülgere esnafından Yorgi ile Eczacı Vasil arasındaki kavga üzerine Üsküdar Polis Meclisince verilen cezanın (hapis nakit) Meclisin selahiyetinde olmadığına Üsküdar Müddei-i Umumiğinden bildirilmesi üzerine konu hakkında ilgililerin karar vermesine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 77 • Sayfa: 520)	 193
<i>Gürültü ve şamata yaptıkları için Üsküdar Polis Meclisince cezalandırılan Dülger Yorgi ve Eczacı Vasili'nin davalarının Adliye mahkemelerinde görülmesi gerektiğinin bildirilmesine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 78 • Sayfa: 522)	 195
<i>Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisince Galata'da çalgılı gazinolarda hizmetcilik yapması yasaklanan Amelya'nın bu iddiasının tahkik edilerek gereğinin yapılması.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 79 • Sayfa: 523)	 196
<i>Üsküdar Mutasarrıflığı Polis Meclisi Reisi Mustafa Efendi'ye nişan itasına ve saireye dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 80 • Sayfa: 524)	 197
<i>Trabzon'da polis meclisi teşkil edilmesinin sağlanması hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 81 • Sayfa: 525)	 198

<i>Dersaadet ve Beyoğlu Polis Meclisleri Reislerinin maaşına zam yapılmasına dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 82 • Sayfa: 526)	 199
<i>Trabzon Vilayeti 'nde Polis Meclisi teşkili ve idaresine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 83 • Sayfa: 527)	 200
<i>Trabzon 'da bir Polis Meclisinin teşkili için gerekenin yapılması hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 84 • Sayfa: 528)	 201
<i>Merkez-i vilayette bir Polis Meclisi teşkili isteğine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 85 • Sayfa: 529)	 202
<i>Dersaadet Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi 'nin terfisine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 86 • Sayfa: 530)	 203
<i>Kış mevsiminde Beyoğlu'nda kumarın yasaklanması için memur edilen Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile refakatinde bulunacak Komiser Tahsin Efendilerin fazla masraflarının karşılanmasına dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 87 • Sayfa: 532)	 205
<i>Kumar oyunlarının önüne geçilmesi için memur edilen Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile beraberindeki Üçüncü Komiser Tahsin Efendi 'nin fazladan masrafları için verilecek akçenin Zaptiye Nezareti 'nin onayıyla verilmesine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 88 • Sayfa: 534)	 208
<i>Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile Üsküdar Polis Meclisi Reisi Hasan Efendi 'nin becayişlerine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 89 • Sayfa: 535)	 209

2.3.Polis Müdürlükleri

<i>1296 Bütçesinde Zaptiye Nezareti 'nin Polis Müdürlüklerine bölünmesine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 90 • Sayfa: 536)	 210
<i>Beyoğlu Polis Müdürlüğü hapishanesi kitabetine Hamdi Efendi 'nin tayinine dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 91 • Sayfa: 537)	 211
<i>Beyoğlu Polis Müdürlüğü tevkifhanesinin tamiriyle masraflarının ödenmesi hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 92 • Sayfa: 540)	 214

<i>Beyoğlu Polis Müdürlüğü Tevkifhanesi 'nin tamiri hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 93 • Sayfa: 543)	 218
<i>1300 senesi Teşrin-i evvel ayında İstanbul Polis Müdürlüğü idaresi altındaki bölgelerde vuku bulan adli vakalar.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 94 • Sayfa: 545)	 220
<i>İhtiyat sınıfına nakledilmiş olmaları nedeniyle Dersaadet 'e civar olan mahallere gideceklerden Dersaadet Polis Müdüriyetince teminat alınması ile yetinilmesi istenilen muhacirlerden hangi senelerde doğanların tertip-i evvel ve sâni, hangilerinin ihtiyat sınıfına nakledildiğinin bildirilmesi.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 95 • Sayfa: 546)	 222
<i>İstanbul Polis Müdürlüğü tarafından İstanbul Beyoğlu ve Üsküdar 'a gelen şahıslarla ilgili tutulan menşei ve meslek kayıtları hakkında.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 96 • Sayfa: 547)	 224
<i>İstanbul Polis Müdürü Agâh Efendi 'nin vefatı üzerine yerine İstanbul Polis Meclisi Reisi Hüsni Efendi 'nin tayini, Hüsni Efendi 'den açılacak Polis Meclisi ve Heyet-i Tahkikiye Riyasetlerinin dahi Zaptiye Nezareti Hukuk Müsteşarı ve Polis Muallimi Manyaszade Refik Bey 'e ilave-i memuriyet olarak ihalesi ve Zaptiye Muhasebecisi Aziz Bey ile Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsni Efendi 'nin maaşlarına zam yapılmasına dair.</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 97 • Sayfa: 550)	 231

3. BÖLÜM

‘Asakir-i Zabtiyyeye (Polis, Jandarma, Zabtiyye) Görev ve Yetki Veren Nizâmnâmeler

<i>Polis Heyetinin Teşekkülüne Kadar Mürûr Nizâmının Her Tarafca Tamâmî-i İcrâsı Zâbitaya Tevdî’ Olunduğuna Dâir Tezkire</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 98 • Sayfa: 553)	235
<i>Zâbitaca Taht-ı Emânetde Bulunacak Eşyâyâ Dâir Ta ‘lîmât</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 99 • Sayfa: 554)	237
<i>Silâh İsti‘mâli Hakkında Kânûn-ı Vilâyet</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 100 • Sayfa: 558)	241
<i>Zâbita-i Nevâhî Hakkında Kânûn-ı Vilâyet</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 101 • Sayfa: 560)	243
<i>Zâbita-i Belediye Hakkında Kânûn-ı Vilâyet</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 102 • Sayfa: 567)	251
<i>Zâbita-i Saydiye Nizâmnâmesi</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 103 • Sayfa: 570)	254
<i>Âsâr-ı ‘Atîka Nizâmnâmesi</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 104 • Sayfa: 580)	265
<i>Pasaport Nizâmnâmesi</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 105 • Sayfa: 589)	273
<i>Amele Tahrîrine Mahsûs Nizâmnâme</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 106 • Sayfa: 593)	277
<i>Üserâ-yı Zenciye Ticâretinin Men‘ine Dâir Kânûnnâme</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 107 • Sayfa: 595)	279
<i>Der-Sa ‘âdet Ve Bilâd-ı Selâsede Bulunan Otel ve Misâfirhâneler Hakkında Kaleme Alınıb Mer ‘iyyet Ahkâmına Bi ‘l-istîzân İrâde-i Seniyye-i Cenâb-ı Pâdişâhî Şeref-Müte ‘allik Buyurulmuş Olan Ta ‘lîmât</i> (Transkripsiyonun Aslı: Belge 108 • Sayfa: 598)	282

<i>Matba 'alar Nizâmnâmesi</i>	 284
<i>Mürûr Nizâmnâmesi</i>	 293
<i>Girid Vilâyeti 'Asâkir-i Zabtiye Nizâmnâmesi</i>	 297
<i>Jandarma ve Zabtiyye Zâbitânından Müddet-i Medîde Açıkda Kaldıktan Sonra Meslek-i Kadîmlerine Ric 'at Edenlerin Ma 'âşlarından Tevkîf Olunacak Tekâ 'üd 'Âidâtı Hakkında İrâde-i Seniyye</i>	 324
<i>Girid Vilâyetince Emniyet-i Umûmiye Hakkında Tedâbiri Fevka 'l- 'âdeye Dâir Nizâmnâme</i>	 326
<i>Serseri, Mazanne-i Sû Olan Eşhâs Hakkında Nizâmnâme</i>	 332
<i>Polislerin Terfî 'i Hakkında İrâde-i Seniye 'Arz Tezkiresi</i>	 336
<i>Zabtiye Jandarma Efrâdından Hidmet Esnâsında Vefât Edenlerin Eytâm ve Erâmiline 'Askerî Tekâ 'üd Kânûnuna Tevfikan Ma 'âş Tahsîsi Hakkında İrâde-i Seniye</i>	 338
<i>Jandarma ve 'Asâkirî Zabtiye Zâbitânından Açığa Çıkanların Sûret-i Terkîni Kaydlar ile İcrâ-yı Tekâ 'üdları Hakkında İrâde-i Seniye</i>	 340
<i>Asâkir-i Zabtiyenin Vezâif-i Mülkiyelerine Dâir Olan Ta 'lîmâtın Sekizinci Mâddesi ile Mâdde-i Mezkûreye 22 Şevval 1287 Târîhinde Tezyîl Edilen Fıkra Makâmına Kâim Mâdde-i Nizâmiye</i>	 343
<i>Amele Nizâmnâme-i Dâhilisi</i>	 344
<i>Asâkir-i Zaptiyye Zâbitânından 20 Sâ 'atden Ziyâde Mahallere Memûren Gideceklerse Harcı râh İ 'tâsı Hakkında İrâde-i Seniyye</i>	 354

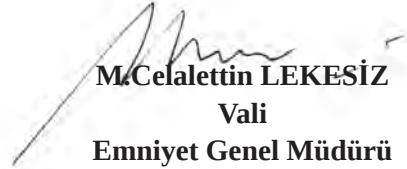
ÖNSÖZ

Güvenlik, insanoğlunun en önemli ihtiyaçlarındandır. Tarih boyunca var olan bütün devletlerde olduğu gibi Türk devletlerinde de halkın güvenliği daima ön planda tutulmuştur. Vatandaşlarının güvenliğini ve huzurunu sağlamayı hedefleyen devletler çağının gereklerine uygun güvenlik kurumları oluşturmuşlardır. Zengin ve köklü Türk tarihinin temel özelliklerinden birisi de vatandaşlarının güvenliğine odaklanan yapısıdır. İlk Türk devletinden Cumhuriyet dönemine kadar güvenlik hizmetlerinin gösterdiği sürekli gelişim süreci sonunda günümüz modern polis teşkilatı ortaya çıkmıştır.

Kurumsallaşma yolunda bir buçuk asırlık tecrübeye sahip Emniyet Teşkilatı tarihine araştırmacıların artan ilgisi nedeniyle 2012 yılında Belgelerle Türk Polis Tarihi isimli eserin ilk cildi basılarak her yıl bir cilt halinde serinin devamına karar verilmiştir. Birinci ciltte; 1845 yılında kurulan Polis Teşkilatıyla ilgili nizamnameler ve Polis Meclisinin idari yapısına ilişkin belgeler bulunmaktadır. 2013 yılında basılan ikinci ciltte; 1855-1865 yılları arasında Anadolu, Rumeli ve İstanbul'da polisin teşkilatlanmasına dair belgeler ve yabancı sefaretlerle yapılan yazışmalar yer almaktadır. 2014 yılında basılan üçüncü cilt ise; 1846-1879 yılları arasındaki Zaptiye Müşiriyeti ile ilgili belgeleri içermektedir.

Belgelerle Türk Polis Tarihi'nin dördüncü cildi olan bu eser; Zaptiye Nezaretinin ve Polis Teşkilatının 1879-1895 yılları arasındaki yapılanması ile ilgili belgeleri kapsamaktadır. Emniyet Teşkilatının bu yıllar arasındaki tarihi süreci ve gelişimi ortaya konularak kurumsal tarih alanında önemli bir eser sunulmuştur. 2016 yılında basılacak beşinci cilt ile serinin devamı sağlanacaktır.

Türk Polis Tarihi'ne ışık tutan bu nadide eserin hazırlanmasında emeği geçen Emniyet Genel Müdürlüğü Belge Yönetimi Daire Başkanlığı personelini içtenlikle kutlar, eserin tarih bilimine sağladığı katkının artarak devam etmesini dilerim.

M. Celalettin LEKESİZ
Vali
Emniyet Genel Müdürü

KISALTMALAR

BAŞVURU KISALTMALARI

Bkz : Bakınız
Sy : Sayı
s : Sayfa
ss : Sayfa sayısı

DEVLET ARŞİVLERİ İLE İLGİLİ KISALTMALAR

BEO. : Bab-ı Ali Evrak Odası
BOA : Başbakanlık Osmanlı Arşivi
DH. MKT. : Dahiliye Nezareti Mektubi Kalemi
İ.DH. : İradeler Dâhiliye Nezareti
İ.ŞD. : İrade Şura-yı Devlet
ŞD. : Şura-yı Devlet
ŞD.MLK. : Şura-yı Devlet Mülkiye Dairesi
Y. EE. : Yıldız Esas Evrakı
Y.MTV. : Yıldız Mütenevvia Maruzat Evrakı
ZB. : Zabtiye Nezareti Evrakı

HİCRİ AYLAR

M. : Muharrem
S. : Safer
Ra. : Rebiülevvel
R. : Rebiülahir
Ca. : Cemaziyelevvel
C. : Cemaziyelahir
B. : Recep
Ş. : Şaban
N. : Ramazan
L. : Şevval
Za. : Zilkade
Z. : Zilhicce

GİRİŞ

Türk Polis Teşkilatı tarihini geçmişten günümüze yaşanan değişim ve gelişmeler doğrultusunda aydınlatmak ve tarih araştırmacıları ile Osmanlı Türkçesine ilgi duyan okuyucularımıza başvuru kaynağı sunmak amacıyla ilk cildi 2012 yılında basılan “Belgelerle Türk Polis Tarihi” adlı serinin dördüncü cildi olan bu eser titiz bir çalışma sonunda tamamlanmıştır.

Zaptiye Nezaretinin kurulduğu ve polis teşkilatının Nezaretin bir alt birimi olarak kurumsallaştığı 1879-1895 yılları arasına ışık tutan belgelerden oluşan bu eser, Osmanlı Devletinde iç güvenliğinin Zaptiye Nezareti altında toplandığı ve teşkilatlanma konusunda ilklerin yaşandığı bu yılları açıklığa kavuşturması açısından polis teşkilatı tarihinde önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Zaptiye Nezaretinin ilk on beş yılını kapsayan bu eser üç bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölümde; Zaptiye Müşirliğinin Zaptiye Nezaretine dönüştürülmesine ve Nezaretin, Hapishaneler İdaresi, Ecza-yı Nariye, Tiyatrolar Müfettişliği ve Heyet-i Tahkikiye gibi bazı birimlerine ait belgelere yer verilmiştir. İkinci Bölümde; henüz kurulan polis teşkilatının yurt genelindeki yapılanması ile Polis Müdürlükleri ve Polis Meclisleri hakkında bilgi veren belgeler sunulmuştur. Üçüncü Bölümde; Asakiri Zaptiye’ye (Polis, Jandarma, Zabıta) görev veren Pasaport Nizamnamesi, Zabıta-i Saydiye Nizamnamesi, Zabıtaca Taht-ı Emanette Bulunacak Eşyaya Dair Talimat, Zabıta-i Belediye Hakkında Kanun-ı Vilâyet, Girid Vilayet-i Asakir-i Zaptiyesi Nizamnamesi ve Serseri Mazanne-i Su Olan Eşhas Hakkında Nizamname gibi bazı nizamnamelere, talimatlara ve iradei seniyyelere yer verilmiştir.

Başbakanlık Osmanlı Arşiv Belgelerinin ağırlıklı olarak yer aldığı bu eserde zaptiye ve polisle ilgili Vakıf Gazetesi ve Jandarma Sadası dergisinde çıkan haberler ile Düsturlardan alınan Nizamname ve talimatlara da yer verilmiştir.

Eserde, her bölüm içerisinde bulunan evrak kronolojik sırada verilmiştir. Bölümler içerisindeki belgelerin hangi kaynaktan alındığı “1¹, 2², 3³” şeklinde sıralı dipnotla gösterilmiştir. Bu sayıların altına her konu için bir açıklama metni konularak metnin sonuna, belgeler için transkripsiyonun hangi sayfa ve numarada olduğu, transkripsiyon için aslının hangi sayfada kaç numaralı belge olduğu eklenmiştir.

Açıklaması yapılan konuda birden fazla belgenin bulunması halinde transkripsiyon ve belgelerin arasına “*” işareti konulmuştur. Belgelerin transkripsiyonu sırasında ta‘alluk, mu‘âvin ve ta‘yîn kelimelerinde olduğu gibi ayın { ع } harfi için

{ ‘ } işareti kullanılmıştır. Transkripsiyonda Arapça ve Farsça kelimelerindeki { ا و ي } harfleri için uzatma işareti (â, û, î, ô) kullanılmıştır. “Gelüb, getirülüb, edüb” vb. bazı kelimelerin transkripsiyonu “gelib, getirilib ve edib” şeklinde yazılmıştır. Şahıs isimlerinin transkripsiyonunda ince, kalın ünlüleri “Refet, İsmail” şeklinde ayın ve hemze gösterilmeden olduğu gibi yazılmıştır. Bu uygulama yer adlarında da yapılmıştır.

Gazeteden alınan haberlerin transkripsiyonunda orijinalinde olmamasına rağmen noktalama işareti kullanılmıştır. Orijinal belge ile transkripsiyon metinlerini karşılaştırmak isteyenler için belgelerin tıpkı basımları konulduğu gibi, gazete haberlerinin haricindeki transkripsiyonlarda satır sıraları (1), (2), (3) şeklinde numaralandırılmıştır.

Belgede geçen tarihlerin yazılmayan kısımları ve miladi tarihe çevrilmeleri “fi 20 Muharrem Sene (12) 66 (6 Aralık 1849)” şeklinde yapılmıştır. Bir belge içerisinde farklı yönde yazılan kısımlar daha kolay bulunması amacıyla Yatay Kısım, Alt Kısım başlıkları altında verilmiştir. Belgelerdeki mühür ve imzaların transkripsiyonu yerine kısaca (Mühür), (Mühürler) ve (İmzâ) yazılmıştır. Ardışık sayfalar bölünerek (Sayfa 1), (Sayfa 2) ve (Sayfa 3) şeklinde gösterilmiştir.

I. BÖLÜM

ZABTİYYE NEZARETİ VE BİRİMLERİ (1879-1895)

1.1. Zabtiyye Nezâretinin Kuruluşu

1¹

Babialı Dersaadet Konferansında Adliye, Maliye ve Jandarma teşkilatlarının ıslahına ve bu ıslah çalışmalarının Avrupa'da görülen modelde gerçekleştirilmesi ve bunun için de yeterliliğe sahip bazı yabancıların istihdam edilmesine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 1 • Sayfa: 358)

Bu günlerde İngiltere'nin matlûbu olan ıslâhât mâddesi ba'zı mertebe kesb-i ehemmiyyet eyledikten bunların esâsı neden 'ibâret olduğuna dâir ma'lûmât vermek üzere geçen sene neşr olunan Mâi Kitâbdan âtûde muharrer evrâk-ı resmîye nakl ve tezbîr olunur.

Lord Salisbury 8 Ağustos 1878 târîhinde Sir Layard'a irsâl ettiği bir uzun tahrîrâtın neticesinde âtûde muharrer nikât-ı selâseye dâir cânib-i Hukûmet-i Seniyyeden ta'ahhüdât-ı resmîye talep etmiş idi.

Evvelâ, Anadolu eyâletlerinde Avrupalılar ma'rifetiyle tanzîm ve kumanda olunmak şartıyla jandarma teşkîl olunacaktır.

Sâniyen, Anadolu'nun ba'zı bilâd-ı mühimmesinde mahâkim-i merkeziyye tesîs olunub bunların mâdûnunda bulunan mahâkim-i sâire üzerine nezâretleri şâmil olacaktır.

Mahâkim-i merkeziyyede fenn-i hukûka âşinâ bir Avrupalı bulunub her bir hükm için anın reyî dahi munzamm olmak lâzım gelecektir.

Sâlisen, vâridât-ı vilâyetin muhâsebesine memûr olmak üzere her vilâyetde bir defterdâr ta'yîn olunacaktır.

Bu defterdâr iltizâm-ı a'şâr usûlünü lağv ile mümkün mertebe serî'an on senelik mukâvele usûlünü icrâ edecektir. Defterdârlar dahi ekseriyyet üzere Avrupalı olacaktır.

Vâliler ve hükkâm istikâmet üzere hareket etdikleri hâlde bir müddet-i mu'ayyene için ta'yîn olunacaklardır.

Defterdârların dahi bu vechle ta'yîni ârzû olunur. Teklîfât-ı mezkûreye cevâben Hâriciyye Nâzırı Sâbık Übbetlü Devletlü Safvet Paşa hazretleri

1 Vakıf Gazetesi, 26 Teşrîn-i evvel 1295 R. ss. 2-3.

tarafından 24 Teşrîn-i evvel (Ekim) 1878 târîhiyle irsâl olunan tahrîrâtın tercemesidir.

İngiltere Sefâreti tarafından 19 Ağustos târîhiyle Anadolu'da kâin Memâlik-i Şâhâne'de icrâ olunacak ıslâhâtâ dâir takdîm olunan takrîr Bâb-ı 'Âlî cânibinden ahz olunmuştur. İşbu varaka-i mühimme Meclis-i Tedkîkât 'amîkasına ve müzâkerâtına takdîm olunduğundan Bâb-ı 'Âlî, İngiltere Kabinesinin bu emr-i ehemme ibrâz eylediği 'alâkaya binâen beyân-ı teşekkür ile berâber bu husûsda Meclis-i Vükelâ müzâkerâtının netâyicini İngiltere Sefâretine beyân eder.

Hukûmet-i Seniyye ıslâhâtı bir nokta-i nazar-ı 'umûmî ile derpîş eylediğinden Saltanat-ı Seniyye'nin memâlikinde mahâkim ve zabtiyye ve mâliyye usûlünü ıslâh ve ta'dîl lüzûmuna dâir muahharen verdiği karârları tasdîk eder. Ma'a-hazâ muhârebe ve bu husûsda lâzım gelen vesâili îfâ etmek imkânsızlığı zikr olunan karârların tehîrini mûcib olmuş idi ise de Bâb-ı 'Âlî tasavvurâtını icrâ ve bu bâbda vukû' bulan müzâkerât ve tedkîkâtı mevki'-i fi'le îsâl etmek zamânı geldiğini dahi teslîm eder.

İngiltere Sefâretinin takrîrinde mevzû'-i mübâhise olub elzem ve en müessir ıslâhâtdan bulunan nikât-ı selâse müte'âkıben Meclis-i Vükelâda müzâkere olunarak esâsen zikr-i âtî üzere karâr-pezîr olmuştur.

Evvelâ, jandarmanın teşkilâtına gelince, Bâb-ı 'Âlî Der-Sa'âdet Konferansı zamânında dahi i'tirâf eylediği gibi güyâ teşkîl olunmuş bir jandarma fırkasının tesîsi lüzûmunu tasdîk eder. İşbu jandarma fırkası eyâletlerde âsâyiş ve emniyyeti vikâyeye muktedir olmak üzere Avrupa memâlikinde mevcûd olub muvaffakiyyetle cereyân eden bu misillü tesîsâtdan terkîbât-ı mezkûrenin icrâsı istihsâl olunacaktır.

Devlet-i 'Aliyye bu vechle jandarma tesîsini esâsen kabûl etmekle bu bâbda kendisinin ve İngiltere Devleti fahîmesinin efkârı müttehiddir. Efkâr-ı mezkûreye tevîkan Jandarma İdâre-i Merkeziyyesi Meclisinde kâbiliyyet ve ehliyyet ve istikâmet için mümkün mertebe temînât veren ba'zı ecnebî zâbitânı istihdâm olunacaktır ve yine zikr olunan temînâtı veren ba'zı ecnebî zâbitânı mu'allim sıfatıyla istihdâm ve jandarma usûlü tamâmıyla tanzîm ve teşkîl olununcaya kadar hizmetlerinde ibkâ olunacaklardır.

Jandarma için nizâm-ı mahsûsları olan düvel-i sâire emsâline imtisâlen der-dest-i tezekkür bulunan nizâmnâme dahi ‘âdât-ı memleket ve ahlâk-ı ahâlîye tatbîk olunacak ve Saltanat-ı Seniyye’nin hukûk-ı hükümrânîsine muvâfık bulunacaktır. İşbu nizâmnâme lâyihası tanzîm olunmakda hâk-i pâ-yı Şâhâneye ‘arz olunacaktır.

Sâniyen, mahâkim ıslahâtına gelince, Bâb-ı ‘Âlî bu husûsda dahi bir plan tanzîm etmektedir. Bu plan İngiltere Kabinesinin beyân ettiği efkâr mûcibince mahâkimin derecât-ı müte‘addidesini şâmil olub îfâ-yı vazîfelerinde muhtî olmayan hükkâmın lâ-yen-‘azl olmaları kâ‘idesini tesîs eder. Bu sûretle ‘adliyye memûrînleri istiklâl ve bî-terafîlık husûsunda kâffe-i temînât-ı matlûbeyi hâiz olacaklardır. Bu bâbda dahi Avrupa fenn-i hukûk erbâbının tecrûbe ve ma‘lûmâtı hayli isti‘mâl olunabilir. Fakat mahâkimde reyleri munzam olmadıkça bir hükm verilememek şartıyla a‘zâ-yı sâireden ziyâde iktidârı hâiz olarak ecânib nasbı umûr-ı ‘adliyyenin muntazaman cereyânı esâsına menâfi‘ olur. Lisân ve nizâmât ve ‘adât-ı memlekete vukûfları olmayan a‘zâ-yı ecnebiyyenin nasbı tasavvur olunamaz. Ecnebî fenn-i hukûk erbâbının tecrûbesinden teftîş-i mahâkim için istifâde mümkündür. Binâberîn Bâb-ı ‘Âlî teba‘a-i ecnebiyyeden evsâf-ı matlûbeyi hâiz olan zevâtın müfettişliğe ta‘yînlerine muvâfakat edib idâre-i ‘umûmiyyeyi teftîş etmek üzere bunlardan her bir vilâyeteye irsâl etmek ‘azmindedir.

Sâlisen, ıslâhât-ı mâliyye için a‘şâr usûlünün ilgâsı Hukûmet-i Seniyye tarafından tedkîk olunmaktadır. Fakat usûl-i cedîde Memâlik-i Osmâniyye’de icrâ olunmak üzere vakt lâzım olduğundan Bâb-ı ‘Âlî işbu usûl-i vergiyi ve bir usûl-i cedîdeyi tahsîlâtı bir iki vilâyetden bed ederek muhasse-nâtı ile tecrûbe ile tebeyyün ettikçe Memâlik-i Mahrûse’nin sâir taraflarına dahi tadrîcen ta‘mîm edecektir.

İşbu tecrûbe zamânında Hukûmet-i Seniyye ıslâhât-ı mühimme-i mebhûseye iştirâk eylemek üzere fenn-i mâlîye âşîna ba‘zı ecânibi istihdâm edecektir.

İslâhı tasavvur olunan şu‘abât-ı selâse-i mezkûre tanzîmâtının ikmâl ve idâre tamâmıyla ıslâh olunarak muntazaman cereyânı temîn edilinceye kadar mezkûr memûrîn ve zâbitân-ı ecnebiyyenin mu‘âvenetleri ibkâ olunacağı dahi beyândan müstağnîdir. Saltanat-ı Seniyye tarafından

ta'yîn olunan vülât-ı 'izâmın ve hükkâm ve mâliyye defterdârlarının lâ-yen-'azl olmalarına dâir Bâb-ı 'Âlî dahi İngiltere Devleti'yle hem efkâr bulunduğundan memûriyyetlerini hüsn-i cereyân-ı mesâlihe müsâ'id sûretde 'iffet ve ehliyyet-i matlûbe ile îfâ etdikleri müddetçe Hukûmet-i Seniyye bu memûriyyetlerin temînine karâr vermiştir.

Sunûf-ı sâlise-i mezkûreden bulunan memûrîn evsâf-ı meşrûhayı hâiz oldukça lâ-akall beş sene memûriyyetlerinde ibkâ olunub yalnız evvelâ 'azli mûcib bir cinâyet ve töhmeti irtikâb ve sâniyen isti'fâ etdikleri ve sâlisen Hukûmet-i Seniyye memûrîn-i mezkûrenin isti'fâsını ba'zı menâfi'-i mühimmeye binâen elzem 'add ettiği hâlde 'azl ve tebdîl olunabileceklerdir.

Esâs-ı 'umûmiyyesi ber-vech-i meşrûh-ı beyân olunan hatt-ı hareketin hukûk-ı Saltanat-ı Seniyyeye muvâfık olduğu ve maksadı temîne kâfi ve Memâlik-i Osmâniyye ahâlîsinin menâfi'ne muvâfık bulunduğu İngiltere Devleti cânibinden tasdîk olunacağına Bâb-ı 'Âlî şübhe etmez. Fî 26 Teşrîn-i evvel Sene 1295 (7 Kasım 1879).²

Mahall-i İmzâ
Safvet

2 Gazetenin yayımlandığı tarih kullanılmıştır.

2³

Zabtiye Nezaretinin kuruluşu ve görevleri hakkında Vakıf gazetesinde yayımlanan Resmi İlanı dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 2 • Sayfa: 359)

Sayfa 1

İ‘lân-ı Resmî

(1) Devlet-i ‘Aliyye’ce lâzımı’l-icrâ olan ıslâhât-ı esâsiye hakkında (2) Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâca verilen karâr (3) üzerine müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye (4) cenâb-ı Pâdişâhî i ‘lânnâme-i mahsûs ile neşr edilmiş (5) idi Memâlik-i Mahrûsenin servet ve ma‘mûriyyetce (6) müsta‘idd olduğu terakkiyât esbâbının tevsî‘ dâiresiyle (7) emniyyet-i ‘umûmiyyeyi tamâmen mütekeffil ve teba‘a-i şâhânenin her (8) sınıfına ‘âid ve şâmil olacak müsâ‘adât ve ıslahâtın (9) icrâsı hakkında müte‘allik buyurulan irâde-i seniyye hazret-i (10) Pâdişâhînin cümle-i âhkâmından olmak üzere nezâret (11) dâirelerinin îcâbât ve kâbiliyyet-i memlekete göre hüsn-i (12) taksîm ve mesâlih ve vezâif ve mu‘âmelâtının vakt ü zamânında (13) ve sûret-i muntazamada cereyânına kâfi olacak sûrette (14) teşkîli ve bir müddetten beri gavâil-i harbiyye mülâbesesiyle (15) tecîl kılınmış olan düyûn-ı ‘umûmiyye için (16) bir karşılık tahsîsiyle temîni ve mu‘âmelât-ı (17) mâliyyenin bir esâs-ı sahîh üzerine tesîsiyle berâber (18) her tarafca şikâyet olunan İltizâm Usûlü’nün ilgâsına

Sayfa 2

(1) esâs olmak üzere a‘şârın arâzî üzerine tarh (2) ve taksîmi kâ‘idesinin gelecek seneden i‘tibâren münâsib (3) mahallelerde tecrübe yolunda icrâsı ve umûr-ı tahsîliyyenin (4) zâbitadan tefrîkiyle ıslâh-ı idâresiçün mahsûsan (5) bir nizâmname kaleme alınması ve orman ve ma‘denlerin işletilmesi (6) ve liman ve bataklıkların tathîri ve nehr-i cedveller gûşâdı (7) ve turuk ve ma‘âbir tanzîmi ve sanâyi‘-i dâhiliyyenin teksîri (8) gibi servet-i ‘umûmiyye-i memlekete vesîle olacak her dürlü (9) müsâ‘idâtın icrâsiyle

3 Vakıf Gazetesi, 5 Zilhicce 1296 H. ss. 1-2.

bunlara mâni‘ olan nizâmât (10) ve usûlün ilgâsı ve **vilâyetler zabtiyyesinin jandarma usûlüne (11) tevfikân teşkîli için Bâb-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîde bulunan (12) nizâmnâme lâyihalarının hemen bi’t-tedkîk istîzân olunmasının (13) taraf-ı vâlâ-yı Ser‘askeriyye havâlesiyle berâber Der-Sa‘âdet (14) ve mülhakâtı umûr-ı zabtiyyesi kemâ-kân Zabtiyye Nezâretinde (15) kalmak üzere vilâyetlerdeki ‘âsâkir-i zabtiyyenin tanzîmi (16) vücûd buluncaya değin vilâyât ‘asâkir-i zabtiyyesine ‘âid (17) nizâmât ve mu‘âmelâtın makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘askeriyye nakli (18) ve Der-Sa‘âdet’de yapılacak **Jandarma Meclisinde rey****

Sayfa 3

(1) ve ma‘lûmâtlarından istifâde olunmak üzere ecnebiyyelerden bir (2) kaç kişinin a‘zâ sıfatıyla bulundurulub taşralara dahi (3) mu‘allimler gönderilmesi ve vilâyetlerde olan zabtiyye zâbitânın (4) intihâb ve tebdîlleri hakkında vülât-ı ‘izâmın tevsî-i iktidârları (5) ve Kânûn-ı Esâsi ahkâmından olduğu üzere de‘âvî-i (6) şer‘iyyenin mahâkim-i şer‘iyyede ve de‘âvî-i nizâmiyyenin mahâkim-i (7) nizâmiyyede rüyeti zımnında bunların bir cem‘iyyet-i ‘ilmiyyede (8) ta‘yîn-i envâ‘ıyla tefrîk-i vezâifi ve ma‘âbid ve hayrât ve müberrât-ı (9) sâireye mahsûs olan evkâfın idâresi yine şurût-ı (10) vakfiyyesi ve te‘âmül-i kadîmi vechle icrâ olunmak ya‘ni icâre-i (11) fâsidedi denilen evkâfın ıslâh-ı mu‘âmelâtı ile (12) temîn-i deyn idecek ve mutasarrıflarının lede’l-hâce (13) bunları terhîn edebilmelerini teshîl ede (14) bilecek bir hâle vaz‘ı husûsunun iktizâ eden (15) ‘ulemâ ve memûrînden mürekkeb bir heyete havâlesi ve rüşdiyyeye (16) mahsûs mebâliğ mekâtib-i ‘âliyye masârifinin tesviyesine (17) isti‘mâl olunmak üzere rüşdiyye mektepleri masârifinin (18) ahâlîden ve vakıflarıyla cihat-ı sâireden aranılmak üzere

Sayfa 4

(1) Şûrâ-yı Devletde der-dest olan Cemâ'at Meclisleri (2) Nizâmnâmeleri'nin bir an evvel tedkîk ve istîzânı ve mekâtib-i (3) rüşdiyyede Fransızca lisânının dahi tadrîsi ve Kânûn-ı (4) Esâsî'de sunûf-ı teba'anın hukûk-ı vezâifde müsâvâtı (5) musarrah olduğundan teba'a-i gayr-i müslimeden istek edenlerin (6) mekâtib-i rüştiyeye mahsûs dersleri tahsîl etmek şartıyla (7) mekâtib-i 'askeriyyeye kabûlleri zımında Bâb-ı Ser'askeriyyece (8) suver-i icrâiyesinin mütâla'asıyla netice karârının (9) 'arz ve istîzân kılınması karâr-ı vâkı'a üzerine müte'allik (10) buyurulan irâdât 'adâlet-i ayât hazret-i Mülkdârî (11) ahkâm-ı celîlesinden olarak mevâdd-ı mukarrere-i mezkûrenin (12) Bâb-ı 'Alîce icâbatı bi'l-icrâ iktizâ eden dâirelere teblîğ-i (13) keyfiyyet kılınmış olmağla i'lân-ı keyfiyyete ibtidâr kılındı. Fî 5 Zi'l-hicce Sene 1296 (20 Kasım 1879)⁴.

4 Gazetenin yayımlandığı tarih kullanılmıştır.

Polis ve emniyet işleriyle meşgul olan Zaptiye Müşiriyetinin Zaptiye Nezaretine dönüştürülmesine ve görevlerine dair Sadrazam Said Paşa'nın emirnamesi.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 3 • Sayfa: 363)

(1) Binâen ‘aleyh; Said Paşa zamân-ı (2) Sadâretinde hiçbir memlekette emsâli bulunmamakla berâber memleketin (3) ‘an‘anât ve ihtiyâcâtına da tevâfuk etmeyen ‘asâkir-i zabtiyyeyi (4) ıslâh ve ihyâdan ise, fevâid ve muhasenâtı Avrupada mücerreb olunmuş, (5) ve hemân her devletce kabûl edilmiş olan jandarma sınıfının (6) teşkîl ve ihdâsına tevessül eyledi. Ve umûr-ı zabtiyyede müstahdem (7) ecnebî zâbitânını bu bâbda bir lâyiha ihzârına memûr etdi. (8) Ve nihâyet âtûdeki vesâikden müstebân olacağı üzere jandarma (9) teşkîlâtı hukûmetce takarrür etdi. Ve Zabtiyye Müşîriyyeti (10) Teşkîlâtı makâm-ı Ser‘askerîye rabt olunarak vazîfesi polis (11) ve Emniyyet-i ‘Umûmiyye umûrundan ‘ibâret kalan Zabtiyye Müşîriyyeti (12) ‘unvânıda Zabtiyye Nezâretine tahvîl edildi.

(13) Said Paşa'nın 4 Zi'l-hicce (1)296 ve 6 Teşrîn-i sâni (14) (1)295 (19 Kasım 1879) târîhinde makâm-ı Ser‘askerîye gönderdiği emirnâme: (15) Islâhât-ı mukarrere cümlesinden olmak üzere Memâlik-i Şâhânede (16) bulunan ‘asâkir-i zabtiyye’nin jandarma usûlüne tevfiķan (17) tertîb ve teşkîli zımnında Bâb-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîlerinde (18) Vilâyât-ı Jandarma Nizâm-nâmesi lâyhalarının hemân icrâsı (19) tedkîkâtıyla Bâb-ı ‘Âlîye gönderilmesi ve Der-Sa‘âdet mülhakâtı (20) umûr-ı zabtiyyesi kemâ-kân Zabtiyye Nezâretinde kalmak üzere (21) vilâyetlerde ki ‘asâkir-i zabtiyyenin tanzîmi vücûd buluncaya (22) kadar vilâyât ‘asâkir-i zabtiyyesine ‘âid nizâmât ve mu‘âmelâta (23) makâm-ı Sipehdârîlerinden bakılması hakkında Meclis-i Vükelâ karârıyla (24) müte‘allik buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî hükm-i celîli (25) fî 2 Teşrîn-i sâni (1)295 (14 Kasım 1879) târîhinde savb-ı ‘âlîlerine yazılmış (26) ve ol bâbda ki Nezâret-i müşârûn ileyhâya teblîgât icrâsı dahi (27) Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi cânib-i ‘âlîsine bildirilmiş idi. (28) Der-Sa‘âdet’de yapılacak Jandarma Meclisinde ecnebîlerden birkaç (29) kişilik a‘zâ

5 Jandarma Sadası, Sy.3, 5 Mart 1336 R. s. 14,

sıfatıyla bulundurulması ve taşralarda dahi (30) ecânibden mu'allim istihdâmı cümle-i karârdan olub Memâlik-i Mahrûse-i

Sayfa 2

(1) Şâhânenin ba'zı cihetlerinde jandarma teşkîlâtına ibtidâr (2) olunmuş ve evvelce konturato ile hidmet-i devlete alınan ecnebî (3) zâbitlerden mu'allimler gönderilmiş olduğundan İdâre-i Merkeziyye (4) Meclisinde ecnebîlerden a'zâ sıfatıyla birkaç kişi bulundurulmasına (5) mezkûr nizâm-nâmenin takdîmiyle irâde-i seniyyenin istihsâlinden (6) sonraya ta'lîki lâzım gelirse de ber-minvâl-i muharrer vilâyât (7) zabtiyyesinin tanzîmine değin idâresinin Bâb-ı Vâlâ-yı (8) Ser'askerîlerine havâlesinden dolayı Dâire-i Zabtiyyedeki (9) «Meclis-i Fırka»nın dahi şimdiden Bâb-ı 'Askerîye nakl (10) edilmesi ve vilâyetlerce dahi umûr-ı zâbitaya 'âid mu'âmelât (11) ve muhâberâtta taraf-ı sâmilere mürâca'at kılınması lâzım (12) geleceğinden dâire-i 'askeriyyece ana göre icrâât-ı lâzimeye (13) ibtidâr edilmesi iktizâ edeceği vilâyâta ve müstakillen idâre (14) olunan mutasarrıflıklara teblîgât icrâsı dahi Dâhiliyye Nezâret-i (15) Celîlesine havâle kılındığı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı.

(16) Makâm-ı Sadâretin 20 Teşrîn-i sâni (1)295 (2 Aralık 1879) târîhinde vilâyâta (17) teblîğ eylediği emirnâme:

(18) “Vilâyât-ı 'asâkir-i zabtiyyesinin cihet-i 'askeriyyesine (19) 'âid mu'âmelâtın düvel-i muntazamada cârî olan usûle dahi (20) muvâfık olduğu üzere makâmı Ser'askeriyyeye ilhâkına ve vülât-ı (21) 'izâmın zâbitânın intihâblarıyla tevsî' ve iktidârlarına Meclis-i (22) Vükelâ karârıyla bi'l-istîzân irâd-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî müte'allik (23) buyurularak Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesiyle taraf-ı vâlâ-yı Ser (24) 'askerîye ve vülâta teblîğ-i karâr olunmuş olmağla ba'demâ zabtiyye (25) teşkîlâtına müte'allik mevâdd ile sâir mevâdd-ı zabtiyye'nin makâm-ı Ser (26) 'askerî ile muhâberesi lâzım geleceği”.

(27) Bu bâbdaki irâde-i seniyyenin teblîği üzerine Zabtiyye Nezâre (28) tindeki 'asâkir-i zabtiyye merci'î Makâm-ı 'Askerîye nakledilmiş (29) oluyor. [*]

[*] Dâire-i Zabtiyye'nin Dâire-i Ser'askerîye târîh-i nakli Fî 18 Zi'l-hicce Sene (1)296 ve Fî 20 Teşrîn-i sâni Sene (1)295 (3 Aralık 1879) yevm-i Salı.

4⁶

Jandarma Dairesinde yapılan yeni düzenleme sonrası görevliler ve görev yerlerine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 4 • Sayfa: 365)

- (1) Tensîkât-ı cedide iktizâsınca Harbiyye Nezâret-i Celîlesinin (2) Jandarma Dâiresi ber-vech-i âtî teşekkül etmiştir.
- (3) Jandarma Dâiresi Reîs-i ‘Umûmîsi Ferik Sa‘âdetlü (4) Biker Paşa hazretleri
- (5) Reîs-i sâni Miralay ‘İzzetlü Mustafa Bey
- (6) Jandarma Dâiresi Şu‘besi
- (7) Müdîr Mirîva Sa‘âdetlü Ali Paşa
- (8) Mu‘âvin Miralay ‘İzzetlü Hafız Bey
- (9) Mu‘âvin Miralay ‘İzzetlü Agah Bey
- (10) Başkâtib ‘İzzetlü Şemsi Efendi
- (11) Şu‘benin aksâmı
- (12) Birinci kısım Muhâsebât Müdîri Sa‘âdetlü Rıza (13) Efendi
- (14) İkinci kısım Yoklama ve Jurnâl Müdîri ‘İzzetlü Necib Efendi
- (15) Üçüncü kısım Tahrîrât ve Evrâk Müdîri ‘İzzetlü Ali Yaver Efendi

6 Vakıf Gazetesi, 29 Şaban 1297 H. s 2 (6 Ağustos 1880).

1.2. Habshâneler İdâresi

5⁷

Hapishane-i Umumi muhafazasına memur asakir-i nizamiye koğuşunun hastaneyeye terk ve ilavesiyle bu nizamiye askerleri için bir koğuş inşası ve masraflarının ödenmesine dair.

(Transkripsiyonun Ashı: Belge 5 • Sayfa: 366)

‘Adliyye ve Mezâhib Nezâreti

Umûr-ı Cezâiyye Müdîrlîği

18

Şehremânet-i Celîlesine

(1) Devletlû efendim hazretleri

(2) Habshâne-i ‘Umûmî bağçesinde elli yatak istî‘âb eder bir barakanın inşâsı ve bunun için sarfına lüzûm görünen on beş bin guruşun Nezâret-i ‘âcizînin doksan yedi senesi tertîbinden tesviyesi (3) husûsuna sebk eden iş‘âr-ı ‘âcizî üzerine bi’l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî mûte‘allik buyurulduğu beyân-ı ‘âlîsiyle iktizâsının icrâsı bâ-tezkire-i sâmiyye irâde ve izbâr buyurulmuş olduğundan (4) usûl ve nizâmı dâiresinde keşfiyle münâkasasının icrâ ve mûte‘ahhidiyle teâtî olunacak konturatonun bi’t-tanzîm Dâire-i ‘Adliyyeye isrâsı husûsunun taraf-ı ‘âlî-i emânet-penâhîlerine iş‘ârı lüzûmu cânib-i (5) muhâsebeden verilen müzekkire üzerine lede’l-havâle umûr-ı cezâiyye müdîrlîğinden ifâde kılınmış olmağla serî‘an îcâbının îfâ ve inbâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 7 Cemâziye’l-âhir Sene (12)98 ve fî 25 Nisan Sene (12)97 (7 Mayıs 1881).

(İmzâ)

7 BOA, ŞD. DH. 1285-16.

Şûrâ-yı Devlet
Dâhiliyye Dâiresi
‘Aded
14

Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine

(1) Sa‘âdetlü efendim hazretleri
(2) Habshâne-i ‘Umûmîdeki hastahânenin darlığı cihetiyle harâb jandarma koğuşunun hastahâneye terkiyle müceddeden bir koğuş inşâsı ve masârifinden mukaddemâ irâde-i seniyyesi ihtisâl olunan on beş bin
(3) guruşun ‘Adliyye veznesinden tesviyesi ve üst tarafı olan altmış sekiz bin guruşun Zabtiyyenin doksan yedi senesi muvâzenesinde dâhil bulunan habshâneler ta‘mîrâtı tertibinden i‘tâsı istûzâna dâir (4) Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan tezkire-i ‘aliyyeleri üzerine ‘Adliyye Nezâretiyle muhâbereli tezkire-i ‘âcizî evrâk-ı müteferri‘asıyla berâber Dâhiliyye Dâiresinin teblîğiyle leffen irsâl kılınmağın Nezâret-i müşârünileyhânın (5) cevâbına nazaran îcâbının serî‘an iş‘âr ve evrâk-ı merkûmenin i‘âde buyurulması bâbında emr ü irâde efendim hazretlerininindir. Fî 13 Rebî‘ü’l-evvel Sene (12)99 ve fî 21 Kânûn-ı sâni Sene (12)97 (2 Şubat 1882).

(İmzâ)

(6) Devletlü efendim hazretleri
(7) Müfâd-ı emr ü iş‘âr cenâb-ı riyâset-penâhîleri ve Nezâret-i müşârünileyhâ ile muhâbereyi hâvî tezkire müeddâsı kârin-i îkân-ı ‘âcizânem oldu ve keyfiyyet komisyona lede’l-havâle Nezâret-i müşârünileyhâca irâdesi (8) istihsâl olunan mezkûr on beş bin guruşa Habshâne-i ‘Umûmî bağçe derûnunda elli yataklık baraka inşâsıyla ol vaktin îcâbına göre hastegândan birazının oraya nakli maksadına mebnî idi ise de (9) Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine takdîm kılınan ve evrâk-ı melfûfa miyânında bulunan 18 Ağustos Sene (12)97 târîhli ve elli numarolu tezkire-i ‘âcizânemde gösterildiği üzere baraka tertîbi muvakkat bir tedbîr olmasına (10) ve mezkûr habshânenin muhafazasına memûr jandarma değil ‘asâkir-i nizâmiyye için koğuş ittihâz edilmiş olan hastahâne dâiresinin alt katı ‘asâkir-i merkûmeyi isti‘âba gayr-i kâfi olacağı gibi bunun (11) tevsî‘i cihetine gidilse hayli

masrafa muhtâc ve hastahânededen bir cüz bulunmasına binâen ve tasarruf kâ‘idesine ri‘âyeten orasının hastahâneye terk ile ana bedel irâdesi istihsâl olunan (12) mezkûr on beş bin guruşun esâs karâra dokunulmayarak ‘Adliyye veznesinden ve üst tarafına muktezî altmış sekiz bin guruşun Zabtiyyenin doksan yedi senesi bûdcesine dâhil bulunan (13) hastahâneler ta‘mîrât tertîbinden ki seksen üç bin guruş masrafla yüz seksen yataklık nîm-kâr-gîr bir koğuş inşâsı tensîb ve ol vechle irâdesinin istihsâli lüzûmu ‘arz olunmuş idi bunda (14) irâde-i seniyye hilâfını tazammun eder cihet olmadıktan başka zikr olunan nîm-kâr-gîr intizâm ve metânet ve mevki‘a ‘âid münâsebetce yapıdırılacak barakadan bin kat a‘lâ olacağından ve mezkûr (15) mahallin hastahâneye terkiyle vüs‘at-ı matlûbe ve ‘asâkir içün dahi dâimî ve muntazam iki katlı bir kışlacık vücûda gelmek gibi menfa‘at ve isâbet-i sarîha olduğundan ve sûret-i ma‘rûza heyet-i (16) etıbbânın keşf ve tasdîkiyle takarrür edib fakat sertabîb komisyon heyetine dâhil ve mazbatada mührü olmak mülâbesesiyle bir de rapor tanzîmine hâcet görülemeyib mâ-dâm ki raport (17) istenilmişdir tensîb ve tasdîk-i mebhûsu hâvî bu kerre bir raport tanzîm olunduğundan bahsle icrâ-yı îcâbı ifâde olundu ve mezkûr rapor evrâk-ı müteferri‘a ve tezkire-i mezkûre ile berâber leffen (18) ‘arz ve takdîm kılındı tafsîlât-ı ma‘rûzadan muhât-ı ‘ilm-i sâmi-i dâverâneleri buyurulacağı üzere sarfı irâde-i seniyye tahtında bulunan meblağ baraka tertîbi gibi zâten muvakkat ve devâmsız (19) bir şeye ve komisyon karârı ve ana teferru‘ eden mütâla‘a-i kem-terânem ana mukâbil koca bir koğuşun hastahâneye ‘ilâve ve tahsîs edilmesine ‘âid ve mezkûr koğuşun kâr-gîr ve mükemmeliyyeti cihetle (20) her nev‘ levâzım ihtiyâcından müstağnîdir binâberîn karâr-ı mebhûs ile ber-minvâl-i ma‘rûz-ı irâde-i seniyyeye müstenid mikdârın mahall-i sarfınca evleviyyet ve sûret-i mükemmelede menfa‘ât maksadına sarf edilmiş (21) olmağla ve imtidâd-ı tehhür gerçi inşâ zamânının geçmesine sebep oldu ise de sûret-i teşebbüs ve istîzâna lüzûm ve ihtiyâc-ı mübreme mebnî bulunmasına nazaran biran evvel icrâsı îcâbı müsâ‘ade-i ‘aliyye-i riyâset-penâhîlerine menût bulunmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 18 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)299 ve fî 25 Kânûn-ı sâni Sene (1)299 (7 Şubat 1882).

(İmzâ)

Şûrâ-yı Devlet
Dâhiliyye Dâiresi

‘Aded

3

Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine

(1) Sa‘âdetlü efendim hazretleri
(2) Habshâne-i ‘Umûmî muhâfazasına memûr ‘asâkir-i nizâmîyyeye mahsûs koğuşun hastahâneye terk ve ‘ilâvesiyle ‘asâkir-i merkûme içün bir koğuş inşâsıyla tesviye-i (3) masârifî istîzânına dâir Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan tezkire-i ‘aliyyeleri Dâhiliyye Dâiresinde mütâla‘a ve ‘Adliyye Nezâretiyle muhâbere olunarak (4) alınan cevâb-ı meâline nazaran iktizâsının iş‘ârî husûsunun savb-ı nezâret-penâhîlerine teblîği ifâde ve evrâk-ı mezkûre tekîdi keyfiyyeti mutazammın (5) diğér tezkire-i ‘aliyyeleriyle berâber i‘âde buyurulmak üzere leffen irsâl kılınmağın ol bâbda emr ü irâde efendim hazretlerininindir. Fî 6 Receb Sene (12)99 ve fî 12 Mayıs Sene (12)98 (24 Mayıs 1882).

(İmzâ)

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Hükm-i irâde ve iş‘âr riyâset-penâhîleri ve evrâk-ı mersûle mefâhîmi karîn-i îkân-ı ‘âcizânem oldu Nezâret-i müşârünileyhânın cevâbında baraka içün irâde-i (3) seniyyesi istihsâl olunan on beş bin gurusun koğuş masârifine mukâbil i‘tâsı câiz olamayacağı gibi doksan yedi senesi ta‘mîrât tertîbi dahi senesi (4) içinde ihtiyâcât-ı sâireye kâmilén sarf edildiğinden bahsle meblağ-ı mezbûrun ‘Adliyye veznesinden i‘tâsına imkân olmadığı ve fakat hastahâneye terk olunacak (5) eski koğuş masrafa muhtâc ise keşfinin icrâsıyla masârif-i muhammenenin doksan sekiz senesi ‘Adliyye muvazenesine dâhil bulunan tertîbdén tefrîki mecâz olacağı (6) gösteriliyor hastahâneye terk olunacak ‘atfık koğuş içün şimdilik masrafa ihtiyâc olmayıb olsa bile cüziyyât kâbilinden olmağla îcâbına ileride bakılabilir (7) mebhûsün-‘anh olan on beş bin gurus bahsine gelince muhât-ı ilm-i ‘âlî-i dâverâneleri buyurulduğu üzere gerek ‘Adliyye ve gerek Zabtiyye veznesinden çıkacak para hep (8) bir devletin bir hazînenin mâlî olduğuna

ve koğuş-ı mahbûsînin muhâfazasında bulundurulan ‘asâkir-i nizâmiyye ve zabtiyye için yapılacağı gibi Zabtiyyenin doksan (9) sekiz senesi bûdcesine idhâl olunan ta‘mîrât tertûbi dahi mezkûr koğuş için keşf ve tahmîn olunan seksen üç bin gurusu tesviyeye müsâ‘id bulunduğuna binâen (10) ve mevsim-i inşââta müsâ‘id bulunmasına nazaran ve lûtfen iktizâ-yı hâlin icrâsı müsâ‘ade-i lûtf-‘âde-i âsafânelere menûl olmakla ve evrâk-ı mersûle (11) takımıyla leffen i‘âde ve takdîm kılınmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 9 Receb Sene (1)299 ve fî 15 Mayıs Sene (1)298 (27 Mayıs 1882).

(İmzâ)

Târîh	Numero	Mu'âvin	Nev'î Mûsvedde
28 Receb Sene (12)99 (15 Haziran 1882)	395 453 1 Zabtiyye 876		Mazbata
Z Bu masârifin 'Adliyye muvâzenesinden akçe tahsîsine ta'alluk ve münâsebeti olmadığı beyân olunmuşdur.	(1) Habshâne-i 'Umûmî muhâfazasına memûr 'asâkir-i nizâmiyyeye mahsûs koğuşun hastahâneye terkiyle 'asâkir-i merkûme için (2) bir koğuş inşâsı ve masârifinin tesviyesi istîzânına dâir Zabtiyye Nezâretinden Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine mersûl tezkire (3) melfûfuyla Şûrâ-yı Devlete havâle ve 23 Ca. Sene (12)99 (12 Nisan 1882) târîhinde Dâhiliyye Dâiresine i'tâ olunmağla kırâat ve 'Adliyye ve Zabtiyye Nezâretleriyle (4) muhâbere olundu. (5) Meâllerine—nazarın Zabtiyye Nezâretinin cevâbında Habshâne-i 'Umûmîdeki hastahânenin alt katı muhâfazaya memûr 'asâkir-i nizâmiyyeye (6) tahsîs kılınmış ise de mahall-i mezkûr 'asâkir-i merkûmeyi istî'âb etmediği gibi jandarma koğuşunda harâb ve bunların (7) ta'mîri ve tevsî'i hayli masrafa muhtâc olarak mahall-i mezkûr hastahâneye mevkî'ce ve hıfz-ı sıhhat kâ'idesinde sine göre elverişli (8) olduğundan 'asâkir-i merkûme için inşâsı lâzım gelen yüz seksen yataklık nîm-kâr-gîr koğuşun keşf ve münâkasası bi'l-icrâ (9) seksen üç bin gurusla hâsıl olacağı ve (10) meblağ-ı mezbûrun tesviyesine Zabtiyyenin doksan sekiz senesi (11) muvâzenesi müsâ'id bulunduğu beyânıyla sarfı istîzân ve 'Adliyye Nezâretinin iş'ârında Z (12) mezkûr koğuşun inşâsı hakkında serd edilen lüzûm esâsen musaddak olmağla ve masârif-i keşfiyyesinin tesviyesine (13) zabtiyye muvâzenesinin müsâ'id olduğu beyân kılınmağla metânet ve rasânetine i'tinâ olunmak ve mikdâr-ı mezkûru tecâvüz (14) etmemek üzere zikr olunan koğuşun ol mikdâr masrafla inşâsına mezûniyyet i'tâsı husûsunun (15) Zabtiyye Nezâretine iş'ârı ve 'Adliyye Nezâretine ma'lûmât i'tâsı tezekkür olunarak keşf defteriyle münâkasa (16) pusulası ve harîta leffen takdîm kılındı emr ü fermân.		

6⁸

*Hapishane-i Umumi Mücrimin Dairesinin tamiriyle
masraflarının ödenmesine dair.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 6 • Sayfa: 370)

‘Adliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Habshâne-i ‘Umûmî mücrimîn dâiresinin âsâr-ı kadîmeden olduğu müstağnî-i ‘arz ve tasrîf olup bunun habshâne ittihâz kılındığı sırada îcâb eden ba‘zı (2) ebniye ‘ilâveten inşâ edilmiş ve kâr-gîr koğuşlar dahi ta‘mîr edilerek Tersâne-i ‘Âmirede bulunan mücrimîn buraya nakl olunmuş idi o vaktden bu âna değin güzerân (3) eden müddet zarfında her-çend ba‘zı mertebe ta‘mîrât icrâ kılınmış ise de bunlar da ufak tefek şeylerden ‘ibâret olup esâs binâyâ ‘âid bir gûnâ ta‘mîr ve termîm (4) îfâ olunmadığı cihetle binânın üstündeki su yolları fenâ halde bozularak içerileri çör çöp ile dolduğundan kışın nüzûl eden berf ve bârândan hâsıl (5) olan akıntı kâmilten dîvârların derûnuna cârî ve bu yüzden ebniye-i mezkûreye hasâr-ı küllî târî olup git gide her tarafa neşr etmekle sızıntı tâ zemîne (6) kadar vâsıl olarak iç havluya geçebilecek kemeri büsbütün kuşatıldığından geçen sene bir mikdâr mahallî çökmüş ve burası iki koğuş ahâlîsinin dâimî sûretle (7) gelib geçtikleri bir mahall olduktan başka üzerinde dahi dördüncü koğuş kâim olup bunun naklini ve binânın der-kâr olan bozukluğu cihetiyle Hudâ-negerde bunun (8) bağıteten çökmesiyle hem birçok kimselerin telefîni mûcib ve hem de o gibi bir ebniye-i cesîmenin açacağı masraf Hazîne-i Devlete bâr-‘azîmi müstevcib olacağı bedîhî bulunmuş (9) olduğundan işbu tehlike ve muhâtaranın vaktiyle önü alınmak ve nöbet kulübeleriyle mahall-i sâirenin ta‘mîrleri icrâ kılınmak üzere îcâb eden keşfinin icrâsıyla muktezâsının (10) îfâsı hakkında keyfiyyet bâ-takrîr bildirilmekle Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesince müteşekkil Mübâyâ‘a Komisyonu ma‘rifetiyle ba‘zı mahallerce cüzî bir ta‘mîr icrâ edilerek masârif-i vâkî‘asının (11) tesviyesi zımnında muhâsebeye havâle edilen evrâk evvel emirde taraf-ı ‘âcizâneme tevdi‘ buyurulması üzerine asl muhâtarayı dâ‘î olan sâlifü’z-

zıkr mahallerin hâliyle (12) kaldığı ve edilen ta'mîr ise kemâl-i evvelden 'ârî şeylerden 'ibâret ve anlar dahi noksân olub melhûz olan tehlikenin önü alınamadığı husûsu bâ-i'lâm beyân ve ifâde (13) olunmuş ve o binâyı cesîmî tahrîbe bâdî olan mezkûr su yolları ile çökmüş olan kemer ta'mîr olunmaz ise muhâtaranın büsbütün tezâyüd edeceği ve devlete (14) büyük bir masraf kapısı açacağı vâreste-i kayd ve eşkâl bulunmuş olmağla ehemmiyyet-i hâl ve maslahata nazaran îcâb-ı hâlin lütfen bir an evvel icrâsı husûsuna müsâ'ade-i (15) 'aliyye-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri bî-dirîğ buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 20 Cemâziye'l-evvel Sene (12)99 ve fî 28 Mart Sene (12)98 (9 Nisan 1882).

(Mühür)

Şehremânet-i Celîlesine

17

(1) Devletlü efendim hazretleri
 (2) Habshâne-i 'Umûmî mücrimîn dâiresinin muhtâc olduğu ba'zı mahallerinin ta'mîri hakkında mezkûr habshâne müdürîyyetinden gönderilen müzekkirenin leffîyle 'Adliyye Nezâret-i (3) Celîlesinden meb'ûs tezkire mezkûr müzekkire ile berâber irsâl olunduğu ve meâline nazaran icrâ-yı îcâbı Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden şeref-vârid olan fî 1 Mayıs Sene (12)98 (13 Mayıs 1882) târîhli ve otuz (4) üç numarolu tezkire-i 'aliyyede irâde ve iş'âr buyurulmakdan nâşî keyfiyyet İdâre Komisyonuna lede'l-havâle mezkûr habshânenin ba'zı mahalleri harâba yüz tutub muhâtaralı (5) bir hâlde olduğu siyâk-ı iş'ârdan anlaşılıyor ise de muhâtaralı mahallerin nereleri olduğu bi'l-keşf anlaşılacak üzere emânet-i celîleleri hendese-hânesinden (6) bir mühendis celbi veyâhûd keşfiyyâtın oraca icrâsıyla raporunun tesyârı husûsunun pîş-gâh-ı sâmi-i âsafânelerine 'arz ve iş'ârı i'lâm ve ifâde (7) ve mezkûr tezkire takımıyla leffen takdîm ve fîristâde kılınmış olmağla ber-minvâl-i ma'rûz îcâbının icrâsıyla keyfiyyetin emr ve iş'âr ve mezkûr tezkirenin (8) i'ade ve tesyârı husûsuna

müsâ'ade-i 'aliyye-i emânet-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 28 Cemâziye'l-âhîr Sene (12)99 ve fî 4 Mayıs Sene (12)98 (17 Mayıs 1882).

(İmzâ)

(10) Sa'âdetlü efendim hazretleri

(11) İşbu tezkire-i 'aliyye-i kerîmâneleri üzerine zikr olunan dâirenin hendese-hânece keşfi ve meclis-i emânetce münâkasası bi'l-icrâ masârif-i muhammenesinden dört bin (12) dört yüz yirmi altı buçuk guruş noksânıyla ve lira yüz guruş hesâbıyla emr-i ta'mîrât on iki bin guruşda Kosti Kalfa 'uhdesinde takarrür ederek (13) ol bâbda tanzîm ve i'tâ kılınan keşf-i evvel defteriyle münâkasa pusulası meclis-i mezkûrdan vukû' bulân teblîğ üzerine evrâk-ı sâirenin (14) i'âdesiyle berâber leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 4 Şa'bân Sene (12)99 ve fî 8 Haziran Sene (12)98 (21 Haziran 1882).

(İmzâ)

*Hapishane-i Umumi Mücrimin Dairesinin tamirine lüzum
görülen mahallerinin tamiri ile masraflarının ödenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 7 • Sayfa: 372)*

Nezâret-i Umûr-ı Zabtiyye

‘Aded

53

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
(2) Habshâne-i ‘Umûmî Mücrimîn Dâiresinin ba‘zı mahallerince lüzûm
görünen ve lede’l-münâkasa altun yüz guruş hesâbıyla on iki bin guruş
da Kostî Kalfa ‘uhdesinde takarrür etmiş olan (3) ta‘mîrâtın icrâsıyla
meblağ-ı mezbûrun doksan sekiz senesi muvâzenesinin kabûl ve
tasdîkinde mu‘âmele-i mahsûbiyyesi icrâ olunmak üzere Dâire-i Zabtiyye
tahsîsâtından i‘tâsı zımında (4) makâm-ı ‘âcizâneme mezûniyyet
verilmesi husûsuna ‘Adliyye Nezâret-i Celîlesinden bâ-tezkire vukû‘
bulan iş‘âr ve ifâde ve ol bâbda makâm-ı ‘âcizâneme olunan muhâbere
üzerine (5) Şûrâ-yı Devlet karârıyla bi’l-istîzân irâde-i seniyye cenâb-ı
Pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurularak Nezâret-i müşârünileyhâya
ma‘lûmât verildiği ve icrâ-yı icâbı bâ-tezkire-i sâmiyye (6) vekâlet-penâhî
irâde ve izbâr buyurulduğu ve bunun münâkasa pusulasıyla keşf defterinin
gönderildiği ve iktizâsının ifâsı makâm-ı ‘âlî-i dâverânelerinden meb‘ûs
11 Ağustos Sene (12)98 (23 Ağustos Sene 1882) (7) târîhli ve yetmiş altı
numarolu tezkirede irâde ve iş‘âr buyurulmuş ve ta‘mîrât-ı mebhûsenin bir
komisyon ma‘rifetiyle icrâsında fâide mütâla‘a olunarak ol vechle icrâ-yı
icâbına (8) teşebbüs edilmişdi bu kerre komisyon-ı mezkûrdan tanzîm ve
i‘tâ olunan bâlâsı müfredâtlı mazbatada ta‘mîrât-ı vâkı‘a muahharen zuhûr
etmiş bir takım mahaller dâhil olduğu ve keşfden (9) dokuz bin yüz yirmi
guruş fazla sarfiyât vukû‘ bulduğu hâlde resîde hitâm olduğundan bahsle
keşf-i sâninin icrâsı ifâde ve keyfiyyet Şehremânet-i Celîlesine (10) iş‘âr

olunarak alınan cevâbda mezkûr habshâne ve müteferri'âtının masârif-i ta'mîriyesi Osmanlı altunu yüz guruş hesâbıyla otuz sekiz bin yedi yüz otuz beş guruşa (11) bâliğ olup icmâliyle muvâzene olundukda zuhûr eden on yedi bin altı yüz guruş sa'y-i bi't-tenzîl bâkî yirmi bir bin yüz yirmi guruş sarf olunduğu anlaşıldığına dâir (12) hendese-hânedan tanzîm ve i'tâ olunan keşf-i sâni defterinin gönderildiği iş'âr olunmakdan nâşi keyfiyyet idâre komisyonu ile muhâsebeye lede'l-havâle eğerçi sarfiyât-ı vâkî'a (13) mezûniyyet tahtında bulunan ve zikr olunan on iki bin guruşa tecâvüz etmiş ise de tecâvüz eden mikdâr-ı ta'mîrât esnâsında ve keşf hâricinde meydâna çıkıp (14) ta'mîr ve inşâsı lâzım gelen harâb ve tehlikeli yerlerin ta'mîri yolunda sarf edildiği gibi otuz sekiz bin yedi yüz otuz beş guruşla vücûda gelebileceği 'inde'l-keşf (15) müstebân olan ta'mîrâtın ber-minvâl-i ma'rûz yirmi bir bin yüz yirmi guruş masrafla vücûda gelmiş tasarrufları âyet ve dikkat ve mahbûsîne mu'âvenet etdirilmesinden (16) ileri gelmiş ve şu hâlde nazaran zikr olunan ve mezûniyyet hâricinde sarf olunan dokuz bin yüz yirmi guruşun sûret-i sarfî lüzûm-ı kavî ve hakîkiye müstenid bulunmuş olduğuna (17) binâen ba'dehu tesviye ve i'tâ olunmak üzere meblağ-ı mezbûrun mezûniyyet tahtında olan sâlifü'z-zikr on iki bin guruşa 'ilâveten Dâire-i Zabtiyyenin doksan sekiz senesi (18) muvâzenesine dâhil bulunan tertîb-i mahsûsundan sarfına mezûniyyet istihsâli lüzûmunun pîşgâh-ı sâmi-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerine 'arz ve izbârı ifâde ve keşf-i (19) evvel ve sâni defterleri leffen takdîm ve fîristâde kılınmış olmanın ber-minvâl-i ma'rûza icbâbının icrâsıyla meblağ-ı mezbûrun sarfına 'âid olacak mezûniyyetin istihsâl (20) ve emr ü iş'âr ve defâtir-i mütekaddimenin i'âde ve tesyârına müsâ'ade-i isâbet'âde-i âsaf-ı efhamîleri şâyân buyurulmak bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 15 Receb Sene (1)300 ve fî 10 Mayıs Sene (1)299 (22 Mayıs 1883).

(İmzâ)

Edirne Vilayeti merkezindeki Hapishane-i Umuminin tamirine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 8 • Sayfa: 373)

Şûrâ-yı Devlet
Dâhiliyye Dâiresi

‘Aded

756

(1) Edirne Vilâyeti İdâre Meclisinden Dâhiliyye Nezâretine meb‘ûs ve muhâsebeden müzeyyel 20 Ramazan Sene (1)303 (22 Haziran 1886) târîh ve seksen dokuz numarolu mazbata merbûtuyla Şûrâ-yı (2) Devlete havâle ve 25 Şevval Sene (1)303 (27 Temmuz 1886) târîhinde Dâhiliyye Dâiresine i‘tâ kılınmağla kırâat olundu.

(3) Meâlinde merkez-i vilâyetde kâin Hâbshâne-i ‘Umûmînin hâricen ve dâhilen ba‘zı mahalleri muhtâc-ı ta‘mîr olduğu ve ta‘mîrât-ı mezkûre şu sıralarda icrâ olunmaz ise muahharen (4) elli bin guruşu mütecâviz masraf-ı ihtiyârîne mecbûriyyet hâsıl olacağı gibi mahbûsînin muhâfazaları da kesb-i işkâl ederek habshânenin inzibât-ı hâzırasına (5) hâlele geleceği cihetle bunun keşfi bi‘l-icrâ sikke-i hâlise olarak yedi bin yedi yüz kırk yedi guruşla vücûda geleceği anlaşıldığından Ebniye-i Emîriyye (6) İnşâât ve Ta‘mîrât Nizâmnâmesi mûcibince inşâsına mezûniyyet verildiğine binâen îfâ-yı muktezâsı istîzân olunmuş ve muhâsebe zeylinde vilâyet-i (7) mezkûrenin üç yüz iki senesi müvâzenesinin ta‘mîrât tertîbi masrafı sûtûnuna merkez sancağı nâmına kırk bin guruş vaz‘ ve idhâl edildiği beyân kılınmıştır.

(8) Zikr olunan habshânenin ta‘mîri görülen lüzûm ve ehemmiyyete binâen inşâsına mezûniyyet verildiği anlaşılmış ve nizâmnâme-i mezkûrun on üçüncü maddesinde (9) köprü ve habshâne ve kışla ve zahîre ve mühimmât anbarı ve bunların fûrû‘âtı ta‘mîre muhtâc olubda tehîrinde mahzûr

göründüğü hâlde hemân (10) keşf ve münâkasası bi'l-icrâ ta'mîrine mübâşeret ve keşf defterinin irsâliyle bâ-mazbata istîzân olunması muharrer olup vilâyetin şu iş'ârı muvâfık-ı nizâm (11) olduğu misillü masârif-i mezkûreye muvâzenede karşılık dahi bulunmuş olduğundan meblağ-ı mezbûrun dâhil-i muvâzene bulunan karşılığından mahsûb (12) edilmek üzere mezkûr habshânenin ol mikdâr masrafla inşâsıyla hitâmında keşf-i sâni defterlerinin bi't-tanzîm irsâli zımında vilâyet-i mezkûreye mezûniyyet i'tâsının (13) Nezâret-i müşârünileyhâya havâlesi tezekkür olunarak keşf defteri leffen takdîm kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî Selh-i Zilhicce Sene (1)303 ve fî 17 Eylûl Sene (1)302 (29 Eylûl 1886).

(Mühürler)

Bâb-ı 'Âlî
Dâire-i Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
 'Aded
 1064

Huzûr-ı 'Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
 (2) Edirne vilâyeti merkezinde kâin Habshâne-i 'Umûmî'nin hâricen ve dâhilen ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr olduğu ve ta'mîrât şu sırada icrâ olunur ise muahharen fazla masraf-ı ihtiyârîne (3) mecbûriyyet hâsıl olacağı gibi mahbûsînün muhâfazaları da kesb-i işkâl ederek habshânenin inzibât-ı hâzırîne halel geleceği cihetle bunun ber-mûcib-i keşf yedi bin (4) yedi yüz kırk yedi gurusla ta'mîri için nizâmnâmeye tevfiқан mezûniyyet verildiği beyânıyla icrâ-yı icbâbı hakkında Vilâyet-i müşârünileyhâ idâre meclisinden (5) meb'ûs mazbata üzerine iş'âr vilâyetin muvâfık-ı nizâm olduğu misillü masârif-i mezkûreye muvâzenede dahi karşılık bulunmuş olduğundan meblağ-ı mezbûrun (6) karşılık olarak dâhil-i muvâzene bulunan kırk bin gurusdan mahsûbu icrâ olunmak üzere mezkûr habshânenin ol mikdâr masrafla inşâsıyla hitâmında keşf-i sâni (7) defterlerinin bâ-tanzîm irsâli zımında Vilâyet-i müşârünileyhâya mezûniyyet i'tâsı tezekkür kılındığına dâir Şûrâ-yı Devlet Dâhiliyye Dâiresi'nden tanzîm olunan mazbata melfûf

keşf defteriyle ma‘an ve leffen takdîm kılınmış olmağın îfâ-yı muktezâsı husûsunda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 25 Muharrem Sene (1)304 ve fî 12 Teşrîn-i evvel Sene (1)302 (24 Ekim 1886).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Resmiyye

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Şûrâ-yı Devlet Dâhiliyye Dâiresinden tanzîm olunub Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinin tezkiresi ve melfûf keşf defteri ile berâber ‘arz ve takdîm kılınan mazbatada Edirne Vilâyeti merkezinde (3) kâin Habshâne-i ‘Umûmînin hâricen ve dâhilen muhtâc-ı ta‘mîr olan mahallerinin lede’l-keşf sikke-i hâlise olarak yedi bin yedi yüz kırk yedi guruşla vücûda geleceği anlaşılmasıyla ta‘mîre mübâşeret (4) olunmuş olduğundan meblağ-ı mezbûrun dâhil-i muvâzene bulunan kırk bin guruşdan icrâ-yı mahsûbu ve hitâmında keşf-i sâni defterlerinin bâ-tanzîm irsâli zımında Vilâyet-i müşârünileyhâya (5) mezûniyyet i‘tâsı tezekkür kılındığı gösterilmiş olmağla ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâh şeref-müte‘allik buyurulur ise infâz-ı mantûk-ı münîfine ibtidâr olacağı beyânıyla tezkire-i senâverî (6) terkîm olundu efendim. Fî 2 Safer Sene (1)304 ve fî 18 Teşrîn-i evvel Sene (1)302 (31 Ekim 1886).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

(Yatay Kısım)

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleriyle
evrâk-ı melfûfa (3) manzûr-ı ‘âlî olmuş ve ber-vech-i istîzân mezûniyyet
i‘tâsı husûsuna irâde-i seniyye-i (4) hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik
buyurularak evrâk-ı ma‘rûza i‘âde kılınmış olmağla (5) ol bâbda emr ü
fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 2 Safer Sene (1)304 ve fî 19 Teşrîn-i
evvel Sene (1)302 (31 Ekim 1886).

**Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)**

*Hapishane-i Umumi ile tevkîfhane için aylık iki yüz kuruş maaş
ve bir çift ekmek tayiniyle muvazzaf bir berber tayinine dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 9 • Sayfa: 376)*

Nezâret-i Umûr-ı Zabtiyye

‘Aded

83

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü Efendim Hazretleri

(2) Memâlik-i Mahrûse-i Şâhânedede bulunan tevkîfhâne ve habshânelerin idâre-i dâhiliyyeleri hakkındaki nizâmnâme lâyihasının otuz altıncı maddesinde mahbûsîni tırâş etmek üzere (3) her habshâne nezdinde ücretle birer berber bulundurulacağı muharrer olduğu hâlde gerek Habshâne-i ‘Umûmî ve gerek tevkîfhânedede şimdiye kadar öyle ücretle berber bulunmadığından mahbûsîn (4) ücretini kendi taraflarından vererek berberlik bilir diğer mahbûsîne tırâş olmakdalar iken geçende Habshâne-i ‘Umûmîde vukû‘a gelen uygunsuzluğa mebnî sanâyi‘ (5) dükkanlarına mahsûs âlât-ı kâtı‘anın toplatdırılacağı sırada ustura ve emsâli eşyâ dahi topladılıb men‘ edildiği cihetle tırâş için nizâmnâme-i mahsûsuna (6) tevîkan hâricden bir berber celb olunarak her tırâş için nihâyet on beş para ücret i‘tibârıyla şehrî üç dört yüz guruşa karîb bir masraf ihtiyâr edilmekte (7) ise de bu sûret hem hazînenin ızrârına ve hem de ahlâk ve tabî‘atları meçhûl berberlerin girib çıkmaları habshânece mazarratı müstelzim olacağı bedîhî idüğüne binâen (8) zıkr olunan habshâne için şehrî iki yüz guruş ma‘âş ve yevmî bir çift nân ta‘yîniyle ahlâk-ı hasene ashâbından muvazzaf bir berberin istihdâmı derece-i elzemiyette idüğü ve bu sûretin (9) savb-ı sâmi-i nezâret-penâhîlerine ‘arz ile istihsâl-i mâ‘adâ edilmesi Habshâne-i ‘Umûmî Müdîrliğinden i‘tâ olunan müzekkire üzerine Nezâret Muhâsebesinden ve İdâre Komisyonundan i‘lâm (10) ve ifâde olunmuş ve

11 BOA. ŞD. 1287-15

sûret-i ifâde muvâfık-ı hâl ve maslahat olarak ber-minvâl-i ma'rûz savb-ı 'âcizâneme mezûniyyet i'tâsı irâde-i 'aliyye-i nezâret-penâhîlerine menût bulunmuş olmağla (11) ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 10 Safer Sene (1)305 ve fî 15 Teşrîn-i evvel Sene (1)303 (28 Ekim 1887).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Nezâret-i Celîle-i Dâhiliyye

Muhâsebe Kalemi

'Aded

2027

(1) Melfûf tezkirede lüzûm-ı tahsîsi beyân olunan iki yüz guruşa doksan altı senesine nisbetle tanzîm olunan üç yüz üç senesi (2) muvâzenesinde karşılık olub olmadığının evvel emirde Zabtiyye Muhâsebesinden beyân olunması muktezîdir. Fî 26 Teşrîn-i evvel Sene (1)303 (7 Kasım 1887).

(Mühür)

(3) Merbût tezkirede tahsîsi beyân olunan iki yüz guruşa Dâire-i Zabtiyye muvâzenesinde karşılık olmadığı (4) cihetle îcâbının tekrâr Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi muhâsebesinden îfâ buyurulması lâzım kılındı. Fî 9 Teşrîn-i sâni Sene (1)303.

(Mühür)

Vürûdu 18 Teşrîn-i evvel Sene (1)303

(5) Karşılıksız muvâzene hâricinde masraf-ı ihtiyârî bâ-irâde-i seniyye-i memnû'iyet-i kaviyye tahtında bulunduğu gibi hâl-i hâzır hâzine dahi devâirin (6) her şu'besinde tasarrufât-ı fevkâl'âde kaziyyesini müstelzim bulunmasına ve melfûf tezkire meâline nazaran iktizâsının li-ecli'z-zikr Şûrâ-yı (7) Devlete emr ve havâlesi bâbında fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 22 Teşrîn-i sâni Sene (1)303 (4 Aralık 1887).

(Mühür)

Mahpuslarını muhafaza edemeyecek durumda olan Çatalca Hapishanesinin tamiri veya mahpusların Hapishane-i Umumiye gönderilmesi için gereğinin yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 10 • Sayfa: 378)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi		Tebyîzi Târîhi	‘Umûm Numerosu
70 19	Şefik 6 Haziran	2 Haziran Sene (1)304 (14 Haziran 1888)	‘Adliyye Nezâret-i Celfîlesine	14 L. Sene (1)305 12 Haziran Sene (1)304 (24 Haziran 1888)	
			(1) Çatalca Habshânesi dîvârlarının sakatlanmasından dolayı orada mücrimînin muhâfazası (2) kâbil olamayacağı cihetle bâ-mezkûr habshânenin ta‘mîri için ber-mûcib-i keşf (3) lüzûm görünen meblağın sarfına mezûniyyet i‘tâsı veyâhûd mücrimînin (4) mukaddemâ dahi gönderildiği gibi müddet-i cezâiyyelerini ikmâl eylemek üzere Habshâne-i ‘Umûmiye i‘zâmı (5) lüzûmuna dâir Kazâ-i Erba‘a Mutasarrıflığından vârid olan tahrîrât 15 Mart Sene (1)304 (6) târîhinde bâ-tezkire savb-ı ‘âlî-i nezâret-penâhîlerine tesyâr kılınmış idi mezkûr habshânenin (7) mahbûsîn-i mevcûdeyi istî‘âba derece-i kifâyede olmamasından ve Hudâ-negerde eyyâm-ı (8) sayfda mahbûslarda bir hastalık zuhûru melhûz idüğinden bahsle tekîd-i keyfiyyeti (...) mutazammın (9) bu kerre dahi mezkûr mutasarrıflıktan alınan tahrîrât leffen irsâl süy-ı ‘âlî-i nezâret-penâhîleri (10) kılınmış olmağla iş‘âr-ı sâbık der-miyân olunan ehemmiyyete nazaran iktizâsının icrâsına sür‘at-i ifâ ve inbâsına himem-i ‘aliyye-i dâverîleri (11) der-kâr buyurulmak bâbında.		

11¹³

Mahkeme-i Temyizce mahkumiyetleri tasdik edilmeyen mahkumların Hapishane-i Umumiye nakillerinin caiz olmadığından bahisle, Çatalca Hapishanesinin tamir edilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 11 • Sayfa: 379)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi	Kazâ-i Erba'a Mutasarrıflığına	Tebyîzi Târîhi	'Umûm Numerosu
739		14 Haziran Sene (1)304 (26 Haziran 1888)		Fî 20 L. Sene (1)305 ve fî 18 Haziran Sene (1)304 ve (30 Haziran 1888)	
9 14		(1) Çatalca Habshânesi dîvârlarının sakatlanmasına mebnî mahbûsünden cinâyete mahkûm olanlar müddet-i cezâiyyelerini (2) ikmâl etmek üzere Habshâne-i 'Umûmiye i'zâm olunmakda olduğu hâlde bir müddetden beri ve bu gibi (3) mücriminin haklarındaki hükm mahkeme-i temyizce tasdik olunmaksızın gönderilmemesi Zabtiyye Nezâret-i (4) 'Aliyyesinden bildirildiğinden ve cinâyete mahkûm olanların Çatalca Habshânesinde muhafazası (5) kâbil olamayacağından bahisle bâ-mezkûr habshânenin ta'mûri veyâhûd bu misillü mücriminin (6) haklarındaki hükmün mahkeme-i mezkûrece tasdikine intizâr edilmeyerek müddet-i cezâiyyelerini (7) ikmâl etmek üzere Habshâne-i 'Umûmiye i'zâm lüzûmuna dâir (8) Meclis-i İdâre-i Livâdan meb'ûs mazbata ve ahîren tekîdi hâvî gelen telgrafnâme üzerine 'Adliyye (9) Nezâret-i Celîlesiyile bâ-muhâbere alınan cevâbda haklarında lâhik olan ahkâm-ı kânûniyyenin kesb-i (10) kat'iyet etmeksizin mahkûmînin bir mahbesden diğer mahall-i habshânesine nakli maslahaten mahâzîri (11) dâ'î olduğundan mahbûsîn-i merkûmenin mahkûmiyyetlerini musaddak-ı temyiz kararları sudûr etmeden (12) Der-Sa'âdet Habshâne-i 'Umûmîsine nakl ve i'zâmları tecvîz edilemeyeceği gösterilmiş ve mezkûr habshânenin ve (13) ta'mûrine 'âid mu'âmele keyfiyyeti muhâsebe-i Nezâretten lede's-suâl der-kenârda dahi ol emrde habshânenin usûl-i mültezeme-i tasarrufiyye (14) dâiresinde Ebniye Nizâmnâmesi ahkâmına tevfikân keşfinin icrâsiyla kaç gurusla ta'mûri (15) mümkün olabileceğinin muvâzene dâhilinde karşılığı bulunarak lâzım gelen resm ve keşf defteri (16) ve münâkasa pusulasının rabtıyla iş'arı husûsunun savb-ı dâverlerine teblîği der-miyân kılınmış (17) olmağla ol vechle iktizâsının icrâsına himmet buyurulması bâbında. (İmzâ)			

12¹⁴

Men-i muhakemelerine karar verildiği halde beş aydır Görice Hapishanesinde bulunanlardan cinayetle zanlı birisinin mahalli Polis Meclisi tarafından kefaletle serbest bırakılması hususunun, mülkiye memurlarının adlî işlere müdahalesi olarak görüldüğü hakkında.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 12 • Sayfa: 380)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi	Manastır Vilâyet-i Celîlesine		Tebyîzi Târîhi	‘Umûm numerosu
97 28		3 Teşrîn-i evvel Sene (1)304		Dervîş Bey’e	Fî 16 Safer Sene (1)306 ve fî 10 Teşrîn-i evvel Sene (1)304 (22 Ekim 1888)	
			(1) Mahâkim-i nizâmîyyeden men‘-i muhâkemelerine karâr verilmiş olan on sekiz kişi haklarında (2) bir gûne edille-i cedîde olmadığı ve tahliyelerinde zâbıtaca mahzûr bulunmadığı hâlde (3) beş mâhı mütecâviz müddetden beri fuzûlî olarak Görice Habshânesinde mevkûf (4) bulundukları mezkûr habshânenin icrâ kılınan yoklamasından anlaşılarak sebillerinin (5) ihlâsına teşebbüs olunmuş ise de yalnız ikisinin tahliyesine muvaffak olunarak kusûrunun (6) idâre-i mülkiyye-i mahalliyyece hâl-i mevkûfiyyetde kalmalarında ısrâr edildiği cihetle sebilleri (7) tahliye etdirilemediği ve hukûmet-i mülkiyyenin umûr-ı ‘adliyyeye vâki‘ olan müdâhalesi cümlesinden (8) olarak cerâim-i meşhûde tahsisâtına Defter-i Hâkânî memûru gibi memûrîn-i mülkiyye i‘zâm (9) kılınmakda bulunduğu ve cinâyetle maznûn-ı ‘aleyh olan Cafer nâmında birinin adamı ‘îd-i sa‘îd-i fîtr (10) münâsebetiyle mahall polis meclisi tarafından kefâlet-i nakdiyyeye rabt edilerek salıverildiği (11) ba‘zı tahkîkât icrâsı zımında Görice’ye i‘zâm kılınmış olan vilâyet-i celîleleri istînâf (12) müdde‘î-i ‘umûmîsi tarafından iş‘âr olunduğundan bahsle memûrîn-i mülkiyye cânibine umûr-ı ‘adliyyeye (13) müdâhale olunmaması ‘Adliyye Nezâret-i Celîlesinden bâ-tezkire beyân ve izbâr olunmakdan nâşî (14) keyfiyyet 17 Ağustos (1)304 (29 Ağustos 1888) târîhli tahrîrât-ı ‘âcizî ile savb-ı sâmi‘i âsafânelerine (15) yazılmışıdi livâ-yı mezkûr memûrîn-i mülkiyyesinin umûr-ı ‘adliyyeye olan (16) müdâhale-i kânûn-şikenânesini müeyyed hâlâtdan bâhis olarak mezkûr müdde‘î-i ‘umûmîlikden.			

(Belgenin devamı)

Evrâk Numerosu	Müsevvid İsmi	Tesvîdi Târîhi		Tebyîz-i Târîhi	‘Umûm Numerosu
			(1) Bu kerre de keşîde olunan iki kıt‘a telgrafnâmenin irsâliyle müdâhale-i vâkı‘anın (2) men‘i esbâbının istikmâli Nezâret-i müşârûnileyhâdan tekîd edilmiş ve mezkûr telgrafnâmelerin birer sûreti dahi leffen irsâl kılınmıştır ma‘lûm-ı (3) ‘âlf-i âsafâneleri bulunduğu üzere bu yoldaki müdâhale kânûnen temîn edilmiş (4) olan İstiklâl Mahâkimesi ihlâl edeceğine ve tahliyelerinde memûrîn-i mülkiyyece mahzûr görülen (5) erbâb-ı cerâimin devâm-ı mevkûfiyyetleri ise memûrîn-i mülkiyyeye verilen hak-ı i‘tirâzın usûl-i (6) mevzûası vechle isti‘mâline muhtâc olarak hûd-be-hûd müdâhalenin ve ta‘vîk-i hükm (7) ve karârın tecvîz olunamaması tabî‘i bulunduğu mebnî livâ-i mezkûr mutasarrıflığına teblîgât-ı mukteziyye (8) îfâsı husûsuna himem-i ‘aliyye-i vilâyet-penâhîleri der-kâr buyurulmak bâbında.		

13¹⁵

*Genişletilmesi gereken Çatalca Hapishanesinden bir miktar mahkûmun
Hapishane-i Umumiye nakillerine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 13 • Sayfa: 382)*

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	Tebyîzî Târîhi	‘Umûm Numerosu
5 23		23 Mart Sene (1)307 (4 Nisan 1891)		26 Ş. Sene (1)308 24 Mart Sene (1)307 (6 Nisan 1891)	
			(1) Çatalca Habshânesinin zıyyık ve gayr-ı muntazam olduğu cihetle derûnundaki mahbûsînin emr-i muhafazasında (2) ne sûretle müşkilât çekilmekte bulunduğundan ve bu derece izdihâmın sıhhat-i ‘umûmiyyece de (3) mazarrât-ı mûcib olduğundan ve esbâb-ı sâireden bahsle habshânenin tevsî‘ine kadar şimdilik (4) bir tedbîr-i ‘âcîl ve muvakkat olmak üzere yirmi iki nefer mahkûm-ı mahbûsînin bi’s-sür‘a (5) Habshâne-i ‘Umûmîye nakli lüzûmuna dâir livâ-yı mezbûr mutasarrıflığından vârid olan tahrîrât (6) mezkûr habshânenin icrâ-yı ta‘mîri hakkında vukû‘ bulan iş‘âra cevâben yazılan tahrîrât-ı (7) ‘âcizî sûretiyle berâber leffen irsâl kılınmış olmağla meâllerine nazaran bu bâbdaki mütâla‘a-i (8) ‘aliyyelerinin sür‘at-i inbâsına himem-i ‘atûfleri der-kâr buyurulmak bâbında. (İmzâ)		

Sinop Hapishanesi Müdürü Hakkı Efendi'nin azliyle yerine Dersaadet Tulumba Meclis Kâtibi Tevfik Efendi'nin tayini ve hapishane müdür muavinliğinin sergardiyanlığa dönüştürülerek buraya Polis Memuru Mehmet Efendi'nin atanması hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 14 • Sayfa: 383)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemî Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tevsîdi Târîhi	Kastamonu Vilâyet-i Behiyyesine	Târîh-i Tebyîzi	
				‘Arabî	Rûmî
		20 Nisan Sene (1)308 (2 Mayıs 1892)		Fî 12 Şevval Sene (1)309 (10 Mayıs 1892)	ve fî 27 Nisan Sene (1)308
(1) Sinop Habshânesi Müdîri Hakkı Efendi'nin harekât-ı hûd-serânesinden dolayı ‘azliyle yerine Der-Sa‘âdet (2) Tulumba Meclisi Kâtibi ‘İzzetlû Tefvîk Efendi'nin ta‘yîni ve müdürîyyet-i mezkûre mu‘âvinliğinin dahi sergardiyanlığa tahvîliyle (3) mu‘âvinliğe mahsûs olan altı yüz gurus ma‘âşdan üç yüz gurusunun müdür ma‘âşı olan bin iki yüz (4) gurus zammıyla ma‘âş-ı mezkûrun bin beş yüze iblâğı ve kusûr üç yüz gurusla da sergardiyanlığa müddet-i medîde (5) polis memûriyyetinde bulunmuş olan Mehmed Efendi'nin ta‘yîni ve Müdîr Mu‘âvini Mahmud Efendi'nin açığa çıkarılması (6) Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesiyle bâ-muhâbere karârlaşdırılmış olmağla vilâyet-i behiyyelerince ol vechle îcâbının icrâ (7) ve keyfiyyetin inbâsı bâbında. (8) Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine (9) Müfâd-ı cevâb-ı ‘âlîleri ma‘lûm-ı ‘âcizî oldu iş‘âr-ı ‘atûfleri vechle mu‘âmele icrâsı münâsib olarak (10) ol bâbda Kastamonu Vilâyetine yazılan tahrîrât-ı ‘âcizî leffen irsâl kılınmağla ol bâbda.					

Trabzon vilayetinde gardiyan temini, polis, komiser ve sair efradın artırılması ve giderlerinin karşılanması Zaptiye Nezaretine ait olmakla beraber zaptiye askerlerinin gardiyanlık vazifesinde istihdamları nizamname hükümlerine uygun olmadığından bunların bağlı bulundukları bölüklere gönderilmesi için gereğinin yapılmasına dair.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 15 • Sayfa: 384)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tevsîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	Târîh-i Tebyîzî	
				‘Arabî	Rûmî
1144 3 1		Fî 10 Ağustos Sene (1)310		Fî 11 Safer Sene (1)310 (4 Eylül 1892)	ve fi 22 Ağustos Sene (1)308
İktizâsının ifâsı bâ-tezkire-i sâmiyye-i hazret-i Sadâret-penâhî emr ü iş‘âr buyurulmuş olmağla sûret-i hâle nazaran icâbının beyân ve izbârına himem-i ‘aliyyeleri der-kâr buyurulmak bâbında.			(1) Trabzon Vilâyeti Jandarma Alayı mevcûdundan habshâneler derûnunda gardiyanlık (2) vazîfesini ifâ etmekde olan efrâdın bölüklerine i‘âdesi hakkında taraf-ı Vâlâ-yı (3) Ser‘askerîden vukû‘ bulan teblîgat üzerine efrâd-ı merkûmeden hiç değîlse elli neferinin (4) bölüklerine i‘âdesiyle yerlerine hâricden gardiyan tedârîki ve temîn-i inzibât için (5) polis komiser ve efrâdının dahi tezyîdî ve bunların tahsîsâtının sûret-i tesviyesi (6) hakkında Vilâyet-i müşârûnileyhâ meclis idâresinden vârid olan mazbata (7) üzerine sebk eden iş‘âra cevâben Ser‘asker-i müşârûnileyh cânibinden meb‘ûs tezkirede (8) ‘asâkir-i zabtiyyenin gardiyanlık vazîfesinde istihdamları (9) hükm-i nizâma mugâyir olduğı gibi ve (10) gardiyan tedârîki ve polis komiser ve efrâdının tezyîdî ile muhassasât-ı seneviyyelerinin (11) sûret-i tesviyesi Nezâret-i ‘âcizî ile Nezâret-i ‘Aliyyelerine ‘âid bulunduğı der-miyân olunmasına nazaran İ Fî 1 Ağustos Sene (1)308 (13 Ağustos 1892) tezkire-i sâmiyye.		

Yedikule’de Büyükkule önünde ve etrafı sur ile çevrili hazineye ait bahçede tüm teferruatıyla beraber mükemmel bir Hapishane-i Umumi inşa edilmek üzere lazım gelen keşfin icrasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 16 • Sayfa: 385)

Mektûbî Sadr-ı ‘Âlî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır.

Evrâkın Kaleme Vürûdu ve Tesvîdi Târihleri	Evrâk Numerosu	‘Umûm Numerusu	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine ‘Arabî	Târih-i Tebyîzi	
				Rûmî	
17 Ra. Sene (1)311	922	214		18 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)311 (29 Eylül 1893)	16 Eylül Sene (1)309
(1) Habshâne-i ‘Umûmî şekli ve heyetince zâten ‘umûmî bir habshâne ittihâzına elverişli olmadığı gibi bir takım mücrimîn ve mahkûmînin şehir içinde (2) bulundurulması da mahzûrdan sâlim olamayacağı cihetle memleket hâricinde sûret-i mükemmelede bir Habshâne-i ‘Umûmî inşâ olunmak üzere münâsib (3) bir mahall taharrî ve intihâbı hakkındaki irâde-i seniyye-i Mülûkâne üzerine Yedikule’de Büyükkule önünde kâin ve etrafı sûr ile muhât (4) ve otuz bin arşın mikdân cesâmetde ve mîrîye ‘âidiyyeti der-kâr bulunan bağçenin kâffe-i müteferri‘âtıyla berâber mükemmel (5) bir Habshâne-i ‘Umûmî inşâsına gerek masraf gerek mazbûtiyyetce en ziyâde elverişli olmak üzere intihâb edildiğine dâir (6) vârid olan tezkire-i ‘atûfleri melfûfler berâber lede’l-‘arz manzûr-ı ‘âlf olarak keyfiyyet-i müstelzim mahzûziyyet cihân-kıymet (7) hazret-i Hilâfet-penâhî olup mükemmel bir Habshâne-i ‘Umûmî inşâsı gâyet elzem olduğu gibi bunun şehir hâricinde bulunması dahi (8) câlib-i muhassenât olacağından velîni‘met bî-minnetimiz zât-ı Hilâfet-simât efendimiz hazretleri Der-Sa‘âdet’de Dârü’l-‘aceze’de ve Sergi-i ‘Umûmî tesîsine (9) muvaffak buyurulduğu gibi buna dahi usûl-i muvaffakiyyet-i seniyye zımında bu yolda serî‘an bir çâre bulunarak hâk-i pâ-yı Hümâyûn-ı Mülûkâneye ‘arz olunması (10) şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîye iktizâ-yı ‘âlisinden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesinden vârid olan tezkire-i husûsiyyetine (11) cevâbiyyede iş‘âr kılınmış olmağla tasarruf ve metânet ve isti‘mâlince sühûlet cihetlerince nazar-ı i‘tinâyâ alınmak üzere lâzım gelen keşfin bi’l-icrâ resm-i vilâyetlerinin tanzîm ve isrâsına himmet olunması siyâkinda tezkire.					

17¹⁹

*Hapishane-i Umuminin kadın tevkîfhanesiyle gayr-ı mahkumelere
mahsus misafırhanesinin tamirinin lüzumuna dair.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 17 • Sayfa: 386)

Nezâret-i Zabtiyye

Mektûbî Kalemi

‘Aded

241

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Habshâne-i ‘Umûmînin Nisâ Tevkîfhânesiyle gayr-i mahkûmelere mahsûs müsâfırhâne için lâzım gelen ta‘mîrât masârifinin lede’l-keşf sîm-i mecîdî on dokuz guruş hesâbıyla (3) on beş bin üç yüz on yedi guruş otuz paraya bâliğ olacağına dâir hendese-hânedan tanzîm ve i’tâ olunan keşf-i evvel defterinin gönderildiği bi’l-muhâbere (4) Şehremânet-i Celîlesinden cevâben izbâr olunmuş ve habshâneler masârif-i inşâiyye ve ta‘mîriyyesi olmak üzere Dâire-i Zabtiyyenin üç yüz on bir senesi muvâzenesine yüz bin guruşun (5) dâhil bulunduğu muhâsebeden muharrer der-kenârda gösterilmiş olmağla zikr olunan Nisâ Tevkîfhânesiyle mahall-i sâirenin ber-mûcib-i keşf on beş bin üç yüz (6) on yedi guruşun dâhil-i muvâzene bulunan ve zikr olunan yüz bin guruşdan sarfıyla icrâ-yı ta‘mîrâtına mezûniyyet i’tâsı husûsunun savb-ı sâmi-i (7) dâverânelerine ‘arz ve iş‘ârı bi’l-havâle İdâre Komisyonundan ifâde ve zikr olunan keşf-i evvel defteri leffen takdîm ve âsâre kılınmış olmağla muktezâsının (8) ifâ ve keyfiyyetin emr ü inbâsına müsâ‘ade-i ‘aliyye-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 17 Safer Sene (1)313 ve fî 27 Temmuz Sene(1)311 (9 Ağustos 1895).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

1.3. Tiyatrolar Müfettişliği

18²⁰

Gedikpaşa'daki Osmanlı Tiyatrosu'nda daha önce oynatılan Çerkes Özdenleri ve Çengi benzeri piyeslerin temsilinin önüne geçilmesine dair ilgili makamlara gönderilen yazıya cevaben Zaptiye Nezaretinden alınan ve tiyatrolar müfettişinin görevinin polis komiserliklerine verilmesi, oyunların önceden kontrolden geçirilmesi ve sair hususlara dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 18 • Sayfa: 387)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi	Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhiye	Tebyîzi Târîhi	'Umûmî Numerosu
126		24 C. Sene (1)304 (20 Mart 1887)		27 C. Sene (1)304	ve fi 10 Mart Sene (1)303

(1) Bundan akdem Gedikpaşa'da kâin Osmanlı Tiyatrosu'nda Çerkes Özdenleri ve Çengi nâmlarıyla bir takım münâsebetisiz oyunlar icrâ olunmakta olduğuna binâen (2) ba'demâ bu misillü mugâyir-i âdâb ve 'âdât müfsid-i ahlâk olan oyunların külliyyen men'ine fevka'l-'âde dikkat ve i'tinâ edilmesi ve tiyatrolar müfettişi (3) nâmıyla istihdâm olunan âdemin bi-hakkın ifâ-yı vazîfe etmekde olduğu cihetle kendisine tenbîhât-ı ekîde-i müessire icrâsı husûslarına irâde-i seniyye-i (4) cenâb-ı Pâdişâhî müte'allik buyurulduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye iş'âr olunduğu beyân-ı 'âlîsiyle tiyatrolarda icrâsı istenilen (5) piyeslerin evvel emrde Ma'ârif Nezâretince lede'l-mu'âyene ruhsât-nâmesi olmayan piyeslerin oynadılmasının men' edilmesi ve bu bâbda Şehremânet-i Celîlesiyile (6) Zaptiyye Nezâret-i 'Aliyyesince lâzım gelen mu'âmelenin ifâsiyle tiyatrolar müfettişinin iktidâr ve dikkati kâfi değil ise tebdîli lüzûmu makâm-ı fehâmet-i aksâm (7) Sadâret-penâhîlerinden bâ-tezkire emr ve iş'âr buyurulmuş ve keyfiyyet ol vakt emânet ve Nezâret-i müşârinileyhümâyâ tavsiye ve izbâr kılınmışdı Zaptiyye Nezâret-i 'Aliyyesinden (8) vârid olub melfûfâtıyla berâber 'arz ve takdîm kılınan tezkire mütâla'asından karîn-i 'ilm-i 'âlî cenâb-ı vekâlet-penâhîleri buyurulacağı vechle tiyatrolar müfettişinin kifâyetsizliği şimdîye kadar vukû' bulan yolsuzluklarıyla sâbit olarak tebdîli derece-i vücûbda ise de tiyatro lu'biyyâtı müte'addid mahallerde cereyân (9) etmekde olmasından dolayı bir müfettişin bi-hakkın ifâ-yı vazîfeye muktedir olamayacağı ve muktedir ve lisân-âşnâ iki memûr ta'yîn edilse bu misillülerde (10) biner guruşdan dûn ma'âşla hizmet edemeyerek o ise verilemeyeceği beyânıyla Matbû'ât ve Ma'ârifden takdîm olunacak piyeslerin (11) evvel-be-evvel musaddak bir sûretleri nezârete verilerek andan sonra her kangı polis merkezi idâresinde piyes hâricinde ve âdâb ve 'âdâta (12) mugâyir ve ahlâkî ifsâd edecek yolda oyun oynadılır ise o merkez memûrları mesûl tutmak üzere teftîş vazîfesinin (13) polis komiserliklerine havâle ve tevdî'i lüzûmu gösterilmiş olmasına ve tiyatrolar müfettişine ma'âş-ı mahsûs beş yüz guruş râddesinde olub (14) kendisinin ber-minvâl-i meşrûh 'adem-i kifâyeti ifâde kılınmasına nazaran bu bâbda şeref-sânih olacak emr ü irâde-i 'aliyye-i fehâmet-penâhîlerinin emr ü iş'ârı bâbında.

Tiyatrolar için tayin olunan beş nefer sansür memurunun istihdamıyla işlemiş ve işleyecek maaşlarının tesviye olunması ve tiyatroların teftiş vazifesine nezaretçe dikkat ve itina olunmakla beraber bu işe Altıncı Daire-i Belediye ve Matbuat-ı Ecnebiye Müdürü Macit Bey tarafından da bakılması hususuna dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 19 • Sayfa: 388)

Târîh-i Tesvîdî		Evrâk Numerosu	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine ve Altıncı Dâire-i Belediye ve Matbû'ât-ı Ecnebiyye Müdürü 'Atûfetlû Mâcid Beyefendi Hazretlerine		
6 Zi'l-ka'de Sene (1)309 (2 Haziran 1892)	20 Mayıs Sene (1)308	333			
5 Macid Beyefendi hazretlerine 6 taraf-ı 'atûfilerinden			(1) Tiyatrolar için ta'yîn olunan beş nefer sansür memûrunun beş altı mâhdan beri istihdâm edilmekte olduğundan bahs ile tesviye-i ma'âşâtı (2) hakkında vârid olan tezkire-i Behiyyeleri Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden meb'ûs tezkire lede'l-'arz mezkûr beş nefer sansür memûrunun istihdâmıyla işlemiş ve işleyecek ma'âşlarının (3) tesviye olunması ve tiyatroların teftîş vazîfesine Nezâret-i Behiyyelerince kemâ-kân dikkat ve i'tinâ olunmakla berâber bu işe 5 Altıncı Dâire-i Belediye ve Matbû'ât-ı (4) Ecnebiyye Müdürü 'Atûfetlû Macid Beyefendi hazretleri tarafından 6 dahi başkaca bakılması husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî şeref-sâdır (5) olmuş ve Mîr-i müşârûnileyhe ma'lûmât verilmiş Nezâret-i müşârûnileyhâya iş'âr-ı keyfiyyet edilmiş olmağla ana göre îfâ-yı muktezâ-yı maslahata himmet eylemeleri siyâkında tezkire		

21 BOA. BEO. 13-933

22 BOA. BEO. 16-1179

Târîh-i Tesvîdî ‘Arabî Rûmî		Evrâk Numerosu	Müsevvidî	Husûsî Numero	Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzî ‘Arabî Rûmî	
11 Zi'l-ka'de Sene (1)309 (7 Haziran 1892)	25 Mayıs Sene (1)308	62		559		13	27
			(1) Tiyatrolar için ta'yîn olunan beş nefer sansür memûrunun beş altı mâhdan beri istihdâm edilmekde olduğundan bahsle (2) tesviye-i ma'âşâtı hakkında Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden vârid olan tezkire lede'l-'arz mezkûr beş nefer sansür memûrunun (3) istihdâmıyla işlemiş ve işleyecek ma'âşlarının tesviye olunması ve tiyatroların teftîş vazîfesine Zabtiyye Nezâretince kemâ-kân (4) dikkat ve i'tinâ olunmakla berâber bu işe Altıncı Dâire ve Matbû'ât-ı Ecnebiyye Müdîri 'Atûfetlü Macid Beyefendi hazretleri (5) tarafından dahi başkaca bakılması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî şeref-sudûr buyurularak keyfiyyet Nezâret-i (6) müşârunileyhâ ile Mîr-i müşârunileyhe teblîğ kılınmışdı memûrîn-i mûmâileyhüme şehîrî dörder yüz guruşdan senevî yirmi dört (7) bin guruş ma'âş tahsîsi lâzîmeden olub ancak meblağ-ı mezbûrun Zabtiyye muvâzenesinde karşılığı olmadığından Dâire-i Zabtiyyenin (8) üç yüz sekiz senesi muvâzenesine 'ilâveten tahsîsiyle sarfına mezûniyyet i'tâsî lüzûmuna dâir Zabtiyye Nezâret-i Behiyyeden müşârunileyhâdan (9) vârid olan fî 9 Zi'l-ka'de Sene (1)309 (5 Haziran 1892) târîh ve altmış iki numarolu tezkire leffen irsâl kılınmış olmağla Hazînece ve Hazînece muharrer olmağla manzûr emr ü fermân Hümâyûn-ı Mülûkâneye ve sûret-i iş'âra nazaran mu'âmele-i (10) lâzîmenin îfâ ve inbâsına himmet olunması siyâkında tezkire ²² .				

Nezâret-i Zabtiyye

Mektûbî Kalemi

‘Aded

96

Huzûr-ı Ma‘âlî-Mevfûr Cenâb-ı Sadaret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
 (2) Tiyatrolar için ta‘yîn olunan beş nefer sansür memûrunun beş altı aydan beri istihdâm edilmekde olduğundan ve bunlara şehri dörder yüz gurus ma‘âş i‘tâsı lâzimedden bulunduğundan bahsle (3) tesviye-i ma‘âşâtına mezûniyyet i‘tâsı hakkında sebk eden ‘arz ve iş‘âr-ı çâkerânem üzerine memûrîn-i mûmâileyhümün istihdâmıyla işlemiş ve işleyecek ma‘âşlarının tesviye olunması ve tiyatrolar teftîş vazîfesine (4) Nezâret-i ‘âciziyyece kemâ-kân dikkat olunmakla berâber bu işe Altıncı Dâire-i Belediye ve Matbû‘ât-ı Ecnebiyye Müdîri ‘Atûfetlü Macid Beyefendi hazretleri tarafından dahi başkaca bakılması husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî (5) şeref-sâdir olduğu ve Mîr-i müşârünileyhe ma‘lûmât verildiği beyân-ı ‘âlisiyle ana göre îfâ-yı muktezâsı şeref-vârid fark-ı ta‘zîm olan 20 Mayıs Sene 1308 (1 Haziran 1892) târîh ve doksan sekiz numarolu tezkire-i sâmiyye-i cenâb-ı (6) Sadâret-penâhîlerinde emr ü iş‘âr buyurulmuş ve memûrîn-i mûmâileyhüme şehri dörder yüz gurusdan senevî yirmi dört bin gurus ma‘âş tahsîsi lâzimedden olub ancak meblağ-ı mezbûrun zabtiyye muvâzenesinde (7) karşılığı olmadığından bunun Dâire-i Zabtiyyenin üç yüz sekiz senesi muvâzenesine ‘ilâveten tahsîsiyle sarfına mezûniyyet i‘tâsı 23 Mayıs Sene 1308 (4 Haziran 1892) târîh ve altmış iki numarolu tezkire-i mütekaddim-i çâkerânemle (8) ‘arz ve izbâr kılınmış ise de henüz bir günâ irâde-i ‘aliyye-i fehâmet-penâhîleri şeref-zuhûr etmemiş ve memûrîn-i mûmâileyhüm çend mâhdan beri müstahdem bulundukları hâlde şimdiye kadar ma‘âş alamamalarından dolayı sızlanmakda (9) bulunmuş olduğundan lütfen ve ‘arz ve iş‘âr-ı sâbık-ı kem-terâneme nazaran muktezâsının îfâ ve keyfiyyetin emr ü inbâsına müsâ‘ade-i celîle-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 6 Muharrem Sene 1310 ve fî 18 Temmuz Sene 1308 (31 Temmuz 1892)²³²⁴.

**Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)**

23 BOA. BEO. 13-933

24 BOA. BEO. 45-3305

Târîh-i Tesvîdi ‘Arabî Rûmî		Evrâk Numerosu	Müsevvidî	Husûsî Numero	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine	Târîh-i Tebyîzî ‘Arabî Rûmî	
9 Muharrem Sene (1)310 (3 Ağustos 1892)	21 Temmuz Sene (1)308	96	Ramazan	167		11	23
			(1) Tiyatrolar için ta‘yîn olunan beş nefer sansür memûruna tahsîsi îcâb eden şehîrî dörder yüz gurusu ma‘âşdan senevî yirmi (2) dört bin gurusun Dâire-i Zabtiyyenin üç yüz sekiz senesi muvâzenesine ‘ilâveten tahsîsiyle sarfına mezûniyyet i‘tâsı hakkında tekîden (3) vârid olan 6 Muharrem Sene (1)310 (31 Temmuz 1892) târîh ve doksan altı numarolu tezkire-i behiyyeleri mütâla‘a-güzâr-ı muhlis oldu meblağ-ı mebhûsün-‘anhın gelecek üç yüz (4) doksan senesi Zabtiyye muvâzenesine ‘ilâve olunmak üzere bu sene verilecek mikdârının Nezâret-i Behiyyeleri bûdcesine dâhil (5) bulunan zuhûrât tertîbinden tesviyesi Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden vukû‘ bulan iş‘âr üzerine bâ-tensîb icrâ-yı îcâbı 27 Zi’l-hicce Sene (1)309 (23 Temmuz 1892) (6) târîhinde bâ-buyuruldu Nezâret-i müşârünileyhâ ile Mâliyye Nezâret-i Behiyyesine bildirilmiş olmağla ol vechle îfâ-yı muktezâsına himmet (7) olunması siyâkında tezkire ²⁴ .				

*Tiyatrolar Müfettişliğinin lağvı üzerine açıkta kalmış olan
Hilmi Efendi'nin mağduriyeti hakkında verdiği arzuhale dair.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 20 • Sayfa: 392)

Huzûr-ı Ma'âlî-nüşûr Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Dâhiliyye Nâzır-ı 'Âlîsi Devletlü Halil Rıfat Paşa hazretlerinin Aydın Vilâyet-i Celîlesi vâilîliklerinde bir ve Hicaz Vâlî-i Sâbıkı Devletlü Hakkı Paşa hazretlerinin Hüdavendigâr vâilîliklerinde (3) bir ki cem'an iki def'a olarak şeref-sâdır buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî iktizâ-yı celîlince Aydın ve Hüdavendigâr Vilâyetlerinde memûriyyet-i mahsûsa-i fevka'l-âde ile de (4) tahkîkât ve ta'kîbât memûr ve sâye-i tevfi-kât-vâye-i hazret-i Şehriyârîde hamd olsun muvaffakâtıyla 'avdet eylemiş olduğum gibi Cenâb-ı Hak zât-ı sâmi-i hazret-i Sadâret-penâhîlerine bitmez (5) tükenmez 'ömr ü 'âfiyet ihsân buyursun bendelerinin ahîren zâtü'l-cenb hastalığıyla üç mâh kadar esîr-i firâş bulunduğuma mebnî tebdîl-i âb ve havâ zımnında Beyrut Vilâyet-i Celîlesinde (6) bulunduğum sırada fî 7 Teşrîn-i evvel Sene (1)308 (19 Ekim 1892) târîhiyle dahi şeref-sudûr buyurulub Mâbeyn-i Hümâyûn Cenâb-ı Mülûkâneden bâ-telgrafnâme taraf-ı bende-gâneme tebliğ buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i (7) Hilâfet-penâhîde Beyrut'da elde ettiğim ba'zı evrâk-ı mühimmeyi bi'z-zât alıb Der-Sa'âdet'e getürmekliğim ve harc-ı râh-ı çâkerânemin duhûlünde îfâ kılınacağı şeref-sudûr buyurulan irâde-i (8) seniyye-i hazret-i Pâdişâhî iktizâ-yı 'âlîsinden bulunduğu fermân buyurulduğuna mebnî ber-muktezâ-yı emr ü fermân-ı Hümâyûn derhâl Der-Sa'âdet'e 'avdet olunmuş ve ber-mantûk-ı irâde-i Tâcdârî geçmiş Pâzâr günü dahi (9) ceyb-i Hümâyûn cenâb-ı Mülûkâne dâire-i âlîsinden harc-ı râh-ı bende-gânem dahi i'tâ ve 'inâyet buyurulmuş ve şu sûretle de hakk-ı nâ-müstehakk-ı 'âcizânemde mûcib iftîhâr-ı bî-şümâr bildiğim üçüncü ber-irâde-i velî-i ni'met-i (10) a'zamî ile îfâ-yı hüsn-i vazîfe eylemiş bende-gân sadâkat-nişândan bulunduğumdan ber-vech-i zîr 'arz-ı hâle cüret eylerim şöyle

ki çâkerleri Zabtiyye Nezâreti Tiyatrolar Müfettiş-i ‘Umûmîliğinde bulunarak bi-hakkın îfâ-yı vazîfe ile (11) diyâneten siyâseten milliyeten icrâsı muzırr pek çok tiyatro ve piyeslerini men‘ etdirdikden mâ‘adâ zâbıtaya ‘âid bir hayli hidemâtda da bulunduğum kuyûdât-ı resmiyye ile derece-i sübûtda bulunduğ u hâlde her nasılsa ahîren memûriyyet-i (12) mezkûrenin lağv edilmesi cihetiyle ‘âcizleri dahi beş altı seneden beri ‘âile ve evlâdlarımla açıkda ve hâl-i sefâletde kalmış idim binâen ‘aleyh lağv edilen memûriyyet-i mezkûre bu kerre yeniden tesîsi ile hakk birkaçda (13) memûr ta‘yîn kılındığı haber alınmış olub ma‘a-mâ-fih çâkerleri gibi devlet ve millete hüsn ü hidmet ve sadâkati görünen ve bir cürmle ‘azl edilmeyen bir ‘âciz memûrun memûriyyeti sâirelerine verilibde sebk edilen sadâkate karşı ‘âile (14) ve evlâdlarıyla aç bî-‘ilâc bırakılması rızâ-yı Bârî ve rızâ-yı Hilâfet-penâhî ve rızâ-yı Sadâret-penâhîlerine mugâyir olmağ la berâber ş u hâl merhamet-iştimâlimi veliyy-i ni‘met bî-minnetimiz veliyyü’n-ni‘met cihân-Pâdişâh ‘adâlet-penâh efendimiz hazretlerine (15) ‘arza evvel Cenâb-ı Hakk sâniyen zât-ı ‘alî-i efhamîlerinden mâ‘adâ ber melce-penâhım olmadığ ından sadaka-i ser-efser hazret-i Pâdişâhî olmak üzere memûriyyet-i mezkûreye kemâ-kân resen i‘âde-i memûriyyetim husûsunun (16) ‘arz-ı ‘atebe-i ‘ulyâ kılınması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 27 Teşrîn-i evvel Sene (1)308 (8 Kasım 1892).

Sâbık Tiyatrolar Müfettiş-i ‘Umûmîsi
Hilmi
(Mühür)

Huzûr-ı Merhamet-nüşûr Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
 (2) 'Adâlet ve merhamet cenâb-ı Hakk te'âla hazretleri tarafından Habîb-i Ekremî tarafından ve Resûl-i Muhteremî efendimiz hazretlerine nâzil olan Kuran-ı 'Azîmü's-şân ile 'âlem-i İslâmiyyete emr olunduğu gibi Hukûmet-i Osmâniyye (3) dahi ibtidâ-yı tesîsinden beri ber-muktezâ-yı emr-i İlâhî 'adâlet ve merhamet icrâsıyla bunca bilâda nâil olmuş olduğu ma'lûm-ı efhamîleri olup binâen 'aleyh şer'an ve nizâmen mükellef (4) olduğumuz bu hükm-i celîlin mer'ıyyeti dahi Şehriyâr-i 'âlî-tebâr efendimiz hazretleri tarafından vükelâ-yı fihâm hazerâtına tevdi' buyurulmuş ve teba'a-i Mülûkânelerinin muhâfaza-i hukûku ve gerek zât-ı (5) hazret-i Pâdişâhîye ve gerek Hukûmet-i Seniyyelerine hüsn-i hidmet ve sadâkati görülen memûrînin tesrîri akdem-i âmâl hazret-i Pâdişâhîden bulunduğu gibi hakkâniyyet dâiresinde takdîm kılınan müsted'iyâtın (6) tervîci dahi ahîren merhamet-efzâ-yı şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîden bulunduğu hâlde 'âcizlerinin zât-ı 'âlî-i hazret-i Sadâret-penâhîlerine fî 27 Teşrîn-i evvel sene (1)308 (8 Kasım 1892) târîhli takdîm etdiğim (7) istid'â-yı bende-gânemde Dâhiliyye Nâzır-ı 'Âlîsi Devletlû Halil Rıfat Paşa hazretlerinin Aydın Vilâyet-i Celîlesi vâilîliklerinde bir ve Hicaz Vâlî-i sâbıkı Devletlû Hakkı Paşa hazretlerinin Hüdâvendigar Vilâyet-i (8) Celîlesi vâilîliklerinde bir ki iki def'a şeref-müte'allik buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî ile Aydın ve Hüdâvendigar Vilâyetleri dâhilinde tahkîkât ve ta'kîbâta memûr buyurulduğum gibi (9) bu kerre dahi tebdîl âb ve havâ zımnında Beyrut'da bulunduğum sırada fî 7 Teşrîn-i evvel sene (1)308 (19 Ekim 1892) târîhiyle Mâbeyn-i Hümâyûn Cenâb-ı Mülûkâneden çâkerlerine teblîğ buyurulan bir kıt'a telgrafnâmede Beyrut'da ba'zı evrâk-ı (10) mühimme elde etmekliğim ve bi'z-zât alıb Der-Sa'âdete getürmekliğim bendelerine havâle buyurulduğu şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî iktizâ-yı celîlinden bulunduğu emr ü iş'âr buyurulmağla (11) ber-muktezâ-yı emr ü fermân-ı Hümâyûn mezkûr evrâkları der-destle Der-Sa'âdete mu'âvedet ve hamd olsun üçüncü ber-irâde-i veliyyü'n-ni'met-i a'zamîye dahi ibrâz-ı muvaffakiyyet ve harc-ı râh-ı bende-gânem habîb-i Hümâyûn (12) cenâb-ı Mülûkâneden ihsân ve 'inâyet buyurulmuş ve mezkûr evrâklar dahi huzûr-ı 'azamet-nüşûr

hazret-i Tâcdârîye ‘arz ve takdîm kılınmış ise de mahzâ-i Pâdişâhımızı böyle bir iş mukâbildir gibi (13) kendi mağduriyetimdem haberdâr edib tasaddî‘ etmemek için ma‘lûm-ı sâmilîleri buyurulduğu vechle bâ-istid‘ânâme evvelâ merhamet Sadâret-penâhîlerine mürâca‘at etmiş idim binâberîn (14) istid‘â-yı bende-gânem buyuruldu-ı sâmilîleriyle Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine havâle buyurulmağla bu kerre gelen cevâbda açık yer yokdur denilmiş olduğu haber alınmış ise de ‘âcizleri gibi devletine milletine (15) hüsn-i hidmet ve sadâkati fi‘liyyâtıyla anlaşılan ve kendi vazîfe-i mevkûlesini bi-hakkın îfâ etdikden mâ‘adâ zâbıtâya ‘âid bir hayli hidemâtta da bulunduğu kuyûdât-ı resmiyye ile sâbit bulunan (16) bir memûrun veliyyü’n-ni‘met Pâdişâhımıza ibrâz ettiği bunca hüsn-i hidmet ve sadâkatleriçündür ki mükâfât yerine mücâzât görsünde böyle açık yer yokdur denilerek memûriyyet-i sâirelerine (17) verilip kendisi ‘âile ve evlâdlarıyla aç bî-‘ilâc bırakılsın Pây-ı Taht-ı Saltanât-ı Seniyyelerinde değil bir küçük köyde bile bu gibi zulm ve i‘tisâfâta Halîfe-i rûy-ı zemîn vekîl-i (18) Resûl Rabbü’l-‘Âlemîn olan Pâdişâhımız efendimiz hazretleri aslâ râzı olamayacakları bedîhî bulunmağla berâber şeref-müte‘allik buyurulan irâde-i seniyyeleri iktizâ-yı ‘âlîsınca zât-ı hazret-i Tâcdârîlerine (19) mükerreren ibrâz-ı sadâkat ve muvaffakiyyet etmiş olan bu ‘âcizlerinin ettiği sadâkat kabahatmış gibi teseül derecesinde süründürülmesi mesmu‘-ı ‘âlî hazret-i Şehriyâri buyurulur ise (20) râzımı olacaklardır taşralarla buradan gerek Zabtiyye Nezâretine ve gerek bende-gân hazret-i Pâdişâhîden ba‘zılarına takdîm ettiğim yüzlerce ihbârât-ı sâiremde bâ-takdîr ‘arz ‘atebe-i ‘ulyâ (21) kılınmakda olduğunu ‘inde’l-îcâb isbât ederim ki buda çâkerleri tarafından ber-muktezâ-yı sadâkatim mağdur bir hâlimde bile fahrî olarak îfâ kılınmakda idi açık yer yok ise zabtiyyece (22) bir münhall ma‘âş oluncaya kadar zabtiyye müteferrikasından veyâhûd cezâ-yı nakdî hâsılâtından ma‘âş-ı muhassasam temîn olunsun olmadığı takdîrde memûriyyet-i ‘âcizânem bilâ-cünha altı sene mukaddem (23) lağv edilip çâkerleri ol târîhden beri mağdûr iken bu kerre memûriyyet-i mezkûre yeniden tesîsi ile mugâyir şân-ı ‘âlî hak-ı sarîham olan vazîfe-i bende-gânem tevdî‘ edilen şimdiki müfettişlerin (24) ma‘âşlarından tenkîh eyleyerek ma‘âş-ı asliyem doldurulsun buda olmaz ise ma‘zûliyyet ma‘âş-ı i‘tâ olunsun buda olmaz ise münhall ma‘âş zuhûr edinceye kadar kemâ-kân memûriyyet-i (25) ‘âcizânem resen i‘âde olunsunda işime devâm edeyim gerçi bilâ-ma‘âş devâmda mümkün değil ise de ma‘âşa geçinceye kadar bi’t-tabî‘ Mâbeyn-i Hümâyûn ve zât-ı ‘âlî-i hazret-i Sadâret-

penâhîlerine ve zabtiyye ümerâsına (26) mürâca‘atla sadaka-i ser-efser hazret-i Pâdişâhî ve sebk eden bunca sadâkatim için i‘âneten biraz akçe istemeğe ve münhall ma‘âş vukû‘una intizâr etmeğe mecbûr olacağım ki çünkü şimdiden sonra çâkerleri sâir bir dâire-i resmiyyeye (27) mürâca‘at etsem mülâzemet lâzım gelecekdirki buna da ne rızâ-yı Bârî ve ne rızâ-yı Pâdişâhî kâil olur ma‘a-mâfîh bugün ‘âile ve evlâdlarım muhtâc-ı nân bir hâl-i perişâniyyetde bulunduklarından merhamet Sadâret-penâhîlerine dehâletle Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine bir kıt‘a tezkire-i sâmilârinin şeref-tastîr buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 11 Teşrîn-i sâni Sene (1)308 (23 Kasım 1892).

**Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesi sâbık
Tiyatrolar Müfettiş-i ‘Umûmîsi
(İmzâ)**

Nezâret-i Zabtiyye

Mektûbî Kalemî

‘Aded

223

Huzûr-ı Ma‘âlî-Mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Mukaddemâ tiyatrolar müfettişliğinde bulunarak memûriyyet-i mezkûrenin lağvı üzerine açıkda kaldığından bahsle hidmet-i sâbıkâsına ta‘yînini istid‘â etmiş ve şimdi açık yer olmadığından münhall vukû‘unda icrâ-yı îcâbı (2) mukarrer idüğü ‘arz edilmiş olan Hilmi Efendinin münhall vukû‘una kadar nezâhet-i çâkerânemce kendisine münâsib mikdâr ma‘âş tahsîsi hakkında ba‘zı ifâdâtı mutazammın bu kerre dahi takdîm etmiş olduğu ‘arz-ı hâlin (3) gönderildiği ve icrâ-yı îcâbı hâme pîrâ-yı ta‘zîm ve ibcâl olan 15 Teşrîn-i sâni sene 1308 (27 Kasım 1892) târîh ve iki yüz doksan bir numarolu tezkîre-i sâmiyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerinde emr ve irâde buyurulmuş ise de mûmâileyhe tahsîs olunacak (4) ma‘âş için Nezâretce şimdilik karşılık olmayub ma‘a-mâ-fîh evvel-be-evvel münhall vukû‘unda kendisinin ikdâr edileceğinin ‘arz ve beyânına ve mezkûr ‘arz-ı hâlin i‘âde ve takdîmine cüret kılındı ol bâbda (5) emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 17 Cemâziye’l evvel Sene 1310 ve fî 24 Teşrîn-i sâni Sene 1308 (7 Aralık 1892).

Zabtiyye Nâzırı)
(İmzâ)

Târîh-i Tesvîdi ‘Arabî Rûmî		Evrâk Numerusu	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine	Târîh-i Tebyîzi ‘Arabî Rûmî	
21 Ca. Sene (1)310 (11 Aralık 1892	29 Teşrîn-i sânî Sene (1)308	4361		22	1 Kânûn-ı evvel Sene (1)308
1 17 Cemâziye’l-evvel Sene (1)310 târîh ve iki yüz yirmi üç numarolu tezkire-i cevâbiyye-i ‘atûfîlerinde 2 ve mûmâileyhe beyân eylediği hâl-i ducret ü zarûret cihetiyle şâyeste-i rahmet görünmüş			(1) Memûriyyet-i ahîresi olan tiyatrolar müfettişliğinin lağvı üzerine açıkda ve hâl-i zarûretde kaldığından (2) bahsle istintâkda bulunan Hilmi Efendi’ye (3) ma‘âş tahsîsi için Nezâret-i Behiyyelerince karşılık olmayıb ma‘a-mâ-fîh (5) evvel-be-evvel münhall vukû‘unda kendisinin ikdâr edileceği 1 beyân olunmasına mebnî keyfiyyet kendine tefhîm etdirilmişdi (6) kesret-i ‘iyâl ve fakr-ı hâl müddet-i medîde ve münhall vukû‘unu intizâra gayr-ı mütehammil olduğundan ve lağv edilmiş olan (7) memûriyyeti başkaca ma‘âş i‘tâsıyla ketebe ve polis komiserlerinden beş müfettişe tevdi‘ olunduğundan bahsle (8) bunlara verilen fazla ma‘âşâtın kendisine i‘tâsıyla tavzîf ve terfîhi istid‘âsına ve ba‘zı ifâdeye dâir (9) mûmâileyh tarafından ahîren verilen ‘arz-ı hâl dahi leffen tesyîr savb-ı atûfîleri kılınmış 2 olmağla meâline nazaran iktizâsının îfâsına (10) himmet olunması siyâkında tezkire. Bâ işâret-i ‘aliyye-i hazret-i müsteşârî		

1.4. Heyet-i Tahkikiye

21²⁶

Görevinden ayrılan Daire-i Zaptiye Heyet-i Tahkikiye ve İstanbul Polis Meclisi Reisi Refik Bey'in maaşı ile Zaptiye Nezareti Mektubi Kalemi Mümeyyizi Muharrem Bey'in Heyet-i Tahkikiye Riyaseti'ne tayinine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 21 • Sayfa: 396)

Bâb-ı ‘Âlî

Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ

Mektûbî Kalemi

‘Aded

1311

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlû efendim hazretleri

(2) Dâire-i Zabtiyye Heyet-i Tahkikiyye ve İstanbul Polis Meclis Reîsi Sa‘âdetlû Refik Beyefendi hazretlerinin vukû‘-ı infisâline mebnî münhall olan dört bin (3) gurus ma‘âşdan iki bin gurusunun Zabtiyye Nezâret-i Celîlesi Mektûbî Kalemi Mümeyyizi Muharrem Bey’e tahsîsiyle kendisinin zikr olunan Heyet-i Tahkikiyye (4) Riyâsetine ta‘yîni ve bin gurusunun Heyet-i Tahkikiyye Kitâbetine ve mütebâki bin gurusunun dahi İstanbul Polis Müdürlüğü Kalemine tahsîsiyle ve halefinin (5) târîh-i ta‘yînine kadar işlemiş olan ma‘âşâtın müşârünileyh Refik Beyefendi hazretlerine i‘tâsı Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinin ‘arz ve istid‘âsı üzerine (6) 27 Muharrem Sene (1)312 (31 Temmuz 1894) târîhinde şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî îcâb-ı ‘âlîsinden bulunmuş olmağla iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında (7) tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 29 Muharrem Sene (1)312 ve fî 21 Temmuz Sene (1)310 (2 Ağustos 1894).

Sadr-ı a‘zam Yâver-i ekrem
(İmzâ)

Dâhiliyye Mektûbî Mûsveddâtuna Mahsûs Varakadır.

Müsevvidî ismi	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîz
		29 Muharrem Sene (1)312 21 Temmuz Sene (1)310 (2 Ağustos 1894).
	(1) Dâire-i Zabtiyye Heyet-i Tahkîkiyye ve İstanbul Polis Meclis Reîsi Sa'âdetlü Refîk Beyefendi hazretlerinin (2) vukû'-ı infisâline mebnî münhall olan dört bin guruş ma'âşdan iki bin guruşunun Nezâret-i Celîleleri (3) Mektûbî Kalemî Mûmeyyizi Muharrem Bey'e tahsîsiyle kendisinin zıkr olunan Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetine ta'yîni ve bin guruşun (4) Heyet-i Tahkîkiyye Kitâbetine ve mütebâkî bin guruşunun dahi İstanbul Polis Müdîrliği Kalemine tahsîsi ve halefinin (5) târîhi ta'yînine kadar işlemiş olan ma'âşâtın müşârûnileyh Refîk Beyefendi hazretlerine i'tâsı husûsuna vâkı (6) iş'âr-ı 'âlf-i âsafâneleri üzerine bi'l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulduğu şeref-tevârüd (7) eden 21 Temmuz Sene (1)310 (2 Ağustos 1894) târîh ve bin üç yüz on bir numarolu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîde izbâr kıldığından (8) iktizâsının îfâsı bâbında.	

22²⁷

Heyet-i Tahkikiye Reisi Muharrem Efendi'nin Üsküdar Polis Meclis Reisi Hüsnü Efendi ile becayışleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 22 • Sayfa: 398)

Mektûbî Sadr-ı ‘Âlî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs varakadır.

Evrâkın Kaleme vürûdu	Evrâk Numerosu	Husûsî Numero	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîz
		587		9 Ramazan Sene (1)312 ve Fî 22 Şubat (1)310 (6 Mart 1895).
		(1) Nezâret-i celîleleri Heyet-i Tahkîkiyyesi riyâsetinde bulunan Sa‘âdetlü Muharrem Efendinin Üsküdar Mutasarrıflığı Polis Meclisi Reîsi Sa‘âdetlü (2) Hüsnü Efendi ile icrâ-yı becâyışleri husûsuna 17 Şubat Sene (1)310 (1 Mart 1895) târîhli tezkire-i devletleri mûcibince vukû‘ bulan ‘arz ve istûzân (3) üzerine irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş olmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında tezkire.		

Polis Meclisi ve Heyet-i Tahkikiye Riyasetinden ayrılmış Manyaszade Refik Bey'in bir mutasarrıflığa tayini için verdiği arzuhal üzerine yapılan muameleye dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 23 • Sayfa: 399)

Sadâret Mektûbî Kalemî

Numero	Fî 16 Şevval Sene (1)312 (12 Nisan 1895)		Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine
	Mübeyyizi	Müsevvidî	

(1) Polis Meclîsi ve Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetinden munfâsıl Manyaszâde Sa'âdetlü Refik Beyefendi hazretlerinin bir mutasarrıflığa (2) ta'yîni istid'âsını hâvî takdîm eylediği 'arîzası üzerine şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî üzerine (3) bir mutasarrıflığa intihâbı 28 Cemâziye'l-evvel Sene (1)312 (27 Kasım 1894) târîhinde Nezâret-i Celîlelerine teblîğ olunmuşdu aradan hayli vakt mürûr eylediği hâlde (4) henüz tesrîr kılınmadığından ve birçok borç ederek zarûrete dûcâr olduğundan bahsle temîn-i ma'îşet (5) zımında meslek-i sâbıkı olan de'avî vekâleti silkine iltihâk edeceğini hâvî müşârûnileyh tarafından i'tâ olunan (6) 'arz-ı hâl leffen irsâl sûy-ı devletleri kılınmış olmağla ber-vech-i istid'â meslek-i sâbıkına sülûkda muhtâr olduğunun kendisine (7) tefhîm ve teblîğine himmet buyurulması siyâkında tezkire.

1.5. İdâre Komisyonu

24²⁹

*Babı Zaptiye 'de müteşekkil İdare Komisyonu isminin
İdare Meclisi 'ne tahvili ile vazifelerine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 24 • Sayfa: 400)*

Şûrâ-yı Devlet Evrâk Odasından Terkîm Olunan Melfûfât Pusulası

Evrâkın Vürûdu Târîhi	Defter Numerosu	Hulâsâ-i Mâdde	Evrâk Kâtibi
Fî 25 S. Sene (1)301 ve fî 14 Kânûn-ı evvel Sene (12)99 (26 Aralık 1883)	1 Zaptiye 910	Bâb-ı Zaptiyyede müteşekkil İdare Komisyonu nâmının İdare Mec- lisine tahvîliyle vezâîfi hakkında ba'zı ifâde ve istîzâna dâir	
‘Aded-i evrâk	1 Zaptiye Nezâretinin tezkiresi 1 İdare Meclisinin mazbatası		

(1) Galata merkezinde müstahdem Polis Çavuşu Cemal Efendi ile Jandarma Çavuşlarından İsmail ve neferâtdan Yusuf miyânelerinde ve ifâ-yı vazîfe-i memûriyyet esnâsında (2) tekevvün eden darb ve hakâret da'vâsının rüyeti Beyoğlu Polis Müdürlüğü cânibinden Beyoğlu Bidâyet Mahkemesine tevdi' kılınmış ise de zikr olunan darb ve hakâret (3) fi'linin umûr-ı inzibâtiyyeyi hîn-i icrâda vukû' bulduğu anlaşıldığından ve terefeyn polis ve jandarma silkinde bulunduğundan bahsle işe merci'-i mahsûsunda bakılmasına mahkemece (4) karâr verilerek karârname ile evrâk-ı müteferri'ası Beyoğlu Müdde'î-i 'Umûmîliğinden bâ-tezkire Nezâret-i 'Aliyyelerine gönderilmiş ve keyfiyyet komisyona havâle buyurulmuştur (5) müstağnî-i 'arz ve beyân olduğu üzere polis ve jandarma memûrîn-i zâbitadan olmasına ve da'vâları vazîfelerinin cereyânı arasında ihtilâf zuhûruna (6) mübtenî bulunmasına nazaran umûr-ı inzibâtiyyeden dolayı miyânelerinde tekevvün eden de'âvînin vâkı'â mahâkim-i nizâmiyyeye ta'alluku olamayıp merci'

29 BOA. ŞD. 1285-44

i'tibâriyle rüyet (7) ve faslı Nezâret-i 'Aliyyelerine râci' ve 'âid olmak lâzım geleceğine ve bu misillü de'âvîye mukaddemâ Meclis-i Fırka-i Zabtiyyece bakılmakta olduğu hâlde Meclis-i mezkûrun (8) muahharen Dâire-i 'Askeriyyeye nakli cihetle anın yerine kâim olmak ve Nezâret-i 'Aliyyelerine müteferri' husûsâtı tezekkür ve tedkîk ve îcâbâtını ta'yîn ve beyân eylemek (9) üzere İstanbul Polis Müdîri Sa'âdetlü Efendi hazretlerinin taht-ı riyâsetinde ve a'zâsı polis müdîrleriyle Nezâret-i 'Aliyyelerin mektûbcusu ve sertabîb ve Der-Sa'âdet (10) Jandarma Alayı Kumandanından mürekkeb olarak bâ-irâde-i seniyye Zabtiyye İdâre Komisyonu nâmıyla komisyon-ı 'âcizânemiz teşkîl buyurulmuş ve vezâifi vilâyât (11) ve şehremâneti ve devâir-i sâire meclis-i idâreleri vezâifi derecesinde cârî ve her mevki'-i memûriyyetinin o mevki' ve memleket meclis-i idâresince bidâyeten rüyet-i (12) muhâkemesine 'âid esbâb-ı isâbetden beri gerek tedkîk-i muâmele ve gerek sûret-i sühûlet tedârik ve tehiyyesinde mensûbiyyet cihetiyle daha ziyâde vukûf-ı (13) kuyûdunu hâvî olmak mâddesi olmasına ve Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnnâme-i Hümâyûnunda muharrer vesâit-i lâzimenin masraf olmamak üzere buraca polisden (14) tertîbi kâbil idüğine nazaran devâir-i mezkûre meclislerine tatbîkan mezkûr İdâre Komisyonu nâmının İdâre Meclisine tahvîliyle Muhâkeme-i Memûrîn Nizâmnâmesinin (15) fî 3 Kânûn-ı evvel (12)99 (15 Aralık 1883) târîhli irâdenâme-i cenâb-ı vekâlet-penâhî mûcibince îfâ olunan ve Usûl-ı Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu'na tatbîki lâzım gelen ahvâl ve ef'âlin (16) mecâlis-i idâre-i sâire gibi bu mecliste rüyet ve fasl olunması maslahaten muvâfık görünmüş ve bu sûret nezd-i nezâret-penâhîlerinde dahi tasvîb buyurulduğu hâlde (17) keyfiyyetin Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi cânib-i 'âlîsine arz ile istihsâl müsâ'ade buyurulması emr ü irâde-i 'aliyye-i nezâret-penâhîlerine mütevakkıf bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hâzreti men lehü'l- emrindir. Fî 10 Kânûn-ı evvel Sene (12)99 (22 Aralık 1883).

(Mühürler)

Nezâret-i Umûr-ı Zabtiyye

‘Aded

133

Dâhiliyye Nezâret-i Celîle-i Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki

(2) Polis ve jandarma memûrları beyninde umûr-ı inzibâtiyyeden dolayı tekevvün edecek de‘âvînin merci‘ i‘tibârıyla rüyet ve faslı makâm-ı kem-terâneme ‘âid (3) ve bu gibi işler tedkîkâtı zâten Meclis-i Fırka-i Zabtiyyece cârî iken Meclis-i mezkûr muahharen Dâire-i ‘Askeriyye nakl etmesi üzerine anın yerine İstanbul Polis Müdîri (4) Sa‘âdetlü Efendi hazretlerinin rîyâsetleri tahtında Zabtiyye İdâre Komisyonu nâmı verilerek ve a‘zâsı Polis Müdîrleriyle Mektûbî-i nezâret ve ser-tabîb (5) ve Der-Sa‘âdet Jandarma Alayı Kumandanlığından mürekkeb olarak bâ-irâde-i seniyye teşkîl olunan komisyonun mu‘âmelâtı vilâyât ve şehremâneti mecâlis-i idâreleri (6) vezâif derecesinde cârî ve Usûl-ı Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu’na tatbîkan vesâit-i lâzimenin masraf olmamak için buraca polisden tertîbi (7) kâbil olmasına binâen mezkûr komisyon nâmının İdâre Meclisine tahvîliyle Muhâkeme-i Memûrîn Nizâm-nâmesi’nin 3 Kânûn-ı evvel (12)99 (15 Aralık 1883) târîhli irâdenâme-i cenâb-ı vekâlet-penâhî (8) mûcibince îfâ olunan ve Usûl-ı Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu’na tatbîki lâzım gelen ahvâl ve ef‘âlin mecâlis-i idâre-i sâire gibi bu mecliste rüyet ve fasl (9) olunması lüzûmuna dâir Komisyon-ı mezkûrdan verilen mazbata leffen ‘arz ve takdîm kılındı meâline ve bu sûret-i hâl ve maslahata muvâfık bulunduğu nazaran (10) ber-minvâl-i ma‘rûz îcâbının icrâsıyla müte‘allik buyurulacak irâde-i ‘aliyye-i dâver-i a‘zamîlerinin ta‘yîn ve iş‘ârı müsâ‘ade-i ihsân-‘âde-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerine (11) menût olmağın ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hâzret-i men lehü’l-emrindir. Fî 24 Safer Sene (1)301 ve fî 13 Kânûn-ı evvel Sene (1)299 (25 Aralık 1883).

(İmzâ)

25³⁰

*Zaptiye İdare Komisyonu Kalemî ve Tababet Dairesi 'nce münhal
akçesinin nezaret aklamına suret-i tevzii.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 25 • Sayfa: 403)*

Nezâret-i Zabtiyye

Mektûbî Kalemî

‘Aded

250

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Nezâret-i ‘âcizî İdâre Komisyonu kalemî ve Tabâbet Dâiresi ketebesi miyânında icrâ kılınan ta’dîl ve tesviyeden dolayı münhall ve mevkûf kalan altı yüz seksen beş guruşdan (3) üç yüz altmış beş guruşun Mektûbî ve üç yüz yirmi guruşun Evrâk Kalemleri muhassessâtına ve Tulumba Meclisi ketebesinden olup Mektûbî Kalemî ve Sicill Şu‘besi Mukayyidliklerinde (4) müstahdem bulunan Nail Efendi’nin muhassas olan yüz elli guruş ma‘âşının dahi Mektûbî Kalemî tahsîsâtı miyânına nakli verilmiş müzekkireler üzerine bâ-tensîb 27 Temmuz (1)308 (8 Ağustos 1892) (5) târîhinden i‘tibâren muhâsebe-i Nezâretce mu‘âmele-i kaydiyye icrâ etdirilmiş ise de dâhil-i muvâzene olan bir mâddeden diğer mâddeye tahsîsât nakli Bâb-ı ‘Âlî cânib-i sâmîsinden (6) mezûniyyet istihsâline mütevakıf olduğu Bûdce Nizâm-nâmesi iktizâsından bulunduğu ve Mektûbî ve Evrâk Kalemleri muhassasâtı Zabtiyye Bûdcesinin birinci faslının dördüncü (7) ve İdâre Kalemî tahsîsâtı beşinci ve Etubbâ Dâiresi ketebesi tahsîsâtı on beşinci mâddelerinde muharrer idüğüne nazaran ol sûretle İdâre Komisyonu kalemî muhassasâtından (8) mevkûf olan beş yüz otuz ve Etubbâ Dâiresi ketebesi muhassasâtından münhall kalan yüz elli guruş ki cem‘ân altı yüz seksen beş guruşun zıkr olunan (9) birinci faslın dördüncü Mâddesinde muharrer Mektûbî ve Evrâk Kalemleri

30 BOA. BEO. 73-5413

muhasasâtına ve mûmâileyh Nail Efendinin dahi ma‘âş-ı hâlîsiyle Tulumba Meclisi’nden Mektûbî Kalemi’ne (10) nakli husûsunun huzûr-ı sâmi-i dâverânelerine ‘arz ve izbâr muhâsebe-i merkûmeden i‘lâm ve ifâde kılınmış olmağla îcâbının icrâ ve keyfiyyetin emr ü inbâsına müsâ‘ade-i ‘aliyye-i (11) nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 3 Safer Sene (1)310 ve fî 13 Ağustos Sene (1)308 (27 Ağustos 1892).

(İmzâ)

1.6. Sicil-i Ahvâl İdâresi

26³¹

Zaptiye Nezareti 'ne mensup memurların tercüme-i haline dair olan vukuatın zamanında Sicil-i Ahval Şubesi 'ne bildirilmesine dair.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 26 • Sayfa: 404)

Mektûbî Kalemine Mahsûs

Sıra Numerosu	Hülâsa	Ne Üzerine Kaleme Alındığı	
	Vilâyât-ı Şâhâne ve Elviye-i Müstakille ve Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarıyla İstanbul Polis Müdürlüğüne	Zabtiyye Sicill Şu'besi Müzekkiresi	Fî 21 Muharrem Sene (1)313 fî 2 Temmuz (1)311 (14 Temmuz 1895).
218 İstanbul 261 Beyoğlu 256 Üsküdar 5 Bingazi 21 Çatalca 11 Biga 5 Zor 32 İzmir 7 Kudüs 37 Trabzon 11 Suriye 20 Sivas 7 Bitlis 13 Diyarbakır 6 Trablusgarb 28 Adana 6 Musul 11 Halep 16 Edirne 6 Hicaz 6 İskodra 7 Girid 48 Aydın 17 Yanya 31 Selanik 6 Basra 7 Van 37 Kastamonu 31 Ankara 18 Mamüretülaziz 15 Cezâyir-i Bahr-i Sefid 25 Manastır 6 Bağdad 10 Beyrut 16 Kosova 12 Konya 6 Yemen 43 Hüdavendigâr 15 Erzurum 2 649	(1) Sicill-i ahvâl mu'âmelatının mihver-i matlûbda deverânı esbâbından biri de tercüme-i hâl varakası vermiş ve usûlen kabûl ve tescîl edilmiş olan (2) bir memûrun terfî ve tahvîl ve ma'âşına zamm ve tenzîl vukû'u ve rütbe ve nişân ile taltîfî gibi vukû'âtın gerek şu'bece ve gerek sicill-i ahvâlin (3) dâire-i 'umûmiyyesince yürüdülmek üzere mütemâdiyen ve târîhleri tasrîhen bildirilmesi mâdde-i mu'tenâ bahâsı olmadığı hâlde Nezâret-i 'âcizîye mensûb (4) memûrünün o misillü vukû'âtı gerek Vilâyât-ı Şâhâne ve Elviye-i müstakilleden ve gerek sâir mahallerden ve gerek taraf-ı 'âliyyeleriyle Üsküdar Mutasarrıflık ve İstanbul Polis Müdürlüğinden (5) her nasılsa bildirilmemekde olduğundan ba'd-ezîn memûrünün o misillü vukû'âtının ba-muharrerât ve tezâkir vakt ü zamânıyla gönderilmesi (6) hakkında Vilâyât-ı Şâhâne ve Elviye-i müstakille ile sâir iktizâ edenlere ekîden ve ta'mîmen teblîğ ve izbârı (7) nezâret sicill şu'besinden bâ-müzekkire ifâde ve inbâ ve mücibince îcâbı icrâ kılınmış olmağla vilâyet-i celîlelerince de oracada ber-minvâl-i ma'rûz ol vechle ifâ-yı mu'âmeleye himem müsâ'ade-i 'aliyye-i vilâyet-penâhîleri (8) şâyân buyurulması bâbında.		

31 BOA. ZB. 588-19

1.7. Eczâ-yı Nâriyye

27³²

Triyeste'den hareket eden Avusturya bandıralı Orora isimli geminin İstanbul'daki Ermeni Fesat Komitesine silah taşıdığı anlaşıldığından mezkûr silahların müsaderesi için İstanbul Polis Müdürlüğüne emir verildiği hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 27 • Sayfa: 405)

Nezâret-i Zabtiyye

(1) Şu aralık görünen lüzûm üzerine mahsûsen ve memûren Kal'a-i Sultânîyye'ye gönderilmiş olan Nezâret-i (2) Eczâ-yı Nâriyye Müfettişlerinden Bekir Sıdkı Efendi tarafından şimdi alınan şifreli telgrafnâmede Trieste'den (3) hareket ve bu gün Kal'a-i Sultânîyye'ye muvâsalat eden Avusturya bandıralı Kapudan Kosoviç'in (4) süvâr olduğu Orora nâm vapurun derûnunda bir sandık revolver ve bir sandık fişenk (5) olub revolveri Preveze Gümrüğü'nden alıb İstanbul Gümrüğü'ne teslîm edeceği ve fişenkleri (6) Trieste'den alıb İstanbul'da Ermeni fesâd komitesinden meçhûl'l-ism bir kimseye götüreceği (7) kapudanın ifâdesinden anlaşıldığı ve mezkûr vapurun sâ'at on bir râddelerinde hareket (8) eylediği iş'âr olunmuş ve 'ale's-sabâh Der-Sa'âdete muvâsalatı tabî'i bulunmuş olduğundan takayyüdât-ı lâzime (9) icrâsıyla mezkûr revolver ve fişenklerin zabt ve müsâderesi esbâbının istikmâli İstanbul (10) Polis Müdürlüğüne tavsiye ve iş'âr kılınmış olduğu ma'rûzdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 26 Ağustos Sene 1311 (7 Eylül 1895).

**Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)**

II. BÖLÜM

POLİS İDARESİ

2.1. Polisin Görev ve Teşkilatlanması

28³³

7 Haziran 1880 tarihli Vakıf gazetesinde polisin tarifi.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 28 • Sayfa: 409)

Polis

Devlet-i ‘Aliyye’de dahi Avrupa’nın her tarafında olduğu gibi polis teşkilâtına sarf-ı mesâ’î olunmakda ise de (polis) ne demek vezâifi neden ‘ibâret olduğu bilinmek lâzım geleceğinden buna dâir ma‘lûmât-ı muhtasırının i‘tâsı münâsib görüldü.

(Polis) kelimesi Latince (politeia) ve Elinikaca (polisia) lafzalarından mehûz olub idâre-i belediyye ma‘nâsına ise de muahharen kesret-i isti‘mâli hesâbıyla ‘alâ-tarîki’t-tagallüb şehir ve belde ma‘nâlarına vaz‘ olunmuştur.

Bir belde muhâfaza-i âsâyiş zımnında ahâlînin cân ve mâlını siyânet ve ashâb-ı cerâimi bulub der-dest etmek hâsılı idâre-i belediyyeye müte‘allik husûsâtın icrâsına memûrdur. İngiltere’de âsâyiş-i beldeye memûr olanlara ‘aliyyü’l-‘umûm polis ta‘bîr olunur ise de bunlar fi‘l-asl zabtiyye ma‘nâsına olan (Konstabil) nâmıyla ma‘rûfdur. Memâlik-i mezkûrede taraf-ı devletden idâre olunur. Polisten başka hükkâmın bir takım fahrî zabtiyye ta‘yînine dahi salâhiyyeti olub fakat fahrî olanlar taraf-ı devletden idâre olunanların nezâreti tahtında bulunur.

Ma‘a-mâ-fîh hükkâm tarafından ta‘yîn olunanlara dahi fukarâyâ mahsûs olan sandıklardan birer mikdâr şey i‘tâ olunur. Bundan başka ashâb-ı töhmetin mahkemeye celbi için ta‘yîn olunan polisler birer mikdâr ayak teri verilmesine nezâret etmek için hâkim tarafından bir nâzir ta‘yîn olunur.

İngiltere’de vâki‘ her kasaba (Korporasyon)ı [1] şehrin idâre-i dâhiliyyesine memûr meclis-i mahsûs tarafından hâiz olduğu salâhiyyetle bir meclis teşkil ederek işte bu meclis şehrin idâresine kâfi mikdâr polis ta‘yîn eder. Bunların ma‘âşât ve mu‘ayyenâtıyla müteferrikaları kasaba sandığı tarafından tesviye edilir. Parlamento tarafından verilen karâr ile vilâyât

33 Vakıf Gazetesi, 28 Cemâziye’l-âhîr 1297 H. ss. 2-3.

hükkâmı vilâyâtın idâresine kâfi polislerin ta'yîniyle berâber bunlara bir de nâzır ta'yînine salâhiyyeti hâizdir.

Polislerin vezâifi müte'addid ve muhtelif olduğundan vezâif-i mezkûrenin mihver-i lâyıkinda icrâsı zımında birer 'aded matbû' nizâmname tevzî' kılınmıştır.

Vezâif-i mezkûreden biri ve başlıcası erbâb-ı müttehimî taht-ı tevkîfe almaktır ki bu bâbda hâiz oldukları nüfûz kendilerini 'avâma takdîm eder. Çünkü İngiltere kânûnu iktizâsı üzere cürm ve cinâyet icrâsına teşebbüs eden bir kimsenin taht-ı tevkîfe alınması bir gûne buyurulduya [1] hâcet-mess etmeyerek ahâliden kim görürse mücrimi tevkîfe salâhiyyeti var ise de bir polis mevcûd olduğu hâlde ahâliden salâhiyyet-i mezkûre sâkıt olur.

Nisbeten hafif olan cinâyâtın tekerrürüne sebebiyet verenler dahi ahâlî ma'rifetiyle tevkîf olunabilir ise de husûsât-ı muharrerinin gayrı töhmetler ile müttehim olanların yalnız polis tevkîf edebilir. Fesâd ve şûriş îkâ'ına sebebiyet veren bir kimseyi herkesin tevkîfe salâhiyyeti vardır.

Ruhsatnamesi olmayarak ahz ve i'tâ eden koltukçu ve matrabazlar ile esnâfi ve serserî gezenleri taht-ı tevkîfe almak polislerin vezâifi dâhilindedir.

Bir cinâyetin vukû'undan sonra mücrimi tevkîf etmek de polislerin salâhiyyeti efrâd-ı ahâlîye tefevvuk eder. Meselâ bir cinâyetin vukû'unda polis hâzır olmayıp muahharen istimâ' ederek sû-i zann tahtında olan mücrimi tevkîfe salâhiyyet verecek kendince esbâb-ı ta'yîn ve tahdîdi vukû'unda mücrimi ruhsatsız tevkîf eder ise de esbâb-ı mezkûrenin beheme-hâl muvâfık-ı 'akl ve hikmet olması iktizâ eder.

Ez-cümle mâl-ı mesrûku ahz etdiğinden dolayı yalnız mesmûât üzerine bir kimseyi taht-ı tevkîfe almağa salâhiyyeti olamadığı gibi bir kimsenin diğer kimseye tasallutunda hâzır olub ve tekrâr vukû'undan emîn olmadığı hâlde müttehimî ruhsatsız taht-ı tevkîfe almağa salâhiyyeti var ise de esbâb-ı mezkûrenin mefkûd mahallerde hâkim tarafından ruhsat olmadıkça tevkîf edemez.

Fesâd ve şûriş îkâ'ı töhmetiyle müttehim olanların esâslı olduğu hâlde polis bu makûlelerin tevkîfine memûr olduğu gibi efrâd-ı ahâlînin dahi salâhiyyeti vardır. Bu bâbda ahâlî ile polisin farkı fesâdın vukû'u isbâtıyla ahâlî hakk kazanmağa muvaffak olur ise de fesâdın vukû'u isbât olunsun olunmasın müttehimini tevkîfle polis muâheze olunamaz.

Bir polis erbâb-ı fesâdı tevkîfde muztar kaldıkda isti'âneyle salâhiyyeti olduğu gibi merkûmun feryâdını istimâ' eden ahâlî dahi merkûma muâvenete borçlu ise de polis feryâd etdikçe ahâlî tarafından müdâhale olunur ise cezâ-yı nakdî i'tâsı gibi cezâyı da'vet etmiş olur. Polisin İngiltere usûlünce efrâd-ı ahâliden birini tevkîf etmesi elini yalnız mevkûfun omuzuna vaz' ile tevkîf eder ise de ekseriyyet üzere mevkûfa dokunub "Kraliçe nâmına olarak tevkîf ediyorum" elfâzı kâfîdir.

Müttehim bir hânede ihtifâ edib polis kapıyı çaldıkda kapı güşâd olunmaz ise kapıyı kırmağa memûr olsa da fakat şu salâhiyyeti her töhmette icrâya mezûn olmayıb şûriş îkâ'ıyla muharrik-i fesâd olanlar ve cerh ve katl gibi cinâyât-ı cesîme ile müttehem bulunanlar hakkında icrâ edebilir.

Hâkim tarafından matbû' ve memhûr ruhsâtnâme ile tevkîf lâzım gelen husûsâtta müttehem ruhsâtnâmeyi görmeyi taleb etdikde polisin ibrâz etmesi nizâmından olduğu gibi şâyed ruhsâtnâme yanında olmayıb ibrâz edemediği takdîrde müttehemini tevkîfe ısrâr etmesi mugâyir-i nizâmdır.

Polis bir müttehemini tevkîf ettiği anda lüzûmsuz tehîr ve ta'vîki tecvîz etmeyerek doğruca huzûr-ı hâkime îsâle memûr olduğu gibi getirinceye kadar müttehemini firâr etmemesi zımnında tevkîfine i'tinâ etmesi vezâifi dâhilindedir.

Polislerin efrâd-ı ahâliden taht-ı tevkîfe aldıkları kesâna bir gûne sû-i muâmeleye hakk u salâhiyyetleri olmayıb şu kadar var ki îkâ'-ı şûriş ve cerh ve katl töhmetiyle müttehem olanlardan firâr etmek 'azminde bulunanlar kelepçek urmağa salâhiyyeti var ise de cerâim-i mezkûrenin gayrîye kelepçek uramaz. Mevkûf tarafından şiddet ve 'anif ibrâz edilmedikce üzerini taharrîye dahi polisin me'zûniyyeti yoktur.

Polisin meyhâne ve koltuk gibi müskîrât furûhtuna ruhsatnâmeleri olan dükkancılar hakkındaki mu'âmelâtı pek şedîd olub hatta polisin zikr olunan mahallere ârzû ettiği zamân duhûlune mâni' olan bir meyhâneci

mes'ûliyyet-i şedîde tahtında kalır. Müskîrât fûrûht olunan mahallerin İngiltere'de pâzâr günleri kiliseye gitmek zamânlarında mesdûdiyyeti parlamento karârından olduğu cihetle müddet-i mezkûre zarfında polisler mezkûr dükkanların birinde hilâf-ı nizâm olarak içerde bir kimse olduğu zannı ile meyhâne ve meykedelere dâhil olub taharrîye salâhiyyeti vardır. Polisler müskîrât satılan mahalleri mu'âyene etmekde yalnız zıkr olunan zamânlarda müskîrâtın satılmasını men' için olmayıb sû-i ahlâk ile müştehir olan zükûr ve inâsın bulunmasını dahi men' etmek içündür.

Bir hânede kumâr oynandığı veyâhûd paraca bahis edildiği bir polis tarafından keşf veyâ zann ve tahmîn edildiği taktîrde müttehemine ihtâr-ı keyfiyyet etmekden evvel mahallî hâkiminden bir ruhsatnâme aldıktan sonra doğruca mezkûr hânenin kapısını kırıp içeri girmeğe salâhiyyeti vardır.

Polis müskîrât fûrûht olunan mahallere dilediği vakt dâhil olarak mu'âyeneye hakk u salâhiyyeti olduğunu söylemişidim. Fakat polislerin şu mezûniyyeti sû-i isti'mâl etmemeleri zımnında meyhânegilere dahi evâmîr-i şedîde verilip hatta ellerinde matbû' nizamnâmeleri muktezâsı nöbetde olan bir polis mahall-i mezkûreden birine girip ve lüzûmsuz olarak eğlenmekte bulunur ve 'işret talebinde ısrâr (parasıyla dahi olursa da) eder ise meyhâneci polise mürâca'at etdiği hâlde mesûliyyet tahtında kalarak cezâ-yı nakdî i'tâsına icbâr edilir. Polislere icrâ-yı vazîfe esnâsında efrâd-ı ahâlîden muhâlefet veyâ musallat olanlar şedîd icâzât olunurlar.

Emniyyet ve âsâyişin muhâfazasına memûr olan polislerin masârifâtı vilâyât ve kasabât 'umûm sandıklarından ya'ni ahâlî tarafından i'tâ olunur ise de ahâlîden kendi kâr ve işi için ayrıca polise ihtiyâcı olanlar masârif-i vâkı'alarını dahi vermeğe mecbûrdurlar.

Ez-cümle tiyatro ve emsâli ebniye-i cesîmede ashâbı bulundurmağa mecbûr oldukları polisin masârifini dahi tedîyeye mecbûrdurlar.

İngiltere kânûnunca 'avâma mahsûs olan mahallerin gayrîde sayd ü şikâr etmek memnû' olub şâyed buna ictisâr eden olur ise polis tarafından ahz ü tevkîf olunurlar.

Ashâb-ı servetden olub kendisine şikâr-gâh ittihâz ve tahsîs etmiş olduğu mahalleri korumak için tavzîf olunan polislerin masârifî mevâki'-i

mezkûre ashâbı tarafından tesviye olunub olunmayacağı hakkında bir hayli kıl ü kâl vukû‘ bulmuş ise de parlamentonun bunun hakkında en sonraki verdiği karârıyla polis bilâ-mezûn mahall-i memnû‘da sayd ü şikâr ile melûf olanları tevkîf eder.

Bin sekiz yüz yetmiş altı senesinde İngiltere ile Vells Eyâletinde ‘umûm polisin mevcûdu yirmi yedi bin dokuz yüz doksan dokuza bâliğ olub bunlardan dört yüzü kâtîli ve kâtilleri ile hırsızları taharrîye memûr-i hafıyyeden ‘ibâret idi.

Münkasım olarak her vilâyetde (65) serpolis, (166) nâhiye serpolis, (506) müdür, (911) yoklamacı, (2814) çavuş, (22703) neferât mevcûd olub bu hesâba nazaran her sekiz yüz on bir nüfûsa bir polis isâbet ettiği anlaşılıyor.

Sene-i merkûme zarfında mikdâr-ı mezkûrdan ‘ibâret olan polisin masârif-i senevîsi (1372880) liraya bâliğ olub bunun beş yüz dört bin dört yüz elli üç lirası devlet tarafından tesviye olunduğu gibi yetmiş dokuz bin altı yüz lirası mütekâ‘idîn muhassasâtından ve bâkîsi vilâyât sandıklarından tedîye edilmiştir. ‘Umûm polisin masârifât-ı muhtelifesi miyânesinde ba‘zı şâyân-ı dikkat cihetleri vardır ki ta‘rîf ve beyânı münâsib görülmüşdür. Sene-i merkûme zarfındaki melbûsât masârifî yüz yetmiş bin altı yüz yetmiş sekiz liraya bâliğ olduğu hâlde karagollar masârifîyle evrâk-ı matbû‘a ve kırtâsiye masârifî yüz seksen yedi bin üç yüz yetmiş iki liradır. Londra polis masârifine mahsûben İngiltere Devleti mâliyyesinden beş para verilmeyib kâffe-i masârifâtı şehir-i mezkûr ahâlîsi tarafından tesviye edilir ise de ‘umûm polis masârifâtının humsuyla tersâne ve devâir-i sâire-i mîrîyede müstahdem polislerin masârifî devlet tarafından tesviye olunur.

İrlanda Adası’nda polis tesîsi bin sekiz yüz on dört senesinde olub bin sekiz yüz otuz altı ve otuz dokuz senelerinde ıslâh edilerek on iki bin yedi yüz on dört neferin masârif-i senevîsi sekiz yüz elli altı bin beş yüz yirmi üç liraya bâliğ olmuştur.

İskoçya makarr-ı vilâyetlerinde bulunan polisler sene-i merkûmede bin yüz otuz neferden ‘ibâret olub kasabalarda dahi bin sekiz yüz doksan dokuz nefer istihdâm kılındığı gibi ba‘zı kumpanyaların hidmetinde yetmiş bir ve tersâneler ile ebniye-i mîrîye idârelerinde dahi doksan sekiz nefer istihdâm olunmuştur.

Bu hâlde İngiltere ve İrlanda ve İskoçya’da olan mecmû‘ polislerin mikdârı kırk üç bin dokuz yüz yirmi altı nefere bâliğ olduğı Devlet-i müşârünileyhânın resmî salnâmelerinde muharrerdir.

[1] *Gerek bir ve gerek efrâd-ı kesîreden ‘ibâret olarak devlet fermânı vâsıtasıyla lâ-yen-hal olan encümene ta‘bîr olunur.*

[1] *Mücrimi tevkîf etmek husûsât-ı muharrerinin gayr-i vukû‘âtda hâkim tarafından matbû‘ ve memhûr bir buyurulduya mütevakkıftır.*

29³⁴

Diyarbakır'da olduğu gibi Malatya ve Mardin'de de polis ve jandarma teşkilatının kurulduğunu, buradaki polis memurlarının elbiselerinin tamamlandığını, Siirt'te ise birkaç güne kadar tamamlanacağını ve Elazığ ile Maden Sancaklarında da teşkilatın tamamlanmakta olduğunu gösteren Resmi Tebligat yazısı
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 29 • Sayfa: 410)

Tebliğât-ı Resmîyye

Başvekâlet Makâm-ı Mu'allâsına

(1) Diyarbekir'de olduğu misillü Malatya ve Mardin'de dahi (2) polis ve jandarma teşkîl olunub polislerin cümlesi (3) okur yazar ashâb-ı haysiyyetden mürekkeb olarak yapılan (4) muntazam elbiseleri dahi her yerde ikmâl olunmuş ve polis (5) efrâdı bütün vilâyetde 'îd-i şerîfde elbiselerini iktisâ (6) etmiş olduğundan sâye-i intizâm-vâye-i cenâb-ı Şâhânedede (7) eser-i himem hidîv-i a'zâmîleriyle hâsıl olan bu intizâmdan (8) bütün vilâyet ahâlîsi mesrûr olduğu bugün (9) elviyeden aldığım telgraflar üzerine 'arz ve şu kadar ki (10) Siirt'den polis elbisesi elân ikmâl olunmayıp anlar (11) dahi dört beş gün zarfında ikmâl olunacağı (12) ve jandarma efrâdınca eksik olan ba'zı neferât (13) gün-be-gün gelib kayd olunmakta oldukları gibi (14) Ma'mûretülaziz ve Maden Sancaklarında dahi birkaç günden (15) sonra teşkîlât ikmâl olunacağını 'arz eylerim. Fermân. Fî 6 Eylül Sene (12)95 (18 Eylül 1879).

**Vâlî-i Sivas ve Serkomiser
Abidin**

34 Vakıf Gazetesi, 11 Eylül 1295 R. s. 2

Başvekâlet Makâm-ı Mu‘allâsına

(1) Siirt Polis Efendileri'nin elbisesi dahi birkaç günden (2) sonra ikmâl olunacağı bâ-telgraf 'arz olunmuşdu (3) sâye-i 'âlî-i vekâlet-penâhîlerinde anlar dahi bu def'a ikmâl (4) olunub iksâ olunarak bu vechle Diyarbekir Vilâyeti (5) polisi kâmilen teşkîl ve yeni formlarıyla iksâ (6) ve işlerine devâm etmekte oldukları Ma'mûretülaziz (7) ve Maden Mutasarrıflıklarının dahi jandarma ve polis (8) teşkîlâtı kemâl-i keremiyle tutulub ve muhassesât-ı (9) hâzırayı tecâvüz etmiyerek zikr olunan bu iki sancağın (10) dahi polisi bir hafta içinde bi'l-ikmâl yeni formlarını (11) iksâ ile sâye-i intizâm-vâye-i cenâb-ı Pâdişâhîde ve eser-i (12) himem hidiv-i a'zamîleri ile işe mübâşeret (13) edileceklerini ve jandarma efrâdı dahi kezâlik (14) her gün yazılıb çend gün zarfında onların dahi (15) komisyon-ı mahsûs ma'rifetiyle ikmâl olunacağını müteşekkiren (16) 'arz ederim. Fermân. Fî 9 Eylül Sene (12)95 (21 Eylül 1879).

**Vâlî-i Vilâyet ve Serkomiser
Abidin**

30³⁵

*Edirne'deki polis sayısının artırılması için müracaatda bulunanların
çoğunun okuma-yazma bilmediklerinden adam bulmakta sıkıntı
çekildiğine dair.*

(Transkripsiyonun Aşl: Belge 30 • Sayfa: 412)

(1) Edirne Polis Heyeti memûrîni ikmâl ve itmâm olunmak (2) üzere daha yüz yirmi memûrun ta'yîni lâzım gelir (3) ise de hidmet-i mezkûrede istihdâm ârzûsunda (4) bulunanların ekseriyâ okuyub yazmak bilmediklerinden (5) kabûl olunmamakda ve binâen 'aleyh muktedir ve münâsib adam bulunmak (6) için birçok müşkilât ve su'ûbâta tesâdüf (7) edilmekde ve polis heyeti beş yüz on iki kişiden (8) 'ibâret ve masârif-i seneviyyesi üç milyon guruşa (9) bâliğ olmakda olduğunu Arda gazetesi yazıyor. Fî 1 Teşrîn-i evvel Sene (12)95 (13 Ekim 1879).

31³⁶

Polis Nizamnamesi kanun müsveddesi layihası.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 31 • Sayfa: 413)

(Sayfa 1)

LÂYİHA (POLİS KÂNÛNNÂMESİ)

(1) **Birinci Mâdde:** Polis memleketin muhâfaza-i emniyyet ve âsâyişine mahsûs ve hukûmetin memûrîn-i (2) mülkiyyesinden ma‘dûd olarak mesâ‘îsi ve umûr-ı inzibâtiyyeye masrûfdur.

Birinci Fasıl Sûret-i Tertîb

(3) **İkinci Mâdde:** Polis memûrları beş sınıftır sınıf-ı evvel birinci, sınıf-ı sâni ikinci, (4) sınıf sâlis üçüncü komiserler, râbi‘ çavuşlar, hâmis neferâtdır.

(5) **Üçüncü Mâdde:** Polis heyetinden beş nefere bir takım ıtlâk olunur bir çavuş (6) kumandasında bulunur ve beher dört takıma rub‘ bölük tesmiye olunur bir üçüncü (7) komiser kumandasında bulunur ve beher sekiz takıma nısf bölük denilir bir ikinci (8) komiser kumandasında bulunur ve beher on altı takım bir bölük ‘add edilir bir birinci (9) komiser zîr-i idâre ve kumandasında bulundurulur.

(10) **Dördüncü, Beşinci Mâdde:** Bunlar taşrada vülât ve mutasarrıfın ile kâimmakâmlar ve müdürler (11) ma‘iyyetinde müstahdem olunduğu gibi Der-‘Aliyyede dahi mutasarrıf ya polis müdürleri ma‘iyyetinde (12) istihdâm olunurlar polis heyetinin mercî‘-i ‘umûmîsi Zabtiyye Nezâreti olacaktır.

(13) **Altıncı Mâdde:** Her vilâyet ve memleketin polis heyeti mevâki‘-i memûriyyetlerinin cesâmet (14) ve ehemmiyyeti nisbetinde ta‘yîn ve

36 BOA. Y. EE. 112-19

merâkiz ve mevâkı‘a taksîm edilir taşrada vilâyet (15) ve mutasarrıflıklar merkezinde ve Der-Sa‘âdet’de mutasarrıflık ve müdürlik dâirelerinde iktizâ (16) ettikçe birinci komiser riyâseti tahtında a‘zâsı ikinci ve üçüncü komiserlerden (17) olmak üzere üç kişiden mürekkeb birer Polis Meclisi olacaktır bu meclis bulunduğu (18) dâirenin umûr-ı inzibâtıyyesine ve o dâire polis memûrlarının vazîfelerinin (19) îfâsından dolayı terettüb edecek mükâfâta ve mucâzâta tahdîd ve ta‘yînini ve Kânûn-ı (20) Cezâ’nın üçüncü faslında muharrer ve inzibâta müteferri‘ cezâların tahdîdi ve tahkîkât-ı (21) evveliyeye icrâsı vazîfesiyle mükellefdir.

(Sayfa 2)

İkinci Fasıl Usûl-i İntihâb

(1) **Yedinci Mâdde:** Polis silkine dâhil olmak isteyenlerin kayd ve kabûlü evvelâ teba‘a-i Osmâniyyeden (2) olmak sâniyen yaşları yirmi altıdan aşağı ve kırk beşden yukarı olmamak sâlisen kaviyyü’l-bünye (3) ve ‘ilel ü emrâzdan sâlim bulunmak râbi‘an üç aydan ziyâde habs ile mahkûm olmadığı (4) ve ehl-i ‘ırz olduğu hâmisen ifâde-i merâm edecek kadar Türkçe okuyub yazmak (5) bilmek ve bu hâller bi’l-ımtihân sübût bulmak ile meşrûtdur.

(6) **Sekizinci Mâdde:** Polis silkine girecek olanlar mâdde-i sâbıkada muharrer sıfat ve (7) şerâiti câmi‘ ve hâiz olacak ve ‘asâkir-i nizâmıyye ve jandarma sınıflarında ve hidmet-i (8) devletde bulunmuş olanlar ve Türkce lisânıyla berâber daha başka lisân ve oldukça hesâb (9) bilenler hüsn-i hâl ashâbından olmak şartıyla kayd ve kabûlde diğerlerine tercîh (10) edilecektir.

(11) **Dokuzuncu Mâdde:** Polis neferâtının mecbûrî olarak müddet-i hidmetleri târîh-i duhûllerinden (12) i‘tibâren iki ve çavuşların çavuşluğa nâiliyyeti târîhinden i‘tibâren kezâlik iki senedir (13) ikmâl-i müddet edenlerin bu silkte kalıb kalmamaları yed-i ihtiyârlarındadır fakat müddet-i mecbûriyyet (14) tekmîl olmadıkça ‘özü-i meşrû‘-ı sahîh olmadıkça isti‘fâları câiz olamaz.

(15) **Onuncu Mâdde:** Bi’l-muhâkeme töhmetleri sâbit olarak çıkarılanların tekrâr polis silkine kabûlü kat‘an (16) câiz değildir muhâkeme ve sübût-ı

mu‘âmeleye istinâd edilmeksizin hiç birinin ‘azl ve ihrâcı (17) dahi mücâz olamaz.

(18) **On Birinci Mâdde:** Komiser ve çavuş ve neferlerin memleket ve ism ve şöhrat ve sinnleriyle (19) bölükleri ve târîh-i duhûl ve nasbları muhâsebelere kayd ve vukû‘âtı mu‘âmelâtı muhâsebelerce (20) icrâ edilecektir.

(21) **On İkinci Mâdde:** Bir polis takımında çavuşluk münhall olunca ol takım neferâtı bölüğünün (22) bulunduğu dâire Polis Meclisinde bi’l- imtihân en ehliyyetlisi kim ise o intihâb taşrada

(Sayfa 3)

(1) vâlî ile mutasarrıf ve Der-Sa‘âdetde kezâlik mutasarrıf ve müdürin tasdîkiyle ta‘yîn olunur (2) ve mu‘âmelât-ı kalemiyyenin icrâsıçün imtihân müzekkiresi müdürin inhâsıyla Der-Sa‘âdetde Polis (3) Nezâretine ve taşralarda vilâyet vâlîsine irsâl kılınır ve bunlardan ehliyyetce yekdiğerine (4) müsâvî bulunanlar olduğu takdîrde en kıdemlisi tercîh olunmak ve kıdemce dahi (5) tesâvî hâsıl olur ise ol vakt kur‘a-i keşîde kılınmak ile emr-i intihâb cereyân eder.

(6) **On Üçüncü Mâdde:** Polis heyetinin neferâtdan birinci komiserlerine kadar beheriçün ikişer (7) sicill-i ahlâk cedveli tertîb olunarak birer nüshası Polis Meclisleri nezdinde bulunacak (8) ve diğerk nüshaları Zabtiyye Nezâretine gönderilerek vukû‘âtı o esâs üzerine yürüdülecektir.

(9) **On Dördüncü Mâdde:** Üçüncü komiserlik münhall olunca mensûb oldukları bölük çavuşları (10) ol bölüğün bulunduğu mevki‘-i meclisinde ve birinci mülkiyye memûrunun huzûrunda bi’l- imtihân (11) en ehliyyetlisi ve şâyed ehliyyetce yekdiğerine müsâvî zuhûr edenler olduğu takdîrde (12) en kıdemlisi ve kıdemce tesâvî hâsıl olur ise ol vakt kur‘a-i keşîdesiyle intihâb (13) ve li-eclî’t-tasdîk intihâb mazbatasıyla imtihân müzekkiresi Der-Sa‘âdetde Zabtiyye Nezâretine (14) ve taşralarda vilâyet vâlîsine irsâl olunur ve bu sınıfın terfî‘-i rütbeleri Nezâret (15) veyâ vilâyetin kabûl ve tasdîkiyle icrâ kılınır.

(16) **On Beşinci Mâdde:** İkinci komiserliklerden münhall vukû‘unda bi’l-cümle üçüncü komiserlerden (17) ve birinciler ikincilerden intihâb

olunur şöyle ki işbu intihâb için bi'l-cümle müdürler (18) Polis Nezâreti dâiresinde ve müdürlerin en kıdemlisinin riyâseti tahtında taşralarda (19) dahi ~~mecâlis-i idâreye havâle olunarak~~ ictimâ' ve bir meclis-i imtihân ve intihâb 'akd ederek (20) ve taşralarda dahi Mecâlis-i İdâreye havâle olunarak üçüncü sınıf komiserleri (21) ikincilik ve ikinci sınıfı birincilik için bi'l-imtihân bunların içinde ehliyyetlisi (22) kim ise o ve şâyed ehliyyetce ve yekdiğerine müsâvî zuhûr edenler olduğu hâlde

(Sayfa 4)

(1) en kıdemlisi ve kıdemcede tesâvî husûlünde ol vakt kur'a-i keşîdesiyle (2) intihâb olunacak ve intihâb mazbatasıyla imtihân müzekkiresi Polis Nezâretine i'tâ (3) edilerek bu sınıfların dahi terfî-i rütbeleri nezâretin kabûl ve tasdîkiyle cereyân (4) eyleyecektir.

(5) **On Altıncı Mâdde:** Birinci ikinci üçüncü komiserler hakkında tertîb olunan intihâb (6) mazbatası bâlâları Der-Sa'âdet'de Zabtiyye Nezâreti taşralarda vilâyet tarafından (7) buyuruldu ile tasdîk olunarak intihâbnâme makâmında kendilerine verilecektir.

(8) **On Yedinci Mâdde:** On altıncı mâddede muharrer komiser intihâbı taşralarda Mecâlis-i (9) İdârede icrâ olunacak ve mâdde-i mezkûre ta'rîfâtına tatbîkan vâlî-i (10) vilâyet cânibinden buyuruldu ile tasdîk mu'âmelesi icrâ ve ma'lûmât i'tâ kılınacaktır.

(11) **On Sekizinci Mâdde:** Gerek nezâret ve gerek vilâyet hükm-i intihâbı kabûl ve tasdîkde (12) şerâit-i intihâbın tamâmî-i cereyânına istinâd edecek ve o yolda noksân vukû'unda (13) mesûl olacaktır.

Üçüncü Fasl Muhassasât ve Elbise

(14) **On Dokuzuncu Mâdde:** Polis sınıfının mu‘âmelât-ı hesâbiyyesiyle taksîm-i tahsîsât (15) ve yoklaması Zabtiyye Nezâretinde olan muhâsebeye ve taşrada dahi muhâsebe memûrlarına ‘âiddir.

(16) **Yirminci Mâdde:** Polis neferâtıyla çavuşlarına mahsûs ve timurbaş olarak cânib-i devletden (17) birer kılınc ve ma‘a-gılâf birer revolver ve birer parmak bandı ve birer fenâr ve birer (18) sâ‘at ve polis ‘ibâresini hâvî birer ‘alâmet ve birer düdük ve elbise ile (19) levâzım-ı müteferrika i‘tâ olunur.

(20) **Yirmi Birinci Mâdde:** Polis çavuş ve neferâtından kayıdsızlıkla üzerlerinde bulunan

(Sayfa 5)

(1) timurbaş eşyâ-yı mîrîyyeyi zâyi‘ edenler olur ise esmânı ma‘aşlarından tevkîf (2) edilecektir izâ‘a ve itlâf icrâ-yı memûriyyet hâlinde vukû‘ bulduğu tahakkuk (3) eder ise mensûb oldukları bölük komiserleri tarafından verilecek jurnal ve Polis (4) Meclislerinden bâ-mazbata olunacak tasdîk üzerine tazmîn etdirilmeyecektir.

(5) **Yirmi İkinci Mâdde:** Polis efrâdının beher bölüğüne kırk gurus mühimmât-ı kırtâsiye bahâsı (6) i‘tâ olunacak ve tutulacak defâtir esmânı mazbataya müstenid olmak üzere (7) ayrıca îfâ kılınacaktır.

(8) **Yirmi Üçüncü Mâdde:** Polis sınıfının ikâmetgâhlarıçün şehriyye lüzûmu kadar (9) kandîl yağı ve mevsim-i şitâda îcâbına ve mahalline göre odun veyâ kömür i‘tâ (10) edilecektir.

(11) **Yirmi Dördüncü Mâdde:** Polis komiserlerinden ve neferâtından hasta veyâ vazîfe-i memûriyyetlerini (12) îfâ esnâsında mecrûh olanlar âmirleri tarafından verilecek jurnal ve Polis Meclislerinden (13) edilecek tasdîk üzerine memleket veyâ ‘askerî hastahânesine irsâl ile orada (14) ve hastahânedeki bulunmaz ise bir mahall-i mahsûsda memleket tabîbine tedâvî etdirilerek (15) müdâvât esmânı masârif-i müteferrika tertîbinden verilecektir.

(16) **Yirmi Beşinci Mâdde:** Polis komiserlerinden ve neferâtından memûriyyet-i mülkiyyece görünecek (17) lüzûm-ı kavî üzerine bir mahalle gönderileceklerle vapur veyâ şimendüfer ve hayvânla (18) gider ise kasaba ve memleket hâricinden i'tibâren 'azîmet ve 'avdetleri için Memûrîn-i (19) Mülkiyye Harc-ı râh Nizâmnâmesi mûcibince kendilerine harc-ı râh verilecektir.

(20) **Yirmi Altıncı Mâdde:** Polis heyetinden mezûnen mahall-i âhere gidenlerden müddet-i mezûniyyeti tecâvüz (21) etdirenlerin güzêrân eden müddete 'âid ma'âşları kat' ve fakat tecâvüz vukû'

(Sayfa 6)

(1) ma'zeret-i meşrû'aya mebnî olduğu mahalleri mecâlis idâresi mazbatasıyla (2) tasdîk olunduğu hâlde tamâmen i'tâ olunur.

(3) **Yirmi Yedinci Mâdde:** Polis heyetinden mevki'-i memûriyyetlerine devâm etmeyenler ve âmirinden (4) bir kâ'ide izin ve ruhsat almaksızın bir tarafa gidenler ma'âşları kiste'l-yevm (5) hesâbıyla kat' edilecektir.

(6) **Yirmi Sekizinci Mâdde:** Polis komiser ve çavuş ve neferâtının ma'âşlarından tekâ'üd ve (7) karşılığı olmak üzere şehri yüzde beş tevkîf olunacak ve bunların tekâ'üdları (8) Mülkiyye Tekâ'üd Kânûnuna tevfiқан icrâ kılınacaktır.

(9) **Yirmi Dokuzuncu Mâdde:** Beher bölüğün vukû'ât ve masârif ve ma'âşât defter ve cedvel (10) ve yevmiyye jurnalleri bölük çavuş ve komiserleri tarafından tanzîm ve Polis Meclisince (11) tedkîk ve tasdîk olunarak vakt ve zamânıyla i'tâ edilecek ve o yolda teehhür (12) vukû'undan veyâ kifâyetsiz mu'âmele zuhûrundan bunlar mesûl olacaktır.

Dördüncü Fasl
Polisin Sûret-i Hareket ve Vezâif-i Memûriyyeti

(13) **Otuzuncu Mâdde:** Polis memûrları vazîfelerince müstakill ve jandarma ve hîn-i iktizâda (14) ‘asâkir-i nîzâmiyye sınıfları bunlara mu‘âvenetle mükellefdır.

(15) **Otuz Birinci Mâdde:** Polisler kuvve-i cebriyye ile âdem ahz ü girift ve îsâli (16) ve hilâf-ı kânûn cem‘iyyetlerin ve vesâit-i mefsedetin dağıtılması ve nöbet bekledilmesi (17) ve bir mevki‘in muhâfazası gibi umûr-ı inzibâtıyyeye ‘âid ve kendilerine mevdû‘-ı (18) mevâddın rüyet ve temşiyetinde lede’l-hâce jandarma ve nizâmiyyenin mu‘âvenetine (19) tahrîren ve zamân müsâ‘id değil ise şifâhen mürâca‘at edecek ve nizâmiyye (20) ve jandarmada yardım eyleyecekdir.

(Sayfa 7)

(1) **Otuz İkinci Mâdde:** Polisler ‘asâkir-i nizâmiyye ve jandarmaya tevdî‘ eylediği işlere (2) sû-i isti‘mâl ve kendiliklerinden bir mu‘âmele karışdırılmamış olduğu hâlde o işden (3) bir mesûliyyet terettüb eder ise polise ‘aksi hâlinde mesûliyyet jandarma ve nizâmiyye (4) sınıflarından her kime tevdî‘-i hidmet olunmuş ise ana ‘âid olacaktır.

(5) **Otuz Üçüncü Mâdde:** Polislerin îfâ-yı memûriyyeti esnâsında def‘aten jandarma (6) ve nizâmiyye yetişemeyen yerlerde tesâdüf eden ve polise muhâlefet vukû‘unu işiden (7) ahâlî mu‘âvenetine ve mahalle bekcileri dahi mu‘âvenet ve ihtâr ile berâber idâreleri (8) dâhilinde olan polis efrâdının emr ve nehîyle harekete mecbûr ve ‘aksi hâlinde (9) mesûl olacaktır.

(10) **Otuz Dördüncü Mâdde:** Polislerin mevâki‘-i memûriyyeti nokta ve karagolu ve mevki‘ ve merkez (11) i‘tibârıyla dört derecede olacak ve iktizâsına göre taksîm ve ta‘yîn edilecekdir.

(12) **Otuz Beşinci Mâdde:** Noktalar mahallerinin galebeliği ve ehemmiyyeti i‘tibârıyla münâsib mesâfeyi (13) ve karagollar iktizâ edecek kadar noktaları ve mevki‘ler kezâlik meşâgil nisbetinde (14) karagolları ve merkezler mevki‘leri hâvî olacak ve binâdan hâlî veyâ seyrek ebniyeli yerlerde bir noktaya bir mevki‘ mesâfesi tevdî‘ kılınacaktır.

(15) **Otuz Altıncı Mâdde:** Noktalar ve nokta fevkinde bulunan mahaller polisleri bi'l-münâvebe (16) aralık aralık hudût memûrînlerini dolaşarak îfâ-yı vazîfe edeceklerdir.

(17) **Otuz Yedinci Mâdde:** Noktalara karagollar karagollara mevki'ler mevki'lere merkezler merkezlere (18) müdürlikler müdürlüklere Polis Nezâreti ve taşralarda memleketin en büyük mülkiyye (19) memûrları merci' olacak ve bunlar vukû'âtı ve sûret-i sahîhada görüb işiddiklerini (20) bir taraftan merci'lerine bildirecek ve bir taraftan vazîfelerini îfâ edeceklerdir

(Sayfa 8)

(1) her yerin polisleri vukû'ât-ı yevmiyyeyi ve teşebbüsleri derecâtını nihâyet yirmi dört sâ'at (2) zarfında tamâmen müteselsilen merci'lerine tahrîren veyâ şifâhen ihbâr eyleyecektir.

Beşinci Fasıl

Eşhâs-ı Müttehimenin Kâ'ide-i Ahz ü Girifti ve Mukâbele-i bi'l-misl Mu'âmelesinin Sûret-i İcrâsı

(3) **Otuz Sekizinci Mâdde:** Polisler îfâ-i vazîfe esnâsında teşhîr-i silâha cûret edenlere (4) bir kâ'ide mukâbele-i bi'l-misle mezûndur.

(5) **Otuz Dokuzuncu Mâdde:** Polisler cinâyet ashâbından birini tutacağı zamân ibtidâ (6) cânînin söz anlayamayacak derecede ser-hôş muhtellü's-şu'ûr veyâ sağır veyâ (7) gözünde rüyet mânî' bir 'illet veyâhûd gice karanlık olubda kendisini tutacak (8) âdemin polis memûru olduğunu farka kudreti olub olmadığına dikkatle bu ihtimâlât (9) ber-taraf eyledikten sonra rıfk ve mülâyemetle teslîmiyyet teklîf ederek ve beklemediği (10) ve yalnız olub veyâ bir arkadaş kifâyet etmediği veyâhûd jandarma veyâ nizâmîyye (11) yetişemediği ve yardım edecek kimsede tesâdüf etmeyibde urmaksızın bi's-suhûle tutamayacağını (12) anladığı ve cânî firâra tasaddî etmesiyle silâha mürâca'atsız tutulması mu'azzir olduğu (13) hâlde mâddede gösterilen şerâite tevffîkan urmağa mezûndur.

(14) **Kırkıncı Mâdde:** Polisin tutacağı cânîler ta'addüd ve tecemmu' eder ve memûrun (15) iktidârı yalnız birini urabilmek derecesinde kalır ise içlerinde (16) en ziyâde tecâvûze muktedîr olan ve firâr eden kim ise ana hasr (17) mu'âmele edeceklerdir.

(18) **Kırk Birinci Mâdde:** Evvelâ uracağını üç kerre firârîye söylemek ve muvâfakat (20) görmediği anda elindeki silâhı def‘aten evvelîde havaya boşaltmak ve durmadığı

(Sayfa 9)

(1) hâlde mümkün olduğu kadar ölmeyecek ve firârdan alıkoyacak yerine atacak ve isâbet (2) etdiremediği ve ikinci atış üzerine yine durmadığı takdîrde evvelki ihtârı (3) tekrâr ve ta‘kîbe devâm edib yine muvâfakat eseri göremeyince tekrâr atacak (4) ve bu tertîb üzere ‘ırz-ı teslîmiyyet veyâhûd kurşun isâbetiyle tevkîf edinceye (5) kadar devâm eyleyerek ahz ü girift edecektir cânîyi tutdukda darb (6) ve eziyet etmeyib firârî mecrûh ise derhâl tabîb ve orada bulunanlardan (7) birkaç kişi celb ile keşf ve mu‘âyene etdirecek görenlerin sûret-i meşhûdâtını (8) hâvî bir şehâdetnâme olacaktır.

(9) **Kırk İkinci Mâdde:** Ahz ü girift olunan cânî fevt olmayıbda mecrûhiyyet hâlinde (10) ve söz söyleyecek derecede ise hastahâneye nakl ile der-‘akab bir taraftan (11) tedâviye devâm ile berâber hemân istintâk olunarak ifâdâtı zabt ve polis (12) yedinde bulunan şehâdetnâme ile bi’t-tatbîk îcâbı icrâ olunacaktır.

(13) **Kırk Üçüncü Mâdde:** Polise muhâlefet iki nev‘dir biri kavlen ve diğeri fi‘lendir.

(14) **Kırk Dördüncü Mâdde:** Muhâlefet-i kavliyye polislerin rıfk ü mülâyemet ve lisân-ı ihtirâm (15) ile vukû‘ bulan men‘ ve tenbîhini ısga etmemekdir böyle söz dinlemeyenleri (16) ikinci def‘a olarak kavlen men‘ edecek ve yine ısrâr ederler ise cebren (17) kaldırtmağa mezûn olacaktır.

(18) **Kırk Beşinci Mâdde:** Muhâlefet-i fi‘liyye polislere eliyle veyâ âlet-i darb u cerh ile (19) karşı durmaktır eliyle muhâlefetde bulunanlar tutularak jandarma veyâ nizâmiyyeye (20) teslîm olunur ve âlet-i darb u cerh ile karşı duranları polisler bi’l-mukâbele (21) urmağa mezûndur.

(Sayfa 10)

(1) **Kırk Altıncı Mâdde:** Polislerin emr-i kat'î ile hayyen ve meyten ahz ü girift edecekleri (2) cânîler mâddede muharrer şerâitden müstesnâdır.

(3) **Kırk Yedinci Mâdde:** Polisler hôte-be-hôte tutmağa ve itâ'atsizlik gördükleri (4) anda urmağa mezûn oldukları erbâb-ı cinâyetin sınıfları ve ashâb-ı (5) cünha ve kabâhate 'âid ahz ü girift mu'âmelâtının derecât ve müfredâtı (6) zîrde muharrer ta'lîmât-ı mahsûsasında mûndericidir.

(7) **Kırk Sekizinci Mâdde:** Polislere 'ırz-ı teslîmiyyet etmeyib fırâra veyâhûd teşhîr-i silâha (8) cüret eden câniler mâddelerde muharrer şerâite tatbîkan (9) urulur erbâb-ı cünhanın nihâyet dereceye kadar ta'kîb olunduğu ve ahz ü girifte (10) sarf-ı iktidâr eylediği âmirleri nezdinde sâbit olduğu hâlde fırârî hakkında yeniden (11) verilecek emr ve reye göre hareket olunacak ve erbâb-ı kabâhati bi's-suhûle ahz (12) ü girift ta'azzür ettiği takdîrde tedrîc ve imhâl sûretiyle tutmağa gayret edilecektir.

(13) **Kırk Dokuzuncu Mâdde:** Polislerin tutacağı eşhâs cünha veyâ cinâyet ashâbından (14) olubda itâ'atlerine i'timâd olunamayacak derecede bulunduğu hâlde yalnız (15) eline parmak band takılarak elbisesinden mâ'adâ üzerinde bulunan eşyâ (16) ve akçe sebt-i defter edilib eşhâsı merkûme ile merci'-i mu'âmeleyle gönderilecektir.

(17) **Ellinci Mâdde:** Polisler yol soran ve hâne arayanlara ve kayık ve bâr-gîr ve 'araba (18) gibi vesâit-i nakliyye isteyenlere irâe-i tarîk ile mu'âvenet edecek ve velîlerini (19) gâib etmiş çocuk gördüğü hâlde anda alıb semtine göre bulunduğu noktadan (20) diğer noktaya ve mevki' ve merkezlerle tevdî'an mahallerine îsâl edecektir.

(Sayfa 11)

(1) **Elli Birinci Mâdde:** Polislerin dâire-i memûriyyetleri dâhilinde leylen ve nehâren açık (2) bir hâne veya dükkan gördüklerinde önüne bir nokta vaz' ederek o mahallin sâhib (3) veya müstecirine veya hûd akraba ve ta'allukâtından birine ve bunları bulamadığı takdirde (4) mahallenin imâm ve muhtârı veya ahâlîsinden münâsiblerine beyân-ı hâl edecek ve anlarla beraber (5) açık bulunan mahalli keşf ile sirkat mi vukû' bulmuş yohsa açık kalması başka (6) sebepten mi ileri gelmiştir ana göre mu'âmeleyle teşebbüs edecek ve ol yerde sirkat (7) veya sâir cünha ve cinâyet vukû'una delâlet eder 'alâmet ve emâre gördüğü (8) takdirde anların dahi bozulmamasına dikkat eyleyecektir.

(9) **Elli İkinci Mâdde:** Zukâkda hastalanıp kalan ve bir 'ârıza ile düşen olduğu (10) hâlde bilâ-tevakkuf anı mümkün ise mâşiyen ve olamadığı takdirde münâsib vâsıta-i (11) nakliyye ile en yakın eczâhâneye götürecektir veya bir mevki' ve merkezde ol (12) şahsın ism ve şöhretini ve üzerinde bulunan eşya ve akçesini kayd ile kendisini hâne (13) veya ikâmetgâhına îsâl eyleyecektir.

(14) **Elli Üçüncü Mâdde:** Zukâklarda gelip geçene sarkıntılık eden ve kendilerini muhâfaza (15) edemeyen ser-hôşlar tutulub merkeze götürülerek ve üzerlerinde bulunan (16) şeyleri sebt-i defter edilerek fi'li ser-hôşluk derecesinde kalmış ise (17) ayılıncaya kadar alıkonularak bir daha öyle hâller bulunmaması kendisine tenbîh (18) edilerek salıverilecektir o makûlelerden ser-hôşluğu hâlinde kânûna (19) muhâlif hareket edenler olur ise mu'âmele-i kânûniyye icrâ için merci'ine (20) gönderilecektir.

(21) **Elli Dördüncü Mâdde:** Hukûmetce aranılan ve tutulması lâzım gelen takımdan olmayan (22) serseri ve yankesici ve sâbıkalı ve 'ale'l-ıtlâk mazanne-i sû olubda tutulacak

(Sayfa 12)

(1) bir fi'le olmayarak zukâklarda gezmekte oldukları hâlde polisler tarafından (2) görülenler kangı dâire dâhilinde tesâdüf olunmuş ise o dâire polisi o makûleleri (3) dâire hudûdundan çıkıncaya kadar kollayıp diğer dâireye dâhil oldukda (4) o dâire polisine ihbâr ederek mürûr eden şahsı tâ

ikâmetgâhına varıncaya (5) kadar güzergâhında bulunan mahaller polisleri yekdiğerine ihtâr ile takayyüd (6) edeceklerdir.

(7) **Elli Beşinci Mâdde:** Sâbıkalı takımın boşda olsun ve bir san'atla meşgûl bulunsun (8) ikâmetgâhları polisler tarafından aralık aralık yoklanarak tahkîkât (9) takayyüdât-ı dâime icrâ edilecektir.

(10) **Elli Altıncı Mâdde:** Cünha ve cinâyet erbâbından mahkûmen mahbûs olanların yedlerine (11) müddet-i cezâiyyelerini hâvî birer varaka verilecek ve yalnız erbâb-ı cinâyetle sârik (12) ve yankesici ve kalbazanın mükerrirleri meclisden çıkdıklarında sebep ve müddet-i (13) mahbûsiyyet ve tahliye-i sebîlleri ve ism ve şöhret ve şekilleri ve akrabâ ve mûte'allikâtları (14) ve en ziyâde görüşdükleri kimler olduğu ve ne san'at ve meslekde bulunduğu (15) kayd olunarak ve fotoğrafı ile resmleri alınarak salıverilecek ve dâireleri (16) polislerine ma'lûmât vermedikce hâricde bir yere gitmemeleri kendilerine tenbîh (17) olunacaktır.

(18) **Elli Yedinci Mâdde:** Kânûnen Polis Nezâreti altında bulunmağla mahkûm olan (19) eşhâsın bulunduğu dâire polisleri tarafından etvâr ve harekâtı ve kimler ile

(Sayfa 13)

(1) görüşdüğü ve îrâd ve masrafı dâimâ suâl ve tahkîk ve vakt vakt kendilerine (2) ıslâh-ı nefis eylemeleri ihtâr ve tenbîh edilecektir.

(3) **Elli Sekizinci Mâdde:** Polislerin dâire-i memûriyyetleri dâhilinde bulunan meyhâne ve kerhâne (4) ve kumârhâne ve emsâli mahalleri câ-be-câ mu'âyene edecek ve böyle yerlerde yirmi (5) yaşından aşağı gençler oturtulduğunu ve anlara 'işret verildiğini gördüğü hâlde (6) men' ile berâber merkez ve merci'leri vâsıtasıyla o makûlelerin velîlerine sûret-i (7) mahsûsada ma'lûmat verecektir bu yerlerde bulunan eşhâsdan birkaçını (8) celb ve iknâ' ile oralara gelib gidenlerin ellerinde hâllerine nisbet olunamayacak (9) derecede kıymetdâr eşyâ bulunanlar veyâ ziyâde sarfıyyât edenleri haber aldıkda (10) mahall-i ikâmetlerinden ahvâlini ve sûret-i inti'âş ve idârelerini tahkîk ederek tebeyyün (11) edecek hâlde göre mu'âmele ve meyhânelerin vakt ve zamânında kapanmasına dikkat eyleyecektir.

(12) **Elli Dokuzuncu Mâdde:** Polisler dâire-i memûriyetleri dâhilinde ikâmet eden yerli ve yabancı (13) her sınıf ahâlînin nüfûsunu ve mevâlîd vefeyâtını tahrîr etmek için tertîb olunan (14) numûnesine tevfiķan bir defter tutacak ve mahalle imâmlarıyla muhtârları mahallenin mevâlîd (15) ve vefeyâtını polise yirmi dört sâ‘at zarfında haber vermekle mükellef olacaktır.

(16) **Altmışıncı Mâdde:** Her polis memûrunun dâire-i memûriyeti sükkânı içinde ahâlînin (17) kangıları yekdiğeriyle imtizâc edemiyor ve imtizâcsızlıkları nedendir ve karı (18) koca beyninde ‘alenî münâza‘a devâm ettiği veyâ müfâratat vukû‘ bulduğu takdîrde (19) münâza‘a ve müfâratat neden ileri gelmiştir buralarını öğrenmek ve mesmû‘âtınca mübâyenet (20) ve medâr-ı tevfiķ olamayan cihet zuhûrunda sâir iktizâ eden ve sözlerine

(Sayfa 14)

(1) i‘timâd olunanlardan musâhabet yolunda tashîh-i ahvâl eylemek vazîfe-i müteferri‘aları cümlesindendir.

(2) **Altmış Birinci Mâdde:** Hân ve otel ve lokanta gibi ücretle müsâfır kabûl eden (3) ve ‘ale’l-ıtlâk ‘umûma ‘âid bulunan yerlere ve sâir halkın girib çıktığı (4) mahallere polisler istedikleri vakt girib çıkmağa mezûndur.

(5) **Altmış İkinci Mâdde:** mâddede gösterilen mahallerde ikâmet edenlerin (6) ism ve şöhret ve meşgûliyyet ve sebep-i vürûd ve ikâmet veyâ keyfiyyet-i infikâk (7) ve ‘azîmetlerini mübeyyen bu mahaller sâhib veyâ müstecirleri tarafından polis memûruna birer (8) defter verilecek ve mevcûddan gidenler veyâhûd yeniden gelenler olduğu takdîrde (9) yirmi dört sâ‘atde bir kerrede defter tashîh edilmek üzere zikr olunan sâhib (10) veyâ müstecir polise ma‘lûmât vermek mecbûriyyetinde bulunacaktır.

(11) **Altmış Üçüncü Mâdde:** mâddede muharrer hükm-i mecbûriyyeti îfâ etmeyen sâhib veyâ (12) müstecirlerden ilk def'asında Kânûn-ı Cezâ'nın iki yüz elli dördüncü mâddesine (13) tevfikân cezâ-yı nakdî alınacak ve tekerrürü hâlinde Kânûn-ı Cezâ'nın sekizinci mâddesi (14) mûcibince cezâ-yı nakdî taz'îf edilecek ve üçüncü def'ada kâ'ideye ri'âyet (15) olunmadığı hâlde o mahallin kapısı önüne bir nokta konularak yeni gelecek (16) müsâfirlerin duhûlü men' olunacaktır.

(17) **Altmış Dördüncü Mâdde:** Polisler aşçı dükkanlarında ve lokantalarında kullanılan (18) tencerelerin kalaysız olup olmadığına bakmak ve kalaysız olduğu sûretde derhâl (19) kalaylatdıracağı ve yazın bir ve kışın iki günden ziyâde kalmış yemekleri satdırmayacağı gibi

(Sayfa 15)

(1) böyle yerlerde kullanılan adamlardan yaralı ve sârî 'illetle ma'lûl olanları (2) def' etdirecek ve muktedir olamadığı takdîrde merci'ine ma'lûmât verecektir.

(3) **Altmış Beşinci Mâdde:** Sakatlığını ve 'illet-i bedeniyyesini teseüle âlet edib mûcib-i istikrâh (4) olanlar men' edilecektir.

(5) **Altmış Altıncı Mâdde:** Şu'ûrunda hâlel olanlardan zukâklarda gezmekde oldukları (6) görülenler tutularak velîlerine ve velîleri olmayanları bîmârhâneye gönderilecektir.

(7) **Altmış Yedinci Mâdde:** Mevsim-i şitâda zukâklar ve nerd-bânlar ve köprüler buz tutubda (8) gelib geçmekde tehlike görüldüğü takdîrde civâr ahâlîsi ve köprü memûrları (9) tarafından bu mahzûrun def'i tenbîh edilecek ve ahâlîsi tarafından oralara kül (10) ve kömür tozu dökülmesi tenbîh olunacaktır ve mürûr u 'ubûra mümâna'at edecek (11) şeyler görüldüğü anda derhâl merkezine ma'lûmât verilecektir.

(12) **Altmış Sekizinci Mâdde:** İskele başlarında ve şimendüfer mevki'lerinde ve câmi' ve kilisa kapılarında (13) ve tiyatro ve balo ve emsâli mecmû' ve memerrlerde polisler halkın râhat gelib geçmesine (14) ve yankesici ve emsâli mazarratından muhâfazasına dikkat ve nezâret eyleyecektir.

(15) **Altmış Dokuzuncu Mâdde:** Polisler mâil-i inhidâm dîvâr ve ebniye ve köprü ve iskele ve zukâklarda (16) açık koyu ve emsâli mahaller gördüğü anda derhâl merci'lerine bâ-jurnal bildirecektir.

(17) **Yetmişinci Mâdde:** Polisler hayvân koşdurulmamasına ve hayvâna ser-hôş veyâ çocukların (18) başıboş bindirilmemesine ve 'arabaların zukâklarda yolları kapayacak sûretde (19) durmamasına ve yaya kaldırımına hayvân çıkarılmamasına ve mağazalar ve dükkanlar

(Sayfa 16)

(1) önlerinde ve kaldırımlar üzerinde mürûr u 'ubûra mâni' olacak sûretle (2) denkler yığılıb durdurulmamasına dikkat ve nezâret eyleyecek ve ebniye inşâ (3) etdirenler tarafından Ebniye Kânûnu'nda mu'ayyen hudûdun hâricinde zukâklarda (4) harç ve moloz yığdırılmış olduğu görülür ise merci'ine ihtâr eyleyecektir.(5) leylen konak ve kirâ 'arabalarının fenârsız olmamasına dikkat edecek ve fenârsız (6) olan 'araba ve 'arabacılarının isimlerinin ve kirâ arabalarının numerolarını (7) yazıp merkezine bildirecek ve şâyed 'arabaca müsâdeme ve emsâli bir hâl vukû'unda (8) mesûliyyet fenârsız olan 'araba 'arabacısına 'âid olacaktır.

(9) **Yetmiş Birinci Mâdde:** Mevsiminin gayr-i tezkireli ve tezkiresiz avda bulunan ve memleket (10) içinde silâh ile gezenler eşhâs-ı ma'lûmeden ise merkezlerine ma'lûmât vererek (11) men' olunacak ve eğer mechûl ise mu'âmele-i rıfkıyye göstererek merkezine (12) götürülecek ve o misillülerin ahvâli tahkîk oluncaya kadar tüfenkleri (13) merkezlerde tevkîf edilecektir.

(14) **Yetmiş İkinci Mâdde:** Boşda gezen kapısız ve bî-kâr 'amele takımının dâimâ ahvâl (15) ve etvârını nazar-ı tedkîk altında bulunduracaktır.

(16) **Yetmiş Üçüncü Mâdde:** Mektebe gitmeyib ve hâline göre bir işle meşgûl olmayıbda ötede (17) beride oyun oynayan ve beyhûde gezmekle vakt geçiren sübyân velî (18) ve velîlerine teslîm ve eşgâli tenbîh olunacaktır.

(19) **Yetmiş Dördüncü Mâdde:** Mechûlül'-ahvâl olan ve hâl ve hareketinden emniyyet olunmayanlar (20) hân ve hâne ve dükkanlarda ikâmet etdirilmeyecek ve Mürûr Nizâmına tevîkan (21) haklarında mu'âmele olunmak üzere bâ-jurnal merkezlere gönderilecektir.

(Sayfa 17)

(1) **Yetmiş Beşinci Mâdde:** Câme-şûyucu ve lekeci ve çilingir ve timurcu esnâfı mu‘âmelâtından (2) dâimâ haberdâr olarak ve anlardan iktizâ edenlerle görüşüb polise muhbir olacak (3) derecede ünsiyyet peydâ ederek câme-şûyucu ve lekeçilerden kanlı veyâ hâllerine (4) tatbîk olunmayacak sûretde elbise verenler çilingir ve timurculardan da ‘aynen (5) anahtar ve kilid ve sirkate âlet olur sâir emsâli edevât veyâ resmlerini (6) irâe ile mislini yaptırmak isteyenler içinde iştibâhı da‘vet eder eşhâs (7) olub olmadığı anlaşılacaktır.

(8) **Yetmiş Altıncı Mâdde:** Limanlar ve sâhillerde emsâl ve lüzûmundan ziyâde bilâ-mâni‘ (9) ikâmet eden ve gelib giden gemi ve sandâl ve kayıkların sebeb-i tevkîfi ve gelib (10) gitmesi ve bunlarca hırsız kabûl etmek ve yataklık ve esliha ve cebhâne nakl eylemek (11) gibi ef‘âl olub olmadığı hafıyyen tahkîk olunacak ve netîce-i tahkîkât merkezlere (12) bildirilecektir.

(13) **Yetmiş Yedinci Mâdde:** Harîk zuhûrunda dâire-i memûriyyetleri dâhiline ve sür‘at-i mümkün ile (14) tulumba merkezlerine ihbâr ve mâl yağma ve sirkat olunmamak için tekayüdât icrâ (15) edecek ve harîkin sebeb-i zuhûrunu ve eşyâ zâyî‘ olur ise anları meydâna (16) çıkarmağa gayret edecektir.

(17) **Yetmiş Sekizinci Mâdde:** Sâhibsiz kayık sandâl ‘araba ve hayvân ve eşyâ ve emvâl görüldüğü (18) anda ahz olunarak merkezlerine teslîm edilecektir.

(20) **Yetmiş Dokuzuncu Mâdde:** Cezâ Kânûnu’nda derecât-ı muharrer olan ve bu kânûn zeylinde (21) muharrer ta‘lîmât-ı mahsûsasında ta‘dâd olunan erbâb-ı cinâyet ve cünha ve kabâhati gördükleri (22) hâlde da‘vâcısı olmasa bile işbu kânûnun ta‘yîn eylediği kâ‘ideye tevfiқан (23) ahz ü girift edeceklerdir.

(Sayfa 18)

Altıncı Fasl
Polis Efrâdının Muhâkemâtı

(1) **Sekseninci Mâdde:** Polis komiser ve çavuş ve neferâtı kânûnen ithâm olunmadıkca (2) memûriyyetinden teb'îd ve muhâkemesi icrâ olunubda mahkûm olmadıkca kânûnen 'azl (3) olunmayacaktır.

(4) **Seksen Birinci Mâdde:** Polis memûrlarının vazîfe-i memûriyyetlerini îfâ etmemek (5) fi'linden dolayı tedkîkât-ı istintâkiyye ve mücâzâtları Kânûn-ı Cezâ'nın beşinci (6) faslında muharrer mevâdda tatbîkan Polis Meclislerince icrâ ve tahdîd olunur (7) ve kânûna ta'alluk eder sâir fi'lleride derecât ve keyfiyyâtına göre memûrîn-i mülkiyye (8) gibi Mecâlis-i İdâre ve mahâkim-i 'adliyyece tedkîk ve îcâbı icrâ kılınır.

(9) **Seksen İkinci Mâdde:** Polis memûrlarından cezâları tahdîd olunanların fi'lli (10) o silkten tard ve ihrâcî mûcib olmadıkca mücrîmîn-i 'âdiyyeye karışdırılmayıb (11) ayrıca habs ve tevkîf edilecektir.

Polis Nizâm-nâmesine Mülhak Ta'îmât

(12) **Birinci Mâdde:** Polis memûrlarının Polis Nizâm-nâmesinde muharrer cinâyet ve cünha ve kabâhat (13) ashâbından ahz ü girift eyleyecekleri eşhâsın ef'âliyle men' edecekleri ahvâlin (14) keyfiyyâtı ber-vech-i âtî ta'dâd olunur.

Cinâyet Erbâbı

(15) **İkinci Mâdde:** Kâtil ve eşkıyâ ve kât'-ı tarîk ve sârik ve sârik yatağı ve cârih (16) ve kalbazan ve kundakçı ve cebren fi'l-i şeni' icrâ eden ve kendi nefslere sû-i kasd

(Sayfa 19)

(1) tasavvurunda bulunan ve âsâyiş-i memleketi ihlâl ve ifsâd ve telgrafları kasden (2) kat' ve tahrîb ve timur yollarına taş ve emsâli şeyler koyan ve bozan ve evrâk-ı (3) resmiyyeyi taklîd ve tahrîf eden ve yankesicilik ve kalb sürücülüğü eyleyen (4) ve polislere teşhîr-i silâh eden ve devletce mevzû olan 'alâim ve şamandıra (5) ve fenârları taklîd veyâ şikest edenler ve iskât-ı cenin için ilaç verenler.

Cünha Erbâbı

(6) **Üçüncü Mâdde:** Kefîlsiz semmiyât satanlar ve diplomasız tabâbet edenler (7) sahte olarak memûr sıfatında bulunanlar kendi evlâdını veyâhûd insandan birini satanlar (8) dolandırıcılık edenler ve altun ve gümüş ve emsâli şeylerin ‘ayârını halkı ızrâr (9) içün tagyîr edenler su ve gaz borularını kasden tahrîb ve ‘umûma mahsûs eşcârı kat‘ edenler.

Kabâhat Erbâbı

(10) **Dördüncü Mâdde:** Gümrükden mâl kaçıran ve tezkiresiz müskirât satan bilâ-emr (11) mevtâ defn eden ve halkın rahatsızlığını mûcib olacak esliha ve fişenk (12) atan ve mahallât arasında şamata ve gürültü eden ve hayvânları başıboş salıveren (13) ve zukâklarda hayvân koşturan ve serhûş ve çocukları hayvâna bindirib (14) kendi hâline salıveren iskarmozu³⁷ kırık ve kayışı çürük edevât-ı sâiresi (15) sakat kayık ve çürük ‘araba ve sakat ve azgun bâr-gir kullanan ve yirmi (16) yaşından aşağı gençlere ‘işret ve sâir mükeyyifât veren ve zukâklarda (17) gürültü ve şemâtet eden ahz ü girift olunacaktır.

(Sayfa 20)

Polislerin Men‘ Edecekleri Ahvâl

(1) **Beşinci Mâdde:** Barut ve sâir eczâ-yı nâriyye ve esliha ile iştigâl eden çocuklar (2) ve reçetesiz eczâ-yı mühlike satmak ve mahzûru mûcib sûretde ateş isti‘mâl (3) etmek ve polisin ma‘lûmâtı olmaksızın zukâklarda sebebi mechûl ve şübheli (4) sûretde cem‘iyyet etmek ve ufak çocukları zukâğa bırakıb da muhâfaza etmemek (5) ve işlek câddelerde mürûr u ‘ubûra mümâna‘ât edecek sûretde yollara (6) kayıdsızca çukur kazmak ve şunu bunu koymak ve sıhhat-i ‘umûmiyyeye muzırr ve müte‘affin (7) meyve ve bozuk sebze satmak ve mudârebe ve müşâteme ve muhâsıma etmek ve vapur (8) ve kayık ve bâr-girlere tahammüllerinden ziyâde yük yükletmek ve polisin ruhsatı olmaksızın hayvân (9) döğüşdürmek ve tehlikeli mahallerde nişân atmak ve tâife-i nisâya harf-endâzlık (10) etmek ve halkın yakasına sarılırcasına teseül etmektir.

37 İskarmoz; kürek takmak için kayık ve sandalın yan kenarına dikine yerleştirilmiş ağaç çubuk <http://www.tdk.gov.tr> (27.11.2014)

(11) **Altıncı Mâdde:** Polislerin vazîfesine müte‘allık bu kânûnda mûnderic mevâddan (12) mâ‘adâ vukû‘ât delâletiyle iktizâ eden şeyler işbu ta‘lîmata ‘ilâve kılınacaktır.

Der-Sa‘âdet Polis Nezâreti

(13) Bir nâzıra muhavvel ve nezâret ma‘iyyet memûrları ‘aded ve sınıfı âtiyen muharrerdir (14) Nezâret Mu‘âvinliği nâzırın gıyâbında vekâlet ve sâir vaktlerde nezârete ‘âid (15) evrâkı devâir-i idâreye havâle ve ‘ale’l-ıtlâk nezârete mu‘âvenet ile mükellefdır.

(16) Mektûbculuk nezâretin kâffe-i muhâberât ve mükâtebât-ı resmiyyesine memûrdur (17) bunun refâkatinde umûr-ı taharriyyeye ve kaydiyye ve terceme ile iştigâl eder bir heyet-i (18) kalemiyye bulunur.

(Sayfa 21)

(1) Sertabâbet refâkatinde etubbâ ve kâbile ve cerrâhlardan mürekkeb bir heyet-i tıbbiyye olduğu (2) hâlde îfâ-yı vazîfe eder.

(3) Emânet Müdîrliği refâkatinde bir kâtib ile polis ve mahâkimin nukûd ve eşyâya (4) ‘âid emânâtını ahz ve hıfza ve kuyûdunu tertîb ve icrâya memûrdur.

(5) Habshâne-i ‘Umûmî Müdîrliği mahbûsînin muhâfazasına ve habshâne mu‘âmelât-ı ‘umûmiyyesinin (6) idâre ve temşiyetine memûriyyet eder ve bir mu‘âvin ve bir heyet-i kalemiyye ile Beyoğlu (7) ve Üsküdar habshâneleri ve tevkîfhâne memûrları bunun refâkatinde bulunur.

Nezârete Mülhak Mahaller

(8) Der-Sa‘âdet ve Beyoğlu ve Üsküdar ve Fatih ve Beşiktaş’da birer polis müdürü (9) ve onların ma‘iyyetinde umûr-ı tahrîriyye ve kaydiyye için îcâbı kadar ketebe bulunur.

(10) A‘zâsı Der-Sa‘âdet ve bilâd-ı selâse tulumba müdürlerinden mürekkeb ve bu müdürlerden (11) birinin taht-ı riyâsetinde bir tulumba meclisi vardır. Fî 16 R. Sene 1297 (28 Mart 1880)³⁸.

38 Varakun tasnif fişindeki tarih kullanılmıştır.

Tensikat-ı umumiye gereği jandarma ve polis elbiselerinin yeniden yapılandırıldığına dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 32 • Sayfa: 434)

(1) Tensikât-ı ‘umûmiyye cümlesinden olmak üzere jandarma (2) ve polis sınıfın dahi müceddeden muntazaman tensîk ve teşkîli (3) muktezâyı irâde-i hikmet ifâde-i cenâb-ı Şehriyârîden (4) bulunmuş ve geçende jandarma süvârî ve piyâde efrâdına (5) mahsûs olarak yapıdırılan elbise numûneleri hâk-i pâ-yı (6) ma‘âlî-ihativâ-yı hazret-i Pâdişâhîye ‘arz edildiği (7) gibi polis neferine mahsûs bu kerre de Jandarma (8) Dâiresi ma‘rifetiyle i‘mâl etdirilen elbise Harbiyye (9) Nâzırı Devletlü Gâzi Osman Paşa Hazretleri vesâtatıyla (10) dünki çahârşanba günü huzûr-ı şevket-mevfûr-ı (11) Tâcdârî’ye lede’l-‘arz elbise-i merkûme makrûn-ı (12) makbûliyyet ve mahzûziyyet-i Şehinşâhî olarak ba‘zı ta‘dîlâtın (13) icrâsıyla berâber gerek bu elbisenin ve gerek jandarma (14) elbiselerinin sür‘at-i i‘mâline emr ü fermân-ı Hümâyûn-ı (15) Mülûkâne isâbet-efzâ-yı sünûh ve sudûr ve elbise-i (16) merkûmeyi lâbis jandarma çavuşlarından Mahmud (17) Çavuşda ‘atiyye-i seniyye-i Mülk-dârîleriyle kâm-yâb ve mesrûr (19) buyurulmuşdur.

(20) Mezkûr elbise siyâh çukadan önü kapaklı setrî (21) ve pantolon ve setrî’nin kol ve yakasıyla etrâfı zırhları (22) yeşile meyyâl koyu renkli çukadan ma‘mûl ve kollarında (23) polise mahsûs gaytan bir işâret ve yine yeşile (24) meyyâl renkde bir kordon ve omuzlarında sınıfını irâe (25) eder numero olduğu ve elbise-i merkûme müteferri‘âtından (26) ufak bir mec ve revolver ve fenâr ve düdük ve ma‘a kordon (27) sâ‘at bulunduğu gibi işbu elbisenin neferât ile (28) çavuşa mahsûs olub komiserler dahi bu elbisenin (29) ‘aynını lâbis olacaklar ise de yalnız kordonları (30) sîmden ma‘mûl idüğü görülmüşdür.

39 Vakıf Gazetesi, 1 Cemaziye’l evvel 1295 H.

33⁴⁰

Seyahat esnasında herkesin Mürur Tezkiresi taşınması gerektiğine dair Zaptiye Nezaretinin Vakıf gazetesinde yayımlanan yazısı.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 33 • Sayfa: 435)

Umûr-ı Zâbıta Nezâret-i ‘Aliyyesinden

(1) Mürûr Nizamnâmesi hükmünce Memâlik-i Şâhâne’de (2) seyâhat veyâhûd bir mahallden diğer mahalle ‘azîmet edecekler (3) her kim ve kangı teba‘a ve milletden olur ise olsun (4) matbû‘ mürûr tezkiresi olmadıkca nizâmen mürûrları (5) câiz olmadığı hâlde ba‘zen her nasılsa hükm-i nizâma ri‘âyet (6) olunmamakda ve memûrînden ba‘zıları dahi tezkire yerine (7) memûriyyet emirlerini irâe etmekde olduklarına ve hükm-i (8) nizâma binâen o gibiler tezkire almak için memûrları (9) tarafından çevrilip yollarından geri kalmakda olduğundan (10) ba‘demâ bu gibi nizâmsızlığa ve yoldan kalmağa mahall kalmamak (11) için herkesin nizâm mûcibince mürûr tezkiresi (12) almağa mecbûr olduğu kat‘iyyen bilinmek ve ana göre hareket (13) edilmek üzere i‘lân-ı keyfiyyete ibtidâr kılındı.

40 Vakıf Gazetesi 15 Cemaziye’l-evvel 1298 H.

34⁴¹

Teftiş ve polis sınıflarında bulunup sonradan zabtiye zabıtlığına nakledilmiş olanların tarih ve duhulleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 34 • Sayfa: 436)

Şûrâ-yı Devlet Evrâk Odasından Terkîm Olunan Melfûfât Pusulası

Evrâkın Vürûdu Târîhi	Defter Numerosu	Hulâsa-i Mâdde	Tanzîmât	Evrâk Kâtibi
Fî 2 Zi'l-hicce Sene (12)98 ve fî 14 Teşrîn-i evvel Sene(12)97 (26 Ekim 1881)	1 Ser'asker 682	(1) Teftîş ve polis sınıflarında bulunub muahharen zabtiyye zâbitliğine (2) nakl etmiş olanların târîh-i duhûlleri hakkında ba'zı istifsâra (3) dâir.		
‘Aded-i Evrâk		Harbiyye Nezâretinin Tezkiresi		
1				

Harbiye Nezâreti Jandarma Dâiresi

784

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
 (2) Vilâyet Nizâm-nâmesinin neşri esnâsında Zabtiye Nezâreti ma'yyetinde istihdâm olunmuş olan teftiş sınıfında bulunanlardan ba'zıları sınıf-ı mezbûrun lağvından sonra bir müddet boşda kalarak muahharen (3) ber-takrîb zabtiye zâbitliğiyle neferliğine nakl ve dehâlet etmiş olanlardan ba'zılarının yoklamaca târîh-i duhûlleri zabtiye silkine gecdikleri târîhden i'tibâr edilmiş ve ba'zılarının de teftiş hizmetine girdikleri (4) târîh mebde-i duhûl 'add edilerek ol vechle kendilerine şerh verilmiş olmasından dolayı târîh-i duhûlleri zabtiyeliğe veyâ

41 BOA. ŞD. 614-18

zabtiyye zâbitliğine girdikleri günden i'tibâr edilmiş olanlar ikide birde (5) 'arz-ı hâl i'tâsıyla evvelki hizmetleri olan teftîşliğe duhûl etdikleri târîhin mebd-i ittihâz edilmesini istid'â etmekde bulunmuş ve bunların maksadları teftîşlik müddetinde zabtiyye gibi ma'âşlarından tekâ'üdlüğe (6) karşı yüzde iki vermemiş olduklarından hizmet-i fi'liyyeden mahrûm kaldıkları fâsılalı bir zamânın tekâ'üdlük müddetine 'ilâvesiyle istifâde edilmesine mübtenî olduğu anlaşılmış olmasıyla bu misillü (7) müsted'âyat yoklamaya havâle edildikçe zabtiyye idâresinde bulunan teftîş sınıfı Zabtiyye Nizâm-nâmesi dâhilinde olmayıp başka bir sınıf olduğu ve teftîş sınıfından zabtiyyeye nakl etmiş olanların öteden beri (8) teftîşe duhûlleri târîhi mu'teber tutulub ba'zılarının zabtiyye sınıfına târîh-i ta'yînlerinden i'tibâr edildiği der-kenârlar ile gösterilmektedir ki meâl-i der-kenârlar yukarıdaki ma'rûzâtı müeyyed görünmekde (9) bulunduğundan şu iki türlü mu'âmele-i kâ'ide ile kâbil-i tevfiik olmamasıyla berâber bir nizâmada müstenid bulunmadığına ve 'asâkir-i zabtiyyenin tekâ'üdlüğe karşılık olmak üzere öteden beri mâh-be-mâh vermekde oldukları (10) yüzde ikiyi doksan iki senesine kadar Mâliyye Hazîne-i Celîlesine ve andan sonra zabtiyye ve jandarma yüzde iki sandıklarına i'tâ edib teftîş ve ahîren teşkîl olunan polis sınıflarında bulunanlar ise (11) doksan beş târîhinden i'tibâren yüzde beş terk edegelmelerine nazaran polis ve teftîş sınıflarından zabtiyyeliğe veyâ zâbitliğine geçenlerin istid'âları vechle târîh-i duhûlleri teftîş veyâ polis sınıfına ta'yîn (12) olundukları târîhden i'tibâr edilmiş olsa bu sûret hizmet-i fi'liyyede bulunmadukları zamânların bi'l-âhire müddet-i tekâ'üdiyyeye 'ilâvesine cevâz göstermek demek olub bu ise öteden beri hizmet-i (13) fi'liyyede bulunarak ma'âşlarından yüzde iki terk eden zabtiyye zâbitân ve efrâdıyla tekâ'üd sandığının ızrârını müstelzim olacağına ve zabtiyye zâbitânının sûret-i tekâ'üdü ise herhâlde Nizâmiyye-i (14) Tekâ'üdlük nizâmına tâbi' olmasına nazaran ber-minvâl-i ma'rûz teftîş ve polis sınıflarından zabtiyye zâbitliğine nakl etmiş olanların târîh-i duhûllerinin nereden i'tibâr edilmesi lâzım geleceğinin huzûr-ı sâmi-i (15) dâver-i a'zamîlerinden lüzûm-ı istîzânı Jandarma Dâiresinden ifâde kılınmış olmağla sûret-i ma'rûzaya nazaran iktizâsının emr ü inbâsı merhûn-ı müsâ'ade-i celîle-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleridir her hâlde emr ü fermân (16) hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 29 Zi'l-ka'de Sene (12)98 ve fî 10 Teşrîn-i evvel Sene (12)97 (23 Ekim 1881).

(İmzâ)

Târîh	Numero	
28 Zi'l-hicce Sene (12)98 (21 Kasım 1881)	4 Tanzîmât 530	Mazbata
1 Ser'asker 682		(1) Harbiyye Nezâretinin Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan tezkiresi Tanzîmât Dâiresinde kırâat olundu. (2) Hulâsa-i meâlî Zabtiyye Nezâreti ma'îyyetinde bulunan teftîş sınıfının lağvı üzerine bunlardan bir kısmı bir müddet boşda kalarak (3) muahharen zabtiyye zâbitliğiyle neferliğine dehâlet etmiş olduklarından ba'zılarının yoklamaca târîh-i duhûlleri zabtiyye silkine geçtikleri ve ba'zılarında (4) teftîş hizmetine girdikleri târîhden i'tibâr edilmiş olduğundan mebde-i duhûlleri zabtiyye zâbitliğine veyâ neferliğine girdikleri târîhinden (5) i'tibâr edilenler teftîşliğe duhûl ettikleri târîhin mebde-i ittihâdını istid'â etmekde olmalarına ve bu müsillü müsted'âyâtın tervîci (6) cihetine gidilmek hizmet-i fi'liyyede bulunmadıkları zamânların müddet-i tekâ'üde 'ilâvesine cevâz göstermek olub bu ise hizmet-i fi'liyyede (7) bulunarak ma'âşlarından yüzde iki terk eden zabtiyye zâbitân ve efrâdıyla sandığın ızrârını müstelzim olacağına nazaran (8) mebde-i duhûllerinin nereden i'tibâr edilmesi lâzım geleceği istifsârından 'ibârettdir. (9) Vâkı'â bunlardan ba'zılarının târîh-i duhûllerini teftîşliğe girdikleri ve diğerlerinin muahharen hizmet-i zabtiyyeye dehâlet eyledikleri (10) târîhden i'tibâr ile haklarında başka başka mu'âmele edilmesi câiz olamayacağı gibi ma'âşlarından her ne kadar yüzde beş tevkîf (11) edilmemiş isede mukaddemâ hizmetleri sebkât ettiğinden mebde-i duhûllerinin zabtiyye silkine girdikleri günden i'tibâr edilmesi dahi muvâfık-ı 'adl (12) olamayacağına binâen hem haklarından cereyân eden mu'âmelede bir sûret-i ittîrâd bulunmak ve hemde kâ'ide-i 'umûmiyyeye muvâfık olmak üzere (13) teftîşliğe duhûl ettikleri târîhin târîh mebde-i ittihâzıyla olunub fakat teftîşliğin lağvından hizmet-i zabtiyyeye dehâletlerine kadar boşda kaldıkları (14) zamânın müddet-i hizmetlerinden tenzîli husûsunun Nezâret-i müşârinileyhâya iş'ârı tezekkür kılınmış olmağla ol bâbda

35⁴²

Dersaadet'te polis sayısının ve maaşlarının yükseltilmesiyle herkesin vazifelerinin belirlenmesi, mevcut polis nizamnamesinin iyi uygulanması hakkında.

(Transkripsiyonun Ashı: Belge 35 • Sayfa: 439)

Lâyiha

Sayfa 1

(1) Der-Sa'âdet umûr-ı zâbitasının sûret-i cereyânına dâir mütâla'ât

(2) Der-Sa'âdetde umûr-ı zâbitanın sûret-i cereyânı hakkında lâzım gelen tahkîkât-ı nazariyye ve 'ameliyye eyüce icrâ olunduktan sonra huzûr-ı şevket-i mevfûr (3) cenâb-ı Tâcdârîye mevâdd-ı âtiyyeye 'arza ictisâr kılındı.

(4) Bu idârenin esâsı ciddî mevcûdu nazar-ı ehemmiyyete alındıkda (5) irâde-i mezkûre heyet-i efrâdının müteşevviş efkârına muncerr olabilecek (6) inkilâbât-ı serî'a ve şedîdede bulunmamak için zât-ı âkdes-i (7) Şâhâneye yalnız evvel be evvel icrâsı lâzım görülen (8) ıslâhât-ı mükteziyye ve mühimme 'arz olunacaktır.

Sayfa 2

(1) **İkinci mâdde:** Polis idâresi heyeti 'umûmen müteberri'-i mufahhamları (2) zât-ı Hümayûn meymenet-makrûn cenâb-ı veliyyü'n-niamîlerine ve Hukûmet-i seniyyelerine (3) izhâr-ı sadâkat ve fedâkârî eylemekdedir her memûr mükellef (4) olduğu vazîfenin icrâsına muktedir ve bir eyü komiser veyâ çavuş (5) veyâ neferlik edecek kadar müsta'idd görünüyor hatta ba'zıları (6) bir zekâvet-i fevka'l-'âde göstermektedir.

(7) **Üçüncü Mâdde:** Polis memûrîni heyetine i'tâsı elzem olan (8) şeylerin biride bir nizâmnamedir zîrâ birinci sınıf komiserlerden (9) neferâta varıncaya kadar her biri kendi istediği gibi bir nizâmname (10) ve ta'limâta imtisâlen hareket ediyor ki bu hâlin her ân bir takım (11) ihtilâfât-ı tevlîd

42 BOA. Y.PRK. ZB. 2-63.

edeceği âşikârdır her nefere bir ta'îmât (12) verilmezse bile hiç olmazsa her mevki'a birer 'aded i'tâ olunması ve Zabtiyye (13) Nâzırı Beyefendi'nin mezkûr nizâmnâmeleri esnâ-yı teneffüsde çavuşların (14) neferâta kırâat etmesi hakkında evâmir vermeleri kâbildir.

Sayfa 3

(1) **Dördüncü Mâdde:** Umûr-ı Zâbitanın sûret-i cereyânına ve Zabtiyye (2) Nezâreti heyetine su'ûbet gösterecek inkılâbât icrâ etmemek (3) için şurası 'arz olunabilir ki bundan dört sene mukaddem tertîb (4) olunub mündericâtının ba'zısı biraz müddet mevki'-i icrâyâ vaz' olunmuş (5) olan Polis Nizâmnâmesi kâbil-i icrâdır (mezkûr (6) nizâmnâmenin bir kıt'a sûreti 'arz ve takdîm kılınmıştır) işbu (7) nizâmnâme emniyyet-i matlûbenin muhâfazasıçün lâzım gelen tedâbîri (8) şâmilidir binâen 'aleyh polis idâresinin sûret-i ciddiyyede (9) ıslâhına muvaffak olabilmek için polis memûrînini mezkûr (10) nizâmnâme mündericâtına imtisâlen îfâ-yı vazîfe etmeğe icbâr (11) etmelidir.

Sayfa 4

(1) **Beşinci Mâdde:** Bâlâda zikr olunan nizâmnâme oldukça mükemmel olup (2) Bordo ve Marsilya gibi Fransa'nın ba'zı bilâd-ı meşhûresinde (3) icrâ edilmekde bulunan Polis Nizâmnâmelerine müşâbihdir emniyyet (4) ve âsâyış-i memlekete muhâfazadan başka mezkûr nizâmnâme polis memûrînin (5) dahi sühûletle mevki'-i icrâyâ vaz' olunabilecektir mukaddemâ her ne kadar (6) icrâsı için ba'zı teşebbüsâtta bulunulmuş ise de neferden birinci sınıf (7) komiserine kadar hiçbir memûrun bu nizâmnâmeden haberi yokdur.

Sayfa 5

(1) **Altıncı Mâdde:** Edilen ba'zı tedkîkâta nazaran âmirlere hidemât-ı (2) mahsûsalarını bi'z-zât îfâ edib vazîfelerini ma'îyyetleri (3) efrâdından birine havâle etmemeleri zımnında evâmir-i lâzime i'tâsı (4) lüzûmunun dahi 'arzına ictisâr olunur.

(5) **Yedinci Mâdde:** Ve'l-hâsıl Der-Sa'âdet umûr-ı zâbitasının hüsn-i cereyânı (6) için başlıca lâzım gelen şeylerin birisi heyet-i memûrîn-i (7) hâzırının ikmâli ve diğeri nizâmnâmenin mükemmelen mevki'-i icrâyâ

(8) vaz'ıdır bununla berâber Zabtiyye Nâzırı Beyefendi gibi mezkûr (9) nizâmnâmenin icrâsına sa'y ve ikdâm edecek birkaç asdikâ-yı (10) bende-gân dahi olduğu hâlde sâye-i Şâhanelerinde kâffe-i âmâl (11) ve fermân-ı Hümâyûn-ı cenâb-ı Şehriyârîlerinin icrâsına muvaffak olunabilir.

(12) İş bu lâyiha-i 'âcîzi ikmâl olunduğu sırada şurasıda 'ilâve

Sayfa 6

(1) olunur ki bâlâda 'arz olunduğu ber vechle memûrînin killet-i istirâhatlerine (2) ve 'âileleriyle birlikde bulunmalarına müsâ'id olmadığı cihetle merkûmun îfâ-yı (3) hizmetce pek çok duçâr-ı su'ûbet olmaktadırlar.

(4) İşbu takdîm kılınan nizâmnâme mündericâtına imtisâlen polis idâresi (5) ıslâh olunubda her bir memûr hizmetiyle ciddiye mükellef olduğu hâlde (6) bunun müntic olacağı hüsn-i netîce temînât-ı lâzime istihsâl edecektir.

(7) Zât-ı şevket-simât cenâb-ı Şehinşâhîleri Der-Sa'âdet polisinin Paris şehri (8) usûlüne tevfiķan tanzîmini fermân buyurdıkları takdîrde umûr-ı zâbitaca (9) her bir hizmet-i cihân-kıymet ve veliyy-i nimetlerinin îfâsına hazır bulunduğum gibi bunun (10) dahi icrâsını kemâl-i sadâkatle der-'uhde eyleyeceğimi arz ederim.

(11) Her mâlde emr ü fermân-ı Hümâyûn hazret-i Tâcdârîlerinin her ne vechle (12) şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfine tevfiķan hareket

Sayfa 7

(1) eyleyeceğim ma'rûzdur

(2) bir defter derûnunda ihsân buyurulan ta'lîmât-ı seniyyelerine imtisâlen (3) Zabtiyye Nezâretinin taht-ı idâresinde bulunan Hafîyye Polis Şu'besince (4) ve habshânelerce lâzım gelen ıslâhât hakkında hâk-i pâ-yı ma'âlî-i (5) ihtivâ-yı cenâb-ı Mülûkânelerine 'arz ve takdîm kılınmak üzere iki (6) lâyiha daha der-dest-i ikmâl ve takdîm olduğum ma'rûzdur.

(7) Der-Sa'âdetde tanzîm olunmuşdur. Fî 5 ve 17 Mart Sene (1)300 (17-29 Mart 1884).

(Mühür)

36⁴³

Asakir-i zabtiyenin polislerin vazifesine iştirakına izin veren Şura-yı Devlet kararı hakkında Cezair-i Bahri Sefid Vilayetince bilgi istenmesi hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 36 • Sayfa: 446)

(1) Polis mu‘âmelâtına ‘asâkir-i zabtiyyenin teşrîk edilmesi hakkında derûn-ı tezkirede zikr olunan (2) Şûrâ-yı Devlet karârı suâl olunmuş ise de Şûrâ-yı mezkûrece böyle bir karâr olmadığı (3) cevâbı alınmış ve Dâire-i Celîle-i ‘Askeriyyeden istifsâr olunarak Cezâyir-i Bahr-i Sefid Vilâyeti (4) Alay beyliğinin iş‘ârı üzerine taleb olunmuş olduğu ifâde kılınmış olduğu ma‘rûzdur.

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi	Cezâyir-i Bahr-i Sefid Vilâyet-i Celîlesine	Tebyîzi Târîhi	‘Umûm Numerosu
123		12 Ca. Sene (1)303 (16 Şubat 1886)			14 Ca Sene (1)1303 ve fî 6 Şubat (1)301 (18 Şubat 1886)
1 ve karâr-ı mezkûra dâir ma‘lûmât dahi istenilmiş ise de			(1) Polislerin azlığından dolayı vazîfelerine Şûrâ-yı Devlet karârıyla ‘asâkir-i zabtiyye (2) teşrîk edildiği Vilâyet Alây Beyliğinden bildirildiği ğinden bahse karâr-ı mezkûr sûretinin (3) irsâli taraf-ı vâlâ-yı Ser‘askerîden bâ-tezkire iş‘âr buyurulmuş ise de 1 Şûrâ-yı mezkûrca (4) bu yolda bir karâr olmadığı tahkîkât-ı vâkı‘adan anlaşılmış olmağla keyfiyyetin izâhâ bu bâbda oraca olan ma‘lûmâtın (5) izâhen iş‘ârına himem-i ‘aliyye-i vilâyet-penâhîleri der-kâr buyurulmak bâbinda.		

43 BOA. DH.MKT. 1348-49.

Polise ait bazı ıslahata dair olup Zaptiye Nezaretinden gönderilen defterde yeterli malumat ve izahat olmadığından yeniden tanzim olunarak hangi karakollarda ne miktar asker ikamesi icap edeceğinin de bildirilmesi hakkında.

(Transkripsiyonun Ashı: Belge 37• Sayfa: 448)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine		Tebyîzî Târîhi	‘Umûmî Numerosu
29				Şefik Bey	27 Ramazan Sene (1)304 ve fi 6 Haziran Sene (1)303 (19 Haziran 1887)	
Polise ‘âid ba‘zı ıslâhâta dâir.			(1) İşbu tezkire-i ‘aliyyeleriyle melfûfu olan defter mütâla‘a-güzâr-ı ‘âcizî oldu ma‘lûm-ı ‘âlîleri olduğu üzere (2) mezkûr defter komisyonca vâki‘ olan talebe muvâfık olmayarak şu teşkilâtın icrâsından maksad tahsîsâtı (3) tasarruf husûlû kazıyyesi olduğu hâlde tenzîli gösterilen jandarmalardan kalacak tahsîsâtın (4) mikdârı ne idüğü ve bununla mevcûda ‘ilâveten istihdâm olunacak polisler masârifi tesviye olundukdan sonra (5) ne kadar tasarruf edilmiş olacağı gösterildiği gibi tenkîs olunan jandarmaların yerine kullanılacak (6) ve karagollara ik‘âd olunacak ‘Asâkir-i Nizâmiyye-i Şâhânenin kangı karagollara ve ne mikdâr ve derecede (7) ikâme olunacağını dahi Nezâret-i ‘Aliyyelerince ta‘yîn olunarak beyân ve ifâdesi karâr-ı vâki‘ (8) iktizâsından iken buna dâir de bir gûne ma‘lûmât i‘tâ buyurulmuş olduğundan mezkûr defterin (9) ol vechle diğer bir küt‘asının tanzîm ve isrâ ve kangı karagollara ne kadar ‘asâkir-i nizâmiyye ikâmesi icâb edeceğinin (10) dahi iş‘âr ve inbâsına himem-i ‘aliyyeleri der-kâr buyurulmak bâbında.			

Edirne hariç, diğer vilayetler polisine dağıtılmak üzere alımı söz konusu olup getirtilen revolver numunesinin polis için pahalı olduğuna, ya revolver ve meç tahsisatını aşmayacak uygun bir silahın seçimi veya anılan tahsisata zam yapılarak Manchester revolverlerinin satın alınması gerektiğine dair Zaptiye Nezareti'nde alınan evrâkın takdim olduğuna dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 38 • Sayfa: 449)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi	Huzûr-ı 'Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhiye Tahir Efendiye	Tebyîzi Târîhi
3147	Abdülhalim	15 Kânûn-ı sâni (1) 303		12 Ca. Sene (1)305 ve Fî 13 Kânûn-ı sâni (1) 303 (26 Ocak 1888)
11 olunmuş ve 'umûm-ı vilâyât için sekiz yüz elli kadar revolver ve meç mübâya'asına lüzûm olduğu muhâberât vâkı'a netâyicinden anlaşılmış olub.			(1) Teşkilât-ı cedîde iktizâsınca Edirne'den mâ'adâ 'umûm vilâyât-ı Şâhânedâ den Edirne'den mâ'adâsında müstahdem polisler mevcûdundan (2) başka mübâya'ası lâzım gelen sekiz yüz elli kadar revolver ve meç esmânı için tam olarak Bâb-ı Âlî'de teşekkül eden komisyonca (3) tahsisât muvâzenesine bin dokuz yüz yetmiş lira vaz' işbu mebâliğe nisbetle elverişli ve iki lira ve belki daha (4) aşağı kıymetli birkaç nev' numûnelik revolver getirdilerek bir ay mu'âyene resmen Tophâne-i 'Âmire Müşîriyyet-i Celîlesine (5) gönderilmiş ise de alınan cevâblarda bunların 'Asâkir-i Şâhâne yedindeki revolverlere tekâbül edemediği cihetle 'asker elinde (6) isti'mâle sâlih olmadığı gösterilmiş ise de 'asker yedinde bulunan revolverler üç lira ve bir çâr-yek lira kıymetinde olmasına (7) ve polisler revolverlerini 'asker gibi mevki'-i harbde değil görünecek lüzûma göre nâdiren isti'mâl edecekleri cihetle bunlar için (8) iki liralık ve belki daha ehven ve mümkün mertebe isti'mâle sâlih cinsinden revolver alınmak kâfi ve şâyed zikr olunan (9) Vinçester revolverlerinden mübâya'a lâzım gelir ise tahsisâta daha bin lira kadar akçe zamm edilmek zarûrî bulunmuş idü günden güne binâen (10) bâ-mezkûr tahsisâta bin lira zamm edilmesi veyâhûd mevcûd tahsisâtla Nezâretce tasvîb olunacak diğer nev' revolverlerden (11) mübâya'a olunması şıklarından birinin ihtiyârı hakkında ve vilâyâtından her pare eslihâ hakkında idâre-i komisyondan tanzim (12) ve i'tâ kılınan mazbatanın gönderildiği beyânıyla icrâ-yı icâbını hâvî Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesinden meb'ûs tezkire (13) melfûfuyla berâber 'arz ve takdîm kılınmış ve icrâ-yı icâbı merhûn-ı rey ve irâde-i 'aliyye-i Sadâret-penâhîleri bulunmuş olmağla ol bâbda.	

Vilayetlerde görevli polisler için satın alınacak silahlara ihtiyaç olduğundan, bu hususta Zaptiye Nezareti'nce gerekenin yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 39 • Sayfa: 450)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi			Tebyîzi Târîhi
732 9		14 Haziran Sene (1)304 (26 Haziran 1888)	Huzûr-ı 'Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhiye	Mehmed Fuad Beye	Fî 21 Şevval Sene (1)305 ve fî 19 Haziran Sene (1)304 (1 Temmuz 1888)
			(1) Vilâyât-ı Şâhânedem müstahdem polisler için sekiz yüz elli kadar daha revolver ve meç (2) itâsma mübâya'asına lüzûm görünerek 'asker yedinde bulunan ve beheri üç (3) lira ve bir çâryek lira kıymetinde olan revolverler revolverlerden mâ'adâsı (4) Tophâne-i 'Âmirece matlûb-ı muvâfık 'add edilmemekde olduğundan ve mutlak (5) bunlardan mübâya'a edilmek olunmak lâzım geldiği hâlde bin dokuz yüz yetmiş liranın zamm ve 'ilâvesi (7) lâzım geleceğinden bahsle bâ-mevcûd tahsîsât ile tasvîb edilecek (8) diğer nev' revolverlerden mübâya'a veyâhûd ol mikdâr mebâliğin tahsîsâta (9) 'ilâvesi şıkklarından birinin ihtiyârı hakkında Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesi'nden tekîden (10) vârid olan tezkire 22 Mart Sene (1)304 (3 Nisan 1888) târîhinde takdîm pîş-gâh-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine (11) kılınmışdı takdîm olunmuşdu esliha-i mezkûrenin sür'at-i irsâli lâ-yenkati' vilâyâtdan talep edilmekte (12) olduğundan bahsle tekîd-i keyfiyyeti mutazammın Nezâret-i müşârûnileyhâdan bu kerrede tevârüd eden (13) tezkire muhâsebe ifâdesiyle leffen merfû' huzûr-ı fehâmet-nüşûr (14) hıdîv-i a'zamîleri kılınmağın ma'rûzât-ı sâbika (15) vechle iktizâsının icrâ ve emr ü inbâ buyurulması menût irâde-i ma'âlim-'âde-i (16) vekâlet-penâhîleridir ol bâbda.		

40⁴⁷

Polisi olmayan kazalarda Müddei-i Umumilik vazifesinin kabiliyetli zabitlerle yerine getirilmesi ile ilgili tebligata Trablusgarp Vilayetinde gelen cevapta vilayetin yeterli okur yazar zabtiyesi olmadığından bu görevin kaymakamlarca yapıldığının belirtildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 40 • Sayfa: 451)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Tebyîzî Târîhi
47	Abdülhalim	29 Eylül Sene (1)304 (11 Ekim 1888)	‘Adliyye Nezâret-i Celîlesine	10 Safer (1)306 ve fi 4 Teşrîn-i evvel Sene (1)304
11 zâbitâmı bulunmamasından dolayı vilâyet İstinâf Müddeî-i ‘Umûmîliğine vukû‘ bulan iş‘âr-ı ‘âlî-i nezâret-penâhîleri mûcibince cerâim-i meşhûdenin tahkîkâtı kazâ kâimmakâmları ma‘rifetiyle icrâ olunmakta ve bu dahi îcâb-ı hâl mevki‘e muvâfık görünmekde bulunduğu ve teferru‘âtı der-miyân			(1) Polis olmayan kazâlarda müddeî-i ‘umûmîlik vazîfesini îfâ etmekde olan zâbitândan okuyub (2) yazması bulunmayanların oldukça bu vazîfeyi icrâya kâbiliyyeti görülen zâbitlerle becâyışleri icrâ kılınıb mezkûr (3) vazîfenin bu sûretle olsun muhâfaza-i hüsn-i cereyâm hakkında Islâhât-ı ‘Adliyye Komisyonu unca verilen karârıyla (4) bâ-tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhî vukû‘ bulan emr ü iş‘âr mûcibince 18 Ağustos Sene (1)304 târîhinde vilâyâta teblîgât-ı ‘umûmiyye icrâ (5) kılınımışdı ana cevâben Trablusgarb Vilâyetinden tevârüd edib leffen irsâl savb-ı ‘âlî-i dâverîleri kılınan (6) tahrîrâtta vilâyetin kuvve-i mevcûde-i zabtiyyesi ihtiyâc nisbetinde olmamasından ve okur yazar zabtiyye 11 olunmağın ol bâbda	

47 BOA. DH.MKT. 1555-8.

Selanik ve Edirne vilayetlerindeki tren istasyonlarında ve diğer mahallerde görevli polis efradının giysileri hakkında.
(Transkripsiyonun Ash: Belge 41 • Sayfa: 452)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	Tebyîzî Târîhi
1250 24		24 Teşrîn-i Sânî Sene (1)306		26 R. Sene (1)308 ve fi 27 Teşrîn-i Sânî Sene (1)306 (9 Aralık 1890)
(...) taraf-ı sâmi-i Sadâret-penânîye cevâb yazılmak üzere alındı. Fî 13 Kânûn-ı evvel Sene (1)306 (25 Aralık 1890). 1 yine i'âde olunmak üzere leffen savb-ı âlîlerine			(1) Selânik ve Edirne vilâyetleri dâhilindeki şimendüfer istasyonları civârında memerr-i nâs (2) olan sâir mahallerde müstahdem polis efradının iktisâ eyledikleri elbise (3) pejmurde ve kıyâfetleri münâsebetsiz bir hâlde olduğu mesmu'-ı 'âli buyurulmasıyla (4) bu bâbda icrâsı tahkikâta memûren o taraflara i'zâm buyurulan yâverân-ı (5) hazret-i Şehriyârîden Şakir Bey'in tahkikât ve meşhûdâtını hâvî kaleme aldığı (6) 'arîza ile o taraflar polis efrâdından birisinin resmi manzûr-ı 'âli olarak (7) 'arîza-i mezkûre mündericâtı istihbârât-ı vâkı'âyı tamâmen müeyyed olub (8) hâlbuki polis masârif için pek çok tahsisât verilmekte olmasına ve memâlik-i (9) ecnebiyyedeki memûrîn-i zâbitanın husûsuyla bunlardan şimendüfer istasyonları (10) gibi göze çarpan yerlerde bulundurulmakda olanların gâyet temiz ve muntazam elbise (11) iktisâ eylemelerine sûret-i mahsûsada dikkat olunmakda olduğu hâlde (12) Devlet-i 'Aliyye memûrîn-i zâbitâsının Edirne ve Selanik gibi en mühimm mevki'lerde (13) bu kadar fenâ kıyâfetle ifâ-yı vazîfe etmeleri pek çirkin (14) bulunmasına binâen mezkûr 'arîza Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâca müzâkere mütâla'a olunarak (15) ve zikr olunan resm görülerek vilâyet-i mezkûrîn ile sâir bi'l-cümle vilâyât-ı (16) Şâhânedede müstahdem polis efrâdının ber-hâl-i intizâma vaz'ı husûsunun bi'l-etrâf (17) teemmül ve müzâkeresiyle netîcesinin 'arz-ı 'atebe-i 'ulyâ kılınması şeref-sâdir olan (18) irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî iktizâ-yı celîlinden bulunduğu ve sâlifü'z-(19) zikr 'arîza ve resmin gönderildiği beyân-ı 'âlîsiyle polis efrâdı (20) hakkında Dâire-i Zabtiyyece olan mütâla'a'nın iş'ârı bâ-tezkire-i sâmiyye-i (21) Sadâret-penâhî iş'âr buyurulmuş ve mezkûr 'arîza ve resm 1 savb-ı âlîlerine (22) irsâl kılınmış olmağla iktizâsının 'ilâve-i mütâla'a-i 'aliyyeleriyle berâber (23) müsâra'aten beyân ve izbâr buyurulması bâbında.	

42⁴⁹

Polis hesapları 1301 senesinden itibaren zaptiye bütçesine nakledildiğinden Dâhiliye tahsisatı sened-i müşterekindeki polis kelimesi çizilerek hafıye hesabının buraya yazılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 42 • Sayfa: 453)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Tebîzî Târîhi	‘Umûmî Numerosu
2859	Hayreddin	Fî 11 Şubat Sene (1)306 (23 Şubat 1891)	Mâliyye Nezâret-i Celîlesine	Hayreddin Beye	Fî 20 Receb Sene (1)308 ve fî 17 Şubat Sene (1)306 (1 Mart 1891)	
10			(1) Müfâd-ı iş‘âr-ı ‘âlî-i dâverileri ve melfûf tahrîrât müeddâsı ma‘lûm-ı ‘âcizî olarak keyfiyyet muhâsebe-i Nezârete lede’l-havâle zıkr olunan sene-i (2) müşterekte muharrer polis hesâbâtının üç yüz bir senesinden i‘tibâren zabtiyye muvâzenesine vukû‘-ı nakline mebnî hâlî (3) kalan sûtûnundaki polis kelimesi çizilerek hafıyye hesâbının oraya derc ve terkîmi lâzım geleceği ifâde (4) ve melfûf tezkire i‘âde kılınmış olmağla ol bâbda			

49 BOA. DH.MKT. 1814-13.

559

(1) Hafıyye tahsîsâtı tedîyâtı içün dâhiliyye tahsîsâtı sened-i müştereklerinde hâne-i mahsûs bulunmadığı cihetle mezkûr tedîyâtın (2) zikr olunan sened-i müşterekde muharrer hesâbların kangısına idhâl-i lâzım îcâb edeceğinin istifsârını müttefik Van Vilâyeti (3) Defterdârlığından vârid olan 12 Kânûn-ı evvel Sene (1) 306 (24 Aralık 1890) târîhli ve yetmiş sekiz nomerolu tahrîrât muhâsebe-i mâliyye-i ‘umûmiyye ifâdesiyle (4) leffen savb-ı sâmi-i âsafânelerine irsâl kılınmış olmağla bu bâbda lâzım gelen mu‘âmelenin defterdâr-ı mûmâileyhe emr ü iş‘ârına (5) himem-i ‘aliyye-i dâverânelerinin der-kâr buyurulması bâbında. Fî 12 Cemâziye’l-âhire Sene (1)308 ve fî 11 Kânûn-ı sâni Sene (1)306 (23 Ocak 1891).

43⁵⁰

Cidde Limanı'na gidecek hacılar ve ziyaretçilerin ellerinde bulunan mürur tezkireleri ve pasaportların yoklamalarının icrası için birer polis ve zabtiye bir kol sandalının gönderilmesi, satın alınacak sandalın bedeli olan meblağın Cidde pasaport ve mürur tezkiresi hasılatından tesviyesine dair

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 43 • Sayfa: 455)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi		Tebyîzi Târîhi	'Umûm Numerosu
569 26		Fî 29 Mayıs Sene (1)307	Hicaz Vilâyet-i Celîlesine	6 Zi'l ka'de Sene (1)308 ve fî 1 Haziran Sene (1)307 (13 Haziran 1891)	
			(1) Cidde Limanı'na vurûd edecek hüccâc ve züvvâr ve sâirenin yedlerinde bulunan mürûr-ı tezâkir ve pasaportlarının (2) yoklamalarının icrâsı ve gideceklerin teftîş-i ahvâli için birer polis ve zabtiye erkânıyla bir kol (3) sandalının sûret-i dâimede gezdirilmesi zımnında mübâyâ'a edilecek sandâl esmânı olan iki bin guruşla (4) dört nefer kayıkçı ve bir reîs ma'âşlarının mecmû'u olan sekiz yüz guruşun Cidde pasaport ve mürûr tezkiresi (5) hâsılâtından tesviyesi muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhîden bulunduğu 6 Mayıs Sene (1)307 târîhinde batırât (6) iş'âr olunmuşdu ol vechle icrâ-yı icbâıyla mezkûr sekiz yüz guruşun târîhi i'tâsının izbârı (7) husûsun savb-ı 'alî-i dâverânelerine tebliği muhâsebeden ifâde kılınmış olmağla ifâ-yı muktezâsına (8) himem-i 'aliyye-i destûrîleri der-kâr buyurulmak bâbında.		

44⁵¹

Avrupa devletleri polis teşkilatlarında olduğu gibi Zaptiye Nezareti bünyesinde bir politik şubesi teşkil edilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 44 • Sayfa: 456)

1923

(1) Avrupa devlet ve hukûmetlerinin polis nezâretleri bir takım şu'abâta münkasım olduğu gibi bunların ehemmiyetlilerinden olmak (2) üzere biri emniyyet ve âsâyiş-i 'umûmî ve diğeri politik şu'besi nâmlarıyla ikişer şu'be dahi bulunduğundan burada da (3) işbu politik şu'besi tarzında olarak Bâb-ı Zabtiyyede bir polis şu'besi tesîsi ile gerek Der-Sa'âdet gerek vilâyât-ı Şâhâneye (4) tab' ve neşr edilmekde bulunan evrâk-ı havâdis ile resâil-i mevkûteden ikişer nüshasının celbiyle işbu şu'bede (5) mu'âyene ve teftîş edilmesinin usûl-ı ittihâzı şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî iktizâ-yı 'âlîsinden (6) bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesinden 11 Cemâziye'l-ahire Sene (1)309 (12 Ocak 1892) târîhli tezkire-i husûsiyye ile teblîğ kılınmış (7) olmağla ber-mântûk-ı emr ü fermân-ı Hümâyûn ifâ-yı muktezâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 12 Cemâziye'l-ahir Sene 1309 ve fî 1 Kânûn-ı sânî Sene (1)307 (13 Ocak 1892).

51 BOA. DH.MKT. 1917-100.

Evrâk Numerosu	Tevvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret- penâhîye		Târîh-i Tebyîzi Rûmî ‘Arabî	
				Fî 2 Receb Sene (1)309 ve	Fî 20 Kânûn-ı sânî Sene (1)307
315 19	19 Kânûn-ı sânî Sene (1)307 (31 Ocak 1892)		Mehmed Fuad beye		
Takdîm (1) İrade-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâneyi mübellîğ olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine Zabtiyye (2) Nezâret-i ‘Aliyyesiyle muhâbereyi şâmil olub leffen takdîm kılınan tezkire cevâbında işbu (3) şu‘benin teşkîli için elsine-i muhtelifeye âşnâ memûrlar tedârik ve istihdâm (4) olunmak üzere senevî yüz sekiz bin guruşa lüzûm gösterilmiş ve infâz-ı hükm irade-i seniyye müterettib (5) zimmet-i memûriyyet ve ‘ubûdiyyet bulunmuş olub ancak memâlik-i ecnebiyyede bu gibi şu‘abât vücûdu (6) oralarca evrâk-ı havâdisin sansür usûlüne tâbi‘ olmamasından münba‘is olabile (7) hâlbuki bizce gazeteler ‘umûmen sansür edilmekle berâber sansür memûruna gösterilmeksizin (8) şâyed bir şey yazacak olurlar ise bunun derecesine göre gazetenin ta‘îli veyâhûd (9) tevbihât icrâsı gibi mu‘âmelâta zâten teftîş ve mu‘âyene vazîfesiyle mükellef (10) olan Matbû‘ât-ı Dâhiliyye ve Hâriciyye idârelerine ve resâil-i mevkûtenin teftîş ve mu‘âyenesi (11) dahi Ma‘ârif Nezâret-i Celîlesine ‘âid ve işbu teftîşâta devâm-ı intizâm (12) mu‘âmelâta kâfi bulunmasına ve hâl-i hâzır Hazîneye nazaran yine her ne vechle (13) irade-i seniyye-i cenâb-ı Cihânbânî şeref-sudûr buyurulur ise hikmet ve isâbet anda (14) olacağı der-kâr bulunmağa olmağa ve şu‘be-i mezkûrenin teşkîli hâlinde sâlifü’l-beyân (15) yüz sekiz bin guruşun açıktan Hazîne-i Celîlece Zabtiyye bûdcesine (16) ‘ilâvesi muktezî bulunmağa ol bâbda.					

*Bab-ı Zaptiyede Avrupa politik şubesi tarzında
bir polis şubesi teşkiline dair.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 45 • Sayfa: 458)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded:1923

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Avrupalı devlet ve hukûmetlerinin polis nezâretleri bir takım şu‘abâta münkasım olduğu gibi bunların ehemmiyetlilerinden olmak üzere biri emniyyet ve âsâyiş-i ‘umûmî ve diğeri politik şu‘besi (3) nâmlarıyla ikişer şu‘be dahi bulunduğundan burada da işbu politik şu‘besi tarzında olarak Bâb-ı Zabtıyyede bir polis şu‘besi tesîsi ile gerek Der-Sa‘âdet gerek Vilâyât-i Şâhânede (4) tab‘ ve neşr edilmekde bulunan evrâk-ı havâdis ile resâil-i mevkûteden ikişer nüshasının celbiyle işbu şu‘bede mu‘âyene ve teftûş edilmesinin usûl-i ittihâzı şeref-sâdır olan irâde-i (5) seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî iktizâ-yı ‘âlîsinden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesinden 11 Cemâziye’l-âhire Sene (1)309 (12 Ocak 1892) târîhli tezkire-i husûsiyye ile teblîğ kılınmış olmağla ber-mantûk-ı (6) emr ü fermân-ı Hümâyûn îfâ-yı muktezâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 12 Cemâziye’l-âhire Sene 1309 ve fî 1 Kânûn-ı sâni Sene 1307 (13 Ocak 1892).

Sadr-ı a‘zam ve Yâver-i ekrem
(İmzâ)

52 BOA. İ.DH. 1268-99679.

(Alt Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) İrâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhîye mübelliğ olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesiyle muhabereye şâmil olub leffen takdîm kılınan tezkire cevâbında işbu şu'benin teşkîli (3) için elsine-i muhtelifeye aşnâ memûrlar tedârik ve istihdâm olunmak üzere senevî yüz sekiz bin gurusu lüzûm gösterilmiş ve infâz-ı hükm-i irâde-i seniyye-i müterettib zimmet memûrin ve 'ubûdiyyet (4) bulunmuş olub ancak memâlik-i ecnebiyyede bu gibi şu'abâtın vücûdu oralarca evrâk-ı havâdisin sansür usûlüne tâbi' olmamasından münba'is olarak hâlbuki bizce gazeteler 'umûmen (5) sansür edilmekle berâber sansür memûruna gösterilmeksizin şâyed bir şey yazacak olurlar ise bunun derecesine göre gazetenin ta'tîli veyâhûd tevbîhât icrâsı gibi mu'âmelâtda zâten (6) teftîş ve mu'âyene vazîfesiyle mükellef olan matbû'ât-ı dâhiliyye ve hâriciyye idârelerine ve resâil-i mevkûtenin teftîş ve mu'âyenesi dahi Ma'ârif Nezâret-i Celîlesine 'âid ve işbu teftîşâtta (7) devâm ve intizâm mu'âmelâta kâfi bulunmasına ve hâl-i hâzır Hazîneye nazaran yine her ne vechle irâde-i seniyye-i cenâb-ı Cihânbanî şeref-sudûr buyurulur ise hikmet-i isâbet anda olacağı der-kâr olmağla (8) ve şu'be-i mezkûrenin teşkîli hâlinde salifü'l-beyân yüz sekiz bin gurusun açıktan Hazîne-i Celîlece Zabtiyye bûdcesine 'ilâvesi muktezâ bulunmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 2 Receb Sene (1)309 ve fî 20 Kânûn-ı sâni Sene (1)307 (1 Şubat 1892).

**Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)**

(Alt Kısım)

(1) Devletlü Efendim Hazretleri

(2) Müfâd-ı cevâb-ı devletleri ma'lûm-ı senâverî olarak matbû'ât-ı dâhiliyye idâresinin muhassasâtı ne kadar olduğunun dahi iş'ârı ve memûrince miyânında bu işi idâre edebilir (3) zevât var ise isimlerinin beyân ve izbârı husûsuna himmet buyurulması siyâkına terkîm-i cevâba ibtidâr ve mezkûr tezkire i'âde kılındı efendim. Fî 7 Receb Sene 1309 ve fî 26 Kânûn-ı sâni Sene 1307 (6 Şubat 1892).

**Sadr-ı a'zâm ve Yâver-i ekrem
(İmzâ)**

(Alt Kısım)

- (1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Medlûl emr ü cevâb-ı ‘âlî-i fehîmâneleri rehîn-i îkân-ı çâkerî oldu
matbû‘ât-ı dâhiliyye kaleminin muhassasât-ı şehriyyesi dokuz bin elli
guruşdan ‘ibâret olduğu ve memûrîn-i müstahdemenin

(Belgenin devamı)

- (1) ancak vâzîfe-i mu‘ayyene-i matbû‘âtı rüyet ve temşiyete yetiştirdikleri
muhât-ı ‘ilm-i sâmi-i hıdv-i a‘zamîleri buyuruldukda emr ü fermân
hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 10 Receb Sene (1)309 ve fî 28 Kânûn-ı sâni
Sene (1)307 (9 Şubat 1892).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

(Alt kısım)

- (1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Medlûl-ı cevâb-ı devletleri ma‘lûm-ı senâverî olarak Zabtiyye
Nezâretinde teşekkül edecek şu‘be dahi vazîfe-i matbû‘ât ile iştigâl
edeceğine göre Matbû‘ât-ı Dâhiliyye İdâresinden lüzûmu (3) kadar
memûrun şu‘be-i mezkûreye memûr edilmesi hakkında vâki‘ olacak
mütâla‘a-i devletlerinin iş‘ârına himmet buyurulması siyâkında terkîm-i
hâmiş ibtidâr kılındı efendim. Fî 15 Receb Sene (1)309 ve fî 2 Şubat Sene
(1)307 (14 Şubat 1892).

Sadr-ı â‘zam ve Yâver-i ekrem
(İmzâ)

(Alt kısım)

- (1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Mantûk-ı emr ü cevâb-ı sâmi-i Sadâret-penâhîleri rehîn-i îkân-ı ‘âcizi
oldu zâten yedi sekiz neferden ‘ibâret olan Matbû‘ât-ı Dâhiliyye hulefâsının
(3) kısm-ı küllîsi elsine-i muhtelifede çıkan evrâk-ı havâdisin kable‘t-tab‘
mu‘âyenesi gibi vezâif-i mühimme ile meşgûl olmasına nazaran evvelki
cevâb-ı ‘âcizânemde dahi (4) beyân olduğu üzere bunlardan mezkûr
şu‘be için memûr tefrîkine maslâhaten imkân görünmediği muhât-ı ilm-i
‘âlî-i hazret-i vekâlet-penâhîleri buyuruldukda (5) ol bâbda emr ü fermân
hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 16 Receb Sene (1)309 ve fî 3 Şubat Sene
(1)307 (15 Şubat 1892).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

Nezâret-i Zabtiyye

3

Huzûr-ı Ma‘âlî-mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Avrupa devlet ve hukûmetleri polis nezâretlerindeki politika şu‘beleri tarzında Dâire-i Zabtiyyede teşkîli muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhîden olan Polis Şu‘besinde istihdâmı lâzım gelen (3) lisân-âşnâ memûrların Matbû‘ât-ı Ecnebiyye Kaleminde müstahdem bulunan ketebeden alınmak üzere naklî mümkün olan yedi efendinin derece-i ma‘lûmât ve mikdâr-ı ma‘âşlarına dâir Matbû‘ât-ı Ecnebiyye Müdîri ‘Atûfetlû Macid (4) Beyefendi hazretleri tarafından bi’t-takdîm taraf-ı sâmi‘i cenâb-ı Sadâret-penâhîyelerinden tevdî‘ ve i’tâ buyurulan defter üzerine mûmâileyhümden Begos Zeki ve Manas Efendilerle Musa Kazım ve İbrahim Beylerin (5) nakli münâsib görülmüş ve muahharen Mîr-i müşârünileyhden alınan tezkirede Zeki Efendi’den mâ‘adâsı sinn-i vefîreden beri Hâriciyye Nezâret-i Celîlesinden hidmet ve emekleri sebk eylediğinden ba‘de-mâda Nezâret-i (6) müşârünileyhâda tefeyyüz ve terakkiyi ârzû etmekte bulunduklarından ve kendilerinin bütün bütün Dâire-i Zabtiyyeye naklleri bi’l-âhire mağdûriyyetlerini mucîb olacağından bahsle Matbû‘ât-ı Hâriciyye Kaleminden (7) külliye fekk-i irtibâtları cihetine gidilmeyerek yine mezkûr kalemde mukayyed ve imkânın müsâ‘adesi dâiresinde orada dahi müstahdem olmalarına ve ma‘âş-ı âsliyyelerini Nezâret-i müşârünileyhâdan olub Dâire-i Zabtiyyede (8) ‘ilâve-i memûriyyet olarak istihdâm ve ma‘âşlarının biner guruşa iblağıyla zamâimin Nezâret-i ‘âcizîden verilmesine müsâ‘ade buyurulmasını ve müceddeden ve terfî‘an rütbe ve nişânlar tevcih ve ihsânıyla taltîflerini isti’tâf (9) etmekte bulundukları ve mûmâileyhüm iki tarafda birden istihdâmları emsâl-i ‘adîdesine nazaran mümkünâtıdan bulunduğu iş‘âr olunmuş ise de bunların iki dâirede birden istihdâmları muvâfık-ı hâl ve maslahat olmadıktan başka (10) mezkûr şu‘benin Avrupa polis nezâretlerindeki politika şu‘belerine kıyâsen teşkîli emr ü fermân buyurulmasına nazaran mezkûr şu‘benin yalnız sansür mu‘âmelâtıyla iştigâl etmeyib zâbita-i siyâsiyye vazîfesiyle (11) dahi mükellef olacağı anlaşılıb şu hâlde alınacak memûrünün ez-her cihet şâyân-ı emniyyet ve i’timâd olmaları iktizâ edeceğinden ve Matbû‘ât-ı Dâhiliyye Kaleminde dahi şu‘be için verilecek memûr bulunmadığı (12) müdîrinin ifâdesinden

müstefâd olduğundan suver-i ma'rûzaya nazaran her ne vechle emr ü irâde buyurulur ise hükm-i 'âlisine tevfk-i mu'âmele olunacağı ma'rûzdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 21 Şa'bân Sene 1309 ve fî 8 Mart Sene 1308 (21 Mart 1892).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Yıldız Serây-ı Hümayûnu
Başkitâbet Dâiresi
5766

(1) Avrupa'da olduğu gibi politik şu'besi tarzında Bâb-ı Zabtiyyede bir polis şu'besi teşkîli için (2) senevî yüz sekiz bin gurus sarfına lüzûm gösterilmiş olup ma'a-mâ-fih memâlik-i ecnebiyyede bu (3) gibi şu'abâtın vücûdu oralarca evrâk-ı havâdisin sansür usûlüne tâbi' olmamasından münba'is (4) olarak burada gazeteler sansür memûrlarına gösterilmeksizin ve resâil-i mevkûte dahi Ma'ârif (5) Nezâret-i Celîlesince tedkîk edilmeksizin basılmamakda olmasına göre işbu teftîşâtın intizâm-ı (6) mu'âmelâta kâfî olduğu ifâdesini ve ol bâbda ifâdât-ı sâireyi hâvî Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinin (7) muhâbereli tezkiresinin leffîyle istîzân emr ü fermân-ı Şâhâneye dâir resîde-i dest-i ta'zîm olan (8) fî 27 Şa'bân Sene (1)309 târîhli tezkire-i cevâbiyye-i Sadâret-penâhîleri melfûflarıyla lede'l-'arz manzûr-ı 'âlî-i hazret-i (9) Pâdişâhî oldu Memâlik-i Şâhâne umûr-ı dâhiliyye ekseriyyâ umûr-ı hâriciyye ile münâsebet (10) peydâ etmekde olduğu gibi zâbitaya 'âid husûsât dahi 'aliyyü'l-ekser politikaya ta'alluk (11) etmekde olup ahîren vâki' olan Volkoviçin cerhi mâddesi bu kâbilden olduğundan (12) ve binâen 'aleyh biri politika ile mahlût-ı husûsât ve vukû'ât ve cinâyâta bakmak diğeri (13) vukû'ât-ı 'âdiyye ile iştigâl eylemek ve îcâbı takdîrinde yekdiğerine mu'âvenet etmek (14) üzere Bâb-ı Zabtiyyede Zabtiyye Nâzırının taht-ı nezâretinde olarak iki şu'be teşkîli her (15) cihetle mûcib fevâid ve muhasenât olacağından memleketin âsâyiş ve inzibâtının hüsn-i muhâfaza (16) ve idâmesi esbâbı der-pîş nazar-ı dikkat edilerek ve Zabtiyye Nizâmâtı gözden geçirilerek (17) her iki şu'benin teşkîlât ve vezâifine dâir esâslı birer lâyiha kaleme almak üzere Dâire-i (18) Zabtiyyede müşârünileyh Zabtiyye Nâzırının taht-ı riyâsetinde Polis Müfettişi Mösyö Bonin ile (19) polis umûrunda

vukûf ve ma'lûmâtı olan zevât-ı sâireden mürekkeb bir komisyon teşkîl (20) olunması ve komisyon-ı mezkûrdan tanzîm olunacak lâyihaların ba'de Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâca (21) dahi müzâkere olunmak üzere ol emrde sûret-i husûsiyyede 'arz-ı 'atebe-i'ulyâ kılınması (22) şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî îcâb-ı 'âlîsinden olmağla ve sâlifü'z-zikrle (23) muhâbereli tezkire ve melfûfu leffen taraf-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine i'âde kılınmağla ol bâbda emr ü fermân (24) hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 28 Şa'bân Sene (1)309 fî 15 Mart Sene (1)308 (28 Mart 1892).

(İmzâ)

46⁵³

Dersaadet ve diğer vilayetler polislerinin arttırılması hakkında Zaptiye Nezaretince gösterilen lüzum üzerine Bağdat polislerinin arttırılmasına dair evrâkın iade kılındığının bildirilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 46 • Sayfa: 462)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi		Târîh-i Tebyîz 'Arabî Rûmî
3 14		20 Mart Sene (1)308 (1 Nisan 1892)	Şûrâ-yı Devlet Riyâseti Vekâlet-i Celîlesine	9 Ramazan Sene (1)309 (7 Nisan 1892)
				25 Mart Sene (1)307
			(1) Mufâd-ı iş'âr-ı 'âlî-i âsafâneleri ve evrâk-ı melfûfa müeddâları ma'lûm-ı 'âcîzi oldu Der-Sa'âdet (2) ve vilâyât polislerinin tezyîd-i mikdârı hakkında Zabtiyye Nezâreti 'Aliyyesince gösterilen lüzûm üzerine ba'zı mütâlâ'ât (3) derc ve 'ilâvesiyle keyfiyyet akdemce makâm-ı sâmi-i Sadâret-penâhiye iş'âr kılınmış olunmuş ve 'umûmu hakkında (4) Meclis-i Mahsûs-ı Vûkelâca verilecek karâr sırasında Bağdad polislerinin tezyîdi mâddesi (5) dahi mevzû'-ı mevki' müzâkere edileceği tabî'î görünerek bulunmuş olmağla ola olarak o olmasıyla (6) bulunmuş olmağla ve evrâk-ı mezkûre takımıyla i'ade kılmağla kılınmış olmağla ol bâbda.	

47⁵⁴

Asayişin temin edecek iki şubenin teşkili, müfettişlerin lisan bilmeleri, polislerin maaşlarının muntazaman verilmesi gibi hususlara dair zabtiyede yapılması gereken ıslahatlar.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 47 • Sayfa: 463)

Sayfa 1

‘Atebe-i ‘Ulyâ-yı Cenâb-ı Tâcdârîlerine Ma‘rûzdur

(1) Bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhîleri Bâb-ı Zabtiyyede teşekkül eden komisyon (2) tezekkür edeceği icrâât-ı ıslâhiyye hakkında kullarından bir lâyiha istemiş olmağla (3) şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı Hümâyûn-ı Mülûkâneleri ma‘lûm-ı ‘âcîzi oldukda (4) melfûfen takdîm hâk-i pâ-yı ma‘âlî-i ihtivâ-yı cenâb-ı Zillullâhîleri eylediğim (5) lâyihanın tahrîrine müsâra‘at ettim. Tertîb olunan iki şu‘benin (6) vezâif ve hidemâtı başka başka olacaktır. Birinci şu‘benin zât-ı (7) şevket-simât hazret-i Mülkdârîleri ve Devlet-i ‘Aliyyeleri uğrunda pek mühim (8) vazîfeleri bulunacaktır. Sadâkat ve gayret ve vukûfca mazhâr-ı emniyyet-i (9) Şâhâneleri olmuş ve lisân-âşnâ bir müdür tarafından idâre olunması (10) muktezîdir. Bu şu‘beye mensûb müfettişler dikkat ve i‘tinâ ile intihâb (11) olunmalıdır idârenin hâricinde yabancılara ihtiyâc bırakdırmamak (12) ve her işe kifâyet edilmek üzere hepsinin ayrı ayrı birer (13) ecnebî lisânı bilmeleri dahi lâzımdır böyle bir idâre mükemmelen tertîb (14) ve müstakîm memûrlar ta‘yîn buyurulduğu hâlde pek ziyâde istifâde (15) buyurulacağı i‘tikâdındayım işbu sınıf-ı zâbıta memûrlarına (16) Hukûmet-i seniyyelerinin her türlü hidemâtını îfâ ettirmek ve vazîfe (17) lerini sû-i isti‘mâl etmelerine mahall bırakmamak için müstevfî ve muntazam (18) ma‘âşât tahsîs buyurulmağla berâber ‘ibret- âmîz müessir mücâzâtlar (19) olmalıdır.

Sayfa 2

(1) Komisyon bûdçenin vûs'atini tedkîk ettikten sonra müdür ile (2) müfettişlere tahsîs kılınacak ma'âşâtın mikdârını müzâkere eyleyecektir. (3) Her müfettiş lâ-akall iki lisân bilecektir.

(4) İkinci Şu'be halkın emniyyet ve âsaiyi vazîfesiyle mükellef bulunacak (5) ve hidemâtı birinci şu'benin hidemâtına müşâbih olmayacaktır. Bunlar (6) kâtil ve cânîleri tevkîf, kalbazarları taharrî ve zâbıta-ı 'adliyyeye müte'allik (7) ahvâl ve cerâime nezâret gibi işler göreceklerdir bu iki şu'be (8) hidemâtının zekî ve sâdık memûrlara tevdi'i ve ma'âşlarının (9) muntazaman i'tâsı ve bâ-husûs müdürlerin ma'iyetlerini bilâ-hicâb (10) tekdîr edebilecek sûrette ciddî ve nâmûslu olmaları îcâb (11) eder.

(12) Zâbıta-ı Şâhânelerinin bu yolda ıslâhâta kati'yyen ihtiyâcı (13) vârdır zirâ bugünkü hâlinde polis ne zât-ı kudsiyyet-simât (14) cenâb-ı Pâdişâhîlerinin menâfi'-i mu'azzezine nede Devlet-i 'Aliyyelerinin (14) menâfi'ine hizmet edecek hâlde değildir. Polis memûrları (15) vazîfelerini îfâ edememektedir san'atlarından heves ve istikâmetle (16) çalışan pek azdır.

(17) Son derecedeki hissiyyât-ı 'ubûdiyyet ve fedakârımın ve duâ-yı (18) temâdi-i . 'ömr ü şevket-i mukaddese-i velî-i ni'amîlerinde kusûrum olmadığının (19) mazhar-ı i'timâd-ı Şâhâneleri buyurulmasını istirhâm ederim fermân. Fî 5-17 Mayıs Sene 1(308) (17-29 Mayıs 1892).

(İmzâ)

Bonin

Tercüme eden kulları

Said

(Mühür)

(Selestin Bonin)

Sayfa 3

**(Emniyyet ‘Umûmiyye)
Yâhûd (Âsâyîş-i ‘Umûmi)
Birinci Şu‘be**

- 1 Şu‘be müdîri
2 Kâtib ve mütercim
1 Mukayyid
1 Mukayyid mu‘âvini
12 Muhtelif lisânlara vâkîf zâbıtâ müfettişi

Vezâifi

(1) Zabtiyye Nâzırı nezdinde nöbet. (2) Mevrûdâtın kabûlu, güşâdı ve kaydı. (3) Osmanlı ve ecnebî gazetelerinin mu‘âyesesi. (4) Mekâtib ve sâir evrâkın tercümesi. (5) Telgrafnâmelerin irsâl ve kabûlü. (6) Politikaya ve âsâyîş-i ‘umûmîye dâir mesâlih. (7) Hukûmetin muhâfaza-i emniyyeti. (8) Evrâk-ı siyâsiyyenin tedkîki. (9) Hafî şirketler hafî fesâd tertîbâtı (komplo) sû-i kasdler. (10) Ve bunlardan mütevellid ta‘kîbât-ı kânûniyye. (11) Muhâfaza-ı emniyyet-i ‘umûmiyye’ye dâir olan kavânîn ve o evâmirin icrâsı. (22) Ecnebîlerin seyâhat ve âmed ü şüdleri. (23) Îcâd ve tesîs istid‘âlarının kabûlü.

Sayfa 4

(1) Şirket ve ictimâ‘ ve i‘âne-i muhtâcîn-i cem‘iyyet ve lu‘bları ve ziyâfetle (2) ve şenlikle ve ‘umûmî cem‘iyyet-i şebâneler için ruhsat-ı istid‘ânâme (3) lerinin kabûl ve tedkîki. (4) Ziynet ve sâir eslihanın ticâreti (5) esliha idhâl ve imrârı. (6) Her türlü ecsâm ve mevâdd-ı müştâ‘ile ve edevât-ı harbiyye. (7) Otel ve hâne ve odalar ve mefrûş dâireler ve hâneler (8) îcâra vermek isteyenlerin istid‘âlarının kaydı. (9) İş bu mahallerde ecânibin gelib gitmesi. (10) Matba‘a ve kitâbcılar hakkındaki kavânin ve nizâmâtın icrâsı. (11) Gazete furûhtu. Evrâk-ı matbû‘a ve tesâvîr ve sâire (12) Nakl ve tevzî‘i (13) Tiyatrolar tefûş ve mu‘âyesesi. (14) Î‘lân ve yaftalarla i‘lâncılar. (15) İstid‘â-yı tâbî‘iyyet eyleyenlere hakkında tahkîkât. (16)

mevkûf olmayan ecnebîlerin Memâlik-i Şâhânedan ihrâcı tekîfî. (17) Şimendüfer istasyonlarıyla vapur iskelelerinde pasâport mu‘âyenesi.

Sayfa 5

(Emniyyet-i ‘Umûmiyye)

Yâhûd (Âsâiş-i ‘Umûmî)

İkinci Şu‘be

Bir şu‘be müdürî

2 Kâtib

12 Polis müfettişi

Vezâifi

(8) Henüz taraf-ı müstantikden ahz ü girift emri verilmemiş (9) olub ihbâr edilen ve henüz bilinmeyen erbâb-ı cinâyet ve (10) cünhanın taharrîsi. (11) Her nev‘ sahtekârların şerîklerinin taharrîsi. (12) Tahkîkât ve ma‘lûmâtın heyet-i ‘adliyyeye irsâli. (13) Piyangolar, cemi‘iyyetler, kûlûbler ve kumârhâneler ile sukakda (14) Kumâr oyunları icrâsına dâir tahkîkât. (15) İntihârlar ile kazâen vukû‘ bulan vefeyât hakkında tahkîkât. (16) Fuhşîyyât-ı memnû‘a ve hafîyyenin ve mugâyir-i âdâb resimler satılmasının (17) taharrîsi. (18) Fûhşîyyât ile ahlâk-ı ‘umûmiyyeyi münhall ahvâlin men‘i. (19) Hidmetkârân ve sâir hademe dâireleri (20) nakl ve teşrîh-i ihbâr.

Sayfa 6

(1) Esliha-i nâriyye ta‘lîm ve tecrübesi. (2) Fişenk ve donanma fişengi depoları. (3) Barût furûhtu. (4) Barût ve sâir mevâdd-ı müşteilenin nakli nezâreti. (5) Pûllara dâir mugâyir nizâm-ı harekât. (6) Kilidsiz anahtar furûhtu. (7) Tiyatro ve konserlerin ve meşrûbât dükkanlarının emniyyet-i ‘umûmiyye (8) nokta-i nazarından taht-ı nezâretde tutulması. (9) müstantikin tevkîf-i müzekkiresinin ve ahz ü girift emirlerinin ve (10) i‘lâmâtın ve kâffe-i ‘adliyye emirnâmelerinin icrâsı. (11) Gâib olanların taharrîsi. (12) Ta‘kîb ve taharrî edilen eşhâs hakkında vilâyât-ı idâre-i dâhiliyye (13) ve ‘adliyyesiyle muhâberât. (14) Bi‘l-cümle Mülkiyye ve ‘Askeriyye mehâkemelerinden sâdır olan mahkûmiyyetlerin cem‘i ve (15) tertîb üzere kayd ve muhâfazası. (16) Maznûnların zâbıtâ-ı ‘adliyyeye

sevâbık-ı âhvâl ve mahkûmiyyetlerine dâir hükkâm (17) ma‘lûmât-ı lâzime verecek kayd varakaları ‘itâsı. (18) Lakab ve yanlış ism ve sahte nâmların tedkîki. (19) Tahliye-i sebîllerinden sonra mevkûfların tecessüs ve ta‘kîbi yolunda tedâbir. (20) Bu yolda ki ecnebîlerin hudûda kadar taht-ı muhâfazaya alınması. (21) Kadın ve erkek kabûl eden ebelere nezâret. (22) ‘Îllet-i sâriye ve müstevliyenin derece ve esbâb-ı zûhûru hakkında tahkîkât. (23) Yangınlar ve sebep-i zuhûrları hakkında tahkîkât ve taharriyyât. (24) Zâbıtâ-ı ‘Adliyye fotoğrafhânesinin idâresi.

Jandarma ve Zaptiye zabitanının polis vazife alanına müdahale etmemeleri tebligat-ı sabıkadan olmasına rağmen buna riayet edilmediğinden, bu konuda tahkikat icrasıyla gerekli tedbirlerin alınarak uygulanmasına dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 48 • Sayfa: 469)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî	Tesvîdî Târîhi	Adana Vilâyet-i 'Aliyyesine	Tebyîzi Târîhi	
				'Arabî	Rûmî
Birleşdi 221 189		Fî 19 Temmuz Sene (1)308		13 Muharrem Sene (1)310 (7 Agustos 1892).	25 Temmuz Sene (1)308
214			(1) Jandarma ve zabtiyye zâbitânın polis vezâifine müdâhele etmemeleri teblîgât-ı sâbıka iktizâsından olduğu hâlde ekser mahallerde (2) ve 'ale'l-husûs vilâyet-i 'aliyyeleri zâbita memûrları doğrudan doğruya polis vazîfesine müdâhale ile polisce hasbe'l-icâb celb (3) ve tahliye olunan kesânı tutûb tevkîf ve polis 'aleyhine teşvîk etmek gibi ahvâle cûret ettikleri haber alınmış bu ise polis mu'âmelâtını (4) işkâl ve mültezem-i 'âlî olan inzibâtı ihlâl edeceği cihetle kat'ıyyen câiz olamayacağı 1 Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesinden alınan iki kıt'a tezkirede izbâr edilmiş (5) kılınmış olmağa ve mezkûr jurnal leffen tesyâr kılınmış olmağa zâbitân-ı mûmâileyhümün vazîfe-i hilâfında polis mu'âmelâtına müdâhelâtda bulunmamaları zımnında lâzım gelenlere teblîgât-ı (6) ekîde icrâsı ve mezkûr jurnal mündericâtına nazaran tahkîkât-ı lâzime icrâsıyla iktizâ-yı hâlin îfâsı husûsuna himem-i 'aliyyeleri der-kâr buyurulmak bâbında.		

Rüsumat Deniz muhafaza memurları tarafından liman dairesinde bulunan revolver silahlarının Zaptiye Nezaretince polislere verilmesi talebinin Sadarete sunulduğuna dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 49 • Sayfa: 470)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzî ‘Arabî Rûmî
142	Fahreddin	1Temmuz Sene (1)308 (13 Temmuz 1892)		3 Muharrem Sene (1)310 ve 15 Temmuz Sene (1)308 (27 Temmuz 1892)
27 1			(1) Rüsûmât Deniz Muhâfaza Memûrları tarafından Liman Dâiresi önü taratdırıldıkda bir çuvâl derûnunda elli altmış kadar (2) revolver çıkarıldığı haber alınıp bunun Mumhâne İskelesinin kırk yedi numarolu sandâlyla mukaddemce çend-gün-mukaddem (3) kaçırılırken muhâfaza memûrları tarafından der-dest olunacağı sırada sandâlcı tarafından denize atılmış olan iki çuvâldan (4) biri olduğu anlaşıl原因 Tophâne-i ‘Âmireye teslîmi tabî’î ise de mezkûr revolverlerin Tophâne-i ‘Âmirece pek de işe (5) yaramayıb polisler için isti‘mâle elverişli olması memûl bulunmasına ve zâten polislerin ekserisinde silâh bulunmamasıyla (6) silâhsız ifâ-yı vazîfece müşkilât çekilmekde olmasına binâen bunlar ‘askerce işe elverişli olmadığı hâlde (7) polis için mübâyâ’a olunacak revolverlerden sarf-ı nazar olunarak Hazînecede istifâde hâsıl olmak üzere mezkûr revolverlerin (8) Dâire-i Zabtiyyeye gönderilmesinin muvâfık ve maslahat olacağı hakkında Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesinden meb’ûs 18 Haziran Sene (1)308 (30 Haziran 1892) târîh ve yüz kırk (9) iki numarolu tezkire leffen takdîm kılınmış (10) ve ber-vech-i iş‘âr mezkûr revolverler ‘asâkir-i şâhânece işe elverişli değit ise olmadığı hâlde bunların polisler tevzî’ (11) olunmak üzere Dâire-i Zabtiyyeye gönderilmesinin Tophâne-i ‘Âmire Müşîriyyet-i Celîlesine emr ü izbârı münâsib mûtâla’a olunmuş (12) ise de ifâ-yı muktezâsı her hâlde mütevakkıf-ı rey-i rezîn-i ‘âlfî-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleridir ol bâbda.	

Rüsumat deniz muhafız memurları tarafından bulunan ve kaçak olduğu tespit edilen revolver marka silahların polislerce kullanılmak üzere muayene için Tophane-i Amireye gönderilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 50 • Sayfa: 471)

Dâhiliyye Mektûbi Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır.

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	Târîh-i Tebyîz ‘Arabî Rûmî	
				Fî 11Safer Sene (1)310	Fî 22 Ağustos Sene (1)308 (3 Eylül 1892)
91 9 1	Fahreddin	12 Ağustos Sene (1)308 (24 Ağustos 1892)			
11 taraf-ı sâmi-i Sadâret-penâhiye takdîm olunub havâle buyurulan tezkirede			(1) Rüsûmat Deniz Muhâfaza Memûrları tarafından Liman Dâiresi önü—taratdırıldıkda önünün taratdırıldığı sırada bir çuvâl derûnunda çıkarılan (2) elli altmış kadar revolverin ‘askerce işe elverişli olmadığı hâlde polis için mübâya’a olunacak revolverlerden (3) sarf-ı nazar olunarak Hazînecede istifâde hâsıl olmak üzere mezkûr revolverlerin Dâire-i Zabtiyyeye gönderilmesi (4) hakkında vâki‘ olan iş‘âr-ı ‘âlîleri üzerine bi’l-muhâbere Tophâne-i ‘Âmire Müşîriyyet-i Celîlesinden ahnan cevâbda 11 (5) ba‘dehu îcâbına bakılmak üzere ol emrde mezkûr revolverlerin li-eclî’l-mu‘âyene Tophâneye gönderilmesi lüzûmu (6) izbâr edilmiş olmağla ana göre îfâ-yı muktezâsı bâbında ve keyfiyyetin inbâsı bâbında. Fî 3 Ağustos Sene (1)308 (15 Ağustos 1892). Tezkire-i Tophâne		

Trabzon vilayeti polis efradına ait koşuşların tamiri için gerekli olan meblağın Zaptiye bütçesine tahsis edilerek karşılanması gerektiği hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 51 • Sayfa: 472)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Târîh-i Tebyîz	
				‘Arabî	Rûmî
2962 24		Fî 26 Teşrîn-i sâni Sene (1)308 (8 Aralık 1892)	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhiye	28 Cemâziye’l- evvel Sene (1)310 (18 Aralık 1892)	Fî 7 Kânûn-ı evvel Sene (1)308
11 taşra polis tahsisâtının Dâhiliyye bütçesinden bi’t-tasarruf Zaptiyye bütçesine ‘ilâve olunduğu sırada polislerin ikâmet edeceği mahaller inşâât ve ta’mîrâtı için mezkûr bütçeye bir günâ akçe idhâl edilmediği cihetle			(1) Trabzon Vilâyeti polis efrâdına mahsûs koşuşun iki bin dokuz yüz guruşla lüzûm-ı ta’mîri Vilâyet-i müşârûnileyhâya (2) bâ-tahrîrât bildirilmesi üzerine ol bâbda Zaptiyye Nezâret-i ‘Âliyyesiyle bi’l-muhâbere alınan cevâbda 11 (3) bu gibi masârifin karşıtlık olunduğu Zaptiyye tahsisâtında tesviyesi kâbil (4) olamayacağından Dâhiliyye ta’mîrât terfîbinden sarf ve mahsûbu lâzım geleceği gösterilmiş ve lede’l-havâle vilâyet muvâzenelerine dâhil bulunan inşâât (5) ve ta’mîrât masârifî karşılığı üç yüz dört ve üç yüz altı senelerinden i’tibâren yüzde yirmi ve on sekiz (6) tenkîhâtından dolayı cüzî kalarak dâhiliyyeye ‘âid masârifâtın tesviyesine bile gayr-ı kâfi olmasına ve her dâire masrafını (7) dahi kendi muvâzenesi dâhilinde bulunan tertîbâtından tesviye etmesi muvâzene-i ta’lîmâtı iktizâsından olmakla berâber Vilâyet-i (8) müşârûnileyhâ polis koşuşunun masârif-i ta’mîriyyesi olarak sarfı istîzân olunan iki bin dokuz yüz seksen guruşun (9) dahi cüzîyyet mikdârına nazaran meblağ-ı mezbûrun üç yüz sekiz senesi polis muhassasât-ı ‘umûmiyyesinin sene âhîrinde rüyet (10) olunacak hesâb-ı kat’iyyesinde zuhûr edecek tasarrufâtından koparılması ve üç yüz dokuz senesinden i’tibâren Zaptiyye muvâzenesine (11) ta’mîrât için münâsib mikdâr akçe tahsîsi husûsunun Şûrâ-yı Devletce lüzûm-ı tezekkürü cânib-i muhâsebeden ifâde 15 kılınmış olmağla (12) icrâ-yı îcâbî menût-ı müsâ’ade-i ‘aliyye-i hazret-i Sadâret-penâhileridir ol bâbda.		
15 ve muhâbereyi hâvî olan tezkire leffen vilâyetin tahrîrâtıyla ma’an takdîm ve firistâde.					

Sivas vilayetinde görevli polis ve zabtiye efradının miktarı ile diğer vilayetlerde bulunan jandarma ve zabtiyelerin miktarları ve tahsisatlarının sorulmasına dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 52 • Sayfa: 473)

İmzâ buyurulmuşdur

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Müsteşârlığına

Elden

(1) Vilâyât-ı muharrerrede müstahdem polis ve zabtiyye (2) efrâdının zamm ve tezyîdi hakkında taraf-ı (3) vâlâ-yı Ser‘askerîden vârid olub (4) Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ evrâkı miyânında (5) bulunan altı ve ol bâbda Dâhiliyye (6) Nezâret-i Celîlesiyle Sivas Vilâyetinden (7) meb‘ûs üç kıt‘a tezâkir ve tahrîrât (8) melfûfâtıyla ma‘an irsâl kılınmış (9) ve jandarma ve zabtiyyenin başka başka tahsîsât-ı ‘umûmiyyeleriyle efrâdı mikdârının ve Memâlik-i Şâhâne’nin hangi cihetlerinde jandarma (10) ve hangi mahallerinde zabtiyye istihdâm olunmakda bulunduğunun ve jandarma ve zabtiyye neferât ve zâbitânından beherinin tahsîsâtı beynindeki (11) farkın neden ‘ibâret olduğunun bildirilmesi hakkında sebk eden iş‘âra cevâben o yolda îzâhâtı hâvî tanzîm etdirilen (12) iki kıt‘a cedvelin gönderildiğine dâir vârid olan 8 Şevval Sene (1)310 (25 Nisan 1893) târîh ve yetmiş sekiz numarolu tezkire-i ‘aliyye-i Ser‘askerî mezkûr (5) cedvellerle berâber leffen irsâl sûy-ı ‘atûfîleri kılmağın komisyonca tedkîkât-ı lâzimenin icrâsına himmet olunması siyâkında tezkire. Fî 12 L. Sene (1)310 (23 Nisan 1893).

İşâret-i ‘aliyye-i cenâb-ı Sa‘dâret-penâhî efendiye.

Jandarma ve polise ait ıslahat konularını tetkik ve müzakere etmek üzere Dahiliye Nezareti Müsteşarının başkanlığında Dahiliye ile Zaptiye Nezareti ve Jandarma Dairesi memurlarından birer kişiden oluşacak komisyona dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 53 • Sayfa: 474)

	Evrâk Numerosu	Husûsî Numerosu		
9 Şevval Sene (1)310 (26 Nisan 1893)	166	278	Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine	14 Nisan Sene (1)309
(1) Jandarma ve polis ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâne her vilâyetde lüzûmu kadar polis istihdâm (2) olunmak ve bundan dolayı bûdçeye bir şey zamm olunmayıp jandarmadan işe yaramayan kısmının ihrâcıyla (3) hâsıl olacak tasarrufdan telâf-i mâ-fât edilmek ve jandarma ve polise ‘âid vesâil-i ıslâhiyye tedkîk (4) ve bi’l-etrâf müzâkere-i keyfiyyet olunmak üzere ol emr de Nezâret-i Celîleleri Müsteşârı ‘Âtûfetlû (5) Beyefendi hazretlerinin taht-ı riyâsetinde Mâliyye ve Zabtiyye Nezâretleriyle Jandarma Dâiresi memûrîninden birer zâtdan (6) mürekkeb bir komisyon teşkîli lede’l-istizân mûcibince ifâ-yı muktezâsı ve Vilâyât-ı Şâhânenin kâffesinde (7) münâsib mikdâr polis ve jandarma bulunmak lâzım geldiği hâlde ba’zı vilâyetlerde polislerin mevcûdu gayet (8) az olduğu ve jandarmalara gelince bunların dahi ekserîsinin memûrîn-i mülkiyye hânelerinde sâysislik bağçevânlık (9) uşaklık ve harem kethüdâlığı gibi hizmetlerde istihdâm olundukları ba’zılarında müsinn ve işe yaramaz bulunduğu (10) istihbâr buyurulmakta olduğuna polisler ile jandarmaların yekdiğeri ile mütenâsib bir mikdârda bulunmalarının ve bunların (11) şunun bunun hizmetinde kullanılmayarak kendi vazîfe-i asliyyeleriyle iştigâl etmelerine be-gâyet dikkat olunması (12) husûslarına dahi bir karâr verilerek işbu karâra ri’âyet edilmesi cihetinde taht-ı temîne alınması Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye-i cevâbiyye tebliğ olunan irâde-i seniyye-i hazret-i (13) Hilâfet-penâhîleri muktezâ-yı ‘âlisinden bulunmak ve komisyon-ı mezkûra devâm edecek memûrun intihâbı (14) lüzûmu taraf-ı vâlâ-yı Ser’askerî ile Mâliyye Nezâret-i Celîlesine bildirilmiş olmağla nezâret-i celîlelerince (15) ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı Hümâyûna icâbının icrâsı ve Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine tebliğ-i keyfiyyet olunması husûsuna himmet. (Belgenin devamı) İrâde-i husûsiyye mâliyyesine verilmiştir. Fî 17 Nisan Sene (1)309. (1) Taraf-ı Vâlâ-yı Ser’askeriyle Mâliyye Nezâret-i Celîlesine (2) Jandarma ve polise ‘âid vesâil-i ıslâhiyyeyi tedkîk ve müzâkere etmek üzere Dâhiliyye Nezâret-i (3) Celîlesi Müsteşârı ‘Âtûfetlû Beyefendi hazretlerinin taht-ı riyâsetinde Mâliyye ve Zabtiyye Nezâretleriyle Jandarma (4) Dâiresi memûrîninden birer zâttan mürekkeb bir komisyon bir komisyon teşkîli muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîlerinden olarak Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesiyle sâir icâb-ı devâire icrâ-yı tebliğât edilmiş bulunmuş olmağla Nezâret-i Celîlelerince dâire-i ‘askeriyye ve Jandarma Dâiresince mezkûr komisyona devâm edecek zâtn (5) intihâb ve ta’yîn buyurulması bâbında.				

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tevsîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	Târîh-i Tebyîzi	
				‘Arabî	Rûmî
278 17	Şehabeddin	17 Nisan Sene (1)309		12 Şevval Sene (1)310 17 Nisan Sene (1)309 (29 Nisan 1893).	
Tezkire-i sâmiyye-i cânib-i sâmi-i hazret-i Müsteşârîye takdîm “olunacaktır” takdîm olunmuşdur.			(1) Ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâne her vilâyetde lüzûmu kadar polis istihdâm olunmak ve bundan dolayı (2) bûdceye bir şey zamm olunmayıp jandarmadan işe yaramayan kısmın ihrâcıyla hâsıl olacak tasarrufdan (3) telâfi-i mâ-fât edilmek ve jandarma ve polise ‘âid vesâil-i ıslâhiyye tedkîk ve bi’l-etrâf müzâkare-i keyfiyyet (4) olunmak üzere ol emrde Nezâret-i ‘Âcîzi Müsteşârî ‘Atûfetlû Beyefendi hazretlerinin taht-ı riyâsetinde (5) Nezâret-i ‘Aliyyeleriyle Mâliyye Nezâreti ve Jandarma Dâiresi memûrinin birer zâtdan mürekkebe bir komisyon teşkîli (6) lede’l-istîzân mûcibince ifâ-yı muktezâ-yı ve Vilâyât-ı Şâhânenin kâffesinde münâsib mikdâr polis ve jandarma (7) bulunmak lâzım geldiği hâlde ba’zı vilâyetlerde polislerin mevcûdu gâyet az olduğu ve jandarmalara gelince (8) bunların dahi ekserîsinin memûrin-i mülkiyye hânelerinde sayıslık bağçevânlık uşâklık ve harem kethüdâlığı gibi hizmetlerde (9) istihdâm olundukları ve ba’zılarında müsinn ve işe yaramaz bulunduğu istihbâr buyurulmakda olduğundan polisler ile (10) jandarmaların yekdiğeriyle mütênâsib bir mikdârda bulunmalarına ve bunların şunun bunun hizmetinde kullanılmayarak (11) kendi vazîfe-i asliyyeleriyle iştigâl etmelerine be-gâyet dikkat olunması husûslarına dahi bir karâr verilerek (12) işbu karâra ri’âyet olunması cihetinin dahi taht-ı temîne alınması şeref-sânih olan emr ü fermân-ı Hümâyûn Cenâb-ı Mülûkâne (13) iktizâ-yı ‘âlisinden olarak taraf-ı Vâlâ-yı Ser’askerî ile Mâliyye Nezâret-i Celîlesine teblîğ-i mâdde edildiği beyânıyla (14) icrâ-yı îcâbı şeref-tevârüd eden 14 Nisan. Sene (1)309 (26 Nisan 1893) târîh ve 278 numarolu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîye izbâr kılınmış (15) olmağla ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî Nezâret-i ‘aliyyelerince münâsib birinin bi’l-intihâb mezkûr komisyona (16) ‘azîmet etmesinin kendisine teblîği husûsuna himem-i ‘aliyyeleri ma’rûz buyurulmak bâbında⁶¹.		

Trabzon şehrinin Meydan-ı Şarki cihetinde bulunan zabtiye ve polis karakolhanesinin tamiri hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 54 • Sayfa: 477)

Makâm-ı Ser'askerî

Jandarma Dâiresi

451

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Trabzon şehrinin meydân-ı şarkî cihetinde olub zabtiyye ve polislerin ikâmetine mahsûs bulunan bir katlı karagolhânenin hâl-i hâzır muhtâc-ı ta'mîr olmakla berâber üzerinede bir kat 'ilâvesine (3) lüzûm-ı kat'î görünmesine mebnî keşfi lede'l-icrâ ta'mûrât ve tevsî'âtının dokuz bin sekiz yüz otuz sekiz gurus masrafla vücûda gelebileceği vilâyet sermühendisliğinden verilen müzekkirede (4) beyân olunması üzerine keyfiyyet Meclis-i İdâre-i Vilâyetce lede'l-müzâkere masârif-i muhammene her ne kadar vilâyetin derece-i mezûniyyeti fevkinde ise de mezkûr karagolhâne meydân-ı şarkî çârşusunun vasatında (5) ve mevkî'an alçak ve gâyet rutûbetli bir mahalde olduğu cihetle oturanlar dâimâ 'ilel ü emrâza mübtelâ olageldiklerinden kolera tehdîd-i şedîdinden henüz rehâ bulan bir beldede (6) efrâd-ı zabtiyyenin o gibi mahallerde ikâmesi câiz olamayacağı geçende memûrîn-i mahsûsa ile orada bulunan Serkimyâger Hazret-i Şehriyârî Sa'âdetlü Bungofiski Paşa tarafından dahi (7) ihtâr olunmasına mebnî tehîr-i inşâsı münâsib görülememesinden nâşî mezkûr karagolhânenin üst katı lede'l-münâkasa sîm-mecîdî yirmi gurus hesâbıyla altı bin üç yüz gurus da (8) tâlibi üzerinde takarrür ederek ihâlesi bi'l-icrâ inşââtı dahi ikmâl edilmiş olduğundan mezbûr karagolhâne zabtiyye ve polislerin ikâmetgâh-ı müstereği olmak hasebiyle masârif-i (9) inşâiyyesinden nısfının polis tahsîsâtından tesviyesine müsâ'ade olunması Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine iş'âr edilmiş ise de polislerin tahsîsâtı miyânında bu misillü masârif için karşılık (10) olmamak cihetiyle buna müsâ'ade buyurulmadığından bahsle münhasıran efrâd-ı zabtiyyenin ikâmetine mahsûs olmak üzere meblağ-ı mezkûrun kâmilen Zabtiyye

62 BOA. İ.AS. 5-14.

tahsîsâtından tesviyesine mezûniyyet i'tâ ve havâlenâmesinin (11) istihsâl ve isrâsı Trabzon Vilâyet-i Behiyyesinden resen ve cevâben gelen muharrerâtta inhâ olunmuş ve sâlîfü'z-zikr karagolhânenin üst katının inşâsı lüzûm-ı 'âcil vukû'ya müstenid (12) olduğu revş-i inhâdan ve zikr olunan akçenin iskontosu bâ-tenzîl mâ'adâsı beş bin dokuz yüz seksen beş guruşdan 'ibâret olduğu olunan hesâbdan anlaşılmış (13) olduğundan meblağ-ı mezbûrun 'umûm jandarmanın üç yüz dokuz senesi bûdcesine mevzû'-ı 'umûm inşâât ve ta'mîrât tertûbinden tesviyesi hakkında muktezî irâde-i seniyye hazret-i Pâdişâhînin (14) istihsâliyle keyfiyyetin emr ü inbâ ve havâlenâmesinin mahalline li-eclî'l-isbâl taraf-ı 'âcizîye irsâline dâir Mâliyye Nezâret-i Celîlesine emr i'tâ buyurulması husûsunun pîş-gâh-ı sâmi-i dâver-i a'zamîlerine (15) izbârı lede'l-havâle Jandarma Dâiresinde ifâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 3 Rebi'ü'l evvel Sene 1(311) ve fî 2 Eylûl Sene (1)309 (14 Eylûl 1893).

Ser'asker
(İmzâ)

*

Bâb-ı 'Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî Dîvân-ı Hümâyûn
1022

(1) Devletlû efendim hazretleri
(2) Trabzon şehrinin meydân-ı şarkî cihetinde olub zabtiyye ve polis efrâdının ikâmetine mahsûs bulunan bir katlı karagolhânenin muhtâc-ı ta'mîr olmakla berâber üzerine bir kat daha 'ilâvesine (3) lüzûm-ı kavî görünmesine mebnî icrâ kılınan keşf ve münâkasası vechle beş bin dokuz yüz seksen beş guruşla maktû'an ta'mîr ve inşâ olunmuş olduğundan meblağ-ı mezkûrun 'umûm jandarmanın (4) üç yüz dokuz senesi bûdcesine mevzû'-ı 'umûm inşâât ve ta'mîrât tertûbinden tesviyesi zımnında iktizâ eden havâlenâmesinin i'tâsı husûsunun Mâliyye Nezâret-i Celîlesine iş'ârı hakkında (5) tezkire-i Behiyye-i Ser'askerî 'arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 22 Rebi'ü'l-âhir Sene (1)311 ve fî 20 Teşrîn-i evvel Sene (1)309 (1 Kasım 1893).

**Sadr-ı a‘zam ve Yâver-i ekrem
(İmzâ)**

(Yatay Kısım)

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûfuyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan (2) işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince (3) irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş olmağla (4) ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 26 Rebi‘ü’l-âhir Sene (1)311 ve fî 24 Teşrîn-i evvel Sene (1)309 (5 Kasım 1893).

**Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)**

Sivas, Amasya ve Tokat kasabalarında yapılacak on altı adet karakolun her birinde ihtiyat sınıfından on ve zaptiyeden dört neferin ve ihtiyaç halinde de birer zabıt yahut polisin bulundurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 55 • Sayfa: 479)

Mektûbî Sadr-ı ‘Âlî kalemi müsveddâtına mahsûs varakadır

		Taraf-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîye		
19 C. (13)11		Elden		18 Kânûn-ı evvel Sene (1)309 (30 Aralık 1893)
		(1) Sivas kasabasıyla Amasya ve Tokat kasabalarında inşâsı Sivas vilâyetinden vukû‘ bulan iş‘âr üzerine şeref-sâdır olan (2) irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî iktizâyı ‘âlîsinden bulunmuş olan on altı Bâb karagolhânenin hangilerinde (3) ne mikdâr efrâd-ı ihtiyâtiyye bulundurulacağının bi’t-ta’yîn inbâsı hakkında varîd olan 16 C. Sene (1)311 (25 Aralık 1893) târîh ve bin yüz (4) yirmi dokuz numarolu tezkire-i ‘aliyye-i sipehdârîleri üzerine sebk eden isti‘lâma cevâben Sivas vilâyetinden (5) bi’l-vürûd leffen tesyîr savb-ı ‘âlîleri kılınan 15 Kânûn-ı evvel Sene (1)309 (27 Aralık 1893) târîhli telgrafnâmede mezkûr on altı bâb karagolhânenin (6) her birinde ihtiyâtiyyeden onar ve zabtiyyeden dörder neferin ve lede’l-hâce birer de zabıt veyâhûd polisin (7) bulundurulması kumandan vekîli ile bi’l-müzâkere karârlaşdırıldığı gösterilmesine nazaran iktizâ-yı hâlin îfâsı bâbında. Bâ-işâret müsteşârî		

56⁶⁴

*Kolu kopmuş olan Dersaadet polis efradından Estepan Efendi için
yapay bir kol imali hakkında.*

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 56 • Sayfa: 480)

Nezâreti

Zabtiyye

Mektûbî Kalemî

‘Aded

228

Huzûr-ı Ma‘âlî-Mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Der-Sa‘âdet polis efrâdından Estepan Efendi mukaddemâ leylen îfâ-yı vazîfe için Kumkapı civârında şimendüfer hattı etrâfında dolaşırken nasılsa şimendüfer treni altında kalıb (3) sağ kolu kopmuş olmasına ve ‘Asâkir-i Bahriyye-i Şâhâne yüzbaşlarından birinin Avrupa’da sun‘î kol i‘mâlî usûlünü tahsîl ile ‘avdet ettiği ve bir kolu Avrupa’da (4) yapılanlardan daha mükemmel olmak üzere iki bin guruşa i‘mâl etmekde bulunduğu haber alınmasına binâen îfâ-yı vazîfe uğrunda böyle bir kazâya uğramış olan (5) mûmâileyh Estepan Efendi’ye sadaka-i ser-‘azamet-efser-i hazret-i Pâdişâhî olarak mûmâileyh yüzbâşı ma‘rifetiyle sun‘î bir kol i‘mâl ettirilmek üzere Dâire-i Zabtiyye müteferrika tertûbinden (6) iki bin guruşun sarfına mezûniyyet i‘tâsına müsâ‘ade-i celîle-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 24 Cemâziye’l-âhire Sene (1)311 ve fî 20 Kânûn-ı evvel Sene (1)309 (2 Ocak 1894).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

Adana ve Mersin sahillerinde yapılan yasadışı ithalat ve ihracatın önlenmesi için Mersin’de bir sahil karakolu kurulması ve buraya gerekli olan polis ve zaptiyenin tayinine dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 57 • Sayfa: 481)

Adana Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

‘Aded

391

Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 14 Kânûn-ı evvel Sene (1)309 târîhli ve dört bin beş yüz altmış beş numarolu olarak ve asl-ı enâmîl-i ta‘zîm ve tebcîl olan tahrîrât-ı ‘aliyye-i âsafâneleriyle teblîğ buyurulan (3) irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî hükm-i celîline ittibâ‘an Adana Vilâyeti’nin Kıbrıs cezâiresine karşı bulunan Mersin ve İçel Sancakları sevâhilinde dahi (4) idhâlât ve ihrâcât muzır-ı memnû‘iyyetini tamâmıyla muhâfaza için iştirâk-ı menâfi‘ cihetiyle Rûsûmat ve Orman ve Duyûn-ı ‘Umûmiyye ve reji kolcularıyla birlikde li-eclî’l-ik‘âd (5) güşâd edilecek zabtiyye karagolhânelerinde nıfsı süvârî ve nıfsı piyâde olmak ve mikdâr-ı tahsîsâtları makâm-ı Ser‘askerî’den 15 Kânûn-ı evvel Sene (1)309 târîhiyle (6) mütevârid ve mazmûnu Vilâyât-ı Şâhâne’deki kuvâ-yı zabtiyyenin hadd-ı kifâyeye iblâğı hakkında şeref-müte‘allik irâde-i kerâmet-‘âde-i seniyye-i Mülûkâneye müstenid (7) telgrafnâme üzerine cevâben lüzûm-ı tezyîdi gösterilen mikdâr ve muhassasâtıdan mahsûb kılınmak üzere şimdiden kırk nefer-i zabtiyyenin tahrîr ve istihdâmına (8) ihtiyâc-ı mess eylediğini ve bu sevâhilden Anamur ve Gülnar ve Taşucu iskelelerinde üç nefer-i polis ile İçel Sancağı merkezinde bir nefer sınıf-ı sâlis (9) ve Mersin Kasabası’nda dahi bunlara nezâret etmek üzere bir nefer sınıf-ı sâni polis komiseri bulundurulması mukteziyyâtıdan olub evvelce iki polis (10) irsâl kılınmış

65 BOA. Y:PRK:UM. 29-9.

ve bir polis dahâ der-dest-i i'zâm bulunmuş ise de vilâyetin bir serkomiser zîr-i irâdesinden bulunan bir nefer sınıf-ı sâni ve dört nefer sınıf-ı sâlis (11) komiserlerinden hiç birisini mevki'-i memûriyyetlerinden kaldırmak câiz olamayacağından ve emniyyet ve ehliyyeti müsellemler olması cihetiyle Mersin'de bulundurulmak üzere Beyrut'dan (12) getirilmiş olubda herbâr şâyân-ı takdîr hidemâtı görülmekte bulunan Üçüncü Komiser Rıza Efendi'nin müceddeden ihdâsı cümle-i müteferri'ât-ı kem-terânemden olan (13) ikinci komiserliğe terfî' sınıfıyla andan münhall kalacak üçüncü komiserliğe mevcûd polisler içinden münâsibinin buraca bi'l-intihâb İçel'e i'zâmı temîn-i maksad inzibâtkârîyi (14) istilzâm edeceğini 'arza müsâra'atla yazılacak kırk nefer-i zabtiyye için muktezî doksan dört bin yedi yüz elli yedi gurus ile ikinci sınıf polis komiserliği (15) için muktezî on bin gurus tahsîsât-ı seneviyyenin vilâyet bûdcesine bi'l-idhâl sarfına mezûniyyet verilmesi hakkında istihsâl irâde-i seniyye-i (16) hazret-i Şehînşâhî buyurulmasını istid'âya mucâseret eylediğim muhât-ı 'ilm-i 'âlî-i âsaf-ı ekremîleri buyurulmak bâbında ve her hâlde emr ü fermân (17) hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî Gurre-i Receb Sene (1)311 ve fî 27 Kânûn-ı evvel Sene (1)309 (8 Ocak 1894).

Adana Vâlisi
(Mühür)

*Suriye 'deki müslim ve gayr-i müslim jandarma,
zaptiye ve polislerin miktarına dair.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 58 • Sayfa: 482)

Suriye Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

‘Aded

368

Kurenâ-yı Hazret-i Şehriyârîden Sa‘âdetlü Mehmed Arif Beyefendiye

(1) Sa‘âdetlü efendim

(2) Hülâsası 29 Ağustos Sene (1)310 (10 Eylül 1894) târîhli telgrafnâme-i cevâbî ile ‘arz olunan jandarma ve zabtiyye zâbitân ve efrâdıyla polis komiser ve neferlerinin mikdârını ve bunlar arasında bulunan efrâd-ı (3) gayr-ı müslimenin künyelerini mübeyyen tanzîm olunan defterler bermûcib emr ü fermân-ı Hümâyûn hazret-i Hilâfet-penâhî leffen takdîm kılınmış olmağın ol bâbda irâde efendimindir. Fî 13 Rebi‘ü’l-evvel Sene (1)312 ve fî 31 Ağustos Sene (1)310 (13 Eylül 1894).

Suriye Vâlisi Yâver-i ekrem
(Mühür)

✱

Suriye Vilâyet-i Celîlesinde Mevcûd ve Müstahdem Bulunan Polis Komiser ve Efrâdının ‘Ale’l-Esâmî Bir Kıt’a Cedvelidir										
Takım	Nefer	Nev’-i Memûriyyet	İsm ve Şöhret	‘An-Asl Memleket	Mezheb	Duhûl ve Nasb Târihleri	Sinn	Mevki’	‘Aded-i Nefer	Mülâhazât
		Serkomiser	Ahmed Rafet Bey		İslâm	Fî 15 Ağustos Sene (1)309 (27 Ağustos 1893) ifâ-yı memûriyyete mübâşeret târîhi		Şam-ı şerîf merkezinde	1	
		İkinci Komiser	Osman Ferid Bey bin Hacı Mehmed Bey	Erzurum	İslâm	Fî 1 Kânûn-ı evvel Sene (12)95 (13 Aralık 1879) nasbı fî 7 Haziran Sene (12)99 (19 Haziran 1883)	28	Hama Sancagında	1	
1		Üçüncü Komiser	Mehmed Ali Efendi bin Bekri Rebat	Şam	İslâm	Fî 1 Mart Sene (12)95 (13 Mart 1879) nasbı fî 1 Temmuz Sene (12)95 (13 Temmuz 1879)	35	Şam-ı şerîf merkezinde	1	
2		Üçüncü Komiser	Mehmed Resîd Efendi bin Reslan	Çerkes	İslâm	Fî 16 Eylül Sene (12)95 (28 Eylül 1879) nasbı fî 10 Eylül Sene (1)302 (22 Eylül 1886)	29	Şam-ı şerîf merkezinde	1	
3		Üçüncü Komiser	Ahmed Şevki Efendi bin Ali	Şam	İslâm	Fî 23 Teşrîn-i evvel Sene (12)95 (4 Kasım 1879) nasbı fî 1 Eylül Sene (12)99 (13 Eylül 1883)	27	Humus merkezinde	1	
4		Üçüncü Komiser	Abrurrahman Efendi bin Abdulkadir Münir	Şam	İslâm	Fî 1 Teşrîn-i evvel Sene 1295 nasbı fî 1 Şubat Sene (1)303 (13) Şubat 1888)	25	Şam	1	

5	Üçüncü Komiser	Ahmed Efendi bin Abdulkadir Derderi	Şam	İslâm	Fî 18 Teşrîn-i evvel Sene (1)306 (30 Ekim 1890) nasbı bu dahi	45	Şam	1	
6	Üçüncü Komiser	İbrahim Efendi bin Seman	Şam	Hristiyan Rum	Fî 15 Mart Sene (12)95 (27 Mart 1879) nasbı fî 15 Nisan Sene (12)96 (27 Nisan 1880)	25	Duma Kazâsında	1	
7	Üçüncü Komiser	Süleyman Faik Efendi bin Mahmud	Mardin	İslâm	Fî 9 Eylül Sene (12)98 (21 Eylül 1882) nasbı 26 Kânûn-ı evvel Sene (1)303 (7 Ocak 1888)	25	Şam	1	
8	Üçüncü Komiser	Said Efendi bin Mahmud Ağa Muhayirî	Şam	İslâm	Fî 1 Şubat Sene (1)301 (13 Şubat 1886) nasbı bu dahi	40	Şam	1	
9	Üçüncü Komiser	Halil Efendi bin Nikola Şelhob	Şam	Hristiyan Rum	Fî 23 Mart Sene (12)95 (4 Nisan 1879) nasbı fî 1 Şubat Sene (1)303 (13 Şubat 1888)	33	Şam	1	
10	Üçüncü Komiser	İsmail Bey bin İbrahim Paşa	Bagdad	İslâm	Fî 17 Kânûn-ı evvel Sene (1)307 (30 Aralık 1901) nasbı fî 1 Nisan Sene (1)310 (13 Nisan 1894)	26	Şam	1	
1	Polis	Mehmed Ali Efendi bin Seyyid Ali	Şam	İslâm	Fî 15 Haziran Sene (12)96 (27 Haziran 1880) Amedî mülga onuncu seyyâre taburu tabur kâtibi	37	Şam jandarmada duhûlü Sene (12)79	1	
2	Polis	Halid Efendi bin Abîd	Hama	İslâm	Fî 1 Şubat Sene (12)98 (13 Şubat 1883)	35	Hama	1	
3	Polis	İsmail Bey bin Hacı Mehmed	Erzurum	İslâm	Fî 1 Ağustos (1)300 (13 Ağustos 1884)	27	Şam	1	

4	1	Polis	İsmail Şükrü Efendi bin Ahmed	Karahisar	İslâm	Fî 12 Kânûn-ı evvel Sene (1)304 (24 Aralık 1888) Asl duhûlû fî 1 Kânûn-ı sâni Sene (12)97 isti'fâsı fî 27 Teşrîn-i evvel Sene (1)304) (8 Kasım 1888)	35	Şam	1		
5	1	Polis	Murad Efendi bin İlyahu Harari	Şam	Musevi	Fî 1 Ağustos Sene (1)309 (13 Ağustos 1893)	35	Şam	1		
1	2	Polis	Yahya Efendi bin Mehmet Talu	Şam	İslâm	Fî 16 Eylül Sene (12)95 (28 Eylül 1879)	26	Şam	1		
2	2	Polis	Salim Efendi bin Mehmed Ali	Edirnenin Kazanlılık	İslâm	Fî 25 Eylül Sene (12)95 (7 Ekim 1879)	27	Şam	1		
3	2	Polis	Ali Efendi bin Mustafa Dergezenli	Şam	İslâm	Fî 25 Eylül Sene (12)95 (7 Ekim 1879)	25	Şam	1		
4	2	Polis	Abdullah Efendi bin Mehmed Ace	Şam	İslâm	Fî 1 Mayıs Sene (12)96 (13 Mayıs 1880)	27	Şam	1		
5	2	Polis	Mehmed Efendi bin Salih	Belgrad	İslâm	Fî 10 Haziran Sene (1)306 (22 Haziran 1890)	31	Şam	1		

1	3	Polis	Mehmed Bedri Efendi bin İsmail	Malatya	İslâm	Fî 6 Ağustos Sene (1)300 (18 Ağustos 1884)	25	Şam	1	
2	3	Polis	İbrahim Efendi bin Musa	Dağstan	İslâm	Fî 6 Ağustos Sene (1)300 (18 Ağustos 1884)	30	Humus	1	
3	3	Polis	Feric Efendi bin Davud	Şam	Musevi	Fî 3 Ağustos Sene (1)304 (15 Ağustos 1888)	32	Şam	1	
4	3	Polis	Halim Paşazâde Abdurrahman Nafiz Bey	Asitâne	İslâm	Fî 1 Temmuz Sene (1)309 (13 Temmuz 1893)	41	Şam	1	
5	3	Polis	İsmail Enver Efendi bin Ahmed Efendi	İzmid	İslâm	Fî 5 Eylül (1)309 (17 Eylül 1893)	24	Şam	1	
1	4	Polis	Mehmed Nuri Efendi bin Selim	Tuna	İslâm	Fî 1 Eylül Sene (1)302 (13 Eylül 1886)	25	Şam	1	
2	4	Polis	Ömer Fevzi Efendi bin Ragıb	Şam	İslâm	Fî 1 Eylül Sene (1)302 (13 Eylül 1886)	30	Şam	1	

3	4	Polis	Kemal Efendi bin Abdurrahman	Şam	İslâm	Fî 15 Teşrîn-i evvel Sene (1)302 (27 Ekim 1886)	23	Şam	1	
4	4	Polis	Kamil Hakkı Efendi bin Mustafa Zereklı	Şam	İslâm	Fî 15 Mart Sene (12)95 (27 Mart 1879)	35	Şam	1	
5	4	Polis	Abdullah Efendi bin Ömer Şehade	Şam	İslâm	Fî 1 Mart (1)310 (13 Mart 1894)	40	Hama	1	
1	5	Polis	Abdullah Efendi bin Sadık	Şam	İslâm	Fî 15 Mart (12)95 (27 Mart 1879)	30	Şam	1	
2	5	Polis	Yahya Efendi bin Hüseyin Türk	Şam	İslâm	Fî 15 Mart (12)95	30	Şam	1	
3	5	Polis	Ferhat Efendi bin Abdullah	Sudan	İslâm	Fî 15 Teşrîn-i evvel Sene (1)303 (27 Ekim 1887)	38	Şam	1	
4	5	Polis	Mehmed Ruza Efendi bin Yahya Efendi Türk	Şam	İslâm	10 Şubat (1)307 (22 Şubat 1892)	26	Baalbek	1	

5	5	Polis	Nahle Efendi bin Mansur el Huri	Beyrut	Hristiyan Rum	Fî 10 Nisan Sene (1)310 (22 Nisan 1894)	43	Şam	1	
1	6	Polis	Halil Efendi bin Musa	Şam	Hristiyan Rum	Fî 15 Mart Sene (12)95 (27 Mart 1879)	30	Şam	1	
2	6	Polis	Enis Efendi bin Ali Hebel	Şam	İslâm	Fî 23 Mart Sene (12)95 (4 Nisan 1879)	25	Şam	1	
3	6	Polis	Hüseyin Hüsnî Efendi	Çerkes	İslâm	Fî 23 Mart Sene (12)95	30	Tebük	1	
4	6	Polis	Mehmed Ziya Efendi bin Hasan İffet	Kıbrıs	İslâm	Fî 16 Teşrîn-i sâni Sene (1)309	29	Şam	1	
5	6	Polis	Ali Rıza Efendi bin Abdülkerim	Adana	İslâm	Fî 1 Nisan Sene (1)310 (13 Nisan 1894)	22	Hama	1	
1	7	Polis	Mehmed Efendi bin Kâdver	Şam	İslâm	Fî 10 Ağustos Sene (1)303 (22 Ağustos 1887)	35	Beka	1	

2	7	Polis	Nikola Efendi Anastas Şahin	Şam	Hristiyan Rum	Fî 1 Şubat (1)303 Sene (13 Şubat 1888)	26	Şam	1	
3	7	Polis	Hasan Efendi bin Hüseyin Hafız	Dağıstan	İslâm	Fî 12 Kânûn-ı evvel Sene (1)304 (24 Aralık 1888)	28	Aclun	1	
4	7	Polis	Faris Efendi bin İbrahim Rahibe	Şam	Hristiyan Rum	Fî 23 Ağustos Sene (1)307 (4 Eylül 1891)	27	Şam	1	
5	7	Polis	Mehmed Vehbi Efendi bin Yusuf Sinan	Şam	İslâm	Fî 1 Ağustos (1)308 (13 Ağustos 1892)	33	Şam	1	
1	8	Polis	Mehmed Efendi bin Abdulkadir Hıra	Şam	İslâm	Fî 1 Kânûn-ı sâni Sene (1)302 (13 Ocak 1887)	29	Şam	1	
2	8	Polis	Abdulvahab Vehbi Efendi bin Mahmud Ağa	Kerkük	İslâm	Fî 10 Temmuz Sene (1)303 (22 Temmuz 1887)	30	Şam	1	
3	8	Polis	Mehmed Teflik Efendi bin Said Efendi Ömeri	Şam	İslâm	Fî 29 Temmuz Sene (1)303 (10 Ağustos 1887)	23	Şam	1	

4	8	Polis	Abdullah Efendi bin Reşid Kala	Şam	İslâm	Fî 16 Teşrîn-i sâni Sene (1)305 (28 Kasım 1889)	27	Kuneytîre	1		
5	8	Polis	Filib Efendi bin Nikola Şelhob	Şam	Hıristiyan Rum	Fî 12 Kânûn-ı evvel Sene (1)307 (24 Aralık 1891)	30	Şam	1		
1	9	Polis	Abdullah Efendi bin Abdulkadir Kays	Şam	İslâm	Fî 23 Mart Sene (12)95 (4 Nisan 1879)	23	Şam	1		
2	9	Polis	Mir Genc Bey bin Mîr Halil Bey	Hasıbya	İslâm	Fî 27 Şubat Sene (1)303 (10 Mart 1888)	27	Hasıbya	1		
3	9	Polis	Musa Efendi bin Eyüb	Şam	İslâm	Fî 20 Kânûn-ı evvel Sene (12)95 (1 Ocak 1880)	35	Şam	1		
4	9	Polis	Ömer Şevki Efendi bin Remzi	Rahve	İslâm	Fî 10 Haziran Sene (1)306 (22 Haziran 1890)	26	Şam	1		
5	9	Polis	Ömer Fehmi Efendi bin İsmail	Çerkes	İslâm	Fî 7 Temmuz Sene (1)306 (18 Temmuz 1890)	34	Şam	1		

1	10	Polis	Ucac Bey bin Mîr Halil Bey	Hasibya	İslâm	Fî 5 Haziran Sene (1)304 (17 Haziran 1888)	37	Raşya(Rusya)	1		
2	10	Polis	İbrahim Edhem Efendi bin Osman	Şam	İslâm	Fî 12 Mayıs (1)303 (24 Mayıs 1887)	26	Humus	1		
3	10	Polis	Ahmed Efendi bin Tahir	Şam	İslâm	Fî 13 Mart Sene (12)95 (25 Mart 1879)	32	Vadi'l-Acem	1		
4	10	Polis	Hasan Efendi bin Abdullah	İşkodra	İslâm	Fî 17 Kânûn-ı evvel Sene (1)307 (29 Aralık 1891)	27	Şam	1		
5	10	Polis	Bahaddin Efendi bin Rifat	Asitane	İslâm	Fî 1 Ağustos Sene (1)308 (13 Ağustos 1892)	40	Şam	1		
									62		

‘Aded

1 Serkomiser

1 İkinci Komiser

8 İslâm

10 Üçüncü Komiser

2 Hıristiyan

50 Nefer

10

62

43 İslâm

5 Hıristiyan

2 Yahudi

50

*

Suriye Vilâyeti ‘Asâkir-i Jandarma Alayı

Kâffe-i Yekûn		T 1 Piyâde		T 2 Süvârî		T 3 Hama Sancağı		T 4 Havran Sancağı		T 5 Zabıtiye Merkez		T 6 Maan Sancağı			
Süvârî	Piyâde	Süvârî	Piyâde	Süvârî	Piyâde	Süvârî	Piyâde	Süvârî	Piyâde	Süvârî	Piyâde	Süvârî	Piyâde		Mülâhazât
1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jandarma Kumandanı	
8	0	2	0	1	0	1	0	1	0	1	0	2	0	Binbaşı	
1		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	İdare Emîni	
5	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	Tabur Kâtibi	
20	6	0	4	6	0	3	1	4	0	3	0	4	1	Yüzbaşı	
13	4	0	3	1	0	2	0	2	0	4	0	4	1	Mülâzum-ı Evvel	
21	7	0	5	6	0	3	1	5	0	3	0	4	1	Mülâzum-ı Sâmi	
69	17	5	12	15	0	10	2	12	0	12	0	15	3	Yekûn	
22	6	0	4	6	0	3	1	5	0	4	0	4	1	Serçavuş	
90	26	0	18	26	0	12	4	20	0	16	0	16	4	Çavuş	
22	6	0	4	6	0	3	1	5	0	4	0	4	1	Bölük Emîni	
220	60	0	40	60	0	30	10	50	0	40	0	40	10	On Başı	
545	426	0	270	150	0	70	70	117	0	80	0	128	86	Neferât	
968	541	5	348	263	0	128	88	209	0	156	0	208	105	Yekûn	
46	14	0	14	28	0	13	0	4	0	0	0	1	0	Tahsîl-dârân	
384	0	0	0	62	0	36	0	128	0	0	0	158	0	‘Asâkir-i muvazzafa gayr-ı muntazama efrâdı	
1398	555	5	362	353	0	177	88	341	0	156	0	366	105	Yekûn	

İcmâl

Neferât

1398 Süvârîyân

555 Piyâdegân

1953

Neferât

0086 İslâm âmir ve zâbitân

1855 İslâm silâh-ı endâz efrâdı

0012 Künye pusulaları merbût takdîm kılınan Rum milletinden

1953

Ber-vech-i yalnız bin dokuz yüz elli üç neferin el-yevm mevcûd bulunduğuy kayden anlaşılmagla ol bâbda fermân. Fî 29 Ağustos (1)310 (10 Eylül 1894).

(Mühürler)

Hicaz'da maaş ve masrafları Zaptiye Tahsisatından ödenmek üzere komiser ve polis istihdamına izin verilmesi talebi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 59 • Sayfa: 485)

Evrâk Numerosu	Müsevvîdî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Târîh-i Tebyîzi	
				'Arabî	Rûmî
77 7		8 Kânûn-ı evvel Sene (1)310	Huzûr-ı 'Âlî-i Hazret-i Sadâret- penâhîye	Gurre-i Receb Sene (1)312 (29 Aralık 1894).	17 Kânûn-ı evvel Sene (1)310
11 ma'âşât ve masârifâtı Zabtiyye masârifât tahsîsâtından tenkîs olunmak üzere müceddeden kayd ve istihdâmlarına mezûniyyet i'tâsı hakkında Hicaz Vilâyet-i Celîlesinden			(1) Ehemmiyyet-i mevzi'iyreden ve vülâtda mevcûd ve müstahdem olan ma'a komiser on nefer-i polisin mevsim-i haccın gayri zamânlarda bile (2) temîn-i inzibâta 'adem-i kifâyyetinden ve polise 'âid ekser-i mesâlih zâbıtâ ma'rifetiyle icrâ olunmakda ise de bu sûret-i intizâm (3) Hicaz Vilâyeti Zabtiyye Alâyi teşkil eden bin iki yüz otuz iki neferden yetmiş altı neferinin tenzîliyle polistelerin (4) mu'âmelâtı ihlâl eylemekde bulunduğundan bahsle kırk beş nefere iblâğ hakkındaki makâm-ı vilâyetden keşide kılınan telgrafnâme üzerine henüz polislerin tezyîd (5) edilmemiş olduğundan ve Hicazın ehemmiyyet-i mevki'iyyesiyle belde-i mu'azzamanın cesâmetinden bahsle nefsi merkezle mülhakâta (6) taksîm olunmak üzere iki komiserle bir ikinci ve bir üçüncü komiserle yirmi iki nefer-i polisin 11 müceddeden ta'yîn ve i'zâmına dâir Hicaz Vilâyet-i Celîlesinden (7) Vilâyet-i müşârinileyhâdan tevârüd eden 16 Teşrîn-i sâni Sene (1)310 (28 Kasım 1894) târîhli ve yetmiş yedi numarolu tahrîrât leffen takdîm kılınmış olmağla meâline nazaran (8) iktizâ icrâ-yı icâbı vâ-beste-i emr ü irâde müsâ'ade-i 'aliyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.		

*Pangaltı’da işlenen cinayetden dolayı tüm polisler verilme üzere,
polislerin vazifelerini etraflıca gösterir bir nizamname kaleme
alınması hakkında.*

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 60 • Sayfa: 486)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Târîh-i Tebyîzi

8 Şa‘bân Sene (1)312 ve 23 Kânûn-ı sâni Sene (1)310 (4 Şubat 1895)

Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Pangaltıda îkâ‘ edilen cinâyet-i müdhişe esnâsında mecrûh olan eşhâsdan birinin tesâdüf eylediği (2) belediyye çavuşuyla jandarmaya ifâde-i hâl etmiş ve o sırada cânî dahi bunların yanlarına sokularak (3) heyecân-ı vâkı‘adan bî-haber gibi görünmesi üzerine mecrûh kendisine uranın bu adam olduğunu söylemiş iken (4) zıkr olunan jandarma ile **1** ve polislerin iktizâ eden yerlerde mikdâr-ı kifâyeye iblâğı ve lüzûmu olan mahallerde (5) karagolhâneler tesîs ve inşâsı lâ-büdd olduğu ve jandarmaların hidmet-i ‘askeriyyelerini îfâ ve ikmâl etmiş (6) cesûr ve nâmûslu adamlardan intihâb olunması nizâmnâme-i mahsûs iktizâsından bulunduğu hâlde cinâyet-i mezkûre (7) polislerin mikdârının derece-i kifâda olmadığını ve jandarmaların intihâbâtının dahi yolunda cereyân eylemediğini (8) müsbet olmasına mebnî taht-ı riyâset-i devletlerinde Mösyö Bonin dahi hâzır olduğu hâlde bir komisyon ‘akdiyle (9) ba‘dehû tab‘ olunub bi’l-cümle polisler verilme üzere polislerin vazîfelerini etrâfıyla gösterir bir nizâmnâme (10) kaleme alınması Mâbeyn-i Hümâyûn Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden tezkire-i husûsiyye ile teblîğ olunan emr ü fermân-ı Hümâyûn-ı hazret-i (11) Hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla hükm-i celîline tevfiikan îfâ-yı muktezâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire._

1 belediyye çavuşu tarafından bir şey yapılmamış olduğu istintâknâme mütâla‘asından müstebân olub bu ise şâyân-ı dikkat mevâddan bulunmasına ve jandarma

61⁶⁹

Polislerin vazifelerini daha iyi yapabilmeleri ve gerektiğinde jandarma ve askerden yardım alabilmeleri konusunda etraflı bir nizamname kaleme alınmak üzere bir komisyon teşkili ve İkinci Fırka Talim Muallimi Mirliva Rahmi Paşa'nın da bu komisyonda bulunmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 61 • Sayfa: 487)

Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Mukaddemâ şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî üzerine kaleme alınıp 'arz-ı 'atebe-i 'ulyâ kılınmış olan nizâmnâmenin ahkâm-ı mündericesi (2) polisin vezâifini bi-hakkın îfâyâ müsâ'id olmadıktan başka harekât ve ef'âlini be-gâyet tahdîd etmiş olduğu cihetle makrûn tensîb-i 'âlî buyurulmamış (3) ve Pây-ı Taht-ı Saltanat-ı Seniyyenin vüs'atiyle berâber sekenesinin gittikçe tekessür etmesine nazaran gerek polisin ve gerek jandarmanın anınla mütenâsib (4) bir sûretde tertîb ve tensîki lüzûmu der-kâr bulunmuş olduğundan bunların keyfiyyet-i intihâbıyla polislerin vezâif-i asliyyelerinde ve politika (5) işlerinde sûret-i hareketlerine ve 'inde'l-iktizâ vukû' bulacak mürâca'at üzerine 'Asâkir-i Nizâmiyye-i Şâhâne tarafından dahi polise mu'âvenet (6) edilmesine dâir gâyet etrâflı ve her ciheti mükemmel bir nizâmnâme lâyihası kaleme alınmak üzere bir komisyon teşkîl olunarak cereyân edecek (7) müzâkerâta değin o yolda tanzîm olunacak nizâmnâme lâyihasının 'arz-ı 'atebe-i 'ulyâ kılınması ve Almanya'da ikmâl-i tahsîl etmiş ve oranın jandarma (8) mu'âmelât ve vezâifine kesb-i vukûf için geçende Almanya'ya gönderilerek 'avdetinde tanzîm ve 'atebe-i 'ulyâyâ takdîm eylediği lâyihası bundan (9) evvel taraf-ı senâverîye gönderilmiş olan İkinci Fırka-i Hümâyûn Ta'lîm Mu'allimi Mirlivâ Sa'âdetlü Rahmi Paşa'nın dahi vezâif-i asliyyesinden ihtilâs-ı (10) vakt etdikçe mezkûr komisyonda bulunarak esnâ-yı müzâkerede anın reyinede mürâca'at olunması Mâbeyn-i Hümâyûn Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden (11) bâ-tezkire-i husûsiyye tebliğ olunan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî iktizâ-yı 'âlisinden bulunmağla ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı Hümâyûn-ı Mülûkâne îfâ-yı muktezâsına (12) himmet. Fî 12 Şa'bân Sene (1)312 ve fî 26 Kânûn-ı sâni Sene (1)310 (8 Şubat 1895).

69 BOA. BEO. 567-42489.

İstanbul, Beyoğlu, Üsküdar ve Beşiktaş idarelerinde ne kadar polis ve jandarma mevcut olduğunun ve ilavesine lüzum görülen polis ve jandarmanın senelik tahsisatın ne miktar olacağının bildirilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 62 • Sayfa: 488)

Mektûbî-i Sadr-ı ‘Âlî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî	Husûsî Numero	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi
257		525		Fî 13 Şa‘bân Sene (1)312 ve fî 28 Kânûn-ı sâni Sene (1)310 (9 Şubat 1895)
			(1) İstanbul ve Beyoğlu ve Üsküdar ve Beşiktaş idârelerinde bulunan polis memûrlarına ‘ilâvesi lüzûmu hâvî 14 Şa‘bân Sene (1)312 (10 Şubat 1895) târîhli (2) ve iki yüz elli yedi numarolu tezkire-i devletleriyle irsâl buyurulan mazbata ve melfûfu bulunan pusula mütâla‘a-güzâr senâverî oldu mezkûr idârelerde (3) el-yevm kaç nefer-i polis ve jandarma mevcûd olacağının ve ‘ilâvesine lüzûm görülen doksan bir polis çavuşu ile dört yüz (4) elli beş polis neferinin ve dört yüz üç piyâde ve elli süvârî jandarmanın tahsîsât-ı seneviyyesi ne mikdâr olacağının yarın (5) sabâha kadar iş‘ârına himmet.	

70 BOA. BEO. 567-42505.

63⁷¹

Cinayet olaylarının önlenmesi için istihdam olunacak jandarma ve polislerin okur yazar takımından ve erbab-ı namusdan seçilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 63 • Sayfa: 489)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdi	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine		Li-eclî't-tebyizi vürûdu
	Mübeyyiz Fevzi	Müsevvîdî	Elden		Târîh-i Tebyîzi 15 29
1 maksadın husûlû temîn edilerek	(1) İhtiyâc-ı hâzıra göre mevcûda 'ilâvesi lâzım gelen polis ve jandarmanın mikdârına dâir komisyon-ı (2) mahsûsunca cereyân eden müzâkerâtı hâvî mazbatanın gönderildiğine ve mevcûd polislerin 'adediyle ilâvesi muktezâ-yı mikdârın (3) masârif-i seneviyyelerini hâvî pusulanın gönderildiğine dâir 14 ve 15 Şa'bân Sene (1)312 târîhli iki kût'a tezkire-i devletleriyle (4) melfûfâtı Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâda lede'l-mütâla'a matlûb-ı 'âlî-i dâiresinde muhâfaza-i emniyyet ve âsâyiş ile (5) vukû'ât-ı cinâiyyenin men'i zımında jandarma ve polislerin gösterilen dereceye iblâğı lüzûmu tezyîdî tebeyyün eylediğinden keyfiyyet-i 'arz ve istîzân ile (6) şeref-sâdır olacak irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî tebliğ mu'âmele-i lâzimesi der-dest-i îfâ ise de işin ma'lûm olan (7) ehemmiyyet ve müsta'celiyyetine nazaran emr-i intihâba hemân mübâşeret olunması muktezâ ve ma'a-hazâ gerek jandarma gerek polisler sınıfı (8) için intihâb olunacak kesânın germ-i serdî İstanbul'dan dışarı çıkmamış ve germ-i serdî rüzgârı tatmamış (9) takımından ve eli silâh tutmamış çoluk çocuk takımından oldukları hâlde 1 ihbâr edilecek masârifin hebâ olacağı (10) bedîhî bulunmuş idüğünden okur yazar takımından olmağla beraber ve erbâb-ı nâmusdan olmakla beraber 'askerden çıkmış (11) veyâhûd ve çok görmüş geçmiş gayûr ve seç' kesânından olarak intihâbâta ibtidâr olunması husûsuna himmet. Fî 15 Şa'bân 1312 (11 Şubat 1895).⁷²				

71 BOA. BEO. 568-42553.

72 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki için bir nizamname layihası kaleme alınmak üzere teşkil olunacak komisyona Bab-ı Âli Hukuk müşavirlerinden Hakkı ve Matbuat-ı Dâhiliye Müdürü Behçet Beylerin memur edildikleri hakkında.

(Transkripsiyonun Ashı: Belge 64 • Sayfa: 490)

Bâb-ı ‘Âlî

Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye

Mektûbî Kalemi

‘Aded

4067

Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Polis ve jandarmanın Pây-ı Taht-ı Saltanat-ı Seniyyenin vüs‘atiyle ve gittikçe tekessür etmekde olan sekenesiyle mütenâsib bir sûretde tertîb ve tensîki zımında bir nizâm-nâme (3) lâyihası kaleme alınmak üzere Zabtiyye Nâzırı Devletlü Paşa hazretlerinin taht-ı riyâsetinde teşkîli muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîden olan komisyonda (4) bulunmak ve mu‘âhedât ve kavânîn-i devlete vukûf erbâbından olmak üzere Nezâret-i ‘âcizîce bir memûrun intihâb ve ta‘yîni hakkında şeref-tevârüd eden 28 Kânûn-ı sâni Sene(1)310 (9 Şubat 1895) (5) târîhli tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri mütâla‘a-güzâr-ı çâkerânem olmuş ve Matbû‘ât-ı Dâhiliyye Müdîri ‘Atûfetlü Behçet Beyefendi hazretleri evsâf-ı lâzimeye (6) hâiz memûrından olarak zâten Nezâret-i müşârunileyhâ dâiresinde müteşekkil diğer bir komisyonda memûr bulunmuş olduğundan bu komisyonda dahi müşârunileyhânın (7) bulunması tensîb edilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 15 Şa‘bân Sene (1)312 ve fî 29 Kânûn-ı sâni Sene (1)310 (11 Şubat 1895).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Hâriciyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded
4130

Pişgâh-ı Sâmi-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Polis ve jandarmanın Pây-ı Taht-ı Saltanat-ı Seniyyenin vüs‘atiyle berâber gittikçe tekessür etmekde olan sekenesiyle mütenâsib bir sûretde tertîb ve tensîki zımnında bir nizâm-nâme lâyihası kaleme alınmak üzere Zabtiyye Nâzırı (3) Devletlü Paşa hazretlerinin taht-ı riyâsetinde teşkîli muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîden olan komisyonda bulunmak ve mu‘âhedât ve kavânîn-i devlete vukûf erbâbından olmak üzere Nezâret-i ‘âcizî (4) erkânından dahi bir zâtın ta‘yîni Nâzır-ı müşâvîrîyleh tarafından takdîm kılınan tezkirede iş‘âr olunduğu beyân-ı ‘âlîsiyle mûcibince icrâ-yı icbâbı ifâdesini hâvî resîde-i dest-i ta‘zîm olan 14 Şa‘bân Sene (1)312 (10 Şubat 1895) târîhli (5) tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri mütâla‘a-güzâr-ı ‘âcizî olmuş ve Bâb-ı ‘Âlî Hukûk Müşâvirlerinden ‘Atûfetlü Hakkı Beyefendi hazretlerinin evsâf-ı matlûbeyi hâiz bulunmasına mebnî mezkûr komisyona icrâ-yı memûriyyeti (6) tensîb olunarak kendisine teblîğ-i keyfiyyet kılınmış olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 15 Şa‘bân Sene 1312 ve fî 29 Kânûn-ı sâni Sene (1)310 (11 Şubat 1895).

Hâriciyye Nâzırı
(İmzâ)

Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki için bir nizamname layihası kaleme alınmak üzere teşkil olunacak komisyona Adliye Nezareti'nden Temyiz Mahkemesi üyesi Enver Bey'in tayin edildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 65 • Sayfa: 492)

‘Adliyye ve Mezâhib Nezâreti
Sicil-i Memûrîn Müdîrliği
‘Aded
667

Huzûr-ı Sâmi-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz câker-i kemîneleridir ki
(2) Polis ve jandarmanın Pây-ı Taht-ı Saltanat-ı Seniyyenin vüs‘at ve sekenesinin kesretiyle mütenâsib bir sûretde tertîb ve tensîki zımnında mükemmel bir nizâmnâme lâyihası kaleme almak üzere Zabtiyye Nâzırı Devletlü Paşa hazretlerinin (3) taht-ı riyâsetinde teşkîli muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîden olan komisyonda bulunmak üzere Nezâret-i ‘âcizî erkânından mu‘âhedât ve kavânîn-i devlete vâkıf bir zâtın intihâbına dâir şeref-vârid olan (4) Kânûn-ı sâni Sene (1)310 târîhli tezkire-i sâmiyye-i cenâb-ı vekâlet-penâhîden müeddâ-yı ‘âlîsi rehîn-i iz‘ân-ı bende-gânem olmuş ve komisyon-ı mezkûra Mahkeme-i Temyîz â‘zâsından Sa‘âdetlü Enver Beyefendi hazretleri tensîb edilmiş olmağla (5) ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 16 Şa‘bân Sene 1312 ve fî 30 Kânûn-ı sâni Sene (1)310 (12 Şubat 1895).

‘Adliyye Nâzırı
(İmzâ)

74 BOA. BEO. 569-42640.

66⁷⁵

Dersaadet'te istihdam edilen polis ve jandarmalarının artırılmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 66 • Sayfa: 493)

Sadâret Mektûbî Kalemi

1991	24	24 Şa'bân Sene (1)312 (20 Şubat 1895)	Buyurulmuşdur Dâhiliyye Mâliyye Zabtiyye Nezâret-i Celîleleriyle Taraf-ı Vâlâ-yı Ser'Askerîye Elden	24 Şa'bân Sene (1)312 7 Şubat Sene (1)310
Zabtiyye Mâliyye				
			(1) Süretleri bâlâda muharrer Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ mazbatasıyla tezkire-i ma'rûza ve şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı (2) Hilâfet-penâhî mücibince icrâ-yı îcâbı taraf-ı Vâlâ-yı Ser'askerî ile Mâliyye ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlelerine iş'âr ve taraf-ı Vâlâ-yı Ser'askerîye ma'lûmât (3) i'tâ kılınmış olmağla Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden dahi muâmele-i mukteziyyenin îfâsına himmet buyurulur. Belgenin Devamı (1) 'Atûfetlü efendim hazretleri (2) Der-Sa'âdet'de müstahdem polis ve jandarmaların tezyîdi ve mütefferri'âtı hakkında şeref-sâdır olan emr ü fermân-ı Hümâyûn cenâb-ı Hilâfet-penâhî mantûk-ı âlisine tevfikân Zabtiyye Nezâret-i Celîlesiyile (3) bi'l-muhâbere gelen iki kıt'a tezkire ve melfûfâtı Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâda lede'l-mütâla'a cereyân eden müzâkerâtı hâvî kaleme alınan mazbata takımıyla 'arz ve takdîm kılınmağla (4) mündericâtı husûsunda her ne vechle irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfî infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 18 Şa'bân Sene (1)312 ve fî 1 Şubat (1)310 (14 Şubat 1895). Sadr-ı a'zâm ve Yâver-i ekrem (İmzâ) (Alt Kısım) (1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki (2) Resîde-i dest-i ta'zîm olub Meclis-i Mahsûs-ı Vükelânın mazbata-i ma'rûzası (3) ve melfûfâtıyla berâber manzûr-ı 'âli buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri (4) üzerine mücibince irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulmuş olmağla (5) ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 22 Şa'bân Sene (1)312 ve fî 5 Şubat Sene (1)310 (18 Şubat 1895). Serkâtib Hazret-i Şehriyârî (İmzâ)	

67⁷⁶

Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki hususunda bir nizamname kaleme alınmak üzere kurulan komisyona Adliye Nezareti'nce Cemal Bey'in münasip görülmüş olduğuna dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 67 • Sayfa: 495)

Mektûbî-i Sadr-ı 'Âlî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Husûsî Numero	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi Rûmî 'Arabî
681	552		Fî 21 Ş. Sene (1)312 ve fî 4 Şubat (1)310 (17 Şubat 1895)
		(1) Polis ve jandarmanın tertîb ve tensîki zımında bir nizâmname kaleme alınmak üzere riyâset-i devletleri tahtında müteşekkil komisyona 'Adliyye Nezâret-i Celîlesince (2) intihâb olunan Mahkeme-i Temyîz a'zâsından Sa'âdetlü Enver Bey'in yerine umûr-ı cezâiyyede ihtisâsı bulunan Umûr-ı Cezâiyye Müdîri Cemal Bey'in veyâhûd Mîr-i müşârünileyh dahi bulunmak üzere (3) başkaca olarak mûmâileyh Cemal Bey'in mezkûr komisyona ta'yîni hakkında vâki' olan iş'âr-ı devletleri mûcibince keyfiyyet Nezâret-i müşârünileyhâya izbâr olunması üzerine (4) vârid olan cevâbda mezkûr komisyona müşârünileyhın intihâbı Cemal Bey'in diğer komisyonda bulunmasından neşet etmiş ve işbu ikinci komisyonada (5) Cemal Bey'in devâmı nezd-i devletlerince tensîb olunmakda bulunmasına göre artık müşârünileyh Enver Bey'in devâmına hâcet kalmayarak mûmâileyh Cemal Bey'in devâmı münâsib görülmüş (6) olunduğu iş'âr olunmuş olduğu beyânıyla.	

*Polis elbiselerinin imali için gereken tahsisat hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 68 • Sayfa: 496)*

**Nezâret-i
Zabtiyye
Mektûbî Kalemi**
‘Aded
279

Huzûr-ı Ma‘âlî-Mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Polis tahsîsâtı alınamadığı gibi polislere elbise dahi yapılamamış olduğu ‘arz-ı ‘atebe-i ‘ulyâ kılınmış olub şu hâl câiz olamayacağından tahsîsât-ı (3) mezkûrenin tesviye ve i‘tâsı çâresinin be-heme-hâl istihsâli hakkında şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî hükm-i ‘âlîsine tevîkan (4) ve tahsîsât-ı mezkûreye mahsûben müretteb olan haftalığın bilâ-tehîr tesviyesi Defter-i Hâkânî ve mezkûr tahsîsâtın tedâhüle düşürülmeksizin îfâsı (5) Mâliyye Nezâret-i Celîlelerine teblîğ olunduğu ve ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı Hümâyûn polislerin elbisesiçün Nezâretce icâbının icrâsı resîde-i dest-i ta‘zîm (6) olan 15 Şubat Sene (1)310 (27 Şubat 1895) târîhli tezkire-i samiyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerinde emr ü iş‘âr buyurulmasıyla bugün Mektûbî-i Nezâret Ahmed Ragıb Beyefendi (7) hazretleri Nezâreteyn-i müşârunileyhümâyâ gönderilmişdi ‘avdetle i‘tâ eylediği ma‘lûmâta nazaran Mâliyye Nâzırı Paşa hazretleri yeni yazılan polislerin (8) elbise ve sâiresiçün istenilen iki yüz yirmi bir bin kûsûr gurus paraları olmadığı cihetle veremeyeceğini ve Defter-i Hâkânî Nâzırı Paşa hazretleri (9) dahi oradan müretteb haftalığa vukû‘ bulan istid‘â ve istirhâm üzerine iki sene mukaddem bâ-irâde-i seniyye zamm ve ‘ilâve buyurulan ve şimdiye kadar (10) ana mahsûben bir para alınamayan on bin gurusun ba‘demâ dahi tesviye ve îfâsına imkân bulunamayacağını beyân buyurdıkları anlaşılmış ve sâlifü’z-zikr (11) iki yüz yirmi bir bin kûsûr gurus Hazine-i Celîleden verilmeyince müceddeden zamm ve ‘ilâve

77 BOA. BEO. 580-43428.

olunan ve iki yüz kadarı kayd ve tahrîr kılınan beş yüz elli polise (12) elbise yaptırılmayacağı gibi elbisesiz istihdâmlarındanda bir şey istifâde olunamayacağı ve zikr olunan on bin guruşun alınamamasından dolayı (13) çekilen müşkilâtın idâmesi nezd-i ‘âlî-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerinde tecvîz buyurulmayacağı der-kâr bulunmuş olduğuna binâen ve lütfen îcâb-ı hâlin icrâsıyla (14) zikr olunan on bin guruşun mümkünü’-t-tahsîl bir dâireye tahvîl-i havâlesi ve yeni polislerin elbise ve sâiresi esmânı olan sâlîfû’z-zikr iki yüz (15) kûsur bin guruşunda müsâra‘aten verdirilmesi husûsuna müsâ‘ade-i celîle-i dâver-i efhamîlerinin sezâ-vâr buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 3 Ramazan Sene (1)312 ve fî 16 Şubat Sene (1)310 (28 Şubat 1895).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

69⁷⁸

*İzmit'in mühim olan tren istasyonlarında istihdam olunmak üzere
zaptiye askeri taburundan dokuz neferinin tenziliyle altı
polis istihdamı hakkında.*

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 69 • Sayfa: 497)

Sadâret Mektûbî Kalemi

26 Zi'l-ka'de Sene (1)312 ve 9 Mayıs Sene (1)311 (21 Mayıs 1895)	Dâhiliyye ve Mâliyye Nezâret-i Celîleleriyle Taraf-ı Vâlâ-yı Ser'askerîye Tezâkir	Târîh-i Tebyîz 27 10	
Numero 2616			
(1) Şimendüferle âmed ü şüd eden yolcularla eşyâ ve evrâkın mu'âyesesi için en mühim istasyonlarda (2) bulundurulmak üzere İzmit 'Asâkir-i Zabtiyye Taburu mevcûdundan dokuzar nefer-i piyâde ve süvârînin tenzîliyle (3) bunlardan kalacak olan senevî otuz bin iki yüz yirmi sekiz guraşa karşılık ittihâzıyla altı nefer-i (4) polisin ta'yîni ve meblağ-ı mezkûrdan fazla kalan iki yüz guraşın üçüncü sınıf komiserlerinden Hasan Bey'in (5) ma'âşına zammıyla mezkûr komiserliğin ikinciye terfî-i husûsuna 11 9 Zi'l-ka'de Sene (1)312 (4 Mayıs 1895) târîh ve beş yüz doksan (6) sekiz numarolu tezkire-i devletleri üzerine bi'l-istîzân 24 Zi'l-ka'de Sene (1)312 (19 Mayıs 1895) târîhinde irâde-i seniyye-i cenâb-ı (7) Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurularak keyfiyyet taraf-ı Vâlâ-yı Ser'askerîye ve Mâliyye Nezâret-i Celîlesine tebliğ ve bu tertûbât-ı mübeyyen pusulanın sûreti leffen savb-ı devletlerine tesyîr kılınmış olmağla ber-mantûk-ı (8) emr ü fermân-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlelerince iktizâ-yı hâlin îfâsına himmet. (9) 11 Ser'askerî Mâliyyeye ve Taraf-ı Ser'askerîye (10) Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden vukû' bulan iş'âr üzerine bi'l-istîzân 24 Zi'l-ka'de Sene (1)312 târîhinde irâde-i seniyye-i cenâb-ı (11) Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurularak keyfiyyet Nezâret-i müşârûnileyhâya ve taraf-ı Vâlâ-yı Ser'askerîye ve Mâliyye Nezâret-i Celîlesine tebliğ kılınmış olmağla Nezâret-i Celîlelerince Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askerîyelerince mu'âmele-i lâzimenin îfâsına himmet tebliğ kılınmış olmağla ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı (12) Hümâyûn icrâ-yı icâbı bâbında:			

Haleb vilayeti sahillerinin emniyet ve kontrolünü temin için karakol tesisi ve gerekli zaptiye, jandarma ve polis istihdamı talebi üzerine olunacak muamelenin Sadaret'e takdimine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 70 • Sayfa: 498)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tevsîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i Celfilesine	Târîh-i Tebyîzi	
				'Arabî	Rûmî
821 1		1 Haziran Sene (1)311		22 Z. Sene (1)312 (16 Haziran 1895)	3 Haziran Sene (1)311
11 Beyân-ı 'âlisiyle icâb eden mu'âmelâtın serî'an teemmül edilerek mükteziyyâtının ilâve-i mütâlâ'a-i mahsûsa ile inbâsı			(1) Kıbrıs'dan Haleb Vilâyeti dâhiline bir takım eşhâs-ı muzırâ dâhil olduğu istihbâr kılınıb bunların der-desti (2) için vilâyetce tedâbir-i lâzimeye ibtidâr edilmiş ise de Payas'dan Süveydiye'ye kadar olan sevâhilin İskenderun (3) ve Arsuz gibi bir iki mahallinden mâ'adâsı sekeneden ve her dürlü vesâit-i inzibâtiyyeden külliyan mahrûm olduğu (4) cihetle eşhâs ve eşyâ-yı muzırranın men'-i idhâli için sevâhil-i mezkûrenin mevâki'-i mühimmesine karagolhâneler (5) tesîsiyle zabtiyye ve polisin o nisbetde tezyîdi ve sûret-i dâimede seyyâr bir vapur bulundurulması (6) Vilâyet-i müşârûnileyhâ vâllîliğinden 'arz ve istid'â olunması üzerine îcrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî (7) şeref-müte'allik buyurularak devâir-i 'âidesine teblîğ-i keyfiyyet olduğu ve ahîren vilâyetden gelen telgrafnâmenin (8) bir fıkrasında Haleb Jandarma Alayı ve ale'l-husûs polis efrâdı zâten lüzûmundan pek noksân bulunduğu (9) jandarmanın şimdiki mevcûduna iki bölük 'ilâvesiyle polis tertîb-i hâzırının dahi İzmir tertîbi nisâbına (10) bi'l-iblâğ ciddî ve 'aff adamlardan birer serkomiser ve beş komiserin daha müceddeden ve serî'an ta'yîn ve i'zâmı (11) ve hafiyye tahsîsâtının da vilâyetin vüs'at ve ehemmiyyet-i hâliyyesi nisbetinde ve kemâl-i tasarrufla ihtiyâcât-ı hakîkiyye (12) derecesinde tezyîdi ve jandarma ve polisin hemân tahrîr ve istihdamı için mezûniyyet i'tâsı lüzûmu (13) der-miyân bulunduğu ve jandarma mâddesi taraf-ı vâlâ-yı Ser'askeriye yazıldığı 11 29 Mayıs Sene (1)311 (10 Haziran 1895) târîhli tezkire-i (14) sâmiyye-i Sadâret-penâhîde izbâr olunmuş ve hafiyye tahsîsâtı hakkında icâb-ı hâl Nezâret-i 'âcizîce der-dest		

(Belgenin devamı)

	(1) icrâ bulunmuş olduğuna polisler hakkında dahi Nezâret-i Celîlelerince mu‘âmele-i muktezînin serî‘an îfâsına (2) himem iş‘âr-ı sâmi-i Sadâret-penâhîye tevfi‘kan ne yapılmak lâzım geleceğinin ve bu bâbdaki (3) mütâla‘a-i âsafânelerinin serî‘an inbâsına himem. (İmzâ)
--	--

Bâb-ı ‘Âlî

Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ

Mektûbî Kalemi

‘Aded

5741 ‘Umûmî

917 Husûsî

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Haleb vilâyeti sevâhilince inzibâtın temîni zımnında sevâhil-i mezkûrenin mevâki‘-i mühimmesine karagolhâneler tesîsi ve zabtiyye ve polis efrâdının tezyîdi cânib-i vilâyetden iş‘âr kılınmış (3) olduğundan icrâ-yı îcâbı 17 Zi‘l-hicce Sene (1)312 (11 Haziran 1895) târîhinde taraf-ı devletlerine teblîğ edilmişdi Vilâyet-i müşârünileyhâdan bu kerre varîd olan telgrafnâmede karagolhâneler mevâki‘ini ta‘yîn için bir Erkân-ı Harb (4) miralayı gelmiş ise de jandarma ve polis hakkında henüz bir gûne teblîgât vukû‘ bulmadığı beyânıyla Haleb jandarma ve polislerinin dahi Aydın ve Selanik vilâyetleri tertîbât-ı hâzıra-i zabtiyyesi derecesine (5) iblâğıçün mu‘âmele-i mukteziyyenin îfâsı lüzûmu gösterilmiş ve jandarmalar hakkında taraf-ı vâlâ-yı Ser‘askerîye vesâya-yı lâzime icrâ kılınmış olmağla Nezâret-i Celîlelerince dahi polislere müte‘allik mu‘âmelenin (6) tesrî‘iyle netîcesinin inbâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 27 Zi‘l-hicce Sene (1)312 fî 8 Haziran Sene (1)311 (21 Haziran 1895).

**Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)**

Vilayetlerince tahvili veya azli istenen polis ve zaptiyelerin gerekli sebep bildirildikten sonra azil ve tahvillerinin yapılabileceği ve bunların yerlerine alınacak şahısların imtihan neticesinde tespit edileceği ve bulundukları vilayet haricine gidecek olan jandarma neferlerinin mutlaka Seraskerlik'e müracaat etmeleri gerektiğine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 71 • Sayfa: 501)

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

‘Aded

154

Dâhiliyye Nezâreti Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Vilâyâtda istihdâm edilecek polis ve komiserlerin erbâb-ı ‘iffet ve ehliyyetden olmalarına dikkat edilmekle berâber keyfiyyet-i inzibâtta hukûmet-i mahalliyyenin derece-i mesûliyyetleri nisbetinde ikdârları lüzûmuna mebnî vesâit-i icrâiyyeleri olan polis (3) ve jandarma neferât ve zâbitânının emr-i intihâb ve istihdâmları husûsunda vülât ile mutasarrıfının dâire-i mezûniyyetlerinin tevsî‘ edilmesi muktezâ-yı irâde-i seniyyeden idüğü eşkiyâ vukû‘âtının önü alınmak için ba‘zı irâdâtı hâvî şeref-vârid (4) olan 9 Eylül (1)307 (21 Eylül 1891) târîhli ve yüz yirmi sekiz ‘umûm numarolu tahrîrât-ı ‘aliyye-i nezâret-penâhîlerinde emr ü iş‘âr buyurulmuş olduğu hâlde el-yevm polislerin tebdîl ve ta‘yînleri İdâre Meclislerinin mezâbıtına meşrût ve fî 23 Haziran Sene (1)310 târîhli ve dört yüz (5) beş numarolu tahrîrât-ı ‘aliyye-i Ser‘askerî hükmünce zabtiyye-i ümerâ ve zâbitânının şöyle dursun bir neferin bile tesviye-i umûr-ı zâtiyyesiçün hâric-i vilâyete terhîsi makâm-ı ‘âlî-i Ser‘askerîden istûzân-ı menût olub hâlbuki tevsî‘-i mezûniyyet yerine muahharen bu sûrete (6) ifrâğ olunuşu vâkı‘â ba‘zı memûrînin evâmir-i mevcûdenin hakkıyla ahkâmını muhâfaza etmemesinden ve polis silkine olur olmazları idhâl etmesinden neşet edib muhtâc-ı ‘arz ve îzâh olmadığı üzere lede’l-hâce bir polisin

(7) tebdîl ve ta'yîni için 'ale'l-usûl mezâbıta ihtiyâc ve mecbûriyyet ve hele bir zabtiyyenin kable'l-istîzân terhîsine 'adem-i salâhiyyet taksîr-i mezûniyyet ve vülâtın tahfîf-i kadr ü haysiyyetlerini müstelzim hâlâtdan ve ma'lûm-ı sâmi-i âsafâneleri buyurulduğu (8) üzere ibtidâ-yı intihâplarında mecâlis a'zâsının âsâr-ı mu'âvenetini gören polisler devlet adamı olmakdan ziyâde a'zâ-yı mûmâileyhime kesb-i intisâb ile anların efkârına hâdim olmakda ve mecâlis a'zâları ise yerliden olub 'alâka-i (9) çiftligân ashâbı olduklarından bekciler ve adamları vâsıtalarıyla civâr kurâya tasallutât ve ta'addiyât icrâsından hâlî ve ahâlî-i kurâdan şikâyet vukû'unda icrâ olunacak tahkîkâtın şâibe-i sahâbet ve himâyetden 'ârî olamamakda olduğu (10) cümle-i istitlâ'ât ve tahkîkâtdan ve buranın polisleri içinde lâzımü't-tebdîl pek çok kimseler olduğu şimdiye kadar meşhûd-ı çâkerî olan mu'âmeleleriyle müsbet olarak kem-terleri zâten ve mesleken 'unfuvân-ı şebâbetden beri mütena'im olduğum (11) nân ü ni'met hazret-i veliyy-i ni'met bî-minnetden dolayı 'urûk ve a'sâbım ile'l-ebed mecbûr-ı şükân-ı fırâvân ve mahâmid bî-pâyân olarak hilâf-ı rızâ-yı 'âlî hiçbir hâl ve harekete meydân vermeyib ahkâm-ı evâmirin muhâfazasına cidden nasb-ı nefsi ihtimâm (12) edegeldiğim vâzihâtdan bulunmuşdur ve mahâzîr-i mesrûde ve'l-cây-ı hâl ve mevki'e binâen polislerden ehl ve erbâb olmayanların yerlerine muktedîr ve lisâna gelmemiş ashâb-ı nâmûs ve iktidârdan münâsiblerinin intihâb ve ta'yîn ve 'ale'l-usûl (13) inhâ-yı keyfiyyet olunması ve zabtiyyelerin terhîsi için Makâm-ı müşârünileyhe yazılan ma'rûzâtın zâten red olunmayıp hebsi is'âf edilmekte ve Dâire-i Celîle-i 'Askeriyyenin teksîr-i muhâberesinden 'ibâret kalmakda olub o misillü neferâtın (14) ma'zeret-i şer'iiyesi zuhûrunda vilâyetce tahkîkât-ı lâzime bi'l-îfâ ana göre terhîsi teshîl maslahatı mûcib ve tahdîd-i muhâberât ve vülâtın muhâfazına kadar haysiyyetleriyle berâber ol bâbda ki tahrîrât-ı 'aliyye-i cenâb-ı fehîmânelerinde muvâfık olacağından (15) ol bâbda gerek Makâm-ı müşârünileyhe ve gerek Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine îfâ-yı teblîgâtla mezûniyyet-i mukteziyyenin ihsân buyurulmasını istirhâm eylerim ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrîndir. Fî 7 Muharrem Sene (1)313 ve fî 17 Haziran Sene (1)311 (29 Haziran 1895).

**Manastır Vâlîsi Yâver-i Hazret-i
Şehriyârî Ferik
(İmzâ)**

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvîdi İsmi	Tesvîdî Târîhi	Târîh-i Tebyîzi
154 24		26 Haziran Sene (1)311 (8 Temmuz 1895)	Taraf-ı Vâlâ-yı Hazret-i Ser'askeriyye ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine 23 Muharrem (1)313 4 Temmuz Sene (1)311 (16 Temmuz 1895)
11 Manastır Behiyyesinden meb'ûs 17 Haziran Sene (1)311 (29 Haziran 1895) târîhli tahrîrâtın bir sûreti leffen takdîm kılınmış			(1) Vilâyetde istihdâm edilecek polis ve komiserlerin erbâb-ı 'iffet ve ehliyyetden (2) olmalarına dikkat edilmekle berâber emr-i inzibâtta hukûmât-ı mahalliyyenin derece-i mesûliyyetleri (3) nisbetinde ikdârları lâzım geldiğinden vesâit-i icrâiyyeleri olan polis ve jandarma neferât (4) ve zâbitânının emr-i intihâb ve istihdâmları husûsunda vülât ile mutasarrîfînin dâire-i (5) mezûniyyetlerinin tevsi' edilmesi ve mukaddemâ şeref-sânih olan (6) irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden iken el-yevm polislerin (7) tebdîl ve ta'yînleri idâre Meclislerinin mezâbitına mütevakıf ve zabtiyye ümerâ ve zâbitleri (8) şöyle dursun bir neferin bile vilâyet hâricine terhîsi taraf-ı 'âlî-i Şehriyâriden Ser'askerîden istîzâna (9) menût idüğinden ve bu da vülâtın tahfîf-i kadr ü haysiyyetlerini müstelzim bulunduğundan (10) o gibi neferâtın ma'zeret-i şer'iyyesi zuhûrunda vilâyetce tahkîkât-ı lâzime bi'l-îfâ (11) terhîsi ve orada lâzimu't-tebdîl (12) pek çok polis olacağından yerlerine muktedir ve lisâna gelmemiş ashâb-ı nâmûs (13) ve iktidârdan münâsiblerinin intihâb ve ta'yîni zımında i'tâ-yı mezûniyyet olunması lüzûmuna ve müteferri'ât-ı mâddeye dâir 11 (14) ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine de ve taraf-ı vâlâ-yı hazret-i Ser'askeriyye de tebliğ-i mâdde olunmuş olduğundan sûret-i iş'âr vilâyete nazaran iktizâsının (15) inbâsına müsâ'ade-i 'aliyye-i Ser'askerîleri şâyân buyurulması bâbında.

**Nezâret-i
Zabtiyye
Mektûbî Kalemi**

‘Aded

195

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Polis ve jandarma neferât ve zâbitânının emr ü intihâb ve istihdâmları husûsunda vülât ile mutasarrıfının dâire-i mezûniyyetlerinin tevsî‘ edilmesi muktezâ-yı irâde-i seniyye-i (3) hazret-i Pâdişâhîden bulunduğu hâlde el-yevm polislerin tebdîl ve ta‘yînleri İdâre Meclislerinin mezâbituna ve zabtiyye efrâdının bile vilâyet hâricine ‘azîmete terhîsi makâm-ı (4) vâlâ-yı Ser‘askerîden istîzân menût ve bu ise vülâtın tahfîf-i kadr ü haysiyyetlerini müstelzim bulunduğundan bahsle ma‘zeret-i şer‘iyyesi zuhûr eden neferâtın terhîsi ve lâzımü’t-tebdîl (5) polislerin yerlerine münâsiblerinin ta‘yîni zımnında mezûniyyet i’tâ olunmasına dâir Manastır Vilâyetinden alınan tahrîrât sûretinin leffîyle ve Makâm-ı müşârunileyhe iş‘âr-ı keyfiyyet edildiği beyânıyla (6) iktizâsının ‘arz ve inbâsı hâme-pîrâ-yı tekrîm olan 4 Temmuz sene (1)311 (16 Temmuz 1895) târîhli ve iki yüz yetmiş dokuz numarolu tezkire-i ‘aliyye-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerinde emr ü izbâr buyurulmuşdur (7) taşra polis efrâdının intihâb ve ta‘yîn ve tebdîlleri öteden beri mahallerine muhavvel olmakla berâber polis komiserlerinin intihâb ve tebdîlleri husûsuna Nezâretce bakılmakda ise de (8) ‘ale’l-ekser polis komiserleri hakkındaki iş‘ârât-ı mahalliyye dahi nazar-ı dikkate alınmakda olub şöyle ki polis efrâdından birinin tebdîlini mûcib hâlî görüldüğünü ve bu da delâil-i (9) mâddiyye ve müsbetesiyle bildirildiği hâlde nezâretce kaydı terkîn ve yerine mahallince bi’l-imtihân ehliyyeti ve liyâkati görölerek intihâb ve usûlen evrâk-ı mukteziyyesi irsâl olunanların (10) memûriyyetleride tasdîk olduğu gibi komiserlerden ‘azl ve tebdîli inhâ olunanların dahi gösterilen lüzûma göre Nezâretce ‘azl veyâhûd diğer mahalle tahvîli sûretiyle (11) iş‘âr-ı mahallînin tervîci cihetine gidilmekde bulunduğu cihetle Vilâyet-i müşârunileyhânın polisler hakkındaki şikâyeti nâ-be-mahall bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 28 Muharrem Sene (1)313 ve fî 9 Temmuz Sene (1)311 (21 Temmuz 1895).

**Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)**

Evrâk Numero	Müsevvidî İsmi	Tevsîdî Târîhi	Manastır Vilâyet-i Behiyyesine	Târîh	
				‘Arabî	Rûmî
195 11	İhsan	15 Temmuz (1)311		27 S. (1)313 (19 Ağustos 1895)	6 Ağustos (1)311
			(1) Polis ve jandarma neferât ve zâbitânının emr ü intihâb ve istihdâmları husûsunda vülât ile (2) mutasarrıfının dâire-i mezûniyyetlerinin tevsî‘ edilmesi muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhîden (3) bulunduğu hâlde el-yevm polislerin tebdîl ve ta’yînleri İdâre Meclisleri mezâbitına ve zabtiyye efrâdının bile (4) vilâyet hâricine ‘azîmete terhîsi makâm-ı vâlâ-yı Ser’askerîde istîzân-ı menût bulunduğundan ve bu ise (5) vülâtın tahfîf-i kadr ü haysiyyetlerini müstelzim bulunduğundan bahsle ma’zeret-i şer’iyyesi zuhûr eden neferâtın (6) terhîsi ve lâzimü’t-tebdîl polislerin yerlerine münâsiblerinin ta’yîni zımında mezûniyyet i’tâsı (7) tevârüd eden 1 Haziran sene (1)311 (13 Haziran 1895) târîhli tahrîrât-ı behiyyelerinde iş‘âr edilmesi üzerine keyfiyyet makâm taraf-ı vâlâ-yı (8) Ser’askerî ile Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine izbâr edilerek ana cevâben Nezâret-i (9) müşârünileyhâdan alınan 9 Temmuz sene (1)311 (21 Haziran 1895) târîhli tezkirede taşra polis efrâdının (10) intihâb ve ta’yîn ve tebdilleri öteden beri ve mahallerine muhavvel olmakla berâber polis komiserlerinin (11) intihâb ve tebdilleri husûsuna Zabtiyye Nezâretince bakılmakda isede ‘ale’l-ekser polis (12) komiserleri hakkındaki iş‘ârât-ı mahalliyye dahi nazâr-ı dikkate alınmakda olub şöyleki (13) polis efrâdından birinin tebdîlini mûcib hâlî görüldüğü ve bu da delâil-i mâddiyye ve müsbetesiyle (14) bildirildiği hâlde kaydı terkîn ve yerine mahallince bi’l-imtihân ehliyyet ve liyâkatı (15) görölerek intihâb ve usûlen evrâk-ı mukteziyyesi irsâl olunanların memûriyyetleri de (16) tasdik olunduğu gibi komiserlerden ‘azl ve tebdîli inhâ olunanların dahi gösterilen		

(Belgenin devamı)

	(1) lüzûma göre ‘azl veyâhûd diğer mahalle tahvîli sûretiyle iş‘âr-ı mahallinin tervîci (2) cihetine gidilmekde bulunduğu iş‘âr edilmiş olmağla ol bâbda. Ve taraf-ı vâlâ-yı Ser‘askerîden alınacak cevâbın dahi teblîği der-kâr bulunmuş
--	---

Makâm-ı Ser‘askerî

Jandarma Dâiresi

576

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Polis ve jandarma neferât ve zâbitânının emr-i intihâb ve istihdâmları husûsunda vülât ile mutasarrıfının dâire-i mezûniyyetlerinin tevsî‘ edilmesi mukaddemâ şeref-sânih olan irâde-i seniyye-i (3) cenâb-ı Pâdişâhî muktezâyı celîlinden iken el-yevm polislerin tebdîl ve ta‘yînleri İdâre Meclislerinin mezâbıtına mütevakf ve zabtiyye ümerâ ve zâbitânının şöyle dursun bir neferin bile vilâyet hâricine (4) terhîsi makâm-ı ‘âcizîden istifsâra menû‘t idüğinden ve bu da vülâtın tahfîf-i kadr ü haysiyyetlerini müstelzim bulunduğundan o gibi neferâtın ma‘zeret-i meşrû‘ası zuhûrunda vilâyetce tahkîkât-ı (5) lâzime bi’l-îfâ terhîsi ve orada lâzimü’t-tebdîl olan polislerin yerlerine muktedir ve lisâna gelmemiş ve ashâb-ı nâmûs ve iktidârdan münâsiblerinin intihâb ve ta‘yîni zımında i’tâ-yı mezûniyyet olunması (6) lüzûmuna ve müteferri‘ât-ı mâddeye dâir Manastır Vilâyet-i Behiyyesinden meb‘ûs tahrîrâtın bir sûreti leffen gönderildiği ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine de teblîğ-i mâdde edildiği beyânıyla sûret-i iş‘âr-ı vilâyete nazaran (7) iktizâsının inbâsı 4 Temmuz Sene (1)311 (16 Temmuz 1895) târîhli ve yüz doksan üç numarolu tezkire-i ‘aliyye-i âsafânelerinde izbâr buyurulmasıyla keyfiyyet Jandarma Dâiresine lede’l-havâle jandarma efrâdının mensûb (8) oldukları vilâyet hâricine terhîs için makâm-ı ‘âcizîye mürâca‘at olunması hakkında ittihâz edilen kâ‘idenin vülât-ı ‘izâm hazerâtının tahfîf-i kadr ü haysiyyetlerini müstelzim olacağı tasavvur (9) edilemeyeceğine ve kâ‘ideyi mezkûrenin tamâmî-i muhâfaza ve devâmı lüzûm-ı kat‘î tahtında bulunduğuna nazaran mezkûr Manastır Vilâyeti ‘Asâkir-i Zabtiyyesinin bu kâ‘ideden istisnâsı kâbil olunamayacağının (10) Vilâyet-i müşârünileyhâya teblîğ buyurulması lâzım geleceğinin cevâben savb-ı sâmi-i nezâret-penâhîlerine izbârı dâire-i merkûmeden ifâde kılınmağla ber-vech-i muharrer îfâ-yı muktezâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 14 Rebi‘ü’l-evvel Sene (1)313 ve fî 23 Ağustos Sene (1)311 (4 Eylül 1895).

Ser‘asker
(İmzâ)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi		Târîh-i Tebyîzi	
200 28	Mustafa	Fî 29 ‘Ağustos Sene (1)311 (10 Eylül 1895)	Manastır Vilâyet-i Behiyyesine	25 Ra. Sene (1)313	3 Eylül Sene (1)311 (15 Eylül 1895)
			(1) 17 Haziran Sene (1)311 (29 Haziran 1895) târîhli tahrîrât-ı behiyyeleri cevâbıdır jandarma efrâdının mensûb oldukları (2) vilâyet hâricine ‘azîmete terhîsi için makâm-ı vâlâ-yı Ser‘askerîye mürâca‘at olunması hakkında ittihâz edilen (3) kâ‘idenin vülâtın tahfîf-i kadr ü haysiyyetlerini müstelzim olacağı tasavvur edilemeyeceğine ve kâ‘ide-i (4) mezkûrenin tamâmî-i muhâfaza ve devâmı lüzûm-ı kat‘î tahtında bulunduğuna nazaran Vilâyet-i Behiyyeleri ‘asâkir-i (5) zabtiyyesinin bu kâ‘ideden istisnâsı kâbil olamayacağı bi’l-muhâbere taraf-ı vâlâ-yı Ser‘askerîye cevâben (6) gelen 23 ‘Ağustos Sene (1)311 (4 Eylül 1895) târîh ve beş yüz yetmiş altı numarolu tezkirede izbâr edilmiş ve polisler için (7) Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden alınan cevâb dahi 16 ‘Ağustos Sene (1)311 târîhinde (8) iş‘âr kılınmıştır ol bâbda.		

Osmanlı senetlerinin borsada değerini kaybedeceğinin Borsa Polis Serkomiserliğinden bildirildiğinin Zaptiye Nezaretince takdimine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 72 • Sayfa: 507)

Nezâret-i

Zabtiyye

(1) Galata Borsası'nda usûl-i 'umûmiyyeye gayr-ı muvâfık olarak eydî-i tedâvülde bulunan tahvîlât-ı (2) ecnebiyyeye 'âruz olan tenezzülünden dolayı orada bulunan sarrâfların fark-ı fîâtı kabûl ve havâlâta i'tibâr (3) etmemek gibi yolsuz mu'âmelesinden ve yekdiğerindeki metâlibini istîfâ edememekde olmalarından (4) nâşî ducâr oldukları zarar konsolide fîâtına da tesîr etmiş ve bugün fevka'l'âde olarak (5) bir guriş tedennî görülmüş olması üzerine tahvîlât-ı ecnebiyyenin bu yoldaki mu'âmelâtı gayr-ı muttaridesini (6) bir netîce-i haseneye îsâl içün Bank-ı Osmânî tarafından gönderilen Panciri Beyefendi hazretleri (7) ile mu'teber sarrâfların borsada bugün borsa komiseriyle vukû' bulan müzâkereleri netîcelenemediği (8) cihetle Mîr-i müşârünileyh zât-ı sâmi-i Sadr-ı a'zamîye 'arz-ı hâl etmek üzere terk-i müzâkere (9) eylemiş ve mukaddemâ âsâr-ı iğmâz olarak vukû'a getirilmiş olan şu hâlin devâmı (10) eshâm-ı Osmâniyyenin inkîât'-ı ragabâtını mûcib ve Bank-ı Osmânînin i'tibâr-ı mâlîsi münhall olmağla (11) berâber mübâyâ'acıların terk-i işgâl eylesini sızlanmalarını müstelzim olacağı âşikâr bulunmuş (12) olduğu Bursa Polis Serkomiserliğinden alınan jurnalden anlaşılmış ve taraf-ı sâmi-i Sadr-ı a'zamîyede (13) iş'âr-ı keyfiyyet edilmiş olduğu ma'rûzdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 17 Teşrîn-i evvel Sene (1)311 (29 Ekim 1895).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

81 BOA. Y.MTV. 130-115.

2.2. Polis Meclisi

73⁸²

Zaptiye Nezareti idaresinde bulunan Dersaadet, Beyoğlu ve Üsküdar Zabıta Meclisleri ile Dersaadet Zabıta Müdürlüğünün lağvıyla bunların aylık tahsisatlarının Dersaadet polis masraflarına aktarılmasına dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 73 • Sayfa: 508)

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

48

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki

(2) Ma‘lûm-ı ‘âlfî-i dâverâneleri buyurulduğu üzere nezâret-i kem-terâneme merbûten Der-Sa‘âdet Beyoğlu Üsküdar Fatih ve Beşiktaş’da birer zâbıta mevki’i olub bunlardan Der-Sa‘âdet (3) ve Beyoğlu ve Üsküdar’da zâbıta meclisleri bulunduruluyor ve Fatih ile Beşiktaş zâten meclissiz idâre olunuyor bununla berâber mezkûr meclislerin vazîfeleri Kânûn-ı Cezâ’nın (4) üçüncü faslında muharrer mevâdd-ı cezâiyye ahkâmının tatbîk ve icrâsından ‘ibâret olduğu hâlde geçende Mevki’-i Bidâyet Mahkemelerinin teşekkül etmesinden ve zikr olunan vazîfede mezkûr mahâkim vezâîfî (5) dâhilinde bulunmasından dolayı bi’t-tâb‘ mecâlis-i mezkûreye lüzûm ve mahall kalmamış olduğundan ve lede’l-hesâb bunların muhassasât-ı şehriyyesi yirmi bir bin üç yüz elli guruşa vardığından (6) mezkûr meclislerin lağvı ve meblağ-ı mezbûrun der-dest-i tertîb olan Der-Sa‘âdet polis masârifine medâr olmak üzere mevkûf tutulması ve birde zâbıtaya müte‘allik icrâât gibi (7) bakıyye-i vezâife bakmak üzere ma‘âşî zikr olunan yirmi üç bin bu kadar guruh dâhilinde bulunan Der-Sa‘âdet Zâbıta Müdürlüğünün dahi lağvıyla tasarrufa ri‘âyetine zâten muvazzaf olan (8) Der-Sa‘âdet Alay Beyi’nin ve memûrîn-i teftîşiyeden münâsib olanların zâbıta mevki’inde istihdâmları hem iktizâ-yı hâl ve meşâgile ve hem de tasarruf kâ‘idesine muvâfık olacağına nazaran (9) bu sûret-i irâde-i isâbet-âde-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerine muvâfakat ettiği takdîrde işbu Kânûn-ı evvel ibtidâsından i‘tibâren icrâ-yı îcâbı husûsunun Kânûn-ı evvelin hulûl ettiği (10) cihetle bir an evvel taraf-ı kem-terâneme emr ve havâle

82 BOA. ŞD.MLK. 1284-16.

buyurulması menûl müsâ‘ade-i ‘aliyye-i dâverâneleri olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 29 Zî’l-hicce Sene (12)96 ve fî 2 Kânûn-ı evvel (1)295 (14 Aralık 1879).

(İmzâ)

*

Târîh	Numero	Müsevvid	Nev‘-i Müsvedde
Fî 3 Muharrem Sene (12)97 (17 Aralık 1879)	Mülkiyye 1434 Zabtiyye 809	Aziz	Mazbata (Müsta‘cel)
1 ümerâ-yı zabtiyye vesâtetleriyle ifâ etdirilmesi kâbil olacağından zikir olunan mutasarrıflıkların	(1) Zabtiyye Nezâreti’nin 29 Zî’l-hicce Sene (12)96 ve 2 Kânûn-ı evvel Sene (12)95 (14 Aralık 1879) târîhli ve kırk sekiz numarolu tezkiresi Şûrâ-yı Devlete havâle (2) buyurulmağla Mülkiyye Dâiresi’nde kırâat olundu. (3) Meâlinde Zabtiyye Nezâretine merbûten idâre olunmakda olan zâbıta mevki’lerinden (4) Der-Sa‘âdet ve Beyoğlu ve Üsküdar’da birer zâbıta meclisi bulunduğu (5) ve bu meclislerin vazîfesi Kânûn-ı Cezâ’nın üçüncü (6) faslında muharrer mevâdd-ı cezâiyye ahkâmının tatbîk ve icrâsından ‘ibâret olduğu hâlde bu vazîfe akdemce teşekkül eden Mevki‘-i Bidâyet (7) Mahkemelerine intikâl eylesinenden (8) dolayı mecâlis-i mezkûreye bi’t-tab‘ lüzûm kalmamış olmasıyla lağvı ve bunların muhassasât-ı şehriyyesi (9) bulunan yirmi bir bin üç yüz elli guruşun der-dest-i tertîb (10) olan Der-Sa‘âdet polis masârifine medâr olmak üzere mevkûf tutulmuş ve Der-Sa‘âdet Zâbıta Müdürlüğünün dahi lağvıyla (11) tasarrufa ri‘âyetine zâten muvazzaf olan Der-Sa‘âdet Alay Bey’inin ve memûrîn-i teftîşiyeden münâsib olanların (12) zâbıta mevki’lerinde istihdâmı hem iktizâ-yı hâl ve işgâle ve hem de tasarruf kâ‘idesine muvâfık olacağı ve mecâlis-i (13) mezbûre muhassasâtı olub tevkîfi tensîb olunan mebâliğ sâlifü’l-beyân mezkûr Der-Sa‘âdet Zâbıta (14) Müdürlüğünden kalacak ma‘âş ile berâber yirmi üç bin bu kadar guruşa varacağı beyânıyla icrâ-yı îcâbı (15) istîzân olunmuştur. (16) İktizâ-yı maslahat lede’t-teemmül bir rey tarafından tasavvurât-ı ma‘rûza tasdîk edilmekle berâber Üsküdar ve Beyoğlu Mutasarrıflarının vezâif-i asliyyeleri (17) umûr-ı zâbıtaya mahsûs ve münhasır olarak bunun 1 ve diğer zâbıta müdürlüklerinin dahi bu sırada (18) ilgâsı der-miyân edilmiş ise de bu misillü memûrînlerin lüzûm ve ‘adem-i lüzûmu 2 (19) mecâlis-i merkûme ile Der-Sa‘âdet. 2 nezâretce bilinecek mevâddan olub şimdiki hâlde icrâsı tensîb edilen		

(Belgenin devamı)

Târîh	Numero	Müsevvidî	Nev‘-i Müsvedde
			Bakiyye-i Mazbata
22 (1) olmasına nazaran müzâkerenin dahi bu dâirede (2) deverânı iktizâ-yı maslahatdan ve tertûbât-ı (3) mezkûrenin işce ve tasarrufca beyân olunan (4) muhassenâtına nazaran tervîc-i iş‘âr-ı lâzimedden olmağla.		1 (1) Zâbıtâ Müdîrliğinin lağvından ‘ibâret 22 ber-mûcib-i istîzân îfâ-yı muktezâsının Nezâret-i mezkûreye havâlesi ekseriyyetle tezekkür (2) kılınmağın ol bâbda emr ü fermân.	

74⁸³

Polis Meclisleri azasının artırılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 74 • Sayfa: 511)

Şûrâ-yı Devlet Evrâk Odasından Terkîm Olunan Melfûfât Pusulası			
Evrâkın Vürûdu Târîhi	Defter Numerosu	Hülâsa-i Mâdde	Evrâk Kâtibi
Fî 8 Za. Sene (12)99 ve fî 9 Eylûl Sene (12)98 (21 Eylûl 1882)	1 Zabtiyye 883	Polis Meclisleri a'zâsının tezyîdi lüzûmunun beyânına dâir	
'Aded-i Evrâk			
	1 1 2	Zabtiyye Nezâreti'nin tezkiresi İdâre Komisyonu mazbatası	

83 BOA. ŞD. 1285-21.

(1) Muhât-ı ‘ilm-i sâmi-i nezâret-penâhîleri buyurulduğu üzere mukaddemâ kaleme alınıb takdîm kılınan kânûn lâyihasının altıncı maddesinin ta‘rîfine göre polis meclisleri a‘zâsı ikişer kişiye hasr (2) olunmuş ve öylece teşkîl kılınmış ise de olunan tecrübe hükmünce polis meclislerine ‘âid vezâif-i tedkîkâtı tamâm olmuş bir iş hakkında rey vermeğe münhasır olmayıb oraya ta‘allük eden mesâlih (3) hîn-i tedkîkinde a‘zâ-yı mezkûre münferiden ve taksîm-i iştigâl kâ‘idesine tevfiķan dahi istihdâm kılınacağına ve işlerin kesretiyle ma‘a-reîs üç kişiden ‘ibâret bulunan heyet beyninde nisbet (4) bulunamadığına binâen mecâlis-i mezkûre a‘zâsı ‘adedinin dörde çıkarılması iktizâ-yı hâl ve maslahatdan görünmüş ve mecâlis-i mezkûre a‘zâsının ber-minvâl-i ma‘rûz tezyîdine polisin tahsîsât-ı (5) hâzırası müsâ‘id bulunmuş olduğundan her meclise biri ikinci diğeri üçüncü komiserler olmak üzere üç polis meclisine altı a‘zâ ‘ilâvesi ve bunlar muhassasâtının polis tahsîsâtı ‘umûmiyyesi (6) miyânında tesviyesi tezekkür kılınmış ve bu sûretin Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi cânib-i ‘âlîsine ‘arz ve inhâ ile irâdesinin istihsâli îcâb-ı hâl ve iştigâle münâsib olmağla ve îfâ-yı muktezâsı müsâ‘ade-i ‘aliyye-i (7) nezâret-penâhîlerine mütevakıf bulunmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 5 Eylûl Sene 1298 (17 Eylûl 1882).

(Mühürler)

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

65

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
 (2) ‘Arz ve beyândan müstağnî olduğu üzere polis meclisleri a‘zâsı mukâddemâ kaleme alınıb takdîm kılınan kânûn lâyihasının altıncı maddesi ta‘rîfâtına göre ikişer kişiye (3) hasr olunmuş ve öylece teşkîl kılınmış ise de olunan tecrübe hükmünce mecâlis-i mezkûra ‘âid vezâif-i tedkîkâtı tamâm olmuş bir iş hakkında i‘tâ-yı reye münhasır olmayıb (4) oraya ta‘alluk eden mesâlih (5) hîn-i tedkîkinde a‘zâ-yı mezkûre münferiden ve taksîm-i iştigâl kâ‘idesine tevfiķân istihdâm kılınmakda ve işlerin kesretiyle ma‘a-reîs (5) üç kişiden ‘ibâret olan heyet beyninde nisbet bulanamamakda olduğuna

binâen mecâlis-i mezkûre a'zâsı 'adedinin dörde çıkarılması iktizâ-yı hâl ve maslahatdan (6) görünmüş ve tezyîd-i maksadına polisin tahsîsât-ı hâzırası müsâ'id bulunmuş olduğundan bahsle her bir meclise biri ikinci ve diğeri üçüncü komiserlerden olmak üzere (7) üç polis meclisine altı a'zâ 'ilâve ve bunların muhassesâtı polis tahsîsât-ı 'umûmiyyesi miyânında tesviye olunmak üzere sûret-i hâlin pîş-gâh-ı sâmi-i dâver-i a'zamîlerine (8) 'arz ile istîzânı hakkında İdâre Komisyonundan verilen mazbata leffen 'arz ve takdîm kılınmış ve bu sûret icâb-ı hâl ve iştigâle muvâfık ve polisin tahsîsât-ı (9) hâzırası tezyîd-i a'zâdan dolayı terettüb edecek masrafa müsâ'id bulunmasına nazaran şu tertîbe ta'allük edecek irâde-i 'aliyye-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerinin ta'yîn (10) ve iş'ârı müsâ'ade-i 'aliyye-i âsaf-ı ekremîlerine menût bulunmuş olmağın ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 6 Zi'l-ka'de Sene (1)299 ve fî 7 Eylül Sene (1)298 (19 Eylül 1882).

(İmzâ)

Mazbata

(1) Zabtiyye Nezâreti'nin Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan tezkiresiyle melfûf İdâre Komisyonu mazbatasını Tanzîmât Dâiresinde kırâat (2) olundu.

(3) Meâlleri polis meclisleri mukaddemâ ikişer a'zâdan mürekkeb olarak teşkîl kılınmış ise de mecâlis-i mezkûreye 'âid olan mesâlihî kesreti (4) ve a'zânın esnâ-yı tedkîkâtda münferiden istihdâmları hasebiyle iki a'zâ ile idâre-i maslahat kâbil olamamakda olduğundan (5) ve polis tahsîsâtının tezyîd-i â'zâyâ müsâ'id bulunduğundan bahsle her meclise biri ikinci ve diğeri üçüncü komiserlerden olmak üzere (6) yeniden ikişer a'zâ 'ilâvesi istîzânından 'ibâretidir.

(7) Vâkı'â mukaddemâ kaleme alınan kânûn lâyihasında polis meclisleri'nin ikişer a'zâdan mürekkeb olacağı muharrer olacağından olmasıyla mecâlis-i mezkûre dahi (8) ol vechle teşkîl kılınmış ise de işlerin kesreti muahharen a'zânın dörde iblâğını istilzâm eylediği ve polis tahsîsâtının dahi a'zânın tezyîdine (9) müsâ'id bulunduğu sûret-i iş'ârdan anlaşılmış olduğundan ber-mûcib-i istîzân mecâlis-i mezkûreye yeniden ikişer a'zâ 'ilâvesi zımında

(10) Nezâret-i müşârûnileyhâya mezûniyyet i'tâsı ve husûsunun Dâhiliyye Nezâretine havâlesi dahi beyân-ı keyfiyyet buyurulması tezekkür kılını ol bâbda. Fî 24 Zi'l-ka'de Sene (12)99 (7 Ekim 1882).

*Polis Meclisleri azalarının ikiden dörde çıkarılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 75 • Sayfa: 515)*

**Şûrâ-yı Devlet
Tanzîmât Dâiresi**

‘Aded

834

(1) Zabtiyye Nezâreti’nin Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan tezkiresiyle melfûf İdâre Komisyonu mazbatası Tanzîmât Dâiresi’nde kırâat olundu.

(2) Meâlleri polis meclisleri mukaddemâ ikişer a‘zâdan mürekkeb olarak teşkîl kılınmış ise de mecâlis-i mezkûreye ‘âid olan mesâlihînin kesreti ve a‘zânın esnâ-yı tedkîkâtda münferiden (3) istihdâmları hasebiyle iki a‘zâ ile idâre-i maslahat kâbil olamamakda olduğundan ve polis tahsîsâtının tezyîd-i a‘zâyâ müsâ‘id bulunduğundan bahsle her meclise biri ikinci ve diğeri (4) üçüncü komiserlerden olmak üzere yeniden ikişer a‘zâ ‘ilâvesi istûzânından ‘ibâretidir.

(5) Vâkı‘â mukaddemâ kaleme alınan kânûn lâyihasında polis meclislerinin ikişer a‘zâdan mürekkeb olacağı muharrer olmasıyla mecâlis-i mezkûre ol-vechle teşkîl kılınmış ise de işlerin kesreti muahharen (6) a‘zânın dörde iblâğını istilzâm eylediği ve polis tahsîsâtının dahi a‘zânın tezyîdine müsâ‘id bulunduğu sûret-i iş‘ârdan anlaşılmış olduğundan ber-mûcib-i istûzân (7) mecâlis-i mezkûreye yeniden ikişer a‘zâ ilâvesi zımında Nezâret-i müşârünileyhâya mezûniyyet i‘tâsı husûsunun Dâhiliyye Nezâreti’ne havâlesi tezekkür kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 4 Zi’l-hicce Sene (1)299 ve fî 5 Teşrîn-i evvel Sene (1)298 (17 Ekim 1882).

(Mühürler)

(1) Devletlü efendim hazretleri
 (2) Zabtiyye Nezâreti'nin Şûrâ-yı Devlete havâle olunmuş olan tezkiresi ile idâre komisyonunun mazbatası üzerine Tanzîmât Dâiresi'nden kaleme alınıb leffen 'arz ve takdîm kılınan mazbata meâlinden müstebân olduğu üzere polis meclisleri (3) ikişer a'zâdan mürekkeb olarak teşkîl kılınmış ise de mecâlis-i mezkûreye 'âid olan mesâlihî kesreti ve a'zânın esnâ-yı tedkîkâtta münferiden istihdâmları hasebiyle iki a'zâ ile idâre-i maslahat kâbil olamamakda (4) olduğundan ve polis tahsîsâtı tezyîd-i a'zâyâ müsâ'id bulunduğundan her meclise biri ikinci ve diğeri üçüncü komiserlerden olmak üzere yeniden ikişer a'zâ ilâvesi zımında Nezâret-i müşârûnileyhâya mezûniyyet i'tâsı (5) husûsunun Dâhiliyye Nezâreti Celîlesine havâlesi tezekkür olunmuş olmağla ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i hazreti Mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı mantûk-ı münîfine ibtidâr edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî (6) terkîm olundu efendim. Fî 13 Zi'l-hicce Sene (12)99 ve fî 14 Teşrîn-i evvel Sene (12)98 (26 Ekim 1882).

(İmzâ)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
 (2) Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i vekâlet-penâhîleri ile (3) melfûf mazbata manzûr-ı 'âlî buyurulmuş ve ber-vech-i istîzân mezkûr meclislere (4) ikişer a'zâ 'ilâvesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i (5) hazreti Pâdişâhî iktizâ-yı 'âlisinden olarak zikr olunan mazbata (6) i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 15 Zi'l-hicce (12)99 ve fî 16 Teşrîn-i evvel (12)98 (28 Ekim 1882).

(İmzâ)

Polis Meclislerine uzman doktor, cerrah ve eczacı tayinleriyle bunların çalışmalarına ait usul ve esasları hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 76 • Sayfa: 517)

(1) Polis Meclisine bir nefer tabîb-i hâzika ile bir cerrâhın icrâ-yı memûriyyetlerine dâir takdîm olunan tezkire ve mazbatanın leffiyile ol-bâbda olan mütâla'ât-ı bende-gânemin beyân ve ihtârı irâdesini şâmil hâme-pîrâ-yı ta'zîm ve tekrîm olan emirnâme-i 'âlî-i vekâlet-penâhîleri (2) meâl-i 'âlîsi ve mazbata-i mezkûre müeddâsı karîn-i müdrike-i 'abd-ı der-muhribdeleri olmuş ve Meclîs-i mezkûra memûr olacak tabîb ve cerrâh mahbesde mevcûd hastegâmı mu'âyene ve muâlece edeceklerinden mâ'adâ Galata ve Beyoğlu'nda mütemekkin düvel-i ecnebiyye (3) teba'ası miyânelerinde vukû' bulacak münâza'atın zikr olunan Meclisde fasl ve rûyetine râgıb ve tâlib olacakları melhûz bulunmaktan nâşî zîrde muharrer mevâdd ve o misillü mesâlih-i dakâyıka vâkıf ve kânûn-ı etubbâyı bilir dirâyet ve fetânetle mevsûf ve muttasıf (4) bir nefer tabîb ve bir cerrâhın icrâ-yı memûriyyetleri lâzimededen ve sûret-i istihdâmlarında zuhûra gelecek muhasseâtından hâtır-ı güzâr-ı çâkerânem bulunanlarından ba'zılarının 'arz ve ihtârı iktizâ-yı hâlden olmağla ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunmuş ve husûsât-ı muharrere-i (5) âtiye mugâyir şerî'at-ı mutahhara-i mustafâviyye olmadığı sûretde ehl-i İslâm tarafından dahi usûl-i mezbûreye tatbîkan bir mevâddın fasl ve rüyeti istid'â olundukda icrâât-ı mukteziyyesi vâbeste-i emr ve irâde-i mutâva'at-mende-i seniyyeleri bulunmuş olmağın beyân (6) ve hikâye olunmuşdur.

(7) Bir adam mecrûh olduğu hâlde vefât ederek bulunsa cerha-i vâkı'ası hâl-i hayâtında iken mi yohsa ba'de'l-vefât mı vukû' bulmuşdur li-eclî'l-keşf cânib-i Meclisden gönderilecek memûrun ma'iiyyetine tabîb ve cerrâh-ı merkûmânın bi't-tedkîk irsâlinde mecrûh-ı merkûmu lede'l-mu'âyene (8) cerha-i mezkûresinin etrâfı açık ve hâfeleri hârice devrik ve iltihâblı olduğu ve kanı dahi donmuş bulunduğu sûretde hâl-i hayâtında iken cerh ve i'dâm olduğu tebeyyün edeceği ve bi'l-'aks yâresinin fatrı kabalı ve iltihâb ve şişi olmadığı ve kanı dahi (9) bulunmadığı takdîrde

85 BOA. A. MKT.MHM. 487-18.

vefâtından sonra cerh olunmuş idüğü ber-mûcib-i fenn bilineceği ecden mecrûh-ı merkûmun cerha-i vâkı‘adan vefât etdiği veyâ ba‘de’l-mevt yârenin vukû‘ bulduğu tebeyyün eyleyeceği ve keyfiyyet-i mezbûr ise tabîb-i hâzıkın bileceği mevâddan bulunduğuy.

(10) Bir kimesnenin üzerine dahi çend âdem âlât-ı cârihadan bıçak ve seyf ve sâire ile hücum ederek merkûmu darb ve ihlâk eyledikleri hâlde cümlesi mâtde-i kâtâlde eğerçi müşterek iseler de maktûl-ı merkûm kangısının darbindan hâsıl olan cerîhadan vefât etmiş ise (11) anın hakkında keyfiyyet-i kısâsın ve refikleri haklarında dahi Mucâzât-ı Kânûniyye’nin icrâsı husûsu verese-i metrûkesi tarafından ehl-i hibrenin⁸⁶ lede‘l-keşf ihbârı istid‘â olundukda veyâhûd cânib-i Zabtiyyeden mu‘âyenesiçün memûr gönderildikde tabîb-i merkûmun (12) lede‘t-tedkîk îsâlinde maktûlün cerîhaları vücûdunun kangı kıt‘alarında vâkı‘ olmuşdur ve edevât-ı dâhiliyyeye kangı cerîha isâbet etmiş ve eşhâs-ı merkûmenin dahi âlât-ı cârihaları be-heme-hâl cins-i vâhidde olmayıb kimisinin seyf ve kimisinin bıçak ve kama (13) veyâ piştov⁸⁷ olacağına ve edevât-ı merkûmeden kangısının darbı maktûl-ı mezkûrun helâkını müeddâ olacak mahalline tesâdüf eylemiştir müşâhedeşi ve tatbîkinde tebeyyün edeceğine mebnî ba‘demâ îcâbât-ı mukteziyyesine bakılmak üzere ol emirde tabîb-i (14) hâzıkın mu‘âyenesine muhtâç bulunduğuy.

(15) Biri müteehhil diğeri mücerred olduğu hâlde bir adamın iki oğlu olubda evli oğlunu berâber alarak diyâr-ı âhere gitdikde veyâ memleketi civârında yâhûd hânesinde ikisini dahi birbirini müte‘âkib darb ve ihlâk eylediklerinde maktûleyn-i merkûmeynin kangısı (16) daha evvel katl olunduğu bilinmek üzere eğerçi verese-i mütebâkiyyesi tarafındanistirhâm olundukda veyâhûd Meclis-i mezbûrdan keşfine memûr isbâl kılındıkda tabîb-i merkûm dahi terfîk olunduğu hâlde lede‘l-mu‘âyene-i vaz‘iyyet mevtâ-yı merkûmândan kangısının daha (17) evvel vefât etdiği anlaşılacağı misillü cerîhaları dahi nerelerindedir ve kangısının cerîhası sür‘at-i helâkı müeddâ olacak mahalle tesâdüf eylemiş ve kangı yâre ‘amîka nüfûz etmiştir buraları çeşmân-ı dikkat ile mu‘âyene olunarak ve be-heme-hâl muahharen (18) vefât edenin üzerinde emâre-i sâire dahi olacağı ecden

86 Ehl-i hibre, bilirkışı demektir. Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 26. Bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 237.

87 Piştov, bir tabanca türüdür. İlhan Ayverdi, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 2.Bs. Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2011, s.998.

müşâhede olunan hâlâtdan tebeyyün edeceği ve keyfiyyet-i mezbûr dahi tabîb-i hâzıkın fark ü temyîz eyleyeceği mevâddan idüğü.

(19) Ba‘zı emsâli mesmû‘ ve meşhûd olduğu üzere müteehhil bir adamın refİKası hâmile olduğu hâlde ol adamın hîn-i vefâtında mâ-dâm ki rahm-i mâderde çocuk bulunduğu ecluden emlâk ve eşyâ-yı metrûkesinin tevzî‘ ü taksîmi memnû‘ ve gayr-i meşrû‘ olduğuna (20) ve hâtûn-ı merkûme ve vaz‘-ı haml⁸⁸ eylediği anda veled-i merkûm vefât ettiği ve kimesne dahi bulunmadığı takdîrde hâtûn-ı mezbûre çocuğun doğduktan sonra vefâtını isbâtıdan ‘âcize bulunacağına binâen müteveffâ ‘iyâlinden çocuğa ve veled-i merkûmdan kendiye (21) müntakıl olacak hisse-i irsiyye-i sahîhası verese-i sâireye tevzî‘ ü taksîm olduğu sûretde eğerçi zâhiren bir diyeceği yoğise de hâlât-ı mezkûre ma‘nen hâtûn-ı mezbûreye ‘özü müeddâ olacağı vâreste-i beyân ve işâret olmağla mârû‘z-zikr çocuğun (22) keyfiyyet-i sıhhati veyâ rahm-i mâderde vefât ederek doğduğu pederinin ta‘allukâtı ve akrabâ-yı sâiresi veyâ mâderi taraflarından ehl-i hibrenin mu‘âyene ve ihbâr eylemesi husûsu istid‘â olundukda tabîb-i merkûm veled-i mezbûrun sadrını lede‘l-güşâd (23) mu‘âyene olundukda veled-i merkûm iki üç def‘a olsun nefes aldığı hâlde akciğeri penbesi renkte olacağına ve bi‘l-‘aks rahm-i mâderde vefât ederek doğduğu sûretde rie-i mezkûre morsi renkte bulunacağından başka mezkûr ciğer el ile sıkıldıkda (24) eğerçi veled-i merkûm nefes almış ise ba‘zı mertebe çıkırdı hiss olunacağı ve hâlbuki ölü olduğu hâlde doğmuş ise rie-i mezbûre pelte gibi yumuşak bulunacağına binâen müşâhede olunan hâlâtdan tebeyyün edeceği misillü zikr olunan çocuğun riesi mahallinde iken kasabatü‘r-rie⁸⁹ (25) ta‘bîr olunan ciğerin mecrâ-yı teneffüsü bir gaytan ile gayet sıkı olduğu hâlde bağlanarak lede‘l-fekk su ile memlû bir şeyin derûnuna vâz‘ ve idhâl olundukda eğer ki veled-i merkûm yalnız bir def‘a veyâ birkaç def‘a nefes aldığı takdîrde mârû‘z-zikr ciğer rûy-ı âbda kalacağına (26) ber-minvâl-i muharrer ölü olduğu sûretde doğdukda rie-i mezkûre ka‘r-ı mâ rûsûb edeceğinden mâ‘adâ mezbûr ciğer gaytan ile bağlı olubda suya batmadığı takdîrde el ile ka‘r-ı mâ batırılıb mikrâs veyâ bıçak ile az az iki üç parça kesildikde (27)

88 Vaz‘-ı haml;çocuk doğurma manasına gelir. Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 26. Bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 370.

89 Kasabatü‘r-rie, akciğer nefes boruları manasına gelir. Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 26. Bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 237.

veled-i merkûm eğerçi sıhhatle doğmuş ve teneffüs eylemiş olduğu hâlde ciğer-i mezkûrdan cüzî mertebe havâ çıkması cihetiyle suyun yüzünde inci dânesine şebîh kabartılar hâsıl olacağına binâen bir takım edille-i sâire dahi var ise de veled-i merkûmun kable'l-mevt (28) ve ba'de'l-vefât doğduğuna ve hâlât-ı muharrere delîl-i kavî olduğu ecden beyne'l-etubbâ def'âtıyla lede't-tecrûbe isbât olunmuş mevâdd-ı mahsûsadan bulunduğuna.

Sayfa 2

(29) Peder ve mâderleri bir olduğu hâlde iki öz karındaşların meselâ birisi Der-Sa'âdet ve diğeri Bursa'da oldukları hengâmede ikisi dahi farzâ şehri Ağustos'un on beşinci günü sâ'at beşi beş dakika geçerek vefât etdikleri mazbût olduğu hâlde (30) bunların kangısı âherinin mîrâsından hissedâr olacağı mevâdd-ı ma'lûme-i ve âşikârdan iken ikisinin dahi dakika-i vâhidede vefât etmiş denilmesi mübâyin görüldüğüne ve o makûle keyfiyyet pek nâdir olarak zuhûr eyler ise de beyân ve iş'ârı (31) tensîb kılındığına binâen ifâdeye ictisâr olunmuş ve o misillü mevâdd vukû' bulmuş olduğu hâlde hükm-necîh lede't-tatbîk ber-muktezâ-yı arz-ı şemsin tulû'u belde'teyn miyânında ne mikdâr fark eder ve kangısında kaç dakika evvel doğar ise ol beldedeki (32) daha evvel vefât etmiş olduğu tebeyyün ederek ana göre iktizâ-yı îcâbına himmet buyurulması.

(33) Ehl ü 'iyâl çocukları ile berâber yâhûd hâtûnun biri hemşîre ve çocuğu ve akrabâ-yı sâiresiyle ma'an bir kayığın derûnunda olarak zikr olunan kimesneler bi-kazâ-yı Hüdâ-yı 'azze ve celle müstagrık-ı deryâ-yı ecl oldukları hâlde mârrü'z-zikr kayığın batmasında bunlardan (34) kangısı daha evvel irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş ise diğeri anın mîrâsından hissedâr ve muahharen anın dahi vefâtı cihetiyle familya-yı metrûkesi teselsül tarîkiyle dâire-i mirâsa dehâlet edecekleri der-kâr ve vâreste-i istidlâl ve iş'âr olmağla anlardan evvel (35) emirde vefât edeni kangısı ise zâhire ihrâc mutlaka bir tabîb-i hâzıkın mu'âyenesine muhtâc olduğu ecden o makûle kayığın kazâzedesinde gerek havfdan ve gerek birden bire suya düşmekden derûnunda olan kimesnelerin ba'zısına (36) bi't-tab' bir şişkinlik îrâs ederek hâlât-ı mezbûre dahi bir baygınlık hâsıl edeceğine ve o misillü ile bir hayli müddet yaşayanlar ve daha sonraca vefât edenleri bilinmek üzere cümlesinin na'aşları bir yere getirildikde lede'l-mu'âyene o makûle düşdüğü anda (37) şaşırıp bayılmış olan der-'akab vefât etmiş olduğuna delîl eğerçi bir müddet yaşamış olsa der-kâr olan çabalamasından

elbisesinin ba'zı mahalleri yırtılacağı ve bu misillü kazâ-yı ekseriyyâ kıyılarda vukû' bularak gark oldukları mahalle göre ellerine (38) denizin ka'rında vâki' ot ve yosunlardan nev'e-mâ⁹⁰ yaşlık 'âriz olacağına ve turnakları arasında dahi çamur yâhûd kum bulunacağına binâen eğerçi hâlât-ı mezkûreden birisi olmayıbda ağzı dahi köpürmemiş ise ânifen⁹¹ zikr olunduğu vechle (39) hemân düşdüğü anda vefât etmiş olduğuna beyne'l-etubbâ hükm olunub ve bir de merkûmun sadrı yarıldıkda edevât-ı dâhiliyyesinin kâffesi ve ciğeri ecel mev'ûduyla vefât etmiş mevtâ-yı sâire misillü olacağına ve hâlbuki bir müddet bir hayât (40) olubda muahharen fevt ettiği takdîrde bâlâda zikr olunduğu üzere ellerinde ot yosun hâmil yaşlık ve turnakları arasında mahalline göre çamur veyâ kum olacağı ve ba'zı elbiseleri yırtılacağı ve hâlât-ı muharrereden mâ'adâ berây-i teşrîh (41) sadrı güşâdında âlât-ı dâhiliyyesinin ba'zıları ile riesine donmuş olduğu hâlde kan çökerek ve daha ziyâde müddet yaşayıbda öldüğü sûretde emâre-i muharrere be-heme-hâl ziyâde bulunacağına binâen husûsât-ı mezkûre ber-mûcib fevte (42) ma'lûm olan mevâddan olarak bir tabîb-i hâzıkın mu'âyenesiyle tebeyyün edeceği.

(43) Ve bir de hatâen deniz veyâ havza düşenlerin vefâtları karınlarına ziyâdesiyle su gitmesinden iktizâ etmeyib nefes alamamalarından îcâb eylediğine ve o makûle suya düşenlerin şiryân ve edevât-ı dâhiliyyelerine bir gûnâ fenâlık îrâs etmedikce sekiz sâ'at (44) sonra çıkarılıb da îcâb ve iktizâsına göre etubbâ ma'rifetiyle tedâbîr-i lâzimesine mübâderet olunduğu hâlde i'âde-i sıhhat edeceği der-kâr olub ancak merkûmu sudan ihrâc ile başı aşağı olarak lede's-salb darb edince be-heme-hâl (45) vefât etmeyecek olsa bile ba'zı alâtlarının boğazda vâki' mecrâ-yı teneffüs sıkıştırımları cihetiyle bi't-tab' nefes alamayarak 'ârıza-i mezkûre merkûmun her hâlde vefâtını mûcib olacağı ve o misillü suya düşerek çıkarılmış kimesneleri (46) hâli üzere sağ tarafına olarak ve pek cüzî başı yukarı bir mahalle yatırıp üzeri bir şey ile örtüldükden sonra der-'akab tabîbe ihbâr olundukda icrâ-yı mukteziyyesine mübâderetle ber-minvâl-i muharrer şiryânlarına bir sakatlık îrâs etmediği sûretde (47) bir iki sâ'at mürûruna istihsâl ten-dürüstü⁹²-i ve 'âfiyet edeceği bi't-tecrûbe müsbet mevâddan olmağla 'ale't-tarîkü'l-hikâye beyân ve rivâyet olunmuştur.

90 Nev'e-mâ; Son derece manasına gelir. Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 26. Bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 970.

91 Anifen; Biraz evvel, demincek manasına gelir. Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 26. Bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 38.

92 Ten-dürüstü, vücut sağlığı, kuvvetlilik manasına gelir. Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 26. Bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 1255.

(48) Bir adam hânesinde maslûb olduğu hâlde bulundukda bir gûnâ 'ilel-i 'âriza veyâhûd muhtellü'd-dimâğ olması cihetiyle mi kendi kendini salb etmiştir yohsa garaza mebnî âher bir kimesne tarafından mı merkûm salb olunmuştur bu rakîkalara dikkat-i lâzimedden olduğu (49) eclden o makûle maslûb vukû'unda hâlât-ı mezkûre müteveffâ-yı merkûmun karasevda ta'bîr olunur 'illetine yâhûd infî'âlât-ı dünyeviyyesine 'atf ve tahmîl olunarak tedârik-i malzemesiyle dikkat olunmaksızın li-ecli'l-keşf gönderilecek memûrun (50) ma'iyetine tabîb-i mezkûr dahi lede't-terfîk irsâl kılındıkda o makûle na'ş yere indirilerek lede'l-mu'âyene boğazına takılmış olan ipin mahalli morarmış ya'ni çürümek rengini istihsâl etmiş ve anın etrâfı dahi kızartılık hâsıl ederek (51) mahall-i mezbûra hâricden hiss olunur kan toplanmış ise hayâtında iken salb olduğu tebeyyün edeceği bâhir olub ancak merkûm kendi kendini asmıştır yohsa âheri tavassutuyla mı salb olunmuştur ve ol sûretle âheri tarafından maslûb olduğu hâlde (52) hayâtında iken zor ile mi asılmışdır yâhûd ba'de'l-vefât akrabâsı âherine icrâ-yı garaz ve nefsâniyyet zımında mı merkûmu salb eylemişlerdir buralara dikkat-i lâzimedden olduğu eclden eğerçi maslûb-ı merkûmun boğazında kırmızılık ve morsilikden eser (53) olmadığından başka kol ve sâir 'uzvunda çürük ve esvâbında yırtık bulunmadığı hâlde ba'de'l-vefât asılmış olduğu tebeyyün edeceği ve'l-hâsıl merkûmun bir hayli müddet hastalığını dahi herkes bilerek tahkîki mümkün olacağına ve hâlbuki ânifen zikr ve beyân olunduğu üzere (54) merkûm hâl-i hayâtında iken zor ile salb olundukda mutlaka nefsinin hasmına bi't-tav' ve'r-rızâ sühûletle teslîm etmeyib halâsı bâbında vüs'atin yetdiği ve elinden geldiği mertebelerde ol esnâda der-kâr olan çabalamasından hasmının elbisesini (55) ve ba'zı 'uzvunu yırtacağı melhûz olmağla hâlât-ı mezkûre eğerçi vukû' bulmuş ise ellerinde hasmından bulaşma bir nebze kan müşâhede olunacağı misillü kâtîli dahi maktûl-ı merkûmun kollarını ve sâir 'uzvunu sıkı sıkı tutmasından çürüyeceği (56) ve kisvesinin ba'zı mahalleri yırtılacağı eclden hâlât-ı muharrere ve sâireden merkûmun zor ile salb olunduğu tebeyyün ederek bu sûretde merkûmun kable'l-vefât ve ba'de'l-mevt asılmış olduğu ahvâl-i muharrere-i mufasssaladan ma'lûm olacağı (57) ve husûs-ı mezbûra dâir delâil-i muütenevvî'a-i sâire pek çok ise de bu mahallde uzun uzadıya tahrîrden sarf-ı nazar olunmuş ve keyfiyyet-i mezbûr dahi memûr kılınacak tabîbin fark ve temyîz eyleyeceği mevâddan bulunmuş olduğu.

(58) Bir cem'iyete mebnî hânenin birinde bir hayli âdem veyâ tâife-i nisâdan bir haylisi mevcûd iken yâhûd bir evin derûnunda ehl ve 'iyâl çocukları ile berâber oldukları hâlde der-kâr olan harâbiyyetinden zikr olunan hâneler kazâen yıkıldıkda cümlesi (59) nûkûd-ı hayâtı çâr-sûy ecele teslîm ve enfâs-ı zindegânîlerin ve lime-i kazâ ile tetmîm eylediklerinde bunlardan çoluk ve çocuk sâhib ve sâhibeleri bulunanlar ile karındâş olanları içinden verese-i mütebâkiyye miyânında münâza'a vukû' bularak ehl-i hibrenin (60) haber vermesi istid'â olundukda veyâ Meclis-i mezbûrdan memûr i'zâm kılındıkda tabîb-i merkûm lede't-terfîk irsâliyle bunlardan evvel emirde vefât edeni kangısıdır ve kangıları sonra ve daha sonra kangıları fevt eylemiştir ebniye-i mezbûrenin (61) hafriyle na'sları çıkarıldıkda anların kâffesine hâne-i mezbûrun yıkılmasından bir direk veyâ taş isâbet etmesi cihetiyle helâkları vukû'a geleceği eclden eğerçi içlerinden birinin başına büyük bir taş veyâ direk tesâdüf ederek (62) yarılmış veyâhûd vefâtına mûcib olacak rûtbeler de yarılmış ise hemân hâne-i mezkûrenin yıkıldığı anda fevt olmuş demek olacağı ve hâlbuki zikr olunduğu üzere direk ve taş parçaları ve tuğla isâbet etmiş ise de bir müddet

Sayfa 3

(1) yaşayacak mertebelerde cerh etmiş olduğu müşâhede olundukda o misillüler dahi sonraca helâk ve girîbân-köhne hayâtı dest-i kazâ-i ecel ile çâk etmiş olacağına ve ba'zıları dahi siper olur bir mahalle tesâdüf ederek vefâtını îcâb eder (2) bir şey isâbet etmemiş ise de fakat mahall-i mezbûrda nefes alamadığı eclden vefât eylediği mu'âyenetinde tebeyyün edeceğinden işte o makûleleri dahi cümlesinden sonra vefât etmiş olduğu anlaşılacağı ve bu keyfiyyet dahi ber-minvâl-i muharrer (3) tabîb-i hâzıkın bileceği mevâdd-ı mu'tenâdan bulunduğu.

(4) Bir adamın hîn-i vefâtında akrabâsının biri 'iyâl veyâ sâir yanında bulunanlara 'ind ü töhmet niyetiyle sıçan otu veyâ zac yağını⁹³ mevtâ-i merkûmun vefâtından sonra bir aralık şırına yâhûd huni vâsıtasıyla ağzından veyâ esfelden vaz' ve idhâl (5) eyleyüb de mesmûmen vefât etdiğini da'vâ eyledikde müteveffâ-yı merkûmun mu'âyene ve teşrîhi lâzım geldiğine ve ba'de'l-vefât o makûle eczâ-yı semmiyye alât-ı tavassutiye ile

93 Zaç Yağı, sülfirikasit manasındadır. İlhan Ayverdi, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 2.Bs., Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2011, s. 1374.

ilkâ olundukda eğerçi zac yağı vaz‘ olunmuş ise zikr olunun yağı mi‘deye (6) vâsıl oluncaya değin merî ta‘bîr olunan ve Türkçe kızıl bortlak denilen mecrâyı ve mi‘deyi ihrâk ve imhâ edeceği misillü be-heme-hâl hayâtında iken içirilmiş olsa ağız ve dudak ve dilini yakacağından hâlât-ı mezkûre olmadığı sûrette bi‘l-âhire (7) içirilmiş olduğu nümâyân olacağı eelden diğer nev‘ ki sıçan otu ve sâir eczâ-i semmiyye ber-minvâl-i muharrer vâsita-i edevât ile ba‘de‘l-vefât ilkâ olundukda lede‘t-teşîh-i mi‘desi mu‘âyesinde çünkü o makûle-i mevtâda deverân-ı dem⁹⁴ olmadığına ve ol hâl ile (8) mi‘de dahi kuvvet olamayarak bu sûrette semm-i mezbûr heyeti ile mevcûd bulunacağından mâ‘adâ em‘a-i batn ve sâireye dahi zarâr etmeyeceğine mebnî muahharen içirilmiş olduğu zâhir olacağı ve hâlbuki em‘a-i batn ve sâireye zarâr îrâs etmiş ve ağız (9) ve dil ve diş etlerine fenâlık hâsıl ve peydâ eylemiş olduğu sûrette kable‘l-vefât bir desîse ile nûş etdirilmiş olduğu bâhir olacağından ve bir de esfelden tenkîye olduğu hâlde fakat ma‘î müstakîmin nihâyetinden yukarıya geçemeyerek oralarda (10) semme mezbûr kalacağına binâen müşâhede olunan hâlât-ı vechle tibben hükm olunmağa beyân ve rivâyet olunmuşdur.

(11) Tabîb-i merkûmun hâlât-ı muharrere ve o misillüleri mu‘âyene etmek üzere icrâ-yı memûriyyeti lede‘t-tezekkür müstahsen ve tasvîb buyurulduğu hâlde vukû‘ bulacak kâffe-i münâza‘ata mütedâir delâil-i mahsûsaları olarak anlara muttali‘ bir tabîb-i hâzıkın (12) ta‘yîniyle zikr olunan tabîb o makûle mecrûhen ve kazâen vefât etmiş kimesneleri mu‘âyene eyledikde müşâhede ettiği hâlâtı ‘aynıyla kaleme alarak sırf vâhid-i ziyâde ve noksân yazmaksızın Meclis-i mezbûra irâe ve takdîm ve oradan dahi li-ecli‘t-tedkîk (13) taraf-ı çâkerîye havâle olunarak keyfiyyet her ne ise bi‘l-mütâla‘a ma‘raz-ı tasdîkde i‘lâm ve temhîr olundukdan sonra icrâ-yı îcâbına himmet buyurulmak ve bir de tabîb-i merkûmun hîn-i memûriyyetinde hatır ve gönüle bakmayıp ve kimesnenin akçe va‘di ve iltimâsı (14) vâkı‘asıyla hilâfı olur bir şey kaleme almaması ve kemâ-hiye-hakkîhâ memûriyyet-i vâkı‘asına dikkat eylemesi husûsu lede‘l-mukâvele tahlîf olunmak ve eğerçi bir gûnâ tekâsülü vukû‘ bulur ve Meclisce tebeyyün ve tahakkuk eylediği vakitte hakkında mücâzât-ı (15) îcâbiyyesinin icrâsıyla memûriyyet-i vâkı‘asında dahi teb‘îd kılınması.

94 Deverân-ı dem; kan dolaşımı manasına gelir. Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 26. Bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 205.

(16) Ve bir de mecrûh olarak tevkîfhânedede bulunacak bî-çâregân ile içlerinde ba‘zılarına bir ‘illetin ‘ârızasıyla mahbûs bulunan hastegâna icrâ-yı müdâvât zımnında lâzım gelen edviye-i müfride ve mürekkibenin ba‘demâ bahâ-yı (17) mukteziyyesi Meclis-i mezbûr vâridâtundan i‘tâ buyurulmak üzere memûr olacak tabîbin istid‘âsıyla Eczâ-i Anbâr ‘Âmiresinden tesviye olunacağı der-kâr olub ancak zikr olunan eczânın terkîb ve tertûbine bir eczâcı memûr ve vaz‘-ı iddihârına (18) çesbân bir eczâhâne binâ ve inşâsı lâzımeden ve bu dahi bir takım masârifî müeddâ hâlâtdan olmağla ol vâdîden sarf-ı inzâr ile marû‘z-zikr eczâ ber-minvâl-i muharrer Eczâhâne-i ‘Âmire-i mezkûreden i‘tâ olunmak (19) ve fakat ‘Asâkir-i Bahriyye Kışlağ-ı Hümâyûnunda bulunan eczâhâneye vaz‘ ile iktizâ eylediği vakt müstahdem eczâcısı ma‘rifetiyle terkîb kılınmak üzere tabîb-i merkûm reçetesini bi‘t-temhîr eczâcı-i mesfûre tesyâr eylemesi veyâhûd (20) münâsib ve mazbûtca bir eczâhâne binâ ve inşâ ve bir nefer eczâcının dahi ta‘yîn kılınması şıklarından kangısı muvâfık rey ve irâde-i ‘âlî buyurulur ise icrâ-yı ve iktizâsı mütevakkıf fermân mutâva‘at-‘unvân (21) vekâlet-penâhîleri bulunduğ. Fî 29 Z. Sene 1300 (1 Ekim 1883).⁹⁵

95 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Üsküdar'da dülger esnafından Yorgi ile Eczacı Vasil arasındaki kavga üzerine Üsküdar Polis Meclisince verilen cezanın (hapis nakit) Meclisin selâhiyetinde olmadığına Üsküdar Müdde-i Umûmîliğinden bildirilmesi üzerine konu hakkında ilgililerin karar vermesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 77 • Sayfa: 520)

Numero

99

‘Adliyye Nezâret-i Celîlesi Tezkiresi Sûretidir

(1) Üsküdar'da Yenimahalle'de Karamanlı Zukâğı'nda sâkin dülger esnâfından Yorgi ile Mahalle-i mezkûrede mukîm Eczâcî Vasil'in gürültü ve şamâta (2) etmiş oldukları iddi'â olunması üzerine Üsküdar Polis Meclisince üçer gün habsleriyle onar beşlik cezâ-yı nakdî îfâ eylemelerine hükm olunduğu (3) Üsküdar Müdde-i 'Umûmîliğinden bildirilmesiyle Meclis-i mezkûrun salâhiyyet hâricinde görülen mu'âmelât-ı mezkûresinin men'i zımnında Zabtiyye (4) Nezâret-i 'Aliyyesine evâmîr-i kat'îyye i'tâsı husûsu makâm-ı 'âcizîden 6 Teşrîn-i sânî Sene (1)301 târîhinde bâ-tezkire taraf-ı sâmi-i nezâret-penâhîlerine 'arz (5) ve iş'âr olunmuş idi mezkûr Müdde-i 'Umûmîlikden bu def'a da i'tâ olunan müzekkirede Üsküdar Polis Meclisince mezkûr da'vâ evrâkı (6) el-yevm gönderildiği gibi Mahâkim-i 'Adliyyeye 'âidiyyeti ahkâm-ı kânûniyye iktizâsından bulunan bu misillü kabâhat da'vâlarının elân rüyetine (7) dahi devâm edilmekde idüğü dermiyân olunarak hakîkaten Meclis-i mezbûrun salâhiyyeti hâricinde olan o makûle de'âvînin rüyetinde (8) devâm ve ısrârı ahkâm-ı kânûniyyeyi ihlâl ederek kat'en mücâz olamayacağı der-kâr bulunduğundan iş'âr-ı sâbık vechle îcâb-ı (9) hâlin bir an evvel icrâ ve inbâsına himem-i 'aliyye-i Nezâret-penâhîleri der-kar buyurulmak bâbında. Fî 4 S. Sene (1)304 ve fî 21 Teşrîn-i evvel Sene (1)302 (2 Kasım 1886).

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Tebyîzî Târîhi	‘Umûm Numerosu
141 6	Behcet	Fî 8 R. Sene (1)304	‘Adliyye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesine	15 Rebî‘ü’l- âhir Sene (1)304	29 Kânûn-ı evvel Sene (1)302 (11 Ocak 1887)
11 resmiyyeye müstenid ve takviyye-i inzibât ve idâreye müstelzim tedâbirden idüğü bir tafsîl-i bahs ve beyân ve ba‘zı mütâla‘a dahi serd ü ityân kılınmış ve suver-i mesrûda siyâseten hâiz ehemmiyyet bulunmuş olmasına nazaran ol vechle			(1) Müfâd-ı iş‘âr-ı ‘âlî-i âsafâneleri ma‘lûm-ı ‘âcizî olarak ol bâbda Zabtiyye Nezâret-i (2) ‘Aliyyesiyle cereyân eden muhâbireyi şâmil tezkire melfûf tezkire-i sâmiyye-i ve sâire sûretleriyle berâber irsâl kılındı zîrine muharrer cevâb (3) mütâla‘asından müstebân olacağı vechle bu yolda zâbitaca cereyân eden mu‘âmele-i mezûniyyet 11 (8) iktizâsının îfâsına himem-i ‘aliyye-i destûrîleri masrûf buyurulmak bâbında		

Gürültü ve şamata yaptıkları için Üsküdar Polis Meclisince cezalandırılan Dülger Yorgi ve Eczacı Vasili'nin davalarının Adliye mahkemelerinde görülmesi gerektiğinin bildirilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 78 • Sayfa: 522)

Evrâk Numerusu	Müsviddî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	Mehmed Fuad Bey'e	Tebyîzî Târîhi	'Umûmî Numerusu
99 9		9 S. Sene (1)304			13 S. Sene (1)304	29 Teşrîn-i evvel Sene (1)302 (10 Kasım 1886)
			(1) Üsküdar'da Yenimahalle'de Karamanlı Zukâğî'nda sâkin dülger esnâfından (2) Yorgi ile mahalle-i mezkûrede mukîm Eczacı Vasilik gürültü ve şamâta (3) etmiş oldukları iddi'â olunması üzerine Üsküdar Polis Meclisince (4) üçer gün habsleriyle onar beşlik cezâ-yı nakdî îfâ eylemelerine hükm (5) olunduğu Üsküdar Müdde'î-i 'Umûmîliğinden bildirilmesiyle Meclis-i mezkûrun salâhiyyet (6) hâricinde görülen bu mu'âmelesinin men'i 'Adliyye Nezâret-i Celîlesinin iş'ârı üzerine (7) 24 Safer Sene (1)302 târîhinde savb-ı 'atûfîlerine (8) teblîğ olunmuş idi bu bâbda Nezâret-i müşârûnileyhâdan vürûd edib (9) leffen irsâl kılınan tezkirede mezkûr Müdde'î-i 'Umûmîlikden bu def'ada i'tâ (10) olunan müzekkirede Üsküdar Polis Meclisince mezkûr da'vâ evrâkı el-yevm (11) gönderildiği gibi Mahâkim-i 'Adliyyeye 'âidiyyeti ahkâm-ı kânûniyye iktizâsından bulunan (12) bu misillü kabâhat da'vâlarının elân rüyetinde dahi devâm edilmekde idüğü (13) der-miyân olunarak hakîkaten mezkûr Meclisin salâhiyyeti hâricinde olan (14) o makûle de'âvînin rüyetinde devâm ve ısrârı ahkâm-ı kânûniyyeyi ihlâl (15) edeceği cihetle kat'en mücâz olamayacağı gösterilmiş olmağla ana ve iş'âr-ı sâbıka göre îcâbının icrâsıyla (16) keyfiyyetin serî'an inbâsına himem-i 'aliyyeleri derkar buyurulmak bâbında.			

Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisince Galata'da çalgılı gazinolarda hizmetcilik yapması yasaklanan Amelya'nın bu iddiasının tahkik edilerek gereğinin yapılması.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 79 • Sayfa: 523)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdi Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	Tebyîzi Târîhi	'Umûm Numerosu
140		Fî 22 Mart Sene (1)306		17 Şa'bân Sene (1)307 26 Mart Sene 1306 (7 Nisan 1890)	
19			(1) Galata'da kâin çalgılı gazinolarda öteden beri hizmetcilik servisorluk etmekte (2) olduğu hâlde bu def'a Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisince icrâ-yı hizmetden (3) men' olunduğundan ve bu sûret idâre-i ma'îşetine hâle vereceğinden bahsle (4) ol bâbda ba'zı ifâde ve istid'âyı hâvî Amelyâ imzâsıyla huzûr-ı 'alî-i Sadâret-penâhîye (5) takdîm olunub tevdî' buyurulan 'arz-ı hâl leffen sûy-ı vâlâlarına irsâl kılınmağla sûret-i istid'âya nazaran (6) bi'l-hakîkat iktizâlarının îfâsına himem-i 'aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında.		

*Üsküdar Mutasarrıflığı Polis Meclisi Reisi Mustafa Efendi'ye nişan
itasına ve saireye dair.*

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 80 • Sayfa: 524)

**Yıldız Serây-ı Hümayûnu
Bâşkitâbet Dâiresi**

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Üsküdar Mutasarrıflığı Polis Meclisi Reîsi 'İzzetlü Mustafa Efendi ile Meclis-i mezkûr a'zâsından İkinci Sınıf Komiseri Hüseyin Bey'in hâmil oldukları Beşinci Rütbe (3) Mecîdî Nişânlarının dördüncüye tebdîli ve mûmâileyhümâdan kalacak Beşinci Mecîdî Nişânlarının dahi Meclis-i mezkûr a'zâsından ve Üçüncü Sınıf Komiserlerinden Fahri ve Mustafa (4) Efendilere i'tâsı ve mutasarrıflık Merkez Serkomiseri Vehbi Efendi'ye müceddeden Dördüncü Rütbeden Nişân-ı Osmânî verilmesi şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî (5) iktizâ-yı 'âlîsinden olmağla ol-bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 16 Ramazan Sene (1)307 ve fî 23 Nisan Sene (1)306 (5 Mayıs 1890).

**Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)**

99 BOA. İ.DH. 1178-92117.

Trabzon'da polis meclisi teşkil edilmesinin sağlanması hakkında.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 81 • Sayfa: 525)

Evrâk Numerosu	Müsevvîdî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Tebyîzî Târîhi	'Umûm Numerosu
133 25		19 Ağustos Sene (1)306 (31 Ağustos 1890)	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	Edhem Bey	8 Muharrem Sene (1)308 ve fî 12 Ağustos Sene (1)306 (24 Ağustos 1890)	
			(1) Polis teşkilâtı esnâsında Trabzon Vilâyetinde Polis Meclisi teşkil ve birinci (2) komiser ta'yîn edilmeyib bir ikinci ve iki nefer üçüncü komiser mevcûd ise de (3) Trabzon'un mevki'an hâiz olduğu ehemmiyete binâen orada da Polis Kânûnu (4) mûcibince îfâ-yı vazîfe etmek üzere ikinci komiserin riyâseti tahtında olarak diğeri (5) iki nefer komiserden mürekkep bir Polis Meclisi teşkilî hem inzibatca muhassenâtı (6) ve hem de ufak tefek işlerle mehâlf işgâlden kurtararak kimin 'adem-i işgâliyle mesâlihîn sür'at-i (6) cereyânına mûceb olacağından bahsle icrâ-yı îcâbı hakkında Trabzon Vilâyetinden Vilâyet-i müşârunileyhâdan vârid olan tahrîrât leffen sûy-ı 'âlîlerine dâverîlerine irsâl (7) kılınmağın meâline nazaran iktizâ-yı hâlin îfâ ve inbâsına himem-i 'aliyyeleri der-kâr (8) buyurulmak bâbında.			

82¹⁰¹

Dersaadet ve Beyoğlu Polis Meclisleri Reislerinin maaşına zam yapılmasına dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 82 • Sayfa: 526)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine	Tebyîzî Târîhi	‘Umûm Numerosu
1776		23 Teşrîn-i evvel Sene (1)306		23 Ra. Sene (1)308 ve fî 25 Teşrîn-i evvel Sene (1)306 (6 Kasım 1890)	
			(1) Der-Sa‘âdet ve Beyoğlu Polis Meclisleri Reîslerinin ma‘âş-ı muhassasalarının biner guruş zammıyla ikişer bin (2) guruşa iblâğı husûsî vâki’ olan istid‘âyı ‘âlfîleri üzerine 15 Safer Sene (1)308 târîhinde (3) şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hâzret-i Pâdişâhî muktezâ-yı ‘âlîsinden bulunduğ<u>u</u> olarak keyfiyyetin Mâliyye Nezâreti Celîlesine (4) bildirildiğ<i>i</i> tebliğ-i keyfiyyet olduğu beyân-ı ‘âlîsiyle icrâ-yı îcâbı şeref-tevârüd eden bâ-tezkire-i sâmiide irâde buyurulmuş iş‘âr olunmuş (5) olmağla ber-mûcib irâde-i seniyye ifâ-yı muktezasına himem-i ‘aliyyeleri der-kâr buyurulmak bâbında.		

101 BOA. DH.MKT. 1778-142.

Trabzon Vilayeti 'nde Polis Meclisi teşkili ve idaresine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 83 • Sayfa: 527)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Tebyizî Târîhi	'Umûm Numerosu
1555 19		21 Kânûn-ı sânî Sene (1)306 (2 Şubat 1891	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	Edhem Beye	27 C. Sene (1)308 ve 26 Kânûn-ı sânî Sene (1)306 (7 Şubat 1891)	
			(1) Trabzon Vilâyetinin ehemmiyyet-i mevki'îyyesinden nâşî ba'zı vilâyâtta olduğu gibi oraya dahi birinci komiser (2) ta'yîni ve polis meclisi teşkîl olunması hakkında vârid olub Şûrâ-yı Devlete havâle olunan tezkire-i 'aliyyeleri üzerine Dâhiliyye (3) Dâiresi'nden tanzîm olunan ve bâ-tezkire-i sâmiyye tevdi' olunan mazbata da birinci komiserin olmaması meclisin teşekkül etmemesini icâb etmeyeceği gibi (4) zabt ü rabt meselesi dahi 'unvândan ziyâde iktidâr ile hâsıl olacağından şâyed ikinci komiser o iktidârı (5) hâiz değilse meclise ri'yâset ve zabt ü rabta kifâyet edebilecek bir muktedirînin ta'yîniyle şimdilik (6) ol sûretle idâre-i maslahat edilerek birinci komiser ta'yîninin 'umûmî sırasına birağılması husûsunun savb-ı 'âlîlerine (7) iş'ârı gösterilmiş diği bâ-tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhî iş'ârı buyurulmuş olmağla ber-mûcib irâde-i 'âliyye ol vechle icrâ-yı icâbına himem-i 'aliyyeleri der-kâr buyurulmak bâbında.			

84¹⁰³

Trabzon 'da bir Polis Meclisinin teşkili için gerekenin yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 84 • Sayfa: 528)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tevsîdi Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	Târîh-i Tebyîz	
				‘Arabî	Rûmî
145 3	Mehmed	9 Temmuz Sene (1)307		27 Z. Sene (1)308 (3 Ağustos 1891)	21 Temmuz Sene (1)307
Bu bâbda makâm-ı sâmi-i Sadâret-i ‘uzmâ ile muhâbere cereyân eylemişdi. (İmzâ)			(1) Merkez-i vilâyetde mevcûd olan bir ikinci ve iki üçüncü komiserlerden mürekkebe ve ikinci komiserin riyâseti tahtında olarak (2) bir polis meclisi teşkili hâlen ve mevki‘an ve derece-i vücûbda görüldüğüne dâir Trabzon Vilâyet-i ceffe ‘Aliyyesinden meb‘ûs tahrîrât (3) 13 Ağustos Sene (1)306 (25 Ağustos 1890) târîhli tezkire-i senâverî ile irsâl kılınmışidi tekîd-i keyfiyyeti hâvî Vilâyet-i müşârünileyhâdan bu kerre dahi vârid olan (4) tahrîrât leffen irsâl kılınmış olmağla meâlîne nazaran iktizâsının icrâ ve inbâsına himem-i ‘aliyyeleri der-kâr (5) buyurulmak bâbında. (İmzâ)		

Merkez-i vilayette bir Polis Meclisi teşkili isteğine dair.
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 85 • Sayfa: 529)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır.

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi	
128	Mehmed	24 Ağustos Sene (1)307 (5 Eylül 1891)	Trabzon Vilâyet-i ‘Aliyyesine	Hüsameddin Beye	‘Arabî	Rûmî
					11 Safer Sene (1)309 (16 Eylül 1891)	3 Eylül Sene (1)307
			(1) Merkez-i vilâyetde mevcûd olan bir ikinci ve iki üçüncü komiserlerden mürekkeb bir Polis Meclisi teşkîli (2) hakkında ahîren vâkî‘ olan iş‘âr-ı ‘âlîleri üzerine Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesiyle cereyân eden muhâbere cevâbında bu mâdde hakkında (3) evvelce de bi’l-muhâbere Şûrâ-yı Devletden tanzîm olunan mazbatada birinci komiser olmaması meclisin teşekkül etmemesini îcâb (4) etmeyeceği ve ma‘a-mâ-fih şâyed ikinci komiser meclise riyâset ve zabt ü rabta kifâyet edebilecek iktidârı hâiz (5) değilse şimdilik bir muktedirînin ta‘yîniyle şimdilik ol vechle idâre-i maslahat olunarak birinci komiser ta‘yîninin (6) ‘umûm sırasına birağılması sûretle gösterilerek keyfiyyetin vilâyet-i ‘aliyyelerine bildirildiği beyân ve binâen ‘âleyh karâr-ı (7) mezkûr hükmüne nazaran ikinci komiserin riyâseti tahtında iki üçüncü komiserlerden mürekkeb bir Polis Meclisi (8) bir Meclisin teşkîli lüzûmunun savb-ı ‘âlîlerine iş‘ârı ifâde ve der-miyân edilmiş olmağın ana göre icrâ-yı (9) îcâbına himem-i ‘aliyyeleri der-kâr buyurulmak bâbında			

Dersaadet Polis Meclisi Reisi Hüsni Efendi'nin terfisine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 86 • Sayfa: 530)

Nezâret-i Zabtiyye

Mektûbî Kalemi

‘Aded

Huzûr-ı Ma‘âlî-Mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Hidemât-ı fevka’l-‘âdesiyle öteden beri ibrâz-ı ehliyyet etmiş olan Der-
Sa‘âdet Polis Meclisi Reîsi ‘İzzetlû Hüsni Efendi’nin husûsuyla bir seneden
beri giceli gündüzlü ibzâl (3) etmekde bulunduğu mesâ‘î-i sâdıkânesiyle
‘âtufet-i seniyye-i cenâb-ı veliyy-i ni‘met-i bî-minnet-i a‘zâmîye istihkâkı
bütün bütün tezâhür etmiş olmağla emsâlini teşvîkan ve Polis (4) Meclisinin
kadrini tezyîden mûmâileyhin bir derece terfî-i rütbesine müsâ‘ade-i
celîle-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerini fevka’l-‘âde olarak istid‘â eylerim ol
bâbda emr ü fermân (5) hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 21 Teşrîn-i sâni
Sene 1307 (3 Aralık 1891).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

105 BOA. İ.DH. 1254-98395.

Bâb-ı ‘Âlî

Dâire-i Sadâret

Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn

(1) Devletlû efendim hazretleri

(2) Der-Sa‘âdet Polis Meclisi Reîsi Hüsni Efendi’nin mesâ‘i-i vâkı‘asına mebnî hâiz olduğu rütbe-i mütemâyizin Rütbe-i Evvel Sınıf-ı Sânîsine terfî‘i ile taltûfî husûsuna dâir Zabtiyye Nezâretinin tezkiresi leffen ‘arz ve takdîm kılınmış olmağla (3) ol bâbda her ne vechle idâre-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâne şeref-müte‘allik buyurulur ise mantûk-ı ‘âlîsi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 3 Cemâziye’l-evvel Sene (1)309 fî 23 Teşrîn-i sâî Sene 1307 (5 Aralık 1891).

Sadrazam

(İmzâ)

(Yatay Kısım)

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûfuyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i (3) Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî müte‘allik ve şeref-sudûr (4) buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 6 Cemâziye’l-evvel Sene (1)309 ve fî 26 Teşrîn-i sâî Sene (1)307 (8 Aralık 1891).

Şehriyârî

Serkâtib Hazretleri

(İmzâ)

Kış mevsiminde Beyoğlu'nda kumarın yasaklanması için memur edilen Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsni Efendi ile refakatinde bulunacak Komiser Tahsin Efendilerin fazla masraflarının karşılanmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 87 • Sayfa: 532)

Nezâret-i Zabtiyye

Mektûbî Kalemi

‘Aded

381

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlû efendim hazretleri

(2) Takarrüb eden mevsim-i şitâ münâsebetiyle yine bir takım kumârbazların Beyoğlu'nda müte‘addid mahallerde kumâr oynamaları sevâbıkı delâletiyle müsbet olub bunun mâddî ve ma‘nevî (3) der-kâr olan mahzûr ve mazarratına ve binâberîn memnû‘iyyetine binâen zâbitaca leyl ü nehâr takayyüdât-ı mütemâdiyye iltizâmıyla hiçbir mahallde icrâsına meydân verilmemesi esbâbının istikmâli lâzimedden (4) olarak bununiçün Beyoğlu Polis Meclisi Reîsi Sa‘âdetlû Hüsni Efendi’nin memûr edilmesi münâsib ise de ta‘kîbât husûsunda hasbe’l-îcâb giceleri ‘araba ücreti vermesi (5) ve muhbîr bulmak için ba‘zı masârifde bulunması zarûrî olub fakat bunun tesvîyesicün karşılık olmamak ve ma‘âş-ı hâlîsi ancak idâresine kâfî derecede bulunmak hasebiyle (6) bu yolda vukû‘ bulacak masârif için geçen sene kumârbâzlardan Onin’in tarafından tervîc-i merâm için mûmâileyhe verilip mevki‘-i resme konulmasıyla Nezâret-i ‘âcizîye gönderilen (7) elli lira-yı Osmânînin şehri beşer lirasının müteferrika sûretiyle reîs-i mûmâileyhe ve şehri bir lirasınında bu işin erbâbı olub mûmâileyhin refâkatinde bulundurulmuş Komiser-i (8) Sâlis Tahsin Efendi’ye i‘tâsı münâsib olacağı Beyoğlu Mutasarrıflığından bâ-tezkire iş‘âr olunmuş ve lede’l-havâle zikr olunan elli lira bi’l-vürûd zabtiyye veznesince îrâd-ı kayd (9) edilmiş ve mûmâileyhin kendisine

verilen böyle bir parayı kabûl etmeyib merci'ine tevdi' etmesinden dolayı sezâ-yi takdîr bulunmuş ise de tervîc-i merâm için verilen bu makûle (10) akçenin şehriyyeye taksîmiyle memûrîne verildiğinin emsâli olmadığından keyfiyyetin savb-ı sâmi-i nezâret-penâhîlerinden istîzânı Muhâsebe ve İdâre Komisyonundan ifâde kılınmış olmağla (11) sûret-i iş'âr ve ifâdeye ve ma'a-mâ-fih kumârın men'i yolunda az çok fevka'l-'âde masraf vukû'u bedîhî bulunmasına nazaran bu bâbda ta'alluk edecek irâde-i 'aliyye-i nezâret-penâhîlerinin (12) istîzânına mübâderet kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 23 Rebî'ü'l-âhir Sene (1)310 ve fî 1 Teşrîn-i sâni Sene (1)308 (13 Kasım 1892).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

Bâb-ı 'Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
'Aded
1575

Huzûr-ı Me'âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Hulûl eden mevsim-i şitâda Beyoğlu taraflarında kumâr lu'biyyâtının men'-i icrâsı için Beyoğlu Polis Meclisi Reîsi Sa'âdetlü Hüsni Efendi memûr edilerek refâkatine de Komiser-i Sâlis Tahsin Efendi'nin (3) verilmesi ve mûmâileyhümâ işbu memûriyyetlerinden dolayı masârif-i zâide ihtiyârına mecbûr olmalarıyla geçen sene kumârcılardan Onin'in tervîc-i maksadı için mûmâileyh Hüsni Efendi'ye verib 'adem-i (4) kabûl ile nezâret veznesine göndermiş olduğu elli liradan şehri beşer liranın Hüsni ve bir liranın da Tahsin Efendilere i'tâsı Beyoğlu Mutasarrıflığından iş'âr olunmuş ise de bu misillü akçelerin (5) şehriyyeye taksîmiyle memûrîne verilmesi mesbûk olmadığı beyânıyla istifsâr-ı mu'âmeleye ve ifâdât-ı sâireye dâir Zabtiyye Nezâretinden meb'ûs tezkire leffen takdîm kılınmış ve mazarrât mâddiyye ve ma'neviyyesi (6) cihetiyle kumâr lu'biyyâtının men'i lüzûmu der-kâr olmasına ve revş-i iş'âra nazaran îcâbının emr ve

izbârı merhûn müsâ‘ade-i ‘aliyye-i fahâmet-penâhîleri bulunmuş olmağla
emr ü fermân hâzret-i veliyyü’l-emrindir. Fî Gurre-i Cemâziye’l-evvel
Sene 1310 ve fî 9 Teşrîn-i sânî Sene (1)308 (21 Kasım 1892).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

Kumar oyunlarının önüne geçilmesi için memur edilen Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile beraberindeki Üçüncü Komiser Tahsin Efendi'nin fazladan masrafları için verilecek akçenin Zaptiye Nezareti'nin onayıyla verilmesine dair.

(Transkripsiyonun Ashı: Belge 88 • Sayfa: 534)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi Müsveddâtuna Mahsûs Varakadır.

Evrâk Numerosu	Müsevvîdî İsmi	Tevsîdî Târîhi		Târîh-i Tebyîzi	
				'Arâbi	Rûmî
2054		17 Teşrîn-i sânî Sene (1)308 (29 Kasım 1892)	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	13 Cemâziye'l- evvel Sene (1)310 (3 Aralık 1892)	21 Teşrîn-i sânî Sene (1)308
16 1		(1) Hulûl eden mevsim-i şitâda Beyoğlu taraflarında kumâr lu'biyyâtının men' icrâsı için memûr edilen Beyoğlu (2) Polis Meclisi Reisi Sa'âdetlü Hüsnî Efendi ile refâkatinde bulunacak Komiser-i sâlis Tahsîn Efendi'nin masârîf-i (3) zâidelerine mukâbil olmak üzere kumârcılardan Onin'in tervîc-i merâm maksadıyla mûmâileyh Hüsnî Efendi'ye (4) verib 'adem-i kabûl ile Nezâret-i 'Aliyyeleri veznesine gönderilen elli liradan şehîr beş liranın Hüsnî (5) ve bir lirasınında Tahsin Efendilere i'tâsı taraf-ı 'âliyyelerinden iş'âr buyurulmuş ise de ol bâbda Beyoğlu mutasarrıflığından bildirildiğinden bahsle ve ol bâbda ba'zı (6) ifâdât ile istifsâr-ı mu'âmeleye dâir tevârüd eden tezkiye-i âtufları üzerine taraf-ı sâmi-i (7) Sadâret-penâhî ile bi'l-muhâbere alınan tezkirede mûmâileyhümânın Nezâret-i 'Aliyyelerince tasdîk olunacak masârîf-i fevka'l-'âdelerinin (8) ara sıra tesviyesi daha münâsib olacağı bâ- tezkiye emr ve izbâr buyurulmuş olmağla ana göre icrâ-yı (9) îcâbı bâbında. Fî 12 Teşrîn-i sâni Sene (1)308 (24 Kasım 1892) tezkire-i sâmiyye.			

*Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsni Efendi ile Üsküdar Polis Meclisi
Reisi Hasan Efendi'nin becayışlarına dair.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 89 • Sayfa: 535)

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tevsîdî Târîhi	Huzûr-ı 'Âlf-i Hâzret-i Sadâret- penâhîye	Tebyîzî Târîhi	
				'Arabî	Rûmî
3367 3		3 Kânûn-ı evvel Sene (1)308		27 Cemâziye'l-âhir Sene (13)10 (16 Ocak 1893)	4 Kânûn-ı sâni Sene (1)308
			(1) Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisi Reîsi Sa'âdetlü Hüsni Efendi ile Üsküdar Mutasarrıflığı Polis (2) Meclisi Reîsi Hasan Efendi'nin becâyış-i memûriyyetleri icrâ kılınmış ise de Beyoğlu Polis Meclisi (3) Riyâseti'nin iki bin gurus ve Üsküdar Meclisi Riyâseti'nin dahi bin gurus ma'âş olduğuna (4) ve mûmâileyh Hüsni Efendi kudemâdan bulunması cihetle tenzîl-i ma'âş ile Üsküdarâ gönderilmesi magdûriyyetini (5) mûcib olacağına binâen Beyoğlu Polis Meclisi Riyâseti ma'âşından bin gurusun tenzîliyle Üsküdar (6) Polis Meclisi Riyâseti ma'âşına zammı lüzûmu Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesinden alınıb leffen takdîm kılınan tezkirede iş'âr olunmuş (7) ve mâddeden mâddeye akçe naklî muhtâc istîzân bulunmuş olduğuna bulunduğu bi'l-havâle muhâsebe-i nezâretten (8) âmâde kılınmış olduğundan muktezâsının îfâsı menût müsâ'ade-i 'âliyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.		

2.3.Polis Müdürlükleri

90¹⁰⁹

*1296 Bütçesinde Zaptiye Nezareti'nin Polis Müdürlüklerine
bölünmesine dair.*

(Transkripsiyonun Ashı: Belge 90 • Sayfa: 536)

(1) Rumeli-i Şarkî ve Girid Vilâyetleri ve Cebel-i Lübnan (2) Mutasarrıflığı ma'âşları başkaca ta'yîn olunmuşdur.(3) Şehremâneti ve Zabtiyye Nezâreti ma'âşları onar bin (4) guruşdur. Bunların mektubcuları ile umûr-ı mâliyye (5) memûrlarının ve müdür ve aklâm reîslerinin ve emânete (6) merbût mutasarrıf ve kâimmakâmların ma'âşları derece-i (7) sâlisede olan vilâyetlere tevfiğ olunacaktır. Zabtiyye (8) Nezâreti İstanbul ve Beyoğlu ve Üsküdar i'tibârıyla (9) üç polis müdürliğine taksîm olunub el-yevm (10) mutasarrıf 'unvânıyla yâd olunan memûrlarına derece-i sâlise (11) mutasarrıflığı ma'âş verilecektir. Fî 28 Rebi'ü'l-âhir Sene 1297 (9 Nisan 1880).

109 Vakıf Gazetesi, 28 Rebiü'l-ahir 1297 H. s.3.

*Beyoğlu Polis Müdürlüğü hapishanesi kitabetine
Hamdi Efendi'nin tayinine dair.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 91 • Sayfa: 537)

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i 'Âlîsine

111

(1) Ma'rûz-ı çâkerleridir ki
(2) Doksan altı senesi bûdcesinin hîn-i tanzîminde Beyoğlu Polis Müdürlüğü Habshânesi kitâbetine muhassas olan dört yüz guruş ma'âş kitâbet-i mezkûrede bir polis efendi de (3) bulundurulurak kitâbet işi ana gördürölmek üzere tenzîl olunmuşdu bu kerre zikr olunan müdürlikden vârid olan tezkirede görünen lüzûm-ı hakîkî üzerine kitâbet-i mezkûreye (4) evvelce ta'yîn olunmuş olan Mahmud Efendi'nin vukû'-ı isti'fâsına mebnî kitâbet-i mezkûre münhall ve habshâne mu'âmelâtı mu'attal kalmış olduğundan bahsle hasbe'l-tenkîhât açığa (5) çıkarılmış olan İkinci Sınıf Teftîş Memûrlarından Hamdi Efendi'nin lüzûm-ı ta'yîni iş'âr ve lede'l-havâle komisyondan yazılan i'lâmda kitâbet-i mezkûre de (6) ber-minvâl-i ma'rûz lağv edilmiş olduğundan bahsle mezkûr müdürlüğün tervîc-i iş'ârı menût-ı rey-i 'âlî idüğü ifâde kılınmışdır buna ve zikr olunan habshâneye her hâlde (7) bir kâtib lâzım ve Zabtiyyenin tahsîsât-ı 'umûmiyyesi zikr olunan dört yüz guruş ma'âş için başka karşılık aramaksızın tesviyeye müsâ'id olmasına nazaran meblağ-ı mezbûr (8) tahsîsât-ı mezkûre miyânında deverân etdirilmek üzere bu sûrete ta'alluk edecek irâde-i 'aliyye-i dâver-i a'zamîlerinin ta'yîn ve iş'ârına müsâ'ade-i lutf'âde-i (9) cenâb-ı nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 4 Safer Sene (12)98 ve fî 25 Kânûn-ı evvel Sene (12)96 (6 Ocak 1881).

(İmzâ)

Nezâret-i Celîle-i Dâhiliyye

Muhâsebe Kalemi

‘Aded

327

(1) Melfûf yüz on bir ‘aded ve 25 Kânûn-ı evvel Sene (12)96 târîhli tezkirede lüzûm-ı istihdâmı gösterilen kâtibe tahsîsi iktizâ eden dört yüz guruş (2) ma‘âşın Zabtiyye tahsîsâtı miyânında deverân etdirileceği gösterilmesine karşılık araştırlmasına gerçi lüzûm yok ise de tensîk-i (3) ma‘âşât karârnameşinin altmış altıncı bendinde yeniden dâimî bir memûriyyet ihdâsı lüzûmunda ma‘âş bir kânûn ile ta‘yîn (4) olunur diye muharrer olmasına nazaran îcâbının li-ecli’t-tezekkür Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulması bâbında fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 18 S.Sene (12)98 ve fî 8 Kânûn-ı sâni Sene (12)96 (20 Ocak 1881).

(Mühür)

Târîh	Numero	Mu'âvin	Müsevvîd	Nev'-i Müsvedde
20 R.Sene (12)98 (22 Mart 1881)	Dâhiliyye 2009			Mazbata
1 Zabtiyye 844	(1) Zabtiyye Nezâreti'nden Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine meb'ûs 4 Safer sene (12)98 târîh ve yüz on bir numeroda tezkire Dâhiliyye (2) muhâsebesinden verilen müzekkire ile Şûrâ-yı Devlete havâle ve 20 Safer Sene (12)98 târîhinde Dâhiliyye dâiresine i'tâ olunmağla (3) kırâat olundu. (4) Meâlî Beyoğlu Polis Müdürlüğü Habshânesinin kitâbet vazîfesi polislerden birine îfâ etdirilmek üzere (5) dört yüz gurus ma'âş doksan altı senesi müvâzenesinden tenzîl olunarak kitâbet-i mezkûreye Mahmud Efendi ta'yîn (6) kılınmış ise de mûmâileyhin vukû'-ı isti'fâsına mebnî yerine muharrerü'l-mikdâr ma'âşla Hamdi Efendi'nin ta'yînine komisyonca (7) lüzûm gösterildiği Zabtiyyenin tahsîsât-ı 'umûmiyyesi ma'âş-ı mezkûru açıktan tesviyeye müsâ'id bulunduğu beyânıyla (8) icrâ-yı îcâbı istîzânından 'ibâret bulunmuş muhâsebe müzekkiresinde îcâbının Şûrâ-yı Devletce karârlaşdırılması (9) dermiyân kılınmıştır. (10) Habshâne mu'âmelâtının muharrer matlûbda temîn-i cereyânı zımında muharrerü'l-mikdâr ma'âşla bir kâtibin istihdâmını derece-i lüzûmda (11) olduğu ve verilecek ma'âşın tesviyesine Zabtiyyenin tahsîsât-ı 'umûmiyyesi müsâ'id olduğu anlaşılmış olmağla (12) ber-mucib-i istîzâna icrâ-yı iktizâsının Zabtiyye Nezâretine teblîği husûsunun Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine havâlesi (13) tezekkür kılındı.			

*Beyoğlu Polis Müdürlüğü tevkîfhanesinin tamiriyle masraflarının
ödenmesi hakkında.*

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 90 • Sayfa: 540)

Habshânenin Ta'mîr Olacak Mahallerinin Beyânı

Abdesthâne aralığı ve sofası ve döşemelerin ta'mîrleri ve kapuların ta'mîrleri ve sıvaların badana dîvârlar ve dereler ve kiremit aktarması ve ba'zı dîvârların yapılması îcâb eden yedi zirâ' tahta bir de levâzımâtun olan ber-vech-i zîr müfredâtun defteridir.

Tuğla <u>1500</u> 210	H 140	Kireç Kantar <u>30</u> 240	H 8	Kum Anbar <u>10</u> 80	H 8	... Anbâr 6 150	H 25	<u>Kiremit</u> <u>1000</u> 130	H 130	Boru ve Dere Zirâ' 87 174	H 2	
Kalas 28 448	H 16	Ayancık Latesi 45 180	H 4	Çifte Dolab 40 120	H 3	Yollama Kolluğu 120 480	H 4	Taş Kapağı 60 180	H 3	Çimento Fıçısı 1 32	H 32	
Mermer Kireç 2 14	H 7	Cam 40 80	H 2	Doğrama Zirâ' 14 186	H 12	Ağa Tahtası 35 70	H 2	Kıytık 20 20	H 1	Mecmû'-i Nakliyye 160	Karibce 40 90	H 210
Tahta Kesterî 15 30	H 2	Dülger ve Divârcı Yevmiyyesi 40 800	H 20	Rencber Yevmiyyesi 30 240	H 8	Menteşe 24 72	H 3	<u>Yekûn</u> 4186				

Beyoğlu Polis Dâiresi Tevkîfhânesinin ba'zı mahalleri harâb olmasından dolayı lâzım gelen ta'mîrâtı ma'rîfet-i 'âcizânemle keşf olundukda bâlâda beyân olunan yirmi kalem eşyâ ve yevmiyye ki cem'ân dört bin yüz seksen altı guruşla ikmâl olunacağı beyânıyla işbu defterim i'tâ kılındı. Fî 29 Eylûl Sene (12)97 (11 Ekim 1881).

(Mühür)

111 BOA. ŞD. 1285-24.

Beyoğlu Habshânesinin ba‘zı mahalleri müşrif-i harâb olub ta‘m rine e edd-i l z m göründüğü memûrları tarafından beyân olunmuş ve Anesti Kalfa ma‘rifetiyle keşf etdirildikde ber-vech-i b l  vermiş olduğu keşf defterine ve m fred tına nazaran d rt bin y z seksen altı guru la v c da geleceği bey n olunmu  olmağın ol-b bda emr   ferm n hazret-i men leh ’l-emrindir. F  29 Eyl l Sene (12)97 (11 Ekim 1881).

(M h rl r)

Tahr r ta

Bedel	Tâliblerin Esâmîsi	Esâmî-i Küfelâ	Târîh	Keff-i yed edenler	Mülâhazât
18547 <u>00547</u> 18000 <u>1000</u>	Fenârli Nikoli Kalfa Tatavlahı Nikoli Kalfa				
17000 <u>200</u> 16800 <u>100</u>	Dardavir Kalfa Fenârli Nikoli Kalfa	(İmza)		(İmza)	
16700 <u>700</u> 16000 <u>100</u>	Tatavlahı Nikoli Kalfa Dardavir Kalfa				
15900 <u>100</u> 15800 <u>100</u>	Tatavlahı Nikoli Kalfa Dardavir Kalfa				
15700 <u>100</u> 15600 <u>100</u>	Tatavlahı Nikoli Kalfa Dardavir Kalfa				
15500 <u>500</u> 15000 <u>100</u>	Tatavlahı Nikoli Kalfa Dardavir Kalfa				
14900 <u>100</u> 14800 <u>100</u> 14700	Tatavlahı Nikoli Kalfa Dardavir Kalfa				
(İmzâ)					

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
 (2) Beyoğlu Polis Müdürlüğü Tevkîfhânesinin ekser mahalleri harâb ve muhtâc-ı ta‘mîr bulunduğundan ve ta‘mîri altı bin iki yüz on beş guruş masrafla vücûda geleceği (3) olunan keşf ve mu‘âyeneden anlaşıldığından bahsle mevsim-i şitânın hulûlünden evvel icrâ-yı îcâbı hakkında mezkûr müdürlikden vukû‘ bulan iş‘âr üzerine muhtâc-ı (4) ta‘mîr olan mahallerin bir kâ‘ide keşf ve münâkasasının icrâsıyla keşf defterinin tesyârına dâir Şehremânet-i Celîlesine yazılan tezkire-i ‘âcîzi zeyline muharrer cevâbda zikr olunan (5) tevkîfhânenin keşf ve münâkasası bi‘i-icrâ masârif-i muhammenesinden üç bin sekiz yüz kırk yedi guruş noksânıyla on dört bin yedi yüz guruşda Dardavir (6) Kalfa ‘uhdesinde takarrür eylediği iş‘âr olunmuş ise de Müdüriyet-i müşârunileyhânın iş‘ârına nazaran tevkîfhâne-i mezkûrun altı bin kûsûr guruşlada ta‘mîri kâbil olacağı (7) anlaşılmasına ve bu sûreti menfa‘at-ı hazîneyi müstelzim görünmesine binâen ol-
 mikdâr masrafla ta‘mîr etdirilmek üzere keyfiyyetin pîş-gâh-ı sâmi-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerine ‘arz ile (8) istûzân-ı mu‘âmele olunması İdâre Komisyonundan i‘lâm ve ifâde ve Emânet-i müşârunileyhâ ile muhâbereyi şâmil olan tezkire evrâk-ı müteferri‘asıyla berâber leffen ‘arz ve takdîm (9) kılınmış olmağla sûret-i ma‘rûzaya nazaran îcâbının icrâsıyla meblağ-ı mezbûrun sarfına mezûniyyet i‘tâsı husûsuna müsâ‘ade-i ‘aliyye-i âsaf-ı ekremîleri şâyân buyurulmak bâbında (10) ve her hâlde emr ü ferman hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 3 Muharrem Sene (1)300 ve fî 3 Teşrîn-i sâni Sene (12)98 (15 Kasım 1882).

(İmzâ)

Beyoğlu Polis Müdürlüğü Tevkîfhanesi 'nin tamiri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 93 • Sayfa: 543)

Şûrâ-yı Devlet
Dâhiliyye Dâiresi

‘Aded

1038

(1) Zabtiyye Nezâreti’nden Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine mersûl 3 Muharrem Sene (1)300 (14 Kasım 1882) târîh ve doksan iki numarolu tezkire melfûfuyla Şûrâ-yı Devlete havâle ve 9 Muharrem Sene (1)300 (20 Kasım 1882) târîhinde Dâhiliyye Dâiresine (2) i’tâ olunmağla kırâat olundu.

(3) Meâlinde Beyoğlu Polis Müdürlüğü Tevkîfhânesinin ekser mahalleri harâb olup mevsim-i şitânın hulûlünden evvel ta‘mîri lâzım geldiğinden Anesti Kalfa ma‘rifetiyle keşfi bi’l-icrâ altı bin (4) iki yüz on beş gurus masrafla vücûda geleceği anlaşılmış ve ahûren şehremâneti ma‘rifetiyle icrâ kılınan keşf ve münâkasasında on dört bin yedi yüz gurusda Dardavir Kalfa (5) ‘uhdesinde takarrür eylemiş ise de mezkûr tevkîfhânenin altı bin kûsûr guruslada ta‘mîri kâbil olacağına ve bu sûreti menfa‘at-i hazîneyi müstelzim görüldüğüne binâen bu mikdâr masrafla ta‘mîr etdirilmek (6) üzere meblağ-ı mezkûrun sarfına mezûniyyet i’tâsı istîzânından ‘ibâretidir.

(7) Zikr olunan tevkîfhânenin tehlikeli bir hâlde harâb olup tehîri ileride masârif-i kesîreyi müeddî ve mevkûfından ba‘zı uygunsuz hâlâtın vukû‘unu dâ‘î olacağı cihetle (8) ta‘mîrât-ı mukteziyyenin icrâsı taht-ı lüzûm ve ehemmiyyetde bulunduğu anlaşılmış ve ta‘mîrât-ı merkûmenin Anesti Kalfanın keşfi mûcibince altı bin bu kadar gurusla hâsıl olacağı Polis Meclisinin (9) taht-ı tasdîkinde bulunmuş olduğundan metânetine dikkat olunmak üzere ol-mikdâr masrafla icrâ-yı ta‘mîri zımnında Nezâret-i müşârûnileyhâya mezûniyyet i’tâsının Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine havâlesi (10) tezekkür olunarak Polis Meclisinin mazbatasıyla merbût keşf defteri leffen takdîm kılındı emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir.

112 BOA. İ.ŞD. 62-3577.

Fî 28 Muharrem Sene (1)300 ve fî 27 Teşrîn-i Sânî Sene (1)298 (9 Aralık 1882).

(Mühürler)

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Şûrâ-yı Devlet Dâhiliyye Dâiresinden tanzîm olunub melfûfâtıyla birlikde ‘arz ve takdîm kılınan mazbata meâlinden müstebân olduğu vechle Beyoğlu Polis Müdürlüğü Tevkîfhânesinin ekser mahalleri tehlikeli bir hâlde harâb olub (3) mevsim-i şitânın hulûlünden evvel ta‘mîri lâzım geldiğinden Anesti Kalfa ma‘rifetiyle keşfi bi’l-icrâ altı bin iki yüz on beş gurus masrafla vücûda geleceği anlaşılarak bu mikdâr masrafla ta‘mîr etdirilmek üzere meblağ-ı mezkûrun (4) sarf ve i‘tâsı için Zabtiyye Nezâreti mezûniyyet taleb etmiş olduğundan metânetine dikkat olunmak üzere ol-mikdâr akçe ile icrâ-yı ta‘mîri zımında Nezâret-i müşârünileyhâya mezûniyyet verilmesinin Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine havâlesi tezekkür (5) kılınmış olmağla ol-bâbda her ne vechle emr ü fermân-ı Hümâyûn hazret-i Pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfinin infâzına mübâderet edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî Gurre-i Safer Sene (1)300 ve fî 30 Teşrîn-i sâni Sene (12)98 (12 Aralık 1882).

(İmzâ)

Yatay Kısım

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleriyle evrâk-ı ma‘rûza manzûr-ı ‘âlî buyurulmuş (2) ve ber-vech-i istûzân mezkûr tevkîfhânenin ta‘mîri ile masârifinin tesviyesi müte‘allik ve şeref-sudûr (3) buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî mantûk-ı münîfinden olarak evrâk-ı mezkûre i‘âde kılınmış (4) olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 5 Safer Sene (1)300 ve fî 4 Kânûn-ı evvel Sene (12)98 (16 Aralık 1882).

(İmzâ)

*1300 senesi Teşrin-i evvel ayında İstanbul Polis Müdürlüğü idaresi
altındaki bölgelerde vuku bulan adli vakalar.*
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 94 • Sayfa: 545)

**Üç yüz senesi şehr-i Teşrîn-i evvel ibtidâsından nihâyetine kadar bir
mâh zarfında İstanbul Polis Müdürlüğü idâresinde cinâyete dâir olan
vukû'âtın hülâsasıdır**

Târîh	Mahall-i Vukû'ât	Nev'-i Vukû'ât	Mülâhazât
Fî 5 Teşrîn-i evvel Sene (1)300 (17 Ekim 1884)	Şehremini	Şehremininde Gani Efendi'nin hânesinin bir odasında müsteciren sâkin Filibe muhâcirlerinden Hibi Eylül'ün birinci günü hâne-i mezkûrun diğer odasında sâkin oyuncu Raşid miyânelerinde vukû' bulan münâza'a esnâsında revolver ile alınandan cerh eylediği cihetle li-eclî't-tedâvî Gurebâ Hastahânesine gönderilmişdi. Kesb-i sıhhat eylediği beyânıyla birkaç gün sonra çıkmış ise de muahharen cerhi ziyâdeleşmesinden fî 12 Eylül Sene 300 (24 Eylül 1884) yine hastahâne-i mezkûra irsâl kılınarak tedâvî olunmakda iken fî 5 Teşrîn-i evvel Sene 300 (17 Ekim 1884) târîhinde vefât eylemiş keşf ü mu'âyene etdirekde cerh-i mezkûrdan müteessiren vefât eylediği dâire-i tabâbetden bâ-raport beyân kılınmıştır.	Cârih-i merkûm Raşid ev-velce tahkîkât evrâkı ve mu'âyene raportuyla berâber müdde'î-i 'umûmîliğe verilmiş olduğundan keşf ü jurnali dahi müdde'î-i 'umûmîliğe tevdi' kılınmıştır.
Fî 21 Teşrîn-i evvel Sene (1)300 (2 Kasım 1884)	Havlî-i Manastır	Sulu Manastır'da Ermeni kilisasında papas-lara mahsûs odaya Mirahor sâkinlerinden Rusyalı ve sâbıkalı gözlüklü Kırkor ile tel-graf memûrluğundan mahrec olub kezâlik sâbıkalı takumdan Samak ve Hacı Agob bi'd-duhûl odada mahfûz bulunan sandı-ğın alât vâsıtasıyla şikest ederek altı yüz gurus mikdârı akçeyi ahz ü sirkat eyle-dikleri ikrârlarıyla sâbit olduğu beyânıyla merkûmun der-dest olunarak gönderildiğine dâir Samatya Polis Komiserliğinden jurnal.	Evrâk-ı tahkîkiyyesiyle müdde'î-i 'umûmîliğe verilmişdir

(1) İstanbul Polis M d riyyeti dâhilinde    yüz senesi  ehr-i Teşrîn-i evvel ibtidâsından mâh-ı mezkûrun intih sına kadar bir m h zarfında vukû‘ bulan cin y tun mikd r  der n-ı cedvelde gösterildiği (2) vechle yalnız iki ‘adedden ‘ibâret olduğu ‘arz olunur ol bâbda emr   fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. F  4 Safer Sene (1)302 f  10 Teşrîn-i sânî Sene (1)300 (23 Kasım 1884).

(Mühür)

İhtiyat sınıfına nakledilmiş olmaları nedeniyle Dersaadet'e civar olan mahallere gideceklerden Dersaadet Polis Müdüriyetince teminat alınması ile yetinilmesi istenilen muhacirlerden hangi senelerde doğanların tertip-i evvel ve sâni, hangilerinin ihtiyat sınıfına nakledildiğinin bildirilmesi.

(Transkripsiyonun Ashı: Belge 95 • Sayfa: 546)

Evrâk Numerosu 80 17	Müsevvidî İsmi Behcet	Tesvîdî Târîhi Fî 23 Ağustos Sene (1)305	Taraf-ı Vâlâ- yı Hazret-i Ser'askerîye		Tebyîz Târîhi	'Umûm Numerosu
				Rauf Beye	Fî 15 Muharrem Sene (1)307 (11 Eylül 1889)	Fî 30 Ağustos Sene 305
II (1) icrâ-yı teblîgât olunmuş idi Nezâret-i müşârünileyhâdan (2) bu kerre alınıb melfûfuyla berâber matviyyen takdîm (3) kılınan tezkirede bu misillü muhâcirînden taşraya (5) gitmek isteyenler haklarında emr ü iş'âr-ı 'âlf-i (6) Ser'askerîleri vechle tahkîkât ve temînât (7) mu'âmelâtı icrâ kılınmakda ise de.			(1) Sınıf-ı ihtiyâta nakl olunmuş olan muhâcirînden tesviye-i umûrları zımnında Der-Sa'âdet'e civâr (2) olan mahallere 'azîmet edeceklerin nizâm-nâmeleri mûcibince yalnız Der-Sa'âdet'den Polis (3) Müdüriyetine temînât-ı lâzime i'tâ etmeleriyle iktifâ olunması ve teferru'âtı hakkında vâkî' olan (6) iş'âr-ı 'âlf-i sipehdârîleri üzerine Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine II (7) muhâcirîn-i merkûmeden hangi senelerde tevellüd edenler tertîb-i evvel (8) ve sâni'dir ve hangileri sınıf-ı ihtiyât ve redîfe dâhildir buralarına dâir iş'âr-ı vâkî'ada (9) bir sarâhat ve işâret olmadığından bu cihetlerin îzâhan iş'âr ve henüz gönderilmeyen nizâm-nâmeden dahi lüzûmu mikdârının tesyâr (10) olunması beyân olunmuş olmağın icrâ-yı icâbına müsâ'ade-i 'aliyye-i sipehdârîleri (11) şâyân buyurulmak bâbında.			

İstanbul Polis Müdürlüğü tarafından İstanbul Beyoğlu ve Üsküdar'a gelen şahıslarla ilgili tutulan menşei ve meslek kayıtları hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 96 • Sayfa: 547)

Yekûn-ı Nefs	'Aded-i Nefs	Tabi'iyeti	Mevridi	Mevlidi	İslâm	Rum	Ermeni	Müsevi	Bulgar	Katolik	Protestan	Latin
	381	Devlet-i 'Aliyye ve İran	Ankara, Konya, Kemah, Erzurum, Erzincan, Mamuretülaziz, Bursa, İzmir	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	153	67	137	18	4	1	1	
	36	Devlet-i 'Aliyye	Palu, Maydos, Manastır, Akçaşehir, Bartın, Rize	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	9	23	4					
	34	Devlet-i 'Aliyye ve İran	Sivas, Karahisar, Şarköy, Erzincan, Keşan	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	25		2		7			
	59	Devlet-i 'Aliyye	Malta, Priştina, Kalkandelen, Kayseriyye	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	34	24	1					
	20	Devlet-i 'Aliyye	Yozgat, Ankara Mamuretülaziz	Memâlik-i mahrûse-i muharrere	5	2	7		1	3	2	
					226	116	151	18	12	4	3	
530												

Süryânî	Bektaşî	Mahall-i Mûsâfereti	Târîh-i Vürûdu	Mahall-i 'Avdeti	Târîh-i 'Avdeti	Müddet-i Mûsâfereti	Mütâhazâhât
		Edirne, İstanbul, Marice, Bizans, İzmid Hotelleri	'An 23 Mart Sene (1)307 ilâ 6 Nisan Sene (1)307 (18 Nisan 1891)	Geldikleri memleketlere	'An 24 Mart Sene (1)307 ve ilâ 6 Nisan Sene (1)307		İstanbul Polis Müdüriyeti Bâb-ı Zabtiyye Merkez Komiserliği erbâb-ı ticâret ve san'at ve hîrfeîden oldukları
		Taşhan Hân, Tesîl Hân, Sütçü Dükkanı	'An 23 Mart Sene (1)307 ilâ 6 Nisan Sene (1)307	Henüz 'avdet etmedikleri			Şehzâde Merkez Komiserliği Merkûmlar esnâf tüccâr ve memûrînden 'ibâret olub henüz buradadırlar
		Osman'ın Kayıkhânesi, Balat Hamâmı, Kapan-ı Dakik	'An 23 Mart Sene (1)307 ilâ 6 Nisan Sene (1)307	Henüz 'avdet etmişler			Fenâr Merkez Komiserliği Bunlar dahi rencber esnâf tüccârından oldukları
		Muytab ve Âmirler Hânları	'An 23 Mart Sene (1)307 ilâ 6 Nisan Sene (1)307	Henüz 'avdet etmişler			Fatih Merkezi Bunlar memûr esnâf ve rencberdirler.
							Eyüp Merkezi Buraya hiçbir kimse gelib gitmemiştir
		Bodosun Kahvehânesi, Hüseyin Ağa Odaları	'An 23 Mart Sene (1)307 ilâ 7 Nisan Sene (1)307				Samatya Merkezi Merkûmlar esnâf takımından ve el-yevm mevcûd idükleri
							Yekûn münferid
							Yekûn icmâl Der-Sa'âdet

Yekûn-ı Nefs	‘Aded-i Nefs	Tabi‘iyyeti	Mevridi	Mevlidi	İslâm	Rum	Ermeni	Müşevvî
530 Diğer sahfeden naklinden	105	Devlet-i ‘Aliyye, İngiliz, Rus, Fransız, Belçika, Almanya, İtalya Avusturya	İzmir, İzmid, Konya, Paris, Londra, Maca(r) istan, Belçika, Almanya, Avusturya Memâliki	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	3	64	16	5
	156	Devlet-i ‘Aliyye	Van, Mamuratülaziz, Konya, İzmid, Hüdavendigâr, Edirne, Tekfurdağ, Bulgaristan	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	35	78	13	1
	23	Devlet-i ‘Aliyye	Mamuratülaziz ve Kastamonu ve Bitlis	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	11	00	12	
	2	Devlet-i ‘Aliyye ve İran	Rûmî ve Mamuratülaziz	Memleketeyn mezkûreyn	1	0	1	
	13	Devlet-i ‘Aliyye	Ankara, Bitlis	Kezâ	1	12		
	80	Devlet-i ‘Aliyye, İngiliz, Fransız, Amerika, İtalya, Yunan	Ankara, Konya, Londra, Paris, Amerika, İtalya, Yunanistan	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	3	60	14	3
	83	Kezâ	Kezâ	Kezâ	1			1
448 978					54	214	56	10

Bulgar	Katolik	Protestan	Latin	Süryânî	Bekâşî	Mahall-i Müsâfereti	Târîh-i Vürûdu	Mahall-i 'Avdeti	Târîh-i 'Avdeti	Müddet-i Müsâfereti	Mutâbâzât
	14	3				Lüksemburg, Bizans, Best, Metropol Otelleri	Tevârîh-i muhtelif-e-i sene-i 'atîka	Memâlik-i muharrere-i mezkûre	'An 10 Nisan Sene (1)307 ilâ 20 Minh	Müddet-i müsâferet ekseren bir sene aklen beş gündür	Beyoğlu Polis Müdürlüğü Beyoğlu Polis Merkezi mümâileyhim seyyâh memûr tüccâr mühendis fabrikatördür
20						Tuğla harmanları, Kumanto Hânı Raif Efendi ve Nikoli Kahvehâneleri	'An 13 Nisan Sene (1)307 ilâ 22 Nisan Sene (1)307				Hasköy Merkezi merkûmlar 'amele ve rencber takımından olub mevcûd ve müştagildirler
						Dereboyunda Bâlabân Hâmı	5, 6, 8 Nisan Sene (1)307	İzmid, Bitlis, Şirvan, Muş	18, 19, 20 Nisan Sene (1)307	On üç ve on dört gün	Kasımpaşa Merkezi Merkûmlar dahi 'amele takımından olub 'avdet etmişlerdir
						Kahvehânedede Hastahânedede					Fındıklı Merkezi merkûmlardan birisi kahvecilik ediyor diğeri diğeri hastahânedede hidmetcidir.
						Elmadağında Beyâz Hân	'An 1 Kânûn-ı evvel Sene (1)306 ilâ 8 Nisan Sene (1)307	Batum, (...), Bitlis	'An 7 Nisan Sene (1)307 ilâ 20 Nisan Sene (1)307		Dolabderesi Merkezi Merkûmlar lambacı, rencber, kahveci takımındadırlar
						Bursa, Selanik, İzmid, Anadolu, Bandırma Otelleri	'An 7 Nisan Sene (1)307 ilâ 12 Nisan Sene (1)307	Bursa, Teselya, Bandırma, Tekfurdağı, Balıkesir			Galata Merkezi Bunlar seyyâh fabrikator memûr-ı ve sâireden 'ibâret otuz üçü 'avdet etmiş bâkisi mevcûddurlar
	20	22	30			Olkarya, Emiryal ve Belu Otelleri	'An 16 Nisan Sene (1)307 ilâ 18 Nisan Sene (1)307	Napoli, Viyana, Belçika, Almanya, Amerika ve Memâlik-i mahrûse	'An 20 Nisan Sene (1)307 ilâ 21 Nisan Sene (1)307		Taksim Merkezi Mümâileyhim memûriyyet ve tüccâr ve seyyâhından olub tamâmen 'avdet etmişlerdir
20	34	25	30								Yekûn Münferid Yekûn icmâl Der-Sa'âdet ve Beyoğlu

Yekûn-ı Nefs	‘Aded-i Nefs	Tabi‘iyyeti	Mevridî	Mevlidî	İslâm	Rum	Ermeni	Musevi	Bulgar
978 Diğer sahîfeden naklinden	34	Devlet-i ‘Aliyye	İzmid, Filibe, Belgrad, İspece, Bursa, Ankara, (...), İzmir	Mataköy’de Yermud, Üsküdar İspece, Der- Sa‘âdet, Kayseriyye	24	3	3	4	
	14	Devlet-i ‘Aliyye	Suşehri	Kayseri, Üsküdar, Amasya			14		
	42	Devlet-i ‘Aliyye, İngiltere, Fransa	Palu, Karahisar, Erzurum, Londra, Paris	Memâlik-i muharrîre-i mezkûre	14	7	18		
<u>90</u> 1068					38	10	35	4	

Katolik	Protestan	Latin	Süryânî	Bektâşî	Mahall-i Müsâfereti	Târîh-i Vürûdu	Mahall-i 'Avdeti	Târîh-i 'Avdeti	Müddet-i Müsâfereti	Mülâhazâhât
14	3				Çârşû boyunda Hân Dağ Hamâmı Yeni Mahalle Tahir Ağa Helvacı Hânları	'An 8 Nisan Sene (1)307 ilâ 22 Nisan Sene (1)307	İzmir, Eskişehir, Bursa, Amasya	'An 9 Nisan Sene (1)307 ilâ 27 Nisan (1)307		Üsküdar Mutasarrıflığı Merkez Komiserliği Merkûmlar rencber, memûr, tâcir, esnâf olub otuz ikisi gitmiş bâkîsi kalmışdır
					İcâdiyye, Kuzguncuk	12 Nisan Sene (1)307	Bursa, Köstence, Amasya	16 Nisan Sene (1)307 ilâ 27 minh		İskele Merkezi Bunlar tüccâr hademesi ve rencber takımından olub 'avdet eylemişlerdir.
1	2				Ohan Agob, Hüseyin Ağa'nın Kahvehânelerin ve Otel	'Ayn 8 Nisan Sene (1)307 ilâ 3 Nisan Sene (1)307				Kadıkaryesi Merkezi Bunlar dahi esnâf rencber memûr seyyâh konsolos olub mevcûddur.
1	2									Yekûn Münferid Yekûn icmâl Der- Sa'âdet ve Beyoğlu ve Üsküdar

İşbu cedvelde münderic olduğu üzere ve gerek tevârîh-i muhtelif ile mukaddemâ gerek Martın yirmi üçünden Nisanın yedisine kadar İstanbul'a ve Nisanın beşinden on sekizine kadar Beyoğlu'na ve Nisanın sekizinden otuzuncu güne kadar Üsküdar'a gelib giden ve henüz mevcûd bulunanların 'adedleri Polis Mecâlisinden bi'l-vürûd taraf-ı 'âcizâneme tevdi' buyurulan defterlerde gösterildiği vechle bin altmış sekize bâliğ olmuş olmasının usûl-i müttehize-i nezâret-penâhîleri mûcîbince îcâb-ı mu'âmele-i rey-i sâmi-i âsafânelerine menûtdur ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 5 Mayıs Sene (1)307 (17 Mayıs 1891).

Evrâk Müdîrliği Mu'âvini
(Mühür)

İstanbul Polis Müdürü Ağâh Efendi'nin vefatı üzerine yerine İstanbul Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi'nin tayini, Hüsnü Efendi'den açılacak Polis Meclisi ve Heyet-i Tahkikiye Riyasetlerinin dahi Zaptiye Nezareti Hukuk Müsteşarı ve Polis Muallimi Manyaszade Refik Bey'e ilave-i memuriyet olarak ihalesi ve Zaptiye Muhasebecisi Aziz Bey ile Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi'nin maaşlarına zam yapılmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 97 • Sayfa: 550)

Mektûbî Sadr-‘âlî Kalemi Müsvedâtına Mahsûs Varakadır

Evrâkın Kaleme Vürûdu ve Tesvîdî Târihleri		Husûsî Numero	Dâhiliyye ve Mâliyye ve Zabtiyye	Târih-i Tebyîz
Vürûdu	Tesvîdi			
	4 Receb Sene (1)311 (11 Ocak 1894)	2826 360 2532		30 Kânûn-ı evvel Sene (1)309
		(1) İstanbul Polis Müdîri Ağah Efendi'nin vukû'-i vefâtıyla münhall olan müdürîyyet-i mezkûreye ma'âş-ı muhassas olan on bin (2) guruşdan altı bin guruşunun tahsîsiyle İstanbul Polis Meclisi Reîsi Sa'âdetlü Hüsnü Efendi hazretlerinin ta'yîni ve müşârunileyh (3) Hüsnü Efendi'den açılacak Polis Meclisi ve Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetlerinin dahi ma'âş-ı mezkûrdan mütebâkî dört bin guruşun (4) tahsîsiyle Zabtiyye Nezâreti Hukûk Müşâviri ve Polis Mu'allimi Manyaszâde Sa'âdetlü Refik Beyefendi hazretlerinin 'ilâve-i (5) memûriyyet olarak ihâlesi ve Polis Meclisi Riyâsetine muhassas olub münhall kalacak olan iki bin guruşdan Zabtiyye Nezâreti (6) Muhâsebecisi Sa'âdetlü Aziz Bey ile Beyoğlu Polis Meclisi Reîsi Sa'âdetlü Hasan Efendi'nin ma'âşlarına biner guruş zammı şeref-sâdır (7) olan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî muktezâ-yı 'alîsinden bulunmuş ve keyfiyyet Mâliyye ve Zabtiyye Nezâretlerine bildirilmiş olmağla (8) Nezâret-i Celîlelerince de iktizâsının îfâsına himmet.		

III. BÖLÜM

‘Asakir-i Zabtiyyeye (Polis, Jandarma, Zabtiyye)
Görev ve Yetki Veren Nizâmnâmeler

*Polis Heyetinin Teşekkülüne Kadar Mürûr Nizâmının Her Tarafca
Tamâmî-i İcrâsı Zâbitaya Tevdî‘ Olunduğuna Dâir Tezkire
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 98 • Sayfa: 553)*

**Polis Heyetinin Teşekkülüne Kadar Mürûr Nizâmının Her Tarafca
Tamâmî-i İcrâsı Zâbitaya Tevdî‘ Olunduğuna Dâir Tezkire-i Sâmiyye**

(1) Mürûr Nizâmnâmesinin her tarafca tamâmî-i icrâsı idâre-i zâbita-i memleket ve muhâfaza-i (2) emniyyet için pek elzem tedâbirden olub bu iş mukaddemâ nüfûs mükayyidleri tarafından (3) görülmekde bulunduğu hâlde muahharen nüfûs mukayyidliklerinin lağvıyla tahrîr-i emlâk vukû‘ât (4) kâtiblerine havâle olunmuş ise de bunlar vazîfe-i asliyyeleriyle berâber şu işe bakmağa (5) yetişemediklerinden şimdiki hâlde Mürûr Nizâmnâmesi mensî hükmüne girerek bir takım (6) meçhûlû’l-ahvâl kesân keyfe-mâ-yeşâ geşt ü güzâr eylemekde ve bu hâlin umûr-ı inzibâtıyye (7) ce olan mahâzîr ve mazarrâtından başka devletin başlıca bir vâridâtı dahi mahv ve hebâ olmakda

Sayfa 695

(1) idüğine ve Avrupa devletlerinde yolcuların tezkirelerini mu‘âyene ile tezkiresiz âdem (2) geçirilmemesi polis serkomiserlerine ‘âid vezâifden bulunduğuna binâen sâye-i mehâsin-vâye-i (3) hazret-i Cihânbanîde Memâlik-i Mahrûse-i Şâhânede dahi polis heyetlerinin tertîb ve teşkiline (4) değin kazânın en büyük zâbita memûru idâresinde bulunmak ve teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyyeden ve ecnebiyyeden (5) gelib gidecek yolcuların Mürûr Tezkiresi ve pasaportları bunlar ma‘rifetiyle mu‘âyene (6) ve i‘tâ olunmak ve ‘ale’l-usûl kendilerine zimmet-i kayd ile lüzûmu mikdâr koçanlı Mürûr (7) Tezkiresi ve pasaport teslîm edilerek hâsılât-ı vâkı‘anın bir rub‘u taraflarına ‘âid (8) olub diğer üç rub‘u mahalleri mâl sandıklarına teslîm olunmak üzere her kazâda (9) îcâbına göre bir veyâ iki nefer mürûr kâtibi

117 Birinci Tertib Düstur, C:IV, ss. 694-695.

ta'yîniyle Mürûr Nizâmının tamâmî-i icrâsına (10) bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî müte'allik buyurularak keyfiyyet ta'mîmen vilâyât (11) ile idâre-i müstakillede bulunan mutasarrıflıklara ve Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine bildirildiği gibi (12) Harbiyye ve Mâliyye Nezâret-i Celîlelerinede ma'lûmât verilmiş olmağla ber-mantûk-ı emr (13) ü fermân hazret-i Cihânbanî oraca dahi ber-minvâl-i muharrer îcâb-ı hâlin îfâsına (14) himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı. Fî Selh-i Muharrem Sene (12)97 ve fî 1 Kânûn-ı sâni Sene (12)95 (13 Ocak 1880).

Zâbitaca Taht-ı Emânetde Bulunacak Eşyâyâ Dâir Ta 'lîmât
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 99 • Sayfa: 554)

Zâbitaca Taht-ı Emânetde Bulunacak Eşyâyâ Dâir Ta 'lîmât

(1) **Mâdde 1:** Cünha veyâ cinâyetden dolayı taht-ı tevkîfe alınan eşhâs ile maznûn-ı 'aleyhlerin (2) üzerinde zuhûr eden ve cürmü irtikab için isti'mâl veyâhûd şübhe olduğu anlaşılan (3) ve kezâlik cürmün âsârından olduğu görünen ve'l-hâsıl hakîkati meydâna çıkarmağa medâr olan (4) nukûd u eşyâ ve esliha eşhâs-ı merkûmenin der-dest edildiği mahallin tâbi' olduğu mahkeme müddeî'-i (5) 'umûmîsi ve bunun bulunmadığı vakt zâbita-i 'adliyye memûru tarafından zabt olunduktan sonra (6) polis idâresine merbût emânet memûriyyeti {1} nezdinde hıfz edilecektir.

(7) **Mâdde 2:** Tevkîf olunan veyâ zann ve şübhe tahtında bulunan eşhâsın ikâmetgâhlarında (8) Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnunun 33 üncü maddesi mûcibince müddeî'-i 'umûmî veyâ zâbita-i (9) 'adliyye memûru tarafından icrâ olunacak taharriyyât esnâsında eşhâs-ı merkûmenin sübût-ı (10) töhmetini veyâhûd berâet-i zimmetini müeyyed bulunabilecek eşyâ dahi zikr olunan emânet memûriyyetinin (11) taht-ı muhâfazasında bulunacaktır.

(12) **Mâdde 3:** 1 inci ve 2 inci maddeler mûcibince zabt olunacak eşyâyı müddeî'-i 'umûmî (13) veyâ zâbita-i 'adliyye memûru maznûn-ı 'aleyhe irâe ile îzâhât taleb eyledikten sonra bir zabt (14) varakası tanzîm ile eşyâyı mazbûtenin cins ve mikdârını varaka-i mezkûreye derc edecek (15) ve bunu maznûn-ı 'aleyhe dahi tasdîk ve imzâ etdirecektir. Maznûn-ı 'aleyhin imtinâ' ı hâlinde (16) keyfiyyet zabt varakasına derc olunur.

(17) **Mâdde 4:** Eşyâ-yı mazbûte îcâbına göre bir torba veyâ mahfaza derûnuna vaz' olunub (18) veyâhûd her tarafı mahkemece bir bağ ile rabt olunub müddeî'-i 'umûmî ve zâbita-i 'adliyye memûru tarafından (19)

118 Birinci Tertib Düstur, Müttemmim, ss.17-20.

temhîr olundukdan sonra zabt varakasıyla beraber ‘âid olduğu mahkemeye gönderilecek ve varaka-i (20) mezkûrenin bir nüshası dahi emânet memûriyyetine irsâl olunacaktır.

(21) **Mâdde 5:** Mahkeme bu sûretle gönderilecek eşyânın mührünü fekk ederek zabt varakasıyla

{1} Mükeffell emânet memûrları bulunmayan yerlerde eşyâ-yı cürmiyenin mahâkim başkâtiblerinin taht-ı mesûliyyetlerinde olarak muhâfazası Şûrâ-yı Devlet Mâlîyye ve Nâfi‘a Dâiresinin 27 Nisan 1329 târîhli karârı iktizâsındandır.

Sayfa 18

(1) tatbîk etdikden sonra ahzını müş‘ir bir ‘ilm ü haber i’tâ edecek ve eşyâ-yı mezkûreye müte‘allik (2) her nev‘ tahkîkât ve ma‘lûmâtı ikmâl ve istihsâl ile berâber cürmün sübûtuna medâr olanları (3) Usûl-i Muhakemât-ı Cezâiyye Kânûnunun 128 inci mâddesi mûcibince mahkeme dâiresinde tevkîf (4) edib kusûrunu kezâlik torba veyâ mahfazaya vaz‘ ve temhîr ederek ve bunların bir müfredât (5) defterini yapıb kimin üzerinde veyâ nerede bulunmuş olduğunu ve mahkeme dâiresinde tevkîf (6) olunan eşyânın cins ve mikdârını derc eyleyerek bilâ-tehîr emânet memûriyyetine gönderecek (7) ve buna dâir yapılacak müfredât defterinin musaddak bir sûreti maznûn-ı ‘aleyhe dahi teblîğ olunacaktır.

(8) **Mâdde 6:** Cünha ve cinâyetin sübûtuna medâr ‘add olunubda müstantik tarafından tevkîf (9) olunacak eşyâ lede’l-îcâb Usûl-i Muhakemât-ı Cezâiyye Kânûnunun 210 uncu ve 246 ıncı mâddeleri (10) mûcibince heyet-i ithâmiyyeye veyâhûd cünha veyâ cinâyetin muhâkemesini icrâyâ memûr olan (11) mahkemeye bi’l-ibrâz ilişiği kesildikten ve eşyâ-yı mezkûre hakkında artık bir gûnâ tahkîkâta lüzûm kalmadıkdan (12) sonra emânet memûriyyetine gönderilecektir.

(13) **Mâdde 7:** Emânet memûriyyeti müstantik tarafından gönderilecek eşyâyı ve müfredât (14) pusulalarını evvelce kendisine gönderilmiş olan zabt varakaları ile tatbîk ederek noksânı (15) olmadığı tebeyyün etdikden sonra bir makbûz ‘ilm ü haberi verib eşyâ-yı mezkûreyi tevkîf (16) ve numero sırasıyla matbû‘ deftere kayd ile mahall-i mahsûsunda hıfz eyleyecektir.

(17) **Mâdde 8:** İcrâ olunacak tahkîkât veyâ muhâkeme neticesinde ashâbına i'âdesi lüzûmu (18) tebeyyün edecek eşyânın reddi için tahkîkât veyâ muhâkeme icrâ eden Polis Meclisi veyâ (19) İstintâk Dâiresi veyâhûd Cezâ Mahkemesi tarafından bu bâbda verilen karârı mutazammın bir (20) müzekkire tanzîm ve meclis veyâ mahkeme cânibinden tahtûm olunarak işbu müzekkire Zabtiyye Nezâreti (21) tarafından “mûcibince” işâretiyle emânet memûriyyetine havâle olunacak ve ber-makbûz-ı ‘ilm ü haberi (22) ahzı ile eşyâ-yı mezkûre sâhibine teslîm ve kaydına işâret edilecektir.

(23) **Mâdde 9:** Sâhibi zuhûr etmeyen eşyâ üç sene hıfz olunduktan sonra bir defteri (24) yapılab her sene Cezâ Mahkemesiyle Polis Meclisinin ve İstintâk Dâiresinin îcâb eden memûr (25) larından mürekkeb teşekkül edecek komisyonda tedkîk olunarak henüz tahkîkât ve muhâkeme ikmâl

Sayfa 19

(1) olunmamasından dolayı bir müddet daha tevkîfi îcâb eden eşyânın esâmîsi hizâsına tevkîf (2) işâreti yazılıb kusûru fûrûht olunmak üzere tefrîk kılınacaktır.

(3) **Mâdde 10:** Tefrîk olunacak eşyânın cins ve mikdârı tasrîh olunmaksızın kimin (4) üzerinde zuhûr eylediği ve nereden ne vakt sirkat olunduğu gazetelerle i'lân olunduktan sonra (5) yine sâhibi zuhûr etmeyenler 9 uncu mâddede gösterilen komisyon ve Mâliyye Nezâretinden gönderilecek (6) memûrlar huzûrunda ‘alenen müzâyede olunarak fûrûht olunacak ve müzâyede defteri iki nüsha (7) tanzîm ve komisyon heyeti ile Hazîne memûrları cânibinden temhîr edilerek bir nüshası emânet (8) memûriyyeti nezdinde bi't-tevkîf diğer nüshası esmân hâsılasıyla berâber Mâliyye Nezâretine (9) gönderilecektir.

(10) **Mâdde 11:** Ashâb-ı cünha veyâ cinâyetin tevkîf olunduğu mahallin müddeî'-i ‘umûmîsi (11) veyâ ‘adliyye memûrları tarafından memhûr olmayan ve zabt varakası berâberinde bulunmayan eşyâ mahkeme (12) müstantiki tarafından kabûl olunmayacağı gibi müstantikin mührü altında ve müfredât pusulası (13) berâberinde bulunmayan eşyâyı dahi emânet memûriyyeti kabûl ve hıfz edemez ve sâlifü'l-beyân meclis (14) veyâ mahkeme veyâ dâirenin karârı ve Zabtiyye Nezâretinin emr ve ma'lûmatı olmaksızın emânetde (15) mahfûz eşyâdan ashâbına bir şey i'âde olunmaz ve bu misillü eşyânın dahi Bâb-ı Zabtiyyede Emânet (16) Dâiresinden

başka mahallde hıfzı memnû'dur buna muhâlif hareket edenler kânûnen mesûl tutulur.

(17) **Mâdde 12:** Eşhâs-ı merkûme üzerinde zuhûr edecek veyâ bunların ikâmetgâhlarında (18) bulunacak eşyâyı bilâ-noksân zabt varakasına kayd ile müstantike göndermeyen memûrun-i 'adliyye ile (19) eşyâ-yı mezkûreyi tamâmıyla emânet memûriyyetine teslîm etmeyen müstantikler emniyeti sû-i isti'mâl (20) edenlere mahsûs mücâzâta müstehak olacağı gibi eşyâ-yı mezkûrenin hîn-i naklinde mührünü (21) fekk ederek bir şey kaçıran memûr dûçar-ı mücâzât olur ve zâyî' olan eşyâ kendisine (22) tazmîn etdirilir.

(23) **Mâdde 13:** 'Adliyye müfettişi her üç ayda bir kerre eşyânın hıfzına mahsûs mahalli (24) tefâtîş ile eşyâ-yı mevcûdeyi mu'âyene ve mahkeme nezdinde mahfûz olan zabt varakaları ve emânet (25) memûriyyetinin makbûz senedleri ile tatbîk ve ashâbına i'âde olunmuş eşyâ bulunduğu hâlde sûret-i

Sayfa 20

(1) i'âdesi nizâma muvâfık olup olmadığını tedkîk edecek ve'l-hâsıl emânetin sûret-i hıfzı (2) hakkında her türlü tahkîkât-ı icrâ ile neticesini 'Adliyye Nezâretine bildirecektir.

(3) **Mâdde 14:** Emânet memûru Kefâlet Nizâmnâmesi mûcibince kefâlet-i kaviyyeye.rabt (4) olunacaktır.

(5) **Mâdde 15:** 'Adliyye ve Zabtiyye Nezâretleri işbu ta'lîmâtın icrâsına memûrdur. Fî 28 Rebi'ü'l-evvel 1298 ve fî 16 Şubat 1296 (28 Şubat 1881)

100¹¹⁹

Silâh İsti‘mâli Hakkında Kânûn-ı Vilâyet
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 100 • Sayfa: 558)

Silâh İsti‘mâli Hakkında Kânûn-ı Vilâyetdir

(1) Nâm-ı nâmî-i hazret-i Pâdişâhîye olarak Nizâm-nâme-i Dâhilî'nin onuncu ve elli dördüncü (2) maddeleri ahkâmına tevfi'kan bin sekiz yüz seksen senesi Teşrîn-i sâni'sinin on birinci (3) günü Meclis-i 'Umûmî-i Vilâyetden kabûl olunub lede'l-'arz mer'îyyeti hakkında müte'allik (4) buyurulan irâde-i seniyye mûcibince vâfisi bulunduğum Rumeli-i Şarkî vilâyetinde işbu (5) kânûnun neşrini i'lân eylerim.

(6) **Birinci Mâdde:** Milis ve Jandarma polis zâbitân ve efrâdıyla memûrîni silâh (7) taşımaklığını icâb etdiren memûrlardan mâ'adâ hiçbir kimse ruhsatnâmesiz silâh (8) taşıyamaz.

(9) **İkinci Mâdde:** On sekiz yaşını ikmâl etmemiş olanlarla muhtellü's-şu'ûr olan (10) ve ser-hôşluğu i'tiyâd edinenlere ve mahkûmen hukûk-ı medeniyyeden mahrûm ve Zâbita Nezâreti (11) altında olanlara ve hukûmet memûrlarına silâhla karşı koymasından veyâhûd sirkat ile (12) mahkûm bulunmasından dolayı altı ay habsine hükm olunanlara silâh isti'mâline dâir (13) ruhsatnâme verilmez ancak bundan hukûmet memûrlarına karşı koymasından veyâhûd sirkatle (14) mahkûm bulunmasından dolayı altı ay hükm olunanlardan müddet-i tecrîmlerinden beş sene mürûr (15) etmiş olanlar bu memnû'îyyetden müstesnâ tutulurlar.

(16) **Üçüncü Mâdde:** Nizâm-nâme-i dâhilî beşinci numarolu zeylinin ikinci maddesi mûcibince

Sayfa 69

(1) silâh taşımak için ruhsatnâme nevâhî müdürleri cânibinden usûlû dâiresinde (2) verilecek şehâdetnâme üzerine kazâ kâimmakâmları tarafından i'tâ olunur.

119 Birinci Tertib Düstur, Zeyl 2, ss. 68-69.

(3) **Dördüncü Mâdde:** Ruhsatnâmenin hükmü târîh-i tahrîrinden i'tibâren bir sene müddetle cârîdir (4) mezkûr ruhsatnâmelere silâh taşıyanın eşkâli ve ne cins silâh taşıdığı tahrîr (5) olunur.

(6) **Beşinci Mâdde:** Silâh taşımak için i'tâ olunan her bir ruhsatnâmelerden yirmi (7) beşer guruş altun akçe alınır bunun yirmisi vilâyet sandığı ve beşi dahi (8) şehâdetnâme-yi veren müdürin mensûb olduğu nevâhî ve kazâ cemâ'ati menâfi'ine hasr (9) edilir.

(10) **Altıncı Mâdde:** Ruhsatnâme pâzâr yerlerinde ve mecma'-i nâsda silâh taşımak salâhiyyetini (11) i'tâ etmez işbu bendin hilâfına hareket edenlerden yüzden beş yüz guruş kadar cezâ-yı (12) nakdî ahz olunur veyâhûd işbu cezâ-yı nakdî bir haftadan bir aya kadar habse tebdîl (13) edilir.

(14) **Yedinci Mâdde:** Usûlü dâiresinde ruhsatnâmesiz silâh taşıyanlardan birinci def'a (15) tutulduklarında elliden iki yüz guruşa kadar cezâ-yı nakdî alınacağı gibi ikinci (16) def'asında işbu cezâ-yı nakdî taz'îf edilir üçüncü def'asında iki kat cezâ-yı (17) nakdîden mâ'adâ mütecâsirlerine beş günden bir aya kadar habs dahi 'ilâve edilir.

(18) İrâde-i seniyye târîhi. Fî 20 Rebî'ü'l-âhir Sene (12)98 ve fî 25 Mart Sene (12)97 (22 Mart 1881).

101¹²⁰

Zâbıta-i Nevâhî Hakkında Kânûn-ı Vilâyet
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 101 • Sayfa: 560)

Zâbıta-i Nevâhî Hakkında Kânûn-ı Vilâyetdir

(1) Nâm-ı nâmî-i hazret-i Pâdişâhîye olarak nizâmnâme-i dâhilînin Onuncu ve Elli Dördüncü ve Dört (2) Yüz Doksan Beşinci Mâddeleri mûcibince zâbıta-i nevâhî hakkında bin sekiz yüz seksen (3) senesi Teşrîn-i sânisî'nin yirmi dördüncü günü kabûl olunub lede'l-'arz mer'ıyyeti (4) hakkında irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan işbu kânûnun (5) vâlîsi bulunduğum Rumeli-i Şarkî'de meriyyü'l-icrâ tutulmasını i'lân eylerim.

(6) **Birinci Mâdde:** Kurâ zâbıta reîsleri nâhiye müdürleridir bunlar kazâ kâimmakâmlarının

Sayfa 109

(1) nezâreti altında olarak Kavânîn-i Vilâyet ile vâlî-i vilâyet tarafından i'lân edilen (2) karârnâmeler ahkâmının mevki'-i icrâyâ vaz'ına ve mutasarrıflar ve ihtiyâr meclislerinin 'umûmen (3) devâir-i belediyyeye müte'allik esbâb ve tedâbîr-i inzibâtiyye hakkındaki karârnâmelerinin icrâsına (4) ve reîs bulundukları nâhiyenin husûl-i intizâm ve âsâyışine memûrdurlar iki cins mezhebden (5) mürekkebe olan nâhiyede ekseriyyetden mensûb olan müdürler zâbıta reîsi olacaklardır.

(6) **İkinci Mâdde:** Kurâ zâbıta memûrları köy kahyâlarından ve korucularından ve bekcilerden (7) i'bâret bulunacaktır.

(8) **Üçüncü Mâdde:** Köy kahyâları ve korucular ve bekciler ihtiyâr meclisi reyîyle kazâ (9) kâimmakâmlarının tasdîkiyle müdürler tarafından ta'yîn olunur bunların kazâ kâimmakâmları (10) tarafından dahi yedlerinde sûret-i ta'yînlerini musaddak varaka bulunacaktır. (11) Îfâ-yı vazîfede

120 Birinci Tertib Düstur, Zeyl 2. ss. 108-114.

kusûr etdikleri hâlde müdürler ma‘rifeti ve ihtiyâr meclisi reyîyle ta‘tîl-i (12) memûriyyet etdirilecektir ancak ‘azlleri yine müdürlerin teklîfi üzerine kazâ kâimmakâmları (13) tarafından icrâ edilir.

(14) **Dördüncü Mâdde:** Her cemâ‘atde bir yüz hânedan ziyâde olan cemâ‘atde iki veyâ daha ziyâde (15) zâbîta-i kurâ memûrları bulunacaktır ihtiyâr meclisleri gerek muvakkat ve gerek dâimî zâbîta-i (16) kurâ memûrlarının tezyîdine memleketce ihtiyâc görülüb görülmediği hakkında rey verilecektir.

(17) **Beşinci Mâdde:** Zâbîta-i kurâ memûrları bulundukları cemâ‘atin en müstakîmü’l-etvâr (18) ve ehliyyetli adamlarından intihâb olunub yirmi bir yaşından aşağı olmayacaktır.

(19) **Altıncı Mâdde:** Zâbîta-i kurâ memûrları icrâ-yı memûriyyetleri esnâsında ihtiyâr meclisinin (20) muktezî gördüğü esliha ile müsellaah almağa hakkı vardır. (21) Zâbîta-i kurâ memûrları kollarında veyâhûd göğüslerinde (kânûn) lafzı mestûr olmak (22) ve numerosu dahi altında mûnderic bulunmak üzere tenekeden bir levha bulunacaktır.

(23) **Yedinci Mâdde:** Kurâ zâbîta memûrları vezâif-i memûrlarına müte‘allik husûsât (24) için müdürlere veyâhûd mu‘âvinlerine tahrîren raport verirler veyâhûd şifâhen ifâde-i (25) hâl ederler. (26) Zâbîta memûrlarının paraya müte‘allik husûsâtta vâki‘ olacak ifâde-i şifâhiyye (27) ve tahrîriyyeleri ‘aksi isbât olunmazsa ‘adliyyece sahîh olarak kabul olunur.

(28) **Sekizinci Mâdde:** İdâre-i zâbîta memûrları hâiz oldukları iktidârı sû‘-i isti‘mâl

Sayfa 110

(1) etdikleri veyâhûd vazîfelerinin hâricinde hareket eyledikleri hâlde müdürler tarafından (2) ihtiyâr meclisi reyîyle mahkeme huzûrunda murâfa‘a edilir.

(3) **Dokuzuncu Mâdde:** Jandarma zâbitânı ile onbaşı ve çavuşları nizâm ve âsâyişin (4) muhafazası için iktizâ-yı hâlde kurâ zâbîta memûrlarının mu‘âvenetini taleb (5) edebilirler.

(6) **Onuncu Mâdde:** Kazâ kâimmakâmları cemâ'at-i umûr-i zâbitasının sûret-i cereyânını her (7) ay polis komiseri veyâhûd jandarma kumandanı ma'rifetiyle teftîş edecektir.

(8) **On Birinci Mâdde:** Bir cemâ'atın on sekizden kırk yaşına kadar olan zükûr ahâlîsi (9) münâvebe sûretiyle giceleri cemâ'atın bekcilik hizmetini îfâ eyleyecektir. (10) Müdîrler ihtiyâr meclisleri reyîyle esnân-ı mezkûrede bulunan adamlardan bilâ-fark ve cins (11) ve cemâ'atın nüfûs-ı mevcûdesine göre dörtten on kişiye kadar gice karakolları (12) tertîb edeceklerdir.

(13) **On İkinci Mâdde:** Yirmi beşden elli hâneye kadar olan köylerde gice bekcileri (14) dört kişiden mürekkeb ve elliden yüze kadar olan karyede altı ve yüzden iki yüz hâneye (15) kadar olan kurâda sekiz ve iki yüz evden ziyâde olan kasabalarda on kişi gice bekciliği (16) hizmetini îfâ eder.

(17) **On Üçüncü Mâdde:** Her karakolda ihtiyâr meclisi tarafından müntehab kumandan bulunacaktır (18) müdîrler ile ihtiyâr meclisleri her karakolun kaç gün muhâfaza umûrunu îfâ etmesi lâzım (19) geleceğini karârlaştıracak ve ancak bu eyyâm üç günden aşağı ve on günden (20) yukarı olmayacaktır.

(21) **On Dördüncü Mâdde:** Her cemâ'atın meydân yerinde gice kollarının sûret-i tertîbiyle (22) kangı gün ve kangı kolun bekcilik hizmetini îfâ eyleyeceğini mübeyyen bir varaka ta'lîk olunacak (23) ve bunun birer sûretleri memerr-i nâs olan mahallere dahi asılacaktır.

(24) **On Beşinci Mâdde:** Mezkûr varakada ismi mukayyed olan her şahs nöbeti geldiğinde (25) bekcilik vazîfesini îfâ etmeğe ve varaka-i mezkûrede isminin mukayyed olduğunu öğrenib (26) bilmeğe mecbûrdur.

(27) **On Altıncı Mâdde:** Beccilik hizmeti vazîfesiyle mükellef olanlardan biri bu hizmeti (28) bi'l-fi'l îfâ etmek istemediği takdîrde yerine bedel gösterebilir fakat bedelin mezkûr

Sayfa 111

(1) varakada ismi mukayyed olmak iktizâ eder işbu bedel mâddesini hiç olmaz ise bir gün (2) evvel müdîre haber vermek lâzım gelib müdîrin dahi bunu 'adem-i kabûlünce esbâb-ı (3) meşrû'a görür ise ruhsat vermemeğe

hakkı olacaktır her ne vakt bir (4) kimse nöbeti geldiğinde bekcilik hizmetini îfâya şitâb itmez ise yukarı ki bend mücibince (5) yerine diğeri ta'yîn olunmayıp ancak müdür diğer kollardan bir kişi olarak ol kimsenin (6) yerini dolduracaktır ve bu alınan âdama her gice için altun akçe olarak ihtiyâr meclisi (7) ma'rifetiyle altı gurus verilecektir. (8) Eğer bir kimse bir gûne 'özü-i şer'îsi olmadığı hâlde üç def'a mütemâdiyen îfâ-yı vazîfede (9) istinkâf eder ise o misillülerden ihtiyâr meclisinin tensîb ve karârıyla cezâ-yı nakdî (10) alınacaktır.

(11) **On Yedinci Mâdde:** Müdür ve mu'âvinleri On İkinci Mâdde'de gösterildiği üzere gice (12) karakolları nöbetinin usûl ve kâ'idesi vechle sûret-i tertîbiyle icrâ-yı vazîfe etmeleri (13) husûsunda mes'ûl olacaklardır.

(14) **On Sekizinci Mâdde:** Gice bekcileri kol dolaşdıkları vakt tüfenk ile müsella olacaklar (15) ve her bir gice için on iki fişengi hâmil bulunacaklardır.

(16) **On Dokuzuncu Mâdde:** Müdür ve mu'âvinleri gice bekcilerine mahsûs tüfenk ve fişenlerin (17) hüsn-i muhâfazasına mecbûrdurlar.

(18) Bir kolun îfâ-yı vazîfe etmesi için nöbeti hitâmında anın kumandanı lâzım gelen tüfenk (19) ve fişenlerin ahz ile müddet-i hizmeti hitâmında müdüre i'âde ve teslîm edecektir (20) her kolun kumandanı tüfenk ve fişenleri ma'yyetinde bulunan bekcilere ahşâmları i'tâ (21) ve sabâhları istirdâd edecektir.

(22) **Yirminci Mâdde:** Müdür veyâhûd müdür mu'âvinleri her akşâm gerek kendi karyeleri (23) ahâlîsine ve gerek hem-civârı olan kurâ ahâlîsine ifşâ etmeksizin lâzım gelen parolayı (24) bekcilere teblîğ edecektir.

(25) Her karakolun kumandanı ma'yyeti mevcûdunu iki kısma taksîm ile bunun biri ahşâmdan (26) gice yarısına ve diğeri gice yarısından sabâha kadar icrâ-yı vazîfe edecektir. (27) Her bir köy karakol kumandanının fenn-i 'askeriyyede mesbûkü'l-hidme bulunması ve tüfenkleri (28) mu'âyene ve temizletirilmesine nezâret ile berâber ta'tîl günleri karakol neferâtına tüfenk ta'lîmini (29) icrâ etdirilmesi lâzım gelecektir.

Sayfa 112

(1) **Yirmi Birinci Mâdde:** Müdîr veyâhûd mu‘âvini ara sıra hafıyyen gice bekcilerinin harekâtını (2) teftîş edecek ve bekcilerden biri şâyed îfâ-yı vazîfe esnâsında veyâhûd kumandan (3) tarafından ta‘yîn olunduğu mevki‘de bulunmadığı müdîr tarafından görülür ise ol kimse (4) mütemâdiyen diğer kollarda mucâzâten bekcilik hizmetini îfâ edecektir.

(5) **Yirmi İkinci Mâdde:** Bekcilerden biri bir cünha veyâ cinâyet gördüğünde veyâhûd (6) iştiğinde hemân mütecâsiri ahz ü girift edecek ve buna muktedir olamadığı takdîrde (7) bir işâret-i mahsûsa ile refîklerini çağıracaktır bunlar dahi anın mu‘âvenetine gidecekler (8) ve iktizâ-yı hâlde mütecâsiri tutmak için köylünün mu‘âvenetine dahi mürâca‘at edeceklerdir.

(9) **Yirmi Üçüncü Mâdde:** Cânî veyâhûd haydûdların ahz ü giriftine köylüler muktedir (10) olamadığı takdîrde müdîr tarafından yakında bulunan jandarma karakoluna veyâhûd civârda (11) bulunan köylerin gice bekcilerine derhâl ihbâr-ı keyfiyetle o misillü cânî veyâhûd haydûdların (12) ahz ü giriftine çalışacaktır.

(13) Kol kumandanı iktizâ-yı hâlde bi‘z-zât jandarmalara veyâhûd köy bekcilerine haber (14) verebilir ise de ma‘-mâ-fih cemâ‘at müdîrine dahi ma‘lûmât vermesi iktizâ eder.

(15) **Yirmi Dördüncü Mâdde:** Eğer haydûtlar müsella olubda üç def‘a vukû‘ bulacak (16) teklîfe ‘adem-i itâ‘atle terk-i silâh etmez ve teslîm olmaz ise hayyen ve meyyiten ahz ü giriftleri (17) emrinde bekcilerin silâh isti‘mâline hakları olacaktır.

(18) Şâyed haydûdlar tarafından bekcilere teşhîr-i silâh edilir ise bekciler dahi mukâbele bi‘l-misl (19) kâ‘idesine tevîk-i hareket edecekler ve kendilerine teklîfât-ı sulhiyyede bulunmayacaklardır.

(20) **Yirmi Beşinci Mâdde:** Haydûdlar hayyen ve meyyiten ahz ü girift olunduklarında vak‘anın sûret-i (21) vukû‘u karye müdîri tarafından bir tafsîl bir zabtnâme şeklinde zabt ve tahrîr edilecek (22) ve haydûdların ef‘âl ü harekât vâkı‘aları hakkındaki tahkîkât-ı ‘umûmiyyeyi îfâ ile sâir (23) ‘aveneleri var ise anları ta‘kîb ve taharrî edecek ve hırsızların üzerinde

zuhûr edecek (24) akçe ve eşyâ ve sâireyi taht-ı temhûre alıb hıfzına i'tinâ eyleyecektir.

(25) Müdîr zabtnâme ve eşyâ-yı memhûreyi kazâ kâimmakâmına göndererek hemân i'tâ-yı ma'lûmât (26) edecektir.

(27) **Yirmi Altıncı Mâdde:** Haydûdların üzerinde bulunup nizâmen sâhibsiz olduğu tebeyyün (28) edecek eşyânın bedeli merkûm haydûdların ahz ü girift olundukları karyeye i'tâ

Sayfa 113

(1) kılınacak ve bunun üçte biri haydûdları ahz ü girift eyleyen bekcilere taksîm ve diğeri (2) ikisi cemâ'at sandığı menâfi'ine hasr edilecektir.

(3) **Yirmi Yedinci Mâdde:** Haydûdların hîn-i ta'kîbinde bekcilerden biri yaralanacak olur (4) ise hukûmet anın tedâvîsi emrinde lâzım gelen masârifi verdikten sonra i'âde-i (5) sıhhat edinceye kadar iktizâ eden tazminâtı dahi i'tâ eyleyecektir.

(6) **Yirmi Sekizinci Mâdde:** Bekcilerden biri haydûdların ahz ü girifti esnâsında yaralanarak (7) bi'l-âhire işlemeğe muktedir olmayacak sûrette sakat kalacak olur ise bend-i sâbıkda (8) gösterilen tazmînâtndan başka şehriyye kendisine elli guruş vilâyet sandığından kayd-ı (9) hayat şartıyla ma'âş tahsîs kılınacaktır.

(10) **Yirmi Dokuzuncu Mâdde:** Eğer bir bekci eşkıyâyı ta'kîb veyâhûd ahz ü giriftten dolayı (11) yaralanarak bundan müteessiren vefât eder ise bend-i sâbıkda gösterilen ma'âş familyasına (12) tahsîs kılınacaktır işbu ma'âş vefât eden bekcinin zevcesine tahsîs olunub (13) bi'l-âhire zevce-i mezbûre bir diğeriyle tezevvüc eder veyâhûd vefât eyler ise ma'âş-ı mezkûr (14) vefât eden bekcinin çocukları var ise hadd-ı buluşa erişinceye kadar anlara verilecektir.

(15) **Otuzuncu Mâdde:** Yirmi altıncı ve yirmi yedinci ve yirmi sekizinci maddelerde gösterilen (16) mu'âvenete gelerek yaralanacak veyâhûd vefât edecek olan ahâliden her kimse (17) nâil olacaktır.

(18) **Otuz Birinci Mâdde:** Gice bekcileri köyleri dâhilinde bulunan otel ve kahvehâne (19) ve meyhâne ve ebniye-i 'umûmiyye ve mekteb ve 'ibâdetgâh olan mevki'leri muhâfazaya mecbûrdurlar.

(20) **Otuz İkinci Mâdde:** Köy derûnunda veyâhûd etrâf ve eknâfda bulunan ormanlarda (21) bir âteş zuhûrunda gıce bekcileri âteşi söndürmek için köy ahâlîsini uyandırmağa (22) mecbûrdurlar ahâlîden her kim ki âteşi söndürmeğe veyâhûd haydûd hırsız ta'kîbinde (23) mu'âvenete şitâb etmeyecek olur ise elli guruşdan yüz guruşa kadar cezâ-yı nakdî (24) vermeğe mecbûrdur.

(25) **Otuz Üçüncü Mâdde:** İhtiyâr meclislerinin reyi munzamm olmaksızın tarlalara ve çayırlara (26) ve bağçelere toprağın yumuşaması ve ziyâde münbit olması bahânesiyle bir kimse tarafından (27) âteş verilmemesi husûsuna kurâ zâbıtası tarafından nezâret-i kâmile icrâ olunacaktır.

(28) **Otuz Dördüncü Mâdde:** Kim ki leylen bir cemâ'at koluna rast gelir ise kim olduğunu

Sayfa 114

(1) ve nereden geldiğini ve öyle vakitsiz gelmesine sebep ne olduğunu karakola beyân etmeğe mecbûrdur (2) ve eğer kola vereceği cevâblarda mübhem ve şübheyi da'vet eder bir hâl görünecek olur (3) ise karakol tarafından merkûm sabâha kadar tutularak ertesi gün iktizâsına (4) bakılmak üzere müdîre teslîm olunur.

(Birinci Numerolu Cedveldir)

	Karakol Neferâtının Esâmisi	İstihdâm Olunacakları Eyyâm	Karakol Neferâtına Kumandanlık Edenlerin Esâmisi
	Birinci Karakol		
1	Estoban oğlu Yuan	Ağustos üçünden on üçüne kadar	Estoban oğlu Yuan
2	Yuan oğlu Petre		
3	Petre oğlu Estoban		
4	Ahmed oğlu Hasan		
	İkinci		
5	Petre oğlu Paңço	On üçünden yirmi üçüne kadar	Dimitre oğlu Paңço
6	Ostoban oğlu Dimitre		
7	Petre oğlu Paңço		
8	Petre oğlu Dimitre		
	Üçüncü		
9	Yuan oğlu Atnaş	Yirmi üçünden Eylül ikisine kadar	Yuan oğlu Atnaş
10	Pehlivan oğlu Ali		
11	Ostoban oğlu İlyâ		
12	Volko oğlu Yuan		
	Dördüncü		
13	Ostobil oğlu Simon	Eylül ikisinden on ikisine kadar	Ostobil oğlu Simon
14	Dadol oğlu Dıragovya		
15	Koçu oğlu Estonil		
16	Oral oğlu Radol		
	Beşinci		
17	Ömer oğlu Hüseyin	On ikisinden yirmi ikisine kadar	Ömer oğlu Hüseyin
18	Osman oğlu Mehmed		
19	Nikola oğlu Rayço		
20	Yuan oğlu Camko		
	Altıncı		
21	Ali oğlu Hüseyin	Yirmi ikisinden Teşrîn-i evvel ibtidâsına kadar	Ali oğlu Hüseyin
22	Mehmed oğlu Hüseyin		Fî 27 Safer Sene 98
23	Konstantin oğlu Dıragoy		ve fî 17 Kânûn-ı Sânî Sene 96
24	Mehmed oğlu Ali		

İrâde-i seniyye târîhi. Fî 20 Rebi‘ü’l-âhir Sene (1)298 ve fî 10 Mart Sene (1)297 (22 Mart 1881).

Zâbıta-i Belediye Hakkında Kânûn-ı Vilâyet
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 102 • Sayfa: 567)

Zâbıta-i Belediye Hakkında Kânûn-ı Vilâyetdir

(1) Nâm-ı nâmî-i hazret-i Pâdişâhîye olarak Nizâm-nâme-i Dâhilî'nin onuncu ve elli dördüncü (2) ve dört yüz doksan beşinci maddeleri ahkâmına tevfi kan bin sekiz yüz seksen senesi (3) Teşrîn-i sâni'sinin yirmi altıncı günü Meclis-i 'Umûmî-i Vilâyetden kabûl olunub lede'l-'arz (4) mer'ıyyeti hakkında müte'allik buyurulan irâde-i seniyye mûcibince vâlîsi bulunduğum Rumeli-i Şarkî (5) vilâyetinde işbu kânûnun mer'ıyyü'l-icrâ tutulmasını i'lân eylerim.

(6) **Birinci Mâdde:** Her nâhiye müdürü ve gaybûbetinde mu'âvinleri zâbıta-i belediye reisidir (7) bunlar kazâ kâimmakâmlarının nezâreti altında olarak kavânîn-i vilâyet ile vâlî-i vilâyet tarafından (8) sâdır olan karâr-nâmeler ahkâmını ve mutasarrıflar ve belediye meclislerinin karârlarını mevki'-i (9) icrâya vaz'a ve husûl-i intizâm ve âsâyişe memûrdurlar.

(10) **İkinci Mâdde:** Zâbıta-i belediyyenin vezâifi ahâlînin emniyyet ve âsâyişle ihtilâtına ve emlâkının muhâfazasına ve şehrin tanzîf ve tenvîrine ve esvâkda ve meydân ve yollarda mürûr

Sayfa 58

(1) ü 'ubûra mâni' olan esbâbın ve sıhhat-ı 'umûmiyyeye muhill ve muzır şeylerin def'ine müte'allik (2) tedâbiri ittihâzdan ve âsâyiş-i 'umûmîyi ihlâl eden cinâyât vukû'una mahall verdirmemek (3) ve mecma'-i nâs olan meydân yerlerinde esbâb-ı inzibâtiyyeyi istihsâl eylemek ve usûl (4) ve kâ'idesine tevfi kan belediye meclislerinin tarh eyledikleri vergiyi tahsîl etmek ve harîk (5) ve 'ilel-i sâriye ve hayvânât hastalığı gibi şeylerin sancak ve kazâ hukûmât-ı mahalliyyelerinin (6) mu'âvenetleri dahi munzamm olmak üzere men'-i hudûsüne çalışmak ve'l-hâsıl 'umûmen

121 Birinci Tertib Düstur, Zeyl 2 ss. 57-59.

ahâlînin (7) cân ve mâl ve nâmûs ve sıhhatine muzırr olan husûsâtı def‘ eylemek mâddelerinden ‘ibâretidir.

(8) **Üçüncü Mâdde:** Zâbıta-i belediyye memûrları ber-vech-i âtî beyân olunur:

1 Zâbıta-i belediyye komiseri

2 Zâbıta-i belediyye memûrları

3 Belediye gice bekcileri

4 İtfâiyye memûrları

5 Belediye memûrları

(9) **Dördüncü Mâdde:** Zâbıta-i belediyye komiseri memûrları vâsıtasıyla evzân ve ekyâlın (10) doğruluğuna ve sokakların ve pâzâr yerlerinin ve otellerin ve mey-kedelerin ve husûsî ve ‘umûmî (11) hânelerin tahâretine ve meydân ve pâzâr yerlerinde ve oyun mahallerinde emniyyet ve âsâyışın muhâfazasına (12) ve hayvânât hastalığı zuhûrunda tedâbîr-i tahaffüziyyenin îfâsıyla berâber sıhhat-ı ‘umûmiyyeye (13) muzırr mekûlât ve sâirenin fûrûhtunu men‘e ve müşrif-i harâb olan ebniye bulunduğunu (14) gördüğünde keyfiyyeti müdîre beyân etmeğe ve hayvânât-ı muzırranın itlâfı için lâzım gelen (15) tedâbirin ittihâzına memûrdur.

(16) Bundan mâ‘adâ kasaba veyâ şehre vürûd eden mazanne-i sû erbâbıyla tezkiresiz âdemleri (17) ve serserileri müdîre haber vermesi lâzım gelir belediyye meclisi iktizâsına göre birkaç (18) zâbıta-i belediyye komiseri ta‘yîn edebilir.

(19) **Beşinci Mâdde:** Belediye gice bekcileri esvâk ve pâzârda emniyyet-i ‘umûmiyyenin muhâfazasına (20) ve her cins ebniyeye nezârete ve sarîklerin ta‘kîbine ve ser-hôşların ahz ü giriftine fâhişelerin (21) ikâmetgâhlarının tefâtûşine ve ahâlînin emniyyet ve âsâyışına nezârete ve harîk zuhûrunda (22) hukûmete ve ahâlî-i memlekete derhâl ma‘lûmât vermeğe ve sokakların tenvîri için

Sayfa 59

(1) isti'mâl olunan fenârları hüsn-i hâlde muhâfazaya ve'l-hâsıl giceleri jandarma hidmetini (2) îfâ zımında iktizâ-yı hâlde zâbıtanın mu'âvenetini talebe memûrdur.

(3) **Altıncı Mâdde:** Bir harîk zuhûrunda irsâl olunacak kuvve-i imdâdiyyenin kumandanlığı (4) dâire-i belediyye tarafından tanzîm olunmuş olan nizâmnâme-i mahsûsuna tevfiikan icrâ olunacaktır.

(5) **Yedinci Mâdde:** Belediye memûrları 'aynıyla kurâ zâbıta memûrları misillü ta'yîn olunurlar (6) ve anların kurâda mükellef olduğu hidmeti bunlar şehirlerde icrâyâ memûr olarak Zâbıta-i (7) Kurâ Kânûnnâmesine tâbi' bulunurlar.

(8) **Sekizinci Mâdde:** Zâbıta-i belediyye komiserleri ile memûrlara mahsûs üniforma (9) lâbis olacaklar ve gice bekcileri dahi devâir-i belediyyenin ta'yîn edeceği 'alâmâtı hâiz (10) bulunacaklardır.

(11) **Dokuzuncu Mâdde:** Gice bekcileri bekcilik etdikleri mahalle ahâlîsi tarafından ta'yîn (12) olunub oradan tavgîf olunurlar ancak hidmetleri müdür tarafından tasdîk edilir (13) her bir mahallede ne kadar bekciye lüzûm olduğunu dâire-i belediyye meclisi ta'yîn eder ve bunların (14) ma'âşlarını sâir vergi ile berâber tahsîl eyler.

(15) **Onuncu Mâdde:** Devâir-i belediyye meclislerinin karârnâmeleri ile İdâre-i 'Umûmiyye Nizâmnâmeleri (16) mûcibince zâbıta-i belediyye tarafından ahz olunan cezâ-yı nakdî dâire-i belediyye sandığı (17) menâfi'ine hasr edilir.

İrâde-i Seniyye Târîhi. Fî 20 Rebi'ü'l-âhir Sene (1)298 ve fî 10 Mart Sene 297 (22 Mart 1881).

Zâbıta-i Saydiyye Nizâmnâmesi
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 103 • Sayfa: 570)

Zâbıta-i Saydiyye Nizâmnâmesi

(1) **Birinci Mâdde:** Sayd u şikâr iki nev‘dir nev‘-i evveli bahr ve nehr ve göl ve derelere ve nev‘-i (2) sânisî berre mahsûsdur.

(Nev‘-i Evvel)

Bahre ve Nehr ve Göl ve Derelere Mahsûs Şikâr

(3) **İkinci Mâdde:** Kendileri ekl eylemek için sayyâdlık eden süfün-i Hümâyûn zâbitân (4) ve neferâtıyla sefâin-i ticâriyye kapudan ve tâifelerinden mâ‘adâ gerek ekl olunmak ve gerek (5) sanâyi‘de isti‘mâl olunmak üzere deniz ve göl ve nehr ve derelerde balık ve tuyûr ve hayvânât-ı (6) sâire sayd edenler ibtidâ-yı emirde bulundukları memleketin memûruna mürâca‘atla tezkire almağa (7) mecbûrdur bilâ-ruhsat sayyâdlık edenlerin edevât-ı saydiyyesiyle şikârı hukûmet nâmına (8) zabt olunur.

(9) **Üçüncü Mâdde:** Sayyâda verilecek tezkire için yarım mecîdiyye ruhsatiyye ahz olunur (10) ve bu tezkireler münhasıran şahsa ve sayyâdın nâmına i‘tâ olunub hükmü bir sene-i mâliyyeye (11) mahsûsdur iki veyâ daha ziyâde eşhâs yalnız bir tezkire ile sayyâdlık edemez (12) ve bâ-tezkire sayyâdlık eden eşhâsdan sayyâdlık için temettu‘ vergisi talep olunmaz.

(13) **Dördüncü Mâdde:** Tâze olarak ekl olunmak üzere deniz ve denizden ma‘dûd olan cesîm (14) göller dâhillerinde ve bahre munsabb olan nehrlerin munsabblarında gerek dalyan ve gerek ağ (15) ve olta vâsıtalarıyla sayd olunan tuzlu su balıklarından ve midye ve istiridy ve tarak (16) ve petis ve sülûnes ve işvadis ve yengeç ve istakoz ve teke gibi hayvânât-ı mukaşşere-i (17) bahriyyeden hiçbir gûne masraf tenzîl olunmaksızın yüzde yirmi ve yek-diğere munsabb (18) olan nehrlerde ve munsabbları deniz olmayan sâir ve nehr ve derelerden sayd olunan tatlı su (19) balıklarıyla hayvânât-ı

122 Birinci Tertib Düstur, Zeyl 2, ss. 122-131.

nehriyyeden kezâlik masraf tenzîl olunmaksızın yüzde on resm alınır (20) ve bu resimler dahi saydın cümlesi doğruca balıkhânesi olan mahallerde balıkhânelere (21) götürdülerek memûr ve ashâbı hâzır oldukları hâlde münâdî vâsıtasıyla bi'l-müzâyede (22) takarrür eden fiyatından ve müzâyede ne cins akçe üzerine icrâ olunmuş ise o cins (23) akçeden istîfâ olunur.

(24) **Beşinci Mâdde:** Balıkhânesi ve balıkpâzârı olmayan şehir ve kasabalarda saydiyye-i resmî

Sayfa 123

(1) rızâ-yı tarafeyn olmak şartıyla râyic-i mahallîye göre bedelen ve olmadıği sûretde 'aynen (2) ahz ve tahsîl kılınır.

(3) **Altıncı Mâdde:** Birinci mâddede istisnâ kılınanlardan mâ'adâ ticâret kasdıyla olmayarak mücerred (4) kendileri için olta ile balık sayd edenler saydiyye-i resmiyy ile mükellef olmayıb fakat (5) birinci mâddede muharrer hasat tezkiresini almağa mecbûrdur bunlardan yedinde tezkiresi olmayanlar (6) sayda mezûn edilmez.

(7) **Yedinci Mâdde:** Falyanos ve balina ve nefer-i bahrî ve yunus balıkları ve mercâniyye denilen (8) mercân ve yüz sürü ve sünger ve ahtapotlar ile tuyûrdan kukarina kuşları ve zâhifeden (9) kablumbağa ve kurbağalar ve sülûkler bahre mahsûs saydiyye resmine tâbî'dirler ancak bunların (10) rûsûm-ı saydiyyesi mevâdd-ı mahsûsalarında gösterilen ahvâl-i vechle taleb ve ahz (11) olunur.

(12) **Sekizinci Mâdde:** Denizlerde tutulan her nev' balıklar ibtidâ kangı iskeleye çıkarılır (13) ise bunların resm-i mîrîsi o iskelenin balıkhânesi memûru tarafından istîfâ ve sayyâdı (14) yedine tezkire i'tâ olunarak sâir mahalle naklinde tekrâr resm taleb olunmaz.

(15) **Dokuzuncu Mâdde:** Karadeniz ve Akdeniz ile Adalar Denizi'nde ve bunlar dâhilinde kâin körfez (16) ve koy ve limanlarda ve karalarda kâin büyük ve küçük göllerde âlet-i nâriyye vâsıtasıyla (17) sayd olunub sanâyi'de kullanılmak üzere fûrûht olunan kukarina ya'ni bahrî kuşuyla (18) karabatak kuşundan ve bunlara mümâsil tuyûr-ı bahriyye ile balina balıklarından husûle getirilen (19) balinalardan ve yunus balıklarından

çıkarılan yağlardan uyuşulabildiği takdirde kıymet-i (20) râyicesinden bedelen ve uyuşulamadığı hâlde ‘aynen yüzde yirmi saydiyye-i resmî istîfâ (21) olunur.

(22) **Onuncu Mâdde:** Mâdde-i sâbıkada gösterilen tuyûr-ı bahriyye ile balina balıklarından alınacak (23) saydiyye-i resmî bunların satıldığı çâr-şû ve pâzârlarda ve yunus balıklarından çıkarılan (24) yağ resmî dahi kazgan kurularak kadîdlerinin eridildiği yerlerde doğrudan doğruya (25) sayyâdından ve sayyâdı bulunamaz ise ‘âmilinden ahz ve istîfâ olunur ve eyâdî-i âherde (26) tedâvülüyle hârice naklinde mahreci olan iskelelerde alınacak resm-i gümrükten mâ‘ adâ bir şey (27) taleb olunmamak için nakli yedine meccânen tezkire verilir.

(28) **On Birinci Mâdde:** Trablusgarb ve Bingazi sevâhiliyle Girid ve Rodos ve İstanköy

Sayfa 124

(1) cezîrelerinde ve Bozcaada’ya ve Cezâir-i sâireye ve Suriye ve sâir mahallere gelen yerli (2) ve ecnebî süngercilerin dalgıç kayıklarından onar ve zıbkın kayıklarından dörder ve tarak kayıklarından (3) üçer ve Suriye sevâhilinde sünger sayd eden sâir kayıkların büyük ve küçüklüğüne (4) bakılmayıb ‘umûmen behrinden üçer Osmanlı altunu ahz olunub ruhsat tezkiresi (5) verilerek sayyâd tâifesi serbest birağılır ve bu tezkirelerin hükmü bir sene-i kâmile (6) devâm edib ertesi sene tecdîd olunur.

(7) **On İkinci Mâdde:** Girid sevâhiliyle sevâhil-i sâirede mercân sayd eden yerli (8) ve ecnebî kayıklarının on iki tonilato cesâmetinde bulunanlarından onar ve bundan cesîm (9) olunanlarından yirmişer ‘aded Osmanlı altunu alınarak sayyâd serbest bırakılır ve bunlar (10) için verilen tezkirelerin dahi hükmü bir sene devâm edib ertesi sene tecdîd olunur (11) şu kadar ki Girid ve Kıbrıs cezîreleri hudûd-ı bahriyyesi dâhilinde sünger ve mercân (12) sayd etmek mezûniyyetini havî zikr olunan cezîreler idâresinden verilecek tezâkirin (13) hükmü cezîreteyn-i mezkûreteyne şâmil tutularak diğer sevâhil ve cezâir-i Osmâniyye’de sünger (14) ve mercân sayd etmek isteyenlere mahalleri hukûmetleri cânibinden yeniden ruhsat tezkireleri (15) verileceği misillü cezîreteyn-i mezkûreteynde sünger ve mercân saydı için dahi diğer (16) sevâhil ve cezâir idârelerinden verilen ruhsat tezkireleri kâfi olmayıb mahalleri (17) hukûmetlerinden başkaca tezkire alınmak lâzım gelir.

(18) **On Üçüncü Mâdde:** Gerek sünger ve gerek mercân saydına mahsûs olan saydiyye (19) tezkiresi derecât-ı muhtelifede olan sefâinin kapudan ve reîsleri nâmına i'tâ olunub (20) bu sefineler tâifelerinden başkaca tezkire sorulmaz ve bu tezkirelerin resmî ve gayr-ı resmî âhere (21) ferâğı câiz olmaz.

(22) **On Dördüncü Mâdde:** Bahr-i Ahmer¹²³ dâhilinde ve Basra Körfezi'nde vâki' Memâlik-i Devlet-i (23) 'Aliyye sevâhilinde çıkarılan inci ve sedefden rızâ-i tarafeyn olduğu hâlde râyic-i (24) belde üzere bedelen ve olmadığı sûrette 'aynen onda bir saydiyye-i resmî alınır.

(25) **On Beşinci Mâdde:** Der-Sa'âdet ve mülhakâtından mâ'adâ sevâhil-i Memâlik-i Osmâniyye'de kâin körfezler (26) ile limanlar dâhillerinde ve kimsenin tasarrufunda bulunmayan yerlerde tohum zer'iyle hayvânât-ı (27) mukaşşere ya'ni midye ve istiridye ve tarak gibi mahsûlât-ı bahriyye yetiştirmek için tarla ittihâzı (28) ârzüsünde bulunanlar ittihâz edecekleri tarlaların mevki'lerini bi't-ta'yîn bir istid'ânâme

Sayfa 125

(1) i'tâsıyla ruhsat-ı mahsûsa isteyeceklerdir işbu istid'ânâmeler müsted'îlerin (2) bulundukları memleketin beledî meclisine ve oradan dahi liman reîslerine havâle olunarak bir gûne (3) mahzûr olmadığı bâ-i'lâm beyân kılındıktan sonra on seneden ziyâde olmamak ve mahallerince (4) her türlü mahzûr ve mazarratdan sâlim şerâit tahtında bulunmak üzere ta'yîn olunacak müddet (5) ve sûrette mezkûr tarlalarda midye ve istiridye yetiştirmek için hukûmet-i mahalliyye tarafından (6) sâhib-i istid'âya ruhsat-ı mahsûsa verilir.

(7) **On Altıncı Mâdde:** Ruhsat-ı mahsûsa ile ihâle kılınan midye ve istiridye ve sâire tarlalarında (8) ruhsat sâhibinin izni olmaksızın hâricden bir kimesne o misillü hayvânât sayd edemez (9) ve şâyed sayd eder ise sayd etmiş olduğu hayvânât zabt olunub ruhsat sâhibine (10) i'tâ kılınır ve işbu vukû'âtdan dolayı ruhsat sâhibine cüz'î ve küllî zarar terettüb (11) eder ise mahâkim-i nizâmiyye ma'rifetiyle vâki' olan zarar müsebbibine tazmîn etdirilir.

123 Kızıldeniz

(12) **On Yedinci Mâdde:** Ruhsat-ı mahsûsa ile ihâle kılınan tarlalardan hâsıl ettikleri (13) hayvânât-ı mukaşşereyi ruhsat sâhibleri balıkhâneye ve pâzâr mahallerine götürüb (14) fûrûht ettiklerinde kıymet-i râyicesinden yalnız yüzde yirmi resm alınıb bunlardan tezkire (15) parası ve sâir nâm ile başka bir şey talep ve ahz olunamaz.

(16) **On Sekizinci Mâdde:** Göl ve nehr husûsî olarak fennen balık yetiştirmek ârzû edenlere (17) on altıncı mâddede muharrer şerâite tevfiân ve her hâlde on seneden ziyâde olmamak üzere (18) ruhsat verilir ve bu sûretle ihâle edilen mahallerden sayd edilen balıklardan yüzde (19) on resm alınır.

(20) **On Dokuzuncu Mâdde:** Kimesnenin taht-ı temellük ve tasarrufunda olmayarak müstakillen Hazîne-i (21) Devlet idâresinde bulunan göllerde taraf-ı devletden ruhsat-ı resmiyye istihsâl etmedikce (22) hiçbir kimesne sayd-ı mâhî edemeyeceği misillü bunlarda tayerân eden envâ‘-i tuyûru dahi (23) sayd eyleyemez ve bu göller üzerinde olan hukûkunu devlet dilerse bir bedel mukâbilinde (24) mültezimlerine ihâle eder ve dilerse kendi nâm ve hesâbına olarak idâre ve muhâfaza eyler.

(25) **Yirminci Mâdde:** Mâdde-i sâbıkada gösterildiği üzere mîrî idâresinde olan göller (26) hâsılât-ı saydiyyesinin kâffesi maktû‘an ihâlesi zamânlarında mültezimlere ve emânet idâresi (27) zamânlarında mîrîye ‘âid olur ve bu makûle göllerde sayd olunan balıklar ile tuyûrdan (28) başka bir nâm ile saydiyye-i resmî talep ve ahz olunmaz.

Sayfa 126

(1) **Yirmi Birinci Mâdde:** Ashâbı ‘uhdesinde olubda sâhibleri tarafından veyâhûd bir (2) gûne vakf dâhilinde bulunub da Evkâf Hâzinesi veyâ mütevellîleri cânibinden idâre olunan (3) göllerde ve bâ-sened tasarruf olunan dalyan ve voli¹²⁴ mahallerinde sayd etmek hakkı senedât-ı (4) mezkûre ahkâmına ve kadîmen cârî olan te‘âmül ve ‘âdâtına hâlel gelmemek şartıyla (5) sâhiblerine veyâhûd Hazîne-i Evkâfa veyâ mütevellîlere ‘âiddir fakat bu makûle göllerde (6) gerek kendileri ve gerek mültezimleri ma‘rifetiyle sayd olunub da fûrûht olunmak üzere (7) çâr-şû ve pâzârlarda ve balıkhâneye getirilen balıklardan dördüncü mâdde mûcibince yüzde (8) yirmi resm alınır.

124 Balıkçı kayıklarının balıkları çevirmek için denize fırdolayı ağ salması. Bkz.: İlhan AYVERDİ, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, İstanbul 2011, s.1320.

(9) **Yirmi İkinci Mâdde:** Kimesnenin taht-ı tasarrufunda olmayıb hazîne idâresinde olan (10) dalyanlar masârif-i vâkı‘ası kendi taraflarından tesviye olunmak üzere bi’l-müzâyede mültezimlere (11) ihâle olunur ve bu dalyanlarda sayd olunan balıklar münhasıran mültezimin malı ‘add olunub (12) müddet-i iltizâmın neticesine kadar mültezimler işbu balıkları dilediği gibi isti‘mâl eyler şu (13) kadar ki tuzlayıb ve yumurta çıkarıb satdığı hâlde gümrük resmini îfâ eder.

(14) **Yirmi Üçüncü Mâdde:** Bir kimesnenin müstakillen havuz inşâsıyla derûnunda balık besler (15) ve beslediği balıkları ticâret maksadıyla şuna buna satar ise kâ‘ide-i ‘umûmiyyesine tevfi‘kan (16) satdığı balıktan saydiyye-i resmî alınır.

(17) **Yirmi Dördüncü Mâdde:** Kimesnenin taht-ı tasarrufunda olmayan göl ve dereler ile ashâbı (18) ‘uhdesinde bulunan göl ve derelerde sayd olunub çâr-şû ve pâzârlarda fûrûht kılınan (19) sülûkler ile kaplumbağa ve kurbağaların kıymet-i râyicesinden yüzde on resm alınır ve işbu (20) yüzde on resm-i saydın kıymet-i râyicesinden bedelen alınıb fakat uyuşulamadığı takdirde (21) ‘aynen istîfâ kılınır.

(22) **Yirmi Beşinci Mâdde:** Balıkların yumurtlaması zamânının hulûlünden ve bir ‘illet-i sâriyyenin (23) zuhûrundan veyâhûd bir muhârebe vukû‘undan nâşî balık saydı veya ekl ve isti‘mâlî (24) hükûmet tarafından memnû‘iyyet tahtına alındığı müddetde sayyâdlık edenlerden âlât-ı saydiyyeleri (25) zabt olunduktan mâ‘adâ rub‘ altundan bir altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır.

(26) **Yirmi Altıncı Mâdde:** Balık saydı memnû‘ olduğu müddetde balık satılmak dahi (27) memnû‘dur. Müddet-i mezkûre zarfında balık satan ve gezdiren ve nakl eyleyenlerden bir altundan (28) beş altuna kadar cezâ-yı nakdî ahz olunur muhârebe vukû‘undan nâşî bir mahalle tahsîsen

Sayfa 127

(1) balık saydı men‘ edilecek olur ise diğer mahallerde sayd olunmuş balıkların orada (2) satılması men‘ edilmez.

(3) **Yirmi Yedinci Mâdde:** Deniz ve göl ve derelerde balık saydı her mahalde müsta‘mel olan (4) âlât vâsıtasıyla icrâ olunur nehr ve derelerde memleketin ciyâdet havâsını ihlâlâ bâis (5) olan bataklıklar ihdâs edecek sûretde çid ve sed yapmak ve terkîb-i kimyevî isti‘mâlîyle (6) balıkların

tohum ve yumurtalarını kesr ve itlâf etmek memnû'dur ihdâsı memnû' olan çit (7) ve sedler yapanlardan yarım altundan on altuna kadar cezâyı nakdî alınmağla berâber mezkûr çit (8) ve sedler taraf-ı hukûmetden hedm olunur ve terkîb-i kimyevî isti'mâliyle sıhhat-ı 'umûmiyyeyi (9) ihlâl edecek sûretde balık saydına cüret edenler Cezâ Kânûnnâmesi'nin yüz doksan (10) altıncı mâddesine tevfi'kan bir haftadan iki seneye kadar habs olunur ve bir altundan yirmi (11) beş altuna kadar cezâyı nakdî alınır ve balıklar dahi taraf-ı hukûmetden zabt olunur.

(12) **Yirmi Sekizinci Mâdde:** Deniz ve nehrler sayd-ı mâhîsi iki seneden nihâyet dört seneye (13) kadar müddet ile ihâle ve ilzâm olunub bundan ziyâde müddet ile ihâle olunmaz fakat göl (14) ve dalyanların masârif-i i'mâriyyesi taraflarından tesviye kılınmak şartıyla bir seneden nihâyet on (15) seneye kadar müddet ile ihâlesi mücâzdır emr-i ihâle mutlaka müzâyede-i 'aleniyeye icrâsına mütevakıftır.

(16) **Yirmi Dokuzuncu Mâdde:** Boğaziçi dahi dâhil olmak üzere Marmara Denizi'nin Bahr-i Sefîd Boğazı hâricine kadar gerek sâhillerinde ve gerek körfez ve limanları (17) dâhilinde ve açıklarda vapur ve yelkenli sandâllar ile sürtme sûretinde balık saydı (18) kat'iyen memnû'dur ve bu memnû'iyet boğazlar hâricindeki serbest denizlerde sevâhil-i (19) Osmâniyye'nin üç mil açığa kadar cârî olduğu gibi makineli kayıklar ile dahi sünger (20) saydı memnû'dur hilâf-ı memnû'iyet hareket edenlerin ilk def'ada sandâl ve makine (21) ve ağıları zabt olunur mükerrirlerinin sandâlları zabt olunmağla berâber kendilerinden elli (22) liradan yüz liraya kadar cezâyı nakdî alınır.

(23) **Otuzuncu Mâdde:** Balıkçı esnâfının ağ torbaları gözlerinin beher dıl'ı nihâyet (24) on sekiz milimetro olmak üzere ta'yîn kılınmıştır bu ölçüden dar gözlü torba kullananlar (25) haklarında yirmi altıncı mâddeye tevfi'kan icrâ-yı mücâzât olunur.

(26) **Otuz Birinci Mâdde:** Der-Sa'âdet ve mülhakâtı balıkhâne idâresinin mu'âmelâtı nizâm-ı mahsûsuna tâbi'dir.

Sayfa 128

Nev-i Sani Berre Mahsûs Şikâr

(1) **Otuz İkinci Mâdde:** Mîrîye ‘âid arâzîde ve ova ve orman ve koruluklar dâhilllerinde (2) hayvân-ı vahşîyye ve tuyûr-ı mütenevvi‘ay şikâr edenler av tezkiresi almaya mecbûrdur ve bilâ-(3) tezkire avcılık edenlerin av tûfengi zabt olunur.

(4) **Otuz Üçüncü Mâdde:** Av tezkireleri Der-Sa‘âdet’de Şehremâneti ve taşralarda devâir-i (5) belediyye tarafından i‘tâ olunub işbu tezkirelerden Der-Sa‘âdet ve mülhakâtında ve esâmîsi Mâliyye (6) Nezâret-i Celîlesi cânibinden ta‘yîn olunacak büyük şehirler ile bunlara mülhak kazâlar dâhilinde (7) yirmi guruşu mîrîye ve yirmi guruşu idâre-i belediyyeye ‘âid olmak üzere kırk (8) ve sâir mahallerde beş guruş mîrîye ve beş guruşu dâire-i belediyyeye ‘âid olmak üzere (9) on guruş harc alınır av tezkireleri Mâliyye Nezâretinin tanzîm edeceği nümûneye (10) mutâbık olacak ve mîrîye ‘âid olan harcların sûret-i istîfâsı dahi Nezâret-i (11) müşârûnileyhâ cânibinden ta‘lîmât-ı mahsûsa ile ta‘yîn kılınacaktır.

(12) **Otuz Dördüncü Mâdde:** Av tezkiresi mutlaka bir seneye mahsûs olmak üzere şahsa (13) ve avcının nâmına i‘tâ olunur ve iki av tezkiresinin hükmü yalnız tezkirenin (14) verildiği livâ hudûdu dâiresine şâmil olur ve dahâ ziyâde eşhâs bir tezkire ile (15) avcılık edemez fakat sürgün avı gibi cem‘iyyetle icrâ olunan avcılıkda asl (16) avcılara mu‘âvenet etmek üzere ma‘iyyetlerinde bulunan hademe tezkire ahzına mecbûr değildir (17) ve bâ-tezkire sayyâdlık eden eşhâsdan temettü‘ vergisi taleb olunmaz fakat sayd-ı berrîyi (18) san‘at ittihâz etmiş olanlar temettü‘ vergisine tâbi‘dir.

(19) **Otuz Beşinci Mâdde:** Evvelâ hukûk-ı medeniyyeden ıskât cezâsıyla mahkûm olanlara sâniyen (20) serseri denilen eşhâs-ı mechûleye sâlihen on sekiz yaşını ikmâl etmeyen habîblerle vesâyet (21) tahtında bulunanlara râbi‘an Zabtiyye Nezâreti altına alınan her mahkûma hâmisin silâh taşınması (22) men‘ olunanlara av tezkiresi i‘tâ olunmaz av tezkiresi isteyenlerden hukûmetce ma‘rûf (23) olmayanlara av tezkiresi verilmek memnû‘ olan takımdan olmadıklarına dâir kefâlet-i kaviyye (24) alındıktan sonra i‘tâ olunur.

(25) **Otuz Altıncı Mâdde:** Karada şikâr mevsimin güşâd olunacağı ve hitâm bulunacağı zamân (26) her vilâyetde mevsim-i şikârdan bir mâh mukaddem idâre meclisi karârıyla resmen i‘lân olunacak

Sayfa 129

(1) ve zirâ‘atce ve sâir cihetle menfa‘ati tahakkuk eden tuyûrun itlâfı vilâyetce her vakt men‘ (2) edilebilecektir.

(3) **Otuz Yedinci Mâdde:** Bıldırcın müstesnâ olmak üzere ökse ve ağ ve âlât-ı mütenevvi‘a (4) ve vesâit-i sâire ile küçük kuş saydı kat‘iyyen memnû‘dur.

(5) **Otuz Sekizinci Mâdde:** Şikârın memnû‘ olduğu zamânlarda âlet-ı nâriyye ve mevâdd-ı semiyye (6) ile leylen sayd edenlerin av tûfengiyle berâber olan av köpeği zabt olunduktan başka (7) kendilerinden rub‘ altundan bir altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır fakat hayvânât-ı muzır (8) sayd edenler bu hükümden müstesnâdır.

(9) **Otuz Dokuzuncu Mâdde:** Şehr ve kasabât derûnunda ve mesîrelerde ve memleket bağçelerinde (10) sayd ü şikâr külliyyen memnû‘dur.

(11) **Kırk İnci Mâdde:** Mevsim-i şikârın hitâmından sonra şikâr fûrûhtu dahi memnû‘dur memnû‘iyyet (12) zamânında urulmuş av satan ve iştirâ eden ve gezdiren ve nakl eyleyenlerden bir altundan beş (13) altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır.

(14) **Kırk Birinci Mâdde:** Gerek şikârın mübâh ve gerek memnû‘ olduğu zamânlarda avcılardan (15) biri arslan ve kaplan ve porsuk ve kurd ve ayı ve yaban domuzu ve vilâyetce sûret-i (16) mahsûsada ta‘yîn olunacak sâir hayvânât-ı muzır (17) mahv ve telef eder ve sûret-i (17) mahvını dahi isbât eyler ise şikâr o avcıya terk olunduktan sonra evvelce kendisinden (18) alınmış olan tezkire harcı dahi mükâfâten tarafına redd olunur.

(19) **Kırk İkinci Mâdde:** Çiftlikât ve arâzî-i sâire ashâbı mutasarrıf oldukları arâzîde (20) sayd ü şikâr hakkını dilediği sûretde âhere icâr edebilir.

(21) **Kırk Üçüncü Mâdde:** Hâne ve meskene muttasıl olarak dîvâr ve çit ile ve sâir (22) sûretle arâzî-i mütecâvireden tefrîk edilmiş olan arâzîde

gerek ashâbı ve gerek (23) bunların mezûn eyledikleri eşhâs ruhsat tezkiresi istihsâlîne hâcet olmaksızın (24) zamân-ı memnû‘iyyetden mâ‘adâ her ne vakt olur ise olsun avcılık etmek salâhiyyetini (25) hâizdirler.

(26) **Kırk Dördüncü Mâdde:** Ashâbının muvâfakatı istihsâl olunmaksızın âherin arâzisinde (27) avcılık edenlerden ve sülün ve keklik yumurta ve kuluçkalarını alan veyâhûd (28) bozanlardan bir yirmilik mecîdîden beş mecîdiyyeye kadar cezâ-yı nakdî alınır ve îkâ‘

Sayfa 130

(1) edilen hasâr başkaca tazmîn etdirilir âheri ‘uhdesinde bulunan arâzîde (2) leylen avcılık etmek veyâ arâzî-i mezkûre hâne ve meskene muttasıl olmak veyâhûd mâdde-i (3) sâbıkada beyân olunan sûretle etrâfı çevrilmiş bulunmak gibi ahvâl-i müşeddede vukû‘unda (4) on altuna kadar cezâ-yı nakdî ahz olunabilir ve Cezâ Kânûnnâmesi hükmünce daha (5) ağır cezâ lâzım gelir ise tamâmıyla icrâ olunur av köpekleri bir saydın ta‘kîbine şitâb (6) esnâsında âherin arâzisine geçmeleriyle mahsûlâtca vukû‘a gelebilecek zarardan köpek (7) sâhibi olan avcı mesûldur ancak bu mâdde cerâim-i saydiyyeden ma‘dûd olamaz.

(8) **Kırk Beşinci Mâdde:** Kendi mer‘a ve baltalıklarında¹²⁵ veyâhûd köyleri civârında vâki‘ (9) orman ve korular dâhillerinde mücerred kefâf-ı nefsi için hayvânât şikâr eden köylülerden (10) av tezkiresi sorulmaz şu kadar ki bunların sayda çıktıkları zamân şikârın memnû‘ (11) bulunduğu mevsime müsâdif olur ise birinci def‘asında men‘ edilüb ikinci (12) def‘asında otuz sekizinci mâddede gösterildiği vechle mücâzât olunur.

(13) **Kırk Altıncı Mâdde:** Mâdde-i sâbıkada gösterilen köylülerden kefâf-ı nefsi için (14) olmayarak mücerred-i ticâret kasdıyla gerek köyün baltalıklarında ve gerek mîrî orman (15) ve korulukları dâhillerinde semmur ve tilki ve sincab ve sansar ve zerdeva ve kastor gibi (16) postgillerinden intifâ‘ olunan hayvânâtı sayd edenler bunların postgillerini panayır veyâhûd çâr-şû (17) ve pâzâr mahallerine getirib fûrûht eylediklerinde sâir hayvânât-ı ehliyyenin alım satımı (18) hakkında olan nizâm mûcibince bunların kıymet-i râyicelerinden gurusda bir para resm alınır.

125 Bir köye veya kasabaya odun ihtiyacını sağlaması için ayrılan koru veya orman. Bkz.: İlhan Ayverdi, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, İstanbul 2011, s.111.

(Mevâdd-ı ‘Umûmiyye)

(19) **Kırk Yedinci Mâdde:** Avcılığa müte‘allik vukû‘ bulan cerâim hakkında müdde‘î-i ‘umûmîler (20) tarafından resmen ikâme-i da‘vâ olunur fakat bir şahsın mutasarrıf olduğu arâzîde izni (21) olmaksızın âheri avcılık eylediği takdîrde sâhib-i arâzî tarafından da‘vâ olunur (22) şu kadar ki etrâfı çit veyâ dîvâr veyâhûd suver-i sâire ile muhât ve bir meskeni hâvî (23) bulunan ve mahsûlâtı kaldırılmamış olan arâzî üzerinde bilâ-ruhsat avcılık vukû‘undan (24) neşetle ‘alâkadârı tarafından şikâyet ve iddi‘â olunmadıkça mahkeme hiç kimseyi celb edemez.

(25) **Kırk Sekizinci Mâdde:** Cerâim-i saydiyyede müşterek bulunanlar cezâ-yı nakdîlerde ve zarar ve (26) ziyân tazmînâtında yekdiğerine mütekeffil gibi mahkûm olurlar.

Sayfa 131

(1) **Kırk Dokuzuncu Mâdde:** İşbu nizâmnâmede zikr ve beyân kılınan cerâim üzerine lâhik (2) olacak hükümlerde nâhiye ve zâbıta müdürlerinin ve polis ve jandarma zâbitânının (3) ve orman memûrlarının ve ashâb-ı emlâk ve arâzî korucularının takdîr ve şehâdetleri (4) ‘aksi isbât olunmadıkça ma‘mûl ve mu‘teber tutulur.

(5) **Ellinci Mâdde:** Cerâim-i saydiyyeden biriyle mahkûm olanlar bâ‘de’l-hükm bir sene geçmeksizin (6) tekrâr mahkûm olurlar ise sâbıkalı ‘add edilir ve ol-hâlde mücâzât iki kat (7) olarak icrâ olunur.

(8) **Elli Birinci Mâdde:** Sayd ü şikâra müte‘allik kâffe-i de‘âvî cürmün târîh-i vukû‘undan (9) i‘tibâren üç mâh mürûrundan sonra mesmû‘ olmaz.

(10) **Elli İkinci Mâdde:** ‘Adliyye ve Mâliyye Nezâretleri işbu nizâmnâmenin icrâsına memûrdur.

İrâde-i Seniyye Târîhi. Fî 18 Safer Sene (12)99 (9 Ocak 1882).

104¹²⁶

Âsâr-ı 'Atîka Nizâmnâmesi
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 104 • Sayfa: 580)

Âsâr-ı 'Atîka Nizâmnâmesi

(1) **Birinci Mâdde:** Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâneyi teşkîl eden kıta'ât-ı ahâlî-i kadîmesinin (2) terk etmiş oldukları âsârın cümlesi ya'ni altun ve gümüş ve sâir meskûkât-ı 'atîka (3) ve târîhe müte'allik ma'lûmâtı hâvî yazılarla mahkûk levhalar ve oyma resm ve nakşlar (4) ve taş ve toprak ve sâir ma'âdinden masnû' ve tertîbâta müte'allik eşyâ ve kaplar ve esliha (5) ve edevât ve timsâl ve yüzük taşları ve ma'bed ve serâyılar ve sirk denilen eski oyun (6) yerleri ve tiyatrolar ve istihkâmlar ve köprüler ve su kemerleri ve ecsâd ve eşyâ medfûn (7) olmak mülâhazası mütebâdir olan tepeler ve türbeler ve dikili taşlar ve âsâr-ı muhtıra

Sayfa 90

(1) ve nezriyyeden olan binâlar ve heykeller ve sûtûnlar ve her cinsi mahkûk taşlar âsâr-ı kadîmeden (2) 'add olunur.

(3) **İkinci Mâdde:** 'Ale'l-'umûm âsâr-ı 'atîkanın hakk-ı temellük ve tasarrufuna 'âid ahkâm işbu (4) nizâmnâme ile ta'yîn olunmuştur.

(4) **Üçüncü Mâdde:** Memâlik-i Osmâniyye'de mevcûd ve mekşûf ve bundan böyle hafriyyât ile (5) zâhire çıkarılacak ve deniz ve göl ve nehir ve çay ve derelerde zuhûr edecek olan (6) her nev' âsâr-ı 'atîka kâmilten devlete 'âittir.

(7) **Dördüncü Mâdde:** Cemâ'ât ve efrâdın taht-ı tasarruflarındaki arâzî ve emâkinde mevcûd (8) veyâ merkûz olan âsâr-ı 'atîkayı hûd-be-hûd yıkıp kaldırmağa arâzî sâhiblerinin (9) salâhiyyetleri yokdur ve o makûle âsârı vaz'ıyyet-i asliyyelerinde ibkâ ve takrîr için (10) lâzım gelen tedâbîri ber-vech-i âtî hukûmet ittihaz etmiştir.

126 Birinci Tertib Düstur,, Zeyl 4, ss. 89-97.

(11) **Beşinci Mâdde:** Ashâbı ‘uhdelerinde bulunan arâzîde bilâ-ruhsat keşf olunacak (12) âsâr-ı ‘atıkayı ve ebniye ve turuk-ı kadîme âsârını ve kal’a dîvârlarını ve burç istihkâmları (13) ve hamâm ve mezârları ve sâireyi bozmaları ve parçalayıp tahrîb etmeleri ve âsâr-ı (14) ‘atıkaya îrâs-ı mazarrata sebeb ve vesîle peydâ edilmemek üzere harâbelerden rub’ (15) kilometro mesâfede kireç ocakları inşâsı ve âsâr-ı ‘atıka kurbunda bunların zıyâ’ını (16) mûcib olabilecek her nev’ inşâât ve ‘ameliyyât icrâsı ve yıkılmış ebniye-i ‘atıkanın (17) yerde yatan taşların kaldırılması ve ölçmek ve resm kalıplarını almak için ve’l-hâsıl (18) her ne maksada mebnî olur ise olsun ebniye-i kadîmeye iskeleler kurulması ve ebniye (19) ve âsâr-ı ‘atıkayı gerek kâmilen ve gerek kısmen isti’mâlleri takdîrinde derhâl zâyî’ olsa bile (20) mesken ittihâzı ve hubûbât ve ot ve saman ve zı’î ve havuz ve yalak ve çeşme ve sâire (21) makâmında isti’mâli kat’iyyen memnû’dur.

(22) **Altıncı Mâdde:** Hukûmetin karâr ve tensîbiyle idâre-i mahsûsası tarafından icrâ-yı (23) taharriyyât ve hafriyyât edilmek istenildiği hâlde intihâb edilen mahall efrâd veyâhûd

Sayfa 91

(1) cemâ’ât ‘uhdesinde ise sâhib ve mutasarrıfını hukûmet irzâ eder ve mümkün olamaz (2) ise menâfi’-i ‘umûmiyye için istimlâk hakkındaki karâr-nâme hükmüne tevfi’kan ol mahalli (3) iştirâ eyler.

(4) **Yedinci Mâdde:** Hiç kimse işbu nizâmnâmede ta’yîn olunan şurût ve ahkâma tevfi’kan (5) ruhsat-ı resmiyye istihâl etmeksizin Memâlik-i Osmâniyye’de âsâr-ı ‘atıka taharrî ve ihrâc (6) ve bunları kısmen olsun temellük edemez.

(7) **Sekizinci Mâdde:** Memâlik-i Osmâniyye’de zuhûr eden âsâr-ı ‘atıkanın diyâr-ı ecnebiyyeye nakl (8) ve ihrâc kat’iyyen memnû’dur.

(9) **Dokuzuncu Mâdde:** Âsâr-ı ‘atıka taharrîsi ve ihrâcı için efrâd veyâhûd bir cem’iyyet-i (10) fenniyye nâmına ruhsat-ı resmiyye i’tâ olunur bu ruhsatın şerâiti işbu nizâmnâmenin (11) ta’yîn eylediği vüs’at ile mahdûd olmalıdır.

(12) **Onuncu Mâdde:** Âsâr-ı ‘atıka taharrîsi ve ihrâcı için Devlet Müzesi idâresinin (13) inzîmâm-ı mütâla’âtı ve Meclis-i Ma’ârifin tasvîbiyle karârlaşdırıldıktan sonra Ma’ârif (14) Nezâretinin takrîriyle Bâb-ı ‘Âlîden

ba'de'l-istîzân işbu nizâmnâmenin üçüncü faslında (15) gösterildiği vechle ruhsatnâmesi i'tâ kılınır.

(16) **On Birinci Mâdde:** İhrâc olunan âsâr-ı 'atîkanın cinsi ve mikdârı Ma'ârif (17) Nezâretinden i'tâ edilecek matbû' ve koçanlı iki deftere tahrîr olunarak zîrleri (18) hukûmet ve müteharri tarafından imzâ veyâhûd tahtîm olunduktan ve usûlü vechle (19) tasdîk edildikten sonra biri müteharriye verilip diğeri mahallî Ma'ârif Meclisi (20) veyâ Komisyonuna ve bunların bulunmadığı mahallde hukûmet-i mahalliyyede tutulacak defter-i (21) mahsûsuna kayd olunarak Ma'ârif Nezâretine gönderilir.

(22) **On İkinci Mâdde:** Ruhsat-ı resmiyye istihsâliyle ihrâc olunacak âsâr-ı 'atîka (23) kâmilten Devlet Müzesine 'âid olub hâfirler yalnız resm veyâ kalıplarını alabilirler.

Sayfa 92

(1) **On Üçüncü Mâdde:** Ruhsatsız taharrî esnâsında zuhûr eden eşyâ zabt olunur (2) ve şâyed müteharri kable'z-zabt âsârı istihlâk etmiş ise kıymeti tazmîn etdirilir.

(3) **On Dördüncü Mâdde:** Bir kimsenin arâzî ve mülkünde temel ve zı'ı ve ebniye ve dîvâr (4) ve su yolları veyâ mecrâ inşâsı ve sâir 'ameliyyât esnâsında bi't-tesâdüf zuhûr eden (5) âsârın nısıfı o arâzî ve mülkün sâhibine terk edilir binâberîn bu gibi âsârın hîn-i (6) taksîminde istediğini almakda ve dilerse bedelini istîfâ etmekde hukûmet salâhiyyetli (7) olacağı gibi sâhib-i mülke kalacak hisseden talep ettiğinin bedelini vererek (8) 'aynen almakda muhtâr ve muktedir bulunacaktır.

Üçüncü Fasl

Taharriyât ve Hafriyyât Şerâiti

(9) **On Beşinci Mâdde:** Âsâr-ı 'atîka taharrî etmek isteyenler taharriyyât icrâ olunacak (10) mahallin hudûdunu gösterir bir harîta tanzîm ederek Der-Sa'âdet'de ise Ma'ârif (11) Nezâretine ve vilâyetde ise vâlilere istid'ânâme-i resmî ile takdîm eyleyecektir (12) vilâyâtta icrâ olunacak tahkîkâtın netîcesi mütâla'ât-ı mahsûsa-i mahalliyyenin (13) 'ilâvesiyle berâber Ma'ârif Nezâretine iş'âr ve müsted'înin verdiği evrâk ve harîta (14) takımıyla tesyâr kılınır.

(15) **On Altıncı Mâdde:** Taharrî ruhsatının i'tâsı Müzeler Müdüriyetiyle ba'de'l-muhâbere (16) münhasıran Ma'ârif Nezâretine 'âiddir ancak tahkîkât-ı evveliyeye cereyân etmedikçe (17) onuncu mâdde mûcibince Bâb-ı 'Âlîden bi'l-istîzân emr-i resmî alınmadıkça bu vazîfe (18) isti'mâl olunamaz.

(19) **On Yedinci Mâdde:** Âsâr-ı 'atîka taharrîsi için ruhsat-ı resmiyye verilebilmesi

Sayfa 93

(1) evvelâ taharrî 'ameliyyâtında kılâ' ve istihkâmâtca ve ebniye-i 'âlîye ve ihtiyâcât-ı 'umûmiyyece (2) bir gûne mahzûr olmadığının tahakkuk etmesine sâniyen taharrî ve hafriyyât bir kimsenin mülkünde (3) olacak ise o mülkün sâhibi irzâ edilmesine sâlisen Müzeler Müdüriyetinin inzimâm-ı (4) ma'lûmâtıyla tensîb ve ta'yîn olunacak kefâlet akçesini müsted'inin vedî'a etmiş (5) bulunmasına menûtdur bu şerâit ikmâl olduğu hâlde Ma'ârif Nezâreti mâdde-i sâbıkanın (6) ta'yîn eylediği mu'amelâtın îfâsından sonra ruhsatnâme i'tâ eder ancak nihâyet (7) iki seneden ziyâde müddeti hâvî ruhsatnâme verilmez şu kadar ki hafriyyâta başlanılmaksızın (8) veyâ başlanıp da henüz ikmâl edilmeksizin ba'zı esbâb-ı mücbire üzerine müddet-i (9) mezûniyyet geçirilmiş olur da müteharîrinin hafriyyâta devâm etmek istediği lede't-tahkîk (10) ma'zereti tebeyyün eylediği hâlde Müzeler Müdüriyetinin inzimâm-ı ma'lûmâtıyla Ma'ârif (11) Nezâretinden nihâyet-i seneyi tecâvüz etmemek üzere bir müddet-i münâsebe ile temdîd-i ruhsata (12) mesâg vardır.

(13) **On Sekizinci Mâdde:** Müze sandığına 'âid olmak üzere Ma'ârif Nezâreti taharrî (14) ruhsatnâmelerinde ber-vech-i âtî harc alacaktır.

Osmanlı Lirası

(15) Bir günden altı aya kadar müddet için	5
(16) Altı aydan bir seneye kadar müddet için	10
(17) Bir seneden iki seneye kadar müddet için	20

(18) **On Dokuzuncu Mâdde:** Ruhsatnâme târîhinden i'tibâren bilâ-'özü üç ay zarfında (19) hafriyyâta mübâşeret edilmez veyâhûd mübâşeret edilipde

yine bilâ-‘özü iki ay terk (20) edilir ise ruhsatnâmenin hükmü münfesih olur müteharri tekrâr ruhsat taleb (21) edecek olur ise Ma‘ârif Nezâreti Müzeler Müdîriyyetinin inzimâm-ı ma‘lûmâtıyla (22) ruhsatnâme-i sâbıkanın ibkâ veyâhûd lağv ve tebdîliyle yeniden ruhsat i‘tâ edib (23) etmemek husûslarında muhtârdır.

Sayfa 94

(1) **Yirminci Mâdde:** Âsâr-ı ‘atîka taharrîsi için verilecek ruhsat sathı on kilometre (2) murabba‘ında mahallî tecâvüz etmeyecektir ruhsatla hafriyyât mübâşeret olunduktan sonra devletce (3) bir mahzûr görülür ise Ma‘ârif Nezâretinin emriyle hafriyyât muvakkaten ta‘tîl etdirilir (4) ve müddet-i ta‘tîl ruhsatnâmede mukayyed zamâna mahsûb olunmaz ve bu ta‘tîlden dolayı masraf (5) ve tazmîn iddi‘âsına müteharri’nin hakkı olamayacaktır.

(6) **Yirmi Birinci Mâdde:** Hafriyyât icrâ olunacak mevki‘de hukûmet tarafından dahi (7) muktedir ve ma‘lûmâtlı bir memûr bulundurulacak ve bu memûrun harc-ı râh ve ma‘âş hukûmetce (8) bi‘t-ta‘yîn ruhsatnâme verilir iken müteharri’den tamâmen ahz ile mâh-be-mâh Ma‘ârif Veznesinden (9) tesviye ve i‘tâ olunacaktır hafriyyât şâyed ruhsatnâme müddetinden evvel münkaziyye olubda (10) terk-i ‘ameliyyât edildiği takdîrde memûr ma‘âş için topdan alınan meblağın bâkîsi (11) müteharri’ye i‘âde kılınır.

(12) **Yirmi İkinci Mâdde:** Gerek Devlet-i ‘Aliyye ve gerek düvel-i sâire memûrlarından dâire-i (13) memûriyyetleri dâhilinde bulunan mahallerde nâmlarına olarak âsâr-ı ‘atîka taharrîsi için (14) ruhsat verilmez.

(15) **Yirmi Üçüncü Mâdde:** Ruhsatnâmenin hâmilî tarafından âhere terk ve bey‘i memnû‘dur.

(16) **Yirmi Dördüncü Mâdde:** Şahs-ı vâhîde bir zamânda muhtelif bir kaç mevki‘de hafriyyât (17) icrâsına ruhsat verilmez.

(18) **Yirmi Beşinci Mâdde:** Tesâdüfen zuhûr eden âsâr-ı ‘atîkayı bulan kimse Der-Sa‘âdetde (19) nihâyet beş gün zarfında Ma‘ârif Nezâretine ve taşralarda nihâyet on gün içinde (20) hukûmet-i mahalliyyeye haber vermeğe mecbûrdur.

(21) **Yirmi Altıncı Mâdde:** Sâhib-i ruhsat inkızâ‘-yı müddetde veyâhûd

daha evvel hafriyyâtı (22) itmâm ettiğini haber verdiği ve şerâit-i nizâmiyyeye tamâmen ri'âyeti sâbit olduğu hâlde (23) vedî'a eylediği kefâlet akçesi makbûz senedi mukâbilinde i'âde kılınır.

Sayfa 95

(1) **Yirmi Yedinci Mâdde:** Âsâr-ı 'atîkanın zabt veyâ mahkûmen müzâyede tarîkiyle fûrûhtu (2) hâlinde nizâmen lâzım gelen dellâl-i resmî ve âsâr-ı 'atîka sâhibleriyle taksîmâtından husûle (3) gelen bedelât-ı nakdiyyeye ve cezâ-yı nakdîler ile ruhsatnâme harcları ve müsâderâtan vukû'a (4) gelecek hâsılât müze sandığına 'âiddir.

Dördüncü Fasl

Âsâr-ı 'Atîkanın Nakliyyât ve İsti'mâlâtı

(5) **Yirmi Sekizinci Mâdde:** Diyâr-ı ecnebiyyeden Memâlik-i Osmâniyye'ye her nev' âsâr-ı 'atîkanın idhâli (6) serbest ve resm-i gümrükden mu'âfıdır ve Memâlik-i Osmâniyye'nin sâir taraflarında bir mahalliden diğer (7) mahalle nakl edilecek her nev' âsâr-ı 'atîka dahi dâhilî gümrük resminden müstesnâdır.

(8) **Yirmi Dokuzuncu Mâdde:** Diyâr-ı ecnebiyyeden Memâlik-i Osmâniyye'ye idhâl olunan âsâr-ı (9) 'atîkanın yine diyâr-ı ecnebiyyeye ihrâcı ve dâhilde zuhûr edenlerin Memâlik-i Osmâniyye'nin (10) bir mahallinden diğer bir mahalline nakli için ruhsat istihsâli âsâr-ı mezkûrenin hâmil (11) ve nâkilleri tarafından bir defterini yapıp Der-Sa'âdet'de Ma'ârif Nezâreti vâsıtasıyla Müzeler (12) Müdîriyyetine ve taşralarda Ma'ârif Meclis ve Komisyonlarına ve anların bulunmadıkları mahallerde (13) hukûmet-i mahalliyyeye vermekle hâsıl olur diyâr-ı ecnebiyyeden Memâlik-i Osmâniyye'ye idhâl (14) olacak âsâr-ı 'atîkanın ashâbı sekiz gün zarfında bir defterini kezâlik Ma'ârif Nezâreti (15) vâsıtasıyla Müzeler İdâresine ve taşralarda Ma'ârif Meclis ve Komisyonuna veyâ hukûmet-i (16) mahalliyyeye i'tâyâ mecbûrdur.

(17) **Otuzuncu Mâdde:** Zâten memâlik-i ecnebiyyeden götürülmüş âsâr-ı 'atîkanın yine diyâr-ı ecnebiyye (18) ihrâcı ve dâhilde zuhûr etmiş bulunanların Memâlik-i Osmâniyye'nin âher mahalline nakli (19) mutlaka Müzeler Müdîriyyetinin ma'lûmâtı üzerine Ma'ârif Nezâretinden mezûniyyet-i resmiyye (20) istihsâline muhtâcdır âsâr-ı mezkûreden müzey lüzûm olanlarının iştirâsına râğbet

Sayfa 96

(1) olunursa kıymetinin te' diyyesiyle iştirâ ve diğerlerinin ihrâc ve nakline ruhsat i'tâsı (2) Ma'ârif Nezâretinin yed-i iktidârındadır.

(3) **Otuz Birinci Mâdde:** Ma'ârif Nezâretinin ruhsat-ı mahsûsası olmaksızın Memâlik-i (4) Osmâniyye'den ihrâc olunur iken ele geçen âsâr-ı 'atîka müze nâmına zabt ve müsâdere (5) edilir.

(6) **Otuz İkinci Mâdde:** Memâlik-i Osmâniyye'den hârice âsâr-ı 'atîka ihrâcı için istihsâli (7) lâzım gelen ruhsat-ı resmiyye Müzeler Müdîriyyetinin inzimâm-ı ma'lûmâtıyla münhasıran Ma'ârif (8) Nezâreti tarafından verilir ancak bu ruhsatın i'tâsı evvelâ ihrâcı istid'â olunan (9) âsârın Devlet-i 'Aliyye Müzesinde cinsi ve değeri cihetiyle 'aynı bulunduğu sâniyen âsâr-ı (10) mezkûrenin zâten memâlik-i ecnebiyyeden idhâl edilmiş olduğunun sübûtuna mütevakıftır.

Beşinci Fasıl

Ahkâm-ı Cezâiyye

(11) **Otuz Üçüncü Mâdde:** 'Umûmî ve husûsî mahallerde mevcûd ve merkûz olan âsâr-ı (12) 'atîkayı tahrîb veyâhûd rahnedâr edenlerden Kânûn-ı Cezâ'nın yüz otuz sekinci (13) mâddesi mûcibince tazmînât ve cezâ-yı nakdî alınmağla haklarında bir aydan bir seneye kadar habs (14) cezâsı dahi icrâ kılınır.

(15) **Otuz Dördüncü Mâdde:** Tesâdüfen zuhûr eden âsâr-ı 'atîkayı bulub da haber vermeyenler (16) nizâmen müstehak olabilecekleri nısf-ı hisseden mahrûm oldukdan başka bulduğu âsârın (17) rub' kıymetine müsâvî cezâ-yı nakdî ahzıyla da dûçâr-ı mücâzât olur ve şâyed âsâr-ı 'atîka (18) müstehlik ise bedeli kezâlik cezâ-yı nakdî ile berâber istîfâ olunur.

(19) **Otuz Beşinci Mâdde:** Memâlik-i Osmâniyye'de zuhûr eden âsâr-ı 'atîkanın bir mahalden diğer mahalle

Sayfa 97

(1) naklinde otuz ikinci mâddenin hilâfında hareket edenlerden bir altundan beş altuna kadar (2) cezâ-yı nakdî alınır.

(3) **Otuz Altıncı Mâdde:** İşbu nizâmnâme ahkâmından neş‘et eyleyecek de‘âvî mahâkim-i (4) ‘âdiyyede rüyet olunur.

(5) **Otuz Yedinci Mâdde:** Ma‘ârif Nezâreti işbu nizâmnâmenin icrâsına memûrdur. Fî 23 Rebi‘ü’l-âhir Sene (1)301 ve fî 9 Şubat Sene (12)99 (21 Şubat 1884).

105¹²⁷

Pasaport Nizâmnâmesi
(Transkripsiyonun Ash: Belge 105 • Sayfa: 589)

Pasaport Nizâmnâmesi

Birinci Fasl

Ahkâm-ı ‘Umûmiyye

(1) **Birinci Mâdde:** Memâlik-i Osmâniyye’den diyâr-ı ecnebiyyeye gidenler işbu nizâmnâme ahkâmına (2) tevfikân pasaport istihsâl etmeğe mecbûrdur.

(3) **İkinci Mâdde:** Pasaportlar evvelen hâmilinin tabi‘iyyet ve memleketini ve mahall-i ikâmet ve san‘atını (4) ve sinn ve şeklini ve pederinin ism ve şöhretiyle maskat-ı re‘sinin ve gideceği mahalli sâniyen ma‘iyyetinde (5) zevcesi ve evlâdı veyâ zükûr ve inâs hizmetkârı olduğu hâlde bunların esnân (6) ve esâmîsini ve pederlerinin ve memleketlerinin ismini ve sıfat-ı refâkatlerini mübeyyen koçanlı (7) ve matbû‘ ve mühr-i resmiyle mahtûm olur ve hâmilinin bir seneyi tecâvüz etmemek üzere istediği (8) müddet için verilir.

(9) **Üçüncü Mâdde:** Pasaport harcı elli guruşdur sâkin oldukları mahallerden (10) götürcekleri ‘ilm ü haberler ile fakr-ı hâlleri sâbit olanlara meccânen pasaport i‘tâsı (11) mücâzdir.

(12) **Dördüncü Mâdde:** Pasaportlar mukarrer olunan şekle tevfikân Türkce ve Fransızca olarak (13) Der-Sa‘âdetde Zabtiyye Nezâreti ve taşralarda vilâyet ve livânın en büyük memûru tarafından (14) imzâ ve mühr-i resmî ile mahtûm olarak i‘tâ kılınır.

(15) **Beşinci Mâdde:** Pasaportlar Dâhiliyye Nezâreti tarafından tab‘ etdirilerek Der-Sa‘âdet’de (16) Zabtiyye Nezâretine ve taşralarda vilâyâta nakd mukâbilinde teslîm olunacaktır mürûr memûrları (17) sarf etdikce hâsılâtını hukûmet mâl sandığına teslîm ile makbûz ‘ilm ü haberi (18) almağa ve her sene ne kadar pasaport alıb ne kadarını sarf ettiğinin ve ne mikdârı (19) kaldığının muhâsebesini i‘tâyâ mecbûrdur.

127 Birinci Tertip Düstur, Zeyl 4, ss. 4-7.

Sayfa 5

İkinci Fasl
Pasaportların Sûret-i İstihâli

(1) **Altıncı Mâdde:** Pasaport almak için nüfûs tezkiresiyle berâber ber-vech-i âtî bir ‘ilm (2) ü haber ibrâzı şartdır memûrîn-i devlet bu ‘ilm ü haberi mensûb oldukları dâirenin (3) reîs veyâ nâzır veyâ müdürinden ve mahallâtta sâkin ahâlî-i Müslime imâm ve muhtârlarından (4) medrese-nişîn olan talebe-i ‘ulûm müderrislerinden ve teba‘a-i gayr-ı Müslime patrikhâne ve hahamhâne (5) veyâ kilisa cem‘iyyetlerinden ve taşrada metropolid ve despothânelerden veyâ köy (6) kocabaşlarından ve hânda sâkin olanlar dahi hâncılar kethüdâsının tasdîkiyle odabaşlarından (7) alacaklardır.

(8) **Yedinci Mâdde:** Mâdde-i sâbıkalarda muharrer ‘ilm ü haberler hâmilinin memûriyyet veyâ san‘atını (9) ve sinn ve şeklini ve gideceği mahalli ve ma‘iyyetinde kimsesi var ise anın ism ve şöhreti (10) ve sinnlerini ve sıfat-ı refâkatlerini mutazammın olacaktır.

(11) **Sekizinci Mâdde:** ‘İlm ü haber ibrâz edemeyen ve gösterdiği ‘ilm ü haberler mevâdd-ı sâbika (12) ahkâmına muvâfık olmayan kesâna ve Zabtiyye Nezâreti tahtında veyâhûd devletce (13) muhâkeme altında bulunanlara ve heyet-i ‘adliyye tarafından ‘azîmeti men‘ olunanlara pasaport (14) i‘tâ olunmaz.

(15) **Dokuzuncu Mâdde:** Bir mahalle ‘azîmet etmek üzere pasaport istihâl edibde muahharen (16) ‘azîmetden külliyyen fârig olanlar pasaportlarını idâre-i mahsûsasına i‘âde etmeğe (17) mecbûrdurlar.

Üçüncü Fasl
Ecnebilere ‘Âid Mu‘âmelât

(18) **On Birinci Mâdde**¹²⁸: Devlet-i ‘Aliyye ile dost ve mu‘âhid olan düvel-i ecnebiyye teba‘asından (19) Memâlik-i Şâhâneye dâhil olmak isteyenlerin usûlüne muvâfık bir pasaportu hâmil olmaları

128 Belgeden anlaşıldığı üzere dokuzuncu maddeden on birinci maddeye geçilmiştir.

Sayfa 6

(1) meşrûtdur işbu pasaportları memâlik-i ecnebiyyede taraf-ı Devlet-i ‘Aliyye’den ikâmete memûr (2) süferâ ve şeh-benderlerden birine vize etdirilmek lâzımdır fakat Devlet-i ‘Aliyye sefir ve şeh-benderi (3) bulunmayan mahallerde pasaport hâmilinin mensûb ve tab‘ olduğu hukûmetin vizesi kâfi (4) olacaktır şu kadar ki pasaport hâmili esnâ-yı râhde Devlet-i ‘Aliyye şeh-benderi bulunan (5) bir mahallden mürûr eylediği hâlde pasaportunu orada vize etdirmeye mecbûrdur vize (6) için yirmi gurusu harc ahz olunur.

(7) **On İkinci Mâdde:** Pasaportsuz veyâhûd pasaportu yolsuz olarak re’s-i hudûda (8) vâsıl olan eşhâsın Memâlik-i Osmâniyye’ye duhûlû memnû’dur bunlar hakkında on yedinci (9) mâdde ahkâmına tevfiğe mu’âamele olunur.

(10) **[On] Üçüncü Mâdde:** Memâlik-i Osmâniyye’de dâhil olan her şahs eğer berren gelmiş ise (11) yedindeki pasaportu re’s-i hudûdda bulunan memûr-ı mahsûsuna ve bahren gelmiş ise (12) dâhil olduğu limanda bulunan mürûr memûruna bilâ-tehîr ibrâz edecektir.

(13) **On Dördüncü Mâdde:** O misillü vâridin vusûlû târîhinden i’tibâren altı ay müddet (14) zarfında Der-Sa‘âdet’de Liman Odasına ve vilâyâtda memûr-i mahsûs nezdine gidib (15) pasaportunu ibrâz ile ne kadar müddet ve ne mahallde ikâmet edeceğini beyân ederek bir kıt’a (16) ikâmet pusulası alacak ve Liman İdâresince bunun bir defteri tanzîm olunarak her üç (17) ayda bir Zabtiyye Nezâretine gönderilecektir ikâmet pusulaları on yaşından yukarı (18) olan her şahsa başka başka verilmek lâzımdır.

(19) **On Beşinci Mâdde:** Memâlik-i Osmâniyye limanlarından birine vâsıl olan sefâinden tâife (20) defterinde mukayyed olarak zuhûr eden mellâh ve seyyâh gemiden çıkılda karada ikâmet niyetinde (21) oldukları hâlde ihrâc olunduğunu mübeyyen bir şehâdetnâme ile liman memûru nezdinde isbât-ı (22) vücûd ederek ikâmeti kayd etdirmeye mecbûrdurlar.

Dördüncü Fasıl Mücâzât

(23) **On Altıncı Mâdde:** Yedinde pasaportu olmayan veyâhûd olubda usûl ve kâ'idesine (24) muvâfık bulunmayan ecnebîler kançılaryalarıyla bi'l-müzâkere Memâlik-i Osmâniyye'den ihrâc olunur

Sayfa 7

(1) ancak bu misillü pasaportu olmayan veyâhûd yolsuz pasaportu hâmil olanlara vusûlleri (2) anda Der-Sa'âdet'de Zabtiyye Nezâretine ve vilâyâtda memûr-i mahsûsuna mürâca'atla ma'zeret-i (3) ma'kûle beyân etmekle berâber kançılaryası tarafından bir kefâletnâme ibrâz eyledikleri hâlde (4) ma'zûr 'add olunacaktır şu kadar ki böyle ma'zûr tutulanlar hiç pasaportu yoksa (5) pasaport harcının ve pasaportu vizesiz ise vize harcının iki mislini îfâya (6) mecbûr olacaklardır.

(7) **On Yedinci Mâdde:** Pasaportlara sâhte ism yazdıran veyâhûd bu makûle hîle ile (8) pasaport istihsâli için kefâlet eyleyen şahs Cezâ Kânûnu'nun yüz elli beşinci mâddesi (9) hükmünce habs olunur.

(10) **On Sekizinci Mâdde:** Devlet-i 'Aliyye limanlarına işleyen vapur ve yelken sefâini kapudanları (11) ve limanlarda bulunan kayıkçılar ve berren yolcu taşımakda olanlar pasaport mu'âyesesiçün (12) hukûmetin ta'yîn eylediği mevki'in gayriye yolcu götürmeden memnû'durlar buna muhâlif hareket (13) eden kapudanlardan on Osmanlı altunundan elli altuna kadar ve kayıkçı ve sâir vesâit-i (14) nakliyye ashâbından iki Osmanlı altunu cezâ-yı nakdî alınır ve bunlar bir haftadan on (15) beş güne kadar habs dahi olunur ancak vapur veyâ yelken sefâininin kapudanları bilâ- (16) vâsıta yanaşarak yolcu çıkarmalarına sâlih olan ve iskele ve rıhtım bulunmayan (17) yerlerde bu mâddenin ta'yîn eylediği mesûliyyetce ma'zûr 'add olunur ve ol hâlde mesûliyyet-i (18) mezkûre sandâlcı veyâ kayıkçılara 'âid olub onların hakkında gösterilen cezâ (19) icrâ olunur.

(20) **On Dokuzuncu Mâdde:** İşbu nizâmnâmenin mevki'-i icrâyâ vaz'ından i'tibâren (21) 9 Şevvâl Sene (1)283 (14 Şubat 1867) târîhli Pasaport Odası Nizâmnâmesi münfesihi (22) olacaktır.

(23) **Yirminci Mâdde:** Dâhiliyye ve Hâriciyye Nezâretleri işbu nizâmnâmenin icrâsına (24) memûrdur. Fî 23 Rebi'ü'l-âhir Sene 1301 ve fî 9 Şubat Sene 1299 (21 Şubat 1884).

Amele Tahrîrîne Mahsûs Nizâmname
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 106 • Sayfa: 593)

‘Amele Tahrîrîne Mahsûs Nizâmname

(1) **Mâdde 1:** Der-Sa‘âdet ve Bilâd-ı Selâse’de Şehremânetiyle Zabtiyye Nezâretine ve taşralarda mahallî (2) hukûmetlerine mürâca‘atla mezûniyyet-i resmiyye istihsâl olunmadıkca her ne iş için olur ise (3) olsun ‘amele nâmıyla ve nâm-ı diğerle Memâlik-i Mahrûse’de âdem tahrîrî külliyyen memnû’dur fakat ebniye (4) inşââtında ve bağ ve bağçe i‘mâlâtında ve çiftliklerde tahrîr olunmaksızın ‘ale’l-‘âde istihdâm (5) olunan dülger ve renc-ber ve çiftci misillü ‘amele işbu nizâmname ahkâmından müstesnâdır.

(6) **Mâdde 2:** Mezûniyyet istihsâli için mürâca‘at vukû‘unda sâhib-i mürâca‘atın (7) ahvâli ve istihdâmına lüzûm gösterdiği eşhâsın ‘adediyle tâbi‘iyyet ve milliyetleri hakkında tahkîkât-ı (8) lâzime bi’l-icrâ ol-vechle âdem tahrîr ve istihdâmına lüzûm olduğu anlaşılır ve belediyye ve zâbitaca da (9) mahzûrdan sâlim görülür ise belediyye ve zâbitanın taht-ı nezâretinde olarak icrâ-yı îcâbına (10) ruhsat verilecek ve lede’l-îcâb Bâb-ı ‘Âliden dahi istûzân olunacaktır.

(11) **Mâdde 3:** Verilecek ruhsatnâmeler Der-Sa‘âdet’de Şehremâneti ve Zabtiyye Nezâretinden (12) ve taşralarda mahallî hukûmetleriyle reisleri cânibinden müştereken tahtûm ve tasdîk olunacağı (13) gibi metn-i ruhsatnâmede tahrîr olunacak eşhâsın ‘adediyle tâbi‘iyyet ve milliyetleri derc ve terkîm (14) olunacaktır.

(15) **Mâdde 4:** Tahrîrin ruhsatnâmeye muvâfık sûretde cereyânına nezâret edecek olan (16) belediyye ve zâbita memûrları tarafından tahrîrin hitâmında ruhsatnâmeye sûret-i mutâbakatı bâ-tezkire (17) merci‘lerine bildirilecektir.

(18) **Mâdde 5:** ‘Amele ve nâm-ı diğerle külliyyetli âdem istihdâmını mûcib olacak bir işin (19) taraf-ı hukûmetden imtiyâz sûretiyle veyâ tarîk-i âher

129 Birinci Tertip Düstur, Mütemmim, ss. 113-114.

ile ihâle ve ilzâmında sâhib-i imtiyâz olan (20) zât veyâ şirket hakkında dahi işbu nizâmnâme ahkâmı tamâmen icrâ olunacaktır.

(21) **Mâdde 6:** Bilâ-ruhsat âdem tahrîr eden ve etdirenler bir aydan üç aya kadar habs (22) edilir.

Sayfa 114

(1) **Mâdde 7:** Bilâ-mezûniyyet âdem tahrîrini haber alıb da men‘ etmeyen belediyye ve zâbıta (2) memûrları memûriyyetlerinden ‘azl ve üç ay habs ile mücâzât edilir. Ve bilâ-ruhsat âdem (3) tahrîrini kaydsızlığından nâşî vaktiyle haber alamayıb da men‘ edemeyen Dâire-i Belediye Sermüfettişiyle (4) tahrîrin vukû‘ bulduğı mahall polis komiseri hakkında dahi Kânûn-ı Cezâ’nın yüz ikinci (5) mâddesi mûcibince mu‘âmele-i lâzime icrâ kılınır.

(6) **Mâdde 8:** Dâhiliyye Nezâreti işbu nizâmnâmenin icrâsına memûrdur. Fî 14 Zi’l-hicce 1306 ve fî 30 Temmuz 1305 (11 Ağustos 1889).

107¹³⁰

Üserâ-yı Zenciye Ticâretinin Men'ine Dâir Kânûnnâme
(Transkripsiyonun Ash: Belge 107 • Sayfa: 595)

Üserâ-yı Zenciye Ticâretinin Men'ine Dâir Kânûnnâme

(1) **Mâdde 1:** Memâlik-i Osmâniyye'de üserâ-yı zenciyye ticâreti ve Memâlik-i Osmâniyye'de müştemilâtının her tarafına (2) üserâ-yı zenciyye idhâli ve anların berren ve bahren Memâlik-i Osmâniyye'den mürûru ve diyâr-ı ecnebiyyeye ihrâci (3) memnû'dur.

(4) **Mâdde 2:** Hidmetci sıfatında ve sâhib ve sâhibeleri refâkatinde hârice gidecek (5) ve tâife sıfatıyla tüccâr sefâininde bulunacak üserâ-yı zenciyye memnû'iyetden müstesnâdır. Ancak hidmetci (6) zencilerin sâhibleri yedinde sinn ve şekillerini gösterir ve sâhib ve sâhibelerine ne sıfatla refâkat (7) etdiğini zikr eder bir şehâdetnâme bulunacak ve tâife sıfatıyla gemilerde kullanılan üserâ-yı (8) zenciyyenin dahi i'dâd ve eşkâli ve sûret-i istihdâmları sefînelerin tâife tezkirelerinde tasrîh (9) kılınacaktır.

(10) **Mâdde 3:** İkinci mâddede ta'rîf olunduğu vechle sâhibleri yedinde şehâdetnâme (11) olmayan ve tâife tezkiresinde mukayyed bulunmayan üserâ-yı zenciyye hürr 'add olunarak yedlerine mahkeme (12) cânibinden ve mahkeme bulunmadığı sûretde hukûmet-i mahalliyye tarafından ıtk nâmeler verilip sâhiblerine (13) esir tüccârı nazarıyla bakılır fakat bunlar o misillü tüccârdan olmadıklarını isbât ederler ise (14) Mücâzât-ı Kânûniyye'den ma'füvv olurlar.

(15) **Mâdde 4:** Memâlik-i Osmâniyye'den diyâr-ı ecnebiyyeye gidecek âzâdlı zencilere hürr ve (16) şahıslarına bilâ-kayd ü şart mutasarrıf olduklarını mübeyyen birer pasaport verilecektir. Ancak (17) ikinci mâdde mûcibince hidmetci sıfatıyla sâhibleri refâkatinde bulunacak zenciler için (18) verilmesi lâzım gelen evrâk-ı resmiyyede bunların sinn ve eşkâli ile cihet-i refâkatleri ta'yîn ve (19) tasrîh kılınacaktır.

(20) **Mâdde 5:** Birinci mâddede beyân olunan memnû'iyet hilâfında

doğrudan doğruya (21) veyâ bi'l-vâsıta üserâ-yı zenciyye ticâretinde medhali sâbit olan eşhâs ile ma'ıyyetleri ve üserâ

Sayfa 133

(1) taşıyan sefâin kapudanları birinci def'ada birer sene habs cezâsıyla mahkûm olurlar ve mükerrirleri (2) haklarında her def'a için müddet-i habse zamm olunur ve her hâlde bunların ellerinde bulunacak üserâ (3) bilâ-bedel zabt olunub üçüncü mâdde mûcibince yedlerine ıtk nâmeler verilir.

(4) **Mâdde 6:** Hilâf-ı memnû'ıyyet ele geçecek üserâ miyânında sabî ve mürâhik zuhûr eyler ise (5) bunların ticâretinde bulunanlar kat'-ı uzv veyâ kânûnen memnû' olan sâir mu'âmelenin icrâ olunduğu (6) tahakkuk eder ise o makûle cinâyetin fâili olanlar Beşinci Mâdde'de gösterilen cezâdan başka (7) Cezâ Kânûnu'nun mevâdd-ı mahsûsasında mu'ayyen mücâzât ile dahi mahkûm olur.

(8) **Mâdde 7:** Memâlik-i Osmâniyye'nin bir tarafında Altıncı Mâdde'de beyân olunan kat'-ı 'uzv gibi cinâyetlerin (9) ve sabî ve mürâhik zenci esâretinin vukû'u istihbâr veyâ müşâhede olundukda hukûmet-i mülkiyye (10) memûrları kânûnen hâiz oldukları salâhiyyet dâiresinde maznûn olan eşhâsı der-dest (11) ve tevkîf ederek tahkîkât-ı evveliyeyi nâtik zabtnâme ve maznûn-ı 'aleyhlerin haklarında medâr-ı hükm (12) ittihâz olunabilecek sâir evrâk-ı müsbete ile berâber 'âid oldukları mahâkime teslîm edeceklerdir.

(13) **Mâdde 8:** Devlet-i 'Aliyye ile İngiltere Devleti beyninde 11 Rebî'ü'l-âhir sene 1297 (23 Mart 1880) (14) târîhinde 'akd olunan mukâvelenâme mûcibince devletin sefâin-i harbiyyesi üserâ-yı zenciye sefâinine (15) tesâdüf etdikleri hâlde gerek Osmanlı sancağını hâmil olsun ve gerek İngiliz bayrağı altında (16) bulunsun sefâin-i mezkûreyi ve edevât ve eşyâsını der-dest edeceklerdir ve bunlardan İngiliz (17) bayrağını hâmil olanlar sefâin-i Osmâniyye tarafından tutulduğu hâlde mu'âmele-i kânûniyyenin icrâsı (18) ve mev'ûd olan mükâfâtın istihsâli için İngiliz Hukûmetine teslîm edileceği gibi Osmanlı (19) sancağını hâmil olubda devleteyn-i sefâin-i harbiyyesi tarafından der-dest edilecek üserâ-yı (20) zenciyye gemileri dahi Hukûmet-i Osmâniyye'ye teslîm olunarak mükâfât mu'âmelesi îfâ kılınacaktır.

(21) **Mâdde 9:** Derûnunda üserâ-yı zenciye bulunan bir sefîne tutulub Hukûmet-i Osmâniyye'ye (22) teslîm olundukda sâhibinden ve sâhibi mahall-i âherde bulunduğu sûretde kapudanından mahkeme (23) ma'rifetiyle üserânın beheri için beşer Osmanlı altunu cezâ-yı nakdî alınıb gemiyi tutan (24) sefine zâbitân ve efrâdına mükâfât-ı nakdiyye olarak i'tâ kılınır ve masârif-i muhâkeme dahi mahkeme (25) için başkaca tahsîl olunur tutulan sefinenin sâhib veyâ kapudânı zikr olunan cezâ-yı

Sayfa 134

(1) nakdî ve masârif-i muhâkemeyi îfâdan imtinâ' ederse hamûlenin gayrı sefîneye müte'allik eşyâdan (2) anların istîfâsına kifâyet edecek mikdârı ve kısmen kâfî olamaz ise tamâmı bi'l-müzâyede mahkeme (3) ma'rifetiyle satılır ve bu da tekâbül etmez ise yine mahkeme tarafından sefîne fûrûht olunur (4) ve bu sûretle satılacak gemi bahâsından mahkeme masrafı ve mükâfât-ı nakdiyyesi çıkdıktan sonra (5) fazlası kalır ise sefinenin sâhibine teslîm kılınır. İşbu sefâin ve edevât ve eşyâ fûrûhtu (6) hakkında mahkeme-i müte'allikelerinden sâdır olan hükmler kat'î olacaktır.

(7) **Mâdde 10:** Üserâ-yı zenciyye ticâretinden dolayı vukû' bulacak muhâkemede müdde-i 'umûmîler (8) kânûnen kendilerine 'âid vezâîfî icrâ edecekleri misillü üserâ-yı zenciye sefâinini der-dest (9) eden devlet sefîne-i harbiyyesi süvârîsi dahi işbu muhâkemâtda müdde-i şahsî sıfatıyla bulunabileceklerdir. Fî 22 Rebî'ü'l-âhir 1307 ve fî 4 Kânûn-ı evvel 1305 (16 Aralık 1889).

Der-Sa ‘âdet ve Bilâd-ı Selâsede Bulunan Otel ve Misâfirhâneler Hakkında Kaleme Alınmış Mer‘iyyet Ahkâmına Bi’l-istîzân İrâde-i Seniyye-i Cenâb-ı Pâdişâhî Şeref-Müte‘allik Buyurulmuş Olan Ta‘lîmât (Transkripsiyonun Aşl: Belge 108 • Sayfa: 598)

Der-Sa‘âdet ve Bilâd-ı Selâsede Bulunan Otel ve Misâfirhâneler Hakkında Kaleme Alınmış Mer‘iyyet Ahkâmına Bi’l-istîzân İrâde-i Seniyye-i Cenâb-ı Pâdişâhî Şeref-Müte‘allik Buyurulmuş Olan Ta‘lîmât Sûretidir.

(1) **Birinci Mâdde:** Otel güşâd edecekler veyâhûd hânesinin odalarını başka başka kirâya (2) verecekler evvel emirde polis idâresine ma‘lûmât i’tâ eyleyeceklerdir.

(3) **İkinci Mâdde:** Otel ve müsâfirhânelerin bilinmesi içün kapıları üzerine birer levhâ ta‘lîk (4) olunacaktır.

(5) **Üçüncü Mâdde:** ‘Umûm otel ve müsâfirhâne sâhibleri Cezâ Kânûnunun iki yüz elli dördüncü (6) ve iki yüz elli altıncı mâddelerinde musarrah usûl-i zâbıtaya tevfi‘k-i hareket eylemeğe mecbûr (7) olacaktır ya‘ni otel ve müsâfirhâne sâhibleri kabûl edecekleri âdemlerin ne taraftan geldiklerini (8) ve ism ve şöhrat ve san‘at ve ticâretleri ile tâbi‘iyyetlerini mübeyyen olmak üzere matbû‘ cedvelli bir (9) polis defteri tutacak ve bu defterde müsâfirlerin ne târîhinde vürûd ve odaları ne vakt istîcâr (10) eyledikleri mukayyed ve müşerrah olacak ve bir gûne hak ve silinti bulunmayacaktır. Buna i’tinâ etmeyen (11) otel ve müsâfirhâne sâhiblerinden altı başlıktan on başlığa kadar cezâ-yı nakdî alınacaktır.

(12) **Dördüncü Mâdde:** Polis defterlerinde mûcir ve sâhib-i hânelerin ya‘ni otelcilerin ism (13) ve şöhrat ve sinni ve mahall-i vilâdeti ve tâbi‘iyyetiyle müsâfirhânelerinin târîh-i güşâdı mukayyed bulunacaktır.

131 Halil Lütfi, Türkzade Mehmet Ziyaeddin, Mehaz Yahut Şerhli Kavanin ve Nizamât ve Muharrerat ve Mukarrerat Mecmuası, 1.Kitap, Kasbar Matbaası, İstanbul 1311H., ss. 444-445.

(14) **Beşinci Mâdde:** Şübheli takımdan olduğunu bilibde polise haber vermeyen mûcir ve otel (15) sâhibleri Cezâ Kânûnnâmesinin sahtekârlığa dâir on beşinci faslında muharrer olan mevâdd-ı (16) ahkâmına tatbîkan mûcâzât olunacaktır.

(17) **Altıncı Mâdde:** Polisler kendilerince lüzûm ve hâcet görüldüğü hâlde otel ve müsâfirhânelere (18) gelen yolcuların esâmîsini mübeyyen defteri mu'âyene edecek ve bu defterleri polis idâresi istediği (19) vakt celb edib görebilir.

(20) **Yedinci Mâdde:** Defterlerin mu'âyenesine memûr olan polisler otel ve müsâfirhânelerde ikâmet

Sayfa 445

(1) edenlerin ve otel ve müsâfirhâneyi tebdîl eyleyenlerin esâmîsi ahz ile defter-i mahsûsuna kayd (2) edebileceklerdir.

(3) **Sekizinci Mâdde:** Eşhâs-ı muzırreyi ya'ni cinâyetle maznûn ve mahkûm-ı 'aleyh olanları ve serseri (4) eşhâsı zâbıta kânûnen her yerde taharrî edebileceği gibi kirâhânelerde ihtifâ eyledikleri his (5) ve şübhe edildiği takdîrde orada dahi taharrî edebilir ve taharriyyât icrâ kılınacak olan otel (6) ve müsâfirhâne sâhib ve müsteciri teba'a-i ecnebiyyeden ise kâ'ide-i mer'ıyyesine ri'âyeten polis idâresi (7) tarafından icrâ-yı taharriyyât olunur.

(8) **Dokuzuncu Mâdde:** Dâhiliyye Nezâreti işbu ta'lîmâtın icrâsına memûrdur. Fî 14 Ramazan Sene (1)312 fî 27 Şubat Sene (1)310 (11 Mart 1895).

Matba‘alar Nizâmnâmesi

Matba‘alar Nizâmnâmesi

Fî 11 Rebi‘ü’l-âhîr 1302 ve 16 Kânûn-ı sâni 1300 (28 Ocak 1885)

Birinci Fasl

Matba‘a

Ahkâm-ı ‘Umûmiyye

Mâdde 1: Memâlik-i Osmâniyyede matba‘a açmak ve her nev‘i kütüb ve resâil ve evrâk tab‘ etmek işbu nizâmnâmeye ittiba‘ şartıyla serbestdir.

Mâdde 2: İşbu nizâmnâmenin beşinci mâddesi mûcibince sened veren teba‘a-i ecnebiyye teba‘a-i Osmâniyye gibi matba‘a açmak hakkına nâil olur.

Mâdde 3: Matba‘a güşâdı mutlaka ruhsatnâme-i resmî istihsâline mevkuftur ruhsat-ı resmiyye istihsâl etmeksizin matba‘a güşâdıyla kütüb ve resâil ve evrâk-ı sâire tab‘ edenlerden Kânûn-ı Cezânın yüz otuz yedinci mâddesi hükmünce matba‘ası kapatdırılmakla berâber elle Osmanlı altunu cezâ-yı nakdî alınır.

Mâdde 4: Gerek teba‘a-i Osmâniyye ve gerek ecnebiyyeden matba‘a güşâd etmek isteyenler ism ve şöhet tercüme-i hâl ve ikâmetgâhlarını ve tesîs edecekleri matba‘anın mahall ve zukâk ve numerosunu ve san‘at-ı tab‘ı hangi lisânda icrâ edeceklerini hâvî bir kıt‘a beyânâme ile berâber istid‘ânâmelerini Der-Sa‘âdetde Dâhîliyye Nezâretine ve taşralarda vâlî-i vilâyete i‘tâ edeceklerdir.

Mâdde 5: Matba‘a açmak isteyenlerin istid‘ânâmeleri Der-Sa‘âdetde Zabtiyye Nezâreti ile Şehremânetine ve vilâyâtda zâbıta-i mahalliyyeye havâle olunarak ve müsted‘înin ahvâli tahkîk etdirildikten ve hukûk-ı mukaddese-i cenâb-ı Pâdişâhiye ve menâfi‘i Devlet-i ‘Aliyyeye dokunur âsar tab‘ından mücânebet edeceğine dâir yedinden sened ahz

132 Birinci Tertip Düstur, C:V, ss. 992-1000. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

olundukdan sonra Der-Sa'âdet'de Dâhiliyye Nezâretinden ve taşralarda Nezâret-i müşârünileyhâdan alınacak mezûniyyet-i resmiyye üzerine vâlîler cânibinden kendilerine ruhsatnâme i'tâ olunur ancak teba'a-i ecnebiyyeden hiç biri matba'acılıkta ecnebîlere müte'allik imtiyâzât ve mu'âfiyâtdan istifâde edemeyeceğini ya'ni lede'l-hâce kendi hakkında teba'a-i Osmâniyye ve matba'ası için dahi teba'a-i Osmâniyyenin güşâd etdikleri matba'a gibi mu'âmele olunmasını kabûl eylediğini mutazammın devleti matbû'asının sefâreti cânibinden musaddak bir sened i'tâ etmedikçe matba'a güşâdına mezûn olamaz.

Mâdde 6: Müsted'inin 'arz-ı hâline merbûtan i'tâ edeceği beyânnâmenin sûreti ruhsatnâme verildikten sonra Der-Sa'âdetde matba'anın vaki' olduğu zâbıta idâresine teblîğ olunmak üzere Zabtiyye Nezâretine ve vilâyâtda zâbıta-i mahalliyyeye gönderilir.

Mâdde 7: Evrâk-ı havâdis sâhib eyâ müdür-i mesûlleri yalnız gazetelerinin tab'ına mahsûs olmak şartıyla başkaca ruhsat istihsâl etmeksizin matba'a güşâd edebilirler ancak gazetelerinden başka evrâk tab' etmek istedikleri hâlde sâir matba'a sâhibleri gibi işbu nizâmnâme ahkâmına tevfi'kan ruhsat istihsâline mecbûrdurlar.

Mâdde 8: Ruhsat-ı resmiyye ile güşâd edilmiş olan matba'alar ashâbı tarafından âhere terk ve ferâğ olunabilir fakat mefrûğün leh'in dördüncü ve beşinci mâddelerde muharrer şerâiti îfâ etmesi lâzım gelir bu şerâiti îfâ etmeyenlerin matba'ası kapatdırılır.

Mâdde 9: Matba'a ruhsatnâmeleri için Der-Sa'âdetde üç ve vilâyâtda iki Osmanlı altunu harç alınır ve bunların âhere terk ve ferâğından dahi nısf harc istîfâ kılınır.

Mâdde 10: Ruhsat-ı resmiyyeyi hâiz olan bir matba'acı vefât etdikde matba'ası muvakkaten mürettiblerden birinin taht-ı mesûliyyetinde idâre etdirilir ancak müteveffânın veresei dördüncü ve beşinci mâddelerde mûnderic şerâit dâiresinde olmak üzere bir mâha kadar müdürü mesûl irâesine mecbûrdurlar o müddet geçdikden sonra matba'aları bir müdür irâesine ve anın resmen kabûlüne karâr ta'tîl edilir.

Mâdde 11: Matba'a ve mahall-i ikâmetlerini tebdîl ve matba'asını âhere terk ve ferâğ edenler beş gün zarfında Der-Sa'âdetde Dâhiliyye Nezâretine

ve taşralarda hukûmet-i mahalliyyeye tahrîren beyân-ı hâl etmeğe mecbûrdurlar bu mecbûriyyet hilâfında hareket eden matba‘acılardan beş Osmanlı altunundan on beş Osmanlı altununa kadar cezâ-yı nakdî alınır.

Mâdde 12: Hânelerde veyâhûd sâir mahall-i gayr-ı ma‘lûmede hafıyyen kütüb ve resâil ve evrâk tab‘ ve temsîl edenlerin âlât ve edevâtı zabt olunduktan sonra kânûnen lâzım gelen mücâzât başkaca icrâ olunmak üzere beş Osmanlı altunundan yirmi altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır.

Mâdde 14: Her nev‘i hurûf dökenler ve hurûf formaları ve âlât-ı tabi‘iyye i‘mâl ve fûrûhtunu san‘at ittihâz edenler ism ve şöhet ve teba‘iyyetlerini ve dükkan ve mağazalarının bulunduğu mahalli ve numerosunu ve zukâğını mübeyyin bir kıt‘a beyânnâme i‘tâsıyla Der-Sa‘âdetde Şehremânetinden ve taşralarda devâir-i belediyyeden ruhsat tezkiresi alacaklardır ruhsat tezkiresini hâmil olmayanlardan ve dükkan ve mağazalarını tebdîl edibde merci‘ine ma‘lûmât vermeyenlerden bir altundan beş altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır.

Mâdde 15: Her matba‘a hangi lisânlar içün açılmış ise kapısının üzerine o lisânlardan ma‘adâ lisân-ı Osmânî ile bir levha ta‘lîk olunacaktır.

Matba‘aların derûnunda mürettibler ve sâir işçiler çalışır iken kapısı yalnız bir zenberek ile kapalı olacak ve iki yanında dükkan ve ebniye-i sâire varsa matba‘anın içerisinden onlara geçilebilir kapı ve pencere gibi şey olmayacaktır bu şekilde olmayan matba‘a şekl-i nizâmîsine konulmakla berâber sâhibinden bir Osmanlı altunundan beş altuna kadar cezâ-yı nakdî ahz olunur.

Mâdde 16: Ma‘ârif Nezâreti ve matbû‘ât idâresi memûrları ve lede’l-hâce zâbitadan gönderilecek memûrlar her zamân matba‘ayı mu‘âyeneye mezûndurlar matba‘a sâhibleri taleb olunduğu hâlde ruhsatnâmelerini bu memûrlara ibrâz edeceklerdir zikrolunan memûrlar işbu nizâmnâme hilâfında müşâhade ve tahkîk eyledikleri hâlâtı mübeyyin tanzîm edecekleri zabıt varakalarını îcâbı hâlinde ‘adliyye müdde-i ‘umûmîliğine teblîğ olunmak üzere merci‘lerine i‘tâ ederler.

Mâdde 17: Her matba‘a sâhibi matbû‘ât idâresi tarafından taleb vukû‘unda isti‘mâl eylediği edevât ve âlâtın nev‘i ve cinsine dâir ma‘lûmât verecek ve matba‘asında bulunan envâ‘-ı hurûfun matbû‘ numûnelerini dahi i‘tâ

edecekdir bunlara muhâlif hareket edenlerin matba‘aları bir haftadan on beş güne kadar ta‘tıl olunur.

Mâdde 18: Bilâ-ruhsat tab‘ olunan kütüb ve resâilde müellif veyâ nâşirinin ismi mûnderic olmaz ise matba‘acı bi’z-zât mesûl olur ve müellif veyâ nâşirinin ismi mûnderic olduğu hâlde onlar ile müştereke mesûl tutulur.

İkinci Fasl

Kütüb ve Resâil ve Neşriyât-ı Sâire

Mâdde 19: Hiçbir matba‘a sâhibi tab‘ edeceği kitâbı Ma‘ârif Nezâretinden ruhsat-ı resmiyye istihsâli olunmadıkca tab‘ ve temsîl edemez. Ba‘de’t-tab‘ı dahi ismini ve kaç nüsha üzerine tab‘ olunduğunu mübeyyin imzâlî bir beyânnâme ile berâber iki nüshasını kable’n-neşr Der-Sa‘âdetde Ma‘ârif Nezâretine ve taşralarda hukûmet-i mahalliyyeye i‘tâ eder. Litoğrafya ve fotoğrafya ve vesâit-i sâire ile icrâ olunan matbû‘ât ve notalı ve notasız şarkılar ve her nev‘i musîki âsârı ve yirmi ikinci mâddede istisnâ edilenlerden ma‘adâ tab‘ ve neşr olunan bi’l-cümle muharrerât bu mâdde ahkâmına tâbi‘dir akâ‘ide mûte‘allik kitâbların tab‘ı dahi kütüb-i sâire misillü Ma‘ârif Nezâretinden ruhsat istihsâline menûtdur bu misillü kitâblardan mezâhibi gayr-ı İslâmiyyeye mûte‘allik olanlar için verilecek ruhsat rüesâ-i cemâ‘at taraflarından gönderilecek ‘ilm ü haberler üzerine i‘tâ olunur.

Mâdde 20: Bir telîfin Ma‘ârif Nezâretince tab‘ ve temsiline ruhsat i‘tâsında tereddüt vukû‘ bulur ise sâhibinin Şûrâ-yı Devletde icrâ-yı tedkîkât istid‘âsına hakkı olacaktır.

Mâdde 21: Tab‘ etmiş olduğu kütüb ve resâil ve evrâk-ı sâire için evvelce istihsâl-i ruhsat eylediğine ve matbû‘ iki nüshasını Ma‘ârif Nezâretine i‘tâ ettiğine dâir ‘ilm ü haber ibrâz edemeyen matba‘a sâhiblerinden beş Osmanlı altunundan on beş altına kadar cezâ-yı nakdî alınır.

Mâdde 22: Evvelce ruhsat-ı resmiyye ile neşr olunubda muahharen intişânı hukûmetce men‘ edilmiş olmayan ve matbû‘ nüshasının aynı olan âsârın tekrâr tab‘ı için yeniden ruhsat istihsâl-i -i i lâzım gelmez fakat defa-i âhirede tab‘ olunanların iki nüshası evvelki musaddak nüsha ile berâber kable’n-neşr Ma‘ârif Nezâretine i‘tâ kılınmak meşrûtdur işbu nizâmnâmede gösterilen kavaide tevfi‘kan izdivâc ve vefiyâta ve bey‘ ü şirâyâ ve emlâk

ve akar îcârına ve sâir husûsât-ı zâtîyye ve umûr-ı ticâriyyeye ve tiyatro ve balo ve emsâli mahallere mûta'allik i'lânât ve devâir-i resmîyyeden tab' etdirilen muahherât ile da'vâ vekilleri cânibinden da'vâya dâir tanzîm olunan evrâk istihsâl-i ruhsata ruhsata hâcet olmaksızın tab' olunur.

Mâdde 23: Her nev'î resm ve tasvîr ve madalya ve arma ve emsâli şeyleri tab' ve neşr ve teşhîr ve fûrûht edenler on dokuzuncu mâtdeye tevîk-i harekete mecbûr olup Ma'ârif Nezâreti tarafından Sanayi'-i Nefîse Mektebi müdürliği inzîmâm-ı rey ile ruhsat verildiğini mübeyyin mühür ile memhûr bir nüshası ibrâz olunamayan resim ve madalya ve armaları tab' ve neşr veyâ teşhîr ve fûrûht edenlerden üç Osmanlı altunundan on altunu kadar cezâ-yı nakdî alınır.

Üçüncü Fasl Matbû'ât-ı Ecnebiyye

Mâdde 24: Memâlik-i ecnebiyyede tab' olunan kütüb ve resâil ile 23 üncü mâtde beyân olunan şeyler ve her nev'î âlât ve edevât Der-Sa'âdetde Ma'ârif Nezâretinden ve vilâyâtda hukûmet-i mahalliyyeden ruhsat verilmedikce Memâlik-i Osmâniyyeye idhâl edilemez. Eyâlât-ı mümtâze matbû'âtının sâir Memâlik-i Osmâniyyeye idhâlinde dahi istihsâl-i ruhsat meşrûtdur.

Mâdde 25: Gümrüklere vürûd eden kütüb-i ecnebiyye Der-Sa'âdetde Ma'ârif Nezâreti tarafından ve taşralarda hukûmet-i mahalliyye cânibinden bi'l-mu'âyene mahzûru görünmeyenlerinin idhâline ruhsat-ı mutazammın olmak üzere birer kıt'âsının zahrına mühür-ü mahsûs basılarak sâhibine li-ecli't-teslîm gümrüğe i'âde olunur fakat esâsen duhûlüne müsâ'ade olunan kitabların envâ' ve esâmîsini mübeyyin Ma'ârif Nezâretinden bir cedvel yapılarak bi'l-cümle gümrük memûrlarına gönderilib bu cedvelde gösterilen kitabların yeniden tab' etdirilmedikce mu'âyeneye hâcet olmaksızın imrârına ruhsat verilecektir.

Dördüncü Fasl

Evrâk-ı Matbû'ânın Nakl ve Fûrûht ve Tevzî'i

Mâdde 26: Dükkanlarda ikâmet eden bi'l-cümle kitabcılar ile seyyâr olarak kütüb ve resâil ve resm ve sâir matbû'ât nakl ve fûrûht ve tevzî' edenler ve matba'alarda istihdâm olunan mürettibler Der-Sa'âdetde Şehremânetinden ve taşralarda devâir-i belediyyeden ruhsatı hâvî tezkire almağa mecbûrdurlar kitabcı dükkanları lede'l-hâce memûrîn-i zâbita cânibinden ve ma'ârif ve matbû'ât idâresi teftîş memûrları tarafından mu'âyene olunur.

Mâdde 27: Yirmi ikinci mâdde istisnâ olunan evrâkdan ma'adâ bilâ-ruhsat tab' ve temsîl veyâhûd memâlik-i sâireden idhâl olunan kütüb ve resâil ve gazete ve resleri ve matbû'ât-ı sâireyi fûrûht ve nakl ve tevzî' edenlerden üç Osmanlı altunundan on altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır.

Mâdde 28: Gazete ve sâir evrâk-ı mevkûte nakl ve fûrûht ve tevzî' edenlerden zukâklarda ve güzergâh-ı 'amme olan mahallerde satdıkları evrâk-ı mevkûtenin isminden ma'adâ mündericâtını îmâ eder elfâz ile nîdâ edenlerin ruhsat tezkireleri istirdât ile berâber kendilerinden kânûn-ı cezânın iki yüz elli dördüncü mâddesi mûcibince cezâ-yı nakdî alınır.

Mâdde 29: Muzırr ve muhill-i edeb olan ve işbu nizâmnâme ahkâmına muğâyir olarak neşr olunan matbû'ât ve resimleri bilerek 'alenen ve hafıyyen nakl ve fûrûht ve tevzî' edenler matbû'ât-ı mezkûre müellif veyâ tabîlerinin şerîk-i cürmü 'addolunur ve ona terettüb edecek mu'âmele-i cezâiyyeden başka bir aydan üç aya kadar icrâ-yı san'atdan dahi men' edilir.

Beşinci Fasl

İ'lânât

Mâdde 30: Tiyatro ve balo gibi mahaller i'lânât ile izdivâc ve vefiyât misillü umûr-ı şahsiyyeye müte'allik i'lânlardan ma'adâ zukâklarda ve memerr-i nâs olan mahallerde devâir-i belediyyeden istihsâl-i ruhsat olunmadıkca i'lân varakası yapışdırılmak veyâhûd dağıtılmak külliye memnûdur işbu memnû'iyet hilâfında hareket edenlerden beş Osmanlı altunundan on altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır ve yapışdırılan veyâhûd dağıtılan i'lân varakalarının mündericâtında muhâlif-i kânûn mevâdd bulunduğu hâlde anın derecesine göre terettüb edecek mücâzât başkaca hüküm ve icrâ olunur.

Mâdde 31: Tiyatrolara ve emsâli mahallere mahsûs i‘lân varakaları sâir lisân üzere tertîb olunduğu hâlde türkce tercümesini dahi hâvî olacaktır. Türkcesi yazılmış olmayan o gibi i‘lânât ashâbından bir Osmanlı altunundan beş altuna kadar cezâ-yı nakdî ahz olunur.

Mâdde 32: Zukâklarda i‘lân varakaları ta‘lîk ile melûf olanlar ism ve şöhret ve tebâiyyet ve tercüme-i hâl ve mahall-i ikâmetlerini Şehremânetine veyâhûd devâir-i belediyyeye beyân ile ruhsat tezkiresi almağa mecbûrdurlar ruhsatsız hareket ettikleri hâlde kendilerinden bir mecidiyyeden bir altuna kadar cezâ-yı nakdî alınır ve her kim olur ise olsun bilerek ‘alenen veyâ hafıyyen i‘lânât-ı memnû‘a ta‘lîk eder ise asıl cürüm sâhibinin şerîki ‘add olunur.

Altıncı Fasl Muhâkemât

Mâdde 33: İşbu nizâmnâme ahkâmı hilâfında vukû‘a gelen cerâimin muhâkemesi mahâkim-i ‘umûmiyyeye ve talebi muhâkeme ‘adliyye müddeî-i ‘umûmîler tarafından ikâme-i da‘vâ olunur.

Mâdde 34: İşbu nizâmnâmede beyân olunan cerâimin tahkîk ve taharrîsi zâbıta-i ‘adliyyeye ve Ma‘ârif Nezâreti ile matbû‘ât memûrlarına ‘âiddir. Bu memûrlar tahkîk eyledikleri cerâim hakkında birer zabıtnâme tanzîm edip Der-Sa‘âdetde Dâhiliyye Nezâretine ve taşralarda hukûmet-i mahalliyyeye gönderilmek üzere merci‘lerine i‘tâ ederler. Cerâim-i mezkûre hakkında Dâhiliyye Nezâretinden veyâhûd hukûmet-i mahalliyye cânibinden vukû‘ bulacak tebligât üzerine müddeî-i ‘umûmîler tarafından ikâme-i da‘vâ olunur.

Mâdde 35: Bilâ-ruhsat tab‘ ve neşr olunan bi‘l-cümle kütüb ve resâil ve evrâk-ı sâire derhâl toplatdırılıb ve bir nüshasından ma‘adâsı bunları der-dest eden memûr ve zâbıta merkezine veyâhûd dâire-i belediyyeye muvakkaten teslîm olunur îcâbı takdîrinde matbû‘ât idâresi tarafından irâe olunacak mahalle nakl ile memhûren orada hıfz etdirilir. Bunlar Dâhiliyye Nezâreti veyâhûd mahkeme tarafından emir verilmedikce ashâbına i‘âde olunmaz.

Mâdde 36: İşbu nizâmnâmede mu‘ayyen cerâimin mükerrirleri hakkında ta‘yîn olunacak cezâ mücâzât ı asliyyenin nihâyet iki misline iblağ olunabilir. Cerâim-i mezkûreden dolayı mahkûmiyyeti târîhinden i‘tibâren

bir sene mürûr etmeksizin diğ er bir cürüm irtikâb eden kimse mükerrir addolunur.

Mâdde 37: İşbu nizâmnâmede ta'yîn olunan mücâzât yalnız istihsâl-i ruhsat şartının adem-i if ası c rm ne mahsûsdur. Binâen 'aleyh ruhsatsız tab' ve ne r veyâ memâlik-i sâireden idhâl olunan kütüb ve resâil ve evrâk v sitasıyla ik  olunan cerâim-i sâire hakkında terettüb edecek ahkâm-ı kânûniyye başkaca icrâ olunur.

Mâdde 38: Tab' ve ne rinden dolayı müellif veyâ t bii hakkında mahkemece mücâzât-ı kânûniyye hükmolunan kütüb ve res ilin yalnız muzırr olan sahifelerinin ve esâsen matbû'ât-ı muzırreden ise mecmû'unun mahv ve iz lesi emr olunur ve yirmi ikinci ve yirmi üçüncü mâddelerde zikrolunan evrâk ve e y dan olubda mazarr tı tebeyyün edenlerin m s deresine hükm edilir.

Mâdde 39: Zâten istihsâl-i ruhsat etmiş olan bi'l-cümle matba'a ashâbına bilâ-harc ruhsatnâme i't  kılınır teba'a-i Osm niyyeden olan matba'a sâhiblerinden bilâ-ruhsat icrâ-yı san'at etmekde bulunanlar işbu nizâmnâmenin ne ri târîhinden i'tibâren bir m h zarfında istihsâl-i ruhsat eylemek üzere merci'ine mürâca'at ederler ise yalnız dokuzuncu mâddede muharrer harcın istif sıyla yedlerine ruhsatnâme i't  olunacak ve teba'a-i ecnebiyyeden olubda ruhsatsız icrâ-yı san'at eden matba'acılardan mezkûr harc ile berâber beşinci mâddede beyân olunan senedi i't  edenlere ruhsatnâme verilecektir.

Bi'l-cümle kitabcılarla hurûf ve  l t-ı tabi'ye  m l ve fûrûht ve tevzî' ve ta'l k edenler ile m rettiblerden ruhsatı hâiz olmayanlara mehl-i mezkûrun inkiz sına kadar ruhsat tezkiresi i't  olunacak ve inkiz -yı mehliden sonra işbu nizâmnâme ahkâmına tevîk-i hareket etmiş olmayanlar bulunur ise haklarında hükm-i nizâm icrâ kılınacaktır.

Mâdde 40: Dâhiliyye ve Adliyye ve Ma‘ârif Nezâretleri işbu nizâmnâmenin icrâsına memûrdur.

Mâdde 41: İkinci cild düstûrda mûnderic 20 Cemâziye’l-evvel sene 1273 (16 Ocak 1857) târîhli Matba‘a Nizâmnâmesinin hükmü mefsûldur. Fî 9 Cemâziye’l-evvel 1305 ve fî 10 Kânûn-ı sâni 1303 (25 Ocak 1888).

**Mer‘iyyeti Ahkâmına Bi’l-istîzân İrâde-i Seniyye-i Cenâb-ı Pâdişâhî
Şeref-müte‘allik Buyurulan Mürûr Nizâmnâmesi**

Mâdde 1: Memâlik-idârei Osmâniyyede seyr ü seyâhat edenler gerek teba‘a-i Devlet-i ‘aliyyeden olsun ve gerek teba‘a-i ecnebiyyeden bulunsun işbu nizâmnâme ahkâmına tevîfikan kemafî’s-sâbık mürûr tezkiresi almağa mecbûrdur.

Mâdde 2: Bir vilâyetin hâvî olduğu kazâ ve nâhiye ve karyeler dâhilinde seyr ü seyâhat edenler mürûr tezkiresi ahzından müstesnâ olduğu gibi başka başka vilâyetler dâhilinde oldukları halde yekdiğeri ile hem hudut bulunan kazâlar kurâ ve kasabaları ahalisi dahi ancak bu kazâlar dâhilinde bilâ tezkire seyir ve seyâhat edebilirler.

Mâdde 3: Ailesi ile bir tarafa ‘azîmet edecek olanlara kendisiyle haremi ve yirmi yaşını tecavüz etmemiş olan evlâd ve akaribi ve zükûr ve inâs hizmetçisi ve besmelesi için bir tezkire ve tevabiatı sâiresiyle yirmi yaşını tecavüz etmiş olan evlâd ve akâribi için başka başka tezkire verilir.

Mâdde 4: Mürûr tezkiresi evvelen hâmilinin tebâiyet ve memleketini ve mahalli ikâmet ve san‘atını ve sin ve şeklini ve pederinin ism ve şöhretile meskatı resini ve gideceği mahalli saniyen ma‘iyyetinde zevcesi ve yirmi yaşını tecavüz etmemiş evlâd ve akaribi ve zükûr ve inâs hizmetçisi varsa onların yalnız esnân ve esâmîsini ve sıfatı refâkatlerini mübeyyin koçanlı ve matbû ve mührü resmî ile mahtûm olur.

Mâdde 5: Mürûr tezkiresinin hükmü târîhinden i‘tibâren bir senedir bu müddet zarfında hâmil-i tezkire ahzine mecbûr olmayıp yalnız ‘azîmet ve avdet ettiği mahallerde ilm ü haber ibrâzına mecbûr olmayarak mürûr idâresine ol tezkireyi mu‘âyene ve kayd ettirmeğe mecbûrdur.

Mâdde 6: Mürûr tezkiresi harcı beş guruşdur. Hâmili yedinde bulunup

133 Birinci Tertip Düstur, C:V, ss. 861-865. İlgili nizamname düsturda latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

‘azîmet ve avdette kayıd olunacak tezkirelerden dahi matbû‘ mu‘âyene pulları yapıştırılarak ikişer guriş kaydiye alınır umûmen medâriste ve tekâyâ ve zevâyada ve mahall-i sâirede iskân eden talebe ve dervîşân ile sâkin oldukları mahallerden getirecekleri ilm ü haberler ile fakr ü halleri sâbit olanlara meccânen tezkire i‘tâsı mücâz olduğı gibi bu misillü tezkirelerin kaydi dahi meccânen icrâ olunur meccânen itâ olunan tezkirelere pasaportlarda cârî olduğı gibi (meccânen verilmiştir) ibâresini hâvî bir damga darb olunacaktır. Emânetçiler gibi dâimî sûretle bir tarafa gidip gelenlerin tezkireleri her ‘azîmet ve avdetlerinde kaydolunmayıb altı ayda bir kere kaydolunur.

Mâdde 7: Mürûr tezkireleri Der-Sa‘âdet ve bilâdı selâsenin mevâkî‘i münâsebesinde bulunan nüfûs idâresi mürûr şu‘belerinden ve vilâyâtta nüfûs nâzır ve memûrları tarafından i‘tâ olunur.

Mâdde 8: Mürûr tezkireler ile mu‘âyene pulları nüfûs idâre-i ‘umûmiyyesi ma‘rifet ile tab‘ ettirilerek her ay nihâyetinde sarfıyâtı vâkı‘âyı mübeyyin bir cedvel tanzîm olunmak üzere Der-sâadet’te mürûr kalemine ve vilâyâtta nüfûs nâzır ve memûrlarına nakid makâmında teslîm olunacak ve bunlar sarf olundukca esmanî mal sandığına teslîm olunacak ve bunlar sarf olundukca esmanî mal sandığına teslîm olunarak makbûz ilm ü haberi cedvel ile berâber nüfûs idâresine gönderilecektir.

İkinci Fasıl

Mürûr tezkiresinin Sûret-i İstihsâli

Mâdde 9: Mürûr tezkiresi almak için tezkire-i Osmânî ile ber-vech-i âtî bir ‘ilm ü haber ibrâzı şarttır. Memûrîn-i devlet bu ilm ü haberi mensûb oldukları dâirenin reîs veyâ nâzır veyâ müdürinden ve mahallâtta sâkin ahali-i müslime imâm ve muhtârlardan ve medrese-nişîn olan telebe-i ulûm müderrislerinden ve tebâ‘a-i gayr-i müslime patrikhâne ve hamamhâne veyâ kilise cemiyetlerinden ve taşrada metropolit ve desputhânelerden ve manastırda bulunan keşîşler manastırın gomnosundan veyâ köy kocabaşlarından ve handa sâkin olanlar dahi hancılar kethüdâsının tasdîk ile odabaşlarından ve tebâai ecnebiyeden olanlar mensûb oldukları devletin kañlıaryasından ve kañlıarya bulunmayan mahallerde hukûmet-i mahalliyyeden alacaklardır.

Mâdde 10: Mâdde-i sâbıkada muharrer ‘ilm ü haberler hâmilinin memûriyet veyâ san‘atını ve sin veyâ şeklini ve gideceği mahalli ve ma‘iyyetinde bir tezkireye kayd olunacak kimsesi var ise anın ism ve şöhret ve sinni ve sıfatı refâtini mutazammın olacaktır.

Mâdde 11: Ümerâ ve zabîtanı‘askeriyyenin mürûr tezkireleri mensûb oldukları devâiri‘askeriyyeden verilir ancak bunların ma‘iyyetinde ‘askerin kimse var ise bunun için usûlüne tevfikân ‘ilm ü haber ibrâz ile mürûr tezkiresi istihsâli lâzımdır.

Mâdde 12: İlmuhâber ibrâz edemiyen veyâhûd gösterdiği ‘ilm ü haberler mevâddı sâbika ahkâmına muvâfık olmayan kesâna ve Zâbita Nezâreti tahtında bulunanlara ve heyet-i adliye tarafından ‘azîmeti men‘ olunanlara mürûr tezkiresi i‘tâ olunmaz.

Mâdde 13: Mahallât imâm ve muhtârlar ile cemâ‘atı gayr-i müslime hademe-i ruhâniyesi ve han odabaşları ve esnâf kethüdâları mürûr muamelâtı için verecekleri ‘ilm ü haberlerden yalnız üç guruh alacaklardır.

Mâdde14: Müddet-i munkaziye olan tezkirelerin istimâli câiz değildir.

Madde 15: Karyelerde müteehhil ve yerlilik hukûkunu hâiz olan ahaliden mürâca‘at edenlere karyelerinin merbût olduğu nâhiye müdürî tarafından dahi mürûr tezkiresi i‘tâ olunabilir işbu tezkireler kazâ nüfûs memûrları tarafından açık olarak tahtîm ve hukûmet ma‘rifeti ile nevâhî müdürlerine irsâl ve teslîm olunacak ve müdürler tarafından dahi ‘ilm ü haber ibrâz ile tezkire isteyenlere harcı alınarak i‘tâ kılınacaktır. Nevâhî müdürleri her ay nihâyetinde kazâ nüfûs memûruna sarfıyâtı vakı‘âsının hesâbını i‘tâya mecbûrdur.

Mâdde 16: Teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyyeden olsun ve gerek ecnebî bulunsun Memâlik-i osmâniye dâhilinde seyr ü seyâhat edenler polis tarafından talep olundukca mürûr tezkirelerini ibrâz etmeye mecbûrdurlar.

Mâdde 17: Her vilâyet dâhilinde berren gelib gidenlerin tezkirelerini mu‘âyene için mevâki‘i lâzıme ta‘yîn olunur. Rumeli ve Anadolu demiryolları ile Der-Sa‘âdet’e gelib gidenlerin yoklamaları dahi Zabtiyye Nezâreti tarafından ta‘yîn olunacak mahallerde icrâ kılınır şu kadar ki Rumeli cihetinden Çatalca ve Anadolu cihetinden İzmit Kasabaları ile Der-Sa‘âdet beyrinde seyr ü seyâhat edenler tezkire ahzinden müstesnâdırlar.

Üçüncü Fasl Mücâzât

Mâdde 18: Mürûr tezkiresini hâmil olmadığı veyâ tezkiresi olubda vize ettirmemiş bulunduğu halde dâhili Memâlik-i Şâhânede seyr ü seyâhat edenlerden bir beşlikden beş beşliğe kadar cezâ-yı nakdî alındıktan sonra mu'teber kefil gösterenlere müceddeden tezkire i'tâ veyâ tezkiresinin kayd muâmelesi îfâ olunur. Oraca ikâmetgâh göstermeğe kâdir olamamakla berâber kefil irâesinden dahi izhârı 'acz ile mevrinde kefil gösterilebileceğini beyân edenlere mevrince kefâlete rapt olunmak üzere muvakkat bir tezkire verilerek keyfiyeti mevridi polis idâresine bildirilir.

Mâdde 19: Esnâ-yı rahta tezkiresini zâyî' ettiğini beyân edenlerden memûrîni marûfeden olubda memûriyetini evrâk-ı resmîyye ile hukûmet-i mahalliyye nezdinde isbât edenlere mahrecinden müceddeden mürûr tezkiresi verilir.

Mâdde 20: Mürûr tezkiresi için verecekleri ilm ü haberlere mahsûs ve muayyen olan harçdan ziyâde akçe taleb eden imâmlar ile gayr-i müslim cemâ'atları hademesinden birer yüzlük Osmanlı altunu cezâ-yı nakdî alınır ve bunlardan hilâfı hakikat ilm ü haber verenler hakkında dahi Cezâ Kânûnu ahkâmına tevfikân mücâzât edilir.

Mâdde 21: Elindeki tezkireyi tagyîr ve tahrîf ile sahtekârlık eylediği tebeyyün eden şahıs Cezâ Kânûnunun yüz elli yedinci maddesine tevfikân sahtekârlık cezâsı ile mücâzât olunur.

Mâdde 22: Mürûr tezkirelerine sahte ism yazdıran veyâhûd bu makûle hile ile yol tezkiresi istihsâl için kefâlet eyleyen şahıs Cezâ Kânûnunun yüz elli altıncı maddesi hükmünce haps olunur.

Mâdde 23: İşbu nizâmnâme ahkâmına mugâyir hareket edenlerden gerek hükmen ve gerek idâreten istihsâl olunacak cezâ-yı nakdîler nüfûs idâresine 'âiddir.

Mâdde 24: İşbu nizâmnâme târîhi i'lânından i'tibâren üç ay hitâmında mevki'-i icrâyâ konulacak ve ol halde 9 Ramazan 1260 târîhli mürûr ta'lîmâtı münfesihtir olacaktır.

Mâdde 25: Dâhiliyye Nezâreti işbu nizâmnâmenin icrâsına memûrdur. Fî 18 Zî'l-ka'de 1304 ve 27 Temmuz 1303 (8 Ağustos 1887).

111¹³⁴

Girid Vilâyeti 'Asâkir-i Zabtiye Nizâmnâmesi

Girid Vilâyeti 'Asâkir-i Zabtiyesi Nizâmnâmesi

17 Zi'l-ka'de 1305, 14 Temmuz 1304 (26 Temmuz 1888)

FASL-I EVVEL

Ale'l-'umûm 'asâkir-i zabtiye beyânındandır.

Mâdde 1: Girid 'Asâkir-i Zabtiyesi cezîrede 'âsâyîş ve emniyyet-i 'umûmiyyeyi muhâfazaya ve cerâim ve cinâyâtın men' ve vukû'una ve ashâb-ı cürm ve cinâyeti ta'kîb ve taharrî ve ahz u giriftle îcâb eden devâir-i hukûmete teslîme ve cezîrenin her tarafında nizâmât ahkâmının icrâ ve infâzına memûrdur.

Mâdde 2: Girid 'Asâkir-i Zabtiyesi heyeti yirmi bir bölükden 'ibâret olacak ve her bölüğün mevcûdu altmış kişiden ya'ni bir bölük ağasıyla bir mülâzım-ı evvel ve bir mülâzım-ı sâni ile bir serçavuşdan ve beş nefer sıra çavuşuyla dokuz nefer onbaşından ve kırk iki nefer zabtiyyeden mürekkebe olacak ve bununla berâber beş nefer sıra çavuşundan ve on nefer onbaşı ile doksan nefer zabtiyyeden mürekkebe olmak üzere bir de zabtiye süvârî bölüğü bulunacaktır.

Mâdde 3: Girid 'Asâkir-i Zabtiyesi heyeti bir alay beyinin kumandası tahtında bulunacak ve mîr-i mûmâileyh merkezi vilâyetde ikâmet ederek ma'iyyetinde biri İslâm ve diğeri Hıristiyan olmak üzere bir rütbede iki idâre emîni ve bir de tabur ağası rütbesinde bir müfettiş bulunacaktır.

Mâdde 4: Hanya ve İsfakya ve Resmo ve Kandiye ve Lâşid Sancaklarında müstahdem zabtiye taburlarından beherinin kumandası birer tabur ağasına muhavvel olacak ve her bir tabur ağası ma'iyyetinde birer nefer tabur kâtibi bulunmak üzere merkez-i livâda ikâmet eyleyecektir.

Mâdde 5: Piyâde ve suvârî 'asâkir-i zabtiyyenin sancak ve kazâ ve şehirler emr ü taksîmi ihtiyâcât nisbetinde olmak üzere alay beyi ile

134 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 96-119. İlgili nizamname düsturda latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır

mahallî mutasarrıflarının reyleri su‘âl olunarak vâlî-i vilâyet cânibinden icrâ kılınacaktır.

FASL-I SÂNÎ

Silk-i zabtiyyede istihdâm olunacakların evsâfı beyânındadır.

Mâdde 6: Evvelâ okuyub yazması olmayanlar, sâniyen yirmi beş yaşından aşağı ve elli yaşından yukarı olanlar, sâlisen sıhhat-ı bedeniyeye mâlik olmayanlar ile tammü’l-akıl bulunmayanlar, râbî‘an bin sekiz yüz yetmiş sekiz târîhinden sonra bir cinâyetden dolayı mahkûm olmuş veyâhûd sirkat veyâ cünhadan dolayı bir seneden ziyâde habs ve tevkîf cezâsına mahkûm olmuş ve bir de sene-i merkûmeden evvel böyle bir mahkûmiyyetini ikmâl etmemiş olanlar silk-i zabtiyyede zâbit olamayacaklardır.

Mâdde 7: Evvelâ mâdde-i ânifenin ikinci ve üçüncü ve dördüncü fıkralarında muharrer olan ahvâlî istinâiyyeden birisine tâbî‘ olanlar, sâniyen etvâr-ı memdûhalarıyla sıdk ve istikâmetleri işbu nizâmnâmenin on ikinci mâddesinde muharrer olan sûret tevfikân musaddak olmayanlar ‘Asâkir-i Zabtiyye piyâde ve süvârî küçük zâbitliğinde ve neferliğinde istihdâm olunamayacaklardır.

Mâdde 8: Neferlik ile küçük zâbit memûriyyetlerine müteehhil olmayanlar ile okur yazarlığı bulunanlar tercîh olunacaklardır.

FASL-I SÂLİS

Büyük ve küçük zâbitânın sûret-i nasb ve ta‘yînleri ile efrâd-ı zabtiyyenin silk-i zabtiyyeye sûret-i kayd ve idhâllerine dâirdir.

Mâdde 9: Vâlî-i vilâyetin ‘arz ve inhâsı üzerine cânib-i bâb-ı ‘âlîden azl ve nasb olunacak alay beyinden mâ‘adâ zâbitân-ı zabtiyyenin nasb ve ‘azlleriyle terfî‘-i rütbeleri vâlî-i vilâyet cânibinden icrâ olunacaktır.

Mâdde 10: ‘Asâkir-i zabtiyyenin küçük zâbitânı ol bâbda mahallî mutasarrıfı ile tabur ağasının müttefikân vukû‘ bulacak teklîfi ve alay meclisinin tensîbi ile vâlî-i vilâyet cânibinden nasb ve ta‘yîn olunacak ise de işbu nizâmnâmenin on ikinci mâddesi ahkâmınca lâzım gelen şehâdetnâmeler mevcûd olmaksızın küçük zâbitânın nasbı hakkında vukû‘ bulacak her bir teklîf vâlî-i vilâyet cânibinden pîş-i nazar-ı dikkate alınmayacaktır.

Mâdde 11: Mutasarrıflar ile tabur ağaları ve alay meclisi küçük zâbit ta‘yîn olunmak üzere evsâf-ı sâ‘ireden mâ‘adâ müteehhil olmakla berâber

okur yazarlığı dahi bulunanları tercîhen teklîf etmeğe mecbûr olacaklar ve evsâf-ı mezkûrenin kâffesini hâiz olduğu takdîrde îcâb-ı vech üzerine tebeyyün eden kimse bulunub da tercîh kâ'idesine ri'âyet edilmeyecek olduğu hâlde vâlî-i vilâyet teklîf olunan şahsı nasb ve ta'yîne mecbûr olmayacaktır.

Mâdde 12: Silk-i zabtiyyede istihdâmını istid'â eden veyâhûd istihdâm olunmak üzere da'vet olunanlar evvelâ altıncı maddenin ikinci fıkrası ahkâmınca lâzım gelen esnânda bulunduğu dâir mahallî Nâhiye Müdîri tarafından verilmiş bir kıt'a şehâdetnâme, sâniyen meşyü hareketce ve îfâ-yı umûr-ı memûrece bir gûne mâni' olacak her türlü nekâyis-i bedeniyyeden vâreste olduğuna ve akl ve şu'ûru yerinde bulunduğu dâir mahallî nâhiye veyâ kazâ tabîbi tarafından mu'tâ bir kıt'a rapor, sâlisen altıncı maddenin dördüncü fıkrasındaki ahvâl-i istisnâiyyeye tâbi' olmadığına dâir îcâb eden müdde'î-i 'umûmî tarafından i'tâ olunmuş bir kıt'a şehâdetnâme mahallî tabur ağasına ibrâz etmeğe mecbûr olacaklardır.

Mâdde 13: Marrü'z-zikr evrâkın ibrâzından sonra silk-i zabtiyyede istihdâmını istid'â eden veyâ istihdâm olunmak üzere da'vet olunan şahsın firârda bulunan mücrimîn ile münâsebet ve alâkası bulunabileceği hakkında şübhe-yi dâ'î takımdan olub olmadığı ve bir cürmden dolayı taht-ı muhâkemede bulunub bulunmadığını tabur ağası mahallî mutasarrıfıyla berâber tedkîk ve tahkîk edecektir. Tedkîkât ve tahkîkât-ı lâzimenin icrâ ve ikmâlinden sonra mutasarrıf ile tabur ağası tarafından tanzîm ve imzâ olunacak takrîr mâtde-i sâbıkada beyân olunan şehâdetnâmeler ile berâber alay beyine tisyâr olunacak ve alay beyi dahi alay meclisiyle berâber evrâk-ı mezkûreyi bi't-tetkîk ta'yîni teklîf olunan şahsın evsâf-ı matlûbeyi hâiz bulunduğu tebeyyün eyledikde mîr-i mûmâileyhin vâlî-i vilâyete takdîm edeceği inhâ üzerine şahsı merkûmun zabtiyye neferliğine bi't-ta'yîn emri verilecektir.

Mâdde 14: Mutasarrıflar ile tabur ağaları ve alay beyi ile alay meclisi zabtiyye neferliğine sâlifü'z-zikr evsâfdan mâ'adâ sekizinci mâtde muharrer olan evsâfı dahi hâiz bulunanları tercîhen teklîfe mecbûr olacaklardır. Evsâf-ı mezkûrenin kâffesini hâiz olduğu îcâb-ı vech üzere tebeyyün eden bir kimse bulunub da tercîh kâ'idesine ri'âyet edilmeyecek olduğu hâlde vâlî-i vilâyet teklîf olunan şahsı nasb ve ta'yîne mecbûr olmayacaktır.

FASL-I RÂBİ‘

Efrâd-ı Zabtiyyenin Kefâleti Beyânındadır

Mâdde 15: Ta‘yîn olunan zabtiyye neferi îfâ-yı vazîfeye mübâşeret etmezden evvel mensûb olduğu tabur ağası huzûrunda on ‘aded Osmanlı altunu mikdârında kefâlete rabtedilecektir. Ol bâbda tabur ağası huzûrunda tanzîm olunacak kefâletnâmeye kırk paralık pul yapışdırılacak ve mezkûr kefâletnâme de nefer-i merkûm şâyed on sekizinci maddede mu‘ayyen olan müddet-i memûriyyetini kable’l-ikmâl silk-i zabtiyyeden hûd-be-hûd çekilecek veyâ istif‘â edecek olur ise kefilî tarafından Zabtiyye Tekâ‘üd Sandığı’na ‘âid olmak üzere derhâl mezkûr on ‘aded Osmanlı altunu tediye olunacağı gösterilecektir.

Mâdde 16: Silk-i zabtiyyeye idhâl olunan neferin maddede-i sâbika ahkâmınca kefâlete rabtedildiğini mübeyyin olarak tabur ağası tarafından tanzîm olunacak bir kıta‘ şahâdetnâme muhâsebe kalemine ibrâz olunmadıkca nefer-i merkûmun ismi defter-i mahsûsuna kayd ve terkîm edilemeyecektir.

Mâdde 17: Ta‘yînnâmesi târîhinden i‘tibâren nihâyet on beş gün zarfında on beşinci maddede muharrer olan kefâleti irâe etmeyen zabtiyye neferi bi’t-tab‘ ma‘zûl add ile silk-i zabtiyyeden ihrâc edilecektir.

FASL-I HÂMİS

Efrâd-ı Zabtiyyenin Müddet-i Memûriyyetleriyle Müddet-i Mezbûrenin İkmâlinden Evvel ‘Azl ve İnfisâllerine Bâdî Olacak Ahvâl Beyânındadır

Mâdde 18: Efrâd-ı zabtiyyenin müddet-i memûriyyetleri mecbûrî olarak iki seneden ‘ibâret olacaktır.

Mâdde 19: İki sene müddet kablel ikmâl hiçbir zabtiyye neferi esbâb-ı ‘âtîyeden birisi vâki‘ olmadıkca silk-i zabtiyyeden tard olunamayacaktır.

Esbâb-ı meşrûha evvelâ efrâd-ı merkûmenin ser-hôşluk veyâ kumârcılığı i‘tiyâd etmiş olması,

Sâniyen, ahlâk-ı seyyie ashâbından bulunması,

Sâlisen, bir cürm ve cinâyet îka‘ etmiş olanların ve ‘ale’l-husûs hayvân sârikleriyle emlâk ve ‘akâra zarar ve ziyân îka‘ edenlerin ahz u giriftlerince takayyüd ve ihtimâm etmedikleri veyâhûd bu gibi eşhâs

der-dest edilmiş iken îfâ-yı vazîfece gösterilen rehâvetden dolayı eşhâs-ı merkûmenin firârlarına meydân bırakıldığı tahakkuk etmiş olması,

Râbi'an, vazîfe-i memûriyyetine 'âid olarak âmirlerinden aldıkları evâmirin infâz u icrâsından imtinâ' edilmesi,

Hâmisen, gıyâben mahkûm olub firârda bulunan mücrimîn ve firârda bulunan ashâb-ı cerâim ve haklarında ahz u girift müzekkeresi i'tâ olunmuş bulunan eşhâs ile münâsebet ve alâkası bulunduğu görülmesi,

Sâdisen, lâ-akall üç def'a intibâh cezâsına mahkûm olmuş olması,

Sâbi'an, 'âdî bir cünha mâddesinden dolayı habs ve tevkîf cezâsına mahkûm edilmiş olması,

Sâminen, bir heyet-i ittihâmiyye karâr-nâmesi mûcibince cinâyet mahkemesi huzûrunda taht-ı muhâkemeye alınmış bulunması kaziiyyelerinden 'ibâretidir. Esbâb-ı mezkûrenin üçüncüsünde efrâd-ı zabtiyyenin Cezâ Kânûnnâmesince bi'l-muvâhaze dûçâr-ı mücâzât edilmesi hakkı dahi muhâfaza olunacaktır.

Mâdde 20: Bir zabtiyye neferinin esbâb-ı mezkûrenin birisinden dolayı silk-i zabtiyyeden emr-i tardı merkûmun cürmü vâki'i için işbu nizâmnâmede mu'ayyen olan mücâzâta dûçâr edildikten sonra icrâ olunacaktır.

Mâdde 21: Bir cinâyet veyâ cünha mâddesinden dolayı icrâ-yı istintâkına bed ve mübâşeret olunan her zabtiyye neferi muvakkaten memûriyyetinden 'azl olunacak ve işbu muvakkat 'azl-i müddetince ma'âşından mahrûm olacak isede tebriye-i zimmet eylediği takdîrde kemâ-fi's-sâbık istihdâm olunmakla berâber tevkîf olunan mikdâr-ı ma'âşını dahi ahz ve istîfâ edecek ve aksi takdîrde silk-i zabtiyyeden kaydı katiyyen terkîn edilerek muvakkaten 'azl olunduğu târîhten i'tibâren ma'âşından dahi mahrûm kalacaktır.

Mâdde 22: Efrâd-ı zabtiyyenin müddet-i memûriyyetleri olan iki sene mürûrundan sonra silk-i zabtiyyeye yine iki sene müddet ile ve bidâyet-i duhûllerinde cârî olan şerâit üzerine be-tekrâr kayd ve istihdâmı câiz olacak ise de bu sırada müddet-i sâbıka zarfında ibrâz-ı liyâkat ve ehliyyet etmiş olanlar tercîh olunacaklardır.

FASL-I SÂDİS

Terfî'-i Rütbe Beyânındadır

Mâdde 23: Münhall olan onbaşılık hizmetlerine lâ-akall bir sene müddetle neferlikde bi'l-istihdâm ibrâz-ı liyâkat ve ehliyyet etmiş olanlar terfî'an ta'yîn olunacaktır.

Mâdde 24: Münhall olan sıra çavuşluk hizmetleri lâ-akall bir buçuk sene müddetle onbaşılıkta bi'l-istihdâm ibrâz-ı liyâkat ve ehliyyet etmiş olanlara verilecektir.

Mâdde 25: Münhall olan başçavuşluk hizmetlerine lâ-akall iki sene müddetle sıra çavuşluğunda bi'l-istihdâm ibrâz-ı liyâkat ve ehliyyet etmiş olanlar terfî'an ta'yîn olunacaktır.

Mâdde 26: Münhall olan mülâzım-ı sânilik memûriyyetlerine başçavuş ve başçavuş bulunmadığı hâlde çavuş olmak üzere iki sene müddetle istihdâm olunub ibrâz-ı ehliyyet ve gayret etmiş olanlar ta'yîn olunacaktır.

Mâdde 27: Mülâzım-ı sânilikte lâ-akall iki sene müddetle bi'l-istihdâm ibrâz-ı liyâkat ve ehliyyet etmeyenlerin mülâzım-ı evvelliğe terfî-i rütbeleri câiz olmayacaktır.

Mâdde 28: Mevâdd-ı ânife ahkâmınca küçük zâbitânın bir rütbeden diğerine terfî-i husûsunda okur yazar takımından olanlar dâimâ tercîh olunacaktır.

Mâdde 29: Münhall memûriyyet olmadıkça tertûbinden hâric rütbe i'tâsı câiz değildir.

Mâdde 30: 'Asâkir-i zabtiyyenin ilk teşkîlât-ı cedîdesinde mevâdd-ı ânifede tahdîd olunan müddetce istihdâm olunmuş küçük zâbitân bulunmadığı hâlde işbu nizâmnâmede muharrer evsâfı hâiz eşhâs küçük zâbitlik hizmetlerine hâricden dahi ta'yîn olunabilecektir.

FASL-I SÂBİ'

Zabtiye Sûvârîleri Beyânındadır

Mâdde 31: 'Asâkir-i zabtiye sûvârîliğine ta'yîn olunan şahıs masârifî kendisine 'âid olmak üzere memûriyyetine elverişli bir res beygir alacak ve işbu beygirin bahâsıyla ol vechle elverişli olup olmadığına ol bâbda tabur ağasıyla ehl-i hibreden bir zâttan mürekkeb olmak üzere teşekkül edecek bir komisyon hükmedecek ve mezkûr komisyonun bu bâbda vereceği mazbata Zabtiye Alay Beyliğine gönderilerek kuyûdâtda hıfz olunacaktır.

Mâdde 32: Beygirsiz kalan sûvârî zâbitân ve neferâtı beygirleriyle bunların takımlarının mübâya'ası masârifâtı taraflarından tesviye olunacağı gibi kazâen vukû' bulacak her gûne zâyî'ât dahi kendilerine 'âid olacaktır.

Mâdde 33: Zabtiye sûvârî zâbitân ve neferâtı beygirleriyle bunların takımlarının mübâya'ası masârifâtı taraflarından tesviye olunacağı gibi kazâen vukû' bulacak her gûne zâyî'ât dahi kendilerine âid olacaktır.

Mâdde 34: İfâ-yı memûriyyet esnâsında beygir telef olacak veyâ sakatlanacak olur ise bunun telef veyâ sakatlandığı zamânki kıymetinin takdîri zımnında sûvârî zâbitleri cânibinden intihâb olunacak erbâb-ı vukûfun ba'de't-tahlîf bu bâbda verecekleri müzekkere tabur meclisinin başkaca bir mazbatasına rabtıyla alay beyi ma'rifetiyle makâm-ı vilâyetle takdîm olunarak meclis-i idâre-i vilâyetin reyi dahi istihsâl olundukdan sonra beygirin takdîr olunan bahâsı nısfının tesviyesi emir olunacaktır. Her hâlde tesviye olunacak mikdâr-ı mebâliğ beygirin otuz birinci mâddede zikr ve beyân olunan mazbatada gösterilen mikdârın nısfından ziyâde olmayacaktır.

FASL-I SÂMİN

‘Asâkir-i Zabtiyyenin Elbise ve Eslihası Beyânındadır

Mâdde 35: ‘Asâkir-i zabtiyyenin büyük ve küçük zâbitânıyla neferâtına ve zabtiyye süvârîlerine şekl-i vâhid olarak verilecek elbise ve esliha makâm-ı vilâyetden bâ-tahrîrât ta’yîn olunacaktır.

Mâdde 36: Mu‘ayyen olandan başka türlü elbise iktisâ‘ olunması veyâ esliha taşınması câiz olmayacak ve hilâfında hareket edenlerden birinci def‘ada bir ‘aded sîm-i mecîdiyye ve tekerrürü hâlinde iki misli mikdârı cezâ-yı nakdî ahz ve istif‘â olunacak ise de mezûnen gaybûbet eden memûrîn-i zabtiyye bu hükümden müstesnâdır.

Mâdde 37: Her zabtiyye neferi kendi elbise ve eslihasını temiz tutmağa mecbûrdur. Küçük zâbitân her gün ve büyük zâbitler dahi lâ-akall ayda bir def‘a icbâ eden yoklamayı icrâ etmeğe mecbûr olacaklar ve işbu yoklamanın icrâsınca vukû‘ bulacak güne tekâsülden dolayı mes‘ûl olacaklardır.

Mâdde 38: Silâhlarını temiz tutmayanlar ve elbisesince ale’l-‘umûm nezâfeti gözetmeyenler mensûb oldukları bölük efrâd-ı muvâcehesinde zâbitleri tarafından tevbih olunarak esliha ve elbiselerinin temizlenmesine icbâr edileceklerdir. Ve üçüncü def‘a vukû‘ bulacak böyle tevbihten sonra dahi esliha veyâ elbiseleri temiz tutulmaz ise bir günden üç güne kadar habs ve tevkîf cezâsıyla mütecezzâ olacakları gibi bir haftalık ma‘âşları dahi tevkîf edilecektir.

FASL-I TÂSİ‘

Zabtiyye Alayının Sûret-i İdâre-i Mâliyyesi Beyânındadır

Evvelâ Ma‘âşât

Mâdde 39: Zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyenin mikdâr-ı ma‘âşâtı ve asâkir-i zabtiyyenin bi’l-cümle masârifât-ı sâiresi cezîre müvâzene defterlerinde tahdîd olunur.

Mâdde 40: Bi’l-cümle ‘asâkir-i zabtiyye büyük ve küçük zâbitânıyla neferâtının ma‘âşât-ı memûrîn-i sâire ma‘âşâtının sûret-i tesviyesince cârî olan kâ‘ide mucibince doğrudan doğruya mahallî mal sandıklarından sarf ve i‘tâ olunacaktır. Ve mahallî muhâsebe kalemlerince me‘mûrîn defterlerinde mu‘âmele-i kaydiyyeleri icrâ olunmak üzere ‘asâkir-i merkûmenin büyük ve küçük zâbitân ile efrâdının keyfiyeti ta’yînleri hukûmet-i mahalliyye cânibinden muhâsebe kalemine beyân ve tebliğ edilecektir. Küçük

zâbitler ile efrâd-ı zabtiyyenin ma'âşât senedâtında gürülmüşdür tâbiriyle zîrinde mahallî bölük ağasının imzâsı mevcûd olmadıkca hâvî oldukları mikdârı ma'âşât sarf ve i'tâ olunamayacaktır. Ma'âş senedi vech-i meşrûh üzere nefer veyâ küçük zâbitin senetde muharrer olan mikdâr-ı mebâliğe istihkâkı bulunmadığı takdîrde bundan dolayı bölük ağası mes'ûl olacağı gibi sûret-i meşrûhaya tevfi'kan tasdîk olunmayan bir ma'âş senedinin hâvî olduğu mikdâr-ı mebâliği sarf ve i'tâ eden sandık emîni dahi vukû' bulacak bu misillü tediyâtdan dolayı mes'ûl olacaktır.

Sâniyen Masârif-i Müteferrika

Mâdde 41: Karakolhâneler ile ahırların bedeli icârât ile tasdîk olunmuş olan masârif-i kırtâsiyye ve karakolhânelerin masârifât-ı tenvîriyyesi ve sâire mahallî idâre meclislerinin tensîbi üzerine usûlü câriyye mûcibince tesviye olunacaktır.

FASL-I 'ÂŞİR

'Asâkir-i Zabtiyyenin Vezâif-i Beyânındadır

Evvelâ Alay Beyin Vezâifine Dâirdir

Mâdde 42: Alay beyi doğrudan doğruya vâlî-i vilâyetin emr-i tahtında bulunarak vâlî-i vilâyet tarafından alacağı evâmîr-i icrâ ve infâz edeceği gibi alayın bi'l-cümle umûruna ve 'ale'l-umûm işbu nizâmnâme ahkâmının temâmi-i icrâsına ihâl-i nazar-ı dikkat ile berâber tabur ağalarıyla sâir zâbitânın zîr-i idârelerinde bulunan müfrezeler umûrunun tafsîlâtını müfettiş ma'rifetiyle tedkîk edecek ve bir gûne tekâsül veyâ hilâf-ı nizâm hareket ve mu'âmelenin veyâhûd sâir bir uygunsuzluğun vukû' bulduğu kendisine haber verildiği veyâ bir gûne şikâyet 'arz ve beyân olduğu hâlde esbâb-ı mûcibesi hakkında îcâb eden tabur ağasından talebi izâhât eyleyecek ve vukû' bulan zühûl ve hilâf-ı nizâm harekât ile uygunsuzlukları ve müstelzimi şikâyet olan sâir yolsuzlukları tesviye ile berâber alay umûrunun muntazam bir sûretde cereyânı zımında evâmîr-i mukteziyye i'tâ eyleyecektir.

Alay beyinin mâzereti hâlinde merkez-i vilâyetde bulunan tabur ağası vekâlet edecektir.

Sâniyen Alay Müfettişinin Vezâifine Dâirdir

Mâdde 43: Alay müfettişi doğrudan doğruya vâlî-i vilâyetin emr-i tahtında bulunarak her sene Cezîrenin elviye-i hamsesinden her birisinde ikişer ay devren geşt ü güzâr ile her sancağın ‘Asâkir-i Zabtiyyenin ahvâlini teftîş eyledikten sonra iktizâ eden lâyihayı vâlî-i vilâyete takdîm edecektir.

Mâdde 44: Alay müfettişi devre çıktığında evvelâ ‘Asâkir-i Zabtiyye umûrunun sûret-i muntazamada cereyân edip etmediğini ve büyük ve küçük zâbitân ile efrâd-ı zabtiyye lâyıkıyla haysiyyetlerini gözeterekden ve devâir-i resmiyye ile hüsn-i imtizâç lâyıkıyla haysiyyetlerini gözeterekden ve devâir-i resmiyyeden istihsâli ma‘lûmât edecek, sâniyen her zâbitin taht-ı kumandasında bulunan efrâd-ı zabtiyyeden her birisinin liyâkat ve ehliyyetine dâir zâbitden istihsâli ma‘lûmât ile efrâd-ı zabtiyyeden îfâ-yı hüsn-i hîdmet edenlerin isimlerini zabt edecektir. Sâlisen her bir zabtiyyenin memûriyyetine müte‘allik vezâif-i bilib bilmediğini tahkîk edecek, râbi‘an zâbitânın taht-ı kumandalarında bulunan efrâd-ı zabtiyyeye vazîfelerini ta‘lîm ve her def‘a aldıkları evâmîr-i ‘umûmiyyeyi efrâd-ı zabtiyyeye teblîğ ve tefhîm edip etmediklerini ve ale’l-‘umûm umûr-ı memûrelerini sûret-i muntazama ve matlûbede îfâ edip etmediklerini tedkîk ve teftîş eyleyecek, hâmisen işbu nizâmname ahkâmınca lâzım gelen yoklamaları zâbitân ile karakol memûrları tarafından muntazaman icrâ olunub olunmamakta olduğunu tedkîk eyleyecek, sâdisen, efrâd-ı zabtiyyeden her birisinin ahvâl-i sıhhiyesini ve etvâr ve ahlâkını bi’t-teftîş ehliyyetleri olmayanlar ile memûriyyete gayr-i muktedir olanların isimlerini zabt edecek sâbi‘an, efrâd-ı zabtiyyenin eslihası ile elbiselerini ve eşyâlarıyla beygir takımlarını ve beygirlerini bi’l-mu‘âyene müşâhede edilecek nevâkısı işâret edecek sâminen, efrâd-ı zabtiyye vezâifinin kendilerine ta‘lîmi ve bir de efrâd-ı merkûmenin mükellef oldukları itâ‘at kâ‘idesine ri‘âyet edilmesi hakkında ta‘lîmât-ı mukteziyye i‘tâ edecek tâsi‘an, şâyed kendisine zâbitân veyâ efrâd-ı zabtiyye tarafından şifâen veyâ tahrîren vukû‘ bulacak şikâyetü kabûl ve tahkîk edecek ‘aşîren, tabur ve bölük kalemlerini yoklayarak defâtîr-i lâzimenin sûret-i muntazamada tutulub tutulmadığını ve aklâm-ı mezkûre umûr-ı mihveri lâyıkında cereyân edip etmediğini tahkîk edecek ahad-i ‘aşer, tabur ve bölük sandıklarını teftîş ile işbu nizâmname ahkâmınca zâbita ma‘rifetiyle tahsîl olunan cezâ-yı nakdîlere müte‘allik mu‘âmelât-ı sûret-i idâresini tedkîk eyleyecek isnâ ‘aşer, işbu nizâmnamenin gaybûbeti

mezûniyyetlerine dâir olan ahkâmının tamâmıyla muhâfaza olunub olunmadığını tahkîk edecek sâlis-i 'aşer, karakolhâneleri yoklayarak bunların nezâfetlerine i'tinâ olunub olunmadığını ve bunların münâsib mahallerde ve efrâd-ı zabtiyyenin sıhhatine muzır olmayacak hâlde bulunub bulunmadıklarını teftîş edecek râbî-i 'aşer, efrâd-ı zabtiyyenin 'ale'l-'umûm etvâr ve harekâtıyla âmirlerine ve ahâlîye karşı ne yolda mu'âmele etmekde olduklarını tedkîk ile zabtiyyelere îcâb-ı vech üzere nesâyih-i lâzime icrâ ile berâber vazîfelerinin tamâmıyla îfâsınca teşvîkât-ı mukteziyyede bulunacak hâmis-i 'aşer, tanzîm ve i'tâ oluna gelen ahz u girift müzekkereleri icrâ olunub olunmadığı tetkîk ve tahkîk ile mevki'-i icrâya vaz'ınca müşâhede edeceği tekâsül veyâ rehâvetden makâm-ı vilâyete sür'at-i mümkün ile i'tâ-yı ma'lûmât edecektir.

Mâdde 45: Alay müfettişi tabur ağalarından birisinin îfâ-yı umûru vazîfece bir gûne rehâvet ve tekâsülünü müşâhede edecek olursa kendisine tahrîren ihtârât-ı lâzimeyi bi'l-îfâ derhâl keyfiyeti alay beyine dahi 'arz ve inhâ edecektir.

Mâdde 46 –Alay müfettişi vereceği emirleri 'Asâkir-i Zabtiye tabur ağaları ve sâir zâbitânı ma'rifetiyle i'tâ eyleyecek ve tabur ağasının mâ-dûnunda bulunan zâbitân ile beyinde ihtilâf hâsıl olduğu takdîrde emrini tabur ağası ma'rifetiyle i'tâ ve bununla dahi muhtelif efkârda bulunacak olursa alay beyine mürâca'at edecektir.

Mâdde 47: Alay müfettişi berâ-yı mu'âyene gideceği mahallin zabtiye zâbitinin taht-ı idâresindeki efrâd-ı zabtiyyeyi karakolhânelerde tecemmü' etdirmek üzere mahall-i mezkûre gideceğini ol zâbite evvelce ihbâr edecek veyâhûd münâsib gördüğü hâlde fevkâ'l-'âde olarak bilâ ihbâr dahi gidecek ise de mu'âyene hasebiyle vâki' olacak tâtilden dolayı umûr-ı zâbita sekte-dâr olmamak üzere mu'âyenenin serî'an bir yevm-i mu'ayyende icrâsına dikkat ve i'tinâ edecektir.

Mâdde 48: Küçük zâbitândan veyâ efrâd-ı zabtiyyeden birisinin infisâli îcâb eylediği takdîrde alay müfettişi tarafından ol bâbda mahallî mutasarrıf veyâ kâimmakâm ile tabur veyâ bölük ağasının dahi imzâlarını hâvî olarak makâm-ı vilâyete takdîm ve tisyâr olunacak inhâda infisâli müstelzim esbâb 'arz ve beyân olunacaktır.

Mâdde 49: Alay müfettişi îcâbı hâlinde kendisine havâle olunacak bir

memûriyyetin îfâsı zımnında vâlî-i vilâyet cânibinden her hâlde fevka'l-âde olarak her tarafa dahi sevk ve i'zâm olunacaktır.

Mâdde 50: Müfettişin merkez-i vilâyetde bulunduğu hâlde umûr-ı tahrîriyyesi alay beyliği ile Hanya Zabtiyye Taburu ketebeşi devren elviye merkezlerinde veyâhûd kazâlarda bulunduğu hâlde umûr-ı tahrîriyyesi elviye merkezlerinde tabur kâtibleri ve kazâlarda dahi bölük ketebeşi tarafından îfâ olunacaktır.

Mâdde 51: Müfettişin memûriyyetine 'âid umûr-ı tahrîriyyenin îfâsınca kendilerine i'tâ edeceği evâmiri alay emînleri ile tabur ve bölük ketebeşi bilâ özür ve bahâne icrâ ve infâza mecbûr olduklarından bu bâbda taraflarından vukû' bulacak imtinâdan dolayı işbu nizâmnâmenin ol bâbdaki ahkâmına tevfi'kan âmirleri tarafından intibâh cezâsına dûcâr edileceklerdir.

Sâlisen Tabur Ağaları Vezâifine Dâirdir

Mâdde 52: Her tabur ağası müstahdem bulunduğu livâ mutasarrıfının doğrudan doğruya emr-i tahtında bulunacak ve iktizâ-yı hâlde zâbıtaya müte'allik umûr ve vezâifin îfâsı zımnında mutasarrıf tarafından her hangi mahalle olursa olsun sevk ve i'zâm olunacak ve her nerede bulunursa orada müstahdem olan neferât ile büyük ve küçük zabtiyye zâbitânını taht-ı idâresine alacaktır.

Mâdde 53: Tabur ağaları 'uhdelerine muhavvel olan umûrun bi't-tamâm îfâ ve idâresine memûr oldukları cihetle devâir-i hukûmetle muhâberâtda bulunacakları gibi zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyenin bulundukları karakolhânelerde edeb ve itâ'at kâ'idesine ri'âyet edib etmediklerini ve haklarında şikâyet vâki' olup olmadığını ve vazîfe-i memûriyyetleri hilâfında hâl ve harekâtda bulunub bulunmadığını veyâ kuvvetini sû-i isti'mâl edib etmediğini tetkîk ve teftîş edecekler ve birde zabtiyye merkezlerindeki müfrezeler ile seyyâr kolları ihtiyâcât-ı vâki'aya tevfi'kan kendilerinden talep olunan mu'âveneti îfâ edib etmediklerini ve mezkûr müfreze kollarını idâre eden büyük ve küçük zâbitânın nizâm-ı hilâfında bir gûne hareket ve mu'âmelede veyâhûd devâir-i hukûmete karşı i'tirâzâtda bulunub bulunmadığını ve efrâd-ı zabtiyyenin vezâif-i hâricinde bir işin îfâsına memûr edilib edilmediğini veyâhûd efrâd-ı merkûme vezâifine müte'allik bir işin icrâsından istinkâf edib etmediklerini tetkîk ve tahkîk ile ol bâbda lâzım gelen ma'lûmâtı istihsâl eyleyeceklerdir. Tabur ağaları

ahvâl-i meşrûhadan dolayı tevellüd edecek şikâyâtı müdekkikhâne bir sûretle tahkîk eyledikten sonra icrâ-yı icâbı zımnında keyfiyyeti alay beyine iş'âr ve inhâ edeceklerdir.

Mâdde 54: Tabur ağaları dâire-i idârelerinde kâin mahallerde şâyed vukû' bulacak cerâ'im mâddelerini her gün tahrîr ve hukûmeti mahalliyyeye 'arz ve beyân edecekleri gibi îcâb-ı takdîrde mücrimîn bi't-taharrî der-dest edilmesi için cürmün vâki' olduğu mahalle dahi bi'z-zât gideceklerdir.

Râbi'an Bölük Ağaları Vezâifine Dâirdir

Mâdde 55: Bölük ağaları kazâ kâimmakâmıların doğrudan doğruya emr-i tahtında bulunarak zîr-i idârelerindeki bölükler umûrunun sûret-i muntazamada cereyânına ihâl-i nazar-ı dikkat ile berâber mensûb oldukları tabur ağası ile muntazaman bi'l-muhâbere umûr-ı memûrelerinin icrâsınca 'ârz olan her gûne mevânî' ve dâhili dâire-i idârelerinde zuhûr eden her bir vukû'âtı kendisine beyân edecekleri gibi bir lüzûm-ı 'âcil üzerine evâmir-i âhirenin vürûduna değin iktizâ eden tedâbir-i muvakkateyi bi'l-ittihâz bundan dahi tabur ağasına ma'lûmât verecekler ve dâhil-i dâire-i idârelerinde bulunan zabtiyye karakolhânelerini ikide birde bi'z-zât gidib yoklayarak bunlardan müstahdem olan zabtiyyelerin vezâif-i mürettebelerini tamâmı ile ve takayyüdât-ı kâmile ile îfâ edib etmediklerini ve bunların elbise ve eslihalarıyla eşyâ-i sâireleri hakkında ahkâm-ı nizâmiyyeye ri'âyet olunub olunmadığını tahkîk ve teftîş eyleyecekler ve bir de ahz u girift müzekkelerelerinin icrâ olunub olunmadığını bi't-tetkîk şâyed icrâ edilmemekde ise 'ilel ve esbâbını tahkîk ile derhâl âmirlerine beyân eyleyeceklerdir.

Mâdde 56: Bölük ağaları bölüğün umûru için kalemlerinde mersûlât ve mevrûdât kayd defteri tutacakları gibi taraflarından yazılacak evâmir ile muharrerâtın defter-i mahsûsuna kayd olunacak müsveddâtını hıfz ederek kendi yerlerine diğerleri nasb ve ta'yîn olduğu takdîrde îcâb eden devir ve teslîm mazbatası tanzîm olunduktan sonra evrâk-ı mezkûrenin kâffesini haleflerine devr ve teslîm edeceklerdir.

Mâdde 57: Bölük ağaları tutacakları defter-i mahsûsda taraflarına isrâ olunan ahz u girift ve habs ve tevkîf müzekkerelerinin kâffesi kayd olunacak ve işbu müzekkerelerden her birisinin târîh-i icrâsı dahi işâret olunacaktır. Her sene hitâmında bu bâbda bölük ağaları tarafından mensûb bulundukları tabur ağasına gönderilecek müzekkereler üzerine tabur ağası tarafından alay beyine ve alay beyi tarafından dahi istinâf mahkemesi müdde'î 'umûmîliğine bir kıt'a cedvel-i 'umûmî takdîm ve tesyâr olunacaktır.

Hâmisen 'Asâkir-i Zabtiyyenin Vezâif-i Mu'tâdesine Dâirdir

Mâdde 58: 'Asâkir-i Zabtiyye'nin vezâif-i mu'tâdesi zîrde beyân olunan husûsâtıdan 'ibâretir.

1: Beyne'l-ahâlî münâkaşât ve musâdemâtın men'-i vukû'una dikkat edeceklerdir.

2: Cerâim mâddelerinin men'-i vukû'una takayyüdât-ı mütevâlîyyede bulunacaklardır.

3: Dâhil-i dâire-i idârelerinde bulunan mahallerin kâffesinde karakol gezerek vukû' bulan cerâim için her gûne ma'lûmât-ı istihsâl ile mensûb oldukları büyük zâbitlere 'arz ve beyân eyleyeceklerdir.

4: Mücrimînin ta'kîb ve ahz u giriftlerine müsâra'at edeceklerdir.

5: Eşyâ-yı mesrûka ile ef'âl-i fazîhaya ta'alluk eden eşyâ-yı sâireyi kabûl edenleri ahz u girift eyleyeceklerdir.

6: Vukû' bulacak harîk ve sirkat niyetiyle dükkân ve hâne açmak gibi ef'âl ve katl mâddeleri ile eser-i zuhûr eden fazâyih-i sâireye ve bir de yollarda ve sâir mahallerde bulunacak meyyitlere dâir serî'an âmirlerine veyâhûd îcâb eden en yakınındaki hukûmet dâirelerine haber vereceklerdir.

7: Yollarda veyâhûd sâir mahallerde rast gelecekleri mecrûhîn ile ma'lûlîn ve mecânîni veyâ diğer bir hastalıktan dolayı muhâtara-i muhakkakada bulunan eşhâs-ı sâireyi en yakındaki hukûmet dâiresine götürülecektir.

8: Ahâlînin 'ale'l-'umûm emniyyeti şahsiyyesiyle emlâkı hakkında mu'âmele-i cebriyyede bulunanları der-dest ile îcâb-ı icrâ olunmak üzere en yakındaki hukûmet dâiresine i'zâm edeceklerdir.

9: Ormanlar ile eşcâr-ı müsmire ile sâir eşcâr fidanlarını telef edenleri ahz u girift eyleyeceklerdir.

10: 'Umûma mahsûs yerlerde tezyînât için gars edilen ağaçları kesmekte veyâhûd bunlara âher sûretle îrâs-ı hasar etmekte olanları ahz u girift eyleyeceklerdir.

11: Turuk-ı 'âmme ile meydânlarda ve bi'l-hassa şehir derûnunda araba ve beygir ve yük hayvânlarının dikkatsizce koşturanları ahz u girift edeceklerdir.

12: Yollarda gidib gelenlerin tehlikeden vâreste olarak mürûr ve 'ubûr edebilmelerine dikkat eyleyeceklerdir.

13: Panayır ve pâzâr yerleri ile yortılarda ve alaylarda inzibât ve intizâmın muhâfazasına ihâl-i nazar-ı dikkat edeceklerdir.

14: Maznûn-ı 'aleyhler ile mahkûmîni nakledecekleri gibi mahbûsîn-i muhâfaza ve bunları bir mahalliden diğeri bir mahalle nakliyle firâr etmemeleri için müteyakkızâne hareketde bulunacaklardır.

15: Harîklerin itfâsı için takayyüdât-ı lâzımda bulunacaklardır.

16: Mürûr tezkiresi memûrlarına îfâ-yı mu'âvenet edeceklerdir.

17: Nevâhî memûrlarına îfâ-yı mu'âvenet eyleyeceklerdir.

18: Vezâif-i memûrelerini îfâ eyledikleri esnâda lââyık-ı vech üzere mu'âmele ve harekâtta bulunacakları gibi hiçbir vakt bilâ lüzûm kuvve-i cebriyye veyâhûd memûriyyetlerini sû-i isti'mâl etmeyeceklerdir.

19: Her vakt umûr-ı memûrelerince vâki' olacak ihtiyâcâta göre mahallî idâre ve 'adliyye dâirelerinden alacakları evâmîr-i infâz ve icrâyâ mecbûr olacaklardır.

20: Mahâkim mübâşirleriyle da'vâ evrâkının teblîğine veyâhûd mahâkim i'lâmâtının icrâsına memûr olanlara îfâ-yı mu'âvenet edeceklerdir.

21: Devâir-i 'adliyye cânibinden 'Asâkir-i Zabtiyyeye mahsûs vezâif dâhilinde olmak üzere tahrîren verilecek bi'l-cümle evâmîr-i icrâ edeceklerdir.

Mâdde 59: Zabtiyyeler bir mahallden diğer mahalle mahkûm veyâ maznûn-ı ‘aleyh nakledecek oldukları hâlde ‘azîmet eyledikleri merkez ile müteveccih bulundukları mahallin ismlerini ve nakl eyledikleri eşhâsın ism ve şöhratlarıyla ikâmetgâhlarını ve bunları nakleden zabtiyyelerin ‘adediyle ism ve şöhratlarını ve zabtiyyeleri idâre eden zâbitân ismini mübeyyin bir kıt’a varak istihsâl eyleyeceklerdir.

Mâdde 60: ‘Asâkir-i Zabtiyye tarafından nakl olunan eşhâsın üzerinde bulunanlar bıçaklar ile sâir her nev’-i esliha ahz olunacak ve eşhâs-ı merkûme ashâb-ı cinâyetden bulundukları hâlde berâyi muhâfaza kolları dahi bağlanacaktır.

Mâdde 61: ‘Asâkir-i Zabtiyye her ne sebebe mebnî olursa olsun dâire-i memûriyyetleri hâricindeki mahallerde bulundukları hâlde dahi icbâb-ı hâlinde işbu nizâmnamenin ahkâmınca ‘uhdelerine muhavvel olan vezâif-i ifâya mecbûr olub şu kadar ki icrâsına memûr oldukları memûriyyeti mahsûsa vezâif-i meşrûhanın orada ifâsına mâni’ olduğu takdîrde mecbûriyyet-i mezkûreden vâreste olacaklardır.

Mâdde 62: Mücrimîn ta’kîbi için veyâhûd başka bir memûriyyetden dolayı gerek bir kol ve gerek bir iki neferden ‘ibâret olarak bir mahalle sevk ve i’zâm olunan zabtiyyeler ahâlînin hiç birisini incitmeyib ta’zîr etmeyecekleri gibi tahrîr-i veyâ muhâfazasına memûr oldukları eşhâsın akrabâ ve ta’allukâtından bir kimse hakkında mu’âmele-i cebriyye ifâsında şedîden ictinâb etmeğe mecbûr olacaklardır.

Mâdde 63: ‘Asâkir-i Zabtiyyeden bir veyâ birkaç neferi kendilerine ihâle olunan bir memûriyyetin icrâsınca müşkilâta tesâdüf eyledikleri takdîrde kazâ kâimmakâmından veyâ nevâh-i müdürleri ile bunların kurâdaki vekillerinden ve muhtârândan istimdâd edecekler ve bunlar dahi ifâ-yı mu’âvenete mecbûr olacaklardır.

Mâdde 64: Zâbtiyyeler umûr-ı memûrelerini ifâ eyledikleri esnâda silâh isti’mâl hakk u salâhiyyetini ahvâl-i âtiyede hâiz olacaklardır.

Ahvâl-i mezbûrenin birincisi, zabtiyyelerin müdâfa‘a-i nizâmiyye hâlinde bulunması, ikincisi taht-ı muhâfazalarında bulunan mücrimîni ellerinden almağa ahâlî tarafından tasaddî ve teşebbüs olunması, üçüncüsü habshânelerin gerek dâhilen ve gerek hâricen delinmesi için edilmekte

olan teşebbüsâtın men‘-i mecbûriyyetinde bulunması, dördüncüsü dahi bir cinâyet veyâ ağır cünha mâddesinden dolayı mahkûm olan mücrimîne zabtiyyeler tarafından tesâdüf olunub bunların lâyıkiyle tanınmış ve teslim olunmaları hakkında itâ‘at olunmaması üzerine zabtiyyelerce vâzifelerinin îfâsıyla eşhâsı merkûmenin ahz u giriftleri için başka bir çâre kalmaması kaziiyyelerinden ‘ibâretidir. Ahvâl-i mezkûrenin dördüncüsünde zabtiyyeler tarafından mücrimîne üç def‘a “dur” diye nidâ olunub ‘âdî bir tehdîdât için nişân alınmaksızın bir def‘a boş tüfenk endaht eyledikten sonra yine mücrimîn tarafından itâ‘at gösterilmediği takdîrde zabtiyyeler bunların üzerine nişân alarak tüfenk atacaklar ve işbu şerâ‘it gözedilmeyecek olursa zabtiyyeler taht-ı mes‘ûliyyetde kalacaklardır.

Mâdde 65: Ashâb-ı cürm ve cinâyeti ta‘kîb için sevk olunan zabtiyye müfrezeleri esnâ-yı ta‘kîbde dâire-i idâreleri hudûduna kadar varıbdâ ta‘kîb edilen mücriminin ahz u giriftlerine muvâfık olmadıkları hâlde muttasıl kazâyâ girerek ta‘kîblerine devâm edecekler ise de bu sırada ta‘kîb olanların hangi tarafa savuştuklarına dâir ol civârda bulunan en yakın zabtiyye kollarına haber verecekleri gibi bu bâbda mutasarrıf veyâ kâimmakâmlar ile alay beyine dahi i‘tâ-yı ma‘lûmât eyleyeceklerdir.

Mâdde 66: ‘Asâkir-i Zabtiyye karakolhâne zâbitânı arâzî bekcilerine îfâ-yı umûr-ı memûrelerince nezâret ve îcâb-ı hâlinde mu‘âvenet edecekleri gibi iktizâ eder ise îcâb eden müdde‘î-i ‘umûmiyye veyâ musâlaha meclis-i reîsin veyâhûd nâhiye müdürîyyetine dahi ma‘lûmât vereceklerdir.

Umûr-ı Tahrîriyye Beyânındadır Evvelâ Alay Beyliği Kalemî

Mâdde 67: Alay beyliği kaleminde ‘âtîyü’z-zıkr defâtir tutulacaktır.

Evvelâ efrâdı zabtiyye ile küçük zâbitânın künye defteri, liyâkat ve ehliyyet edenlerin ve ne gibi ahvâlde isbât-ı liyâkat ettiklerinin kaydına mahsûs olmak üzere başkaca bir defter,

Sâlisen zâbitân defteri,

Râbi‘an mücâzât defteri,

Hâmisen mevrûdât ve mersûlât kayd defteri,

Sâdisen levâzımât defteri,

Sâbi'an ambar defteri,

Sâminen evâmîr-i yevmiyye defteri,

Mâdde 68: Zabtiyye idâre emînleri defâtîr-i ânîfenin sûret-i muntazamada tutulmasından ve alay beyliği kaleminin bi'l-cümle umûr-ı sâiresinin icrâsından mesûl olacaklardır.

Sâniyen Tabur Aklâmı

Mâdde 69: Her tabur kâtibi taburunun umûr-ı tahrîriyyesini îfâ edecek ve kendisine okur yazar neferlerden biri İslâm ve diğeri Hıristiyan olmak ve beherine şehri ilâveten yüzer guruş ma'âş i'tâ olunmak üzere kendisine iki nefer mu'âvin verilecektir.

Mâdde 70: Tabur kâtibi mevrûdât ve mersûlât için bir kayd defteri tutacağı gibi vârid olacak 'arz-ı hâlât ve istid'ânâmeler ile evrâk-ı sâireyi ve bir de tabur ağası cânibinden verilen evâmîr ve evrâk müsveddâtını başka başka olarak kasalarda hıfz edecek ve tabura mensûb büyük ve küçük zâbitân ile efrâdın künye defterini tutacaktır.

Mâdde 71: Efrâd-ı zabtiyye küfelâsının i'tâ edecekleri kefâletnâmeler tabur kâtibleri tarafından ol bâbda tutulacak defterlere kayd olunacaktır.

Sâlise Bölükler Aklâmı

Mâdde 72: Her bölüğün umûr-ı tahrîriyyesi bölük ağasının intihâb eyleyeceği okur yazar bir zabtiyye neferine ihâle olunacak ve bu nefer ma'âşından mâ'adâ şehri zamîmeten elli guruş ma'âş alacaktır.

FASL-I AHAD-İ 'AŞER
'Asâkir-i Zabtiyyenin Becâyiş-i Beyânındadır

Mâdde 73: 'Asâkir-i zabtiyye efrâdıyla küçük zâbitândan hiç birisi kendi kazâsında istihdâm olunamayacağından zabtiyye bölükleri küçük zâbitleri ile berâber sancak dâhilinde kâmilen bir kazâdan diğer kazâyâ nakl ve becâyiş olunacaklar ve her bölüğe kılavuzluk etmek üzere kendi kazâlarında yalnız beş nefer zabtiyye istihdâm edilecektir. Ahvâl-i fevka'l-'âde de zabtiyye bölükleri kâmilen bir sancakdan diğer sancağa dahi nakl ve becâyiş olunacaklardır.

Mâdde 74: Kimse bölük ağası ve mülâzım-ı evvel veyâ mülâzım-ı sâni olmak üzere kendi kazâsında istihdâm olunamayacaktır.

Mâdde 75: Kimse tabur ağası olmak üzere kendi sancağında istihdâm olunamayacaktır.

Mâdde 76: Bölükler ile zâbitânın kazâdan kazâyâ veyâ sancakdan sancağa ve tabur ağalarının sancakdan sancağa emr ü becâyişleri her vakt vâlî-i vilâyetin tahrîrâtı mahsûsasıyla icrâ kılınacaktır.

FASL-I İSNÂ 'AŞER
Seyyâr Kolları Beyânındadır

Mâdde 77: Her kazâda ol kazâ bölüğü efrâdının en ehliyyetlilerinden olmak ve mülâzım-ı sâni ve başçavuşun veyâhûd sıra çavuşlarından birisinin zîr-i kumandasında bulunmak üzere bir seyyâr kolu teşkîl olunacaktır.

Mâdde 78: Her seyyâr kolu mevcûdu ona neferden aşağı olamayacaktır.

Mâdde 79: Her seyyâr kolunu teşkîl eden efrâd-ı zabtiyyenin yerlerine her iki ayda bir def'a yine mensûb oldukları bölükden olmak üzere diğerleri ta'yîn ve istihdâm olunacaktır.

Mâdde 80: Seyyâr kolları mahkûmen firârda bulunan mücrimîn ile sâir firârî mücrimlerini ta'kîb ve ahz u girift edecekleri gibi inzibât ve âsâyişin emr ü muhâfazasına ve cerâimin men'î vukû'una ihâle-i nazar-ı dikkatle berâber mâfevklerinde bulunan devâirden alacakları diğer her gûne evâmir-i her vakt seyyâr kolları zâbitânına i'tâ olunacak ta'lîmâtı tevîkan infâz ve icrâ eyleyecektir.

SÂLİS-i ‘AŞER

Gaybûbet Mezûniyyetleri Beyânındadır

Mâdde 81: Alay beyi vâlî-i vilâyetden ve tabur ağaları vâlî-i vilâyetin tensîbi üzerine mahallî mutasarrıfından ve zâbitân ve sâire mensûb oldukları tabur ağası cânibinden ol bâbda mahallî mutasarrıfına ma‘lûmât i‘tâ olunmak üzere tabur ağasından ve küçük zâbitân dahi mensûb bulundukları bölük ağasından gaybûbet mezûniyyet istihşâl edeceklerdir.

Mâdde 82: ‘Asâkir-i zabtiyye büyük ve küçük zâbitân ile efrâdının senede yirmi dört günden ziyâde gaybûbet mezûniyyeti istihşâl etmeğe salâhiyyetleri olmayacaktır. Her vakt verilecek gaybûbet mezûniyyeti sekiz günden ziyâde olamayacaktır.

Mâdde 83: Bölük ağasının üç neferden ziyâde efrâda birden gaybûbet mezûniyyeti i‘tâsına salâhiyyeti olmayacaktır.

Mâdde 84: Bölük ağası hastalık ile ahvâl-i sâire-i fevka’l-‘âdede mes‘ûliyyet kendisine ‘âid olmak üzere on gün kadar müddetle gaybûbet mezûniyyet-i i‘tâ edebilecektir.

Mâdde 85: Karakol memûrları efrâd-ı zabtiyyeye gaybûbet mezûniyyeti i‘tâ edemeyib bu gibi mezûniyyetin i‘tâsı bölük ağasının tensîbine mütevakıf olacaktır.

Mâdde 86: Karakol memûru ahvâl-i fevka’l-‘âdede ma‘iyyetindeki zabtiyyelerden yalnız bir neferine kendi mes‘ûliyyeti tahtında olarak en nihâyet iki gün için gaybûbet mezûniyyeti i‘tâ edebilecek ise de keyfiyyetin esbâb-ı mûcibesini hemen bölük ağasına tahrîren ‘arz ve inhâ edecektir.

Mâdde 87: Herhâlde gaybûbet mezûniyyeti yalnız esbâb-ı mûcibe mevcûd olduğu takdîrde i‘tâ olunacaktır.

Mâdde 88: Büyük cum‘a gününden sevma pâzârtesine ve et kesimi haftasının cum‘a gününden büyük perhizin ilk haftası salı gününe kadar olan eyyâm ile velâdet-i Hazret-i İsa’nın üç gününde ve ‘arife dâhil olduğu hâlde iki bayramın dört günlerinde ‘asâkir-i zabtiyyenin hiç birisine gaybûbet mezûniyyeti verilmeyecektir.

Mâdde 89: Her bölük ağası taht-ı kumandasında bulunan büyük ve küçük

zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyenin gaybûbet mezûniyyetlerini kayd ve işâret için sûret-i muntazamada tutacağı defterin sâhifeleri mahallî mutasarrıf veyâ kâimmakâmı tarafından ta'dâd ve temhîr edilecek ve tabur kâtib-i tarafından tutulacak bu gibi defterde dahi tabur zâbitlerinin gaybûbetleri kayd ve işâret edilecektir.

Mâdde 90: Her ayın hitâmında bölük ağalarından her birisi tabur kâtibine bölüğündeki küçük zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyenin gaybûbetlerini mübeyyin bir kıt'a muntazam cedvel irsâline mecbûr olacak ve cedvel-i mezkûr mâdde-i ânife ahkâmınca tutulacak defter mündericâtı esâsı üzerine tanzîm olunacaktır.

Mâdde 91: Efrâd-ı zabtiyyenin bilâ mezûniyyet vukû' bulacak gaybûbetleri keyfiyyetinin cedvelde kayd ve işâret edilmediği tebeyyün edecek olursa cedvel-i mezkûru imzâ edenler 'azl olunacağı gibi bilâ mezûniyyet gaybûbet eden zabtiyyelerin keyfiyyeti gaybûbetlerini ketm ile vakt ve zamânıyla îcâb eden bölük ağasına haber vermediği tahakkuk eden her karakol memûru dahi 'azl edilecektir.

Mâdde 92: Verilecek gaybûbet mezûniyyetinden dolayı umûr-ı memûresine sekte îrâs edilmeyeceğini musaddak olarak alay beyi tarafından vukû' bulacak 'arz ve inhâ üzerine vâlî-i vilâyet cânibinden büyük ve küçük zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyeye mesâlih-i zâtiyyelerinin tesviyyesi zımında bir mâhtan ziyâde olmamak üzere gaybûbet mezûniyyeti i'tâ olunabilecek ve bu gibi mezûniyyeti istihsâl eden kimse müddet-i gaybûbet ma'âşının nisfından mahrûm olacaktır.

FASL-I SÂLİS-İ 'AŞER

Ahkâm-ı Cezâiyye Beyânındadır

Evvelâ İntibâh Cezâsını Müstelzim Kabâhâtler İle Bunlar İçün Ta'yîn Olunacak Mücâzâta Dâirdir

Mâdde 93: Evvelâ Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu ahkâmınca müstelzim-i mücâzât olan cerâim nev'inden olmayarak cüret olunacak her gûne 'adem-i itâ'at mu'âmelesi, sâniyen âmirler karşı cüret edilecek her türlü ta'arruz ve i'tirâzât ile hoşnutsuzluk 'alâmeti ve bunlara îfâsı lâzım gelen hürmet ve ri'âyet husûsunda tecvîz-i kusûr olunması, sâlisen edebe ve hüsn-i ahlâka mugâyir her gûne tavır ve hareketde bulunması, râbi'an zâbitânın tenbîhâtı hilâfında hareket olunması, hâmisen kahvehâne ve meyhâneler

ile sâir bu gibi ‘umûma mahsûs mahallere devâm etmeği i‘tiyâd olunması, sâdisen ‘asâkir-i zabtiyyenin kadr ve haysiyyetini ihlâl eden her türlü ef‘âlin irtikâb-ı intibâh cezâsını müstelzim kabâyihden ma‘dûddur.

Mâdde 94: İntibâh cezâsını müstelzim olan kabâyih-i ânife için ta‘yîn olunacak mücâzât evvelâ, tevbîh ve tekdîrden sâniyen göz habsinden, sâlisen tevkîfden ‘ibâret olacaktır.

Mâdde 95: Göz habsi cezâsının müddeti üç ve tevkîf cezâsının müddeti dahi sekiz günden ziyâde olamayacaktır.

Mâdde 96: Göz habsi ile tevkîf cezâları müddet-i cezânın devâm eylediği eyyâm ma‘âşından mahrûmiyeti dahi müstelzim olacaktır.

Mâdde 97: Doksan beşinci mâddede muharrer olan intibâh cezâları efrâd-ı zabtiyye ile küçük zâbitân ‘aleyhine ise bölük ağaları ile mülâzım-ı evveller ve bunların ‘aleyhlerinde ise tabur ağaları ve tabur ağaları haklarında ise alay beyi tarafından hükm olunacak ise de her hâlde mücâzât-ı meşrûha bunları müstelzim olan esbâb-ı nizâmiyyeyi mübeyyin ve cezâyı hükmeden zâbit tarafından mümzâ olarak tanzîm olunacak karârname ile hükm olunacaktır.

Mâdde 98: Büyük ve küçük zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyeden her birisi mahkûm olduğu göz habsi veyâ tevkîf cezâsını çekmeğe mecbûr olacak ise de cezâsını ikmâl ettikten sonra bi-gayr-i hakkın mücâzât olunduğu efkârında bulunur ise cezâ-yı mezkûru hükmeden zâbitin mâ-fevkindeki âmirine ‘arz-ı şikâyet edebilecektir. Ma‘a-mâ-fîh mahkûm olan kimsenin şikâyeti hiçbir vakt cezânın îfâsını tehîr edemeyecektir.

Sâniyen Cerâim-i ‘Askeriyye Beyânındadır

Mâdde 99: İşbu nizâmnâme ahkâmına muğâyir olan her gûne hareket ve mu‘âmele Cezâ Kânunnâme-i Hümayûnu ahkâm-ı mûcibince mücâzât-ı müstelzim olan cerâim nev‘inden ve doksan dördüncü mâddede muharrer olan intihâb cezâlarını müstevcib olan kabâyih kâbilinden olmadıkça mütecâsirleri sekiz günden dört mâha kadar habs cezâsına mahkûm olacaklardır.

Mâdde 100: Efrâd-ı zabtiyye ile küçük zâbitânın ve mülâzım-ı sâniler ile mülâzım-ı evvellerin bu gibi harekât ve mu‘âmeleleri elviye

merkezlerindeki mecâlis-i mahsûsa-i 'askeriyyede ve bölük ağalarının mu'âmelât-ı mezkûreleri merkez-i vilâyetdeki alay meclisinde ve tabur ağalarının mu'âmelâtı dahi merkez-i vilâyetdeki meclis-i kebîr-i 'askerîde fâsl ve rü'yet olunacaktır.

Mâdde 101: Elviye merkezlerindeki meclis-i 'askeriyye mahallî tabur ağasının riyâset-i tahtında olmak üzere merkezi livâda müstahdem bölük ağasından ve tabur kâtibinden ve cünha meclis-i nezdindeki müdde'î-i 'umûmîden mürekkeb olacak ve umûr-ı tahrîriyyesi tabur kâtibi tarafından icrâ ve îfâ olunacaktır.

Mâdde 102: Merkezi vilâyetdeki alay meclisi alay beyinin taht-ı riyâsetinde olmak üzere merkez-i vilâyet tabur ağasından ve alayın iki nefer idâre emînlerinden ve merkez-i vilâyetde müstahdem bölük ağası ile cünha meclisi nezdindeki müdde'î-i 'umûmîden mürekkeb olacaktır. Müttehem olan zâbit merkez-i vilâyetdeki bölük ağası ile ol hâlde meclis-i mezkûre a'zâ olmak üzere merkeze en yakın bulunan bölük ağası dâ'vet olunacak ve işbu meclisin umûr-ı tahrîriyyesi idâre emînlerinden birisine muhavvel olacaktır.

Mâdde 103: Merkez-i vilâyetdeki meclis-i kebîr-i 'askerî vâlî-i vilâyetin taht-ı riyâsetinde olmak üzere alay beyinden ve merkez-i vilâyet tabur ağası ile istinâf müdde'î-i 'umûmîsinden mürekkeb olacaktır. Müttehem olan zâbit merkez-i vilâyetdeki tabur ağası ise ol hâlde meclis-i kebîr-i mezkûre a'zâ olmak üzere merkez-i vilâyete en yakın bulunan tabur ağası da'vet olunacak ve işbu meclisin umûr-ı tahrîriyyesi idâre emînlerinden birisine muhavvel olacaktır.

Mâdde 104: Mevâdd-ı ânife mûcibince teşekkül edecek meclisler şikâyet-ı vâkı'ayı pîşî nazar-ı mütâla'aya alarak müttehim-i istivcâb ile keyfiyyeti tahkîk ettikten sonra sûret-i ittihâmın esâslı olduğuna itminân hâsıl olursa müttehimin medhali olduğunu i'lân ve işâ'a ile mahkûmiyyetine karar vererek doksan dokuzuncu mâdde ahkâmınca îcâb eden cezâ-yı hüküm ile müddetini cürmü vâki'in derecesi nisbetinden olmak üzere ta'yîn edeceklerdir.

Mâdde 105: On dokuzuncu mâddede zikr ve beyân olunan esbâbın birisinden dolayı 'azl olunan her zabtiyye neferi livâ merkezindeki meclis-i 'askerî tarafından töhmeti vâkı'anın derecesine nisbeten sekiz günden bir mâha kadar habs cezâsıyla mücâzât olunacaktır.

Mâdde 106: Mecâlis-i ‘askeriyyeden lâhik olacak hükm ve karârlar vâlî-i vilâyet cânibinden tasdîk olunacaktır.

Mâdde 107: Doksan dokuzuncu mâddede ta‘yîn olunan cezâyâ mahkûm edilen her küçük zâbit veyâ zabtiyye neferi silk-i zabtiyyeden kaydı bi’t-terkîn müddet-i cezâsı ma‘âşından dahi mahrûm olacaktır. Mahkûm olan kimse zâbitân ise müddeti cezâsı bir mâhdan az olduğu takdîrde bunu ba‘de’l-îfâ vâlî-i vilâyet tensîb eder ise memûriyyetine i‘âde olunabilecek ve müddet-i cezâsı ne kadar olur ise olsun her hâlde müddet-i mezkûre ma‘âşından mahrûm olacaktır.

Mâdde 108: Silk-i zabtiyyede müstahdem bulunanlardan birisi tahrîren istihsâl-i mezûniyyet etmeksizin yalnız bir gün bile merkez-i memûriyyetinden gaybûbet edecek olursa bir aylık ma‘âşından mahrûm edileceği gibi müddet-i gaybûbet-i yirmi dört sâ‘atden ziyâde imtidâd eylediği takdîrde bir mâh müddetle habs ve tevkîf edildikten sonra ‘azl olunacak ve habs cezâsı mahallî meclis-i ‘askerîsi tarafından hükm olunacaktır.

Mâdde 109: Büyük ve küçük zâbitân ile efrâd-ı zabtiyye tarafından işbu nizâmnâme hilâfında vukû‘ bulacak her gûne hareket ve mu‘âmele içün herkes ‘arz-ı şikâyet edebilecektir. Alay beyinin hilâf-ı nizâm hareket ve mu‘âmelesinden dolayı şikâyetnâme vâlî-i vilâyete takdîm olunacak vâlî-i vilâyet dahi kendi riyâset-i tahtında olarak vilâyet müşâviri ile mahkeme-i istinâf müdde‘î-i ‘umûmîsinden ve meclis-i idâre-i vilâyetin kur‘a keşîdesiyle alınacak biri İslâm ve diğeri Hıristiyan iki nefer a‘zâdan mürekkeb olmak üzere fevka’l-âde olarak bir meclis teşkîl edecek ve bu meclis şikâyetnâmeyi ba‘de’t-tetkîk alay beyinin ittihâm edildiği mugâyir-i nizâm hareketin müsebbibi bulunduğuna kesbi kanâ‘at edildikten sonra işbu hareket Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu mantûkunca mücâzât-ı mûcib cerâim kâbilinden değil ise alay beyi beş liradan elli liraya kadar cezâyı nakdiyye mahkûm edecektir.

FASL-I RÂBÎ 'AŞER Ahkâm-ı 'Umûmiyye Beyânındadır

Mâdde 110: Büyük ve küçük zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyenin cüret eyleyecekleri 'âdî kabâhât ve cünha veyâ cinâyetden dolayı mahâkim-i cezâiyye-i nizâmiyyede muhâkemeleri icrâ olunacaktır.

Mâdde 111: Mezûnen gaybûbet edenler huzûr ve intizâma hâlel getirecek mu'âmelâtta bulunubda bundan dolayı haklarında şikâyet vukû' bulacak olursa bir günden sekiz güne kadar intibâh cezâsıyla mücâzât olmak üzere âmirleri tarafından ahz u girift ile mensûb olduğu tabur veyâ bölük ağalarına i'zâm olunacaktır.

Mâdde 112: Suvârî veyâ piyâde neferâtından birisi memûriyyetle bir tarafa sevk ve i'zâm olunduğu hâlde gönderileceği mahallin budû' mesâfesi veyâhûd kendisine ihâlâ olunan memûriyyet nisbetinde olmak üzere mensûb olduğu zâbit tarafından bir müddet ta'yîn olunacaktır. Memûriyyetini bir günde icrâ ile 'avdet-i mümkün olduğu hâlde esbâb-ı makbûle mevcûd olmaksızın bilâ lüzûm karyelerde kalarak ziyâde müddetle gaybûbet edecek olan zabtiyye neferi o misillü gaybûbetin devâm edeceği ziyâde gaybûbet eyyâm ma'âşâtının iki misli mikdârında mensûb olduğu bölük veyâ tabur ağasının taleb ve ifâdesi üzerine mahrûm edilecektir.

Mâdde 113: Memûrîn-i zabtiyye ve mülkiyyeden bilâ istisnâ hiç birisinin nezdinde hizmetkâr gibi veyâhûd sâir umûr-ı zâtiyyede efrâd-ı zabtiyye veyâhûd küçük zâbitân istihdâm eylemesi memnû' idüğinden işbu memnû'iyet hilâfında hareket ve mu'âmele edecek olanlar 'azl olunacakları gibi bu misillü hizmetlerde bulunan efrâd-ı zabtiyye ve küçük zâbitân dahi şehri ma'âşının bir rubû' mikdârı cezâ-yı nakdî i'tâ edecekler ve bu hâlin tekerrürü takdîrinde cezâ-yı nakdînin iki misli alınacaktır. Efrâd-ı ahâlîden her birisi işbu ahkâm-ı nizâmiyyenin hilâfında hareket ve mu'âmelenin vukû'unu gördüğü takdîrde keyfiyyeti îcâb eden hukûmet dâiresine ihbâr edebilecektir.

Mâdde 114: Büyük ve küçük zâbitân ile efrâd-ı zabtiyyenin hiçbir ticâret veyâ san'ât-ı sâire ile melûf olmaları câiz olmadığından bunlar ile melûf olacak olanlar zâbitân ise 'azl ve neferâtdan ise sekiz günden yirmi güne kadar habs olunacaklar ve işbu habs cezâsı merkez-i livâ meclis-i 'askerîsi tarafından hüküm olunacaktır.

Mâdde 115: İstif‘â eden veyâhûd ‘azl olunan zâbitân-ı zabtiyye rütbelerinden sâkıt oldukları gibi infisâllerinden sonra ‘azl olundukları memûriyyetlere mahsûs elbiseyi giymek salâhiyyetinden dahi mahrûm olacaklar, işbu kâ‘ide-i âhire efrâd-ı zabtiyye hakkında dahi cârî ve mer‘î olacaktır. İşbu mâdde ahkâmının hilâfında hareket ve muâmele edenler Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnunun yüz otuz birinci mâddesi ahkâmına tevfi‘kan mütecezzî olacaklardır.

Mâdde 116: Her ne rütbede olursa olsun silk-i zabtiyyede müstahdem bulunanlar mukannen olan elbise-i ‘askeriyyeyi lâbis oldukları hâlde memûriyyeti başında bulunur gibi ‘addolunacaklardır.

Mâdde 117: İşbu nizâmnâme ahkâmınca istihsâl olunacak cezâ-yı nakdîler tabur kâtibine teslîm ve her üç ayın hitâmında tabur kâtibi tarafından Zabtiyye Tekâ‘üd Sandığına tevdi‘ ve i‘tâ olunacaktır.

Mâdde 118: Zâbıta tenbîhât-ı hilâfında olarak şunun bunun taşıdıkları bıçak veyâ esliha-i nâriye ‘asâkir-i zabtiyye tarafından zabt olunduğu takdîrde tenbîhât-ı mezkûrede beyân olunan cezâ-yı nakdînin tahsîlinden sonra ashâbına ‘iâde olunacaktır.

Mâdde 119: Tabur kâtibleri cezâ-yı nakdîlerden tahsîl edecekleri mebâlîğa mukâbil koçanlı ‘ilm ü haber vereceklerdir.

Mâdde 120: ‘Asâkir-i zabtiyye zâbitânı karakolhâneler ile ahırların dâimâ bir hâl-i nezâfetde bulunmaları ve bunlarda uygunsuz ve mugâyir-i edeb harekâtın ‘adem-i vukû‘u için tekâyyüdât-ı lâzimedeki bulunacakları gibi efrâd-ı zabtiyyenin dahi dâimâ kasaturalarını taşımalarına dikkat edeceklerdir.

Mâdde 121: Efrâd-ı zabtiyye ile küçük zâbitândan birisinin ‘azli takdîrinde elbisesi ile eslihasının emr-i tevkîfince âmiri tarafından tekâyyüd ve ihtimâm olunacak ve işbu ahkâmın muhâfazasına ihtimâm etmeyen her zâbit tevkîf olunmayan elbise ve eslihanın tazmînine mecbûr olacaktır.

Mevâdd-ı Mahsûsa

Evvelâ işbu nizâmnâme ba‘de’t-tasdîk vilâyet resmî gazetesi ile neşr ve i‘lânı târîhinden i‘tibâren on gün sonra mer‘iyyü’l-icrâ olacaktır.

Sâniyen, işbu nizâmnâme mâtde-i sâbıka hükmünce nizâm hükm ve kuvvetini kesbetmesi ile berâber Girid Zabtiyye alayı işbu nizâmnâmeye tevfiķan yeniden teşķil olunacaktır. İşbu teşķilâtın icrâsı için münâsib bir zâtın celb-i zımnında vâlî-i vilâyete mezûniyyet verilir.

Sâlisen, işbu nizâmnâmenin gerek bir veyâ daha ziyâde mâddelerinin ve gerek mecmû‘ ahkâmının icrâsına müte‘allik kâffe-i teferrû‘ât vâlî-i vilâyetin tahrîrât-ı mahsûsası ile ta‘yîn ve tahdîd olunacaktır.

Râbi‘an, nizâmât ve kavânîn-i sâbıka ahkâmından işbu nizâmnâmeye mugâyir olanlar mefsûhdur.

Jandarma ve Zabtiyye Zâbitânından Müddet-i Medîde Açıkda Kaldıktan Sonra Meslek-i Kadîmlerine Ric‘at Edenlerin Ma‘âşlarından Tevkîf Olunacak Tekâ‘üd ‘Âidâtı Hakkında İrâde-i Seniyye

Jandarma ve Zabtiyye Zâbitânından Müddet-i Medîde Açıkda Kaldıktan Sonra Meslek-i Kadîmlerine Ric‘at Edenlerin Ma‘âşlarından Tevkîf Olunacak Tekâ‘üd ‘Âidâtı Hakkında İrâde-i Seniyye

Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ Mazbatası

Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresinin meyâne-i bende-gânemizde kırâat ve mütâla‘a olunan işbu mazbatasında jandarma ve zabtiyye zâbitânından olubda müddet-i medîde açıkda kaldıktan sonra meslek-i kadîmlerine ric‘at ve dehâlet edenlerin açıkda kaldıkları müddetde tekâ‘üd sandığına i‘tâ etmedikleri ‘âidâta mahsûb edilmek üzere hîn-i tekâ‘üdlerinde açıkda kaldıkları müddet zarfında nizâmen sandığa i‘tâsı mukarrer olan mebâliğin tesviye ve ikmâline kadar tahsîs olunacak tekâ‘üd ma‘âşından eytâm ve erâmil için tevkîfi iktizâ eden yüzde beşden mâ‘adâ yüzde on ve bunlardan kable‘t-tekâ‘üd vefât edenlerin eytâm ve erâmiline tahsîs olunacak ma‘âşdan kezâlik meblağ-ı mezkûrenin ikmâline değin yüzde on kat’ı ve tevkîf olunması tezekkür olunmuş ve ol bâbda taraf-ı ‘asker ile cereyân eden muhâbere cevâbında dahi beyân olduğu üzere bu sûret muvâfık-ı hâl ve maslahat görünmüş olmasına mebnî mûcibince ifâ-yı muktezâsı bi’t-tensîb sâlifü’l-beyân muhâbereyi şâmil tezkire leffen ‘arz ve takdîm olundu ise de ol bâbda ve katibe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emr efendimizindir. Fî 16 Zi’l-ka‘de 1306 ve fî 2 Temmuz 1305 (14 Temmuz 1889).

‘Arz Tezkiresi

Jandarma ve zabtiyye zâbitânından olubda müddet-i medîde açıkda kaldıktan sonra tekrâr meslek-i kadîmlerine ric‘at edenlerin hîn-i tekâ‘üdlerinde ve kable‘t-tekâ‘üd vefâtlarında sandık ‘âidâtı için olunacak

135 Birinci Tertip Düstur, C:VI, s. 392. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

mu‘âmeleye dâir Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresinin Meclîs-i Mahsûs-ı Vûkelâdan tezyîl edilen mazbatası ol bâbda taraf-ı vâlâ-yı ser‘askerî ile muhâbireyi şâmil tezkire ile ‘arz ve takdîm kılınmış olmağla mündericâtı hakkında her ne vechle emr ü fermân-ı Hümâyûn-ı cenâb-ı Pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı Fî 16 Zi’l-ka‘de 1306 ve fî 2 Temmuz 1305.

İrâde-yi Mübelliğ Hâmîş

Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûflarıyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibinci irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 18 Zi’l-ka‘de 1306 ve fî 4 Temmuz 1305 (16 Temmuz 1889).

*Girid Vilâyetince Emniyet-i Umûmiye Hakkında Tedâbiri Fevka'l-
'âdeye Dâir Nizâmnâme*

**Girid Vilâyetince Emniyyet-i Umûmiyye Hakkında Tedâbiri Fevka'l-
'âdeye Dâir Nizâmnâme**

4 Zi'l-hicce 1306, 20 Temmuz 1305 (1 Ağustos 1889)

Mâdde 1: Cünha ve Cinâyet mâddelerinde istintâkatı evveliyeye ve 'ale'l-ıtlâk istintâk tahrîren icrâ olunacak ise sûret-i 'aleniyeyede cereyân etmeyecektir.

Mâdde 2: Bir cünha veyâ cinâyet mâddesinden dolayı müttehem olan şahsın beyyinatı kâfiyenin fıkhdânından nâşî tahliye-i sebîli icrâ olunduğu hâlde şahs-ı merkûm daha evvel lâ-akall altı mâh habs cezâsına mahkûm olmuş ise veyâhûd mu'ayyen bir ikâmet-gâhı ve san'atı yok ise Usûl-i Muhâkeme-i Cezâiyye Kânûnnâmesi'nin yüz yetmiş dördüncü mâddesi ahkâmına tevfiân cinâyâtta üç ve cünhalarda bir seneden ziyâde olmamak üzere vâlî-i vilâyet veyâ mutasarrıf tarafından dahi zâbıta nezâreti altına aldrabilecektir. Zâbıta Nezâreti Kanûnname-i mezkûrun yüz yetmiş beşinci mâddesi ahkâmı mûcibince icrâ kılınacak ve mutasarrıfın ol bâbdaki mu'âmelesi vâlî-i vilâyet cânibinden fesh ve ibtâl edilebilecektir.

Mâdde 3: Arâzi bekcileri hakkındaki ta'limâtın otuz dördüncü mâddesinde zıkr ve beyân olunan Zâbıta Nezâreti gerek ta'limât-ı mezkûrenin otuz üçüncü mâddesinde muharrer olan eşhâs ve gerek hiyâneten vukû' bulan bir katl mâddesinden dolayı maznûn-ı 'aleyh bulunan her şahsı ahar haklarında işbu nizâmnâmenin ikinci mâddesi ahkâmınca kuvve-i icrâiyye cânibinden dahi hükm olunacaktır.

Bu bâbda cânib-i zâbıtaban veyâhûd karye ve şehrin ileri gelenleri tarafından vukû' bulacak şikâyet kâfidir. Şikâyet-i vâkı'anın esâslı olduğuna kuvve-i icrâiyyeye itmînân hâsıl olmadıkça zâbıta nezâreti hükmolunmayacaktır.

136 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 400-404. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır

Mâdde 4: Katil kundak tesmîm ve mevâki'-i meskûnenin gerek hâneler olsun ve gerekse emâkin-i mîrîye ve 'umûmiyye bulunsun dinamit veyâhûd mevâdd-ı sâire-i nâriye ile hedm ve tahrib-i cinâyetler ile müttehem bulunan şahsın ve bir de bunlara tasaddî ve teşebbüsle ittimâm olunanların münferiden tevkîf edilecekler ve müstantikin lüzûm göreceği müddetce başkası ile ihtilâtlarına mesâğ gösterilmeyecektir.

Mâdde 5: Hiyâneten bir katl mâddesi vukû' bulubta mütecâsiri derhâl ahz ü girift olunmayacak olur ise katlin vukû' bulduğu karye dâiresi ahâlîsinden cinâyetin vukû'undan sonra karyeden gaybûbet edenler kimler olduğu zâbıtaca bi't-tahkîk bunlardan birisi hakkında şübhe arz olur ise gaybûbet eden maznûnların ahz ü giriftleri için tedâbir-i münâsebe ittihâz olunacaktır.

Mâdde 6: Cinâyetle müttehem bulunanlara yataklık ettiğinden nâşî ittihâm olunacak şahıs müştekî tarafından şikâyetnâmesi ma'a'l-yemîn teyîd edildikten ve müstantik ittihâmı vâkı'ın büsbütün bi-esâs olmadığına kesb-i kanâ'at eyledikten sonra ahz ü giriftle taht-ı tevkîfe alınır. Ahz ü girift olunan şahsın beyyinât-ı kâfiyenin fıkhdân-ı cihet ile tahliye-i sebîli karârlaştırdığı hâlde işbu nizâmnâmenin ikinci mâddesi ahkâmına tevfk-i mu'âmele olunacaktır. O misillü eşhâsın istintâkı ile taht-ı muhâkemeye alınmaları mu'âmelât sûret-i müsta'cele ve müreccahada icrâ olunmak lâzım gelecek ve bu bâbda eser-i tekâsül ve rehâvet gösteren memûr intibâh cezâsına uğratılacaktır.

Mâdde 7: Silâh ve bıçak veyâ sâir âlât-ı câriha taşıyarak geşt ü güzâr eden kimse ol bâbda îcâb eden zâbıta memûru tarafından verilecek jurnal üzerine vâlî-i vilâyet ile mutasarrıf veyâ kâimmakâmlar cânibinden on guruşdan yüz guruşa kadar cezâ-yı nakdî i'tâsına mahkûm edilecek ve işbu cezâ-yı nakdî bir mâha kadar tevkîf sûreti ile dahi tahsîl olunacaktır. İşbu tevkîf cezâsı usûlû muhâkemeye dâir olan kavâid ve mu'âmelâta bakılmaksızın vâlî ve mutasarrıf veyâ kâimmakâmlar tarafından hükm olunacaktır.

Ahvâl-i meşrûhanın tekerrürü hâlinde cezâ-yı nakdînin mikdârı iki kat olacağı gibi îcâb eden kabâhât meclisinin yalnız Reîsi tarafından beş günden bir mâha kadar tevkîf cezâsı dahi hükm olunacaktır.

Şahs-ı müttehem vâlî ve mutasarrıf ve kâimmakâmlar tarafından verilecek âdi jurnal üzerine taht-ı muhâkemeye alınarak sâmi'in

mahallinde mübâşirinin şifâhî da‘veti üzerine gelib isbât-ı vücûd eyleyecek ve mübâşir buna dâir îcâb eden müzekkereyi tanzîm edecektir. Silâh taşımak mezûniyyetini hâiz bulunanlar ahkâm-ı sâlifeden müstesnâdır. Silâh taşımak mezûniyyeti üç mâh mu‘teber olmak ve çobanlara mecbûrî ve meccânen ve sâirlere ise Nâhiye Müdîrleri’nin yed-i ihtiyârlarında bulunmak üzere koçanlı ‘ilm ü habere müsteniden ber-vech-i peşîn mahall-i nâhiye sandığına teslîm edilecek bir çeyrek mecîdiyye mukâbili Nevâhî Müdîrleri tarafından i‘tâ olunur.

Silâh taşımak üzere nâhiye müdîrinden ruhsat taleb edib de buna nâil olmayan şahıs kâimmakâma mürâca‘at edebilecek ve ol dahi nâhiye müdîrinin i‘tâ-yı mezûniyyetden imtinâ‘ını gayr-i musîb görür ise ol bâbda ruhsat vermek için nâhiye müdîrine emir vermeğe mecbûr olacaktır. Silâh taşımak ruhsatı cinâyetle mahkûm bulunanlar için memnû‘ olub cünha ile mahkûm olanlara ise ancak mu‘teber kefil irâesi ile i‘tâ edilir ki bu kefil silâh taşımak ruhsatını istihsâl etmiş olan şahsın silâh veyâhûd bıçakla husûle gelmiş cünha veyâ cinâyet için mahkûmiyyeti icrâ kılınacak i‘lâmlar mahall-i nâhiye sandığı menfa‘atine olarak üç mâh müddet tevkîf ile de tahsîl edilmek üzere iki yüz guraşa mahkûm olacaktır. Ve silâh taşımağa mezûn bulunanlar şehirler ile köylerde müsellâhan dolaşamayacaklardır.

Mâdde 8: Zabtiyyeler umûr-ı memûrelerini îfâ eyledikleri esnâda silâh isti‘mâli hakk u salâhiyyetini ahvâl-i âtiyede hâiz olacaklardır.

Ahvâli mezbûrenin birincisi zabtiyyelerin müdâfa‘a-i nizâmiyye hâlinde bulunması ikicisi bir cinâyet veyâ cünha mâddesinden dolayı müttehem olub zabtiyyelerin taht-ı muhâfazalarında bulunan eşhâsı ellerinden almağa ahâlî tarafından tasaddî ve teşebbüs olunması üçüncüsü habshâneleri gerek dâhilen ve gerek hâricen şikest için vukû‘ bulan teşebbüsâtın men‘i lâzım gelmesi dördüncüsü bir cinâyetle veyâ cünha mâddesinden dolayı lâ-akall bir sene habs cezâsıyla mahkûm olan mücrimîne zabtiyyeler tarafından tesâdüf olunub bunların lâ-yıkıyla tanılması ve teslîm olunmaları zımında zabtiyyelerin vukû‘ bulacak teklîfine mücrimîn-i merkûme tarafından itâ‘at olunmaması üzerine zabtiyyelerce vazîfelerinin îfâsıyla eşhâs-ı merkûmenin ahz ü giriftleri için başka bir çâre kalmaması kazıyyelerinden ‘ibâretidir.

Ahvâl-i mezkûrenin dördüncüsü de zabtiyyeler tarafından

mücrimîne üç def'a «dur» diye nidâ olunub 'âdi bir tehdîdât için nişan alınmaksızın bir def'a boşa tüfenk endaht edildikten sonra yine mücrimîn tarafından itâ'at gösterilmediği takdîrde zabtiyyeler bunların üzerine nişan alarak tüfenk atacaklar ve işbu şerâit gözetilmeyecek olur ise zabtiyyeler taht-ı mesûliyyetde kalacaklardır.

Mâdde 9: Zabtiyyelerin götürmekte oldukları bir şahsı ellerinden alan kimse bir seneden üç seneye kadar habs cezâsıyla mücâzât olunacaktır. Bu gibi bir mu'âmeleye cüret eden eşhâs silâh taşıyıp da bunları 'âdi bir tehdîd için isti'mâl etmişler ise üç seneden beş seneye kadar muvakkat kürek cezâsına mahkûm olacaklar ve silâhlarını isti'mâl ederek bundan dolayı bir vukû'at olmuş ise ol bâbda Cezâ Kânûnnâme-i Hümayûnunda daha ağır cezâ ta'yîn olunmamış ise beş seneden yedi seneye kadar muvakkaten kürek cezâsına mahkûm olacaklardır.

O misillü ef'âlde mu'ayyen olanlar asıl fâ'il gibi mütecezzî olacakları gibi ef'âli mezkûreye yalnız tasaddî etmelerinden dolayı ittihâm olunanlar dahi üç mâhdan üç seneye kadar habs cezâsıyla mücâzât olacaklardır.

Mâdde 10: Vazîfe-i memûriyyetleri esnâsında vazîfelerini îfâdan men' için kuvve-i icrâiyye memûrlarına veyâhûd mahâkim mübâşirlerine karşı duranlar silâh taşımışlar ise bir seneden iki seneye ve silâh taşımamışlar ise iki mâhdan bir seneye ve taşıdıkları eslihayı 'âdi bir tehdîd için isti'mâl etmişler ise iki seneden üç seneye kadar habs cezâsına mahkûm olacakları gibi silâhlarını isti'mâl edib de bundan dolayı bir vukû'at olmuş ise ol bâbda Cezâ Kânûnnâme-i Hümayûn'unda daha ağır cezâ ta'yîn olunmamış ise üç seneden beş seneye kadar muvakkaten kürek cezâsına mahkûm olacaklardır.

Mu'înler asıl fâ'il gibi mütecezzî olacakları gibi o misillü ef'ale yalnız tasaddî etmelerinden dolayı ittihâm olunanlar üç mâhdan bir seneye kadar habs cezâsı ile mücâzât olunacaklardır.

Mâdde 11: Her kim kâtil veyâ hakkında sû'i mu'âmele icrâ etmek sûret ile bir şahsı her ne vechle olur ise olsun tehdîd ve ihâfe eder ise işbu nizâmnamenin ol bâbdaki ahkâmına tevfiқан zâbitanın nezâreti tahtına alınacak veyâhûd yüz liraya kadar kefâlet-i nakdiyye rabtedilecektir.

Mâdde 12: Dokuzuncu ve onuncu maddelerde muharrer cerâimden dolayı müttehem olanların tevkîfleri icrâ olunacaktır.

Mâdde 13: Her kim bir katlin mütecâsirini bilerek Hukûmete haber vermeyecek veyâhûd mütecâsirin ihtifâ eylediği mahalli beyân eylemeyecek olur ise üç mâhdan bir seneye kadar habs cezâsına mahkûm olacağı gibi tevkîfi dahi icrâ olunabilecektir. Usûl ve fûrû‘ ve zevceyn ve er ve kız birâderler müstesnâ tutulurlar.

Mâdde 14: Bir kimse ‘aleyhinde gerek bilerekden ve gerek kasden ihbârât-ı kâzibeye cûret edenler ihbâr olunan fi‘l cünha kâbilinden ise üç mâhdan altı mâha ve cinâyet kâbilinden ise altı mâhdan bir buçuk seneye kadar habs cezâsına mahkûm edilecektir.

Mâdde 15: Bir mahalde hiyâneten bir katl vukû‘ bulduğu hâlde ol mahallin dâire-i idâresinde bulunan ‘asâkir-i zabtiyye efrâd ve zâbitânı cinâyet-i vâkı‘anın yevm-i vukû‘undan i‘tibâren yirmi gün zarfında mütecâsirini zâhire ihrâc edemeyecek olur ise makâm-ı vilâyet tarafından ‘azl edilebileceklerdir ki bir sene mürûr etmedikce be-tekrâr bu gibi memûriyyete ta‘yîn olunmağa salâhiyyetleri olmayacaktır.

Mâdde 16: İhâneten katl vukû‘undan dolayı şehirlerin gerek içün de ve gerek hâricinde inzibât-ı ‘umûmînin ihlâlî maksad ile cem‘iyyetler akdi şedîden memnû‘dur. Bu Misillü cem‘iyyetlere ön ayak olanlar cem‘iyyeti teşkîl edenler müsellâh değil ise altı mâhdan bir seneye kadar ve cem‘iyyeti teşkîl edenlerden ya biri veyâ daha ziyâdesi müsellâh bulunmuş ise bir seneden iki seneye kadar habs cezâsıyla mücâzât olacaklardır. Bu fi‘le mu‘in olanlar ise birinci sûretde aynı cezâyâ ikinci sûretde dahi altı mâhdan bir buçuk seneye kadar habs cezâsına mahkûm olacaklardır. Her hâlde mahkûmiyyetlerine karâr verilmiş olan eşhâs zâbıta nezâreti tahtına aldırılacaklardır.

Bu kâbil cerâ‘imden mütevellid olan de‘âvî inzibât-ı ‘umûmî esbâbından dolayı mahkeme-i istinâf müdde‘i ‘umûmîsinin ‘âdi emir ve tenbîhi üzerine ‘âid olduğu mahkemenin gayrisine nakl ve ikâme olunur.

Bu misillü cerâimden dolayı müttehem olanlar taht-ı tevkîfe alınacakları gibi tekerrürü hâlinde dahi cezânın iki misli hükm olunur.

Her ne sûretle olur ise olsun cem'îyyetin teşkîline sebebiyet vermiş olanlara gerek bi't-teşvîk ve bi'l-vâsıta ve gerek bi'z-zât icrâ'atda bulunmuş olsunlar ön ayak nazar ile bakılırlar.

İşbu Nizâmnâmenin hükmü üç sene devâm edecek ve vilâyetin resmî gazetesiyle i'lânı târîhinden on beş gün sonra bed eyleyecektir.

*Serseri, Mazanne-i Sû Olan Eşhâs Hakkında Nizâmnâme***Serseri, Mazanne-i Sû Olan Eşhâs Hakkında Nizâmnâme**

Fî 3 Safer 1308 ve fî 6 Eylül 1306 (18 Eylül 1890)

Mâdde 1: Hiçbir kâr ve kisb ile meşgûl olmamak ve mu‘ayyen ve dâimî ikâmetgâhları bulunmamakla berâber ta‘ayyüş ve idârelerini vesâit-i meşrû‘a ile istihsâl eylemekde olduklarını isbât edemeyib şurada burada gezmekde bulunan eşhâs serseri ve mechûl-ü ahvâl ‘addolunur.

Mâdde 2: Birinci mâddede zikr olunan serseri makûlesinden başka evvelâ ale’l-‘umûm cinâyât ve ale’l-husûs kat‘-ı tarîk ve sirkat ve ahz ve yankesicilik ve sâriklere yataklık ve dolandırıcılık cerâimiyle bir veyâ birkaç def‘a sâbıkan mahkûm olmuş olanlar sâniyen Zabtiyye Nezâreti altında bulunanlar mazanne-i sû takımından ‘addolunur.

Mâdde 3: Serseri takımından bulunanlar hakkında dördüncü mâdde ahkâmınca mu‘âmele olunduktan sonra zâbıta tarafından tevkîf olunarak mevkûfen muhâkemeleri icrâ olunmak üzere îcâb eden mahâkim-i cezâiyyeye teslîm olunur. İnde’l-muhâkeme işbu hâlleri tebeyyün eyledikde haklarında bir mâhdan üç mâha kadar habs cezâsıyla berâber bir seneden iki seneye kadar Zabtiyye Nezâreti altında bulunmalarına dahi hükm olunarak zâbıta tarafından memleketlerine veyâhûd sâir tensîb ve ta‘yîn kılınacak mahalle tard ve teb‘îd olunabilir.

Mükerrir olan serseriler üç mâhdan bir seneye kadar habs cezâsıyla mücâzât olunarak iki seneden beş seneye kadar dahi zâbıtanın taht-ı nezâretinde bulundurmakla berâber münâsib mahallere dahi tard ve teb‘îd edilir.

Mâdde 4: İhbâr veyâ tevâtür üzerine serseri ‘addolunan eşhâs mahâkime teslîm olunmazdan evvel zâbıta tarafından celb olunarak ihbârât-ı vâkı‘a ve tahkîkât-ı sâireden bu hâlleri makrûnu sıhhat olduğu anlaşıldıkda ta‘yîn olunacak müddet zarfında bir kâr ve kisbe mübâşeret eylemeleri ve

137 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 748-751. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır

bunu gelib zâbitaya haber vermeleri ve bu esnâda dahi hukûmete haber vermeksizin bulundukları mahalli terk etmemeleri lâzım geleceğine dâir evvel emirde kendilerine tenbîhât-ı ekîde icrâ olunacak ve keyfiyyeti tenbîh dahi tutulacak zabıtnâmede derc ve işâret kılınacaktır tenbîhât-ı vâkı‘aya imtisâl etmeyib müddet-i mu‘ayyenesi zarfında bir işe başlamış olduklarını zâbitaya beyân ve temîn edemeyenler veyâ hûd-be-hûd bulundukları mahalli terk edenler haklarında 3 üncü mâdde mûcibince mu‘âmele olunur.

Mâdde 5: İkinci mâddenin fıkra-i ûlâsı mûcibince ancak kat‘ı tarîk ve sirkat ve yankesicilik cerâimi sâbıkalarından dolayı mazanne-i sû takımından ‘addolunanlar hakkında zâbita-i ‘adliyye memûrları tarafından tanzîm olunacak ihbâr-nâme ve zabıt varakaları zâbitaca nazar-ı mütâla‘aya alındıktan sonra celb olunarak kendilerine ba‘demâ bu bâbda şübheyi da‘vet edecek her güne ahvâl ve etvârdan mübâ‘adet ve mûcânebet eylemeleri zımında tenbîhât-ı ekîde icrâ ve keyfiyyeti tenbîh dahî mahsûsan tutulacak zabıt varakasına derc olunacaktır bunlardan tenbîhât-ı vaka‘ya tevfi-k-i hareket etmedikleri mâddeten ba‘zı emerât-ı kaviyye ile zâbitaca muhakkak ‘addedilenler tutulacak zabıt varakası ile mahkemece teslîm olunacak ve mahkemece mezkûr zabıt varakasının esbâb-ı subûtiyyeden ‘addolunarak o makûlelerin zâbitaca tard ve tebdîline karâr verilecektir.

Mâdde 6: Der-Sa‘âdet ve havâlisi ahâli-i dâimesinden olmadıkları hâlde evvelâ serserilik veyâhûd memûrîn-i Devlet-i ‘Aliyyeye muhâlefet ve ‘adem-i itâ‘atdan dolayı bir sene veyâhûd avâmîr-i devlet ve ahkâm-ı kânûniyyenin icrâsına muhâlefet için sarf-ı nüfûz ve kuvve-i müessire etmekle bir ay habs cezâsıyla mukaddemâ mahkûm olubda târîh-i mahkûmiyyetlerinden on sene mürûr etmemiş olanlardan ve sâniyen mevâki‘-i mezkûrede bir güne vesâiti ta‘ayyüşleri olmayanların iki seneyi tecâvüz edememek şartıyla ta‘yîn olunacak müddetce Der-Sa‘âdet ile havâlisinde ikâmetleri siyâseten zâbita tarafından men‘ olunabilir bu bâbda zâbitaca ittihâz olunacak karâr Zabtiyye Nezâreti tarafından tasvîb ve tasdîk olunduktan sonra eşhâs-ı merkûmeye tebliğ olunarak karâr-ı mezkûre tevfi-kan bir müddet-i mu‘ayyene zarfında azîmetden istinkâf edenler hakkında ikâme-i da‘vâ olunacak ve işbu muhâlefetleri tebeyyün eyledikde mahkemenin karârıyla kendileri sekiz günden bir aya kadar

habs ve bir seneden beş seneye kadar Zabtiyye Nezâreti altında bulunmak cezâsıyla dahi mahkûm olabilecektir.

Mâdde 7: Serseri ve mazanne-i sû takımından olubda 14 yaşından aşağı olanlar habs cezâsıyla mahkûm olamazlar. Yalnız yirmi yaşını tekâmül edinceye kadar Zabtiyye Nezâreti altında bulunmak cezâsıyla mahkûm olarak kendilerine bir kisb ve san'at ta'lîm ettirmek ve terbiyelerine bakmak üzere zâbıta tarafından temînât ahzıyla peder ve vâlidelerine veyâ velî ve akrabalarına teslim veyâhûd memleketlerine def' ve i'âde olunur.

Mâdde 8: Serseri olmaları cihetiyle Zabtiyye Nezâreti altında bulunmalarına hükmedilen eşhâs teba'a-i ecnebiyyeden ise müddet-i cezâiyyelerini ikmâl eyledikten sonra usûl-i câriyesine tevfi kan her hâlde zâbıta tarafından hudûd-ı Memâlik-i Şâhânenen ihrâc ve tard olunur.

Mâdde 10: Serseri makûlesinden veyâhûd mazanne-i sû takımından olubda her ne sûretle olursa olsun tebdîl-i kıyâfet etmiş oldukları hâlde veyâhûd üzerlerinde eğe çengel ve sâir kilit ve kapı ve pencere güşâdıyla hırsızlık ve cerâim-i sâire irtikâbına ve mesâkin ve dekâkîne duhûle medâr olacak âlât ve edevât bulunduğu hâlde ahz ü girift olunarak eşyâ-yı mezkûreyi ol zamân içinde bir maksad-ı meşrû'a mebnî taşıdıklarını isbât edemeyenler altı mâhdan iki seneye kadar habs cezâsıyla mücâzât olunur ve üzerlerinde bulunacak eşyâ dahi zabt edilir. Eşhâs-ı merkûme sâlifü'z-zikr âlât ve edevâtdan birini hâmil oldukları hâlde bekci gece vakti ahz ü girift olunur ise cezâ-i habsleri bir seneden aşağı olmayacaktır. Fakat eşyâ-yı mezkûre ile üzerlerinde silâh dahi bulunur ise bunları bir gûne isti'mâl etmemiş veyâ ihâfede bulunmamış olsalar bile cezâları her hâlde iki sene olacaktır.

Mâdde 11: Serseri veyâhûd mazanne-i sû takımından olubda sıfat ve hâllerine münâsebet olmayacak sûretde üzerlerinde emvâl ve eşyâ zuhûr ettiği hâlde bunların menşe ve sûret-i tedârikini gösteremeyerek hakîkten kendi malları olmadığına kanaât hâsıl olduğu hâlde bu makûleler bir mâhdan üç mâha kadar habs cezâsıyla mahkûm olur ve üzerlerinde zuhûr eden o makûle emvâl ve eşyâ emâneten ve muvakkaten hıfz olunur.

Mâdde 12: Eşhâs hakkında cerh ve darb misillü mumele-i cebrî şiddet icrâ eden veyâ icrâsına tasaddî eyleyen serseriler iki seneden akall olmamak üzere habs cezâsıyla mahkûm olur fakat irtikâb edilen fi'lin nev'i ve sûret-i vukû'u kânûnen daha şedîd bir cezâyı müstelzîm ise fâ'ili hakkında ol cezâ hükmolunacaktır.

Mâdde 13: Sahte yol emri ve mürûr tezkiresi ve pasaportlar tasnî‘ ve isti‘mâline dâir Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnunun 156 ve 157 nci mâddelerinde gösterilen ef‘âl-i cürmiye serseri ve mazanne-i sû takımından bulunanlar tarafından vukû‘a getirilirse haklarında mâddeteyn-i mezkûreteynde mestûr olan cezâların hadd-i intihâsıyla icrâ-i mücâzât olunur.

Mâdde 14: On ve on bir ve on iki ve on üçüncü mâddelerde gösterilen cezâlar ile mahkûm olan eşhâs her hâlde müddet-i cezâiyyelerini tekmîl eyledikten sonra bir seneden beş seneye kadar Zabtiyye Nezâreti altında bulunmak cezâsıyla dahi mahkûm olacaktır.

Mâdde 15: Dâhiliyye ve Adliyye Nezâretleri işbu nizâmnâmenin icrâsına memûrdur. Fî 19 Rebi‘ü’l-âhir 1327 ve fî 26 Nisan 1325 (10 Mayıs 1909) târîhli kânûnun 21 inci mâddesi ahkâmı mefsûh ‘addedilmiştir.

*Polislerin Terfî'î Hakkında İrâde-i Seniye 'Arz Tezkiresi***Polislerin Terfî'î Hakkında İrâde-i Seniye 'Arz Tezkiresi**

Polis vezâifinin der-kâr olan ehemmiyeti cihetiyle bi-hakkın îfâsı 'ilm-i hukûka ve kânûna müte'allik ma'lûmât-ı esâsiyyenin iktisâbına mütevakıf olduğundan polislerin okuyub yazması olanlarından kırk kişiye Cezâ Kânûnu ile Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyyenin ve tahkîkât-ı evveliyenin suver-i icrâiyyesine âid olmak üzere ecnebî polislerinin tedkîkât ve icrâatuna dâir ecnebî lisânlarında muharrer kitablardan bi't-tercüme iktibâs olunacak misâllerin ta'lîmi husûsuna bi'l-istîzân irâde-i seniye-i cenâb-ı Pâdişâhî şeref-müte'allik buyurulması ile haftada iki gün Bâb-ı Zabtiyyede derse devâm olunmakda ise de bunların tezyîd şevk ile terekkiyât-ı atıyyelerini temîne medâr olmak için münhall vukû'unda namzedlerin ve iddi'âyı istihkâk edenlerin zabtiyye mektubcusu ile Der-Sa'âdet Polis Meclisi Reîsi ve kânûn mu'allimînden mürekkeb bir heyet huzûrunda imtihânlarının icrâsı ile en ziyâde ibrâz-ı ehliyyet edenler tefrîk ve mazbatası tanzîm ve cânib-i Nezâretten tasdîk olunduktan sonra emr-i terfî'in icrâsı ve taşralarca açılacak polis komiserliklerine dahi Der-Sa'âdet polislerinden polislik şahâdetnâmesi almış olanların tercîhan ta'yînleri husûsunun usûl ittihâzı Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinin iş'ârı üzerine tezekkür edildiğine dâir Şûra-yı Devlet Tanzîmât Dâiresinin mazbatası leffen 'arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechle emr ü fermân-ı Hümayûn-ı hazret-i Pâdişâhî şeref-sünûh buyurulur ise mantûk-ı 'âlîsi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 24 Rebi'ü'l-evvel 1309 ve fî 16 Teşrîn-i evvel 1307 (28 Ekim 1891).

İrâde-i Mübelliğ Hâmiş

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri melfûzu ile manzûr-ı 'âlî olmuş ve imtihânı icrâ edecek heyete dâimâ Zabtiyye Nâzırı 'Atûfetlü Beyefendi hazretleri ri'yâset etmek üzere ber-

138 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 1139-1140. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

vech-i 'arz ve istîzân îfâ-yı muktezâsı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sünûh buyrulmuş olmakla ol bâbda emr ü fermân hazret-i velüyyü'l-emrindir. Fî 25 Rebi'ü'l-evvel 1309 ve fî 17 Teşrîn-i evvel 1307 (29 Ekim 1891).

Zabtiye Jandarma Efrâdından Hidmet Esnâsında Vefât Edenlerin Eytâm ve Erâmiline ‘Askerî Tekâ’üd Kânûnuna Tevfîkan Ma‘âş Tahsîsi Hakkında İrâde-i Seniye

Zabtiye Jandarma Efrâdından Hidmet Esnâsında Vefât Edenlerin Eytâm ve Erâmiline ‘Askerî Tekâ’üd Kânûnuna Tevfîkan Ma‘âş Tahsîsi Hakkında İrâde-i Seniye

Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresi Mazbatası

Makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘ askerînin Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan 7 Safer 1310 (31 Ağustos 1892) târîh ve dört yüz on yedi numarolu tezkiresi Tanzîmât Dâiresinde kırâ‘at olundu.

Meâlinden Der-Sa‘âdet jandarma ve zabtiye efrâdından îfâ-yı memûriyyet esnâsında vefât edenlerin erâmil ve eytâmı bir veyâ iki nüfûstan ‘ibâret ise ‘Askerî Tekâ’üd Kânûnu ve ikiden ziyâde olduğu hâlde Zabtiye Nizâm-nâmesinin yirmi dokuzuncu mâddesi ahkâmına tevîfikan müteveffânın nısf ma‘âşını tecâvüz etmeyecek derecede ma‘âş tahsîs ile nüfûsuna göre taksîm edilmekde ise de Vilâyât-ı Şâhâne Jandarma ve Zabtiye Alayları efrâdı ma‘âşları mütefâvüt bulunmasından dolayı meselâ Der-Sa‘âdet Jandarma Alayı süvârî efrâdından o yolda vefât eden bir neferin üç nüfûsdan ‘ibâret olan ‘âilesine ma‘âşının nısfı bulunan doksan beş ve İzmit Zabtiye Taburu süvârî efrâdından kezâlik vefât eden bir neferin üç nüfûstan ‘ibâret olan ‘âilesine nısf ma‘âşı bulunan kırk gurus tahsîs olunmakta idüğü ve efrâd-ı merkûmenin cümlesi bir vazîfe ile mükellef olup ba‘zıları o vazîfenin îfâsı sırasında fedâ-yı can eylemekde ve 22 Ağustos (12)99 (3 Eylül 1883) târîhinde merhâmet-i efzâ-yı sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniye-i hazret-i Hilâfet-penâhî mûcib-i âlîsınca efrâd-ı merkûmeden îfâ-yı hidmet esnâsında musâb olanlar ile bilâ-fâsıla on sene hidmet edenler ‘Askerî Tekâ’üd Kânûnu ahkâmına tevîfikan tekâ’üd edilmekde oldukları hâlde ber-vech-i ma‘rûz ‘adem-i tesâvî-i ma‘âş cihetle ‘aded-i nüfûsları müsâvî olan iki ‘âileden birine doksan beş

139 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 1282-1283. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

ve diğerine kırk gurus ma‘âş tahsîsi muvâfık-ı ma‘delet ve refet-i seniyye olamayacağı ve ‘Askerî Tekâ‘üd Kânûnu ahkâmına tevîk-i mu‘âmele edildiği takdîrde mezkûr iki ‘âileye de kırk dokuz gurus otuz para ma‘âş tahsîsi iktizâ edib bu sûret eytâm ve erâmil ma‘âşâtınca müsâvât usûlünü istilzâm edeceği beyânıyla ba‘d-ezîn jandarma ve zabtiyye efrâdından gerek süvârî ve gerek piyâde olsun ve ‘âilesi kaç nüfûsdan ‘ibâret bulunur ise bulunsun îfâ-yı hizmet esnâsında vefât eden veyâhûd hizmet esnâsında musâb olubda bil-âhire müteessiren vefât eyleyenlerin erâmil ve eytâmına tahsîs olunacak ma‘âşların ‘Askerî Tekâ‘üd Kânûnu ahkâmına tevîki husûsu istîzân olunmuş ve beyân olunan mütâla‘ât dâirecede muvâfık-ı nefsu’l-emir görülmüş olduğundan bi’l-istîzân makrûn-ı müsâ‘ade-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî buyurulduğu takdîrde mantûk-ı mûnifi vech ile îfâ-yı muktezâ-yı hâlin ‘Askerî Tekâ‘üd Sandığı Nezâreti’ne iş‘ârı ve Makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘askeriyye ma‘lûmât i‘tâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir.

İrâde Târîhi: Fî 6 Rebî‘ü’l-evvel 1310 ve fî 15 Eylûl 1308 (28 Eylûl 1892).

Jandarma ve ‘Asâkirî Zabtiyye Zâbitânından Açığa Çıkanların Sûret-i Terkîni Kaydlar ile İcrâ-yı Tekâ‘üdleri Hakkında İrâde-i Seniyye

Jandarma ve ‘Asâkirî Zabtiyye Zâbitânından Açığa Çıkanların Sûret-i Terkîni Kaydlar ile İcrâ-yı Tekâ‘üdleri Hakkında İrâde-i Seniyye

Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresi Mazbatası

Makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘askerî’nin Şûrâ-yı Devlet’e havâle buyurulan Fî 25 Zi’l-ka‘de 1309 ve 192 numarolu tezkiresi Tanzîmât Dâiresi’nde kırât olundu.

Meâlinde jandarma ve ‘asâkir-i zabtiyye zâbitânından olubda açıkda kalanlardan ba‘zıları umûr-ı mülkiyyede hidmet veyâ ötede beride icrâ-yı ticâretle menâfi‘-i zâtiyyelerini istihsâl etmekde ve aradan müddet-i medîde geçtikden sonra rütbe-i sâbıkalar ile yine silk-i zabtiyyeye kabûllerini istid‘â eylemekde iseler de bu misillülerin ta‘yîni tarafına gidilse kıdemlerini zâyî‘ etmeyecekleri cihetle ileride tekâ‘üde kesb-i istihkâk eyleyeceklerinden ve bu sûret-i mezkûr sandığın zararını mûcib olacağından bahisle ba‘d-ezîn açıkda kaldıktan sonra altı ay müddeti zarfında mürâca‘at etmeyen zâbitânın terkîni kaydları hakkında sebkeden iş‘âr üzerine Tanzîmât Dâiresinden tanzîm ve bâ-buyruldu-ı ‘âlî teblîğ edilen mazbata da bu misillülerden hidmeti mülkiyyece istihdâm kılındıktan sonra tekâ‘üdünü istid‘â edenlerin hidmet-i mülkiyyede bulundukları müddetçe ma‘âşlarından Mülkiyye Tekâ‘üd Sandığına terk ettikleri ‘âidât ma‘a-fâiz ‘Askerî Tekâ‘üd Sandığı’na devr ve i‘tâ kılınacağı cihetle bundan dolayı ‘Askerî Tekâ‘üd Sandığı’nın mutazarrır olacağına dâ‘ir der-miyân edilen mütâla‘aya mahall olmadığı gibi bunların istihsâli ma‘îşet için bir müddet hidemât-ı mülkiyyede istihdâm olmalarının her ne vakt olur ise olsun meslek-i kadîmlerine kabûlüne mâni‘ olamayacağı ve şu kadar ki açığa çıkarılan zâbitânın tekrâr memûriyyete ta‘yînleri için ma‘zûliyyete kıdeme ri‘âyet kâ‘idesine i‘tibâr olunduğu ve mürâca‘atları

140 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 1288-1290. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

târîhi mebde-i kudem ittihâz edildiği hâlde kendilerinden ziyâde dâire-i ‘askeriyyeye mülâzemet edenlerden evvel memûriyyete ta‘yîn olunmaları mahzûru dahi ber-taraf edilmiş olacağı beyân kılınmış ise de açıkda kalan zâbitândan ekserîsi ba‘zı a‘zar-ı gayr-i makbûle serd ile îfâ-yı memûriyyetden kaçınarak bi’l-âhire tekâ‘üdlerini istid‘â etmekde ve vefât edenlerin dahi eytâmına ‘Askerî Tekâ‘üd Sandığı’ndan ma‘âşlar tahsîs olunmakda olduğu gibi bu misillûlerin tulû‘ müddet îfâ-yı vazîfe etmemelerinden dolayı mesleklerince hâsıl ettikleri mahâret ve melekeyi ve husûsuyla meziyyet-i ‘askeriyyeyi gâib etmekde oldukları ve şu sûret-i memûriyyete ta‘yînlerinde kendilerinden ‘adem-i istifâdeyi ve emsâlince sû-i tesîri istilzâm eylediği beyân ile istifsârı mu‘âmele olunmuştur.

Mukaddemâ takdîm kılınan mazbatanın hulâsası açığa çıkarılan jandarma ve zabtiyye zâbitânından bir müddet hidemât-ı mülkiyyede istihdâm kılınanların işbu hizmetlerin meslek-i kadîmlerine ric‘atle hukûk-ı müktesibe-i tekâ‘üdlerinden istifâdelerine mâni‘ olmadığını ta‘yînden ‘ibâret olub şu karâr açığa çıktığı târîhten i‘tibâren altı ay zarfında merci‘ine mürâca‘at ve mülâzemet etmeyib umûr-ı zâtiyyesinin tesviyesiyle iştigâl eden ve teklîf olunan memûriyyetleri kabûlden istinkâf eyleyenlerin terkîni kaydına münâfi olmamakla o misillûlerin ber-mûcib-i iş‘âr kaydlarının terkîm olunması ve fakat müddet-i tekâ‘üdü ikmâl etmiş bulunanların tekâ‘üdlerinin icrâsı ve bunlardan vefât edenler ‘âilelerine ma‘âş tahsîsi lâzım geleceğine Makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîye tebliği ve ‘Askerî Tekâ‘üd Sandığı Nezâretine ma‘lûmât i‘tâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir.

Fî 8 Muharrem 1310 ve fî 20 Temmuz 1308 (2 Ağustos 1892)

Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ Mazbata-i Müzeyyelesi

Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresinden kaleme alınıb meyâne-i bende-gânemizde kırâat ve mütâlâ‘a olunan işbu mazbatada gösterildiği vechle jandarma ve ‘asâkir-i zabtiyye zâbitânından olubda açığa çıkarılanlardan ekserîsi ba‘zı azarr-ı gayr-ı makbûle serd ile îfâ-yı memûriyyetden kaçınmakda olmalarından ve böyle tul-i müddet îfâ-yı vazîfe etmemelerinden dolayı mesleklerince hâsıl etdikleri mehâreti ve husûsuyla meziyyet-i ‘askeriyyeyi gâib ederek bi’l-âhire memûriyyete ta‘yînlerinde kendilerinden adem-i istifâdeyi ve emsâlince de sû-i tesîr-i

mûcib olduğundan ba'd-ezîn bu misillü zâbitândan olubda açığa çıktığı târîhten i'tibâren altı ay zarfında mercî'ine mürâca'at ve mülâzemet etmeyib umûr-ı zâtiyyesinin tesviyesiyle iştigâl eden ve teklîf olunan memûriyyetleri kabûlden istinkâf eyleyenlerin terkîn-i icrâsı ve bunlardan vefât edenler ailelerine ma'âş tahsîsi lüzûmunun Makâm-ı Ser'âskerîye teblîği ve 'Askerî Tekâ'üd Sandığı Nezâreti'ne ma'lûmât verilmesi bi'l-ittihâd tensîb edilmiş ise de ol bâbda ve kâtube-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir.

Fî 7 Cemâziye'l-evvel 1310 ve fî 15 Teşrîn-i sâni 1308 (27 Kasım 1892)

Arz Tezkiresi

Jandarma ve 'Asâkir-i Zabtiyye zâbitânından olubda açığa çıktığı târîhten i'tibâren altı ay zarfında mürâca'at etmeyib umûr-ı zâtiyyesinin tesviyesiyle iştigâl eden ve teklîf olunan memûriyyetleri kabûlden istinkâf eyleyenlerin terkîn-i kaydı ve fakat müddet-i tekâ'üdü ikmâl etmiş bulunanların tekâ'üdlerinin icrâsı ve bunlardan vefât edenler 'âilelerine ma'âş tahsîsi hakkında mu'âmelât-ı lâzîmenin îfâsı husûsuna Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresinin Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâdan müzeyyel mazbatası arz ve takdîm kılınmış olmakla mündericâtı hakkında her ne vech ile irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref müte'allik buyurulur ise mantûk-ı 'âlîsi infâz olunacağı beyân ile tezkire-i senâverî terkîm kılındı.

Fî 7 Cemâziye'l-evvel 1310 fî 15 Teşrîn-i sâni 1308 (27 Kasım 1892)

İrâde-i Mübellîğ Hâmiş

Resîde-i dest-i ta'zîm olub Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresi'nin Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâdan müzeyyel mazbatası ile manzûr-ı 'âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulmuş olmağla ol bâbda.

Fî 9 Cemâziye'l-evvel 1310 fî 17 Teşrîn-i sâni 1308 (29 Kasım 1892)

118¹⁴¹

*Asâkir-i Zabtiyenin Vezâif-i Mülkiyelerine Dâir Olan Ta'limâtın
Sekizinci Mâddesi ile Mâdde-i Mezkûreye 22 Şevval 1287 Târîhinde
Tezyîl Edilen Fıkra Makâmına Kâim Mâdde-i Nizâmiye*

**‘Asâkir-i Zabtiyyenin Vezâif-i Mülkiyyelerine Dâir Olan Ta'limâtın
Sekizinci Mâddesi ile Mâdde-i Mezkûreye 22 Şevval 1287 (15 Ocak
1871) Târîhinde Tezyîl Edilen Fıkra Makâmına Kâim Mâdde-i
Nizâmiyye**

Fî 20 Cemâziye'l âhir 1310 ve fî 28 Kânûn-ı evvel 1308 (9 Ocak 1893)

Mâdde 8: Mensûb oldukları vilâyet dâiresinden hâric bir mahalle memûren i'zâm olunan jandarma neferâtına hudûd-ı vilâyetden i'tibâren beher sâ'at için altmışar para ve kol vekilleriyle mu'âvinlerine ikişer ve tabur ağalarına kadar zâbitâna beşer ve alay beylerine yedişer gurusu hesâbıyla mahalli mâl sandığından harc-ı râh verilecektir. Bahren gönderilen alay beyi ile tabur ağalarına birinci ve bölük ağaları ile mu'âvinlerine ikinci mevki' kamara ve kol vekilleriyle mu'âvinlerine ve neferâta güverte i'tibârıyla nısf navul i'tâ kılınacaktır. Berren i'zâm kılınacak zâbitân ve neferâta mahall-i memûriyetlerine 'azîmet için verilecek mekâri ücretinin bir nısfı dahi 'azîmet ve 'avdetleri için masârif-i zarûriyye mukâbili olarak tediye edileceği gibi bahren 'azîmet edeceklere dahi yalnız 'azîmet için verilecek vapur navlunun bir misli 'azîmet ve 'avdetlerine vukû' bulacak masraflarına mukâbil olmak üzere hîn-i 'azîmetlerinde harc-ı râh olarak def'aten i'tâ olunacaktır. Ancak karantina ve vapur beklemek ve fırtına vukû' ile vapur hareket edememek gibi esbâb-ı mücbireden nâşî mutâdından fazla tevakkufa mecbûr oldukları getirecekleri ilm ü haber ve evrâk-ı resmiyye ile tahakkuk eden zâbitâna fazla kaldıkları müddet için yevmî beşer gurusu ve çavuşa kadar neferâta yüzer para hesâbıyla harc-ı râh verilecektir.

141 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 1310-1311. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

*Amele Nizâmnâme-i Dâhilisi***Amele Nizâmnâme-i Dâhilisi**

Fî 9 Şa'bân Sene 1310 ve fî 15 Şubat 1308 (27 Şubat 1893)

Bi'l-'umûm devâir-i 'askeriyyeye mensûb fabrikalarla sâir i'mâlât-ı 'askeriyye mahallerinde istihdâm olunacak 'amelenin usûlü kayd u kabûl ve sûret-i tavzîf ve istihdâm ile mücâzâtını ve bu misillü imâlat mahallerinin her türlü mahâzıra karşı esbâb-ı selâmet ve masûniyyetini temîn için lâzimu'l-ittihâz olan tedâbir-i teyakkuziye ve ihtiyâtiyye-i mutazammındır.

Birinci Fasıl**'Amelenin Üsûlü Kayd ve Kabûlü**

Mâdde 1: Devâir-i 'askeriyyeye mensûb fabrikalarla sâir i'mâlât-ı 'askeriyye mahallerine kayd ve kabûl olunacak 'amelenin Teba'a-i Devlet-i 'Aliyyeden ve hâllerine emniyyet olunur eşhâsdan intihâbına be-gâyet dikkat edilecektir.

Mâdde 2: Devâir-i 'askeriyye mensûb fabrikalarla sâir i'mâlât-ı 'askeriyye mahallerinde kullanılacak 'amele iki kısımdır tertibât-ı mukannenesi dâhilinde sûret-i mütemâdiyede olmak üzere kabûl ve istihdâm kılınan birinci kısım 'amele-i dâime ve tertibât-ı mukannene hâricinde bi'l-îcâb celb ve tedârikle bir müddet-i mahdûde zarfında kullandıktan sonra hitâmı maslahata terhîs edilen ikinci kısım 'ameleye 'amele-i muvakkate ta'bîr olunur.

Mâdde 3: Birinci kısımdan ma'dûd olan 'amele-i dâime kabûl ve tahrîr olunurken evvelâ kâffe-i husûsâtta bi'l-'umûm devâir-i 'askeriyye mensûb fabrikalar ile sâir i'mâlât-ı 'askeriyye mahallerinin hidemât ve mu'âmelât-ı dâhiliyyesi ile işbu 'Amele Nizâmnâmesi ahkâmına tâbî ve şâyed muhâlif-i nizâm bir gûne hâl ve hareketle bulunacak olurlar ise mezkûr 'Amele-i Nizâmnâmesi ile 'Askerî Cezâ Kânûnnâme-i Hümayûnunun

142 Birinci Tertip Düstur, C:VI, ss. 1368-1376. İlgili nizamname düsturda Latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

tayîn ve irâe edeceği her türlü mücâzâta razı olacaklarının derc ve tasrîh ile yedlerinden sened istihsâl olunmak ve sâniyen kendilerinin erbâb-ı töhmetten olmayarak ehl-i nâmus ve istikâmet bulunduklarına şahâdetle beraber her ne zamân aranılacak olurlarsa der-‘akab bulunub ihzâr ve teslîm olunacakları için nefslerine kefâlet eder birer kefil alınmak ve sâlisen kefillerin kefâleti vâkıâ‘aları şâyân-ı i‘tibâr ve emniyyet olduğu mahalleleri eimme ve muhtârân ile ahâlîden birkaç kişiye tasdîk ettirmek şart ittihâz kılınmış olduğundan kable‘l-kabûl numûnesi vech ile sûret-i mahsûsada tab‘ edilmiş şerâit-i mebsûtayı hâvî birer sened kendileri ile gösterecekleri kefillere tahtûm ve kefillerde ber-vech-i meşrûh mahallerinden tezkiye ve tasdîk ettirildikten sonra kayd mu‘amelesi icrâ olunur.

Mâdde 4: İkinci kısımdan ‘addedilen ‘amele-i muvakkatenin tedârik ve celbi mâddesi umûru müsta‘celiyye müstenid ve kefâlet ve tasdîk mu‘amelesinin bunlar hakkında ‘amele-i dâime misillü icrâsı izâe-i vakt-i mücîb olacağı için ‘amele-i muvakkate yedinden alınacak senedin kefâlethânesi celb ve istihdâm edilecek ‘amele esnâfdan olduğu hâlde kethüdâsına değil ise kendisini getirmeğe delâlet eden usta başılara veyâ ustalara tahtûm ettirmekle iktifâ olunur.

Mâdde 5: Esnâ-yı kayd ve kabûlde ‘amele-i dâime ve muvakkate yedinde bulunan Osmâniyye tezkireleri nazar-ı mu‘âyeneden imrâr ve derûnlarında mûnderic esâmî ve eşkâl sûret-i muntazamada tab‘ ettirilerek defâtir-i mahsûsaya sebt ve kayd olunduktan sonra ashâbına iâde kılınır ancak barûthâne-i âmirelerde olduğu gibi devâir-i ‘asâkiriyyeye mensûb ba‘zı fabrikaları ile sâir i‘mâlât-ı ‘askeriyye mahalleri memûrları ‘amele-i dâime yedinden alınacak kefâlet ve tasdîki hâvî senedâtı husûlû itmînân için kâfi görmeyibde bundan başka temînât aramağa mecbûr olurlar ise tezâkir-i Osmâniyye dahi ba‘de‘l-kayd ashâbına red ve iâde olunmayıp müddet-i devâm ve istihdâmlarınca rehîn makâmında saklanmak câiz olur.

Mâdde 6: Devlet nâm ve hesâbına maktû‘an iş derûhde ederek devâir-i ‘askeriyyeye mensûb bi‘l-‘umûm fabrikalar ile sâir imâlât-ı ‘askeriyye mahalleri hudûdu dâhilinde ‘amele çalıştıran müteahhidler ‘amele için mevzû‘ olan şerâiti kabûlü aynen taahhûde mecbûr olup çalıştırdığı ‘amelenin ‘umûmu için kefâlet senedi verilecektir

Mâdde 7: ‘Amele-i dâime ve muvakkate ve maktû‘an iş derûhde eden

müteahhidler yedlerinden alınacak kefâlet ve tasdîki hâvî senedlerle ba‘zı fabrikalarca lüzûm ve ihtiyâta binâen temînât makâmında ashâbından istirdâd edilecek tezkireleri aranıldığı zamân sür‘at ve sühûletle bulunabilecek bir sûrette ve numero altında olmak üzere mahalli mahsûsunda muntazaman hıfz edilecektir.

Mâdde 8: ‘Amele-i dâime ve muvakkate terkî hizmet ederek terhîs olunduklarında maktûan iş derûhde edenler taahhüdlerini ikmâl eylediklerinde kefâlet ve tasdîki mutazammın vermiş oldukları senedâtı istirdâd edebilirler. Lüzûmuna mebnî hıfz olunacak tezâkiri-i Osmâniyenin red ve iâdesi dahi ashâbının fabrikadan çıkmasına mütevakkıf olup şu kadar var ki husûsat-ı zâtiyyelerinden dolayı lüzûmu oldukça yine götürüb teslîm etmek şartıyla muvakkaten kendilerine verilmesi câizdir.

Mâdde 9: Kayd ve kabûl için mevzû‘ olan usûl ve şerâit el-yevm müstahdem bulunan ‘amele-i dâime ve muvakkatenin umûmu hakkında tamâmen icrâ kılınacaktır.

Mâdde 10: Bi’l-‘umûm devâir-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalar ile sâir i‘mâlât-ı ‘askeriyye mahallerinden terkî hizmetle çıkan veyâhûd hasbe’l-îcâb çıkarılan ‘amelenin yedine kendileri talîb oldukları hâlde müddeti devâm ve istihdâmlarınca müşâhid olan hâl ve hareketlerine ve esbâb-ı terhîslerine dâir fabrika memûrları tarafından resmî mühürlerle mehtûm birer şahâdetnâme verilecek ve böyle devâir-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalarla hizmeti mesbûk olan ‘amele-i bir daha devlet idâresinde bulunan diğer fabrikaya girmek ister ise esbâb-ı terhîsi anlaşılmak için şahâdetnâme ibrâzına mecbûr olacaktır.

İkinci Fasl

‘Amelenin Sûret-i Tavzîf ve İstihdâmı

Mâdde 11: Bi’l-‘umûm devâir-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalar ile sâir i‘mâlât-ı ‘askeriyye mahallerinin eyyâmı ta‘tîliyye-i resmiyyesi ‘îdeyn-i şerifeyn ile Cuma günleridir.

Mâdde 12: Zamânı iştigâl ve ta‘tîl fusûl-i erba‘aya göre tertîb edilmiş olan cedvellerde ta‘yîn ve irâe kılınacağından ‘amele-i müstahdeme işe başlamak ve paydos etmek husûsâtında mezkûr cedvellerinin ahkâmı mûndericesine tevfiķan harekete mecbûrdur.

Mâdde 13: Fabrikalarla çalışacak ‘ameleden istek edenlere idârece ta’yîn olunacak vakitlerde meccânen Türkçe kırâatıyla ve ‘akâid-i dîniyye ve muhtasar resim ve hesâb dersleri gösterilecek ve işbu dersler için fabrikanın mensûb olduğu dâire tarafından mu‘allimler ta’yîn olunacaktır.

Mâdde 14: ‘Amele yedine bir senelik vukû‘âtı yevmiyye kayda mahsûs olmak üzere sahîfeleri şühûru ve satırlar esâmîyi irâe eder numûnesi vech ile matbû‘ ve bez kablı birer el defteri verilerek kabının kısmı hâricisine ‘amelenin numarasıyla ismi ve çalıştığı mahallin nâmı yazılacak ve işbu el defterleri kırk para fiyât mukâbilinde ‘ameleye i’tâ kılınıb masârif-i tab‘iyyesi çıktıktan sonra temettü husûle gelecek olur ise ‘ameleye mahsûs tekâ‘üd sandığına ‘âid olacaktır.

Mâdde 15: Yoklama usûlünün bir güne sû-i isti‘mâle uğramaksızın bir kâ‘ide-i serî‘a ve sâlime altında hüsn-i temşiyet ve icrâsı için üzeri delikli bir sandık isti‘mâl ile sabâhleyin ‘amelenin gireceği kapılara vaz‘ olunarak ‘amele-i dâime ve muvakkate içeri girdikleri zamân el defterini mezkûr sandığın içine kendi eliyle atacak bu defterler ‘amelenin kendi defteri olup olmadığına nezâret ve dikkat için sandığın başında bir memûr bulundurulacaktır. İşbu sandık yoklamacıların odalarına gideceği cihetle küşâd edilib vukû‘âtı meşhûde bırakılan el defterinin hâne-i mahsûslarına damga ile işâret ve keyfiyyet yoklama defterlerine de kayd olunduktan sonra usûlû mertebe vech ile akşam paydosundan bir çeyrek evvel el defterinin tevzî‘âtına başlanılarak iş başında iken ‘ameleye yeden beyt îade kılınacaktır.

Mâdde 16: Ücûrat-ı yevmiyye ‘amelenin san‘ât ve mehâretine ve işlediği işin ehemmiyyet ve nezâketine göre derecât-ı muhtelifede olarak tahdîd ve san‘âtında mehâretini arttırdıkça usûl ve nizâmı dâiresinde tedricen tezyîd olunur.

Mâdde 17: Gice ve gündüz evkât-ı mu‘ayyene hâricinde çalıştırılan ‘ameleye iktizâ-yı hâlde ve çalıştığı müddete göre usûlû mer‘iyyesine tevfiķan rub‘-ı nıfsı tam veyâhûd zı‘f yevmiyye verilir.

Mâdde 18: Mânî-i şer‘isi zuhûr ederek istihsâli mezûniyyetle ögle paydosundan sonra gidenlere nısf-ı yevmiyye i’tâ kılınır. Ögle paydosundan evvel izin alıp gidenlere bir şey verilmez.

Mâdde 19: Hizmeti başında iş işler iken cerîha-dâr olan ‘amele fabrikada bulunan tabîb ma‘rifetiyle ba‘de’l-mu‘âyene ârzû eder ise müdâvât-ı icrâ kılınmak üzere ‘askerî veyâ Gurebâ Hastahânesine ve hastahâneye gitmek istemediği hâlde kendi ikâmetgâhına gönderilir ve alâ külli takdîreyn nısf-ı yevmiyyesi cerihâsı iltiyâm-pezîr oluncaya kadar verilir.

Mâdde 20: ‘Amele her kim fabrika veyâ i‘mâlât mahalli dâhilinde hastalanır ve kendisi de istek eder ise yedine ‘ilm ü haber verilerek tedâvî için Gurebâ Hastahânesine i‘zâm kılınır ve bu kâbilden olan hastalara hizmeti başına gelinceye kadar yevmiyye verilmez.

Mâdde 21: Devlete on beş sene sâdıkâne hizmet ve bu müddet zarfında âzârî meşrû‘a ve makbûlesi olmadıkca işine bilâ-fâsıla müdâvemet ederek istihsâlî rıza ve hoşnûdî ile emektârlık imtiyâzını ihrâz eylemiş olan ustalar hastalanacak olurlar ise yalnız bunlar hakkında bir müsâ‘ade-i mahsûsa olmak üzere iâde-i ‘afiyet edinceye kadar nısf-ı yevmiyye verilmek câiz olur.

Mâdde 22: Bi’l-‘umûm devâir-i ‘askerîyyeye mensûb fabrikalardan biri hasbe’l-îcâb ta‘tîl olduğu hâlde burada tulû‘ müddet kullanılmış ve hizmet ve san‘âtından devletçe fâide görülmüş olan mehr-i üstâdanın elden çıkarılmamasına lüzûmu hakîkî tebeyyün ettiği takdîrde diğer fabrikalarda hâl ve san‘atlarına münâsib hidematta kullanılacak ve şu sûretle yevmiyyelerinden mahrûm bırakılmayacaktır.

Mâdde 23: Ta‘yîn ve tahdîd olunacak müddet zarfında avdet etmek şartıyla devâir-i ‘askerîyyeye mensûb fabrikalar ile sâir i‘mâlât-ı ‘askerîyye mahalleri ümerâsından mezûniyyet alarak sılaya giden ‘amele-i dâime hîni avdetinde hizmeti sâbıkâ kabûl ve istihdâm kılınır.

Mâdde 24: Bâb-ı Ser‘askerî ve Tershâne ve Tophâne-i ‘Âmireye mensûb fabrikalar ile sâir i‘mâlât-ı ‘askerîyye mahallerinde müstahdem ma‘âşlı ve yevmiyyemi ustalara ‘amele-i dâime nizâmnâme-i mahsûsu mucibince yüzde beş ‘âidât i‘tâsıyla hakkı tekâ‘üde nâil olacakları gibi bunlardan vefâtı vukû‘ bulanların eytâm ve erâmiline de nizâm-ı dâiresinde ma‘âşlar tahsîs kılınacaktır.

Mâdde 25: ‘Amele-i devâir-i ‘askerîyyeye mensûb bi’l-‘umûm fabrikalar ile sâir i‘mâlât-ı ‘askerîyye mahalleri hudûdundan hârice çıkarken üzerleri memûrîn-i muhâfaza tarafından mu‘âyene ve taharrî edilerek hârice eşyâ çıkarılmamasına i‘tinâ ve dikkat olunacaktır.

Üçüncü Fasl Mevâdd-ı Cezâiyye

Mâdde 26: ‘Ameleden biri iş işler iken bilâ özü makbûl hizmeti başından ayrılıpta bir tarafa savuşur ise bir günlük yevmiyyesi kat ve tevkîf ve tekerrürü hâlinde hizmetinden ihraç edilir.

Mâdde 27: ‘Amele kendine havâle olunan bir işi işlemekle rehâvet gösterir veyâ fevkinde bulunacak ustalara ustabaşılardan dâir ahz ve telâkki edeceği evâmîr ve tenbihâtı isga etmez ise tard olunur.

Mâdde 28: ‘Ameleden her kim i‘mâl ile mükellef olduğu bu işi islâh kabûl etmeyecek sûrette bozar veyâ kırar ve bu hâlin dikkatsizlik eseri olduğu tahakkuk eder ise bozub kırdığı eşyâ ve ma‘mûlâtın bahâsı kendisine tazmîn etdirilir.

Mâdde 29: Kendisine tevdî‘ olunan âlât ve edevât-ı emiriyeyi hüsn-i muhâfaza ve siyanet etmeyib telef ve ziyânına sebebiyet veren ‘ameleden ziyâ ve telef ettiği âlât ve edevâtın bahâsı istihsâl kılınır.

Mâdde 30: Bi’l-‘umûm devâir-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalar ile sâir i‘mâlât-ı ‘askeriyye mahalleri dâhilinde memûrîn-i mâhsûsa tarafından irâe ve ta‘yîn olunacak mahallerin gayri yerlerde sigara içmek kat‘iyyen memnû‘ idüğünden bu memnû‘iyyete ri‘âyet etmeyen veyâ hilâfı tenbihât hâl ve hareketde bulunan ‘amele tard olunur.

Mâdde 31: Bi’l-‘umûm devâir-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalar ile sâir i‘mâlât-ı ‘askeriyye mahalleri dâhilinde kânûnen mücâzâtı terhîbiye veyâ te‘dibiye müstelzim fi‘l ve hareket ikâma mütecâsir olan ‘amele der-‘akab taht-ı tevkîfe alınarak ‘Askerî Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûn-ı mûcibince muhâkeme ve mücâzâtı icrâ kılınmak üzere jurnalı tanzîm ile divân-ı harbe ve muhâlif-i nizâm hâl ve hareketi görünen ‘amele tâife-i nisâdan olduğu hâlde Mülkiyye Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûn-û ahkâmına tevfiқан mücâzâtı îfâ olunmak üzere cihet-i ‘adliyye teslîm kılınacaktır.

Mâdde 32: Bi’l-‘umûm devâir-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalarla süfûn-i harbiyye ve ebniye emireyeyi müteammiden ihrâk eden veyâ lâğımla veyâhûd sâir sûretle tahrîb eyleyen ‘amelenin divân-ı harbce bi’l-muhâkeme Cezâ Kânûnnâmesi ahkâmına tatbîkan cezâları ta‘yîn olunacaktır.

Mâdde 33: Dikkatsizlik veyâ nizâmata ri‘âyetsizlik sûretler ile kazâen harîk zuhûruna sebep olan ‘Amele Mücâzât-ı Kânûniyyesi icrâ kılınmak üzere otuz beşinci mâdde mucibince divân-ı harbe teslîm edilir.

Mâdde 34: Eslihâ ve mühimmât-ı harbiyye ve levâzım-ı ‘askeriyye müddehirâtının mecmû‘nu veyâ bir cüz‘iyyeti sû-i kasd ile tahrîb eden veyâ ettiren ‘amelenin divân-ı harbce bi’l-muhâkeme ‘Askerî Cezâ Kânûnnâmesi hükmüne tevfi‘kan cezâları ta’yîn olunacaktır.

Mâdde 35: Mâl-ı mîri olan eslihâ ve cephâne ve erzâk ve eşyâyı sirkat eden ‘amelenin divân-ı harbce bi’l-muhâkeme ‘Askerî Cezâ Kânûnnâmesi ahkâmına tatbîkan cezâları ta’yîn olunacaktır.

Mâdde 36: Fi’l-i sirkatın icrâsına tasaddî edibde ihtiyârında olmayan esbâbı mâni‘ahaylûlet ile bir şey alamayan ‘amele hakkında ‘Askerî Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnunun beşinci mâddesi ahkâmına tevfi‘kan Mülkiyye Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûna mürâca‘ata iki yüz otuzuncu maddenin ilâvesi mucibince tasaddî eylediği fi’lin derecesine göre sirkat cezâsı icrâ kılınır.

Mâdde 37: Mülkiyye Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnunun iki yüz otuzuncu Mâddesinin ilâvesinde tasrîh ve beyân olduğu üzere kürek cezâsına müstehak olan sarîklere hâl ve sıfatlarını bilerek yataklık ve mu‘âvenet eden ‘ameleye divânı harbce bi’l-muhâkeme Mülkiyye Cezâ Kânûnu hükmüne tatbîkan tertîbi cezâ olunacaktır ve hapis cezâsına müstahak bulunan sarîklere kezâlik bilerek yataklık ve mu‘âvenet edenler de Mülkiyye Cezâ Kânûna tevfi‘kan mücâzât olunur.

Mâdde 38: Fi’l-i sirkatı ihbâr ve isbât edenlere ve zahire çıkaranlara sirkatın derecesine göre yarım Osmanlı altunundan beş Osmanlı altununa kadar ihbâriyye verilecek ve işbu ihbâriyyenin sirkate mütecâsir olanların müterâkim yevmiyyesi var ise ondan olmadığı veyâhûd bulunubda kifâyet etmediği takdîrde tamâmı veyâ noksânı idâre sandığından i’tâ olunacaktır.

Dörüncü Fasl

İmâlât-ı ‘Askeriyye Mahallerinin Hüsn-i Muhâfazası Emrinde İttihâz Olunacak Tedâbiri Teyakkûziyye ve İhtiyâtiyye

Mâdde 39: Bi’l-‘umûm dâire-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalarla i‘mâlâtı ‘askeriyye mahallerinin dâhilen ve haricen nikât-ı lâzimesine de nöbetçiler

ikâme olunmakla berâber tonozlu yerleri demir kapılar vaz‘ ile birbirinden fasl ve tefrîk olunarak ve zukâğa nâzır pencerelere iç taraflarından iki katlı kafes konularak her türlü mahâzıra karşı esbâbı muhâfazası temîn ve istikmâl kılınacaktır.

Mâdde 40: Gerek merkez-i Saltanat-ı Seniyyede ve gerek Memâlik-i Mahrûse-i Şâhânede bulunan ‘ale’l-‘umûm silâhhânelerle ‘askerî debboylarına ve içlerinde serîü’l-iştîâl mevâdd bulunan ambarlara girenlerin üzerleri bilâ istisnâ memûrîn-i muhâfaza tarafından yoklama edilerek kav ve kibrit gibi mevâddı muştâ ile bulundurulmayacaktır.

Mâdde 41: Eczâ-yı nâriye imâl veyâ hıfz olunan baruthâne ve cephâne misüllü tehlikeli yerler hakkında nizâmâtı mevzû‘asına tamâmen ri‘âyetle beraber mâdde-i sâbıkada mezkûr yoklama usûlü bir kat daha tezyîd ve teşdîd kılınacak ve buralara demir çivili ayakkabılar ile veyâ âlât ve edevâtı hadîdiyye istishâb ile girmek dâhi mucibi tehlike ve muhâtara olacağından her ne sûretle olur ise olsun o makûle mahallere duhûl edenlerin üzerlerinde mevâddı muştâileye ilâveten demirden ma‘mûl âlât ve edevât bulunmamasına da son dereceye kadar hasr-i dikkat edilerek ayaklarına îcâb-ı hâl ve mevki‘e göre çivisiz ayakkabı ve keçeli terlik giydirilmek mecbûriyyet-i kaviyye ve dâime altında bulundurulacaktır.

Mâdde 42: Sigara içmek mücâz olan yerlere muktezâ-yı hale göre nöbetçiler konularak çâre-i muhâfazasına bakılacaktır.

Mâdde 43: Gerek fabrika ve gerek erzâk ve eşyâ ambarlarının müddehirâtı miyânından gaz ve üstübü ve neft gibi müsta‘idd iştîâl mevâd ambarlar hâricine çıkarılıp etrâfı hâli ve sirâyet mahzurundan beri olarak tesîs edilecek ambarlara vaz‘ olunacak ve işbu ambarların kurbunda lâzım gelen edevât-ı itfâiye müheyya bulundurulacaktır.

Mâdde 44: Eslihâ mühimmât ve sefâin-i harbiyye ve sâir türlü levâzım-ı mühimme-i ‘askerîyyenin resim ve planlarını her ne tarik ile olur ise olsun ecânib veren veyâhûd o gibi İmâlâtın hesabâtın ve ne sûretle imâl edildiğini ifşâyâ cüretleri tebeyyün ve tahakkuk eyleyenlere Cezâ-ı Kânûnnâme-i Hümâyûna tevfiķan mücâzât tertîb ve icrâ kılınacaktır.

Mâdde 45: İmâlâthânelerde husûle gelen tahta ve rende talaşları ve elbise ambarlar ile alay ve tabur ve hastahâne debboylarında biriken yağlı ve

kirli elbise ile kumaş kırpıntıları cüz'iyet ve külliyyet üzere buralarda bulundurmayıb devâir-i 'askeriyyeye onlar için de birer münâsib ve emîn yerler tahsîs ve irâe olunarak oralada konulacak ve burada da terâküm ettikçe elde tutulmayarak bunların içinde bulunacak elbise-i 'askeriyye parçalanıb elbise hâlinde çıkarıldıktan sonra akçe edenleri talîblerine fûrûht olunacaktır.

Mâdde 46: Devâir-i 'askeriyyeye mensûb fabrikalarla sâir i'mâlât-ı 'askeriyye mahalleri dâhilinde yakılan sobaların boruları ve yemek pişirilen ve iş işlenilen ocakları bacaları ve kahve ocakları sıkça sıkça tathîr ettirilecek ve mangal bulunur ise üzerlerine kapak vaz' olunacaktır.

Mâdde 47: Gündüz veyâ gice i'mâlâthânelere mehali sâire ta'tîli eşgâl ederek 'amele ve müstahdemîn-i sâire derûnlarından çıktaktan sonra bekcilerle memûrîn-i muhâfaza tarafından her ciheti kemâl-i dikkatle mu'âyene olunarak ateşe müte'allik bir şey bulundurulmayacak ve emr-i muhâfazanın yolunda cereyân edib etmediği de devriye ve dâhiliyye memûrları taraflarından sûret-i mütemâdiyede teftîş olunacaktır.

Mâdde 48: Beytûtet için irâe ve tahsîs olunacak mahaller müstesnâ olmak üzere i'mâlâthânelerle ambarlar dâhilinde bi'l-îcâb yatırılması mu'tâd olan gice bekcilerinden başka 'amele ve sâireden kimse beytûtet edemeyecektir.

Mâdde 49: Âfet-i harîka karşı tedâbir-i ihtiyâtiyye olmak üzere fabrika-ı Hümâyûnlara sâir i'mâlât-ı 'askeriyye mahallerine ihtiyâca kâfi olacak miktârda sular celb ve isâle ve nıkâtı muktaziyyesine su depoları inşâ edilerek ağızlarına vâsi' musluklar konulacak ve mevâki'-i muhtelifede dâhi lüzûmu kadar tulumba ve kova ile âlât ve edevât-ı itfâiyye bulundurulacaktır.

Mâdde 50: Teba'a-i Devlet-i 'Aliyye mu'teberânından bi'l-'umûm devâir-i 'askeriyyeye mensûb fabrikalarla sâir i'mâlât-ı 'askeriyye mahallerini gezmek isteyen olur ise buraların Reîsi idâresinde bulunan ümerânın izn-i mahsûslar ile yanlarına memûrlar terfîk edilerek hâiz-i ehemmiyet ve mektûmiyyet olmayan cihetleri gezdirilebilir makâmât-ı 'Aliyyeden mezûniyyet-i resmiyye istihsâl eden mu'teberân-ı ecânib hakkında dâhi ol vech ile hareket olunur.

Hâtime

Mâdde 51: Nizâmnâmenin bir sûreti levha hâline tab‘ ettirilib bi’l-‘umûm devâir-i ‘askeriyyeye mensûb fabrikalarla sâir i‘mâlât-ı ‘askeriyye mahallerinin mehâli münâsebesine talik olunacağı misüllü ‘ameleye â‘id bulunan birinci ve ikinci ve üçüncü fasılları dâhi divân-ı harblerce tatbîk olunması melhûz olan mevâdd-ı cezâiyye not olarak yazılmak üzere küçük risâle şeklinde basılıb meccanen kendilerine tevzî‘ ve i‘tâ kılınacaktır.

Mâdde 52: İşbu nizâmnâmenin icrâ-yı ahkâmına makâm-ı Ser‘askerî ve Bahriyye Nezâreti ve Tophâne Müşiriyyeti memûrdur.

*Asâkir-i Zaptiyye Zâbitânından 20 Sâ‘atden Ziyâde Mahallere
Memûren Gideceklerse Harcı râh İ‘tâsı Hakkında İrâde-i Seniyye*

**‘Asâkir-i Zabtiyye Zâbitânından 20 Sâ‘atden Ziyâde Mahallere
Memûren Gideceklerse Harc-ı râh İ‘tâsı Hakkında İrâde-i Seniyye**

Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresi Mazbatası

Der-Sa‘âdet Jandarma Alayı’nın Beşinci Taburunun İkinci Bölüğünün Dördüncü Çâvûşu olduğu hâlde Bağdat Vilâyeti Zabtiyye Alayının Birinci Taburunun Üçüncü Süvârî Bölüğü Jurnal Emînliğine terfî‘an ta‘yîn olunan Harputlu Ahmed Efendi tarafından verilen iki kıt‘a arz-ı hâlde mahalli memûriyyeti cedîdesine müteheyhi-i ‘azîmet olduğundan ve yirmi sâ‘atden ziyâde uzak mahallere memûren gidecek nizâmiyye zâbitânına harc-ı râh i‘tâsı kararı iktizâsından bulunduğu bahisle işbu karar mücibince kendisine de harc-ı râh i‘tâsı istid‘â olunmuş ise de nizâmât-ı zabtiyyede ‘asâkir-i zabtiyye zâbitânından gerek terfî-i rütbe ederek ve gerek etmeyerek yirmi sâ‘atden ziyâde ba‘îd mahallere memûren gideceklerse harc-ı râh i‘tâsına dâ‘ir sarâhat olmayıp fakat açıkda bulundukları hâlde rütbe-i hâliyyeler ile bir mahalle yerleştirilenlere veyâ hasbel lüzûm nakl ve becâyişi icrâ olunanlara ‘asâkir-i nizâmiyye idâre nizâmnâmesine tevfikân harc-ı râh i‘tâsı husûsuna bi‘l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî müte‘allik buyurulmakda ol vech ile mu‘âmele olunmakta olup terfî‘an ta‘yîn edilenlere harc-ı râh verilmekde ise de ‘asâkir-i nizâmiyye-i şâhâne zâbitânından mülâzım-ı sâni ile sağ kol ağalığı rütbesi beyninde terfî‘-i rütbe ile memûren gönderilenlere şeref-sâdır olan irâde-i seniyye mücibince nevl ve harc-ı râh verilmekde olmasına nazaran ‘asâkir-i şâhânenen ma‘dûd olan jandarma sınıfı zâbitânın dahi zikr olunan irâde-i seniyyeden istifâde eylemesi muktezâ-yı ma‘delet ve maslahattan bulunduğu beyân ile icrâ-yı icâbına dâ‘ir Makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîden bi’t-takdîm Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan 21 Zi‘l-hicce 1311 (25 Haziran 1894) ve 213 numarolu tezkire Tanzîmât Dâiresi’nde

143 Birinci Tertip Düstur, C:VII, ss. 41-43. İlgili nizamname düsturda latin alfabesiyle yer aldığından nizamnamenin aslı çalışmamızın orijinal belgeler kısmına konulmamıştır.

lede’l-kırâe bu yolda verilecek harc-ı râhların mikdâr-ı seneviyyesi takrîben ne mikdâra balîğ olacağı ve ne cihetten tesviyesi lâzım geleceği Makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîsinden istifsâr olunmuş idi. Cevâben alınan 16 Muharrem 1313 (9 Temmuz 1895) târîhli tezkirede taşra ‘umûm jandarma ve ‘asâkir-i zabtiyyesinden mülâzım-ı sânîden kol ağasına kadar üç yüz dokuz senesi ibtidâsından şubatı nihâyetine kadar ba‘zı mahallere terfî‘an nakl ve ta‘yîn olunan yüz yirmi zâbitden yirmi sâ‘atden ziyâde mahalle gitmiş olan doksan dört zâbite idâre-i ‘askeriyye nizâm-nâmesi mûcibince yirmi üç bin altı yüz yetmiş altı gurusu harc-ı râh verilmek lâzım geleceği bi’l-hesâb anlaşılmış ve meblağ-ı mezbûr sene-i merkûmedeki terfî‘i vukû‘âtına kıyâsen hesâb olunmasına mebnî bunun ziyâde ve noksânı kâbil olub ma‘a-mâ-fih zâbitân-ı mûmâileyhimden Der-Sa‘âdet merkez tahsîsâtındaki harc-ı râh tertîbinden ve taşrada olanların vilâyât alaylarının masârif-i müteferrikası tertîbâtından tesviyesi mümkün bulunmuş idüğü gösterilmiş ve sûret-i iş‘âr muvâfık-ı maslahat bulunmuş olduğundan bi’l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulduğu hâlde ifâ-yı muktezâsının Makâm-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîye iş‘ârı ve Mâliyye Nezâretine ma‘lûmât i‘tâsı tezekkür kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir.

7 Safer 1313 ve 17 Temmuz 1311 (30 Temmuz 1895)

‘Arz Tezkiresi

Mülâzım-ı sânî ile sağ kol ağalığı rütbesi beyinde terfî‘-i rütbe ile yirmi sâ‘atden ziyâde mahallere memûren giden nizâmiyye zâbitânına harc-ı râh i‘tâsı bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî mukarrer olduğu hâlde ‘asâkir-i zabtiyye zâbitânından yirmi sâ‘atden ziyâde mahallere memûren gidecekler harc-ı râh i‘tâsına dâ‘ir nizâmât-ı zabtiyyede sarâhat olmadığından zâbitân-ı mûmâileyhimin dahi karâr-ı mezkûrdan müstefit olmaları muvâfık-ı ma‘delet olacağından ol vechle ifâ-yı muktezâsının Taraf-ı Vâlâ-yı Ser‘askerîye havâlesi ve mu‘âmele-i müteferri‘asının icrâsı tezekkür olunduğuna dâ‘ir Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresi’nin mazbatası ‘arz ve takdîm edilmiş olmağla ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı beyân ile tezkire-i senâverî terkîm kılındı.

8 Recep 1313 ve 13 Kânûn-ı evvel 1311 (25 Aralık 1895)

İrâde-i Seniyyeyi Mübelliğ Hâmiş

Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûfuyla ‘âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir.

14 Receb 1313 ve 19 Kânûn-ı evvel 1311 (31 Aralık 1895).

I. BÖLÜM

BELGELER

ZABTİYYE NEZARETİ VE BİRİMLERİ (1879-1895)

1.1. Zabtiyye Nezâretinin Kuruluşu

1¹

Babiali Dersaadet Konferansında Adliye, Maliye ve Jandarma teşkilatlarının ıslahına ve bu ıslah çalışmalarının Avrupa’da görülen modelde gerçekleştirilmesi ve bunun için de yeterliliğe sahip bazı yabancıların istihdam edilmesine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:1 • Sayfa:3)

[illegible][illegible]

Belge 1

1 Vakıf Gazetesi, 26 Teşrin-i evvel 1295 R. ss. 2-3.

2²

Zabtiye Nezaretinin kuruluşu ve görevleri hakkında
Vakit gazetesinde yayımlanan Resmi İlana dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:2 • Sayfa:7)

اعلان رسمى

دولت عليه جد لازم الاجرا اولان اصلاحات اساسيه
حقتده مجلس مخصوص وكلاجه و بريلان قرار
اوزرينه متعلق و شرف صدور يوريلان اراده سنيه
جناب پادشاهى اعلاننامة مخصوص ايله نشر ايدش
ايدى مماك محروسه نك نوت و مهور يقصده
مستعد اولدغى زقيات اسبابك توسيع دائره سبه
امينت عموميه بي تمامه مشكل و نعمة شاهانه نك هر
صنفه عائد و شامل اوله حق مساعدات و اصلاحاتك
اجراسى حقتده متعلق يوريلان اراده سنيه حضرت
پادشاهينك ججه احكامندن اولق اوزره نظارت
دائرلر ينك ايجابيات و قابليت عملكته كوره حسن
تخصيم و مصالح و وظائف و حاملاتك وقتوزمانده
و صورت منظمه ده جريانده كافى اوله حق صورتده
تشكىلى و برمدى نبرو غسوائل حريمه ملايسبه
تأجيل فلنش اولان ديون عموميه ايجون
بر قارشولق تخصيصيه تأمينى و معاملات
ماليه نك بر اساس صحيح اوزرينه تأمينيه برابر
هر طرفه شكايه اولنان التزام اصولك الغاسيه

Belge 2

اساس اولق اوزره اھشارك لازمي اوزره طرح
و تحسینی قاعده سنك كله جلك سنه در. اعتبارا مناسب
مھلر ده تجریده بولنده اجراسی واسور تحصیلك
ضابطه دن تقریبه اصاح ادله میچون مخصوصا
پر نظامنامه قله التحسی وایرمان و حد ترك اشدلمی
ولیان و بطاقتلرك تطهیری و تیر و جنوهر تناسدی
و طرق و مارك تنظیمی و صنایع داخلیه نك نكیری
کبی زو ب عمومیه ملکنه وسیله اوله جبق هر درلو
مساعداتك اجراسیله بونره مانع اولان نظامات
و اصولك القاسی و ولايتلر ضبطیه سنك زائداه اصوله
توفیقا تشکیلی ایچون بابوالای سرعکریه بولسان
نظامنامه لایحدلر نك همان باله دقیق اسیدان اولن سنك
طرفوالای سرعکریه حواله سیله برابر در سعادت
و ملحقانی امور ضبطیه سی کما کان ضبطیه نضارتده
قالق اوزره ولايتلر ده می عسا کر ضبطیه نك تنظیمی
وجود بولمید کین ولايت عسا کر ضبطیه سنه یاد
نظامات و معاملات مقام والای سرعکریه نقلی
و در سعادتده پایه جبق زائداه میچونده رای

Sayfa 3

و معلوم تکریدن استفاده اولتی اوزره اجنبیلردن بر
 تاج کشیک اعضا صغیره بولدی بیلوب طشره لره دخی
 معالمر کوندرسی و ولایتلرده اولان ضبطه ضابطانک
 انتخاب و تبدیلی حنده ولایه نظامک توسیع اقتدارلری
 وقانون اساسی احکامندن اولدیغی اوزره دعاوی
 شرعیه نل محاکم شرعیه ده و دعاوی نظامیه نل محاکم
 نظامیه ده رقبیتی ضمیمه بونلرک بر جمعیت علیه ده
 تعیین اتوا هیله تقریق و طابق و معایب و خیرات و میراث
 سارمه مخصوص اولان اوقافک ادارسی بنده شروط
 و قییمه سی و تعامل قدیمی وجهله اجر اولتیغی اجاره
 فاسده لو دیلان اوقافک اصلاح معاملاتی ایله
 تأمین دین ابدیه چک و منصرف فرینک لای احساجه
 بونلری ترهین ابدیه یلر بیتی تسهیل ابدیه
 یله چک بر حاله وضعی خصوصنک اقتضا ایندن
 علل و امور بندن مرکب بر هیته حواله سی ورشدیه به
 مخصوص مبالغ مکاتب نالیله مصارفک تسویه منه
 احتیصال اولتیغی اوزره مرشدیه مکتبیری مصارفک
 اهلایندن و و قفلیله جهات سارمندن اولتیغی اوزره

Sayfa 4

شورای دولته در دست اولانی جماعت مجلسری
 نظامنامهلر بئک بران اولدوقی واسنیذانی و مکاتب
 رشیده فرانسزجه لسانک دخی تدریسی و قانون
 اساسیده صنوف تبعه لک حقوق و طاعده مساواتی
 مصرح اولدوقندن تبعه غیر مسلمه دن استکایدن لک
 مکاتب رشیده به مخصوص درس لری تحصیل ایتلک شرطیه
 مکاتب عسکریه به قبول لری منتهنده باب سر عسکریه
 صور اجرا بئسک مطامعه سببه نتیجه قرار بئسک
 عرض واستیذان قلمسی قرار واقع اوزر بنده تعلق
 یوریلان لرافات عدالت ایات حضرت ملکداری
 احکام جلایه سنن اولموق مواد خزیره مذکور بئک
 باب نتیجه ایجاباتی بالاجرا افضالیدن داوره نبلغ
 کیفیت قلمش اولموق اعلان کیمینه ائندار قلندی.

3³

Polis ve emniyet işleriyle meşgul olan Zaptiye Müşiriyetinin Zaptiye Nezaretine dönüştürülmesine ve görevlerine dair Sadrazam Said Paşa'nın emirnamesi.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:3 • Sayfa:10)

بسم الله . سعيد باشا زمان
سدارتده هیچ برعلکنده امثال بوتماقده برابرماکنک
عشقات واحشاکتده توافق ایچان عساکر سیطیه
املاح ولجیدن ایسه ، فواید و محسنانی آوروپاده مجرت
و حال هر دو ترحه قبول ایدیش اولان ژاندارمه سندن
تشکیل واحدا نه توسل ایدلی . و امور سیطیهده مستخدم
اجبی صاباتی بونامه بر ایجه احضار نه مآور ایدلی .
و هایت آیدمک و تأخیر «نشان اوله جی اوزره ژاندارمه
تشکیلاتی حکومتجه تفرر ایدلی . و سیطیه مشیری
تشکیلاتی مقام سرعسکری به رابط اوله برق و طبعیه پولیس
و امنیت محومه امورندن عبارت قالان ضعیفه مشیری
معالی ده سیطیه نظارتنه تحویل ایدلی .
«سید بالسانک ۵ ذی الحجه ۱۲۹۶ و ۶ تشرین ثانی
۱۲۹۵ تاریخده مقام سرعسکری به کوندوردیکی اسرنامه :
اصلاحات مقررده جله سنده اوراق اوزره محاکم شاهانده
بولونان عساکر سیطیهک ژاندارمه اصوله توفیقاً
ترتیب و تشکیل سنده فایده والای سرعسکریلر ده
«ولایت ژاندارمه نظامنامه سی لایحه لرینک هان اجراسی
تحقیقاتیه باب طایفه کوندوردیکی و درسمات ملحقات
امور سیطیه کاکا سیطیه نظارتنده قالدق اوزره
«ولایتلر ده کی عساکر سیطیهک تنظیمی وجود بولومجه
«قادر ولایت عساکر سیطیهه طایفه نظارت و معاضده
«مقام «سیدارلر دهن باقیلانی حقهده مجلس وکلا قرارده
«معلق بولون اراده سی حضرت پادشاهی حکم جلیل
«۲۱ تشرین ثانی ۱۲۹۵ تاریخده صوب طایفه لرین طایفه
«بولوندهکی نظارت مشکلاتیه سیلحات اجراسی دخی
«داخلیه نظارت جلبیهی حاب طایفه یلدریش ایدلی .
«برساردهد ایله حق ژاندارمه مجلسده اختیاردن بر قاج
«کدنک احسا سیطیه بولوندورولماسی و طایفه لر ده دخی
«احاسیده مستخدم اسنادی حله قراردن اولور نالک عروسه

Belge 3

Sayfa 2

شاهانهك امس جه لرند و اذارمه تشكيبه ايتدار اولونش و اوله قونطور اتو ايله خدمت دوانه آلمان اجني ضابطون معاملو كونه ريش اولونقندن اداره مركزيه عيلنده اجنييلون اعضا صفيه برقاچ كيني بولدر ايتاسك مذكور نظامنامهك قديمه اولدو سنيك استحصاندر سوكرده تعلقي لازم كلبوسده برمنوال محرد ولايات صيطبوسك تنظيمه دكين اداره سنيك باب و آلاي سر عسكربريه حواله سندن دولاي دارة ضابطه دك مجلس مرله هك دخی شيميدن باب عسكريه نقل ايدلهسي و ولايتلرجه دخی اودور ضابطه عائد معايلات و اخبار ايد طرف ساميليه مراجعت فينامي لازم كده سندن دارة عسكريه ج آ كؤره ماجرا آت لازمه ايتدار ايد يلى اتصا ايد عسكري ولايات و مستلا اداره اولونان مشرفلر تيداعات اجراسي دخی داخله نظاوت جيليه حواله فيندي يي يانينه د كؤره شاورى ترخيم فينده منام صدرلوك ۲۰ تشرين ثاني ۱۹۹۵ تاريخنده ولايات شليم ايد يكي امرنامه :

۱- ولایات عساکر ضمیمه سناك جهت عسكریه
عند معاملاتك دول منظمه جاری اولان اصوله دخی
موافق اولدنی اوزره مقام سر عسكریه الحافه وولاء
عظامك ضابطاتك اختیاریه توسیع و اقتداریت مجلس
وكللا قراریه بالاسبقان اراده سیه جناب پادشاهی منطبق
بوپورولدیق داخلیه نظارت جذبیه سیله طرف والای سر
عسكریه وولائه تبلیغ قرار اولونمیش اولدله بعدا ضمیمه
تشکیلاته منطبق مواد ایله ساز موافق ضمیمه مقام سر
عسكری ایله بخاریه لازمه كله حکی .

یوہادی کی اولاد مذہب تک تبلیغی اوزرینہ سطحیہ نظارہ۔
تندہ کی عا کر ضعیف مرجی مقام عسکری یہ نقل ایداش
اولور . [۲]

۱۲۱) دائرة ضابطه دائرة سرهنگري به تاريخ نقل
ال ۱۸ دی الحسنة ۱۲۹۶ و ال ۲۰ محرم ثاني سنة ۱۲۹۵
م م م

4⁴

Jandarma Dairesinde yapılan yeni düzenleme sonrası görevliler ve görev yerlerine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:4 • Sayfa:12)

تجدیداً جدیدہ اقتصادہ و سرمد نظارت جلیہ سنک
 زائد لزمہ دائرہ می پر وجہ انی تشکیل انجمن
 زائد لزمہ دائرہ می رئیس عمومی فریق سہ اولو
 یکریا شا حاضر نوری
 رئیس آئی میرالای عزتلو معطلی بق
 زائد لزمہ دائرہ می شعبہ می
 مدیر میرلوا سہ اولو علی پاشا
 معاون میرالای عزتلو حافظ بق
 معاون میرالای عزتلو اکاد بق
 باش کاتب عزتلو شمس احمدی
 شعبہ نک انصافی
 رئیس قسم محاسبات مدیری سہ اولو رمسا
 احمدی
 ایکٹھی قسم پوختہ و زود مال مدیری عزتلو نجیب
 احمدی
 اوچتھی قسم تحریرات و اوراق مدیری عزتلو
 علی باور احمدی

Belge 4

4 Vakıf Gazetesi, 29 Şaban 1297 H. s 2 (6 Ağustos 1880).

1.2. Habshâneler İdâresi

5⁵

Hapishane-i Umumi muhafazasına memur asakir-i nizamiye koğuşunun hastaneye terk ve ilavesiyle bu nizamiye askerleri için bir koğuş inşası ve masraflarının ödenmesine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:5 • Sayfa:13)

Belge 5

سُوْرَةُ الْكَوْثَةِ

طَبَقَاتُ الْمَدِينَةِ

۹۹

عليه السلام وآله

[illegible]

خود اقامت

[illegible]

شوراکو دلت

الحمد لله رب العالمين

منہ سے نکلنے والی بات

[illegible]

دولت اور قوم حمزوی

[illegible]

۸۷۶
 ۸۷۷
 ۸۷۸
 ۸۷۹
 ۸۸۰
 ۸۸۱
 ۸۸۲
 ۸۸۳
 ۸۸۴
 ۸۸۵
 ۸۸۶
 ۸۸۷
 ۸۸۸
 ۸۸۹
 ۸۹۰
 ۸۹۱
 ۸۹۲
 ۸۹۳
 ۸۹۴
 ۸۹۵
 ۸۹۶
 ۸۹۷
 ۸۹۸
 ۸۹۹
 ۹۰۰
 ۹۰۱
 ۹۰۲
 ۹۰۳
 ۹۰۴
 ۹۰۵
 ۹۰۶
 ۹۰۷
 ۹۰۸
 ۹۰۹
 ۹۱۰
 ۹۱۱
 ۹۱۲
 ۹۱۳
 ۹۱۴
 ۹۱۵
 ۹۱۶
 ۹۱۷
 ۹۱۸
 ۹۱۹
 ۹۲۰
 ۹۲۱
 ۹۲۲
 ۹۲۳
 ۹۲۴
 ۹۲۵
 ۹۲۶
 ۹۲۷
 ۹۲۸
 ۹۲۹
 ۹۳۰
 ۹۳۱
 ۹۳۲
 ۹۳۳
 ۹۳۴
 ۹۳۵
 ۹۳۶
 ۹۳۷
 ۹۳۸
 ۹۳۹
 ۹۴۰
 ۹۴۱
 ۹۴۲
 ۹۴۳
 ۹۴۴
 ۹۴۵
 ۹۴۶
 ۹۴۷
 ۹۴۸
 ۹۴۹
 ۹۵۰
 ۹۵۱
 ۹۵۲
 ۹۵۳
 ۹۵۴
 ۹۵۵
 ۹۵۶
 ۹۵۷
 ۹۵۸
 ۹۵۹
 ۹۶۰
 ۹۶۱
 ۹۶۲
 ۹۶۳
 ۹۶۴
 ۹۶۵
 ۹۶۶
 ۹۶۷
 ۹۶۸
 ۹۶۹
 ۹۷۰
 ۹۷۱
 ۹۷۲
 ۹۷۳
 ۹۷۴
 ۹۷۵
 ۹۷۶
 ۹۷۷
 ۹۷۸
 ۹۷۹
 ۹۸۰
 ۹۸۱
 ۹۸۲
 ۹۸۳
 ۹۸۴
 ۹۸۵
 ۹۸۶
 ۹۸۷
 ۹۸۸
 ۹۸۹
 ۹۹۰
 ۹۹۱
 ۹۹۲
 ۹۹۳
 ۹۹۴
 ۹۹۵
 ۹۹۶
 ۹۹۷
 ۹۹۸
 ۹۹۹
 ۱۰۰۰

شہزادہ ناصر علی شاہ

W

[illegible][illegible]

دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 شاهی دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 کاتبه ایستادگی و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 اولیای دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 مأموریت اعظمی و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 رفیق اولیای دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت

دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 شاهی دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 کاتبه ایستادگی و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 اولیای دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 مأموریت اعظمی و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت
 رفیق اولیای دولت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت و اعظم داره سند سلطنت

موقوف ذرره در لزمه تخصیص باید دولت آیتو عظمی علیه الرحمه نسبت طبع اوله ایچو اوج سنی
مورد بخر فایولود اولوب اولر بیلک اولر ارم خطبه یی بیلرله باید اولر سقاصه ایچو اوج سنی

۶۹۹

در لزمه ذرره در لزمه تخصیص باید دولت آیتو عظمی علیه الرحمه نسبت طبع اوله ایچو اوج سنی
مورد بخر فایولود اولوب اولر بیلک اولر ارم خطبه یی بیلرله باید اولر سقاصه ایچو اوج سنی

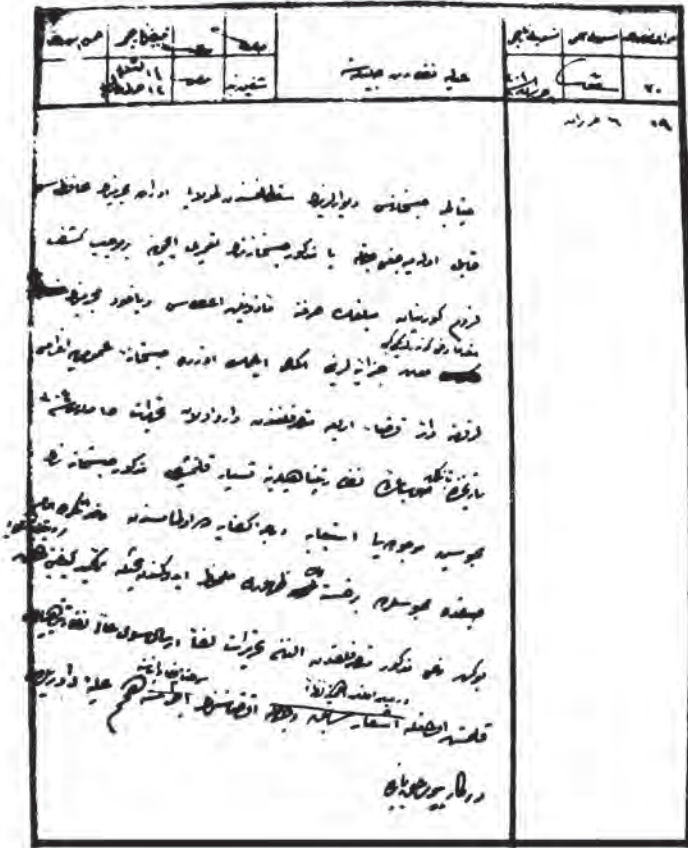
در دولت ایچو اوج سنی
در دولت ایچو اوج سنی

فایولود اولوب اولر بیلک اولر ارم خطبه یی بیلرله باید اولر سقاصه ایچو اوج سنی
مورد بخر فایولود اولوب اولر بیلک اولر ارم خطبه یی بیلرله باید اولر سقاصه ایچو اوج سنی

10¹⁰

Mahpuslarını muhafaza edemeyecek durumda olan Çatalca Hapishanesinin tamiri veya mahpusların Hapishane-i Umumiye gönderilmesi için gereğinin yapılması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:10 • Sayfa:30)

Belge 10

11¹¹

Mahkeme-i Temyizce mahkumiyetleri tasdik edilmeyen mahkumların Hapishane-i Umumiye nakillerinin caiz olmadığından bahisle, Çatalca Hapishanesinin tamir edilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:11 • Sayfa:31)

Belge 11

12¹²

Men-i muhakemelerine karar verildiği halde beş aydır Görice Hapishanesinde bulunanlardan cinayetle zanlı birisinin mahalli Polis Meclisi tarafından kefaletle serbest bırakılması hususunun, mülkiye memurlarının adlî işlere müdahalesi olarak görüldüğü hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:12 • Sayfa:32)

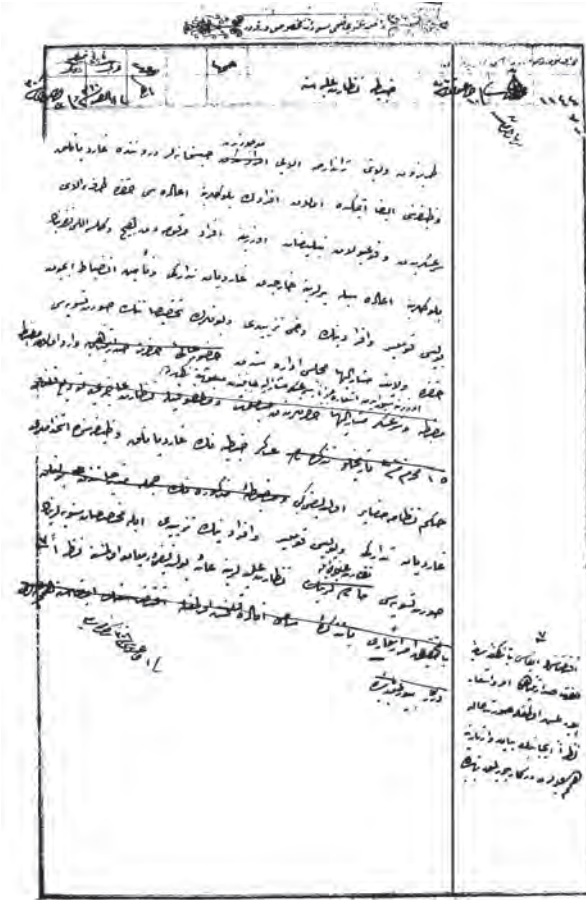

Belge 12

15¹⁵

Trabzon vilayetinde gardiyan temini, polis, komiser ve sair efradın artırılması ve giderlerinin karşılanması Zaptiye Nezaretine ait olmakla beraber zaptiye askerlerinin gardiyanlık vazifesinde istihdamları nizamname hükümlerine uygun olmadığından bunların bağlı bulundukları bölüklere gönderilmesi için gereğinin yapılmasına dair.

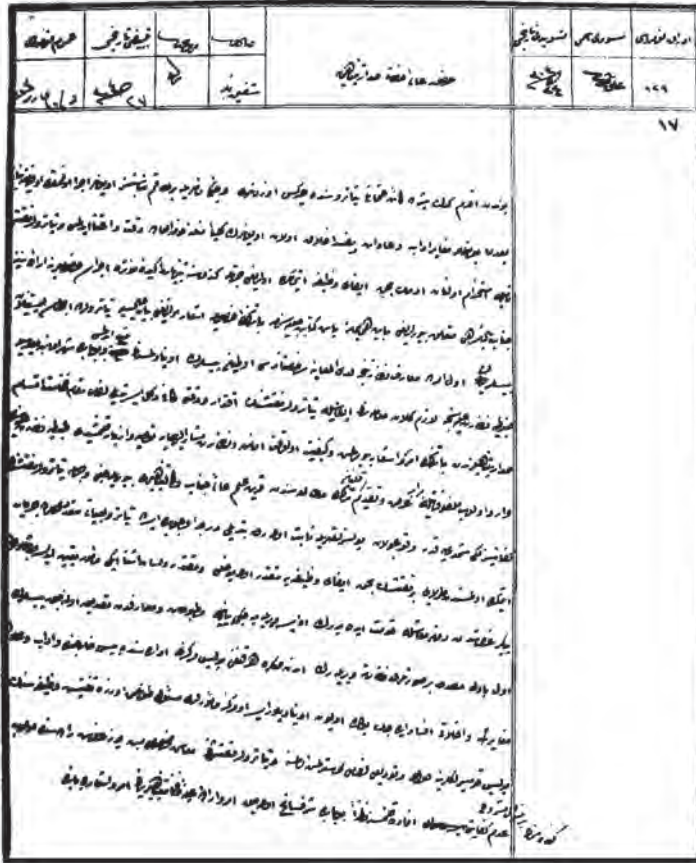
(Belgenin Transkripsiyonu: No:15 • Sayfa:36)

Belge 15

Gedikpaşa'daki Osmanlı Tiyatrosu'nda daha önce oynatılan Çerkes Özdenleri ve Çengi benzeri piyeslerin temsiline önüne geçilmesine dair ilgili makamlara gönderilen yazıya cevaben Zaptiye Nezaretinden alınan ve tiyatrolar müfettişinin görevinin polis komiserliklerine verilmesi, oyunların önceden kontrolden geçirilmesi ve sair hususlara dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:18 • Sayfa:39)

Belge 18

19¹⁹

Tiyatrolar için tayin olunan beş nefer sansür memurunun istihdamıyla işlemiş ve işleyecek maaşlarının tesviye olunması ve tiyatroların teftişi vazifesine nezaretçe dikkat ve itina olunmakla beraber bu işe Altıncı Daire-i Belediye ve Matbuat-ı Ecnebiye Müdürü Macit Bey tarafından da bakılması hususuna dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:19 • Sayfa:40)

تاریخ ثبت: ۱۳۰۲/۱۰/۱۵ شماره ثبت: ۱۵۰۰/۱۰۰۰/۱۰۰۰	تاریخ ثبت: ۱۳۰۲/۱۰/۱۵ شماره ثبت: ۱۵۰۰/۱۰۰۰/۱۰۰۰	تاریخ ثبت: ۱۳۰۲/۱۰/۱۵ شماره ثبت: ۱۵۰۰/۱۰۰۰/۱۰۰۰
تاریخ ثبت: ۱۳۰۲/۱۰/۱۵ شماره ثبت: ۱۵۰۰/۱۰۰۰/۱۰۰۰	تاریخ ثبت: ۱۳۰۲/۱۰/۱۵ شماره ثبت: ۱۵۰۰/۱۰۰۰/۱۰۰۰	تاریخ ثبت: ۱۳۰۲/۱۰/۱۵ شماره ثبت: ۱۵۰۰/۱۰۰۰/۱۰۰۰

Belge 19

[illegible]

سازمان امور خیریه و خدمات اجتماعی و رفاهیت									
تاریخ ثبت	ردیف	شرح	مبلغ	تاریخ پرداخت	ردیف	شرح	مبلغ	تاریخ پرداخت	ردیف
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۱	...	۱۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۱	...	۱۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۱
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۲	...	۲۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۲	...	۲۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۲
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۳	...	۳۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۳	...	۳۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۳
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۴	...	۴۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۴	...	۴۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۴
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۵	...	۵۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۵	...	۵۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۵
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۶	...	۶۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۶	...	۶۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۶
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۷	...	۷۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۷	...	۷۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۷
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۸	...	۸۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۸	...	۸۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۸
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۹	...	۹۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۹	...	۹۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۹
۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۱۰	...	۱۰۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۱۰	...	۱۰۰۰	۱۳۸۵/۰۱/۰۱	۱۰

تاریخ ثبت: ۱۳۸۵/۰۱/۰۱
ردیف: ۱
شرح: ...
مبلغ: ۱۰۰
تاریخ پرداخت: ۱۳۸۵/۰۱/۰۱
ردیف: ۱
شرح: ...
مبلغ: ۱۰۰
تاریخ پرداخت: ۱۳۸۵/۰۱/۰۱

محرم الحرام ١٢٩٤

نظامیہ
مکتبہ عثمانیہ
علاء
١٢٩٤

محرم الحرام ١٢٩٤
نظامیہ مکتبہ عثمانیہ
علاء
١٢٩٤

[illegible]

1.4. Heyet-i Tahkikiye

21²¹

Görevinden ayrılan Daire-i Zaptiye Heyet-i Tahkikiye ve İstanbul Polis Meclisi Reisi Refik Bey'in maaşı ile Zaptiye Nezareti Mektubi Kalemi Mümeyyizi Muharrem Bey'in Heyet-i Tahkikiye Riyaseti'ne tayinine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:21 • Sayfa:51)

Belge 21

22²²

*Heyet-i Tahkikiye Reisi Muharrem Efendi'nin Üsküdar Polis Meclis
Reisi Hüsnü Efendi ile becayişleri hakkında.*
(Belgenin Transkripsiyonu: No:22 • Sayfa:53)

تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد
تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد	تاریخ تحویل تاریخ امداد

23²³

Polis Meclisi ve Heyet-i Tahkikiye Riyasetinden ayrılmış Manyaszade Refîk Bey'in bir mutasarrıflığa tayini için verdiği arzuhal üzerine yapılan muameleye dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:23 • Sayfa:54)

[illegible]

Belge 23

1.5. İdare Komisyonu

24²⁴

Babı Zaptiye 'de müteşekkil İdare Komisyonu isminin
İdare Meclisi 'ne tahvili ile vazifelerine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:24 • Sayfa:55)

تاریخ	موضوع	تاریخ	موضوع
	باب ضبط در متعلق از این کمیسیون فاضل از این کمیسیون تعمیم در این کمیسیون به این واسطه	۹۱۰	امین
		عدد روز	۱ ۲

Belge 24

[illegible]

فصل فی التفسیر و التوضیح
 ۱۴۴

مردوم جنداب

[illegible]

1.6. Sicil-i Ahvâl İdâresi

26²⁶

Zaptiye Nezareti'ne mensup memurların tercüme-i haline dair olan vukuatın zamanında Sicil-i Ahval Şubesi'ne bildirilmesine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:26 • Sayfa:60)

[illegible]

Belge 26

1.7. Eczâ-yı Nâriyye

27²⁷

Triyeste'den hareket eden Avusturya bandıralı Orora isimli geminin İstanbul'daki Ermeni Fesat Komitesine silah taşıdığı anlaşıldığından mezkûr silahların müsaderesi için İstanbul Polis Müdürlüğüne emir verildiği hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:27 • Sayfa:61)

شوالیه کوربان لوم اوزرینه مخصوصاً و ماوراء قلم سلطانیه کور سلطانیه و قمارت
اجازت نامیه بختنندن برکت افندی طغوز ستمه انان شفا و لغز افاده تریه ده
حکمت و در کون قلم سلطانیه بر صحنه این اوستدیا با نیریه لی قیودان فرموده چک
سوار اولیغه اورور نام وایورن در رنده بر صحنه رود و لور و بر صحنه قلم
اولیغه رود و لوری یروزه ککنه آلجه اسانجول ککز تبسم ایه چکی و فخری
تریه دن آلجه اسانجولده ایمنی فاد قریه بنده مجهول و اسم بر کیمه کونوره چکی
قیودان افاده سندن الحکومیه و مذکور وایورن سقندون بر رنده لنده حرکت
ایدیگی اسانجولده و علی الصبح سیاه و صحنه طبعی دولته اولریقه قیاف لوز
اجرایسه مذکور رود و لور و فخری قلم خط و صادره حسابانک اسکا اسانجول
بر لیه میدکنه تریه و اسانجولده اولریقه معروضه اویجه اسکا اسکا اسکا اسکا
صحنه
م
صحنه
م

Belge 27

II. BÖLÜM

POLİS İDARESİ

2.1. Polisin Görev ve Teşkilatlanması

7 Haziran 1880 tarihli Vakit gazetesinde polisin tarifi.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:28 • Sayfa:65)

Diyarbakır'da olduğu gibi Malatya ve Mardin'de de polis ve jandarma teşkilatının kurulduğunu, buradaki polis memurlarının elbiselerinin tamamlandığını, Siirt'te ise birkaç güne kadar tamamlanacağını ve Elazığ ile Maden Sancaklarında da teşkilatın tamamlanmakta olduğunu gösteren Resmi Tebligat yazısı

(Belgenin Transkripsiyonu: No:29 • Sayfa:71)

تبلغات رسمي
باش وکالت مقام معلنه
دیار بکرده اولدینی مثلو ملاطبه و ملردینه دخی
پولیس و ژاندارمه تشکیل اولنوب پولیس لک جلهسی
اوقور یازار اصحاب حیثیتدن مرکب اولهرق بایلان
منتظم البسہ لری دخی هر رده اکیال اولنش و پولیس
افرادنی بونولایندہ عبد شریفده البسہ لری اکنفا
ایتمش اولدیفندن سایه انظاموایه جناب شاهانده
آرهم خدو اعظمیلریه حاصل اولان بوانظامدن
بتون ولایت اهالیسی سرور اولدینی بوکون
الویددن الدیقم تفرافتر اوزرینه عرض و شوقدرکه
سمر دیک پولیس البسہ لری الان اکیال اولنوب انلر
دخی درت بش کون ظرفنده اکیال اولنہ جقی
و ژاندارمه افرادنیجه اکک اولان بعض نفرات
کون بکون کلوب قید اولنقده اولدولری صکی
مهموره العزیز و معدن سنجاقفرندہ دخی برقاچکوندن
صکره تشکیلات اکیال اولنہ جقی عرض ایلرم
فرمان ۰ فی ۶ ایلول سنہ ۹۵
والی سیواس و سرقوبیسر
عابدین

Belge 29

*

باش و کالت مقام معلانسه
 صرد پولیس افرادینک البسه سی دخی بر فاج کوندن
 صکره اکال اولنه جتی بانفراف عرض اولنمشیدی
 سایه عالی و کالتیناهیلرند انلر دخی بودضه اکال
 اولنوب اکا اولنهرق بوجهلله دیار بکر ولایتی
 پولیسی کاملا تشکیل و یکی فورمه لر به اکا
 وایشلرینه دوام ایتمکده اولدقلری معموره العزیز
 و معدن متصرفلقلر بنک دخی زاندارمه و پولیس
 تشکیلانی کال کریمه طوبیلوب و مخصوصات
 حاضره بی تجاوز ایتمه رک ذکر اولنان یوایی سببهاغک
 دخی پولیسی برهفته ایچینده بالا کال یکی فورمه لرینی
 اکا ایله سایه انتظاموایه جناب پادشاهیده و اثر
 هم خدو اعظمیلری ایله ایشه مباشرت
 ایدیله جکله رینی و زاندارمه افرادی دخی کنلک
 هر کون یاز بلوب چند کون طرفنده انلرک دخی
 قومیسون مخصوص معریبه اکال اولنه جتی منشکرا
 عرض ایدرم لرم ان فی ۱ ایلول سنه ۹۵
 وال ولایت و سر
 قومیسر تابیدن

30³⁰

*Edirne'deki polis sayısının artırılması için müracaatda bulunanların
çoğunun okuma-yazma bilmediklerinden adam bulmakta sıkıntı
çekildiğine dair.*

(Belgenin Transkripsiyonu: No:30 • Sayfa:73)

ادرنه پولیس هیئت مأمورینی اکمال و اتمام اولئق
اوزره دها بوز یکرمی مأمورک تمینی لازم کلور
ایسهده خدمت مذکورده استخدام ارزوستنده
بولسا نلرک اکثریا اوقسوبوب یازمق تسلط کلرندن
قبول اولتماقده و بناء علیه مقتدر و مناسب ادم یولئق
ایچون برچوق مشکلات و صعوباته تصادق
ایملکده و پولیس هیئت بشوز اون ایکی کتیبین
هبارت و مصارف سنویه سی اوج ملیون فروشه
بالغ اولمقده اولدینق ارده غزتمسی یازیور *

Belge 30

Sayfa 2

ایکینجی فصل
ایکینجی فصل

بیرینجی ماده بولس سندن داغل اولم ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
اولم نایا بولک بیرینجی ماده ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
وعلل اولمسه سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
واهل و حید اولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
بیرینجی ماده بولس سندن داغل اولم ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده

سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده

سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده

سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده

سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده

سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده
سولم بولمسه ایستیا نلک قید قبول اولمسه عیالده

Sayfa 4

الله قیلسی و قد مجرده شادی معلومه اول وقت دفعه کثیره سید
انتخاب اولرجه و انتخاب مصلحه سید انتخاب مذکورسی برسی نفقه نه اعطه
ایبیرک بو ضلعک دفعه تریج یتیری نفقه یتیک قبوله و تصدیقه جریده
ایبیرک

اوله ایچی ماده برنجی ایچی اوجی قومیسلر حقده ترتیب اولمده انتخاب
مصلحه سی بالورق درمادری ضلع نفقه حق طهره لرد و دیوت طرفته
بورلری اید تعینده اولرجه انتخابامه مقامده کندولری و یوجک

اوله ایچی ماده اوله ایچی ماده ج مجر قومیسلر انتخاب طهره لرد و ایچی
اداره ده اجر اولرجه و ماده مذکوره تصدیقانه تطبیقا والی
دیوت حاجته بورلری اید تعینده معلوسی اجر و معلومه
اعطه قومیله

اوله ایچی ماده اوله ایچی ماده ج مجر قومیسلر انتخاب طهره لرد و ایچی
اداره ده اجر اولرجه و ماده مذکوره تصدیقانه تطبیقا والی
دیوت حاجته بورلری اید تعینده معلوسی اجر و معلومه
اعطه قومیله

مصلحت دالاس

اوله ایچی ماده اوله ایچی ماده ج مجر قومیسلر انتخاب طهره لرد و ایچی
اداره ده اجر اولرجه و ماده مذکوره تصدیقانه تطبیقا والی
دیوت حاجته بورلری اید تعینده معلوسی اجر و معلومه
اعطه قومیله

اوله ایچی ماده اوله ایچی ماده ج مجر قومیسلر انتخاب طهره لرد و ایچی
اداره ده اجر اولرجه و ماده مذکوره تصدیقانه تطبیقا والی
دیوت حاجته بورلری اید تعینده معلوسی اجر و معلومه
اعطه قومیله

Sayfa 5

شوریه ایلی جبریل ضایع ایتر اولورلر اتمای متکثرده ترقیه
ایتر جلد اضا و اعلی ادری مؤریده عاقله و قوچولرینه قفیه
ایتریم منسبه اولورده بلوک قویسری طرفنده ویریم جله ندرکی ویرلیس
عملسینده یا مصلحه اولور جلد نهدیمه اولرینه قفیه ایتریم جلد

بدرکی ایتریمه یولس اولریمه بریمبلر قوچولر عاقله قوچیمه
اعط اولوریمه و لویله جلد دفاتر اتمای مصلحه یا منته اولورده اولر
ایتریم ایضا قفیه جلد

بدرکی ایتریمه یولس منصفک اقامت اهریمه شری لوی قدر
قنیل یکه و موسر شاده ایجا و عجله کوره اولورده ویا کور اهر
ایتریم جلد

بدرکی ایتریمه یولس قویسریلرینده و نفلانده خسته ویا مصلحه مؤریده
ایضا اتمای جلد اولر طرفنده ویریم جله ندرکی ویرلیس جلد
ایتریم جلد نهدیمه اولریمه مملکت دیاعده خسته عاقله ایتریم اولورده
و خسته عاقله بکر ایتریم برعلی مصلحه مملکت لویه ندرکی ایتریم جلد
مدا و اتمای مصلحه مصلحه نفلانده ویریم جلد

بدرکی ایتریمه یولس قویسریلرینده و نفلانده مؤریده مملکت جلد کوریمه
لوی قوی اولریمه برعلی کوریمه جلد وایور ویا اتمای ویا مصلحه
کیریم قفیه و مملکت عاقله اتمای خسته ویا مصلحه ایتریم جلد
مملکت جلد نهدیمه اولریمه مصلحه کوریمه جلد ویریم جلد

بدرکی ایتریمه یولس لویه مملکت اتمای اهر کوریمه مصلحه مؤریده
ایتریم جلد کوریمه ایتریم مملکت قفیه ویا مصلحه ایتریم جلد

Sayfa 7

اولاً آنچه در باره برسد عارفان در آن در مرتبه توحید و احوال
سازمان و آن در نظر اند بر معانی خاصه برسد و در این احوال
در مؤلفه ترتیب از برسد و عکس اند مؤلفه آن در نظر
عقل اند که در توحید در عینه و در این احوال

[illegible][illegible]

اوله التجاره نقطه نقطه بر نامه مکار بر سرى بکام
 الله الله حدود مغربى بى حدود الله ابعاض و طعنه ابره
 اوله تجاره نقطه نقطه بر نامه مکار بر سرى بکام
 الله الله حدود مغربى بى حدود الله ابعاض و طعنه ابره
 اوله تجاره نقطه نقطه بر نامه مکار بر سرى بکام
 الله الله حدود مغربى بى حدود الله ابعاض و طعنه ابره

Sayfa 8

لهربك بريدی و قلمی بید و نشانی در جاتی بید و در مشه
 خفته تمام نشانی جعلیه نمرد و یا نشانی اخبار و بیکه
 انچه نهید و در جاتی بید و نشانی بید و در مشه
 او در جاتی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه

او در جاتی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 جانیت سوزا کلیم بید و در مشه و قلمی بید و در مشه
 کورنه بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 ادولک بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 بر قلمی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 و قلمی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 بید و قلمی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 اکلا و قلمی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 عاده بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه

قرقچق بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 اقتادی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 الک بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 عظام بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه

قلمی بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه
 کورنه بید و قلمی بید و نشانی بید و در مشه

Sayfa 9

حاله نمر اولين قدر اولم چا وئاردو انجهيم جيه بيرنه انجهيم لسانه
 اينره صيحي و انجهيم انسه و نرينه بيرنه لور و نرينه نغيزده اولم انجهيم
 نغيزده و نغيزده دولم ايچيب بيرنه موافقه انري كوره و نجه نكرانجه
 و بورتوب ادره خرمه تسليم و ياخود قيرشونه اصابيله نوقفا نجه
 قدر دولم ايچيك اخذ و كرفته اينره جگه جاندي لور و نره ضرب
 و انسه ايچوب قاري مجردي ايب در حال لبيب و اولم و برنا نره
 بر و اي كشي چيلو كشت و معايه اينره جيك و كورنك حور و شيرين
 حاوي بر سر و نام ال جهر

قور و نجهيم ادره اخذ و كرفته ادره جان قور و لور و نره مجردي حاله
 و نره سويده چا در جره ايب خن و نره نغيزده بر لور و نره
 نره دولم ايب بر لور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره
 بيرنه بر لور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره

قور و نجهيم ادره بر لور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره
 قور و نجهيم ادره مخالفه قور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره
 ادره قور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره
 ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره ادره
 قور و نجهيم ادره مخالفه قور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره

قور و نجهيم ادره مخالفه قور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره
 قور و نجهيم ادره مخالفه قور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره
 تسليم اولور و انت خرب و جرم ادره قور و نره ادره ادره ادره ادره ادره
 ادره مخالفه قور و نره ادره ادره ادره ادره ادره ادره

Sayfa 10

فرقة الغنم مائة
يا بركة ام قحطان يا وصالا
ماتوه حمر الغنم مائة

Sayfa 11

[illegible]

وایا قاضی کمالی ایضا ایچ بیکر

ایم. او. قیوم‌نار: زانفالده کامیونکم عاقلیله اید و کسورلیق قانۇن
اید یانە سوزلە قونۇلمە مرکزە کونۇرلەك وادەلرلەن بولما
شېك جەنە زەنە ایدرلەك فەنلەك سوزلەك دېمەنە قانۇنلە
آپالغە قەدە یقۇنلرلەك بولغا ایدەلەر بولماش کەدەنە شېه
ایدرلەك حاللەرلەك جەدە او قانۇنلرلەك سوزلەك عانە قانۇن
قانۇنلەرک ایدرلەرلەك قانۇنلەرلەك اجرا ایدرلەرلەك
کونۇرلەك جەدە

امام در بزم مآراء
سرمد و انیسوی و سابقه و عهد اولاد
حکومت ایلان و تهنیتی از آن تهنیتی
عزیزه و ایلان و تهنیتی از آن تهنیتی

Sayfa 12

[illegible][illegible]

الحق ما به
مدره جلاله لری حادی بر ورثه ویرجده واکثر ارباب خایه سله
وایلیک و فزینک مکروری مجله جیف قدره سید و صبر
محبوب و قهله سبله و رسم و سرت و نظاره و اقبا و شغل و
و ان یاده کوربت عهده کیمه اولی و نه حصه و سکنه برلیش
قید اولاره و نظاره الیه رسمه الزمه صابری و ده و زنده
برلیش معلومه و رسمیک حاجه برده کتاده کندی خیه
الحق جعفر

الشيخ محمد باقر
 قاضى ميرزا محمد باقر
 ميرزا محمد باقر
 ميرزا محمد باقر

Sayfa 13

توربینی وارار و مهرق دانا سولک و تحقیق و وقت وقت کندلی امداد
نفس ایله اختار و قیله ایدر جلد

ایم سنجیده یوسلرک دانه مایه یی اخصه بوندیمه یوسف
و قمارخانه و سارا محله باجا معایه ایدر و دیویم برلره یک
باشنده اسکی کجرا دلدردلین و انحره عسیر و برلینکی توربین
سیایم برر مرکز و مرجعای و سلسله ادمقورلرک و لیله صو
محیط ده معایه و برر جلد برلره بوندیمه یوسف
جیه واقعا ایم اولره کلرک کپرک ادره علامه فستادیم
درجده قیمنار آتیا بولاند ویا یاده هویانه ایدر خلدقه
کلر افاضلنده اهلای و صویرلرک و ادره لری تحقیق ایدر
ایده جلد عاکرکده معایه و سارا لک وقت و یانه قیامت وقت
ایده جلد

ایم سنجیده یوسلرک دانه مایه یی اخصه بوندیمه یوسف
و قمارخانه و سارا محله باجا معایه ایدر و دیویم برلره یک
باشنده اسکی کجرا دلدردلین و انحره عسیر و برلینکی توربین
سیایم برر مرکز و مرجعای و سلسله ادمقورلرک و لیله صو
محیط ده معایه و برر جلد برلره بوندیمه یوسف
جیه واقعا ایم اولره کلرک کپرک ادره علامه فستادیم
درجده قیمنار آتیا بولاند ویا یاده هویانه ایدر خلدقه
کلر افاضلنده اهلای و صویرلرک و ادره لری تحقیق ایدر
ایده جلد عاکرکده معایه و سارا لک وقت و یانه قیامت وقت
ایده جلد

Sayfa 14

اهتمام و انظار و در معاصرت بر آن و تعجب اهل ابدیت و طبعه
شعوره اهل جلد ستم

انتهای بختی ماره خانه وادی و لوفانیم بختی اجرتی سافریک ایدر
و علی الوطی و عمیق خانه بختی برده و سائر خلقت کرب و حیف
مملکت برسد اینست و وقت کرب حیفه مأذونه

التمه در بختی ماره ساد و کور و بختی ماره اقامت ایدر
هم و ستم و شغل و سبب و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم

التمه در بختی ماره ساد و کور و بختی ماره اقامت ایدر
هم و ستم و شغل و سبب و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم

التمه در بختی ماره ساد و کور و بختی ماره اقامت ایدر
هم و ستم و شغل و سبب و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم
و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم و ستم

Sayfa 16

اولكدره و قالير مدامنه نه مرد و چور مانچ اولدجه حورنه
 دنگار بيشلويين لور و ديدنه وقت دنگار ايدجه و ايدان
 ايتيرنر طغنه ايتنر قانورنه معيه حدودك خارجنه تفرقه
 هرچ و مولور بيشلويين كويورلر مرجه اخلايه جدر
 بيلر قناره و كرايه ليك فائز اولماه وقت ايدجه و فائز
 اولدجه و عرب جيليك اسمريك و كرايه ليك نومورلر
 ياغچ مركزه بديره ج و سايه عرب جم مقام و امايل و قورق
 مستولنه فائز اولدجه عرب عرب جيسنه هاء اولدجه
 بخره يماره مسلك قورق نكول و نكول سز آوده و فائز و مملكت
 ايجنه سادو ايم كنلر ايتنر معامه و داييم مركزلر معامه و بوزك
 سز اولدجه و ايرجه ايس معامه و فقه كورنه لك مركزلر
 كويورلر ج و اوشلورلك احوال تحقيه اونجه قدر قشقه
 مركزلر و فقه ايرجه
 بخره يماره برنده كره فويسر و بيلر معامه قورق و امايل
 و ايرجه فخره فخره فخره و بيلر جدر
 بخره يماره سكه كويورلر و امايل كوره بيلر مشق و ايرجه ايرجه
 بخره ايرجه و ايرجه و بيلر كورنه وقت كويورلر و امايل و امايل
 و ايرجه نسيم و اسفالي تيره اولدجه
 بخره يماره بيلر ايرجه ايرجه و امايل و امايل و امايل
 فائز و امايل و امايل و امايل و امايل و امايل و امايل
 هفتنه معامه اولدجه و امايل و امايل و امايل و امايل و امايل و امايل

Sayfa 17

[illegible][illegible][illegible][illegible]

Sayfa 18

انتهی
پیشتر چنانچه

سکاتین ماده بریس فوج و جاسه و لغت قانون انظام انکسیر
مؤرخه تبعید و محاکم اهل اولیوی محکم المصنفه قانونا عرک
الریه حصه

سکاتین بریاره بریس مؤرخه و طبعه مؤرخه ایفا انعامات
فصله طریقه تحقیق استقصیه و محاکمه فوج و جاسه
فصله محرمه نطقاً بریس محکم اهل اولیوی
و قضاة انکسیر ساز فطریه در جاسه و قضاة کرده مؤرخه
بکی محاکمه و محکم علیه تبعید و محاکمه اهل اولیوی

سکاتین بریس مؤرخه جاسه و جاسه و جاسه
اولیوی طرد و اولیوی محکم و جاسه و جاسه
ایده جاسه و جاسه اهل اولیوی
بریس مؤرخه و جاسه

بریاره بریس مؤرخه بریس مؤرخه و جاسه
محاکمه اهل اولیوی و جاسه و جاسه
کتابت بریس و جاسه اولیوی
جاسه و جاسه

کتابت بریس و جاسه و جاسه و جاسه
و جاسه و جاسه و جاسه و جاسه
و جاسه و جاسه و جاسه و جاسه

Sayfa 19

نهمه نه بولانه د سايه مخکې اخلوله وانه ونگلونه هغه
 قطع و تخريب د عمر بولنه هغه د سولنا سيد قومله و نيزه و لوله
 سړي نغبه و تخريب ايد و بانه کيښت و قېس پېچلې اعيانه
 و بولنده نسېر سولې ايد و د وچې موضو او دود و لکه و نامه
 و نازي نغبه د بانه کيښت ايد و سوله جنه ايجود و بولنده
 جغوايک
 ايجود و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې ايد و سوله
 او دود و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 طول و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 ايجود و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 استاجي قطع ايد و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده

د و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده
 و بولنده کيښت سولې و بولنده سولې و بولنده سولې و بولنده

Sayfa 20

پولیس نجاتیہ جگہ

بشماره بارہ دس از اجزای نامی استقلالیه پولیس
 درجه سزا از اجزای دیگر منقسم و مقدره موجب صورتی استقلالیه
 انجمن و پولیس معانی اولیقه سزا داده سببی چون و سقوط
 صورتی جمعیت انجمن و اولیقه سزا داده سببی چون و سقوط
 و استقامت چاده کرده در و غیره مافیه این جهت صورتی برده
 فی سبب جعفر قاری و سقوف بون قریه و محبت عربیه مقدره
 موجب و برده سبب منقسم و مضارب و سازه و محاربیه و برده
 و قریه و با برده محله سزا داده بون بونیه و برده و سببی اولیقه سزا داده
 دولتیه و سبب بون محله سزا داده و سبب سبب سبب سبب
 انجمن و مقدره سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب

انجمن باره پولیس و سبب منقسم و مقدره سبب سبب سبب
 سبب و سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب

در سبب سبب سبب

بر سبب سبب و سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب
 سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب
 سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب
 سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب
 سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب
 سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب سبب

Sayfa 21

سرحدات رفاقتہ المیا و فاجہ و جہاں میں مرکب برکتیہ لکھنؤ

عالمہ اہل و عیالہ اہل

اعانتہ میرنگی رفاقتہ برکتیہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

عالمہ اہل و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

عالمہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

عالمہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

عالمہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

درمعاہدہ دہلی و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

اعضای درمعاہدہ و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

برکتیہ و عیالہ لکھنؤ و عیالہ لکھنؤ

Tensikat-ı umumiye gereği jandarma ve polis elbiselerinin yeniden yapılandırıldığına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:32 • Sayfa:93)

تشیقات عجمه چله سلفدن اولن اوزره زاندرمه
و پولیس سلفله یی بیدما و متضامه نسیق و تشکیلی
متضامی اراده' حکمت افاده' چناب شهر یار بدن
پولیس و بکده زاندرمه سواری و یاده افرادنه
مخصوص اولموق پادیر یلان البسه نمونه لری خاکبای
مالی اجترای حضرت پادشاهی به مرض ایدلدیکی
کی پولیس نمرینه مخصوص بوزکرده زاندرمه
دارومی مرضیه اعلی اندیر یلان البسه حریه
نظمی دولتی ماری همان پادشاه حضرتی و ساطیه
دولتی چهارشنبه کونی حضور شوکت موفور
تجدری به لدی المرض البسه مرقومه مرقوم
مترولیتو محفوقین شهنشاهی اولموق بعضی تعدیلات
اجراسیه برابر کرک بو البسه لک و کرک زاندرمه
البسه لک مله صرحت اعانله امر و فرمان همایون
منو کاه صیایت افزای صنوح و صدور و البسه
مرقومه بی لایس اولان زاندرمه چاوشردن مجود
چاوشده هضیه سینه ملکدار یلرله کتیباسو صدور
پورولمدر *

مذکور البسه سیاه چوتهدن اوکی فیانی ستری
و پانفلون و ستر یلک قول و یانه صبه اطراف زره لری
یشله مال قور و رسکی چوتهدن معمول و خورنده
پولیس مخصوص خبانه دن بر اشارة و به بشبه
میدان دسکده بر قور و توت و او موزلر زنده صنعی ارانه
ایمرو صرو اولدیکلی و البسه مرقومه مترولیتو
اولموق بر مع و رو و لور و فار و دودلک و مع قوردون
صامت و قدیمی کی تشبیه البسه لک نرات ده
چاوشده مخصوص اولوب قور و دیر دخی بواله خات
هری لایس اوله جفد لرا بسه ده یالکر قور و دیر
سین معمول ایدوکی کورولمدر *

Belge 32

33³³

*Seyahat esnasında herkesin Mürur Tezkiresi taşınması gerektiğine dair
Zaptiye Nezaretinin Vakıt gazetesinde yayımlanan yazısı.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:33 • Sayfa:94)*

امور ضابطه نظارت علیہ سنن
مرور نظامہ می حکم فیہ نماز شہادہ
سیاحت و باخود بر محلین دیگر محلہ عزمت ایدہ جنکر
ہر کیم وقعی تبعہ و ملین اولور ایسہ اولسون
مضوع مروند کرہ می اولد قجہ نظام مروزی
چار اولد یغی حاندہ بعضا ہر فصلہ حکم نظامہ رعایت
اولمہ نفعہ و مامورین بعضیلری دخی تذکرہ بر یہ
مأموریت امر لری ارانہ ایتمکدہ اولد قریہ و حکم
نظامہ ای او کیل تذکرہ ایق ایسون مامورزی
طرفین چوزینوب یولرین کبر و قلمدہ اولد یغی
بصدما چوکی تذکرہ و یولن قلمدہ ایق قلم
ایسون ہر کسان نظام موجبتہ مروند کرہ می
ایقہ مجبور اولد یغی قضا یا یمن واک کوزہ حرکت
ایمن اورہ اعلان کیغیدہ اندار قلمدی *

Belge 33

34³⁴

Teftiş ve polis sınıflarında bulunup sonradan zaptiye zabıtlığına nakledilmiş olanların tarih ve dühulleri hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:34 • Sayfa:95)

روزنامه	موضوع ماده	تاریخ صدور	تاریخ درج
	نفسه در پس صفتی بولغیه مؤلفه صفتی نقدانجه ارسندک نابغی رصوتله صفتی بولغیه شفاء راء	عیرا ۶۸۴	[صفتی و ارسندک ۶۸۴]
جوبه لک رنله نله			عدد ورق ۱

Belge 34

Sayfa 2

Art. 2. - Le personnel en general de cette administration a été divisé en deux classes devant le Roi et à son gouvernement chaque employé sera élu à nombre de ses missions et pourait avoir l'intelligence nécessaire pour servir soit un bon commissaire soit un bon agent en agent d'avoir nous ont même pour avoir un esprit perspicace.

Art. 3. - Les choses principales a donner au personnel c'est un règlement car depuis le commissaire de 1re classe jusqu'au simple agent chacun a fait un règlement a sa façon et qui doit

Sayfa 3

"... des diacres et
 en que instant, si en
 un deus jours ou moins
 chaque agent ou premier
 tout au moins le plus
 afficher dans chaque
 poste et son Excellence
 le Ministre de la Police
 pourrait donner l'ordre
 que les agents en donnant
 lecture aux agents pendant
 leur repos.

Art. 4 Pour ne
 pas apporter dans le
 fonctionnement et dans
 le personnel du Ministère
 de la Police des changements
 qui pourraient inquiéter
 les employés habitués au
 service, nous devons dire
 que le règlement qui a été
 fait il y a trois et qui a eu
 un commencement
 d'exécution fait parfaitement

در برخی موارد امور عادی ملک صورت گیرد و علم
 نظری چنین صورت گرفته ملک انقضای آن را
 انجام شود و در اولی که مورد در دست مقرر میشود
 اولی در میان بعضی بر آن دست مقرر اجراء دفعه اولی
 اولی در بعضی دفعه ساری باید اجراء (مذکور)
 دفعه ساری ملک بر طبق جدولی که در جدولی (مذکور)
 دفعه ساری ملک مطابق ملک مطابق جدولی که در جدولی
 ساری بنا به عمل بر طبق جدولی که در جدولی
 اجراء در جدولی که در جدولی که در جدولی
 دفعه ساری ملک مطابق ملک مطابق جدولی که در جدولی
 انچه

Sayfa 4

elle supplée (ajoutant aux agents
si nécessairement) et offre à
notre avis toute la sûreté
possible, il suffirait de leur
les agents si à eux-mêmes
régulièrement aux prescriptions
qui y sont contenues pour
arriver à réorganiser cette
administration d'une façon
sérieuse.

Art. 5. - Le règlement dont nous parlons a été
assez bien fait il a beaucoup
d'analogie avec celui en
vigueur dans les villes de
Marseille, Bordeaux etc.
et à cela point de vue il
offrirait la sécurité nécessaire
et n'obligerait pas les employés
d'ici en fonctions à faire
de nouvelles études, puisqu'il
ait un common-sense
d'application tout le monde
l'ignore depuis l'agent jusqu'au

بشماره ۵. - در مورد این قانون که ما در مورد آن
بود و در مورد آن که فراموش نکنیم بود و در مورد آن
از این جهت که در این قانون که ما در مورد آن
و اساساً هر یک از اینها در مورد آن که ما در مورد آن
و در مورد آن که در این قانون که ما در مورد آن
از این جهت که در این قانون که ما در مورد آن
و در مورد آن که در این قانون که ما در مورد آن
و در مورد آن که در این قانون که ما در مورد آن

Sayfa 5

Commissaire de 1er ordre
 Titulaire des fonctions
 principales des services
 principaux de la police
 que des crimes sérieux soient
 commis pour éliger chaque
 chef à occuper des fonctions
 particulières qui lui incombent
 et non se faire remplacer
 par un subordonné.

Art. 2. Les services de la police de Constantinople
 il manque au bon fonctionnement
 de la Police de Constantinople
 les deux choses les plus essentielles
 au personnel plus complet
 et l'application du règlement
 joint à cela un ou deux
 serviteurs dévoués et zélés
 comme l'est Son Excellence
 Le Ministre de la Police
 qui l'indiquent formeront
 la main à l'exécution du
 dit règlement.

En terminant nous

ایجنسی ماره ایچونده بکجه رفقا اولارله حیات
 وجود لری بالکات ایضا ایچونده اولم لری بیکدی
 ایدرند بیه مولد ایلدی غمه اولرله دفعه
 اولرک دفعه ایضا اولر

بیچ ماره اولم دیلرک مو. ضابطه بیکجه حیات
 ایچونده بیکجه اولم دیلرک بیکجه بیکجه
 حیات بیک آملی دیکری نفع سام بیک بیکجه اولر
 دفعه اولم دیلرک بیکجه بیکجه اولر
 نفع سام بیک ایچونده بیکجه اولر
 بیکجه اولر بیکجه بیکجه اولر
 اولر بیکجه بیکجه اولر بیکجه اولر

Sayfa 6

jeux et de ce que les employés ont au service
famille à cause du petit nombre de serviteurs qui
composent cette administration
et par ce fait ils ne peuvent
guère facilement s'occuper
au sein de leur famille.

En important l'indigène
à son service à un personnel
organisé comme l'indique
le règlement ci-joint on
peut obtenir un résultat
sérieux offrant les garanties
nécessaires.

Si Sa Majesté désire que
la Police de Constantinople soit
organisée à l'instar de celle de
Paris, nous sommes tout disposé
à le faire de même qu'à prêter
notre concours en tout ce qui
concerne les questions de Police.

Nous collationnons les ordres
de Sa Majesté Impériale

36³⁶

*Asakir-i zaptiye'nin polislerin vazifesine iştirakına izin veren Şura-yı
Devlet kararı hakkında Cezair-i Bahri Sefid Vilayetince
bilgi istenmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:36 • Sayfa:101)*

بولیس مقامہ کے رخصتہ میں تشریح ابدلی حضرت درودتہ کرہ وہ دکرانہ
نورای دولت قراری سوال اولمہ سیدہ سورای مذکورہ جو بوبہ برقرار اولمہ
عبدای الخیمہ ودرہ جیدہ کرب دہ استغراولمہ وہ جبار مجربہ ودرہ
اسری بکفہ استغاسی ودرہ بکفہ اولمہ درین افادہ قلمبہ اولمہ معرودہ

Belge 36

37³⁷

Polise ait bazı ıslahata dair olup Zaptiye Nezaretinden gönderilen defterde yeterli malumat ve izahat olmadığından yeniden tanzim olunarak hangi karakollarda ne miktar asker ikamesi icab edeceğinin de bildirilmesi hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:37 • Sayfa:102)

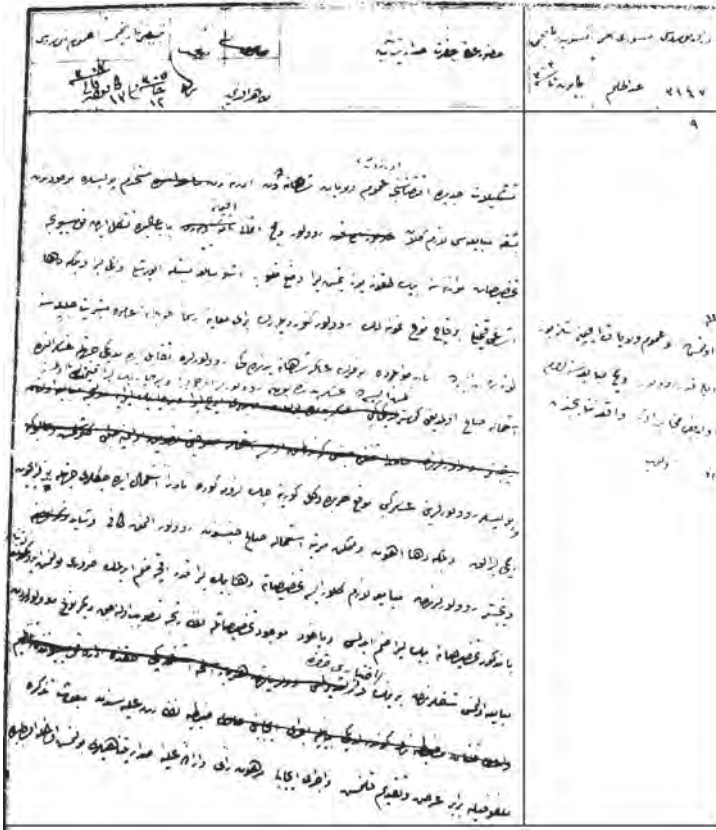
[illegible]

Belge 37

38³⁸

Edirne hariç, diğer vilayetler polisine dağıtılmak üzere alımı söz konusu olup getirtilen revolver numunesinin polis için pahalı olduğuna, ya revolver ve meç tahsisatını aşmayacak uygun bir silahın seçimi veya anılan tahsisata zam yapılarak Manchester revolverlerinin satın alınması gerektiğine dair Zaptiye Nezareti'nde alınan evrâkın takdim olduğuna dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:38 • Sayfa:103)

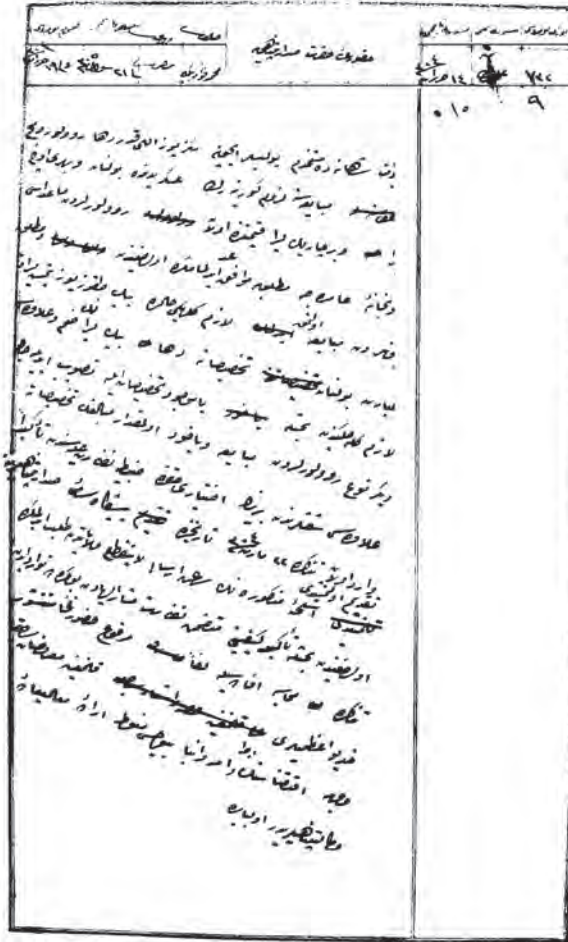

Belge 38

39³⁹

Vilayetlerde görevli polisler için satın alınacak silahlara ihtiyaç olduğundan, bu hususta Zaptiye Nezareti'nce gerekenin yapılması hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:39 • Sayfa:104)

Belge 39

Polisi olmayan kazalarda Müdde-i Umumilik vazifesinin kabiliyetli zabitlerle yerine getirilmesi ile ilgili tebligata Trabıusgarp Vilayetinde gelen cevapta vilayetin yeterli okur yazar zaptıyesi olmadığından bu görevin kaymakamlarca yapıldığının belirtildiğine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:40 • Sayfa:105)

[illegible]

Selanik ve Edirne vilayetlerindeki tren istasyonlarında ve diğer mahallerde görevli polis efradının giysileri hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:41 • Sayfa:106)

Belge 41

42⁴²

Polis hesapları 1301 senesinden itibaren zaptiye bütçesine nakledildiğinden Dâhiliye tahsisatı sened-i müsterekindeki polis kelimesi çizilerek hafiye hesabının buraya yazılması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:42 • Sayfa:107)

[illegible]

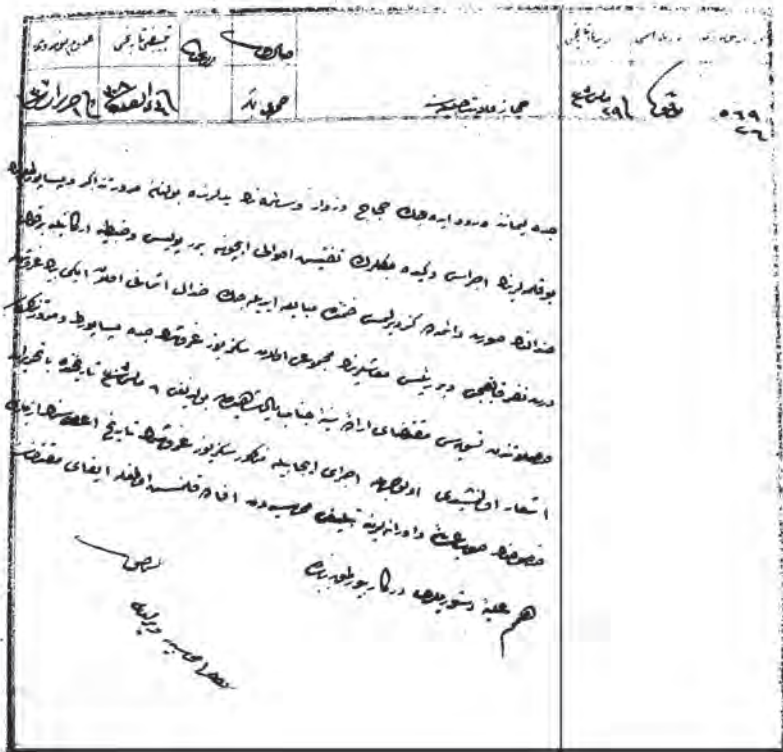
Belge 42

[illegible]

43⁴³

Cidde Limanı'na gidecek hacılar ve ziyaretçilerin ellerinde bulunan mürur tezkireleri ve pasaportların yoklamalarının icrası için birer polis ve zaptiye bir kol sandalının gönderilmesi, satın alınacak sandalın bedeli olan meblağın Cidde pasaport ve mürur tezkiresi hasılatından tesviyesine dair

(Belgenin Transkripsiyonu: No:43 • Sayfa:109)

Belge 43

45⁴⁵

Bab-ı Zaptiyede Avrupa politik şubesi tarzında bir polis şubesi teşkiline dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:45 • Sayfa:112)

Belge 45

حضور اعلیٰ فرجانیہ

نظام الدین
صوبہ

۶

معرضہ جاگیردارانہ
اور ماوراء دولت و حکومتی زمین نظام الدین کی بولتہ شدیدی طرز سے وائے خطہ دہشکی مقصودا رادہ سیمہ حرمینا و شہید اولاد پولیس شعبہ شہر میں لایم
ساداتنا مہجوران طبعاً شہر حرمینہ مستخدم ہونے کے لئے اور زمین کی ایک خانہ دہشکی دربر معانات و مقدمات کے لئے طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ
ہذا ایک حقیر کی طرف سے طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
نقوی صاحب کورسہ و شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
کلیا فلک ایاطہ حقیر کی طرف سے طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
عدوہ مکینا ویدہ مستخدم و مستخدمہ شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
آئندہ پولیس و محکمہ کی طرف سے طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
نہر شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
حق مکلفہ و محکمہ کی طرف سے طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں
مدیریت کا رجسٹر مستفاد و دریافت شدہ معرضہ شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں طبعاً شہر حرمینہ میں

خطہ
۶

۸
۹

*

بدر کاتب

بازن کاتب داری

۵۷۶۶

اور و پاره اولدی بکمی پولینه تجسی طرنه باب ضعیفه ده بر پولیس تجسی قشکی ایچو
 سنی بوز سز یک غروسه صرفه لزوم کوشلر اولوب مع عافیه مملکت اچیلده بو
 کی تعینات و جود و اورا ارجه اولدی عودتک سالور احوال قایم اولاننده نیت
 اولورده بورده غزنه لر سالور مأموریه کوشلریده و سالی موقوفه دخی مطاف
 نظارت جود سز توفیق ایدلکریده با صلا مقده اولنه کدره اشیو تقیباتک اشکام
 معاملنه کافی اولدی افراسی و اولیایه افارت ساره لی طاهره رانقیه نه ت جودتک
 خایره لی تذکره نیک نفعه اشیو امرو فیه شاهانه و سر ریس دست توکم اولدی
 ۷۷۶۶ سالی تا بخی تذکره جوائیه صادرینا هیدی موقوفه لی لدر لدره طرفه عالی حضرت
 یارت لک اولدی مملکت شاهانه امور رانقیه اکر یا امور خارجه ایله مناسبت
 پیدا اینکده اولدی بکمی ضابطه عامه خصوصیات دخی علی الاکره پولینده تعلو
 اینکده اولوب افرای واقع اولور و ولقد و چک جرمی ماره سی بوقیده اولدی
 و جازر عدیری پولینده ایلک خلوص خصوصیات و وفودات و هیا یانه با فیه و کیری
 و قدعات عاریه ایلک انتظامی ایلک و ایجابی تقدیرنه یکد بکریه معاونت ایلک
 اوزره باب ضعیفه ده ضعیفه ناظرینک خت نظامنده اولورده ایکی تجسی قشکی لک
 جود موجب فواید و محنت اولور عقیقه مملکت آسایش و انضاط خلوص و محافظه
 و ارامی اسبابی در سیر نظارت و ایدلرک و ضعیفه نظامانی کوزده کی یلک
 لک بکمی تعینات و وظایف و ارامی بر لایحه قلمه المود و زاره
 ضعیفه ده قشایه ضعیفه ناظرینک خت ربا شنده پولیس مفتی موسیو بوند ایلک
 پولیس امورنه وقف و مطلق اولور زوات ساره ده مرکب بر قومیوه تشکیل
 اولنی و قومیوه مذکورده تنظیم اولورده جود لایحه لک بعدد جیس خصوصیات و طایفه
 دخی تذکره اولورده اول امرده صورت خصوصیه ده عرصه غلبه علیا قانی
 شرف و اولور اراوه سز جناب خلوص قشایه ایجا بکلینده اولمده و سالی لک
 خایره لی تذکره و موقوفه لقا طرف سالی صادرینا هیدی اعاده فیه اولیایه امر
 عفت و کور کدره ۸۱ سالی ۱۰۸۱ سالی

Sayfa 2

gouvernement. L'avis est fait en
assess un traitement rationnable
et régulier. Ce n'est qu'après avoir discuté
avec la Commission les ressources du
budget que l'Etat pourra statuer sur
les augmentations à accorder aux chefs
et aux instituteurs.

Longue infestation. Jours communs
au moment des longues.

Le 2e Decembre J'envoie une copie de
Lettre Publique aux les agents et demand
pour la mission d'Instruction que ceux de la
premiere. Ces derniers doivent faire un bon
auto service tout au long des missions et
redoubler la force morale dans le
ville a toute la chose qui regardent la
police judiciaire. Des lors c'est il ob-
server que la service doit faire par
des hommes intelligents, honnêtes et
payés régulièrement et surtout l'un
par des hommes sages et humbles
qui fassent respecter leurs subalternes
sans crainte. Le Service de la police typique
et absolument bien dans une petite
région comme celle-ci je puis affirmer
à un homme personnel que la police
telle qu'elle est actuellement est plus
bonne Heurte en pour la région
insulaire en pour son genre me-
ment l'agent ne remplissent
pas leur devoir. Il y en a des gens qui
ont le goût de justice et l'honneur
qui sont avec tout en agent de police
général.

1

Je prie la Majesté Impériale
de vouloir bien m'agréer croire à mon
plus profond respect et digne
après les prières que j'adresse au Ciel
pour la conservation des jours précieux
de Sa Très-Haute Majesté
Le 14 mai 1892 *Jomine*

de la Province de Québec
le 5me mai 1892 *Forin*

فروغیہ پروردگار و سستی شقیہہ اندک لکھو و مدبرالم
مستندہ فخریہ نامہ عاتقہ نامہ مقداری مبارکہ ابلہ مبارکہ
لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ

بفتح ميم مفتوحة ايماءة واما ياءى ولفظ ميم مقلد للهمزة

[illegible]

اصول و ضوابط مختلف کی ابتدا کو مدخل در

نظراً إحدی و باعضو سرپرست مقتدری بدعجاب

لے: اچھے طریقے سے سیکھو اور پھر دوسروں کو سکھانا شروع کرو۔

بسم الله الرحمن الرحيم

... زیرا بر روی خانه پریشانی و در قفسه
... اما در این کتاب ضایع معجزه - نه در دلهای این کتاب

نقد و بررسی: ایده های ساده و زیاده. پولیس مایر لری

کتابکے آئندہ

وہ کہہ رہے تھے کہ عورت خدا کا عکس ہے

نظير افعاء ساقا، در بر چرخش استقامت ابدی و بیان

۴.۸ ماس $\frac{9}{5} L$

44

464

Sayfa 3

Sûreté générale

(انتہی مرتبہ)
باجد (راجہ سرگرم)

1re Division

برجی ستہ

1 chef de section

1. سید محمد عرف

3 secrétaires et traducteurs

2. کاتب و مترجم

1 archiviste

3. مفید

1 archiviste adjoint

4. مفید معاون

12 inspecteurs de police parlant différents lang.

5. مختلف زبانوں کے واقف سپاہی مفتی

Attributions

وہاں لکھی

*Service de permanence auprès du Com-
mandant le Résident à la police.*

ضابطہ باورے نزد سرد نویت

*Reception, ouverture et enregistrement
des dépêches.*

سورہ اولیٰ قبولی کتابی و قید

*Examen des journaux tirés et étrangers
circulation des lettres et autres documents.*

مترجمی و قید قریب معایر

Communication et réception des télégrammes.

مکاتیب و ہمار اوائلہ ترجمہ

Affaires politiques et de sûreté générale.

تلفظ و امورک ایال و قبول

Sûreté de l'Etat.

برقہ و راجہ سرگرم دہاں معایر

Etat des documents politiques.

مکاتیب و ہمارہ اشج

Associations secrètes, complètes.

اورہ باورہ ملک ترجمہ

attitude et puissance judiciaire et attachées.

فہم شکرہ حقہ خداتر تہا (فرمیں) سورہ قید

*Exécution des lois et décrets émis par
le pouvoir législatif.*

وہاں ہمارہ مترجمہ تعلقات قاصر

Circulation des étrangers.

مترجمہ انتہی مرتبہ دہاں اولہ خدایہ و امورک اور کد

Surveillance des réfugiés indigènes et étrangers.

اضطراب بیامت و کد سدری

Reception des déclarations de création.

وہاں و ہائیس اسٹالینک قبول

*Associations et réunions, fêtes de charité,
langues, sciences, sociétés publiques, etc.*

Sayfa 4

Communes des annes de l'exc et autres.
 Société anonymes.
 Importation et transit d'armes
 longes explosibles de toutes sortes et
 munitions de guerre.
 Enregistrement des déclarations faites
 par les personnes qui sont dans l'intention
 de louer des hôtels, maisons, chambres ou
 appartements meublés et sans fourne-
 ment des voyageurs dans tous ces établis-
 sements.
 Exécution des lois et règlements relatifs
 à l'imprimerie et à la librairie.
 Vente de journaux, colportage et distribution
 d'écrits, images et d'imprimés.
 Censure théâtrale.
 Affiches et affiches
 Enquête sur les demandes de naturalisation.
 Proposition d'expulsion relative aux
 étrangers non désirés.
 Surveillance spéciale des transports
 dans les gares de chemin de fer et aux
 embarcations de bateaux à vapeur.

تركه و اجتماع واعاءه كخاصية محبة ولصلى وصافى
 ونظير وغيره جمعية شانه الى اخرى رفعة انعامه
 اربك قبول ورتقى
 رتبة ومارا الى لك فناء ف
 اسلم اهلك وارتقى
 قدره ابر اصنام ومزار مشعل و اولاد هجر
 اولاد وفاء و اولاد و مقدومه و اولاد وفاء
 اجماره و ورك ايتانك استاذك قبول
 اعملا و اولاد ايتانك كلوكى
 مطبخ و كيا جيله مقده كى قزانه و نفا مانك اولادى
 مقده فروقى اولاد و مطبوخ و مقادير و مازة
 نفل و نورى
 تيار و لرقميه و مفايدى
 اعمده و مفايد لاله اعمده
 استاذ تا بعيت ايتانك مقده و مقفاه
 موقوف اولاد ايتانك ممالك نكاز و اولادى كطيف
 سدة و ساسير و ساسير و ساسير و ساسير و ساسير

Sayfa 5

Sûreté générale

(امنیة عمومية)

باشور (اساسيه عموک)

2e Division

یکم شعبه

1 Chef de section

یکم مدیر

2 Secretaires

2 کاتب

12 inspecteurs de police

12 رئیس مفتی

Attributions

وظایف

Recherche des criminels et des délinquants signalés ou inconnus et non encore dans le coup de mandat du juge d'instruction.

الکفر لرف منقطعده افذ و کفتم امره ویرطامه
اولوبه افکار ایدیتد ولکفر باینامیه ارباب جنایه و
مجرمیکه ترمیس

Recherche des faussaires de toutes sortes et de leurs complices.

الکفر باقده کایرک و شیرکلر نیکه ترمیس

Enquête sur les enquêtes et renseignements à l'autorité judiciaire.

تحقیقاته و سلبه بانک الکفیه علیه م ایلم

Enquête sur les loteries, cercles, clubs, les maisons de jeu et jeux de hasard sur la voie publique.

بایانقر "مجموعه" قرولبلر و قمار خانه لایلم سو قافده
قمار ادریر کمره ادرینه لایلم تحقیقاته

Enquête sur la fraude et sur les accidents.

افکار لایلم قفاده و قمرولبلر و جنایه هفده تحقیقاته

Recherche de la prostitution clandestine et de la vente de faux timbres officiels.

تحقیقاته مجرم و خفیهم نیکه و مغایر ایلم سلبه ها ترمیس

Repression des outrages à la morale publique par débauche.

تقریب ایلم افکوره مجرمیکه کفر افکاره صغیر

Bureau de placement.

هفده نظایره و با و هفده و کفر لایلم

Transport des corps et autopsies.

نقل و ترسیج اجساد

Envoi des cadavres à l'enterrement.

Recevoir les plaintes et les dénonciations.

Sayfa 6

١- *De la police*
 Surveillance du transport des poudres
 armes fulminantes et autres matières
 explosibles.
 Conventions relatives aux trahies
 Vente et trafic des objets saisis
 2- *Les décrets*
 Surveillance des théâtres, concerts
 et établissements de jeunesse au point de
 vue de la sûreté publique.
 Exécution des mandats d'arrêt, des
 mandats d'arrêt, des jugements et des
 mandats de justice.
 Recherche en cas de disparition.
 Correspondances avec les autorités
 judiciaires et administratives des provinces
 relativement aux individus pourvus
 ou recherchés.
 Recueil et classement méthodique de
 toutes les condamnations prononcées par les
 tribunaux civils et militaires.
 Bureau de bulletins judiciaires relatifs
 à l'état de la magistrature, instructions sur
 les précédents judiciaires des provinces.
 Examen des prétendues dérogations et
 décrets.
 Mesures à prendre en l'égard des délinquants
 après leur libération, escorte et accompagnement
 jusqu'à la frontière, en ce sens
 les lois qui s'appliquent à l'étranger.
 Surveillance des vagabonds qui
 reçoivent des pensionnaires ou qui demandent
 des consultations médicales aux deux sexes.
 Enquête sur la gravité et les causes
 de maladies épidémiques.
 Enquête sur les incendies, recherches
 de leurs causes.
 Direction de la photographie
 judiciaire.

Jandarma ve Zaptiye zabitanının polis vazife alanına müdahale etmemeleri tebligat-ı sabıkadan olmasına rağmen buna riayet edilmediğinden, bu konuda tahkikat icrasıyla gerekli tedbirlerin alınarak uygulanmasına dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:48 • Sayfa:124)

[illegible]

Belge 48

Rüsumat Deniz muhafaza memurları tarafından liman dairesinde bulunan revolver silahlarının Zaptiye Nezaretince polislere verilmesi talebinin Sadarete sunulduğuna dair.

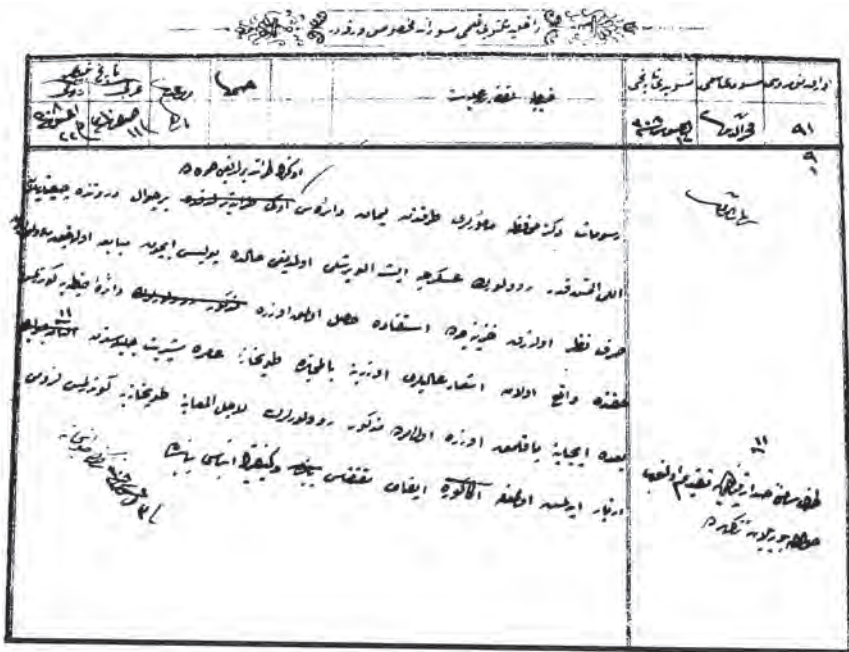
(Belgenin Transkripsiyonu: No:49 • Sayfa:125)

اولاد ندر که سوری می سوری قاجاری ۱۶۷ قاجاری ۱۶۸	صفحه ۱۶۷ صفحه ۱۶۸ صفحه ۱۶۹
۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹	۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹

Belge 49

50⁵⁰

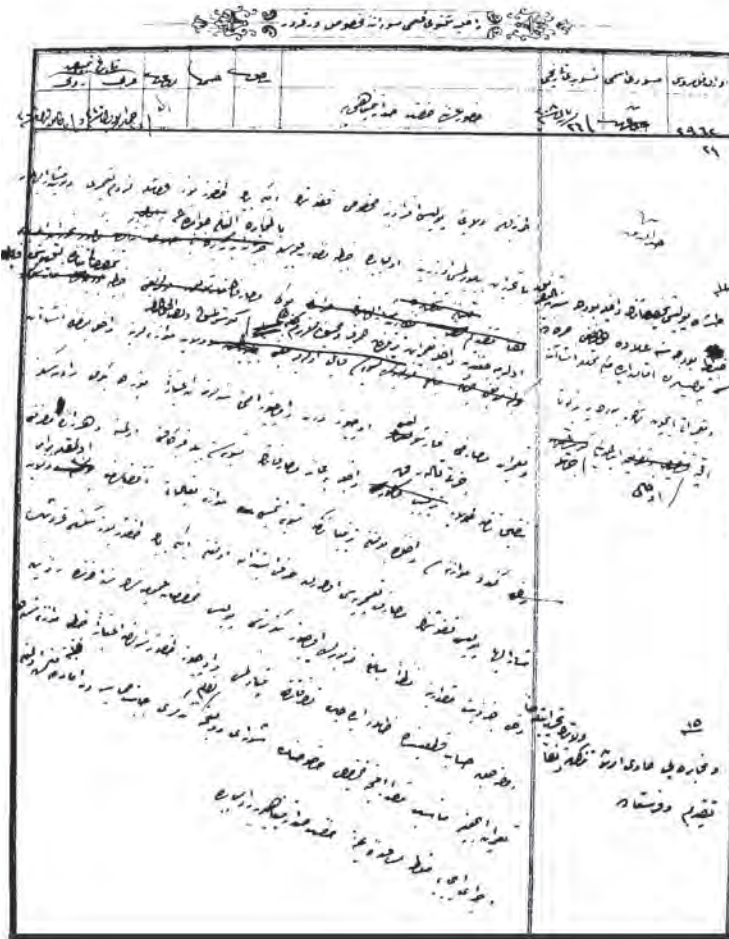
Rüsumat deniz muhafız memurları tarafından bulunan ve kaçak olduğu tespit edilen revolver marka silahların polislerce kullanılmak üzere muayene için Tophane-i Amireye gönderilmesine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:50 • Sayfa:126)

51⁵¹

Trabzon vilayeti polis efradına ait koğuşların tamiri için gerekli olan
meblağın Zaptiye bütçesine tahsis edilerek karşılanması
gerektiği hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:51 • Sayfa:127)

Belge 51

52⁵²

Sivas vilayetinde görevli polis ve zaptiye efradının miktarı ile diğer vilayetlerde bulunan jandarma ve zaptiyelerin miktarları ve tahsisatlarının sorulmasına dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:52 • Sayfa:128)

[illegible]

Belge 52

53⁵³

Jandarma ve polise ait ıslahat konularını tetkik ve müzakere etmek üzere Dahiliye Nezareti Müsteşarının başkanlığında Dahiliye ile Zaptiye Nezareti ve Jandarma Dairesi memurlarından birer kişiden oluşacak komisyona dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:53 • Sayfa:129)

Belge 53

[illegible]

[illegible]

در این روز ماه رمضان و در این روز
 در این روز ماه رمضان و در این روز
 در این روز ماه رمضان و در این روز
 در این روز ماه رمضان و در این روز

55⁵⁵

Sivas, Amasya ve Tokat kasabalarında yapılacak on altı adet karakolun her birinde ihtiyat sınıfından on ve zaptiyeden dört neferin ve ihtiyaç halinde de birer zabıt yahut polisin bulundurulması hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:55 • Sayfa:134)

سولس قهسید اماسیه و توقار قهسید افسس سولس و توقار قهسید افسس اوزنر اشعار اوزنر نضار اوزنر اراده نیه حق خدایه افشاء افسس برنده اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر نر مقدار اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر کله قهسید اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر مالک و مالک اوزنر	سولس قهسید اماسیه و توقار قهسید افسس سولس و توقار قهسید افسس اوزنر اشعار اوزنر نضار اوزنر اراده نیه حق خدایه افشاء افسس برنده اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر نر مقدار اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر کله قهسید اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر اوزنر مالک و مالک اوزنر
--	--

Belge 55

56⁵⁶

*Kolu kopmuş olan Dersaadet polis efradından Estepan Efendi için
yapay bir kol imali hakkında.*

(Belgenin Transkripsiyonu: No:56 • Sayfa:135)

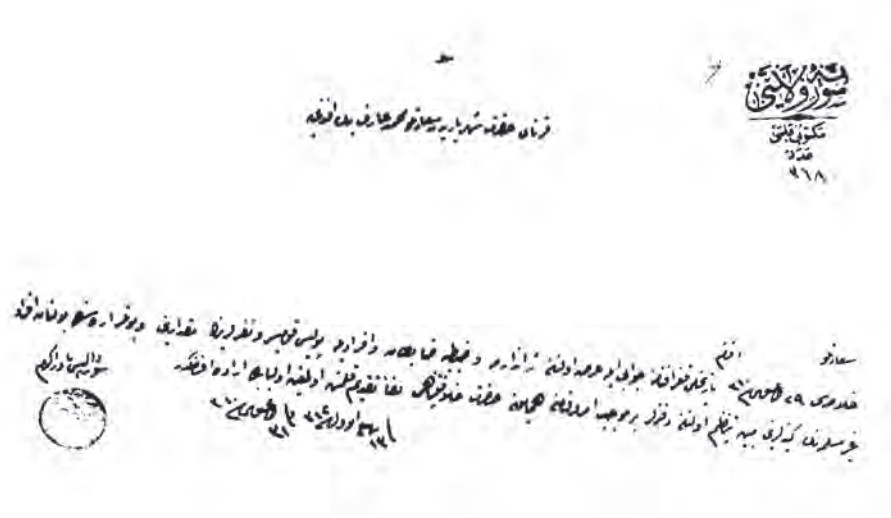

Belge 56

58⁵⁸

*Suriye'deki müslim ve gayr-i müslim jandarma, zaptiye ve polislerin
miktarına dair.*

(Belgenin Transkripsiyonu: No:58 • Sayfa:138)

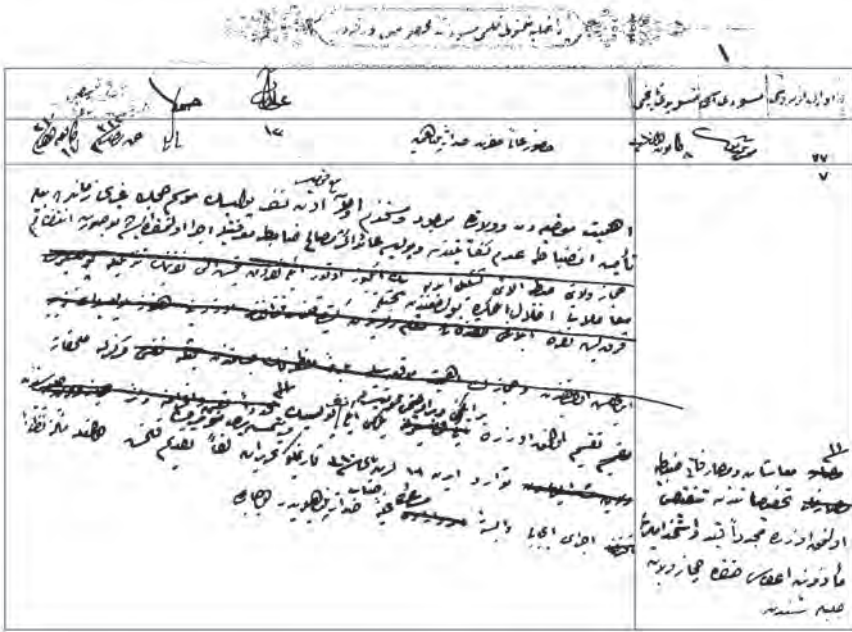

Belge 58

[illegible]

59⁵⁹

Hicaz'da maaş ve masrafları Zaptiye Tahsisatından ödenmek üzere komiser ve polis istihdamına izin verilmesi talebi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:59 • Sayfa:151)

Belge 59

60⁶⁰

Pangaltı'da işlenen cinayetden dolayı tüm polisler verilme üzere,
polislerin vazifelerini etraflıca gösterir bir nizamname kaleme
alınması hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:60 • Sayfa:152)

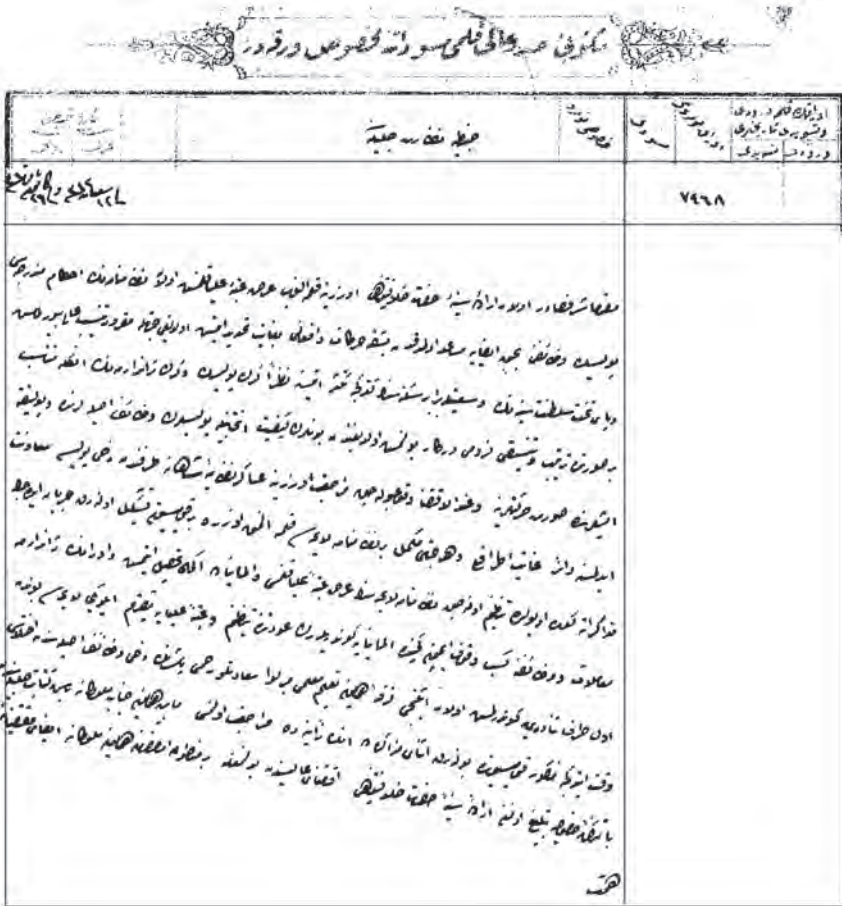
صورت مکتوب قلمی				نومرد	کتابچه دودک	کتابچه شویک
موصوفه و دودک	نایب رئیس	نایب	نایب	معاونه پت	شیخ	سورک
صورت مکتوب قلمی				صورت مکتوب قلمی		
بانتقالیه ایفای ایستادیه دودک اناستس بروج اوتو استامبول بریدک تعادلی ایستادیه بدیه جادیده زاندرم بافاده حال اقمیه دودک ده جان دوی بوزلک یا بدیه بوزلک هجماد واقعه بی غیره کور دوش اوزریم بروج کور دوش اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اگر اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم قره خواجه اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم جسور دودک اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم بوزلک اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم مکتوب اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم بدیه طبع اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اگر اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم مکتوب اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم				بدیه جادیده زاندرم بافاده حال اقمیه دودک ده جان دوی بوزلک یا بدیه بوزلک هجماد واقعه بی غیره کور دوش اوزریم بروج کور دوش اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اگر اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم قره خواجه اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم جسور دودک اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم بوزلک اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم مکتوب اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم بدیه طبع اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اگر اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم مکتوب اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم اوزریم		

Belge 60

61⁶¹

Polislerin vazifelerini daha iyi yapabilmeleri ve gerektiğinde jandarma ve askerden yardım alabilmeleri konusunda etraflı bir nizamname kaleme alınmak üzere bir komisyon teşkili ve İkinci Fırka Talim Muallimi Mirliva Rahmi Paşa'nın da bu komisyonunda bulunmasına dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:61 • Sayfa:153)

Belge 61

65⁶⁵

Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki için bir nizamname layihası kaleme alınmak üzere teşkil olunacak komisyona Adliye Nezareti'nden Temyiz Mahkemesi üyesi Enver Bey'in tayin edildiğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:65 • Sayfa:158)

Belge 65

66⁶⁶

Dersaadet'te istihdam edilen polis ve jandarmalarının
artırılmasına dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:66 • Sayfa:159)

برای اطلاع و اقدام مقامات محترم	۱۳۹۱ ۲۲ ۲۲ ۲۲
و امید دارد که...	۲۲ ۲۲ ۲۲
صورتی که در...	

Belge 66

Belgenin Devamı

[illegible]

مدرسه چاک کازمان
بسمه تعالی
دفعه اول
اولین جلسه
اولین جلسه

67⁶⁷

Polis ve jandarmanın tertip ve tensiki hususunda bir nizamname kaleme alınmak üzere kurulan komisyona Adliye Nezareti'nce Cemal Bey'in münasip görülmüş olduğuna dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:67 • Sayfa:160)

[illegible]

Belge 67

*İzmit'in mühim olan tren istasyonlarında istihdam olunmak üzere
zaptiye askeri taburundan dokuz neferinin tenziliyle altı
polis istihdamı hakkında.*

(Belgenin Transkripsiyonu: No:69 • Sayfa:163)

۶۷	۶۸
دولت	دولت
۶۹	۷۰
۷۱	۷۲
۷۳	۷۴
۷۵	۷۶
۷۷	۷۸
۷۹	۸۰
۸۱	۸۲
۸۳	۸۴
۸۵	۸۶
۸۷	۸۸
۸۹	۹۰
۹۱	۹۲
۹۳	۹۴
۹۵	۹۶
۹۷	۹۸
۹۹	۱۰۰

Belge 68

70⁷⁰

Haleb vilayeti sahillerinin emniyet ve kontrolünü temin için karakol tesisi ve gerekli zaptiye, jandarma ve polis istihdamı talebi üzerine olunacak muamelenin Sadaret'e takdimine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:70 • Sayfa:164)

Belge 70

Belgenin Devamı

ابراہیم علیہ السلام علیہ السلام
استاد صاحبزادہ توفیق زبیر لایمہ لازم کہ جسٹس و جوائن کی
مطالعہ عند اصفا زبیر جسٹس بیٹا انیسویں
بہ اسب
بیٹا مال

71⁷¹

Vilayetlerince tahvili veya azli istenen polis ve zaptiyelerin gerekli sebep bildirildikten sonra azil ve tahvillerinin yapılabileceği ve bunların yerlerine alınacak şahısların imtihan neticesinde tespit edileceği ve bulundukları vilayet haricine gidecek olan jandarma neferlerinin mutlaka Seraskerlik'e müracaat etmeleri gerektiğine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:71 • Sayfa:167)

Belge 71

[illegible]

۹۹ هـ ۱۰۰ هـ ۱۰۱ هـ ۱۰۲ هـ ۱۰۳ هـ ۱۰۴ هـ ۱۰۵ هـ ۱۰۶ هـ ۱۰۷ هـ ۱۰۸ هـ ۱۰۹ هـ ۱۱۰ هـ ۱۱۱ هـ ۱۱۲ هـ ۱۱۳ هـ ۱۱۴ هـ ۱۱۵ هـ ۱۱۶ هـ ۱۱۷ هـ ۱۱۸ هـ ۱۱۹ هـ ۱۲۰ هـ ۱۲۱ هـ ۱۲۲ هـ ۱۲۳ هـ ۱۲۴ هـ ۱۲۵ هـ ۱۲۶ هـ ۱۲۷ هـ ۱۲۸ هـ ۱۲۹ هـ ۱۳۰ هـ ۱۳۱ هـ ۱۳۲ هـ ۱۳۳ هـ ۱۳۴ هـ ۱۳۵ هـ ۱۳۶ هـ ۱۳۷ هـ ۱۳۸ هـ ۱۳۹ هـ ۱۴۰ هـ ۱۴۱ هـ ۱۴۲ هـ ۱۴۳ هـ ۱۴۴ هـ ۱۴۵ هـ ۱۴۶ هـ ۱۴۷ هـ ۱۴۸ هـ ۱۴۹ هـ ۱۵۰ هـ ۱۵۱ هـ ۱۵۲ هـ ۱۵۳ هـ ۱۵۴ هـ ۱۵۵ هـ ۱۵۶ هـ ۱۵۷ هـ ۱۵۸ هـ ۱۵۹ هـ ۱۶۰ هـ ۱۶۱ هـ ۱۶۲ هـ ۱۶۳ هـ ۱۶۴ هـ ۱۶۵ هـ ۱۶۶ هـ ۱۶۷ هـ ۱۶۸ هـ ۱۶۹ هـ ۱۷۰ هـ ۱۷۱ هـ ۱۷۲ هـ ۱۷۳ هـ ۱۷۴ هـ ۱۷۵ هـ ۱۷۶ هـ ۱۷۷ هـ ۱۷۸ هـ ۱۷۹ هـ ۱۸۰ هـ ۱۸۱ هـ ۱۸۲ هـ ۱۸۳ هـ ۱۸۴ هـ ۱۸۵ هـ ۱۸۶ هـ ۱۸۷ هـ ۱۸۸ هـ ۱۸۹ هـ ۱۹۰ هـ ۱۹۱ هـ ۱۹۲ هـ ۱۹۳ هـ ۱۹۴ هـ ۱۹۵ هـ ۱۹۶ هـ ۱۹۷ هـ ۱۹۸ هـ ۱۹۹ هـ ۲۰۰ هـ	۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰	۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰
---	---	---

Belgenin Devamı

مردم کوره عدل و باغدار بزرگوار محمد بن موسی صدر علیه السلام - سقا - محمد بن زید
محمد بن علی که یونس بن ابی اسحاق - ایدلمه - اعلیٰ علیهم السلام
دعای و راه حقیقه الیقین مولود
در این درگاه

۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

74⁷⁴

Polis Meclisleri azasının artırılması hakkında.
 (Belgenin Transkripsiyonu: No:74 • Sayfa:178)

شماره پرونده		تاریخ ورود	
ردیف	شرح	تاریخ	محل
۱	بدرجه مجید احمدی از رتبه پانزدهم	۸۸	۸۸
۲	بدرجه مجید احمدی از رتبه پانزدهم	۸۸	۸۸
مجموع		۱	۲

Belge 74

راغبه زمارت جیدی صاحب

60

معروفہ حضرت بریلو

[illegible]

2
22

$\frac{1}{\sqrt{2}} \left(\begin{matrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{matrix} \right)$

[illegible]

[illegible]

۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹

Sayfa 2

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible][illegible]

Sayfa 3

[illegible][illegible]

١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١
 ٤٧٢
 ٤٧٣
 ٤٧٤
 ٤٧٥
 ٤٧٦
 ٤٧٧
 ٤٧٨
 ٤٧٩
 ٤٨٠
 ٤٨١
 ٤٨٢
 ٤٨٣
 ٤٨٤
 ٤٨٥
 ٤٨٦
 ٤٨٧
 ٤٨٨
 ٤٨٩
 ٤٩٠
 ٤٩١
 ٤٩٢
 ٤٩٣
 ٤٩٤
 ٤٩٥
 ٤٩٦
 ٤٩٧
 ٤٩٨
 ٤٩٩
 ٥٠٠
 ٥٠١
 ٥٠٢
 ٥٠٣
 ٥٠٤
 ٥٠٥
 ٥٠٦
 ٥٠٧
 ٥٠٨
 ٥٠٩
 ٥١٠
 ٥١١
 ٥١٢
 ٥١٣
 ٥١٤
 ٥١٥
 ٥١٦
 ٥١٧
 ٥١٨
 ٥١٩
 ٥٢٠
 ٥٢١

[illegible]

[illegible]

78⁷⁸

Gürültü ve şamata yaptıkları için Üsküdar Polis Meclisince cezalandırılan Dülger Yorgi ve Eczacı Vasili 'nin davalarının Adliye mahkemelerinde görülmesi gerektiğinin bildirilmesine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:78 • Sayfa:195)

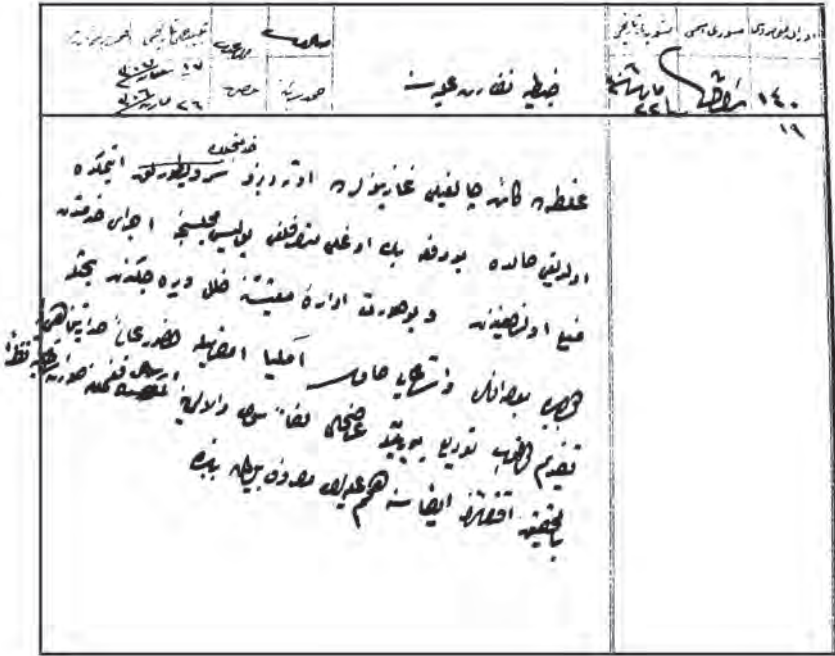

Belge 78

79⁷⁹

Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisince Galata'da çalgılı gazinolarda hizmetcilik yapması yasaklanan Amelya'nın bu iddiasının tahkik edilerek gereğinin yapılması.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:79 • Sayfa:196)

Belge 79

80⁸⁰

Üsküdar Mutasarrıflığı Polis Meclisi Reisi Mustafa Efendi'ye nişan
itasına ve saireye dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:80 • Sayfa:197)

Belge 80

81⁸¹

Trabzon'da polis meclisi teşkil edilmesinin sağlanması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:81 • Sayfa:198)

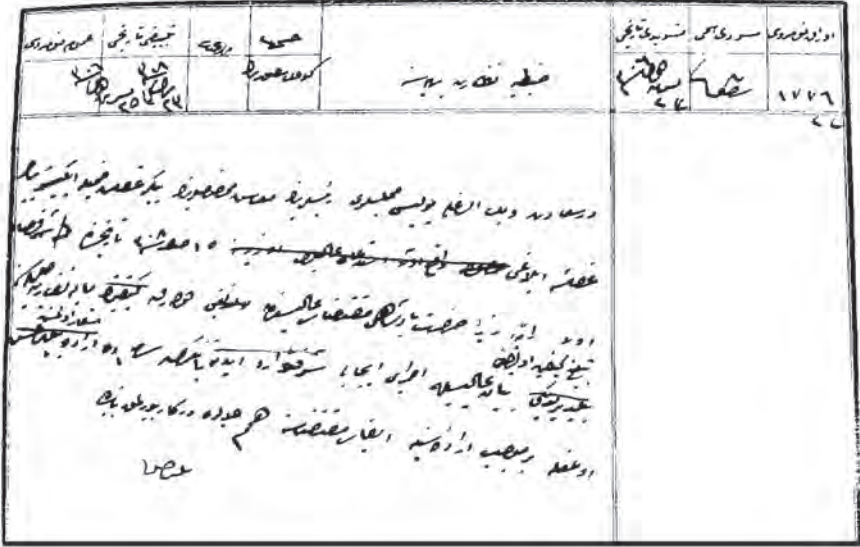

Belge 81

82⁸²

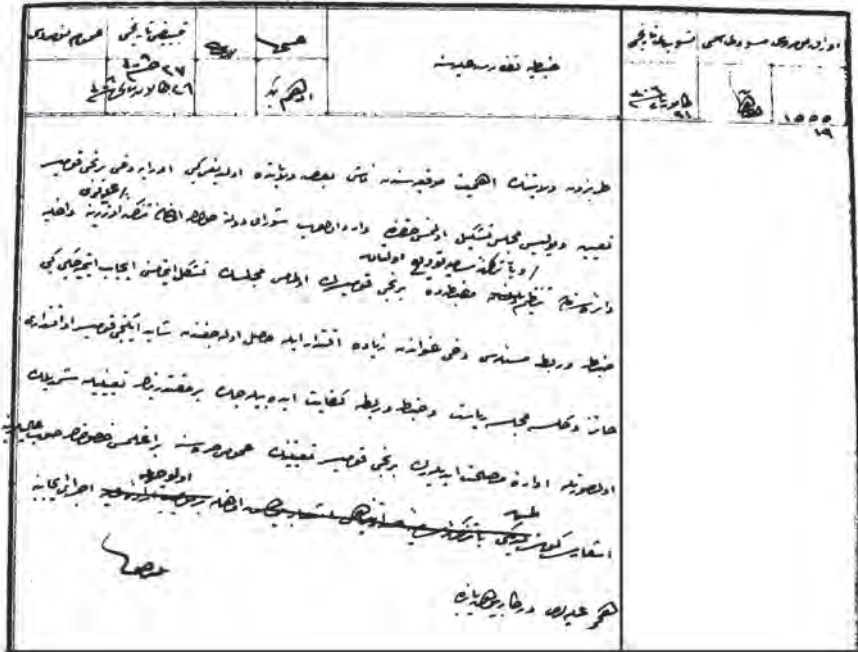
Dersaadet ve Beyoğlu Polis Meclisleri Reislerinin maaşına zam yapılmasına dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:82 • Sayfa:199)

Belge 82

Trabzon Vilayeti'nde Polis Meclisi teşkili ve idaresine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:83 • Sayfa:200)

Belge 83

84⁸⁴

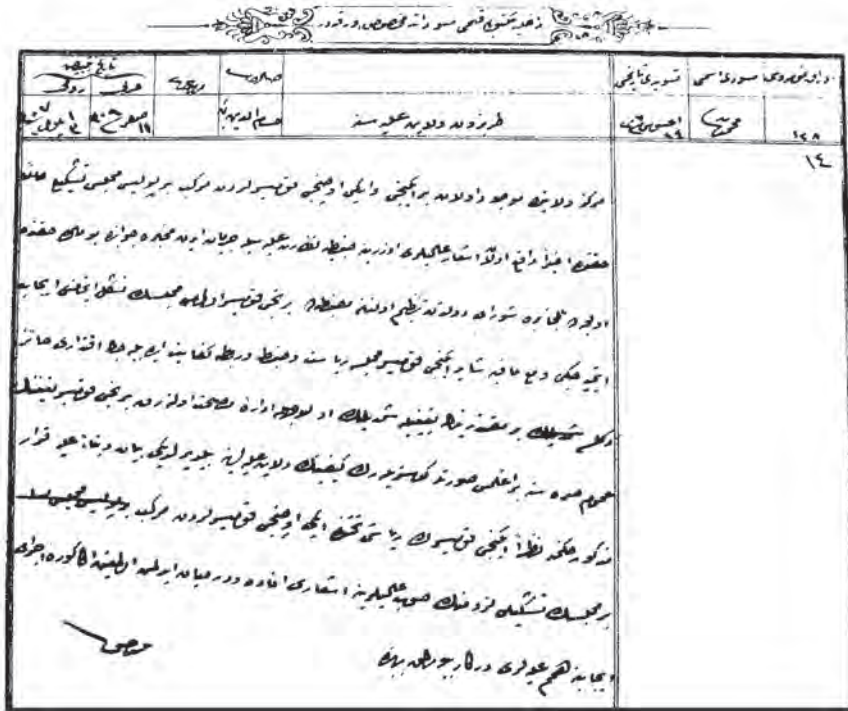
*Trabzon'da bir Polis Meclisinin teşkili için
gerekinin yapılması hakkında.*
(Belgenin Transkripsiyonu: No:84 • Sayfa:201)

[illegible]

Belge 84

85⁸⁵

Merkez-i vildayette bir Polis Meclisi teşkili isteğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:85 • Sayfa:202)

86⁸⁶

Dersaadet Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi 'nin terfisine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:86 • Sayfa:203)

معهده حاکمیه لایحه
خدمت قورقاعده ایله اولور و برادر اهل اتمه اولور و سعادت اولور حسن حسن غفور حق افندی خیر صمد برنده و دیگر کیمدی کونزله ایال
ایمان بولمیه صمد صادق ایلیم عاقله حسن جناب و نعمت حسن اعظم استحقاق برن ترن نفقه هر اتمه صمد انانی کونزله اولور
مصلحت قدری نیر ایل مولداری به برادر ترغیب رتبته صمد جناب صمد ایلیم قورقاعده اولور صمد ایلم اولور
چکمه وین لایحه ۱۰۱
صمد ایلیم
صمد ایلیم

Belge 86

87⁸⁷

Kış mevsiminde Beyoğlu'nda kumarın yasaklanması için memur edilen Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile refakatinde bulunacak Komiser Tahsin Efendilerin fazla masraflarının karşılanmasına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:87 • Sayfa:205)

دائرة امور داخلية

مکتوب

3.26

1090

فصل سی و نهم در بیان معانی و استعارات

موضوعہ فکر کیلئے

معهده. یکدیگر در
 جلاله به موسسه آگاه دانش فطرت و احسان است. هر یک از این دانشی و نویسندگان پس معاد و موسسه آگاهی را در راه فطرت و احسان
 و پس و موسسه آگاه دانش فطرت و احسان است. هر یک از این دانشی و نویسندگان پس معاد و موسسه آگاهی را در راه فطرت و احسان
 قول است. و در این موسسه آگاه دانش فطرت و احسان است. هر یک از این دانشی و نویسندگان پس معاد و موسسه آگاهی را در راه فطرت و احسان
 سید شمس الدین و پس موسسه آگاه دانش فطرت و احسان است. هر یک از این دانشی و نویسندگان پس معاد و موسسه آگاهی را در راه فطرت و احسان
 و پس موسسه آگاه دانش فطرت و احسان است. هر یک از این دانشی و نویسندگان پس معاد و موسسه آگاهی را در راه فطرت و احسان
 و پس موسسه آگاه دانش فطرت و احسان است. هر یک از این دانشی و نویسندگان پس معاد و موسسه آگاهی را در راه فطرت و احسان

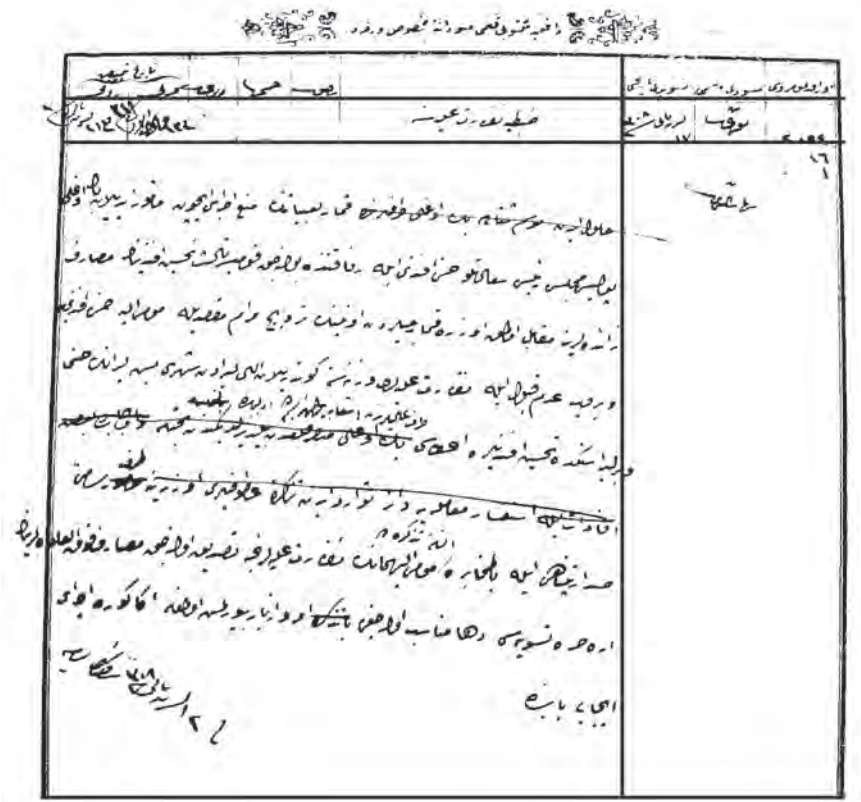
چراغی و زاهد

۱. عیون و روخ: ۹۰۰ سوره ششم

88⁸⁸

Kumar oyunlarının önüne geçilmesi için memur edilen Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile beraberindeki Üçüncü Komiser Tahsin Efendi'nin fazladan masrafları için verilecek akçenin Zaptiye Nezareti'nin onayıyla verilmesine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No:88 • Sayfa:208)

Belge 88

*Beyoğlu Polis Meclisi Reisi Hüsnü Efendi ile Üsküdar Polis Meclisi
Reisi Hasan Efendi 'nin becayişlerine dair.*
(Belgenin Transkripsiyonu: No:89 • Sayfa:209)

مجلس مجلس	مجلس مجلس
مجلس مجلس	مجلس مجلس

2.3. Polis Müdürlükleri

90⁹⁰

1296 Bütçesinde Zaptiye Nezareti'nin Polis Müdürlüklerine
bölünmesine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No:90 • Sayfa:210)

روم اعلیٰ شرفی و کربلائی و بیاضی و بیاضی
منصرفاتی حاشی و بیاضی و بیاضی
شهرامانی و بیاضی و بیاضی و بیاضی
غرضی و بیاضی و بیاضی و بیاضی
مأمورین و بیاضی و بیاضی و بیاضی
مأمورین و بیاضی و بیاضی و بیاضی
مأمورین و بیاضی و بیاضی و بیاضی
مأمورین و بیاضی و بیاضی و بیاضی
مأمورین و بیاضی و بیاضی و بیاضی
مأمورین و بیاضی و بیاضی و بیاضی

Belge 90

*Beyoğlu Polis Müdürlüğü tevkifhanesinin tamiriyle masraflarının
ödenmesi hakkında.*
(Belgenin Transkripsiyonu: No:92 • Sayfa:214)

[illegible]

Belge 92

[illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

96⁹⁶

*İstanbul Polis Müdürlüğü tarafından İstanbul Beyoğlu ve Üsküdar'a
gelen şahıslarla ilgili tutulan menşei ve meslek kayıtları hakkında.*
(Belgenin Transkripsiyonu: No:96 • Sayfa:224)

[illegible]

Belge 96

[illegible]

III. BÖLÜM

‘Asakir-i Zabtiyyeye (Polis, Jandarma, Zabtiyye)
Görev ve Yetki Veren Nizâmnâmeler

98⁹⁸

Polis Heyetinin Teşekkülüne Kadar Mürûr Nizâmının Her Tarafca
Tamâmî-i İcrâsı Zâbitaya Tevdî' Olunduğuna Dâir Tezkire
(Belgenin Transkripsiyonu: No:98 • Sayfa:235)

(پولیس ہیئتک تشکلتہ قدر مرور نظامک ہر طرفہ تمامی اجرامی ضابطہ بہ)
(تودیع اولدیغنه دائر تذکرہ سامیہ)

مرور نظامنامہ سنک ہر طرفہ تمامی اجرامی ادارہ ضابطہ تملکت و محافضہ
امنیت ایچون بات ازم تدبیردن اوایوب بواش مقدمای نفوس مقیداری طریقدن
کورلکده بولندیغی حالده مؤخرأ نفوس مقیدلاریک لغویله تحریر املاک و قویات
کابلرینہ حوالہ اولغش ایسدهده بونرو طبقہ اصلیلہ برابر شواشہ باغہ
پشہمدکلرین شمدیکی حالده مرور نظامنامہ سی منسی حکمتہ کبرک برطانیہ
مجموعہ الاحوال کسان کف ماباش کشت و کذار ایلکده و بحالک امور انضباطیہ
جہ اولان محاذیر و مضمراتندن بشقہ دولتک باشلیغہ پرواردانی دخی بحوہ بالوقتہ
(ابدولکته)

۹۹۵

ابدولکته و اورویا دولترندہ بولجیرک تذکرہ لرینی معاینہ ایلہ تذکرہ منر آدم
تجویماسی پولیس سر قویہ لرینہ عالم و نظامدن بولندیغنه بناء سایہ محاصوایہ
حضرت جہانباذہ ممالک محروسہ شاهانہ دخی پولیس ہیئتک ترتیب و تشکیلات
دکن فضائلک یوک ضابطہ مأموری ادارہ سندہ بولتی و تجمہ دولتلہ دن واجنبہ دن
کلوپ کیدہ جک بولجیرک مرور تذکرہ سی و بساپور طری بونر معرفتہ مسایہ
واعضا اولتی و علی الاصول کندیغنه ذمت قید ایلہ لزومی مقدار قوجانلو مرور
تذکرہ سی و بساپور ط تسلیم ایدیلہ رک حاصلات واقعتک بر ربی طرفلرینہ حاکم
اولوب دیگر اوج ربی محلاری مال صندوقلرینہ تسلیم اولتی اوزرہ ہرقضادہ
ایجابانہ کورہ پرویا ایکی نفر مرور کاتبی تعیینیلہ مرور نظامک تمامی اجرامیہ
بالاسنڈان ارادہ سیمہ جناب پادشاهی متعلق بیوریلہ رق کیفیت تعصبا ولایات
ایلہ ادارہ مستقلہده بولتان متصرفلرہ و ضبطیہ نظارت ہرہ سنہ ییلدرلدیکی
حریہ و مالیہ نظارت جلبیلہ لرینہده معلومات و برلش اولغشہ برمنطوق امر
و فرمان حضرت جہانباذی اوراجہ دخی برمنوال محرم ایجاب حالت ایفا سنہ
ہمت پورلیسی سیاتندہ شقہ ثناوری ترقیمہ ابتدار قلندی

فی صلح محرم سنہ ۹۷ و فی ۱ کانون ثانی سنہ ۹۵

Belge 98

Zâbıtaca Taht-ı Emânetde Bulunacak Eşyâyâ Dâir Ta 'lîmât
(Belgenin Transkripsiyonu: No:99 • Sayfa:237)

ضابطهجه تحت امانتده بولنهجق اشياه دائر تعلیمات

ماده : ۱ جنجه ویاچانیندن طولای تحت توقفه آئان اشخاص ایله مظنون علملرک اوزرنده ظهور ایدن وجرى ارتکاب ایچون استعمال ویاخود شبه اولدینی آکلاشیلان وکذلک جرمک آنادندن اولدینی کورشان والحاصل حقیقی میدان جیقارمنه مدار اولان قودوشیا واسلحه اشخاص مرقومئک دروست ایدلریک محکک تابع اولدینی حکمه مدعی' عومسی وبونک بولندینی وقت ضابطه عدلیه مأموری طرفدن ضبط اولندقدن سکره پولیس اداره سنه مربوط امانت مأموری [۱] تزدنده حفظ ایدیلجکدر .

ماده : ۲ توقیف اولان ویا ظن وشبه تحته بولان اشخاصک اقامتگاهلرنده اصول محاکمات جزائیه قانونک ۳۳ نچی ماده سی موجبجه مدعی' عومسی ویا ضابطه عدلیه مأموری طرفدن اجرا اولهجق تحریات اتناسنده اشخاص مرقومئک نبوت تهتمنی ویاخود برات ذمتی مؤید بولنبیله جک اشیا دخی ذکر اولان امانت مأموریتک تحت محافظه سنده بولنهجقدر .

ماده : ۳ ۱ نچی و ۲ نچی ماده لر موجبجه ضبط اولهجق اشیا بی مدعی' عومسی ویا ضابطه عدلیه مأموری مظنون علیه اراءه ایله ایضاحات طلب ایدلکدن سکره برضبط ورقمسی تنظیم ایله اشرای مضبوطه تک جنس ومقداری ورقه مذکوریه درج ایدمک و بونی مظنون علیه دخی تصدیق واهضا ایدیرجکدر . مظنون علیهک امتناعی حالده کفیت ضبط ورقمسه درج اولور .

ماده : ۴ اشیا مضبوطه ایجابنه کوره برطوبیه ویا محفظه درونته وضع اولوب ویاخود هر طرف حکمجه ربانغ ایله ربط اولوب مدعی' عومسی ویا ضابطه عدلیه مأموری طرفدن تمهیر اولندقدن سکره ضبط ورقمسه برابر عائد اولدینی حکمه به کوندریله جک و ورقه مذکورئک برنسخه سی دخی امانت مأموریتنه ارسال اولهجقدر .

ماده : ۵ حکمه بوصورنه کوندریله جک اشیا تک مهری فلک ایدوک ضبط ورقمسه

[۱] مکمل امانت مأموریتی بولنجان یازده اشیا جریه تک عا ۴۴ باش کاتیرنک تحت مسئولیتلرنده اولمقد .
محافظه سی شورای دولت مالیه وناقصه دارمستلف ۲۶ تیسان ۱۳۲۹ تاریخی قرارای اتضامنده .

Belge 99

Sayfa 2

تطبيق ايتدكدن صكره اخذنى مشعر بر علم وخبر اعطايده جك واشيائى مذكوره متعلق
هرتوع تحقيقات ومعلوماتى اكمال واستحصالي ايله برابر جرملك ثبوتنه مدار اولانلارى
اسول محاكات جزائيه قانوننك ۱۳۸ نجى مادهسى موجبجه محكمه دائره سنده توقيف
ايدوب قصورى كذاك طورده ويا محفظهيه وضع وتمهير ايدرك و بونلرك بر مفردات
دفترى ياپوب كيملك اوزرند ويا زرده بولنش اولديغنى و محكمه دائره سنده توقيف
اولان اشياك جنس ومقدارى درج ايله رك بلا تاخير امانت مأموريتنه كوندره جك
وبوكا دائرييله جق مفردات دفترنك مصدق بر صورتى مظنون عليه دنى تبليغ اولمجه قدر.

ماده : ۶ جنجه وجنايتك ثبوتنه مدار عد اولوبده مستطبق طرفندن توقيف
اولمجه اشيا لى الايجاب اسول محاكات جزائيه قانوننك ۲۱۰ نجى ۲۴۶ نجى ماده لى
موجبجه هيت اهاميه ويا خود جنجه ويا جنايتك محاكمسى اجرايه مأمور اولان
محكمه يه بالا راز ايلديشكى كىل كدن واشيائى مذكوره حقتده آتق بركونا تحقيقاتلر وم قالدق دن
صكره امانت مأموريتنه كوندريله جكدرك .

ماده : ۷ امانت مأمورى مستطبق طرفندن كوندريله جك اشيايى و مفردات
پوصله لرى اولجه كىدوسه كوندرلش اولان ضبط ورقه لرى ايله تطبيق ايدرك نقصانى
اولدينى تين ايتدكدن صكره بر مقبوض علم وخبرى وبروب اشيايى مذكوره يى توقيف
ونوصرو صره سيله مطبوع دفتره قيد ايله محل مخصوصده حفظ ايله جكدرك .

ماده : ۸ اجرا اولمجه تحقيقات ويا محاكمه نتيجه سنده اصحابه اعاده سى لزومى
تين ايدمجه اشياك ردى ايچون تحقيقات ويا محاكمه اجرا ايدن پوليس مجلسى ويا
استعطاق دائره سى ويا خود جزا محكمه سى طرفندن بوباده ويريلان قرارى مضمون بر
مذكره تنظيم ومجلس ويا محكمه جانبدن تختيم اولمجه اشيو مذكره ضبطه نظارتى
طرفندن موجبجه : اشاريله امانت مأموريتنه حواله اولمجه وبر مقبوض علم وخبرى
اخذى ايله اشيايى مذكوره صاحبه تسليم وقيدنه اشارت ايديله جكدرك .

ماده : ۹ صاحبي ظهور ايمان اشيا اوچ نه حفظ اولدق دن صكره بر دفترى
مطالبوب هرته جزا محكمه سيله پوليس مجلسنك واستعطاق دائره سىك ايجاب ايدن مأمور
لردن مركب شكل ايدمجه قوميسيو تده تدقيق اولمجه هنوز تحقيقات ومحاكه اكمال

Sayfa 3

اولئامسندن طولايي برمدت دها توقیي ايجاب ایدن اشیانك ادا میسی حداسنه توقیف اشارتی یازیلوب قصوری فروخت اولئق اوزره تفریق قلمه جقدور .

ماده : ۱۰ تفریق اولئ حق اشیانك جنس و مقداری تصریح اولغفسزین کیمك اوزرنده ظهور ایلدیکی و نرمدن نوقت سرق ا اولئدیغی غزتلرله اعلان اولدقدن صکره یته صاحبی ظهور ایتیارلرله نچی ماده ده کوسریلان قومیسون و مالیه نظارتندن کوندریله جك مأمورلر حضورنده علماً مزایده اولئرق فروخت اولئ حق و مزایده دفتری ابکی نسخه تنظیم و قومیسون هیتی ایله خزینه مأمورلری جابندن تمهر ایدیلرک برنسخه سی امانت مأمورلر نزدنده بالتوقیف دیگر نسخه سی انان حاصله سیله برابر مالیه نظارتنه کوندریله جکدور .

ماده : ۱۱ احباب حظه ویا جنایتك توقیف اولئدیغی عكك مدعی عمومییی وعدله مأمورلری طرفندن مهور اولیان ضبط ورقه سی برابرته بولمیان اشیا محکمه مستطقی طرفندن قبول اولئجی کی مستطك مهری آانده و مقررات پوصله سی برابرته بولمیان اشیا دخی امانت مأمورینی قول و ضبط ایدمز و سالف الیان مجلس دیا محکمه ویا داره نك فراری و ضبطه نظارتك امر و معلوماتی اولغفسزین امانتده محفوظ اسنادن احبابنه برشی اعاده اولئقار و بو متلو اشیانك دخی باب ضبطه ده امانت داره سندن بشقه محله حفظی نرعدور . بوکا مخالف حرکت ایدلر قانوناً مسؤول طوبیلور .

ماده : ۱۲ اشخاص سر قومه اوزرنده ظهور ایدجك ویا بونلرک اقامتگاهلرنده بولئجی اشیا بلاقضان ضبط ورقه سه قید ایله مستطقه کوندرمه ین مأمورین عدلیه ایله اشیا مذکورده یی تمامله امانت مأمور یته تسلیم ایمان مستطقل امنیتی سوراستعمال ایدلرله مخصوص مجازانه مستحق اولئجی کی اشیا مذکورده نك حین نفاذده مهرینی فك ایدرک برشی قاجیران مأمور دوچار مجازات اولور و ضایع اولان اشیا کندوست تضمین ایتدیریلور .

ماده : ۱۳ عدلیه مفتشی هر اوج آیده برکرده اشیانك حفظه مخصوص محلی تفشیش ایله انیای موجودده یی معاینه و محکمه نؤندنه محفوظ اولان ضبط ورقه لری و امانت مأموریتك مقبوض سندلری ایله تطبیق و احبابنه اعاده اولئش اشیا بولدیغی حالده صورت

Sayfa 4

اعدادسی نظامه موافق اولوب اولادینی تدقیق ایدمك والحاصل امانتك صورت حفظی
حقده هر دلو تحقیقات اجرا ایله نتیجه سی عدلیه نظارتیه بیلدیره جکدر .

ماده : ۱۴ امانت مأموری کفالت نظامنامه سی موجبجه کفالت قوییه ربط
اوله جقدر .

ماده : ۱۵ عدلیه و ضبطیه نظارتلری اشبو تعالیاتک اجرائیه مأموردر .

فی ۲۸ ربیع الاول ۱۲۹۸ و فی ۱۶ شباط ۱۲۹۶

100¹⁰⁰

Silâh İsti'mâli Hakkında Kânûn-ı Vilâyet
(Belgenin Transkripsiyonu: No:100 • Sayfa:241)

(Silâh istemâli hâqqında qânûn velayetder)

nam namî, husret padişahîye avle rîq nizamname dâxliyyik avtîjî vâlî derdîjî
mâde lî ahkâmât tufîqâ yîk skz yûz sksân mîde sî tîşrîn tîlîstîk avn brîjî
kufî mîjîs emmî velayetî qîvul avlîsûb lîdî elerîş mîrîqî hâqqîde mîelîq
ysûrîblân arade sîde mîvîjîje vâlîmî bolîndîqem rûm îlî şîrîqî velayetîde aşîv
qânûnîk tîşrînî elân îlîm

brîjî mâde mîlîs vîzîlîdarîme polîs zabîţsan vâfrâdîlî mâsûrîtî silâh
taşîqîlîştî încîb îstîdîrîn mâsûrîlîdîn mâedâ hîjî brîkîme rîhîstîname sîz silâh
mîlîştîme

avtîjî mâde avn skz yâştî îkâl îqâmîş avlîsîlîle mîhtîl şîşûr avlân
vîsîrîşîlîştî elîtyâd îstîdînîrîe vîhîkûmâ hîqûq mîdîdîdîn mîhîrûm vîsîlîpîle nîzârîqî
alîde avlîrîe rîhîkûmât mâsûrîlîrîe silâhîle qârîşû qîvîstîdîn vîyâxûd sîrîqî alîle
mîhîkûm bolîstîdîn mîvîlâbî alîî îyî hîstîde hîkîm avlînîrîe silâh istemâle dâvî
rîhîstîname vîrîlîrî încîqî bolîdîn hîkûmât mâsûrîlîrîe qârîşû qîvîstîdîn vîyâxûd sîrîqîle
mîhîkûm bolîstîdîn mîvîlâbî alîî îyî hîkîm avlînîlîdîn mîdî tîjîrîelîrîdîn îştî sîde mîrîvîr
îştîş avlîlîrî bolîmîvîstîdîn mîstîtînâ mîvîlâvîlîrî

avtîjî mâde nîzamîde dâxîlî îştîjî nûmîvîlî dîlîlîk avtîjî mâde sî mîvîjîje
(silâh)

Belge 100

❦ ٦٩ ❦

سلاح طاشیق ایچون رخصتنامه نواحی مدیرلری جانبندن اصولی دائره سنده ویریه جک شهادتنامه اوزرینه قضا قائممقاملری طرفندن اعطا اولنور

در دنجی ماده رخصتنامه ک حکمی تاریخ تحریرندن اعتباراً بر سنه مدتله جاریدر مذکور رخصتنامه ره سلاح طاشیانک اشکالی ونه جنس سلاح طاشیدیفی تحریر اولنور

بشجی ماده سلاح طاشیق ایچون اعطا اولنان هر بر رخصتنامه لردن یکریمی بشر غروش اتون اقیچه النور بونک یکریمی ولایت صندیغی ویشی دخی شهادتنامه بی ورن مدیرک منسوب اولدیغی نواحی وقضا جاعتی منافعه حصر ایدیلور

التجی ماده رخصتنامه بازار یرلرنده وجمع ناسده سلاح طاشیق صلاحیتینی اعطا ایتمز اشبو بندک خلافتنه حرکت ایدنلردن بوزدن بشوز غروش قدر جزای نقدی اخذ اولنور ویاخود اشبو جزای نقدی بر هفتهدن بر آیه قدر حبسه تبدیل ایدیلور

یدنجی ماده اصولی دائره سنده رخصتنامه سز سلاح طاشیانلردن برنجی دفعه طولتد قلرنده الیدن ایکی بوز غروشه قدر جزای نقدی النه جغی کی ایکنجی دفعه سنده اشبو جزای نقدی تضعیف ایدیلور اوچنجی دفعه سنده ایکی قات جزای نقدیدن ماعددا متجاسرلرینه بش کوندن بر آیه قدر حبس دخی علاوه ایدیلور اراده سنه تاریخی فی ۲۰ ربیع الآخر سنه ۹۸ وفی ۲۵ مارت سنه ۹۷

101¹⁰¹

Zâbita-i Nevâhî Hakkında Kânûn-ı Vilâyet
(Belgenin Transkripsiyonu: No:101 • Sayfa:243)

✽ ضابطہ نواحی حقتہ قانون ولایت ✽
نام نامی حضرت پادشاهی به اوله رقی قیامنا مدخلینک اونجهی واللی در دنجی و درت
بوزمانان بشیمی ماده لری موجبجه ضابطه نواحی حقتہ یک مکز بوز سکسان
سندس تشرین تابیسک یکری در دنجی کونی قبول اولوب لدی العرض مرعیتی
حقتہ اراده سینه حضرت پادشاهی تعلق و شرف صدور بیوریلان اشو قانونک
واللهی بولدیم روم ایلی شرفیده مرعی الاحرا طوقلینی اعلان ایلرم
برنجی ماده قرا ضابطه رئیسری ناحیه مدبرلریدر بونلر قضا قائمقلربنک

Belge 101

101 Birinci Tertib Düstur, Zeyl 2. ss. 108-114.

❖ ۱۰۹ ❖

نظارى التمه اولهرق قوانين ولايت ايله والى ولايت طرفدن اعلان ايديلان قرار نامدر احكاماتك موقع اجرايه وضعه ومنصرفلر و اختيار مجلسينك عموماً دوآر بلديه به متعلق اسباب و تدابير انضباطيه حقنهدكى قرار نامدرينك اجراسته و رئيس بولندقلى ناحيهك حصول انتظام و آسائشه مأموردرلر ايكى جنس مذهبدين مركب اولان ناحيهده اكثريتدن منسوب اولان مديرلر ضابطه رئيسى اوله جعفردر ايكنجى ماده قرا ضابطه مأمورلى كوى كهپالردن و قوريجيلردن و كيجيلردن عبارت بولنه جعفر

اوجنجى ماده كوى كهپالرى و قوريجيلر و كيجيلر اختيار مجلسى رأيله قضا قائمقاملرينك تصديقيله مديرلر طرفسندن تعيين اولنور بولرك قضا قائمقاملى طرفدن دخى يذرلنده صورت تعديلاتى مصدق ورقه بولنه جعفر

ايقاى وظيفهده قصور ايتدكارلى حالده مديرلر معرفتى و اختيار مجلسى رأيله تعطيل مأموريت ايتدريبله جعفر ايتق عزلارى يند مديرلر تكليف اوزرينه قضا قائمقاملى طرفدن اجرا ايديلور

دردنجى ماده هر جماعتده بوزخانه دن زياده اولان جماعتده ايكى و يادهاز زياده ضابطه قرا مأمورلى بولنه جعفر اختيار مجلسلى كرك موقت و كرك دائمى ضابطه قرا مأمورلرينك ترتيبه مملكتجند احتياج كور ياوب كورلدىكى حنده رأى و ربله جعفر بشنجى ماده ضابطه قرا مأمورلى بولندقلى جماعتك انك مستقيم الاطوار و اهلىلى آدميردن انتخاب اولنوب يكرى رباشندن ايتاخى اولنه جعفر

التنجى ماده ضابطه قرا مأمورلى اجراى مأموريتلى اتناسنده اختيار مجلسينك مقتضى كوردىكى اسلحه ايله مسلح اولنده حفزى واردر

ضابطه قرا مأمورلى قوللنده و ياخود كوكلنده (قانون) لفظى مسطور اواق و نومروسى دخى التمه مندرج بولنق اوزره تنگدن برلوحه بولنه جعفر

يدينجى ماده قرا ضابطه مأمورلى و تلافى مأمورلى يند متعلق خصوصيات ايجون مديرلر و ياخود معاونلرينه تخريرا رابورط و برلر و ياخود شفاهاً افاده حال مديرلر

ضابطه مأمورلرينك پارميه متعلق خصوصياتده واقع اوله جق افاده شفاهيه و تخريرلرلى عكسى ايلات اولتزه هذليه جده صحيح اولهرق قبول اولنور سكرنجى ماده اداره ضابطه مأمورلى حاز اولدقلى اقتدارى سوه استعمال

❖ ۱۱۰ ❖

ایندکلی و یا خود وظیفه لیک خارجده حرکت ایندکلی حالده مدیرل طرفدن
اختیار مجلسی رأیله محکمه حضورده مرافعه ایلدیلور
طفوزنجی ماده ژاندارمه ضابطای ایله اون باتی و چاوشیری نظام و اسایش
محافظه سی ایچون اقتضای حالده فرا ضابطه مأمورلر بیک معاوضتی طلب
ایده یلورلر

اونجی ماده قضا قائمقاملری جماعت امور ضابطه نیک صورت حریانی هر
آی پولیس قومیسری و یا خود ژاندارمه قوماندانی معرفته تفتیش ایده چکدر
اون برنجی ماده بر جماعتک اون سکرذن فرق یاشنه قدر اولان کور اهالیسی
منابه صورتیه کیچدی جماعتک بکچیلک خدمتی ایضا ایله چکدر
مدیرل اختیار مجلسی رأیله استان مذکورده بولان آدمردن بلا فرق و جنس
و جماعتک نفوس موجوده سسته کوره دردن اون لشی به فسر کیچده قره قولاری
ترتیب ایده چکدر

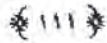
اون ایکنجی ماده یکریمی بشدن اللی خانه به قدر اولان کویلده کیچده بکچیلری
درت کشیدن مرکب و الیدن یوزه قدر اولان قره ده الی و یوزدن ایکی بورچاهه
قدر اولان قره ده سکر و ایک یوز اودن زیاده اولان قصبیلده اون لشی کیچده مجلسی
خدمتی ایضا ایله

اون اوچنجی ماده هر قره قولده اختیار مجلسی طرفدن منتخب قوماندان بولد جقدر
مدیرل ایله اختیار مجلسی هر قره قولت قاح کون محظله اورینی ایضا ایستی لارم
کلمه چکنی قرار لشدیره جق و ایچق و ایام اوج کوندن اشانجی و اون کوندن
یوقاری اولیه جقدر

اون درنجی ماده هر جماعتک میدان برنده کیچده قولاریک صورت ترتیبیه
قنقی کون و قنقی قولان بکچیلک خدمتی ایضا ایله چکنی مین برورقه تعلیق اولد جق
و بونک برر صورتلری مرناس اولان محظله دخی اصیله جقدر

اون بشنجی ماده مذکور ورقده اسمی مقید اولان هر شخص توبی کار بکده
یکجیلک و نایفه سی ایضا ایتمک و ورقه مذکورده اسمک مقید اولد جق او کره وب
بیلکه مجبوردر

اون التنجی ماده بکچیلک خدمتی وظیفه سبیله مکلف اولاندن ری و خدمتی
بالفعل ایضا ایتمک استمریکی تقدیرده ریبه بدل کوستر یلور فقط بولان مذکور

ورقده اسمی مقید اولوق اقتضا ایدر اشیو بدل ماده سنی هیچ اولمز ایسه برکون
اول مدیره خبر و رماک لازمکوب مدیرک دخی بونی عدم قبولجه اسباب
مشروعه سکورر ایسه رخصت و بر ماه که حق اوله جقدر هر نه وقت بر
کیمه نوبتی کادیکنده بکجیلک خدمتی ایضابه شتاب ایترا یسه بوتاروی بندموجبجه
یرینه دیکری تعیین اولمیبو ایحق مدیر دیکر قولاردن برکتی الهرق اول کیمه مک
یرینی طولدره جقدر و بوالان آدمه هر کیمه ایچون التون ایچه اولهرق اختیار مجلسی
معرفته الی غروش و بر بله جقدر

اکر بر کیمه برکونه عذر شرعیسی اولدیغی حالده اوج دفعه متباداً ایضای و بلیغده
استکاف ایدر ایسه او مثلاً اولردن اختیار مجلسنک تفسیب و قرار بله جزای تقدی
الده جقدر

اون یدنجی ماده مدیر و معاونتری اون ایکنجی ماده ده کومرلیدی اوزره کیمه
قره قولاری بونک اصول و قاعده سی وجهله صورت ترتیبله اجرای وظیفه اغتری
خصوصنده مسئول اوله جقدر

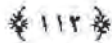
اون سکزنجی ماده کیمه بکجیلری قول طولا شد قری وقت تفننک ایله مسلح اوله جقدر
و هر بر کیمه ایچون اون ایکی فشنکی حامل بولده جقدر

اون ملورنجی ماده مدیر و معاونتری کیمه بکجیلرینه مخصوص تفننک و فشنکلرک
حسن محافظه سته مجبوردرلر

بر قولک ایضای و طبقه اسمی ایچون نوبتی ختامنده انک قوماندانی لازم کلان تفننک
و فشنکلرک اخذ ایله مدت خدمتی ختامنده مدیره اعاده و تسلیم ایده جقدر
هر قولک قوماندانی تفننک و فشنکلری معینده بولان بکجیلره اختیامری اعطا
و صباحری استرداد ایده جقدر

یکرینجی ماده مدیر و یاخود مدیر معاونتری هر اقسام کرک کندو قره لری
اهالیسه کرک هججوار ی اولان قرا اهالیسه افشا ایتکسزین لازم کلان باروله بی
بکجیلره تبلیغ ایده جقدر

هر قره قولک قوماندانی معینی موجوددینی ایکی قسمده تقسیم ایله بونک بری اختیادن
کیمه یاریسه و دیکری کیمه یاریستدن صباحه قدر اجرای وظیفه ایده جقدر
هر برکوی قره قول قوماندانک فن عسکریده مسبوق خدمه بولسی و فشنکلری
معاینه و تخیلدرنمسته نظارت ایله بر ایز تعطیل کونلری قره قول نفرانده تفننک تعلیمی
اجرا ایتدرسی لازم کله جقدر

يكرمي برنجي ماده مدير وياخود معاوني اره صره و خفيا كچه بگجیلر يك حرکاتی نقش ایدہ جات و بگجیلر دن بری شاید ابقای وظیفه اتماسندہ و یاخود قوماندان طرفدن تعیین اولندیغی موقعدہ بولندیغی مدیر طرفدن کوریلور ایسد اول کیمسه متدایاً دیگر قوللرده مجازاتاً بگجیلان خدمتی ایفا ایدہ جکدر

يكرمي ایدنجی ماده بگجیلر دن بری بر ججه و جنابیت کور دیکنده و یاخود ایشندیکنده همان مخاسری اخذ و گرفت ایدہ جات و بوکا مقدر اوله مدیعی تقدیرده بر اشارت مخصوصه ایله رفیلرینی چاغره جندر بولر دخی انک معاونتہ کیده جکدر و اقتضای حالده نجاسری بولوق ایچون کویلونک معاونتہ دخی مراجهت ایدہ جکدر يكرمي اوچنجی ماده جانی و یاخود حیدودلرک اخذ و گرفته کویلور مقدر اوله مدیعی تقدیرده مدیر طرفدن یقینده بولان زاندر مد قرده قولند و یاخود جوازده بولان کویلرک کچه بگجیلرینه در حال اخبار کیفیتله اوله او جانی و یاخود حیدودلرک اخذ و گرفته چالیشد جکدر

قول قوماندانی اقتضای حالده بالذات زاندر مدله و یاخود کوی بگجیلرینه خبر و بریدیلور ایسدہ مع مایده بیجاغت مدبریه دخی معلومات ویرسی اقتضا ایدر يكرمي دردنجی ماده اگر حیدودلر مسلح اولوبده اوج دفعه وقوعه بولمق تکلیفہ عدم اطاعتله ترک سلاح ایتمز و تسلیم اولمز ایسد حیاً و مینا اخذ و گرفتاری امرنده بگجیلرک سلاح استعماله حقیری اوله جندر

شاید حیدودلر طرفدن بگجیلره تسبیح سلاح ایدیلور ایسد بگجیلر دخی مقابله بالذات قاعده سندہ توفیق حرکت ایدہ جکدر و کندیلرک تکلیفات صلیبده بونمده جندر يكرمي شینجی ماده حیدودلر حیاً و مینا اخذ و گرفت اوله قدرنده وقعه نلک صورت وقوعی قریه مدبری طرفدن برتسعیل برضبطنامه شیکنده ضبط و تحریر ایدله جات و حیدودلرک افعال و حرکات واقعه لری حشدنی تحذیبات عمومییه بی ایسا ایله سائر عونملری و ارا ایسه انزوی تعقیب و تخری ایدہ جات و خرمز لک اوزرنده ظهور ایدہ جات اچده و اشیا و سائرہ بی تحت تهره الوب حفظله اعتنا ایلده جکدر مدیر ضبطنامه و اشیا ی مهوره بی قضا قاضینامه کوندره لک همان اعطای معلومات ایدہ جکدر

يكرمي التنجی ماده حیدودلرک اوزرنده بولنوب نظاماً صاحب سز اولدیغی سین ایدہ جات اشیانک بدل مرقوم حیدودلرک اخذ و گرفت اولدیغی قریه ایله اعطاس

❦ ۱۱۳ ❦

قلعه جق و بونگ اوچده بری حیدودلری اخذ و اکرنت ایلان بکچیلره تقسیم و دیگر
ایکینسی جماعت صندغی منافعه حصر ایلله جکدر
یکرمی بدنجی ماده حیدودلرک حین تعینده بکچیلردن بری یارلندجک اولور
ایسه حکومت انک تدویمی امرنده لازم کلان مصارفی ویردکدن صکره اعاده
صحت ایلنجه به قدر اقتضا ایدن تضمیناتی دخی اعطا ایلله جکدر
یکرمی سکرنجی ماده بکچیلردن بری حیدودلرک اخذ و کرقتی اتانسته یارلندجک
بالاخره ایشلکه مقتدر اولمده جق حورنده سقط قاله جق اولور ایسه بند سابقده
کوسریلان تضمینادن بشقه شهریه کندوسنه الی غروش ولایت صندغندن قید
حیات شرطله معاش تخصیص قلعه جقدر
یکرمی طقوزنجی ماده اگر بریکجی اشیایی تعقیب و یاخود اخذ و کرقتدن طولانی
یارلندجک بوندن متاثر اوقات ایدر ایسه بند سابقده کوسریلان معاش قالمیاسنه
تخصیص قلعه جقدر ایشو معاش وقات ایدن بکچینک زوجة منه تخصیص اولوب
بالاخره زوجة مزبوره بر دیگرله تزوج ایدر و یاخود وقات ایلر ایسه معاش مذکور
وقات ایدن بکچینک چو جتلی و ارا ایسه حد بلوغه ایریشنجه به قدر انزه و بر بلجکدر
اونوزنجی ماده یکرمی اتنجی ویکرمی بدنجی ویکرمی سکرنجی ماده لره کوسریلان
معاونه کلدرک یارلندجک و یاخود وقات ایلدجک اولان اهل ایدن هر کیسه
نانل اوله جقدر
اونوز برنجی ماده کیچد بکچیلری کویبری داخلده بولان اوتل و قهوه خانه
و میخانه و انبیه عوییه و مکتب و عبادتگاه اولان موقعلری بحفاظتده مجبوردرلر
اونوز ایکنجی ماده کوی درونده و یاخود اطراف و اکنافده بولان اورمانلره
بر آتش ظهورنده کیچد بکچیلری آتشی سوندرمک ایچون کوی اهلایسی او یاندرمه
مجبوردرلر اهل ایدن هر کیسه که آتشی سوندرمکه و یاخود حیدود خرمنز تعقیبنده
معاونه شتاب ایتمه جک اولور ایسه الی غروشدن یوز غروشه قدر جزای نقدی
و یرمکه مجبوردر
اونوز اوچنجی ماده اختیار مجلسلرک رأیی منضم اولمق سزین ترلاره و چارلره
و بیچیلره بلور اناک بموشامسی و زیاده منبت اولسی بهانه ایله بر کیسه طرفندن
آتش ویرلماسی مخصوصه قرا ضابطه سی طرفندن نظارت کلمه اجرا اوله جقدر
اونوز دردنجی ماده کیسه که لایلا بر جماعت فوله راست کاور ایسه کیسه اولدیغنی

❦ ۱۱۴ ❦

و زمره ن کادیکنی و اوله وقتنر گلشنه سبب نه اولدیغنی قره قوله بیان ایتمکده مجبوردر
واکر قوله و زمره چکی جو ایلده مههم و شهره بی دعوت ایدر بر حال کورینه چک اولور
ایسه قره قول طرفدن مرقوم صباحه قدر طو نیله رق ابرسی کون اقتضاسینه
باقاتی اوزره مدیره تسلیم اولور
(برنجی نومرولی جدولدر)

قره قول شرافتغا سامیسی	استخدام اولته جعفری ایام	قره قول شرافتغا سامیسی
۱. برنجی قره قول	اوستویان اوغلی یوان	۱. برنجی قره قول
۲. یوان اوغلی پتره	اوستویان اوغلی پتره	۲. یوان اوغلی پتره
۳. پتره اوغلی استریان	اوستویان اوغلی پتره	۳. پتره اوغلی استریان
۴. احمد اوغلی حسن	اوستویان اوغلی پتره	۴. احمد اوغلی حسن
۵. ایکسچی	اوستویان اوغلی پتره	۵. ایکسچی
۶. پتره اوغلی بیکو	اوستویان اوغلی پتره	۶. پتره اوغلی بیکو
۷. اوستویان اوغلی دیتری	اوستویان اوغلی پتره	۷. اوستویان اوغلی دیتری
۸. پتره اوغلی بیکو	اوستویان اوغلی پتره	۸. پتره اوغلی بیکو
۹. پتره اوغلی دیتری	اوستویان اوغلی پتره	۹. پتره اوغلی دیتری
۱۰. یوان اوغلی اطمانس	اوستویان اوغلی پتره	۱۰. یوان اوغلی اطمانس
۱۱. پتره اوغلی علی	اوستویان اوغلی پتره	۱۱. پتره اوغلی علی
۱۲. اوستویان اوغلی ابابا	اوستویان اوغلی پتره	۱۲. اوستویان اوغلی ابابا
۱۳. وولندو اوغلی یوان	اوستویان اوغلی پتره	۱۳. وولندو اوغلی یوان
۱۴. دردنجی	اوستویان اوغلی پتره	۱۴. دردنجی
۱۵. اوستویان اوغلی سیمون	اوستویان اوغلی پتره	۱۵. اوستویان اوغلی سیمون
۱۶. دابول اوغلی دیراغویه	اوستویان اوغلی پتره	۱۶. دابول اوغلی دیراغویه
۱۷. قوجو اوغلی استویان	اوستویان اوغلی پتره	۱۷. قوجو اوغلی استویان
۱۸. عورال اوغلی رادون	اوستویان اوغلی پتره	۱۸. عورال اوغلی رادون
۱۹. بشچی	اوستویان اوغلی پتره	۱۹. بشچی
۲۰. عمر اوغلی حسین	اوستویان اوغلی پتره	۲۰. عمر اوغلی حسین
۲۱. عثمان اوغلی محمد	اوستویان اوغلی پتره	۲۱. عثمان اوغلی محمد
۲۲. نیفوله اوغلی رابینو	اوستویان اوغلی پتره	۲۲. نیفوله اوغلی رابینو
۲۳. یوان اوغلی جامتو	اوستویان اوغلی پتره	۲۳. یوان اوغلی جامتو
۲۴. انجی	اوستویان اوغلی پتره	۲۴. انجی
۲۵. علی اوغلی حسین	اوستویان اوغلی پتره	۲۵. علی اوغلی حسین
۲۶. محمد اوغلی حسین	اوستویان اوغلی پتره	۲۶. محمد اوغلی حسین
۲۷. فستلندن اوغلی دیراغوی	اوستویان اوغلی پتره	۲۷. فستلندن اوغلی دیراغوی
۲۸. محمد اوغلی علی	اوستویان اوغلی پتره	۲۸. محمد اوغلی علی

اراده سنده تاریخی فی ۳۰ ربیع الآخر سنه ۲۹۸ و فی ۲۵ مارت سنه ۲۹۷

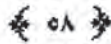
**Zâbita-i Belediye Hakkında Kânûn-ı Vilâyet
(Belgenin Transkripsiyonu: No:102 • Sayfa:251)**

...
 ضابطہ بلدیہ حقندہ قانون ولایت

نام نامی حضرت پادشاهی به اوله رقی نظامنامه داخلینک اونجی وایی نردنجی
 ودرت بوز طفسان بئنجی ماده نری احکامنه توفیقاً بیک سکر بوز سکسان سنه سی
 تشرین نالیسنک بکرمی انجی کونی مجلس عمومی ولایتین قبول اولنوب لدی العرض
 مرعئی حقندہ متعلق بیوزیلان اراده سنیه موججه والیسی بولندیهم روم ایللی
 شرقی ولایتینده اشبو قانونک مرعی الاجرا مؤتمسینی اعلان ایلم
 برنجی ماده هر ناحیه مدیری وخیوینده معاونلری ضابطه بلدیہ رئیسیدر
 بونتر قضا قائمقام بیک نظارتی انتداه اوله رقی قوانین ولایت بله والی ولایت طرفندن
 صادر اولان قرارنامه لر احکامینی ومتصرفر وبلدیہ مجلسلرینک قرارلرینی موقع
 اجرایه وضعه وحصول النظام وآسایشه مأمورددرلر
 ابکنجی ماده ضابطه بلدیہ نیک وظائفی اهلانک امنیت وآسایشه اختلاطنه
 واملا کنتک محافظه سنه وشهرک تنظیم ونویرینه واسواقده ومیدان ویولرده مرور

۸

Belge 102

و عبوره مانع اولان اسبابك وصحت عمومیه به محل و مضر شیلرك دفعه متعلق تدابیری اتخاذدن و آسایش عمومی بی اخلال ایدن جنایات و قوعنه محل و دربرمانك و مجمع ناس اولان میدان پرلنده اسباب انضاطیه بی استحصال ائلك و اصول و قاعده سنه توفیقاً بلدییه مجلسلرك شرح ایلدكاری و تركوبی تحصیل ائلك و حریق و عمل ساریه و حیوانات خسته لغی کبی شیلرك سنجاق و قضا حكومات محلیه لرك معاوضلی دخی منضم اولقی اوزره منع حدوتنه چالشمق و الحاصل عمومأ اهالیك جان و مال و ناموس و صحتنه مضر اولان خصوصاتی دفع ائلك ماده لرندن عبارتدر اوجنچی ماده ضابطه بلدییه مأمورلی بروجده آتی بیان اولنور

۱ ضابطه بلدییه قومیسری

۲ ضابطه بلدییه مأمورلی

۳ بلدییه کیچه بکچیلری

۴ اطفائییه مأمورلی

۵ بلدییه مأمورلی

دردنچی ماده ضابطه بلدییه قومیسری مأمورلی واسطه سیله اوزان و اکیات طوغریلغنه و سوقاقلرك و بازار لرلرك و اوتلارلك و بیکدرك و خصوصی و عمومی خانلرك اظهارتد و میدان و بازار پرلنده و اوون بخارلنده امنیت و آسایشك محافظه سنه و حیوانات خسته لغی ظهورتد تدابیر تحفظیه لك ایفاسیله برابر صحت عمومیه به مضر مأ کولات و سارمه لك فروختنی منع و متصرف خراب اولان اینیه بولندیغی کورد بکننده کیشی مدیره بیان ائلكه و حیوانات مضره لك اتلافی ایچون لازم کلال تدابیرك اتخاذنه مأموردر

یوندن ماعدات قصبه و یا شهره ورود ایدن مظنه سوء اریایله تذکره سن آدمزلی و سرسریلری مدیره خبر و رسمی لازم کاور بلدییه مجلسی اتنضاسنه کوره رقاچ ضابطه بلدییه قومیسری تعیین ایله یلور

بشچی ماده بلدییه کیچه بکچیلری اسواق و بازارده امنیت عمومیه لك محافظه سنه و هر جنس اینیه به نظارت و سارقلرك تعقیبند و سرخوشرلك اخذ و کرفنه و قاحشرلك اؤتمکله لر لك تعقیب سنه و اهالیك امنیت و آسایش سنه نظارنه و حریق ظهورتد حکومه و اهالی تملکته در حال معلومات و برمه و وسوقاقلرك تیوری ایچون

❦ ۵۹ ❦

استعمال اولئان قنارلری حسن حالده محافظه به والحاصل کجیلری زائد ارمه خدمتی ایضا ضمیمه اقتضای حالده ضابطه نلک معاوتقی طلبه مأموردو

النجی ماده بر حریق نله ورنده ارسال اولنه بحق قوه امدادیه نلک فرماندانی دایره بلدیہ طرفدن تنظیم اولنش اولان نظامنامه مخصوصه توفیقاً اجرا اولنه حقدر

یلعجی ماده بلدیہ مأمورلی عینله قراضاطه مأمورلی متلاو تعیین اولورلر و انلرلک قراده مکلف اولدیغی خدمتی بونلر شمرلره اجرایه مأمور اولهوق ضابطه قرا قانوننامه سنه تابع بولورلر

سکرنجی ماده ضابطه بلدیہ قومیسرلی ایله مأمورلره مخصوص اونیفورمه لابس اوله جملر و کجه کجیلری دخی دوائر بلدیہ نلک تعیین ایدجکی علاماتی حائر بولنه جملردو

طقوزنجی ماده کجه کجیلری کجیلک ایندکری محله اهلایی طرفدن تعیین اولنوب اوراندن تونلیف اولنورلر انحق خدمتلی مدیر طرفدن تصدیق ایدیلور هر بر محله ده بقدر کجی به زوم اولدیغی دایره بلدیہ مجلسی تعیین ایدر و بونلرک معاشلری سائر وبر کو ایله برابر تحصیل ایدر

اونجی ماده دوائر بلدیہ مجلسلر نلک قرارنامه لری ایله اداره عمومیه نظامنامه لری موجب ضابطه بلدیہ طرفدن اخذ اولنن جرای نقدی دایره بلدیہ صندیغی متافقه حصر ایدیلور

اراده سنیه تاریخی فی ۲۰ ربیع الآخر سنه ۱۲۹۸ و فی ۲۵ مارت سنه ۱۲۹۷

Zâbita-i Saydiye Nizâmnâmesi
(Belgenin Transkripsiyonu: No:103 • Sayfa:254)

❦ ۱۳۲ ❦

❦ ضابطه صیدیه نظامنامه‌سی ❦

برنجی ماده صید و شکار ایچی نوع اول بخر و نهر و کول و دره و نوع
ثانی به ره مخصوصه

(نوع اول)

بحره و نهر و کول و دره و مخصوص شکار

ایکینچی ماده کندیلی اکل ائک ایچون صیادلی این سفن همایون ضابطان
و تفراتیه سفن تجاریه قیودان و طالع‌ه‌لین ماعددا کرک اکل اولوقی و کرک
صنایعه استعمال اولوقی اوزره دکر و کول و نهر و دره و باقی و طبور و حیوانات
ساره صید ایدنلر ابتدای امرده بولندقاری تملکاتک مأموریتیه مراجعتله تذکره الله
بجوردر بلارخصت صیادلی ایدنلرک ادوات صیدیه سیله شکاری حکومت نماند
ضبط اولنور

اوجینچی ماده صیاده و ریلجک تذکره ایچون یازم عجبده رخصتیه اخلا اولنور
بولندکره له منحصراً شخصه و صیادک نمانه اعطا اولنوب حکمی برسنه مالیه
مخصوصه صدر ایچی و یا دهها زیاده اشخاصی بالکیر رند کره ابله صیادلی ایدن
ویانه کره صیادلی این اشخاصدن صیادلی ایچون جمع ویرکوسی طلب اولنور
دردینچی ماده نازده اوله رقی اکل اولوقی اوزره دکر و دکردن معدود اولان جمیع
کولار داخلارند و بحره منسوب اولان نهرلرک منصرفند کرک طالبان و کرک آغ
واولنه واسطه لایله صید اولان طوزلو صو بالقولندن و عذیه واسطه و وطریق
و بئس و سولونس و اشو و ایس و کجک واسطه قوز و سکه کئی حیوانات منصرف
بحره دن هیچ برکونه مصرف تنزیل اولنمستزین یوزده بکری و بیکه بکریه منسوب
اولان نهرلرده و منصرفی دکر اولیان سار نهر و دره زدن صید اولان عاتلو صو
بالقوله حیوانات نهر به دن کذلهک مصرف تنزیل اولنمستزین یوزده اون رسم النور
و یوزمتن دخی صیدک مجلسی طوقریچد باشخانه‌سی اولان مجارده باشخانه‌لر
کتورده لکره مأمور و اصحابی حاضر اولدقاری حالده منادی واسطه سیله یازارده
نفر اولن فیانندن و عزایده نه جنس انچه اوزرنه اجرا اولنلش ایسه اوجنس
افچهدن اعنیا اولنور

بشیمی ماده باشخانه‌سی و باقی یازاری اولیان شهر و قصه لره صیدیه رسمی

Belge 103

﴿ ۱۲۳ ﴾

رضای طرفین اوراق شرطیه رایج محلی به کوره بدلا و اولدیغی صورتمده عیناً
اخذ و تحصیل قنور

التنجی ماده برنجی ماده ده استثناء قلنا نلر دن ماعداتجارت قصیده اولیه رقی مجرد
کندوری ایچون اولطه ایله هالق صید ابدنلر صیده رسمیه مکلف اولیوب فقط
برنجی ماده ده حرررخصتند کره سنی المفه مجبوردر بونلر دن بدنه تذکره سی اولیانلر
صیده مأذون ابدانلر

بدنجی ماده قالیانوس و بالینه و نفریحری و ونس بالقری و مرجانیه دینیلان
مرجان و بوزسوری و سوتکر و اختیوطلر ایله ملور دن قوئارینه قوشلری و زاحقه دن
قیلویغه و قوربغلر و سولکلر بحره مخصوص صیده رسمیه تابعدرلر انجی بونلرک
رسوم صیده سی مواد مخصوصه لرده کوستریلان احوال و جهله طلب و اخذ
اولنور

سکرنجی ماده ذکرلرده طریلان هر نوع بالقدر ابتدا قنغی اسکله به چینهاریلور
ایسه بونلرک رسم میریمی او اسکله نلک بالقدر نه سی مأموری طرفدن استیفا و صیادی
بدنه تذکره اعطا اولنهرق سار محله نقلنده تکرار رسم طلب اولنور

طقوزنجی ماده قره دکر و آق دکر ایله اطهر ذکرلده و بونلر داخلنده کائن کورفر
وقوی و قیالرده و قره زده کائن بولک و کوچک کوللرده آلت ناریه و اصطده سیله
صید اولنوب صنایعه قوللا تلحق اوزره فروخت اولنان قوئارینه یعنی بحری قوشیله
قره بطاق قوشندن و بونلرک محال طيور بحریه ایله بالینه بالقدرندن حصه وله کنور بلان
بالیدلر دن و ونس بالقدرندن چیقاریلان باغلر دن او بوشیله بدیدی تقدیرده قیمت
رایجه سندن بدلا و او بوشیله مدیغی حالده عیناً بوزده بکرمی صیده رسمی استیفا
اولنور

اوننجی ماده ماده سابقه ده کوستریلان طيور بحریه ایله بالینه بالقدرندن الهحق
صیده رسمی بونلرک صانلیدیغی چارشو و بازارلرده و ونس بالقدرندن چیقاریلان
یاغ رسمی دخی قرغان قوریلر ققدرلرک اریلدیدی برلده طوقریدن طوغری به
صیادندن و صیادی بونلرک مرایسه ناعلندن اخذ و استیفا اولنور و ابادی آخرده
تداوایله خارجه نقلنده عجزی اولان اسکله لرده الهحق رسم کرکدن ماعداتجارتی
طلب اولنماق ایچون ناقلی بدیشه بجانا تذکره و بریلور

اون برنجی ماده طرابلس غرب و بنغازی سواحلیله کرید و ردوس و استانکوی

❖ ۱۲۴ ❖

جزیره لرده و بوزجه ادهیه و جزایر سائریه و سوریه و سائر محلاته کلان بر او واجبی سونکر جبلک طالعج قایق لرند اوئر و زبقتن قایق لرند در در و طراق قایق لرند اوچر و سوریه سواحلنده سونکر صید ایدن سائر قایق لرک یسولک و کوچکلکنده باقیلویب عوماً بهرندن اوچر عثمانلی التونی اخند اولتوب رخصت ندره می و برله لرک صیاد طائفه سی سر یست براغیلور و بوند کره لرک حکمی برسنه کاهله دوام ایدوب ایتسی سنه تجدید اولتور

اون ایکنجی ماده کرید سواحللی له سواحل سائرده مرجان صید ایندن برلی واجبی قایق لرینک اون ایکی طویلاتو جسامانده بولنلرندن اوئر و بوندن جسم اونلارندن یکریستر عدد عثمانلی التونی انهرق صیاد سر یست براغیلور و بونلر ایچون وریلان تذکره لرک دخی حکمی برسنه دوام ایدوب ایتسی سنه تجدید اولتور شوقدرکه کرید و قبریس جزیره لرلی حدود بحر یه سی داخلنده سونکر و مرجان صید ایتمک مأذونیتی حاوی ذکر اولنان جزیره لر اداره سندن و برله جک تذکره حکمی جزیرتین مذکور یتمه شامل طویلاترق دیگر سواحل و جزایر عثمانیه ده سونکر و مرجان صید ایتمک استیبارله محلاتی حکومتلری جابندن یکیدن رخصت تذکره لرلی و برله حکمی مثالو جزیرتین مذکور یتمه سونکر و مرجان صیدی ایچون دخی دیگر سواحل و جزایر اداره لرندن وریلان رخصت تذکره لرلی کافی اولوب محلاتی حکومتلرندن بشقدجه تذکره التانی لازم کالور

اون اوچنجی ماده کرک سونکر و کرک مرجان صیدینه مخصوص اولان صیدیه تذکره سی درجات مختلفه ده اولان سفاینک فبودان و ریبری نامنه اعطا اولتوب بوسقیه لر طائفه لرندن بشقدجه تذکره صورلار و بوند کره لرک رسمی و غیر رسمی آخره فراغی جائز اولمز

اون دردنجی ماده بحر اجر داخلنده و بصره کور فزنده واقع ممالک دولت علیه سواحلنده چیقاریلان اینجو و صدفدن رضای طرفین اولدیغی حالده رایج بلده اوزره بدلا و اولدیغی صورتده عیناً اونده بر صیدیه رسمی آلنور

اون بشنجی ماده در سعادت و ملحقاتدن ماعدا سواحل ممالک عثمانیه ده کانی کور فز لر ایله لپانلر داخلاننده و کیمه ملک تصرفنده بولنلار برلده تخم زرعیه حیوانات مفشره یعنی مدیه و استریده و طراق کی محصولات بحیره بشدیرمک ایچون ترلا امتحانی ارز و سنده بولنلر امتحانیده چکاری ترلا کرک موقع لرینی بالنعین راستنایانه

۱۲۵

اعطاسیله رخصت مخصوصه ایسته جگر در اشو اسسندیا تامدلر ممسند عیله
بولند قری ملکک بلدی بجلد و اورادن دخی ایمان رئیسینه حواله اولند برق برکوه
محدور اولدیغی باعلاء بیان قنندقدن صکره اون سنه دن زیاده اولماق و محارجه
هر درلو محدود و مضرتدن مالم شرائط تحتند بوقاق اوزره تعیین اولند حق مدت
و صورتده مذکور ترلارده مدیه و استزیده بشدر برک ایچون حکومت محلیه ضرقتدن
صاحب استدعایه رخصت مخصوصه وریاور

اون انجی ماده رخصت مخصوصه ایله احاله قلسن مدیه و استزیده وساره ترلارده
رخصت صاحبک اذنی اولق سرین خارجدن برکسته او متللو حیوانات صیدایده من
و شاید صید ایدر ایسه صیدایش اولدیغی حیوانات ضبط اولنوب رخصت صاحبه
اعطا قلسور و اشو وقعاتدن طولای رخصت صاحبه جزئی و کلی ضرر ترتب
ایدر ایسه محاکم نظامیه معرفتیه واقع اولان ضرر مسیه نصیب ایدر یلور
اون بدنجی ماده رخصت مخصوصه ایله احاله قلسن ترلاردن حاصل اشد کلری
حیوانات مفترده فی رخصت صاحبلی بالقتضایه و یازار محارجه کتوروب
فروخت ایدر کارنده قیمت رایجه سندن یا لکر یوزده بکری رسم انوب بولردن ند کره
بارهمی و سارنام ایله بشقه برقی طاب و اخذ اولند من

اون سکرنجی ماده کول و تیر خصوصی اوله رق قنای بق بشدر برک آرزو ایدن لره
اون انجی ماده ده بحر شرائطه توفیناً و هر حالده اون سنه دن زیاده اولماق اوزره
رخصت وریلور و بصورتله احاله ایدیلان محارادن صید ایدیلان بالقردن یوزده
اون رسم النور

اون طفوزنجی ماده کسینه نك تحت نكك و تصرفنده اوله رق مستقلاً خزینة
دوات اداره سنده بولنان کولارده طرف دولتدن رخصت رسمده استحصالی ایدر
هیچ برکسته صیدماهی ایدر میدجکی متللو بولنده طیران ایدن انواع طیوری دخی
صید ایله من و بکولار اوزرنده اولان حقوقی دولت دبیرسه بر بدل مقابلنده
ملزملره احاله ایدر و دبیرسه کند و نام و حسابنه اوله رق اداره و محافظه ایلر
یکرمنجی ماده ماده سابقه ده کوسزلدیگی اوزره میری اداره سنده اولان کولار
حاصلات صید سنک کانه می مقطوعاً احاله می زمانلرده ملزملره و امانت اداره می
زمانلرده میری به عالت اولور و بوقوله کولارده صید اولنان بالقری ایله طیوردن
بشقه برنام ایله صیدیه رسمی طلب و اخذ اولن

❖ ۱۲۶ ❖

يکرمی برنجی ماده اصحابی عهده منده او اوبده صاحبلى طرفدن و يا خود بر کونه وقف داخلنده بوشوبده اوقاف خزينه سي و يا متوللى چابندن اداره اولنان کولورده و با سند تصرف اولنان دائيان و وولى محالنده صيد سمک حق سندات مذکوره احکامنه و قدیماً جاری اولان تعامل و عاداته خلل کلامک شرطیه صاحبلى نه و يا خود خزينه اوقافه و يا متوللى نه تاندر فقط بو مقوله کولورده کرک کندورلى و کرک ملتزملى معرفتیه صيد اولنوبده فروخت ایلحق اوزره چارشو و بازارلرده و بالفخانه کتوریلان بالقردن درنجی ماده و وجبیه یوزده یکرمی رسم آنور

یکرمی ایکنجی ماده کسمنک تحت تصرفنده اولیوب خزینه اداره منده اولان دالیا نلر مصارف واقعه سی کندو طرفلندن تسویه اولتی اوزره بالرابده ملتزمه احاله اولنور و بو طایفه لرده صيد اولنان بالقر مختصراً ملتزمک مالی عه اولنوب مدت التزامک نتیجه منده قدر ملتزم اشبو بالقری دیله دیکی کبی استعمال ایلر شو قدر که طوزلابوب و عورطه چیقاروب صایدی حالده کرک رسمی ایضا ایدر یکرمی اوچنجی ماده برکسمنک مستغلاً حوض انباشیلده درونده نالی بسلر و بسلدیکی بالقری تجارت مقصدیله شوکا بوکاصاتار ایسه قاعده عمومیه منده توفیفا صایدی بالقرن صیدیه رسمی آنور

یکرمی درنجی ماده کسمنک تحت تصرفنده اولیان کول و دره لر ایله اصحابی عهده منده بولان کول و دره لرده صيد اولنوب چارشو و بازارلرده فروخت قلنان سولکلر ایله قبلویغه و قوریقه لک قیمت رایجه مندن یوزده اون رسم آنور و اخبو یوزده اون رسم صیدک قیمت رایجه مندن بدلا آنوب فقط او بوشیله مدیغی تقدیرده عیناً استیفا قلنور

یکرمی بشنجی ماده بالقرک عورطه سی زمانک حلولندن و بر علت ساریه نک ظمورندن و يا خود بر بحاربه وقوعندن ناشی بالقی صیدی و یا اکل و استعمال حکومت طرفندن ممنوعیت تحسنه التدیغی مدته صیدالقی ایلدنلر دن آلات صیدیه لری ضبط اولندن ماعدا ربع التوندن بر التونه قدر جزای نقدی آنور

یکرمی ائنجی ماده بالقی صیدی ممنوع اولمدیغی مدته بالقی صیدالقی دخی ممنوعدر مدت مذکوره طرفنده بالقی صاتان و کزدرن و نقل ایلانلردن بر التوندن بیش التونه قدر جزای نقدی اخذ اولنور بحاربه وقوعندن ناشی بر محله تخصیصاً

❖ ۱۲۷ ❖

بالحی صیدی منع ابدیه جگ اولور ایسه دیگر محله ده صید اولغش بالغلک اوراده
صانلمی منع ایداز
یکرمی بدنجی ماده دکر وکول ودره لده بالغ صیدی هر محله مستعمل اولان
آلات واسطه سیله اجرا اولور نهر ودره لده ملکتنک جیادت هواسنی اخلاص باعث
اولان بطاقلظر احداث ابدیه جگ صورتده چیدوسد یاقی و ترکیب کیمیوی استعمالیه
بالغلک تخم و بوز طله لرینی کسر و اتلاف ایتک منوعدر احدائی ممنوع اولان جیت
وسدر یاپانلردن یازم التوندن اولن التونه قدر جزای نقدی التغه برابر مذکور جیت
وسدر طرف حکومندن هدم اولور و ترکیب کیمیوی استعمالیه صحت عمومی بی
اخلال ابدیه جگ صورتده بالغ صیدیه جرأت ایدنلر جزا قانونامه سنک بوز طقسان
التنجی ماده سنه توفیقاً بر هفتدن ایکی سنه قدر حبس اولور و بر التوندن بکرمی
بسن التونه قدر جزای نقدی آلور و بالقر دخی طرف حکومندن ضبط اولور
یکرمی مکررنجی ماده دکر ونهرل صید ماهیسی ایکی سنه دن نهایت درت سنه بی
قدر مدت ایله احاله و الرام اولور بوندن زیاده مدت ایله احاله اولغز فقط کول
وطالیا نلرک مصارف انباریه سی طرفلردن تسویه قانق شرطیه برسنه دن نهایت اون
سنه بی قدر مدت ایله احاله سی مجازدر امر احاله مطلقاً مر ابدیه علیه اجرا سنه متوقعدر
یکرمی طقوزنجی ماده بوناز ایچی دخی داخل اولق اوزره مرمره دکرینک
بحر سفید بونازی خارجدر قدر ککرک ساحارنده و ککرک کورقز و لجانلری
داخلنده و آقیقلرده واپور و ملکتنلی صندالار ایله سورتمه صورتده بالغ صیدی
قطعه بآ منوعدر و بومنوعیت بونازلر خارجدر کی سریمت دکرلده سواحل
عثمانیه نلک اوج میل آچیقه قدر جاری اولدینی کی ماکنه لی قایقلر ایله دخی سونکر
صیدی ممنوعدر خلاف ممنوعیت حرکت ایدنلرک ایلاک دفعه ده صندال و ماکنه
و آغلری ضبط اولور مکررنلرک صندالری ضبط اولغله برابر کندولردن الی
لیرادن بوز لیریه قدر جزای نقدی آلور
اونوزنجی ماده بالغی اصنافک آغ طوره لری کوزلرینک بهر ضلعی نهایت اون
سکر میلیمترو اولق اوزره تعین قلمشدر بو اولجیدن طار کوزلی طوره قوللانلر
حفرنده بکرمی التنجی ماده بی توفیقاً اجرای مجازات اولور
اونوز رنجی ماده در سعادت و محققاتی بالتحانه اداره سنک معاملات نظام
مخصوصه نابعدر

(۱۴۸)

(نوع ثانی بره مخصوص شکار)

اوتوز ایکنجی ماده میری به عائد اراضیده و اووه و اورمان و قور بقر داخلینده حیوان وحشیه و طیور منوعه بی شکار ایدنلر آوند کره سی آلمغه مجبوردر و بلا تذکره اوجبلیق ایدنلرک آونقنکی ضبط اولنور

اوتوز اوجنجی ماده آوند کره لری درسعادته شهر امانتی و طشهرلده دوائر بلدییه طرفندن اعطا اولنوب اشوندا کره لدن در سعادت و ملحقاننده و اصامیمی مالیه نظارت جلیله سی جانبندن تعیین اولنده حق پول شهرزاده پولر ملحق قضای داخلنده یکریمی غروشی میری به و یکریمی غروشی اداره بلدییه عائد اولسق اوزره فرق و سائر محالده بش غروش میری به و بش غروشی دایره بلدییه عائد اولق اوزره اون غروش خرج آلتور آوند کره لری مالیه نظارتک تنظیم ایده جکی نمونه به مطابق اوله حق و میری به عائد اولان خرجلرک صورت استیما سی دخی نظارت مشار الیه جانبندن تعلیمات مخصوصه ایله تعیین قلمه جدر

اوتوز دردنجی ماده آوند کره سی مطلقاً بر سنه به مخصوص اولق اوزره شخمه و آوجینک نامنه اعطا اولنور و ایکی آوند کره سنک حکمی یا لکرتد کره نک ورلدیکی او محدودی دایره سنه شامل اولور و ده زاده اختصاص برند کره امه آوجیاق ایده هر فقط سور کون آوی کی جمعیتله اجرا اولنان آوجیلنده اصل آوجیلره معاونت ایتله اوزره معینلنده بولنان خدده تذکره اخذینه مجبور دکلتیر و یاند کره صیادلق ایدن اشخاصدن تمتع و برکوسی طلب اولغز فقط صید بری صنت انفاذ ایتش اولنر تمتع و برکوسنه تابعدر

اوتوز ایشنجی ماده اولاً حقوق مدنیه دن اسقاط جزاسیله محکوم اولنلره ثاباً سرمری دیلان اشخاص مجملوله به ثالثاً اون سکر یا شکی اکمال ایتمان حییلرله وصایت تحتنده بولنلره رابعاً ضبطیه نظارتی التمه النان هر محکومه جامعاً سلاح طاشیمی تمتع اولنلره آوند کره سی اعطا اولغز آوند کره سی استیابلدن حکومنه معروف اولمایلره آوند کره سی و برلک بمنوع اولان طاقدن اولدق قرینسه دار کفالت قویه النددن صکره اعطا اولنور

اوتوز ایشنجی ماده قره ده شکار موسسک کشاد اولنده جفی و خنام بوله جفی زمان هر ولایته موسم شکاردن بر ماه مقدم اداره مجلسی قرار یله رسماً اعلان اولنده جفی

﴿ ۱۲۹ ﴾

وزرا عجمه و سائر جمته منفعتی تحقق ابدن طیسورک اتلافی و لایبجه هر وقت منع
ابدیه بیه حکمدر

اوتوز بدنجی ماده بیلدیرجین مستثنا اولاق اوزره اوکسه و آغ و آلات متنوعه
و وسائط سائر ابله کوچک فوش صیدی قطعاً ممنوعدر

اوتوز سکرنجی ماده شکارک ممنوع اولدیقی زماندرده و آلت ناریه و مواد سمیه
ابله لیلای صید ایدنلرک آو تشکیله برابر اولان آو کوچکی ضبط اولنسدقدن بشقه
کندولرندن ربع اتونندن بر التونه قدر جزای نقدی آلور فقط حیوانات مضیره
صید ایدنلر بو حکمدن مستثنادر

اوتوز طقوزنجی ماده شهر و قصبات دروندرده و مسیردرده و مملکت باغچلرندرده
صید و شکار کلبا ممنوعدر

قرقنجی ماده موسم شکارک ختامندن صکره شکار فروختی دخی ممنوعدر ممنوعیت
زماندرده اولمش آو صالان و اشتر ایدن و کردیرن و نقل ایدنلرندن بر التوندن بش
التونه قدر جزای نقدی آلور

فرق برنجی ماده کرک شکارک مباح و کرک ممنوع اولدیقی زماندرده آوجیلرندن
بری ارسالان و قیلان و پور صوق و فورد و آو و بیان شهوزی و ولایتجه صورت
مخصوصهده تعیین اولدجق سائر حیوانات مضیره بی محو و تلف ایدر و صورت
محبوبی دخی اثبات ایلر ایدر شکار آو آوجی به ترک اولدقدن صکره آوجه کندولرستدن
الغش اولان تذکره خرجی دخی مکافاة طرفه رد اولور

فرق ایکنجی ماده جفته لکات و اراضی سائر اصحابی متصرف اولدقلری اراضیده
صید و شکار حقنی دیلدیکی صورته آخره ایجار ایده یلور

فرق اوچنجی ماده خانه و مسکنه متصل اولدق ديوار و حیث ابله و سائر
صورته اراضی مجاوردن قفریق ایدلش اولان اراضیده کرک اصحابی و کرک
بونلرک مأذون ایلدکلری اشخاص رخصت تذکره می استحصالت حاجت اولقلمزین
زمان ممنوعیتدن ماعدا هر وقت اولور ایسه اولسون آوجیلق ایلک صلاحیتینی
حائزدرلر

فرق دزدنجی ماده اصحابنک و واقفاتی اشخاص اولقلمزین آخرک اراضیسندن
آوجیلق ایدنلرندن و سمولون و ککلت بمورطیه و اولوچقارینی الان و یا خود
بوزانلردن بر یکرمیلک مجیدیدن بش مجیدیه قدر جزای نقدی آلور و ایقاع

ماده ۱۳۰

ایدیبلان خسار شفعهجه نصیبین ایدیریلور. آخری عهد، سند، بولان اراضیده ایلا آوجیلیک ویا اراضی مذکوره خانه و مسکنه متصل اولوق ویا خودماده سابقهده بیان اولان صورته اطراف چورلمش بولنق کبی احوال مشدهده وقوعده اون اتونه قدر جزای نقدی اخذ اولته یلور و جزا قانوننامه سی حکمجه دهه آخر جزا لازم کاور ایسه نمایله اجرا اولور. آو کوبکاری برصیدک تعقیبه شنب اتاننده آخرک اراضیسته یکمطریله محصولاچه وقوعه کاه بیه جک ضرردن کویک صاحبی اولان آوجی مسؤلدر انجیق بوماده جرایم صیدیهدن معدود اوله مرز قرق بشجی ماده کندی مرعی ویا ملطه لظرنده ویا خود کویلی جوارنده واقع اوزمان و قوریلداخلارنده مجرد کفاف نفسلری ایچون حیوانات شکاریدن کویلورلدن آو تذکره سی صورلر شوقدرکه بونلرک صیده چیقدقلمی زمان شکارک منوع بولدیغی موسته مصناف اولور ایسه برنجی دفعه سند، منع ایدیلوب ایکنجی دفعه سند، اوتوز سکرنجی مادهده کوسرلدیکی وجهله مجازات اولور. قرق انجی ماده ماده سابقهده کوسریلان کویلورلدن کفاف نفس ایچون اولیدرق مجرد تجارت فصیده کرک کویک بالطه لظرنده و کرک میری اوزمان و نوریلدی داخللارنده همور و تلکی و سنجاب و سسکار و زردوا و فاسطور کبی پوستکیلرندن انتفاع اولان حیواناتی صیدایلدنلر بونلرک پوستکیلرینی تیار و یا خود چارشو و بازار محللارینه کتوروب فروخت ایلدکارنده سائر حیوانات اهلیه نلک آلم صانی حقنده اولان نظام موجبجه بونلرک قیمت رایجه لرندن غرو شده برپاره رسم آلور.

(مواد عمومی)

قرق بدنجی ماده آوجیلغه متعلق وقوعبولان جرایم حقنده مدعی عمومیل طرفندن رسماً اتانده دعوا اولور. فقط بر شخصک متصرف اولدیغی اراضیده اتان اولقصرین آخری آوجیلیک ایلدیکی تقدیرده صاحب اراضی طرفندن دعوا اولور. شوقدرکه اطراف چیت ویا دیوار و یا خود صور سائر ایه محاط و بر مسکنی حاوی بولان و محصولاتی قالدیرلماش اولان اراضی اوزرنده بلا رخصت آوجیلیق وقوعندن نشأنه علاقه داری طرفندن شکایت و ادعا اولقدقیر محکمه هیچ کیسه بی جلب ایدر. قرق سکرنجی ماده جرایم صیدیهده مشترک بولانلر جزای نقدیلرده و ضرر و زیان تصمینانده یکدیگرینه متکفل کبی محکوم اولورلر.

۱۳۱ هـ

فوق طوق رنجی ماده اشبو نظامنامه ده ذکر و بیان فلان جرایم اوزریه لاحق
ارله حق حکم کرده تاجید وضابطه مدیر لرنک و بواس و زاندارمه ضابطه لرنک
واورمان مأمور لرنک و اصحاب املانک و اراضی قور بختیر لرنک تقدیر و شهادت لری
عکس اثبات اولی فجد معمول و معتبر طوئیلور

الهی ماده جرایم حمیدیه دن برله محکوم اولنلر بعد الحکم بر سنه کچک مریز
تکرار محکوم اولورلر ایسه سابقه لو عد ایدیلور و اولخالده مجازات ایکی قات
اولیرق اجرا اولنور

الی رنجی ماده صید و شکاره منافی کافه دعاوی جرمک تاریخ وقوعدن
اعتباراً اوج ماه هرورندن صکره منوع اولنلر

الی ایکنجی ماده عدلیه و مالیه نظارت لری اشبو نظامنامه لک اجرا لره مأموردر
اراده نیه تاریخی فی ۱۸ صفر سنه ۹۹

Âsâr-ı 'Atîka Nizâmnâmesi
(Belgenin Transkripsiyonu: No:104 • Sayfa:265)

آثار عتیقه نظامنامه سی [۱]

برنجی ماده ،مالک محرومه شاهانه بی تشکیل ایدن قطعات اهالی قدیمه سنک
ترک ایش اولدقلری آمارک جهله سی یعنی آلتون وکوش و سائر مسکوکات عتیقه
و نازنجه متعلق معلومانی حاوی یازولرله محکومک لوحدر و اویزه رسم و نقشلر
و طاش و طوبراق و سائر معادنن مصنوع و ترتیبانه متعلق اشیا و قاپلر و اسلحه
و ادوات و تمال و بوزک طاشلری و معبد و میرابلر و سرق دینیلان اسکی اویون
یرلری و تیارولر و اسلحه کملر و کوپرلر و صوکرلری و اجساد و اشیا مدفون
اولمق ملاحظه می ،نهادر اولان تیدر و تربدر و دیکلی طاشلر و آثار مخطره

Belge 104

وزر بدن اولان بئار و هیکالار و سنونلر و هر جفسی محکوک طاشلر آمار قدیمه دنی
عد اولنور

ایک کنجی مادہ علی العموم آثار غیفہ ناک حق بملک و نصرفہ عائد احکام اشبو
نظامنامہ اللہ تعین اولتشد

او چنچى مادە مائىت غىمائىدە موجود وىكىشوف و بولدىن بولە جىرىيات ايله
ظاھىرە جىقار بلە جىق و دىكر و كول و نهر و چاى و درە لردە ظھور ايدە جىك اولان
ھىر نواع آتار غىئە كاملا دولە ئائىر

در دینی ماده جامات و افزائش تحت تصرف فرزند کی اراضی و اما کنده و وجود و یا مرکوز اولان آثار عینینی خود بخود منسوب فالدر بقعه اراضی صاحب ملک صلاحیتری بقدر و او مقوله آناری وضعیت اعلیه فریده ایشا و تقریر ایشون لازم کلان تدابیری روجه آتی حکومت اتخاذ اتمشدر

پیشگی ماده اصحابی عهد نموده بولان اراضیده بلا ریخصت کشف اولده جق آثار عتیقه‌ی وانیه و مارق قدیمه آثارینی و قلعه دیوارلرینی و بوج استحکاملری و حصار و منارلری و سارلرینی بوزملری و یارچهلوب نخرب ایتری و آثار عتیقه ابراث معضرته سبب و وسایله پیدا ایدلماک اوزره خرابه لردن ربیع کیاو مترو مسافده کرح او حافری انشایی و آثار عتیقه قرینه بوزلک ضیاعی موجب اوله یله جک هر نوع انشآت و عملیات اجرایی و بیفتل ابدی عتیقه نلک برده بنان طاشلرک قاله برلسی و اولجک و رسم قابیلرینی آلف اچون و الحاصل هر نه مقصده مبنی اولور ایسه اولسون ابدی قدیمه یه اسکدلر نورلسی و ابدی و آثار عتیقه‌ی کرک کاملا و کرک قسماً استعماللری تقدیر نموده در حال ضایع اوله یله مسکن انخانی و حیوانات و اوت و صیان وضعی و خوض و بلای و چشمه و سارلر قیامته استعمالی قلعیا تنوع و

التنقيح مادة حكومتك قرار وتفسيره اداره مخصوصه سی طرفدن اجرای
تعمیرات و حفريات ابدلك استبدل یکی حاله انتخاب ابدلان محل افراد و یا خود

چا عابیه‌ده سنده ایسه صاحب و متصرفی حکومت ارضالایدر و ممکن اوله من
ایسه منافع عمومیه ایچون استقلال حتمه کی قرار نامده حکمه توفیقاً اول محلی
اشترا ایلر *

بدنچی ماده هیچ کیمه اشیو نظامنامه‌ده تعیین اولنان شروط و احکامه توفیقاً
رخصت رسمیه استحصال اتمکسزین ممالک عثمانیده آثار عتیقه تحری و اخراج
و بونلری قطعاً اولسون تملک ایدمهز *

سکرنجی ماده ممالک عثمانیده ظهور ایدن آثار عتیقه‌ک ديار اجنیده نقل
و اخراجی قطعاً ممنوعدر *

طوقنجی ماده آثار عتیقه تحریریسی و اخراجی ایچون افراد و یا خود بر جمعیت
فیدنامه رخصت رسمیه اعطا اولوز بورخصتک شرائطی اشیو نظامنامه‌ک
تعیین ایلدیکی وسعت ایله محدود اولمیدر *

اوننجی ماده آثار عتیقه تحریریسی و اخراجی ایچون دولت موزه‌سی اداره سنله
انتمام مطالعاتی و مجلس معارفک تصویبیه قرارلشدیرلد قد تصکره معارف
نظارتمک تقریریه باب تالیدن بعد الاستبدان اشیو نظامنامه‌ک اوننجی فصلنده
کوسترادیکی وجهله رخصتنامه‌سی اعطا قلدوز *

اون برنجی ماده اخراج اولنان آثار عتیقه‌ک جنسی و مقداری معارف
نظارتمدن اعطا ایلدیجک مطبوع و قوجانی ایکی دههز تحریر اولنهرق زبوری
حکومت و تحری طرفتمدن امضا و یا خود تحتم اولدقدن و اصولی و جهله
تصدیق ایلدکده تصکره بری تحرییه و ریلوب دیکری محلی معارف مجلسی
و باقویسیبونه و بونلرک بولتمدیعی مجلده حکومت مجلده طوبله جحق دفتر
مخصوصنه قید اولنهرق معارف نظارتمه کوندر یلور *

اون ایلکنجی ماده رخصت رسمیه استحصالیه اخراج اولنه جحق آثار عتیقه
کاملاً دولت موزه سنه عائد اولوب حاکم یالکز رسم و یا قایلرینی آله یلورلر *

اون اوچنجی ماده رخصتہ نحری اٹانده ظہور ایدن اشیا ضبط اولنور
وسایدہ نحری قبل ضبط آناری استیلاک ایش اید فیتی قصین ایدر بلور .

اون درنجی ماده رکبہ دنک اراضی و ملکندہ محل وضعی وایلد و دیوار
وصوبولری ویاچرا انشایی وسائر عملیات اناسندہ بالتصادف ظہور ایدن
آنارک نمن اواراضی و ملکک صاحبہ ترک اید بلور بنا برین بوکی آنارک حین
تقسیمده استدیکنی آئندہ ودرسه بدلی استیفا ائدکده خلوت محلجینی
اوله جی کی صاحب ملکد قاله جق حمیددن طلب ایدیکنک بدلی و بره رک
عیب آئندہ مختار و مختار بواند جقد .

اوچنجی فصل

نحریات و حیات مرانی

اون بشجی ماده آنار غنیمت نحری ائک استیلاک نحریات اجرا اوله جق
محاک حدودینی کوسقور برخریطه تنظیم ایدرک درسعادته ایسه معارف
نظارتہ وولایندہ ایسه والیرہ استدعا نامذ رسمی ایلہ تقسیم ایلد چکنر
ولایندہ اجرا اوله جق تعقیباتک بتقدیمی مطالعات مخصوصه محلیدنک
علاوہ سبله برابر معارف نظارتہ اشعار و مستحیک و بریدی اوراقی وخریطه
طابقله تسایر قانور .

اون النجی ماده نحری رخصتک اعطاسی موزہر مدیریله بعدالمخاربه
منحصراً معارف نظارتہ عائددر انجق تعقیبات اولیه جریان ائدیکده
اوننجی ماده موجبده باب عالیدن بالاستیذان امر رسمی آئندقه بوو طبقه
استعمال اولنور .

اون یدنجی ماده آنار غنیمت نحری ائک استیلاک رخصت رسمیه و بریلہ بتلی

اولاً تحری عملیاتند قلاع و استحکاماتند و ایند عالیله و احتیاجات عمومیجه برکتونه مخدور اولدیغنی تحقق ائتمه نایاً تحری و حریات برکتونه ملکندده اولدیجی ایسه اولملکک صاحبی ارضه ایلماسند نایاً موزهلر مدیرینک انضمام معلوماتیه تنسیب و تعیین اولدیجی کفالت آقده سنی مازعنیک و دیعد انجش بوتمنه منوطدر بوشرائط اکمال اولندیغنی حالده معارف نظارتی ماده سابقه‌لک تعیین ایلمدیکی معاملاتک ایلماسندن صکره رخصتنامه اعطا ایدر الحق نیسابت ایکی سندن زیاده مدتی حاوی رخصتنامه و رملر شوقدرکه حفریاته باشلانقصین و یا باشلاتوبله هنوز اکمال ایلمکمزین بعضی اسباب مجبره اوزرسند مدت مآذونیت پکورلمش اولورده متحرینک حفریاته دوام ایتک استدیکی لدی التحقیق معذرتی نین ایلمدیکی حالده موزهلر مدیرینک انضمام معلوماتیه معارف نظارتندن نهایت سندی تجاوز اتمامک اوزره برمدت مناسبه ایله تمدید رخصته مساع و اردر .

اون سکرینجی ماده موزه صندوقه نایاً اوراق اوزره معارف نظارتی تحری رخصتنامهلرند بروجد آتی خرج آلدیقدر .

شماره‌لی لیرامی

- ۵ برکولدن آتی آید قدر مدت ایچون
- ۱۰ آتی آید بر سنده قدر مدت ایچون
- ۳۰ برسدندن ایکی سنده قدر مدت ایچون

اون مقوزنجی ماده رخصتنامه تاریخندن اعتباراً بلاعذر اوج آی ظرفنده حفریاته مباشرت ایدلر و یا خود مباشرت ایدیلوبنده یسه بلاعذر ایکی آی ترک ایدیلور ایسه رخصتنامهلک حکمی منقح اولور مخوری تکرار رخصت طلب ایدجیک اولور ایسه معارف نظارتی موزهلر مدیرینک انضمام معلوماتیه رخصتنامه سابقه‌لک ایقا و یا خود لغو و تبدیلیه یکیدن رخصت اعطا ایروب اتمامک خصوصیلرند مختاردر .

یکرمجبی ماده آثار عتیقه تحریری همچون وریله جلد رخصت سطحی اون کیلومتر و مریمده محلی تجاوز ایجه چکدر رخصتله حفریاته مباشرت اولندقدنصکرده و اونجه برمحذور کوریلور ایسه معارف نظارتک احریله حفریات موقتاً تعطیل ایندیریلور و مدت تعطیل رخصتنامه ده مفید زمانه محسوب اولوز و بوتعطیلدن طولانی مصرف و تضمین ادعاکنه مخربنک حق اوله میده چقدر .

یکرمی رنجی ماده حفریات اجرا اولنه جق موقعده حکومت طرفسندن دخی مقدر و معلومانی برآمور بولندیرله جق و بومأمورک خرجراه و معاشی حکومتیجه بالعمین رخصتنامه ویریلور ایکن مخربدن تماماً اخذایله ماه عامه معارف و زندسندن تسویه و اعطا اولنه چقدر حفریات شابد رخصتنامه مدندن اول منقضیه اولورده ترک عملیات ایلدیکه تقدیرده مأمور معاشی ایچون طوبیدن النان بلغک باقیبی مخربیله اعاده قلدور .

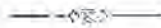
یکرمی اینکجهی ماده کرک دولت علیه و کرک دول ساره مأمورلریدن دایره مأمور شری داخلده بولنان محالده ناملرینه اولدوق آثار عتیقه تحریری ایچون رخصت ویرلز .

یکرمی اوچنجی ماده رخصتنامه ک حاملی طرفندن آخره ترک و بیعی ممنوعدر .
یکرمی دردنجی ماده شخص واحد برزمانده مختلف رقاچ موقعده حفریات اجراکنه رخصت ویرلز .

یکرمی بشجعی ماده تصادفاً ظهور ایدن آثار عتیقه بی بولان کیمسه درسهادننه نهایت بش کون طرفسند معارف نظارتنه و طشره لده نهایت اون کون ایچسده حکومت محلیده خبرورمکه مجبوردر .

یکرمی التنجی ماده صاحب رخصت انفضای مننده و یاخوددها اول حفریاتی انعام ابتدیکنی خبروردیکی و شرائط نظامیه تماماً رعایتی ثابت اولدیفی حالده و دیعه ایلدیکه کفالت آفندی مقبوض سنتی مقابلنده اعاده قلدور .

یکرمی بدیجی ماده آثار عتیقه نك ضبط و یا محکوماً مدایده طریقہ فروختی
حائندہ نظاماً لازم کلان دلال رسمی و آثار عتیقه صاحبزایہ تقسیماتدن حصوله
کلان بدلات نقدیه و جزای نقدیل ایلہ رخصتنامه خرجلری و مصادر ایدن وقوعه
کلاهک حاصلات موزہ صندوقه جائدر .

دردنجی فصل

— آثار عتیقه نقایات و استعمالی —

یکرمی سکرنجی ماده دیار اجنبیه دن ممالک عثمانیه به هر نوع آثار عتیقه نك ادخال
در دست و رسم کرکدن معاقد و ممالک عثمانیه نك سائر طرفارنده بر محلدن دیگر
محله نقل ایدیه جاک هر نوع آثار عتیقه دخی داخلی کرک رسمندن مستنادر .

یکرمی طقوزنجی ماده دیار اجنبیه دن ممالک عثمانیه ادخال اولنان آثار
عتیقه نك ینہ دیار اجنبیه به اخراجی و داخلده ظهور ایدنلک ممالک عثمانیه نك
بر محلدن دیگر بر محله نقلی ایچون رخصت استحصالی آثار مذکوره نك حامل
و ناقلری طرفندن بر دفترینی یا بوب در سعادته معارف نظارتی واسطه سیله موزهلر
مدربنه و طشره لرده معارف مجلس وقومیسونلر ینہ و انلک نولتدقلری محللرده
حکومت محلیه به و رنکاه حاصل اولور دیار اجنبیه دن ممالک عثمانیه ادخال
اوله جق آثار عتیقه نك اصحابی سکر کون طرفنده بر دفترینی کذلک معارف نظارتی
واسطه سیله موزهلر اداره سند و طشره لرده معارف مجلس وقومیسوننه و یا حکومت
محلیه به اعطایه مجبوردر .

اونوزنجی ماده دقانممالک اجنبیه دن کشورلش آثار عتیقه نك ینہ دیار اجنبیه
اخراجی و داخلده ظهور ایش ولسانلرک ممالک عثمانیه نك آخر محله نقلی
مطلقاً موزهلر مدیریتک معلوماتی اوزر ینہ معارف نظارتدن مأذونیت رسمیه
استحصالتہ محتاجدر آثار مذکوره دن موزیه لزوم اولانلرک اشتراک و رغبت

اولنوز سد قیمتک تأدیه سباله اشرا و دیگر لر نیک اخراج و نقله رخصت اعطای
معارف نظارتک بد اقتدار ندو .

اونوز برنجی ماده معارف نظارتک رخصت مخصوصه سی اولنوز بن مالک
عثمانیه دن اخراج اولنوز ایکن الله یکن آمار عتیه موزه نامت ضبط و متادوه
ابدیلور .

اونوز ایکنجی ماده ممالک عثمانیه دن خارجه آثار عتیقه اخراجی ایچون استحصالی
لارم کلان رخصت رسیده موزه لر مدیریتک انضمام معارف مایله مخصوصاً معارف
نظارتی طرفندن وریلور انجق بورخمتک اعطاسی اولان اخراجی استیفا اولان
آتارک دولت علیه موزه سنده جنسی و ذکر ی جهتله عینی یولدیغک ثاباً آثار
مذکور ملک ذاتاً ممالک اجتیددن ادخال ایدیش اولدیغک تبوتنه مشوقه در .

— — — — —

بشنجی فصل

— احکام جزاییه —

اونوز اوچنجی ماده عمومی و خصوصی محالرده موجود و مرکوز اولان آثار
عتیقه بی تخریب و یاخود رخنه دار ایدنلر دن قانون جزایک بوز اونوز سگزنجی
ماده سی موجب تعصیان و جزای نقدی المملکه حقولنده برآیدن بر سنده قدر خمس
جزای سی اجر اقلور

اونوز در دنجی ماده تصادفاً ظهور ایدن آثار عتیقه بی یولو یلده خبر و بر میسانلر
نظاماً مستحق اوله یله جکری عتیه حصه دن محروم اولدقن بشته یولدیغی آنارک
ربع فینه مساوی جزای نقدی اخذ باده دوچار مجازات اولور و شاید آثار عتیقه
مستهلک ایدد بدلی نذک جزای نقدی ایله برابر استیفا اولنور .

اونوز بشنجی ماده ممالک عثمانیه ظهور ایدن آثار عتیقه نیک بر محولدن دیگر محله

نقلنده اونوز ايكنجى ماده نك خلافتده حركت اينلردن برآلتوندن يش آلتونه قدر
جزاي نقدي آلتور *

اونوز اتنجى ماده استبو نظام نامه احكامندن نشئت اينديجك ديارى مجاكم
عاديده رقيب آلتور *

اونوز بدنجى ماده هارف نظارتى اشبو نظام نامه نك اجرا سنه ماموردر *

في ۲۳ ربيع الاخر سنه ۱۳۰۱ وفي ۹ شباخ سنه ۱۲۹۹

Pasaport Nizâmnâmesi
(Belgenin Transkripsiyonu: No:105 • Sayfa:273)

﴿ پاسپورت نظامنامہ سی ﴾ [۱]

برنجی فصل

- احکام ۴۰مید -

برنجی ماده بمالک عثمانیہ دن دیار اجنبیہ بہ کیدنلر اشہو نظامنامہ احکامہ
توقیفاً پاسپورت استعمال ایتکہ مجبوردر .

ایکجہی ماده پاسپورطلر اولاً حاملنک تبعیت و مملکتی و محل اقامت و مسکنی
وسن و شکلی و پدر نک اسم و شہریلہ مسقط رأسی و کیدہ جیکی محلی ثانیاً معیندہ
زوجہ سی و اولادی و یا ذکور و اناث خدمتکاری اولدیغی حالده بونلرک اسنن
واساسی سی و پدرلر نک و مملکتلر نک اسمی و صفت رفاقتلرینی مبین قوجانلی
و معلوغ و مہر رسمیلہ مخدوم اولور و حاملنک بر سندی تجاوز ایتماک اوزرہ استدی
دست انجون و پر باور .

اوچنجی ماده بسپاسپورت خبرجی الی غر و شددر ساکن اولدقاری محالدرن
کنورہ جنکاری عزم و خبرلر ایلہ فقر حالری ثابت اوللرہ بجائاً پاسپورت اعطائی
بجاذدر .

دردنجی ماده بسپاسپورطلر ائر اولنان شکہ توقیفاً ترکیعہ و فرانسزجه اوله برق
در سعادتہ ضبطہ فطاری و مامرلرہ ولایت و لوانلک الہ یوکہ آموری طرفدن
امضا و مهر رسمی ایلہ محتوہ اوله برق اعطا قلور .

بشنجی ماده بسپاسپورطلر داخلہ فطاری مارفندن طبع ایتدیله رک در سعادتہ
ضبطہ فطاریتہ و مامرلرہ و لایانہ مقدمہ مالندہ تسلیم اولدہ جقدر مرور مامورلری
صرف ایتدیله حاصلاتی حکومت مال مستقیقہ تسلیم ایلہ مقبوض عزم و خبری
آلده و هر ستنہ قدر بسپاسپورت آلوب تقدیرینی صرف ایتدیکنک ونہ مقداری
قالدیفتنک محاسبہ سی اعطائیہ مجبوردر .

Belge 105

Sayfa 2

ایکنجی فصل

— بساپور طرزی صورت استحصالی —

النجی ماده بساپور طرزی ایچون نفوس نذکره سینه برابر بروجه آتی بر علم و خبر ارازی شرطدر مأمورین دولت بو علم و خبری منسوب اولدقاری دایره نیک رئیس و یا ناظر و یا مدیرین و محلاتده ساکن اهالی مسئله امام و مختارلرین و مدرسه نشین اولان طایفه علوم مدرسلرین و بعضی غیر مسئله بطریقخانه و خانقاهانه و یا کلیسا جهیتلرین و طشرده متره بولد و دیو تخیلرین و یا کوی قوجیه یاسیلرین و خانه ساکن اولاندی حائیلر کتخداسک تصدیقه اوطه باشیلرین آله جعفر در *

ینجی ماده ماده سافدرده محرر علم و خبرل حاملک مأموریت و یا صنعتی و سن و شکلی و کیده چکی بحلی و معینده کیسه می واریسه آنک اسم و شهرتی و سنلری و صفت و قاتلری متعین اوله جعفر *

سکرنجی ماده علم و خبر ارازی ایدیه میان و کوس تردیکی علم و خبرل مواد سابقه احکامده موافق اولسان کسانده ضبطیه نظارتی تحتیده و یا خود دولتجه محاکمه آلتنده بولسانلره و هیئت عدلیه طرفندن عزیمتی منع اولسانلره بساپور طرزی اولمز *

طو زنجی ماده بر محله عزیمت ایتمک اوزده بساپور طرزی استحصالی ایتموده مؤخرأ عزیمتدن کلیأ قارغ اولنلر بساپور طرزی اداره مخصوصه سنه ایاده ایتمک مجبوردر *

— ————— —

اوچنجی فصل

— ایتمیلر و نایده معاملات —

اون برنجی ماده دولت علیله دولت و معاهد اولان دول ایجیدیه تعهد سنلرین ممالک شاهانه داخل اولق امتیازک اصولده موافق بر بساپور طرزی حامله اولور

Sayfa 3

مشروط در اشو پساپورطری ممالک اجنبیه ده طرف دولت علیه دن اقامتہ مأمور
سفر و شهیندر لردن برینہ ویزہ ایتدیر مک لازمدر حفظ دولت علیه سفر و شهیندری
بولنجان محالده پساپورط حاملک منسوب و تابع اولدیی حکومتک ویزہ سی کافی
اوله جتدر شودر کہ پساپورط حاملی اتای راهده دولت علیه شهیندری بولان
بر محلدن مرور ایلدیی حالده پساپورطی اوراده ویزہ ایتدیر مکہ مجبوردر ویزہ
ایچون بکرمی غروش خرج اخذ اولنور .

اون ایکنجی ماده پساپورطسز و یاخود پساپورطی بولسز اوله رقی رأس حدوده
واصل اولان اشخاصک ممالک عثمانیه دخولی ممنوعدر بولر حقندہ اون بدنجی
ماده احکانه توفیقاً معامله اولنور .

اوینجی ماده ممالک عثمانیه داخل اولان هر شخص اگر برا نکاش ایسه
بندہ کی پساپورطی رأس حدودده بولنان مأمور مخصوصتدو بحراً نکاش ایسه
داخل اولدیی لیمانده بولنان مرور مأمورینہ بلا تأخیر ابرازایدہ جکدر .

اون دردنجی ماده او مللار واردین وصولی تاربخندن اعتباراً الی آید
ظرفنده درسمعادندہ لیمان او طه سندن و ولایانده مأمور مخصوص زندینہ کیدوب
پساپورطی ابراز ایله نفدر مدت ونه محلده اقامت ایده جکنی بیان ایدرک بر قاعده
اقامت بوصله سی آله جقی و لیمان اداره سنجہ بونک بردقوی تنظیم اولنہ رقی هراوج
آیدہ بر ضبطیه نظر سارند کوندر بله جتدر اقامت بوصله لری اون یاشندن بوقاری
اولان هر شخصه بشقه بشقه و بر مک لازمدر .

اون پننجی ماده ممالک عثمانیه لیمانلردن برینہ واصل اولان سفایندن طاقده
دفترده مقید اوله رقی ظهور ایدن ملاح و سیاح کیدن چقوبده قرده اقامت باشندہ
اولدقوی حالده اخراج اولندیی مبین بر شهادتنامہ ایله لیمان مأموری زندینہ اثبات
وجود ایدرک اقامتی قید ایتدیر مکہ مجبوردر .

دردنجی فصل

— مجازات —

اون التنجی ماده بندہ پساپورطی اولیمان و یاخود اولوبده اصول وقاعده سنہ
موافق بولنجان اجنبیلر قتلایدر بله یا لذا کره ممالک عثمانیه دن اخراج اولنور

Sayfa 4

انجق بوشلار پساپورطى اولميان وياخود بولسز پساپورطى عامل اولنلر و صوللرى آندە درسەعادندە ضبطىيە فطارتە وولاتدە مأمور مختصوصندە مراجهتله معذرت معقوله بيان ايتكلە برابر قىچلار بەسى طرفدن بر كفتالنامە ابراز ايلنكلرى حالدە معذور عد اولنە جقدر شوقدر كه بولە معذور طوئيلانلا هيچ پساپورطى بوقسە پساپورط خرجنك و پساپورطى و يزەنيز ايسە و يزە خرجنك ايكي مثلى ايقايە مجبور اولە جقدر در *

اون يەنجى مادە پساپورطلرە ساختە اسم يازد بران و ياخود بوقوله حيله ايله پساپورط ايتخمالى انجون كفاليت ايليان شخص جزا قانونك بوزالى بشعبى مادەسى حكمتجه حبس اولنور *

اون سكرتچى مادە دولت عليه ليمان بند ايشليان واپور و يلكن سفائى قبودانلرى و ليمانلر دە بولسان قازنجى و برأ بولجى طاشتقندە اولنلر پساپورط معاينە سچيون حاكمونك تعيين ايلديكى موقع غيرى به بولجى كوز مدن تدوعدرلر بواكحاليف حركت ايلن قبودانلردن اون قشمانلو آلتوندن الى التونه قدر وقايغى و سار و سائط تليلد اصحابندن ايكي عثمانلى آتولى جزاى نقدى آلتور و بونر برهفتدن اون بش كوند قدر حبس دخی اولنور انجق واپور و يالكن سفائىنك قبودانلرى بلا واسطە سناستەرق بولجى جيقارەنر نه صالح اولان واسكلە و رنخم بولنميان بزرده بومادەنك تعيين ايلديكى مسئولتجه معذور عد اولنور و اولخالدە مسئوليت مانكورە مسندالجى و يا قايغيجلرە نائە اولوب انرك حشندە كوسسئريلان جزا اجرا اولنور *

اون طقوزنجى مادە اشبو نظامنامەنك موقع اجرا به وضعندن اعتباراً ۹ شوال سنە ۱۲۸۳ تاريخلى پساپورط اوطلەسى نظامنامەسى متضمن اولە جقدر *

يكرهنجى مادە داخلية و خارجيه نظائرلرى اشبو نظامنامەنك اجرا سە مأموردر *

۳۳ ربيع الآخر سنە ۱۳۰۱ و ۹ شباط سنە ۱۲۹۹

Amele Tahrîrîne Mahsûs Nizâmname
(Belgenin Transkripsiyonu: No:106 • Sayfa:277)

عمله تحریریه مخصوص نظامنامه

ماده : ۱ - در سعادت و بلاد نائده شهر امانتیه ضابطه نظارتیه و طرز مرده محلی حکومتاریه مراجعتیه مآذونیت زسیه استحصال اولمندی هرنه ایش ایچون اولورایه اولسون عمله نامیه و نام دیگرله تالاک محروسه آدم تحریری کلیاً ممنوعدر فقط ایته بت. آتنده و باغ و باغچه اعمالاننده و جفتلکرده تحریر اولنقیزین علی العاده استخدام اولان دولکر و رنجبر و چنجی مثلاً عمله ایشو نظامنامه احکامدن مستنادر .

ماده : ۲ - مآذونیت استحصالی ایچون مراجعت وقوعنده صاحب مراجعت احوالی واستخدامیه لزوم کوسردیکی اشخاصک عددیه تابعیت و ملیتری حقد تحقیقات لازمه بالاجرا اولو حمله آدم محورو استخدامیه لزوم اولدیی آکلانیلور و بلدییه وضابطه جده محدوددن نام کوریلور ایسه بلدییه وضابطه تک تحت نظارتنده اوله رق اجرای ایجابیه رخصت و بریه جک ولدی ایجاب باب عالیدن دخی استبدان اوله حقدور .

ماده : ۳ - و بریه جک رخصتیه امر در سعادتیه شهر امانت وضابطه نظارتندن و طرز مرده محلی حکومتاریه بلدییه رئیسری جانندن مشترکاً تعیم و تصدیق اوله جفی کی من رخصتیه تحریر اوله جفی اشخاصک عددیه تابعیت و ملیتری دنج و زرقیم اوله حقدور .

ماده : ۴ - تحریرک رخصتیه موافق صورتیه جریانه نظارت ایدم جک اولان بلدییه وضابطه مأمورلری طرفدن تحریرک خاتمه رخصتیه صورت مطابقی باند کره مرجعاریه بیدریله حقدور .

ماده : ۵ - عمله و نام دیگرله کلیلی آدم استخدامی موجب اوله جفی برایشک طرف حکومتدن امتیاز صوریه و یا عاریقی آخر ایله احواله و الزامنده صاحب امتیاز اولان ذات و یا شرکت حقدور دخی ایشو نظامنامه احکامی تماماً اجرا اوله حقدور .

ماده : ۶ - بلا رخصت آدم تحریر ایدن و ایدیرنلر بر آیدن اوج آیه قدر جیس ایدیلور .

Belge 106

— ۱۱۴ —

ماده : ۷ بلامأذونیت آدم تحریرینی خبر آلوبده منع ایتمسان بلدیبه وضابطه مامورلری مأموریتلرندن عزل و اوچ آی حبس ایله مجازات ایدیلور. وبلارخصت آدم تحریرینی قیدسزلندن ناسی و قبله خبر آله میوبده منع ایده میان دائرة بلدیبه سرفقتیه تحریرک وقوع بولدینی محل پولیس قومیسری حقده دخی قانون جزائک یوز ایکسجی ماده سی موجبجه معامله لازمه اجرا قلنور .

ماده : ۸ داخله نظارتی اشبو نظامنامه نك اجرائه مأموردور .

فی ۱۴ ذی الحجه ۱۳۰۶ و فی ۳۰ تموز ۱۳۰۵

107¹⁰⁷

Üserâ-yı Zenciye Ticâretinin Men'ine Dâir Kânûnnâme
(Belgenin Transkripsiyonu: No:107 • Sayfa:279)

اسرای زنجیه تجارتک منعه دایر قانوننامه [۱]

ماده : ۱ ممالك عثمانیه دهراسرای زنجیه تجارتی وممالك عثمانیه وممتلكاتک هرطرفه اسرای زنجیه ادخالی وانلرک برآ وبجرا ممالك عثمانیه دن سروری و دیار اجنبیه یاخرای منوعدر .

ماده : ۲ خدمتی صفتده وصاحب وصاحبلری رفاقتده نخرجه کیده چک وطافه صفتیه تجار سفانده بولنچق اسرای زنجیه ممنوعیتدن مستنادر . آنحق خدمتی زنجیرک صاحبلی بدنده سن وشکلیری کویستر وصاحب وصاحبلرینه نه صفتیه رفاقت ایندیکنی ذکر ایدر برشاهنامه بولنچق وطافه صفتیه کیده قوللانیلان اسرای زنجیه نیک دخی اعداد واشکالی وصورت استخدا ملری سفیرک طافه تذکره لنده تصریح قانیه چقدر .

ماده : ۳ اینکچي ماده ده تعریف اولدینی وجهله صاحبلی بدنده شهادتنامه اولیان وطافه تذکره سنده مقید بولنیان اسرای زنجیه حر عده اوله رق بدلرینه محکمه جانبدن ومحکمه بولندینی صورتده حکومت محله طرفدن عتق نامهلر وریلوب صاحبلینه اسیر تجارتی نفلرله باقیلور فقط بونلر اولمفلو تجارتدن اولدقیری اثبات ایدرلر ایسه مجازات قانونیه دن معفو اولورلر .

ماده : ۴ ممالك عثمانیه دن دیار اجنبیه کیده چک آزادلی زنجیرله حر وشخصلرینه بلاقید وشرط متصرف اولدقیری مین پرر یسایورط وریله چکدر . آنحق اینکچي ماده موجبجه خدمتی صفتیه صاحبلی رفاقتده بولنچق زنجیر ایچون وریلسی لازم کلان اوراق رسمیه بونلرک سن واشکالی ایله جهت رفاقتلری تعین ولصریح قانیه چقدر .

ماده : ۵ برنجی ماده ده بیان اولسان ممنوعیت خلافتده طوغریدن طوغرییه ویا بالواسطه اسرای زنجیه تجارتده مدخلی ثابت اولان اشخاص ایله معتلری واسرا

Belge 107

— ۱۳۳ —

طاشیان سفائن قبودانلری زنجی دئمهده برسنه حبس جزاسیه محکوم اولورلر و مکررلری حقارنده هر دئمه ایچون مدت حبسه ضم اولور و هر حالده بونلرک لارنده بولمحق اسرا بالایدل ضبط اولوب اوجخی ماده موجبنجه یدلرینه عتق نامهلر و بریلور .

ماده : ۶ خلاف منوعیت اله کیمه جک اسرا میانده صبی و مرهق طهورایلر ایسه بونلرک تجارتده بولانلر و قطع عضو و یا قانوناً ممنوع اولان سائر مامله نلک اجرا اولدییی تحقق ایدر ایسه اومقوله جنایتک فاعلی اولانلر بئینجی ماده ده کوسریلان جزادن بشقه جزا قانونک مواد مخصوصه سنده معین مجازات ایله دخی محکوم اولور .

ماده : ۷ ممالک عثمانیه نلک بر طرفده آلتنجی ماده ده بیان اولان قطع عضوکی جنایتلرک و صبی و مرهق زنجی اسارتک وقوعی استخبار و یا مشاعده اولدقنده حکومت ملکیه مأمورلری قانوناً حائز اولدقلری صلاحیت دائره سنده مظنون اولان اشخاصی دردست و توقیف ایدرک تحقیقات اولیئی ناطق ضبطنامه و مظنون علیلرک حقارنده مدار حکم اتخاذ اولمیه جک سائر اوراق مثبته ایله برابر عائد اولدقلری محاکمه تسلیم ایدم جکلردر .

ماده : ۸ دولت علیه ایله انکله ده دولتی بینده ۱۱ ربیع الآخر سنه ۱۲۹۷ تاریخده عقد اولان مفاوله نامه موجبنجه دولتی سفاین حربیه سی اسرای زنجیه سفاینه قصاصد ایتدکلری حالده کرک عثمانلی سنجاغنی حامل اولسون و کرک انکلیز بایراغنی آلتده بولسون سفاین مذکورده و ادوات و اشبابی دردست ایدم جکلردر و بونلردن انکلیز بایراغنی حامل اولانلر سفاین عثمانیه طرفدن طونلیدی حالده معامله قانونیه نلک اجراسی و موعود اولان مکافاتک استحصالی ایچون انکلیز حکومت ته تسلیم ایدیله جکی کبی عثمانلی سنجاغنی حامل اولوب ده دولتی سفاین حربیه سی طرفدن دردست ایدیله جک اسرای زنجیه کیلری دخی حکومت عثمانیه ته تسلیم اوله رق مکافات مامله سی ایضا قلمه چقدر .

ماده : ۹ درونده اسرای زنجیه بولان بر سفینه طوتیلوب حکومت عثمانیه ته تسلیم اولدقده صاحبندن و صاحبی محل آخرده بولدینی صورتده قبودانندن محکمه معرفیه اسرا نلک بهری ایچون بشر عثمانلی آلتوقی جزای نقدی آلوب کی بی طوتان سفینه ضابطان و افرادینه مکافات نقدیه اوله رق اعطا قلدور و مصارف محاکمه دخی محکمه ایچون بشقه چه تحصیل اولور طوتیلان سفینه نلک صاحب و یا قبودانی ذکر اولان جزای

— ۱۳۴ —

تقدی و مصارف محاکمہ ایضاً امتناع ایدرسہ حوالہ ناک غیری سفینہ بہ متعلق اشیا دین
آنارک استیغاسہ کفایت ایدرجک مقداری وقسماً کافی اولہ منرا یسہ تمامی بالمزایدہ محکمہ
معرفتیہ صائبور و بودہ تقابل ایتمز ایسہ بنہ محکمہ طرقدن سفینہ فروخت اولور
و بصورتہ صائبور حق کمی بہانندن محکمہ مصرفی و مکافات نقدیہ سی جیققدن صکرہ
فصلہ سی قالور ایسہ سفینہ ناک صاحبہ تسلیم قلنور . اشو سفاین و ادوات و اشیا فروختی
حققدنہ محکمہ متعلقہ لریدن صادر اولان حکماتر قطعی اولہ جقدن .

مادہ : ۱۰ اسرای زنجیہ مجارنندن طولای و قوعبولہ جق محاکمہ مدعی عمومیلر
قانوناً کندولرینہ ناند وظائفی اجرا ایدہ چکلری مثللو اسرای زنجیہ سناینی دردست
ایدن دولت سفینہ حریبہ سی سواریدی دخی اشبور محاکمہ مدعی شخصی صفتیلہ بولہ بیلا چکلردن .

فی ۲۲ ربیع الآخر ۱۳۰۷ و فی ۴ کانون اولہ ۱۳۰۵

*Der-Sa'âdet Ve Bilâd-ı Selâsede Bulunan Otel ve Misâfirhâneler
Hakkında Kaleme Alınmış Mer'îyyet Ahkâmına Bi'l-istîzân İrâde-i
Seniyye-i Cenâb-ı Pâdişâhî Şeref-Müte'allik Buyurulmuş
Olan Ta'lîmât*

(Belgenin Transkripsiyonu: No:108 • Sayfa:282)

﴿در سعادت و بلاد ثلاثه بولان اوتل و مسافر خانه لى حقنقه قلمه آلئوب﴾

﴿مرعيت احكامنه بالاستيذن ارادة سنه جناب پادشاهى شرف تعلق بيورلمش﴾

﴿اولان تعليمات صورتيدر :﴾

برنجى ماده اوتل كشاد ايده چكلر و باخود خانه سنك او طه لرى بشقه بشقه كرايه و يره چكلر اول امرده پوليس اداره سنه معلومات اعطا ايله چكلردر .
ايكنجى ماده اوتل و مسافر خانه لرك بيلنسى ايچون قبولرى اوزرينه بر لوجه تعلق اوله چقدر .

اوجى ماده عموم اوتل و مسافر خانه صاحبلى جزا قانونك ايكوزاللى دردنجى و ايكوزاللى آلتى ماده لرنده مصرح اصول ضابطه يه توفيق حركت ايلمكه مجبور اوله چقدر بىنى اوتل و مسافر خانه صاحبلى قبول ايده چكلرى آدم لرك نه طرفدن كلكلارى واسم و شهرت و صنعت و تجارت لرى ايله تابىنلرى مين اولوق اوزره مطبوع جدوللى بر پوليس دفترى طوئع حق و بودفته مسافر لرك نه نارنجنده ورود و او طه لرى نه وقت استيجار ايلدكلرى مقيد و مشرح اوله جق و بر كونه حك و سنانى بوليه چقدر . بوكا اعتنا ايجيان اوتل و مسافر خانه صاحب لردن آلئى بشلكدن اون بشلكه قدر جزاى نقدى آله چقدر .

دردنجى ماده پوليس دفتر لردن موجد و صاحب خانه لرك بىنى اوتل چيلرك امم و شهرت و سنى و محل و لادى و تابىنيله مسافر خانه لرينك نارنج كشادى مقيد بولنه چقدر .
بشجى ماده شهبلى طاقدن اولدينى بيلوبده پوليسه خبر و برميان موجد و اوتل صاحبلى جزا قانونامه سنك ساخته كارلنه دائر اون بشجى فصلنده محرر اولان مواد احكامه تطبيقاً مجازات اوله چقدر .

آلتى ماده پوليسر كندورلرنجه لزوم و حاجت كوز نديكى خالده اوتل و مسافر خانه لره كلان يولچى لرك اساسى مين دفترى معاينه ايده جك و بودفتلرى پوليس اداره سى ايستيدى وقت جلب ايدوب كوره بيلور .

يدنجى ماده دفتر لرك معاينه سنه مأمور اولان پوليسر اوتل و مسافر خانه لره اقامت

Belge 108

(اداره امور بلدیہ - درسادت و بلاد ثلثہ دہہ بولنای اوتل و مسافر خانہ لرقندہ تعلیمات) ۴۴۰ -

ایدنلرک و اوتل و مسافر خانہ یی تبدیل ایلانلرک احامیسی اخذ ایلہ دفتر مختص و حسنہ قید
ایدہ بیلہ جکلردر .

سکزنجی ماده اشخاص مضرہ بی بی جنبانہ مظنون و محکوم علیہ اولانلری و سرسری
اشخاصی ضابطہ قانوناً هر یرده تحری ایدہ بیلہ جکی کبی کراخانہ لردہ اختفا ایلدکلری حسن
و شبه ایدلدیکی تقدیرده اوراده دخی تحری ایدہ بیلور و تحریات اجرا قلنه جقی اولان اوتل
و مسافر خانہ صاحب و مستأجری تبعه اجنبیه دن ایسه قاعدہ مرعیه سنہ رعایة پولیس اداره سی
طرفدن اجرای تحریات اولنور .

طقوزنجی ماده داخلیه نظارتی اشبو تعلیماتک اجرا سنہ مأموردور .

فی ۱۴ رمضان سنہ ۳۱۲ . فی ۲۷ شباط سنہ ۳۱۰

KAYNAKÇA

DEVELLİOĞLU, Ferit; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yayınları, 21. Baskı, Ankara 2004.

AYVERDİ, İlhan; Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Kubbealtı Yayınları, 2. Baskı, İstanbul-2011.

AKALIN, Şükrü Halûk ...(ve başkaları); Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, 26. Baskı, Ankara 2009.

ALYOT, Halim; Türkiye’de Zabıta (Tarihi Gelişim ve Bugünkü durum), İçişleri Bakanlığı Yayınları, Seri III, Sayı 4, Ankara 1947.

Belgeler; Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Cilt XII, Sayı 16, Ankara 1993.

DİLÇİN, Cem; Yeni Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.

DOĞAN, D. Mehmet; Büyük Türkçe Sözlük, İz Yayıncılık, İstanbul 1996.

ERDOĞAN, Mehtap; Osmanlı Türkçesinde Benzer Yazılışlı Kelimeler Sözlüğü, Grafiker Yayınları, Ankara 2009.

(ERGİN), Osman Nuri, Mecelle-i Umur-ı Belediye, V Cilt, I.Cilt Tarih-i Teşkilat-ı Belediye, Matbaa-yı Osmaniye ve Arşak Garoyan, İstanbul 1335-1338 (1919-1922), s.924-926.

KURT, Yılmaz; Osmanlıca Dersleri, Akçağ Yayınları, 3. Baskı, Ankara 1999.

Mehmet Süreyya, (Yayına Hazırlayan: Nuri Akbayer), Sicill-i Osmanî, VI Cilt, Kültür Bakanlığı ile Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Ortak Yayınları, İstanbul 1996.

PAKALIN, Mehmet Zeki; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, III Cilt, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993.

ŞAHİN, Eyüp...(ve başkaları); Türk Polis Teşkilatının 166. Yılında 166 Belge, Emniyet Genel Müdürlüğü Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2011.

Şemseddin Sami; Kâmûs-ı Türkî, Çağrı Yayınları, 7. Baskı, İstanbul 1996.

ŞÜKÛN, Ziya; Farsça-Türkçe Lûgat, Gencine-i Güftar Ferheng-i Ziya, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1996.

Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, VIII Cilt, Ankara 1977.

YEĞİN, Abdullah...(ve başkaları); Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat, II Cilt, TÜRDAV, İstanbul 1981.

Vakit Gazetesi, H.1295-1298

